Digitized by Google

R111/7

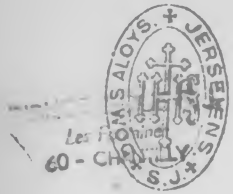

Digitized by Google

Indische Studien.

Beiträge für die Kunde des indischen Alterthums.

Im Vereine mit mehreren Gelehrten

herausgegeben

von

DR. ALBRECHT WEBER,

Professor e. o. des Sanskrit an der Universität zu Berlin, Mitglied der Königl. Akademie der Wissenschaften daselbst, auswärtigem Mitglied der Königl. Bairischen Akademie der Wissenschaften in München und der Société Asiatique in Paris, Ehrenmitglied der Asiatic Society of Bengal in Calcutta und der Société d'Ethnographie Orientale et Américaine in Paris, corresp. Mitglied der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften in St. Petersburg und der American Oriental Society, ordentlichem Mitglied der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft und der historisch-theologischen Gesellschaft in Leipzig.

Mit Unterstützung der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft.

Siebenter Band.

Berlin,
Ferd. Dümmler's Verlagsbuchhandlung.
Harrwitz und Goſsmann.
1863.

Digitized by Google

Digitized by Google

Die

Hymnen des Ṛigveda.

Herausgegeben

von

TH. AUFRECHT.

Zweiter Theil.

Maṇḍala VII—X.

Berlin,
Ferd. Dümmler's Verlagsbuchhandlung.
Harrwitz und Gosmann.
1863.

Digitized by Google

Digitized by Google

John Muir Esq.

D. C. L.

freundschaftlichst zugeeignet

von Th. Aufrecht.

Digitized by Google

Digitized by Google

Den Freunden des Indischen Alterthums überreiche ich diese vollständige Ausgabe des Ṛigveda mit dem frohen Bewufstsein einer willkommenen Entgegennahme. Die Aufgabe, die Friedrich Rosen in seiner im Jahre 1838 erschienenen Ausgabe des ersten Ashṭaka sich gestellt hatte, den Text mit Uebersetzung und Erläuterungen zu begleiten, hätte ich gern als ein Erbstück von diesem eben so gründlichen als bescheidenen Gelehrten übernommen. Welche Anregung wir jenem Buche schuldig sind, in nachhaltiger Wirkung nur der vergleichlich, die wir durch Roth's Abhandlungen zur Litteratur und Geschichte des Weda erhielten, mufs uns allen in dankbarer Erinnerung haften. Aber die Schwierigkeiten, die einer vollständigen Uebersetzung und Deutung der ältesten Indischen Urkunden sich entgegenstellen, sind den Verständigen seitdem bewufster geworden, und ich kann nur das Versprechen geben, zur Lösung dieser Aufgabe nach Kräften beizutragen.

Die Weise der Umschreibung des Sanskrit-Alphabetes erhellt aus der nachstehenden Tabelle. Nur in wenigen Stücken weicht sie von derjenigen Modification des Jones'schen Alphabetes ab, die Hermann Brockhaus vorgeschlagen hat. Durch ihre

Digitized by Google

Durchsichtigkeit und leichte Herstellbarkeit zeichnet sie sich vor allen anderen Versuchen aus, Indische Laute in Europäischem Gewande zu vergegenwärtigen.

Aus dem Pada ist so viel herausgehoben, als zum klaren Verständnisse des gebundenen Textes nöthig war. Zusammenziehungen zweier oder mehrerer Wörter, Veränderungen von Vokalen vor anderen, Dualformen in ī ū e, Wechsel vom Accent in Folge eines Zusammentreffens von betonten mit unbetonten Sylben, und anderes Bemerkenswerthe, ist geflissentlich bemerkt worden. Der Hiatus, der durch Verlust eines s nach a vor â und ungleichartigen Vokalen entsteht, und der analoge von â für âs vor allen Vokalen, konnte unbezeichnet bleiben, weil einem Mifsverständnisse durchgängig vorgebeugt ist.

Für die ersten sieben Maṇḍala stand mir die vortreffliche Textausgabe von Professor Müller zu Gebote. Durch eine Vergleichung dieser mit Handschriften der Wilson'schen Sammlung in Oxford ist eine geringe Anzahl von Druckfehlern, die in jene Ausgabe sich eingeschlichen hatte, beseitigt worden. Die letzten drei Maṇḍala sind aus vier Handschriften derselben Sammlung, und zwei Pada-Handschriften der India Office Library herausgegeben worden. Regnier's Ausgabe des Ṛigveda-Prâtiçâkhya war für die Sicherstellung des Textes von vorzüglichem Werthe. Trotz aller angewandten Sorgfalt liefsen, wie das angehängte Druckfehlerverzeichnifs lehrt, in Folge der Schwierigkeit des Satzes accentuirter Texte, einzelne Irrthümer sich nicht vermeiden.

Professor Weber hat mit grofser Aufopferung der Mühe sich unterzogen, die erste und dritte Cor-

Digitized by Google

rectur zu lesen und, so oft ich dessen bedurfte, die Berliner Handschriften für mich eingesehen. Unsere Fachgenossen werden ihm mit mir dafür Dank wissen. Die Akademie der Wissenschaften in Berlin hat mit gewohnter Liberalität dieser Ausgabe ihre Unterstützung angedeihen lassen.

Edinburgh 7. Januar 1863.

Schrifttabelle.

Vokale	a	â	i	î	u	û	ṛi	ṛî	ḷi*)	e	ai	o	au
Gutturale	k	kh	g	gh	ñ								
Palatale	c	ch	j	jh	ñ								
Linguale	ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	ṇ	(ḷ, ḷh)							
Dentale	t	th	d	dh	n								
Labiale	p	ph	b	bh	m								
Halbvokale	y	r	l	v									
Zischlaute	ç	sh	s.	Spirans h.									

Anusvâra im Inlaute eines einfachen Wortes vor ç sh s h ist durch ṅ bezeichnet, in allen anderen Fällen durch ṃ, der Anunâsika durch ñ, Visarga durch ḥ. Die beiden Accente sind Udâtta ´, Svarita `.

*) blos in √kḷip.

Digitized by Google

Digitized by Google

1 (517). virâj. 19—25 trishṭubh.

Agníṃ náro dîdhitibhir aráṇyor hástacyutî janayanta praçastám | dûredṛíçaṃ gṛihápatim atharyúm ‖ 1 ‖ tám agním áste vásavo ny ṛiṇvant supraticáksham ávase kútaç cit | dakshâyyo yó dáma ãsa nítyaḥ ‖ 2 ‖ préddho agne dîdihi puró nó 'jasrayâ sûrmyâ yavishṭha | tvãṃ çáçvanta úpa yanti vãjâḥ ‖ 3 ‖ prá te agnáyo 'gníbhyo váraṃ níḥ suvîrâsaḥ çoçucanta dyumántaḥ | yátrâ náraḥ samãsate sujâtâḥ ‖ 4 ‖ dã no agne dhiyã rayíṃ suvîraṃ svapatyáṃ sahasya praçastám | ná yáṃ yãvâ tárati yâtumãvân ‖5‖ 23 ‖

úpa yám éti yuvatíḥ sudákshaṃ doshã vástor haví-shmatî ghṛitãcî | úpa svaínam arámatir vasûyúḥ ‖ 6 ‖ víçvâ agné 'pa dahãrâtîr yébhis tápobhir ádaho járûtham | prá nisvaráṃ câtayasvãmîvâm ‖ 7 ‖ ã yás te agna idhaté ánîkaṃ vásishṭha çúkra dîdivaḥ pãvaka | utó na ebhíḥ staváthair ihá syâḥ ‖ 8 ‖ ví yé te agne bhejiré ánîkam mártâ náraḥ pítryâsaḥ purutrã | utó na ebhíḥ sumánâ ihá syâḥ ‖ 9 ‖ imé náro vṛitrahátyeshu çũrâ víçvâ ádevîr abhí santu mâyãḥ | yé me dhiyam panáyanta praçastãm ‖ 10 ‖ 24 ‖

1, 2 ní ṛiṇvan. dáme. 3 prá-iddhaḥ. naḥ ájasrayâ. 4 yátra. 5 dãḥ. yâtu-mãvân. 6 svã cnam. 7 agne ápa daha árâtîḥ. câtayasva ámîvâm. 8 agne. utó *iti*. 9 mártâḥ. 10 çũrâḥ.

Digitized by Google

mā́ çū́ne agne ní shadâma nṛiṇā́m mā́çéshaso 'vī́ratâ pári tvâ | prajā́vatīshu dúryâsu durya || 11 || yám açvī́ nítyam upayā́ti yajnám prajā́vantaṃ svapatyáṃ ksháyaṃ naḥ | svájanmanâ çéshasâ vâvṛidhânám || 12 || pâhí no agne raksháso ájushṭât pâhí dhûrtér árarusho aghâyóḥ | tvā́ yujā́ pṛitanâyū́ñr abhí shyâm || 13 || séd agnír agnī́ñr áty astv anyā́n yátra vâjī́ tánayo vîḷúpâṇiḥ | sahásrapâthâ akshárâ saméti || 14 || séd agnír yó vanushyató nipā́ti sameddhā́ram áṅhasa urushyā́t | sujâtā́saḥ pári caranti vîrā́ḥ || 15 || 25 ||

ayáṃ só agnír ā́hutaḥ purutrā́ yám ī́çânaḥ sám íd indhé havíshmân | pári yám éty adhvaréshu hótâ || 16 || tvé agna âhávanâni bhū́rîçânā́sa ā́ juhuyâma nítyâ | ubhā́ kṛiṇvánto vahatū́ miyédhe || 17 || imó agne vîtátamâni havyā́jasro vakshi devátâtim ácha | práti na îṃ surabhī́ṇi vyantu || 18 || mā́ no agne 'vī́rate párâ dâ durvā́sasé 'mataye mā́ no asyaí | mā́ naḥ kshudhé mā́ rakshása ṛitâvo mā́ no dáme mā́ vána ā́ juhûrthâḥ || 19 || nū́ me bráhmâṇy agna úc chaçâdhi tváṃ deva maghávadbhyaḥ sushûdaḥ | râtaú syâmobháyâsa ā́ te yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 20 || 26 ||

tvám agne suhávo raṇvásaṃdṛik sudîtī́ sûno sahaso didîhi | mā́ tvé sácâ tánaye nítya ā́ dhañ mā́ vîró asmán náryo ví dâsît || 21 || mā́ no agne durbhṛitáye sácaishú devéddheshv agníshu prá vocaḥ | mā́ te asmā́n durmatáyo bhṛimā́c cid devásya sûno sahaso naçanta || 22 || sá márto agne svanîka revā́n ámartye yá âjuhóti havyám | sá devátâ vasuvániṃ dadhâti yáṃ sûrír arthī́ pṛichámâna éti || 23 ||

1, 11 mā́ açéshasaḥ. 13 syâm. 14 sáḥ ít. 17 tvé *iti* agne. bhū́ri îçânā́saḥ. vahatū́ *iti*. 18 imó *iti*. havyā́ ájasraḥ. 19 dâḥ duḥ-vā́sase ámataye. raksháse. váne. 20 nú. agne út çaçâdhi. syâma ubháyâsaḥ. 21 nítye ā́ dhak. asmát. 22 sácâ eshú devá-iddheshu. bhṛimā́t.

Digitized by Google

mahó no agne suvitásya vidvắn rayím sûríbhya ấ vahâ bṛihántam | yéna vayáṃ sahasâvan mádemắvikshitâsa ấyushâ suvîrâḥ ‖ 24 ‖ nú me bráhmâṇy agna — ‖ 25 ‖ 27 ‖

Prathamo 'dhyâyaḥ.

2 (518). trishṭubh.

Jushásva naḥ samídham agne adyá çócâ bṛihád yajatáṃ dhûmám ṛiṇván | úpa spṛiça divyáṃ sắnu stŭpaiḥ sáṃ raçmíbhis tatanaḥ sŭ́ryasya ‖ 1 ‖ nárâçáṅsasya mahimắnam eshâm úpa stoshâma yajatásya yajnaíḥ | yé sukrátavaḥ çúcayo dhiyaṃdhắḥ svádanti devấ ubháyâni havyấ ‖ 2 ‖ îḷényaṃ vo ásuraṃ sudákshaṃ antár dûtáṃ ródasî satyavắcam | manushvád agním mánunâ sámiddhaṃ sám adhvarấya sádam ín mahema ‖ 3 ‖ saparyávo bháramâṇâ abhijnú prá vṛiñjate námasâ barhír agnaú | âjúhvânâ ghṛitápṛishṭham pṛíshadvad ádhvaryavo havíshâ marjayadhvam ‖ 4 ‖ svâdhyò ví dúro devayántó 'çiçrayû rathayúr devátâtâ | pûrvî́ çíçuṃ ná mâtárâ rihâṇé sám agrúvo ná sámaneshv añjan ‖ 5 ‖ 1 ‖

utá yóshaṇe divyé mahî́ na ushắsânáktâ sudúgheva dhenúḥ | barhishádâ puruhûté maghónî ấ yajníye suvitấya çrayetâm ‖ 6 ‖ víprâ yajnéshu mắnusheshu kârû́ mánye vâṃ jâtávedasâ yájadhyai | ûrdhváṃ no adhvaráṃ kṛitaṃ háveshu tấ devéshu vanatho vấryâṇi ‖ 7 ‖ ấ bhắratî bhắratîbhiḥ — ‖ 8 ‖ tán nas turî́pam — ‖ 9 ‖ vánaspaté 'va — ‖ 10 | ấ yâhy agne — ‖ 11 ‖ 2 ‖

1, 24 vaha. mádema ávi-kshitâsaḥ. — 2, 1 çóca. 3 ródasî *iti.* ít. 4 â-júhvânâḥ. 5 deva-yántaḥ áçiçrayuḥ. pûrvî-rihâṇó *iti.* 6 y. d. mahî́ *iti.* sudúghâ-iva. puruhûté-maghónî-yajníye *iti.* 7 kârû́ *iti.* 8 — 11 = 238, 8 — 11.

Digitized by Google

3 (519). trishṭubh.

Agníṃ vo devám agníbhiḥ sajóshâ yájishṭhaṃ dûtám adhvaré kṛiṇudhvam | yó mártyeshu nídhruvir ṛitâvâ tápurmûrdhâ ghṛitânnaḥ pâvakáḥ || 1 || próthad áçvo ná yávase 'vishyán yadâ maháḥ saṃváraṇâd vy ásthât | âd asya vâto ánu vâti çocír ádha sma te vrájanaṃ kṛishṇám asti || 2 || úd yásya te návajâtasya vṛishṇó 'gne cáranty ajárâ idhânâḥ | áchâ dyâm arushó dhûmá eti sáṃ dûtó agna îyase hí devân || 3 || ví yásya te prithivyâm pâjo áçret tṛishú yád ánnâ samávṛikta jámbhaiḥ | séneva sṛishṭâ prásitish ṭa eti yávaṃ ná dasma juhvâ vivekshi || 4 || tám íd doshâ tám ushási yávishṭham agním átyaṃ ná marjayanta náraḥ | niçíçânâ átithim asya yónau dîdâya çoçír âhutasya vṛishṇaḥ || 5 || 3 ||

susaṃdṛík te svanîka prátîkaṃ ví yád rukmó ná rócasa upâké | divó ná te tanyatúr eti çúshmaç citró ná sûraḥ práti cakshi bhânúm || 6 || yáthâ vaḥ svâhâgnáye dâçema párîḷâbhir ghṛitávadbhiç ca havyaíḥ | tébhir no agne ámitair máhobhiḥ çatám pûrbhír âyasîbhir ní pâhi || 7 || yâ vâ te sánti dâçúshe ádhṛishṭâ gíro vâ yâbhir nṛivátîr urushyâḥ | tâbhir naḥ sûno sahaso ní pâhi smát sûrîñ jaritṛîñ jâtavedaḥ || 8 || nír yát pûtéva svádhitiḥ çúcir gât sváyâ kṛipâ tanvâ rócamânaḥ | â yó mâtrór uçényo jánishṭa devayájyâya sukrátuḥ pâvakáḥ || 9 || etâ no agne saúbhagâ didîhy ápi krátuṃ sucétasaṃ vatema | víçvâ stotṛíbhyo gṛiṇaté ca santu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 10 || 4 ||

3, 1 sa-jóshâḥ. ghṛitá-annaḥ. 2 ví. âd — çocíḥ 148, 4. 3 vṛíshṇaḥ ágne. ácha. agne. 4 séná-iva. prá-sitiḥ te. 6 su-aníka. rócase. 7 svâhâ agnáye. pári íḷâbhiḥ. 8 yâḥ. ádhṛishṭâḥ. 9 pûtâ-iva.

Digitized by Google

4 (520). trishṭubh.

Prá vaḥ çukráya bhânáve bharadhvaṃ havyám matíṃ câgnáye súpûtam | yó daívyâni mánushâ janûnshy antár víçvâni vidmánâ jígâti ‖ 1 ‖ sá gṛítso agnís táruṇaç cid astu yáto yávishṭho ájanishṭa mâtúḥ | sáṃ yó vánâ yuváte çúcidan bhŭri cid ánnâ sám íd atti sadyáḥ ‖ 2 ‖ asyá devásya saṃsády ánîke yám mártâsaḥ çyetáṃ jagṛibhré | ní yó gṛíbham paúrusheyîm uvóca durókam agnír âyáve çuçoca ‖ 3 ‖ ayáṃ kavír ákavishu prácetâ márteshv agnír amṛíto ní dhâyi | sá mâ no átra juhuraḥ sahasvaḥ sádâ tvé sumánasaḥ syâma ‖ 4 ‖ á yó yóniṃ devákṛitaṃ sasâda krátvâ hy àgnír amṛítâñ átârît | tám óshadhîç ca vanínaç ca gárbham bhŭmiç ca viçvádhâyasam bibharti ‖ 5 ‖ 5 ‖

ŕçe hy àgnír amṛítasya bhŭrer ŕçe râyáḥ suvîryasya dâtoḥ | mâ tvâ vayáṃ sahasâvann avîrâ mâpsavaḥ pári shadâma mâduvaḥ ‖ 6 ‖ parishádyaṃ hy áraṇasya rékṇo nítyasya râyáḥ pátayaḥ syâma | ná çésho agne anyájâtam asty ácetânasya mâ pathó ví dukshaḥ ‖ 7 ‖ nahí gráhâyâraṇaḥ suçévo 'nyódaryo mánasâ mántavâ u | ádhâ cid ókaḥ púnar ít sá ety á no vâjy àbhîshâḷ etu návyaḥ ‖ 8 ‖ tvám agne vanushyató — ‖ 9 ‖ etấ no agne saúbhagâ — ‖ 10 ‖ 6 ‖

5 (521). trishṭubh.

Prấgnáye taváse bharadhvaṃ gíraṃ divó aratáye pṛithivyấḥ | yó víçveshâm amṛítânâm upástbe vaiçvânaró vâvṛidhé jâgrivádbhiḥ ‖ 1 ‖ pṛishṭó diví dhấyy agníḥ pṛithivyấṃ netấ síndhûnâṃ vṛishabháḥ stíyânâm | sá mânushîr

---

4, 1 ca agnáye. 4 prá-cetâḥ. 5 hí agníḥ. 6 avîrâḥ mâ ápsavaḥ pári sadâma mấ áduvaḥ. 7 hí. 8 gráhâya áraṇaḥ. anyá -udaryaḥ. mántavaí. ádha. vâjî́ abhíshâṭ. 9 456, 12. — 5, 1 prá agnáye.

Digitized by Google

abhí víço ví bhâti vaiçvânaró vâvṛidhânó váreṇa || 2 || tvád bhiyấ víça âyann ásiknîr asamanấ jáhatîr bhójanâni | vaiçvânara pûráve çóçucânaḥ púro yád agne daráyann ádîdeḥ || 3 || táva tridhấtu pṛithivî́ utá dyaúr vaiçvânara vratám agne sacanta | tvám bhâsấ ródasî ấ tatanthấjasreṇa çocíshâ çóçucânaḥ || 4 || tvấm agne haríto vâvaçânấ gíraḥ sacante dhúnayo ghṛitấcîḥ | pátiṃ kṛishṭînấṃ rathyàṃ rayîṇấṃ vaiçvânarám ushásâṃ ketúm áhnâm || 5 || 7 ||

tvé asuryàṃ vásavo ny ṛiṇvan krátuṃ hí te mitramaho jushánta | tvấṃ dásyûñr ókasa agna âja urú jyótir janáyann âryâya || 6 || sá jấyamânaḥ paramé vyòman vâyúr ná pấthaḥ pári pâsi sadyáḥ | tvám bhúvanâ janáyann abhí krann ápatyâya jâtavedo daçasyán || 7 || tấm agne asmé ísham érayasva vaiçvânara dyumátîṃ jâtavedaḥ | yáyâ rấdhaḥ pínvasi viçvavâra pṛithú çrávo dâçúshe mártyâya || 8 || tám no agne maghávadbhyaḥ purukshúṃ rayím ní vấjam çrútyaṃ yuvasva | vaiçvânara máhi naḥ çárma yacha rudrébhir agne vásubhiḥ sajóshâḥ || 9 || 8 ||

6 (522). trishṭubh.

Prá samrấjo ásurasya práçastim puṁsáḥ kṛishṭînấṃ anumấdyasya | índrasyeva prá tavásas kṛitấni vánde dârúṃ vándamâno vivakmi || 1 || kavím ketúṃ dhâsím bhânúm ádrer hinvánti çáṃ râjyáṃ ródasyoḥ | puraṃdarásya gîrbhír ấ vivâse 'gnér vratấni pûrvyấ mahấni || 2 || ny àkratûn grathíno mṛidhrávâcaḥ paṇîñr açraddhấñ avṛidhấñ ayajñấn | prá-pra tấn dásyûñr agnír vivâya pûrvaç cakârấparâñ

5, 3 asamanâḥ. 4 pṛithivî́. ródasi *iti*. tatantha ájasrena. 5 vâvaçânâḥ. 6 ní ṛiṇvan. agne. 8 asmé *iti*. ấ ṛrayasva. — 6, 1 índrasya-iva. 3 ní akratûn. cakâra áparân.

Digitized by Google

áyajyûn ‖ 3 ‖ yó apâcîne támasi mádantîḥ prăcîç cakăra nṛítamaḥ çácîbhiḥ | tám îçânaṃ vásvo agníṃ gṛiṇîshé 'nânataṃ damáyantam pṛitanyŭn ‖ 4 ‖ yó dehyò ánamayad vadhasnaír yó aryápatnîr ushásaç cakăra | sá nirúdhyâ náhusho yahvó agnír víçaç cakre balihṛítaḥ sáhobhiḥ ‖ 5 ‖ yásya çármann úpa víçve jánâsa évais tasthúḥ sumatím bhíkshamâṇâḥ | vaiçvânaró váram ă ródasyor ăgníḥ sasâda pitrór upástham ‖ 6 ‖ ă devó dade budhnyấ vásûni vaiçvânará úditâ sŭryasya | ă samudrăd ávarâd ă párasmâd ăgnír dade divá ă pṛithivyăḥ ‖ 7 ‖ 9 ‖

7 (523). trishṭubh.

Prá vo devâṃ cit sahasânám agním áçvaṃ ná vâjínaṃ hishe námobhiḥ | bhávâ no dûtó adhvarásya vidvăn tmánâ devéshu vivide mitádruḥ ‖ 1 ‖ ă yâhy agne pathyấ ánu svấ mandró devănâṃ sakhyáṃ jushâṇáḥ | ă sănu çúshmair nadáyan pṛithivyấ jámbhebhir víçvam uçádhag ránâni ‖ 2 ‖ prâcîno yajnáḥ súdhitaṃ hí barhíḥ prîṇîté agnír îḷito ná hótâ | ă mâtárâ viçvávâre huvânó yáto yavishṭha jajnishé suçévaḥ ‖ 3 ‖ sadyó adhvaré rathiráṃ jananta mănushâso vícetaso yá eshâm | viçăm adhâyi viçpátir duroṇè 'gnír mandró mádhuvacâ ṛităvâ ‖ 4 ‖ ásâdi vṛitó váhnir âjaganvăn agnír brahmấ nṛishádane vidhartắ | dyaúç ca yám pṛithivî́ vâvṛidhăte ă yáṃ hótâ yájati viçvávâram ‖ 5 ‖ eté dyumnébhir víçvam ătiranta mántraṃ yé vărăṃ náryâ átakshan | prá yé víças tiránta çróshamâṇâ ă yé me asyá dîdhayann ṛitásya ‖ 6 ‖ nŭ tvăm agna îmahe vásishṭhâ îçâ-

---

6, 4 gṛiṇishe ánânatam. 5 ni-rúdhya. 6. 7 ă agníḥ. — 7, 1 bháva. 2 svâḥ. pṛithivyăḥ. 3 viçvávâre *iti*. 4 duroṇé agníḥ. 5 vavṛidhăte *iti*. 6 ă atiranta. vâ áram. 7 nú. agne.

Digitized by Google

náṃ sûno sahaso vásûnàm | íshaṃ stotṛíbhyo maghávadbhya ânaḍ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 10 ‖

8 (524). trishṭubh.

Indhé rấjâ sám aryó námobhir yásya prátîkam ấhutaṃ ghṛiténa | náro havyébhir îḷate sabấdha ấgnír ágra ushásâm açoci ‖ 1 ‖ ayám u shyá súmahâñ avedi hótâ mandró mánusho yahvó agníḥ | ví bhấ akaḥ sasṛijânáḥ pṛithivyấṃ kṛishṇápavir óshadhîbhir vavakshe ‖ 2 ‖ káyâ no agne ví vasaḥ suvṛiktíṃ kấṃ u svadhấṃ ṛiṇavaḥ çasyámânaḥ | kadấ bhavema pátayaḥ sudatra râyó vantấro dushṭárasya sâdhóḥ ‖ 3 ‖ prá-prâyám agnír bharatásya çṛiṇve ví yát sûryo ná rócate bṛihád bhấḥ | abhí yáḥ pûrúṃ pṛítanâsu tasthaú dyutânó daívyo átithiḥ çuçoca ‖ 4 ‖ ásann ít tvé âhávanâni bhûri bhúvo víçvebhiḥ sumánâ ánîkaiḥ | stutáç cid agne çṛiṇvishe gṛiṇânáḥ svayáṃ vardhasva tanvàṃ sujâta ‖ 5 ‖ idáṃ vácaḥ çatasấḥ sáṃsahasram úd agnáye janishîshṭa dvibárhâḥ | çáṃ yát stotṛíbhya âpáye bhávâti dyumád amîvacấtanaṃ rakshohấ ‖ 6 ‖ nú tvấm agna îmahe — ‖ 7 ‖ 11 ‖

9 (525). trishṭubh.

Ábodhi jârá ushásâm upásthâd dhótâ mandráḥ kavítamaḥ pâvakáḥ | dádhâti ketúm ubháyasya jantór havyấ devéshu dráviṇaṃ sukṛítsu ‖ 1 ‖ sá sukrátur yó ví dúraḥ paṇînấm punánó arkám purubhójasaṃ naḥ | hótâ mandró viçấṃ dámûnâs tirás támo dadṛiçe râmyấṇâm ‖ 2 ‖ ámûraḥ kavír áditir vivásvânt susaṃsán mitró átithiḥ çivó naḥ | citrábhânur ushásâm bhâty ágre 'pấṃ gárbhaḥ prasvà ấ

8, 1 ấ agníḥ ágre. 2 syáḥ. 4 prá-pra ayám. 5 tvé *iti*. 6 çáṃ — bhávâti = 229, 11. — 9, 1 hótâ. 3 su saṃsát.

Digitized by Google

viveça ‖ 3 ‖ îḷényo vo mánusho yugéshu samanagấ açucaj jâtávedâḥ | susaṃdṛíçâ bhânúnâ yó vibhấti práti gấvaḥ samidhânám budhanta ‖ 4 ‖ ágne yâhí dûtyàm mấ rishaṇyo devấñ áchâ brahmakṛítâ gaṇéna | sárasvatîm marúto áçvínâpó yákshi devấn ratnadhéyâya víçvân ‖ 5 ‖ tvấm agne samidhânó vásishṭho járûthaṃ han yákshi râyé púraṃdhim | puruṇîthấ jâtavedo jarasva yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 12 ‖

10 (526). trishṭubh.

Ushó ná jârâḥ pṛithú pấjo açred dávidyutad dîdyac chóçucânaḥ | vṛíshâ háriḥ çúcir ấ bhâti bhâsấ dhíyo hinvânâ uçatîr ajîgaḥ ‖ 1 ‖ svàr ṇá vástor ushásâm aroci yajnáṃ tanvânấ uçíjo ná mánma | agnír jánmâni devá ấ ví vidvấn dravád dûtó devayấvâ vánishṭhaḥ ‖ 2 ‖ áchâ gíro matáyo devayántîr agníṃ yanti dráviṇam bhíkshamâṇâḥ | susaṃdṛíçaṃ suprátîkaṃ sváñcaṃ havyavấham aratím mấnushâṇâm ‖ 3 ‖ índraṃ no agne vásubhiḥ sajóshâ rudráṃ rudrébhir ấ vahâ bṛihántam | âdityébhir áditiṃ viçvájanyâm bṛíhaspátim ṛíkvabhir viçvávâram ‖ 4 ‖ mandráṃ hótâram uçíjo yávishṭham agníṃ víça îḷate adhvaréshu | sá hí kshápâvâñ ábhavad rayîṇấm átandro dûtó yajáthâya devấn ‖ 5 ‖ 13 ‖

11 (527). trishṭubh.

Mahấñ asy adhvarásya praketó ná ṛité tvád amṛítâ mâdayante | ấ víçvebhiḥ saráthaṃ yâhi devaír ny àgne

---

9, 4 samana-gấḥ açucat. 5 ácha. açvínâ apấḥ. 6 puru -nithấ. — 10, 1 dîdyat çóçucânaḥ. 2 ná. 3 ácha. su-áñcam 4 sa -jóshâḥ. vaha. — 11, 1 ná. amṛítâḥ. ní agne.

Digitized by Google

hótâ prathamáḥ sadehá ‖ 1 ‖ tvấm îḷate ajirấm dûtyâya haviṣhmantaḥ sádam ín mấnushâsaḥ | yásya devaír ấsado barhír agné 'hâny asmai sudínâ bhavanti ‖ 2 ‖ tríç cid aktóḥ prá cikitur vásûni tvé antár dàçúshe mártyâya | manushvád agna ihá yakshi devấn bhávâ no dûtó abhiçastipấvâ ‖ 3 ‖ agnír îçe bṛiható adhvarásyâgnír víçvasya haviṣhaḥ kṛitásya | krátum hy àsya vásavo jushántấthâ devấ dadhire havyavấham ‖ 4 ‖ ấgne vaha havirádyâya devấn índrajyeshṭhâsa ihá mâdayantâm | imấm yajnấm diví devéshu dhehi yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 14 ‖

12 (528). trishṭubh.

Áganma mahấ námasâ yávishṭhaṃ yó dîdấya sámiddhaḥ své duroṇé | citrábhânuṃ ródasî antár urvî́ svâhutaṃ viçvátaḥ pratyáñcam ‖ 1 ‖ sá mahnấ víçvâ duritấni sâhvấn agníḥ shṭave dáma ấ jâtávedâḥ | sá no rakshishad duritấd avadyấd asmấn gṛiṇatá utá no maghónaḥ ‖ 2 ‖ tvấṃ váruṇa utá mitró agne tvấṃ vardhanti matíbhir vásishṭhâḥ | tvé vásu sushaṇanấni santu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 3 ‖ 15 ‖

13 (529). trishṭubh.

Prấgnáye viçvaçúce dhiyaṃdhé 'suraghné mánma dhîtím bharadhvam | bháre havír ná barhíshi prîṇânó vaiçvânarấya yátaye matînấm ‖ 1 ‖ tvám agne çocíshâ çóçucâna ấ ródasî apṛiṇâ jấyamânaḥ | tvấṃ devấñ abhíçaster amuñco vaiçvânara jâtavedo mahitvấ ‖ 2 ‖ jâtó yád agne bhúvanâ

11, 1 sada ihá. 2 ít. ấ ásadaḥ. agne áhâni. 3 agne. bháva. 4 adhvarásya agníḥ. hí asya. jushánta átha devấḥ. 5 ấ agne. — 12, 1 ródasî *iti*. urvî́ *iti* sú-âhutam. 2 sahvấn agníḥ stave dáme. 3 su-sananấni. — 13, 1 prá agnáye. 2 ródasî *iti* apṛiṇáḥ.

Digitized by Google

vy ákhyaḥ paçúñ ná gopấ íryaḥ párijmâ | vaiçvânara bráhmaṇe vinda gâtúṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 3 ‖ 16 ‖

14 (530). 1 bṛihatî. 2. 3 trishṭubh.

Samídhâ jâtávedase devấya deváhûtibhiḥ | havírbhiḥ çukráçocishe namasvíno vayáṃ dâçemâgnáye ‖ 1 ‖ vayáṃ te agne samídhâ vidhema vayáṃ dâçema sushṭutî́ yajatra | vayáṃ ghṛiténâdhvarasya hotar vayáṃ deva havíshâ bhadraçoce ‖ 2 ‖ ấ no devébhir úpa deváhûtim ágne yâhí váshaṭkṛitiṃ jushâṇáḥ | túbhyaṃ devấya dấçataḥ syâma yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 3 ‖ 17 ‖

15 (531). gâyatrî.

Upasádyâya mîḷhúsha âsyè juhutâ havíḥ | yó no nédishṭham ấpyam ‖ 1 ‖ yáḥ páñca carshaṇî́r abhí nishasấda dáme-dame | kavír gṛihápatir yúvâ ‖ 2 ‖ sá no védo amấtyam agnî́ rakshatu viçvátaḥ | utấsmấn pâtv áṅhasaḥ ‖ 3 ‖ návaṃ nú stómam agnáye diváḥ çyenấya jîjanam | vásvaḥ kuvíd vanấti naḥ ‖ 4 ‖ spârhấ yásya çríyo dṛiçé rayír vîrávato yathâ | ágre yajnásya çócataḥ ‖ 5 ‖ 18 ‖

sémấṃ vetu váshaṭkṛitim agnír jushata no gíraḥ | yájishṭho havyavấhanaḥ ‖ 6 ‖ ní tvâ nakshya viçpate dyumántaṃ deva dhîmahi | suvî́ram agna âhuta ‖ 7 ‖ kshápa usráç ca dîdihi svagnáyas tváyâ vayám | suvî́ras tvám asmayúḥ ‖ 8 ‖ úpa tvâ sâtáye náro víprâso yanti dhîtíbhiḥ | úpâkshare sahasríṇî ‖ 9 ‖ agnî́ rákshâṅsi sedhati çukráçocir ámartyaḥ | çúciḥ pâvaká îḍyaḥ ‖ 10 ‖ 19 ‖

13, 3 ví. — 14, 1 dâçema agnáye. 2 ghṛiténa adhvarasya. — 15, 1 miḷhúshe. juhuta. 2 kavír-yúvâ 12, 6. agníḥ. utá asmân. 5 spârháḥ. 6 sáḥ imấm. 7 agne. 8 su-agnáyaḥ. 9 úpa ákharâ. 10 agníḥ.

Digitized by Google

sá no rādhāṅsy â bharéçânaḥ sahaso yaho | bhágaç ca dâtu vāryam || 11 || tvám agne vîrávad yáço deváç ca savitā́ bhágaḥ | dítiç ca dâti vāryam || 12 || ágne rákshâ ṇo áṅhasaḥ práti shma deva rīshataḥ | tápishṭhair ajáro daha || 13 || ádhâ mahī́ na ā́yasy ánâdhṛishṭo nṛípîtaye | pū́r bhavâ çatábhujiḥ || 14 || tvám naḥ pâhy áṅhaso dóshâvastar aghâyatáḥ | dívâ náktam adâbhya || 15 || 20 ||

16 (532). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Enā́ vo agníṃ námasorjó nápâtam ā́ huve | priyáṃ cétishṭham aratíṃ svadhvaráṃ víçvasya dûtám amṛítam || 1 || sá yojate arushā́ viçvábhojasâ sá dudravat svâhutaḥ | subráhmâ yajnáḥ suçámî vásûnāṃ deváṃ rā́dho jánânām || 2 || úd asya çocír asthâd âjúhvânasya mīḷhúshaḥ | úd dhûmā́so arushā́so divispríçaḥ sám agníṃ indhate náraḥ || 3 || táṃ tvâ dûtáṃ kṛiṇmahe yaçástamaṃ devā́ñ ā́ vîtáye vaha | víçvâ sûno sahaso martabhójanâ rā́sva tád yát tvémahe || 4 || tvám agne gṛihápatis tváṃ hótâ no adhvaré | tvám pótâ viçvavâra prácetâ yákshi véshi ca vāryam || 5 || kṛidhí rátnaṃ yájamânâya sukrato tváṃ hí ratnadhā́ ási | ā́ na ṛité çiçîhi víçvam ṛitvíjaṃ suçáṅso yáç ca dákshate || 6 || 21 ||

tvé agne svâhuta priyā́saḥ santu sûráyaḥ | yantā́ro yé maghávâno jánânām úrvān dáyanta gónām || 7 || yéshâm íḷâ ghṛitáhastâ duroṇá ā́ñ ápi prâtā́ nishī́dati | tā́ṅs trâyasva sahasya druhó nidó yáchâ naḥ çárma dîrghaçrút || 8 || sá mandráyâ ca jihváyâ váhnir âsā́ vidúshṭaraḥ | ágne rayím maghávadbhyo na ā́ vaha havyádâtiṃ ca sûdaya || 9 ||

15, 11 bhara íçânaḥ. 13 rákshа naḥ. sma. ríshataḥ. 14 ádha. áyasi. bhava. — 16, 1 námasâ úrjáḥ. 2 sú-âhutaḥ. 4 tvâ ímahe. 5 prá-cetâḥ. 8 duroṇé ā́. yácha.

Digitized by Google

yé rādhâṅsi dádaty áçvyâ maghā́ kā́mena çrávaso mahâḥ | tā́ṅ áṅhasaḥ pipṛihi partṛíbhish ṭvā́m çatám pûrbhír yavishṭhya ‖ 10 ‖ devó vo draviṇodā́ḥ pûrṇā́m vivashṭy âsícam | úd vâ siñcádhvam úpa vâ pṛiṇadhvam ā́d íd vo devá ohate ‖ 11 ‖ tā́m hótâram adhvarásya prácetasam váhnim devā́ akṛiṇvata | dádhâti rátnam vidhaté suvī́ryam agnír jánâya dâçúshe ‖ 12 ‖ 22 ‖

17 (533). dvipadâ trishṭubh.

Ágne bhâva sushamídhâ sámiddha utá barhír urviyā́ ví stṛiṇītâm ‖ 1 ‖ utá dvā́ra uçatī́r ví çrayantâm utá devā́ṅ uçatá ā́ vahehá ‖ 2 ‖ ágne vîhí havíshâ yákshi devā́nt svadhvarā́ kṛiṇuhi jâtavedaḥ ‖ 3 ‖ svadhvarā́ karati jâtávedâ yákshad devā́ṅ amṛítân pipráyac ca ‖ 4 ‖ váṅsva víçvâ vā́ryâṇi pracetaḥ satyā́ bhavantv âçísho no adyá ‖ 5 ‖ tvā́m u té dadhire havyavā́ham devā́so agna ûrjá ā́ nápâtam ‖ 6 ‖ té te devā́ya dā́çataḥ syâma mahó no rátnâ ví dadha iyânáḥ ‖ 7 ‖ 23 ‖

Prathamo 'nuvâkaḥ.

18 (534). trishṭubh.

Tvé ha yát pitáraç cin na indra víçvâ vâmā́ jaritā́ro ásanvan | tvé gā́vaḥ sudúghâs tvé hy áçvâs tvā́m vásu devayaté vánishṭhaḥ ‖ 1 ‖ rā́jeva hí jánibhiḥ kshéshy evā́va dyúbhir abhí vidúsh kavíḥ sán | piçā́ gíro maghavan gó-bhir áçvais tvâyatáḥ çiçîhi rāyé asmā́n ‖ 2 ‖ imā́ u tvâ paspṛidhânā́so átra mandrā́ gíro devayántîr úpa sthuḥ | arvā́cî

16, 10 partṛí-bhiḥ tvám. — 17, 1 su-samídhâ. 2 vaha ihá. 3 su-adhvarā́. 4 jâtá-vedāḥ. pipráyat. 5 satyā́ḥ. 6 agne. — 18, 1 cit. hí. 2 rā́jā-iva. evá áva. vidúḥ. 3 mandrā́ḥ.

Digitized by Google

te pathyâ râyá etu syâma te sumatâv indra çárman ‖ 3 ‖ dhenúṃ ná tvâ sûyávase dúdukshann úpa bráhmaṇi sasṛije vásishṭhaḥ | tvâm ín me gópatiṃ viçva âhâ na índraḥ sumatíṃ gantv ácha ‖ 4 ‖ árṇâṅsi cit paprathânâ sudâsa índro gâdhâny akṛṇot supârâ | çárdhantaṃ çimyúm ucáthasya návyaḥ çâpaṃ síndhûnâm akṛṇod áçastîḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

puroḷấ ít turváço yákshur âsîd râyé mátsyâso níçitâ ápîva | çrushṭíṃ cakrur bhṛígavo druhyávaç ca sákhâ sákhâyam atarad víshûcoḥ ‖ 6 ‖ ấ pakthấso bhalânáso bhanantấlinâso vishâṇínaḥ çivấsaḥ | ấ yó 'nayat sadhamấ ấryasya gavyấ tṛítsubhyo ajagan yudhấ nṛ́n ‖ 7 ‖ durâdhyò áditiṃ sreváyanto 'cetáso ví jagribhre párushṇîm | mahnấvivyak pṛithivîṃ pátyamânaḥ paçúsh kavír açayac cấyamânaḥ ‖ 8 ‖ îyúr árthaṃ ná nyarthám párushṇîm âçúç canéd abhipitvám jagâma | sudấsa índraḥ sutúkâṅ amítrân árandhayan mấnushe vádhrivâcaḥ ‖ 9 ‖ îyúr gấvo ná yávasâd ágopâ yathâkṛitám abhí mitráṃ citấsaḥ | pṛíçnigâvaḥ pṛíçninipreshitâsaḥ çrushṭíṃ cakrur niyúto rántayaç ca ‖ 10 ‖ 25 ‖

ékaṃ ca yó viṅçatíṃ ca çravasyấ vaikarṇáyor jánân rấjâ ny ástaḥ | dasmó ná sádman ní çiçâti barhíḥ çúraḥ sárgam akṛṇod índra eshâm ‖ 11 ‖ ádha çrutáṃ kaváshaṃ vṛiddhám apsv ánu druhyúṃ ní vṛṇag vájrabâhuḥ | vṛiṇânấ átra sakhyấya sakhyáṃ tvâyánto yé ámadann ánu tvâ ‖ 12 ‖ ví sadyó víçvâ dṛiṇhitấny eshâm índraḥ púraḥ sáhasâ saptá dardaḥ | vy ấnavasya tṛítsave gáyam bhâg jéshma pûrúṃ vidáthe mṛidhrávâcam ‖ 13 ‖ ní gavyávó 'navo

---

18, 4 su-yávase dúdhukshan. ít. âha ấ. 4 su-dâse. 6 ápi -iva. 7 bhananta ấ álinâsaḥ. ánayat sadha-mâḥ. 8 duḥ-ádhyaḥ. mahnấ avivyak. paçúḥ kavíḥ açayat. 9 ni-arthám. caná ít. su-dâse. árandhayat. 10 ágopâḥ yathâ-kṛitám. 11 ní ástar *ity* ástaḥ. 12 ap-sú. 13 ví. 14 gavyávaḥ ánavaḥ.

Digitized by Google

druhyávaç ca shashṭíḥ çatấ sushupuḥ shát sahásrâ | shashṭír vîrấso ádhi shâḍ duvoyú víçvéd índrasya vîryâ kṛitấni ‖ 14 ‖ índreṇaité tṛítsavo vévishâṇâ ấpo ná sṛishṭấ adhavanta nîcîḥ | durmitrấsaḥ prakalavín mímânâ jahúr víçvâni bhójanâ sudấse ‖ 15 ‖ 26 ‖

ardhâṃ vîrásya çṛitapấṃ anindrám párâ çárdhantaṃ nunude abhí kshấṃ | índro manyúm manyumyò mimâya bhejé pathó vartaním pátyamânaḥ ‖ 16 ‖ âdhréṇa cit tád v ékaṃ cakâra sinhyàṃ cit pétvenâ jaghâna | áva sraktîr veçyâvṛiçcad índraḥ prấyachad víçvâ bhójanâ sudấse ‖ 17 ‖ çáçvanto hí çátravo râradhúsh ṭe bhedásya cic chárdhato vinda rándhim | mártâñ énaḥ stuvató yáḥ kṛiṇóti tigmáṃ tásmin ní jahi vájram indra ‖ 18 ‖ ấvad índraṃ yamúnâ tṛítsavaç ca prấtra bhedáṃ sarvátâtâ mushâyat | ajấsaç ca çígravo yákshavaç ca balíṃ çîrshấṇi jabhrur áçvyâni ‖ 19 ‖ ná ta indra sumatáyo ná rấyaḥ saṃcákshe pûrvâ usháso ná nûtnâḥ | dévakaṃ cin mânyamânâṃ jaghanthấva tmánâ bṛihatáḥ çámbaram bhet ‖ 20 ‖ 27 ‖

prá yé gṛibấd ámamadus tvâyấ parâçaráḥ çatáyâtur vásishṭhaḥ | ná te bhojásya sakhyám mṛishantấdhâ sûríbhyaḥ sudínâ vy ùchân ‖ 21 ‖ dvé náptur devávataḥ çaté gór dvấ ráthâ vadhûmantâ sudấsaḥ | árhann agne paijavanásya dấnaṃ hóteva sádma páry emi rébhan ‖ 22 ‖ catvấro mâ paijavanásya dấnâḥ smáddishṭayaḥ kṛiçaníno nireké | ṛijrấso mâ pṛithivishṭhâḥ sudấsas tokáṃ tokấya çrávase vahanti ‖ 23 ‖ yásya çrávo ródasî antár urvî çîrshṇé-çîrshṇe vi-

---

18, 14 duvaḥ-yú víçvâ ít. 15 índreṇa eté. prakala-vít mímânâḥ. 16 manyu-myàḥ. 17 pétvena. veçyâ avṛiçcat. prá ayachat. 18 raradhúḥ te. cit çárdhataḥ. 19 prá átra. 20 te. cit. jaghantha áva. 21 mṛishanta ádha. ví uchân. 22 dvé-çaté *iti*. hótâ-iva. 23 ni -reké. 24 ródasi-urvî *iti*.

Digitized by Google

babhāñjâ vibhaktā̃ | saptéd índraṃ ná sravāto gṛiṇanti ní yudhyâmadhīṃ açiçâd abhī́ke ‖ 24 ‖ imáṃ naro marutaḥ saçcatā̃nu dívodâsaṃ ná pitáraṃ sudā̃saḥ | avishṭánâ paijavanásya kétaṃ dûṇā̃çaṃ kshatrám ajáraṃ duvoyú ‖ 25 ‖ 28 ‖

19 (535). trishṭubh.

Yás tigmáçṛiṅgo vṛishabhó ná bhīmá ékaḥ kṛishṭī́ç cyâváyati prá víçvâḥ | yáḥ çáçvato ádâçusho gáyasya prayantā̃si súshvitarâya védaḥ ‖ 1 ‖ tváṃ ha tyád indra kútsam âvaḥ çúçrûshamāṇas tanvā̃ samaryé | dā̃saṃ yác chúshṇaṃ kúyavaṃ ny àsmâ árandhaya ârjuneyā̃ya çíkshan ‖ 2 ‖ tváṃ dhṛishṇo dhṛishatā̃ vîtáhavyam prā̃vo víçvâbhir ûtíbhiḥ sudā̃sam | prá paúrukutsiṃ trasádasyum âvaḥ kshétrasâtâ vṛitrahátyeshu pûrúm ‖ 3 ‖ tváṃ nṛíbhir nṛimaṇo devávîtau bhū̃rîṇi vṛitrā̃ haryaçva hañsi | tváṃ ní dásyuṃ cúmuriṃ dhúniṃ cā̃svâpayo dabhī́taye suhántu ‖ 4 ‖ táva cyautnā̃ni vajrahasta tā̃ni náva yát púro navatíṃ ca sadyáḥ | nivéçane çatatamāviveshîr áhañ ca vṛitráṃ námucim utā̃han ‖ 5 ‖ 29 ‖

sánâ tā̃ ta indra bhójanâni râtáhavyâya dâçúshe sudā̃se | vṛishṇe te hárî vṛishaṇâ yunajmi vyántu bráhmāṇi puruçâka vā̃jam ‖ 6 ‖ mā́ te asyā́ṃ sahasâvan párishṭâv aghā̃ya bhûma harivaḥ parâdaí | trā̃yasva no 'vṛikébhir vārûthais táva priyā̃saḥ sûríshu syâma ‖ 7 ‖ priyā̃sa ít te maghavann abhíshṭau náro madema çaraṇé sákhâyaḥ | ní turváçaṃ ní yā̃dvaṃ çiçīhy atithigvā̃ya çáṁsyaṃ karishyán ‖ 8 ‖ sadyáç cin nú te maghavann abhíshṭau náraḥ çaṁ-

---

18, 24 vi-babhā̃ja. saptá ít. 25 saçcata ánu. avishṭána. duḥ -náçam. duvaḥ-yú. — 19, 1 pra-yantā̃ asi súsvi-tarāya. 2 yát çúshṇam kúyavam ní asmai. 3 prá âvaḥ. 4 ca ásvāpayaḥ. 5 çata-tamā̃ aviveshīḥ. utá ahan. 6 tā̃ te. 7 parā-daí. 9 cit.

Digitized by Google

santy ukthaçā́sa ukthā́ | yé te hávebhir ví paṇī́ñr ádâçann asmā́n vṛiṇîshva yújyâya tásmai || 9 || eté stómâ narā́ṃ nṛitama túbhyam asmadryàñco dádato maghā́ni | téshâm indra vṛitrahátye çivó bhûḥ sákhâ ca çū́ro 'vitā́ ca nṛiṇā́m || 10 || nū́ indra çûra stávamâna ûtī́ bráhmajûtas tanvā́ vâvṛidhasva | úpa no vā́jân mimîhy úpa stī́n yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 11 || 30 ||

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

20 (536). trishṭubh.

Ugró jajne vîryā́ya svadhā́vâñ cákrir ápo náryo yát karishyán | jágmir yúvâ nṛishádanam ávobhis trâtā́ na índra énaso maháç cit || 1 || hántâ vṛitrám índraḥ çū́çuvânaḥ prā́vîn nú vîró jaritā́ram ûtī́ | kártâ sudā́se áha vā́ u lokáṃ dā́tâ vásu múhur ā́ dâçúshe bhût || 2 || yudhmó anarvā́ khajakṛít samádvâ çū́raḥ satrâshā́ḍ janúshem áshâḷhaḥ | vy ā́sa índraḥ pṛítanâḥ svójâ ádhâ víçvaṃ çatrûyántaṃ jaghâna || 3 || ubhé cid indra ródasî mahitvā́ paprâtha távishîbhis tuvishmaḥ | ní vájram índro hárivân mímikshant sám ándhasâ mádeshu vā́ uvoca || 4 || vṛíshâ jajâna vṛíshaṇaṃ ráṇâya tám u cin nā́rî náryaṃ sasûva | prá yáḥ senânī́r ádha nṛíbhyo ástînáḥ sátvâ gavéshaṇaḥ sá dhṛishṇúḥ || 5 || 1 ||

nū́ cit sá bhreshate jáno ná reshan máno yó asya ghorám âvívâsât | yajnaír yá índre dádhate dúvâṅsi ksháyat sá râyá ṛitapā́ ṛitejā́ḥ || 6 || yád indra pū́rvo áparâya çíkshann áyaj jyā́yân kánîyaso deshṇám | amṛíta ít páry

---

19, 10 stómâḥ. 11 nú. — 20, 2 prá âvît. vaí. 3 samát -vâ. janúshâ îm. ví âse. su-ójâḥ ádha. 4 ubhé *iti*. ródasî *iti* mahi -tvā́ ā́. vaí. 5 cit. ásti ináḥ. go-éshaṇaḥ. 6 nú. reshat. râyé. ṛite-jā́ḥ. 7 áyat.

Digitized by Google

âsîta dûrám ấ citra cítryam bharâ rayíṃ naḥ ‖ 7 ‖ yás ta indra priyó jáno dádâçad ásan nireké adrivaḥ sákhâ te | vayáṃ te asyấṃ sumataú cánishṭhâḥ syấma várûthe ághnato nṛípîtau ‖ 8 ‖ eshá stómo acikradad vṛíshâ ta utá stâmúr maghavann akrapishṭa | râyás kấmo jaritấraṃ ta ấgan tvám aṅgá çakra vásva ấ çako naḥ ‖ 9 ‖ sá na indra tváyatâyâ ishé dhâs tmánâ ca yé maghávâno junánti | vásvî shú te jaritré astu çaktír yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

21 (537). trishṭubh.

Ásâvi devấṃ góṛijîkam ándho ny àsminn índro janúshem uvoca | bódhâmasi tvâ haryaçva yajnair bódhâ naḥ stómam ándhaso mádeshu ‖ 1 ‖ prá yanti yajnáṃ vipáyanti barhíḥ somamấdo vidáthe dudhrávâcaḥ | ny ù bhriyante yaçáso gribhấd ấ dûráûpabdo vṛíshaṇo nṛishấcaḥ ‖ 2 ‖ tvám indra srávitavấ apás kaḥ párishṭhitâ áhinâ çûra pûrvîḥ | tvád vâvakre rathyò ná dhénâ réjante víçvâ kṛitrímâṇi bhîshấ ‖ 3 ‖ bhîmó viveshấyudhebhir eshâm ápâñsi víçvâ náryâṇi vidvấn | índraḥ púro járhṛishâṇo ví dûdhod ví vájrahasto mahinấ jaghâna ‖ 4 ‖ ná yâtáva indra jûjuvur no ná vándanâ çavishṭha vedyấbhiḥ | sá çardhad aryó víshuṇasya jantór mấ çiçnádevâ ápi gur ṛitáṃ naḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

abhí krátvendra bhûr ádha jmán ná te vivyañ mahimấnaṃ rájâñsi | svénâ hí vṛitráṃ çávasâ jaghántha ná çátrur ántaṃ vividad yudhấ te ‖ 6 ‖ devấç cit te asuryâya pűrvé 'nu kshatrấya mamire sáhâñsi | índro maghấni dayate vi-

---

20, 7 bhara. 8 yáḥ te. ásat. 9 te. te ấ agan. 10 tvá -yatâyai. sú. — 21, 1 ní asmin. janúshâ îm. bódha. 2 soma-mấdaḥ. dudhrá-vâcaḥ. ní ûṃ *iti*. dûré-upabdaḥ. 3 srávitavaí apáḥ kar *iti* kaḥ. dhénâḥ. 4 vivesha áyudhebhiḥ. 6 krátvâ indra. vivyak. svéna. 7 pűrve ánu.

Digitized by Google

sáhyéndraṃ vājasya johuvanta sâtaú ‖ 7 ‖ kîríç cid dhí tvắm ávase juhắvéçânam indra saúbhagasya bhŭreḥ | ávo babhûtha çatamûte asmé abhikshattús tvắvato varûtắ ‖ 8 ‖ sákhâyas ta indra viçváha syâma namovṛidhắso mahinắ tarutra | vanvántu smâ té 'vasâ samîkè 'bhîtim aryó vanúshâṃ çávâṅsi ‖ 9 ‖ sá na indra tváyatâyâ — ‖ 10 ‖ 4 ‖

22 (538). virâj. 9 trishṭubh.

Píbâ sómam indra mándatu tvâ yáṃ te sushắva haryaçvắdriḥ | sotúr bâhúbhyâṃ súyato nắrvâ ‖ 1 ‖ yás te mádo yújyaç cắrur ásti yéna vṛitrắṇi haryaçva háṅsi | sá tvắm indra prabhûvaso mamattu ‖ 2 ‖ bódhâ sú me maghavan vắcam émắṃ yắṃ te vásishṭho árcati práçastim | imắ bráhma sadhamắde jushasva ‖ 3 ‖ çrudhî hávaṃ vipipânásyắdrer bódhâ víprasyắrcato manîshắm | kṛishvắ dúvâṅsy ántamâ sácemâ ‖ 4 ‖ nắ te gíro ápi mṛishye turásya nắ sushṭutím asuryàsya vidvắn | sádâ te nắma svayaço vivakmi ‖ 5 ‖ 5 ‖

bhŭri hí te sávanâ mắnusheshu bhŭri manîshî havate tvắm ít | mắré asmán maghavañ jyók kaḥ ‖ 6 ‖ túbhyéd imắ sávanâ çûra víçvâ túbhyam bráhmâṇi várdhanâ kṛiṇomi | tvắṃ nṛíbhir hávyo viçvádhâsi ‖ 7 ‖ nŭ cin nú te mányamânasya dasmód açnuvanti mahimắnam ugra | nắ vîryàm indra te nắ rắdhaḥ ‖ 8 ‖ yé ca pŭrva ṛíshayo yé ca nŭtnâ índra bráhmâṇi janáyanta víprâḥ | asmé te santu sakhyắ çivắni yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 9 ‖ 6 ‖

21, 7 vi-sáhya índram. 8 hí. juhắva ŕçânam. 9 te. sma te ávasâ sam-îké abhí-itim. — 22, 1 píba. hari-açva ádriḥ. nắ árvâ. 2 prabhuvaso *iti*. 3 bódha. ắ imắm. 4 çrudhí. vi-pipânásya ádreḥ bódha víprasya árcataḥ. kṛishvá. sácâ imắ. 6 mắ árê asmát. 7 túbhya ít. viçvádhâ asi. 8 nú cit. dasma út. 9 pŭrve.

Digitized by Google

23 (539). trishṭubh.

Úd u bráhmāṇy airata çravasyéndraṃ samaryé mahayâ vasishṭha | ấ yó víçvâni çávasâ tatấnopaçrotấ ma ít́vato vácâṅsi ‖ 1 ‖ áyâmi ghósha indra devájâmir irajyánta yác churúdho vivâci | nahí svám ấyuç cikité jáneshu tấní́d áṅhâṅsy áti parshy asmấn ‖ 2 ‖ yujé ráthaṃ gavéshaṇaṃ háribhyâm úpa bráhmâṇi jujushâṇám asthuḥ | ví bâdhishṭa syá ródasî mahitvéndro vṛitrấṇy apratí́ jaghanvấn ‖ 3 ‖ ấpaç cit pipyuḥ staryò ná gấvo nákshann ṛitáṃ jaritấras ta indra | yâhí vâyúr ná niyúto no áchâ tváṃ hí dhîbhír dáyase ví vấjân ‖ 4 ‖ té tvâ mádâ indra mâdayantu çushmíṇaṃ tuvirấdhasaṃ jaritré | éko devatrấ dáyase hí mártân asmíṅ chûra sávane mâdayasva ‖ 5 ‖ evéd índraṃ vṛíshaṇaṃ vájrabâhuṃ vásishṭhâso abhy àrcanty arkaíḥ | sá naḥ stutó vîrávat pâtu gómad yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 7 ‖

24 (540). trishṭubh.

Yónish ṭa indra sádane akâri tám ấ nṛíbhiḥ puruhûta prá yâhi | áso yáthâ no 'vitấ vṛidhé ca dádo vásûni mamádaç ca sómaiḥ ‖ 1 ‖ gribhîtáṃ te mána indra dvibárhâḥ sutáḥ sómaḥ párishiktâ mádhûni | visṛishṭadhenâ bharate suvṛiktír iyám índraṃ jóhuvatî manîshấ ‖ 2 ‖ ấ no divá ấ pṛithivyấ ṛijîshinn idám barhíḥ somapéyâya yâhi | váhantu tvâ hárayo madryàñcam âṅgûshám áchâ tavásam mádâya ‖ 3 ‖ ấ no víçvâbhir ûtíbhiḥ sajóshâ bráhma jushâṇó haryaçva yâhi | várîvṛijat sthávirebhiḥ suçiprâsmé dádhad

---

23, 1 çravasyấ índram. mahaya. tatấna upa-çrotấ me. 2 yát çurúdhaḥ. tấni ít. 3 go-éshaṇam. mahi-tvấ índraḥ. apratí. 4 te. ácha. 5 çûra. 6 evá ít. abhí arcanti. — 24, 1 yónim te 3 ácha. 4 sa-jóshâḥ. su-çipra asmé *iti*.

Digitized by Google

vṛíshaṇaṃ çúshmam indra ‖ 4 ‖ eshá stómo mahá ugráya váhe dhurîváṭyo ná vâjáyann adhâyi | índra tvâyám arká íṭṭe vásûnâṃ divîva dyâṃ ádhi naḥ çrómataṃ dhâḥ ‖ 5 ‖ evâ na indra vâryasya pûrdhi prá te mahîṃ sumatíṃ vevidâma | ísham pinva maghávadbhyaḥ suvîrâṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 8 ‖

25 (541). trishṭubh.

Â te mahá indrôty ùgra sámanyavo yát samáranta sénâḥ | pátâti didyún náryasya bâhvór mâ te máno vishvadryàg ví cârît ‖ 1 ‖ ní durgá indra çnathihy amítrân abhí yé no mártâso amánti | âré táṃ çáṁsaṃ kṛiṇuhi ninitsór â no bhara sambháraṇaṃ vásûnâm ‖ 2 ‖ çatáṃ te çiprinn ûtáyaḥ sudâse sahásraṃ çáṁsâ utá râtír astu | jahí vádhar vanúsho mártyasyâsmé dyumnám ádhi rátnaṃ ca dhehi ‖ 3 ‖ tvâvato hîndra krátve ásmi tvâvato 'vitúḥ çûra râtaú | víçvéd áhâni tavishîva ugraṁ ókaḥ kṛiṇushva harivo ná mardhîḥ ‖ 4 ‖ kútsâ eté háryaçvâya çûshám índre sáho devájûtam iyânâḥ | satrâ kṛidhi suhánâ çûra vṛitrâ vayáṃ tárutrâḥ sanuyâma vâjam ‖ 5 ‖ evâ na indra vâryasya — ‖ 6 ‖ 9 ‖

26 (542). trishṭubh.

Ná sóma índram ásuto mamâda nâbrahmâṇo maghávânaṃ sutâsaḥ | tásmâ ukthâṃ janaye yáj jújoshan nṛivân návîyaḥ çṛiṇávad yáthâ naḥ ‖ 1 ‖ ukthá-ukthe sóma índram mamâda nîthé-nîthe maghávânaṃ sutâsaḥ | yád îṃ sabâ-

---

24, 5 mahé. dhurí-iva átyaḥ. tvâ ayám. divî-iva. 6 evá. — 25, 1 indra ûtî ugra. sam-áranta. didyút. 2 duḥ-gé. 3 vádhaḥ. mártyasya asmé *iti*. 4 hí indra. víçvâ ít. tavishî-vaḥ ugra. — 26, 1 ná ábrahmâṇaḥ. tásmai. yát jújoshat nṛi-vát. 2 ukthé-ukthe.

Digitized by Google

dhaḥ pitáraṃ ná putrâḥ samânádakshâ ávase hávante ‖ 2 ‖ cakâra tâ kṛiṇávan nûnám anyâ yâni bruvánti vedhásaḥ sutéshu | jánîr iva pátir ékaḥ samânó ní mâmṛije púra índraḥ sú sárvâḥ ‖ 3 ‖ evâ tám âhur utá çriṇva índra éko vibhaktâ taráṇir maghânâm | mithastúra ûtáyo yásya pûrvîr asmé bhadrâṇi saççata priyâṇi ‖ 4 ‖ evâ vásishṭha índram ûtáye nṛîn kṛishṭînâṃ vṛishabháṃ suté gṛiṇâti | sahasríṇa úpa no máhi vâjân yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

27 (543). trishṭubh.

Índraṃ náro nemádhitâ havante yát pâryâ yunájate dhíyas tâḥ | çûro nṛíshâtâ çávasaç cakânâ â gómati vrajé bhajâ tvám naḥ ‖ 1 ‖ yá indra çúshmo maghavan te ásti çíkshâ sákhibhyaḥ puruhûta nṛíbhyaḥ | tvám hí dṛiḷhâ maghavan vícetâ ápâ vṛidhi párivṛitaṃ ná rádhaḥ ‖ 2 ‖ índro râjâ jágataç carshaṇînâm ádhi kshámi víshurûpaṃ yád ásti | táto dadâti dâçúshe vásûni códad rádha úpastutaç cid arvák ‖ 3 ‖ nú cin na índro maghávâ sáhûtî dânó vâjaṃ ní yamate na ûtî | ánûnâ yásya dákshiṇâ pîpâya vâmáṃ nṛíbhyo abhívîtâ sákhibhyaḥ ‖ 4 ‖ nú indra râyé várivas kṛidhî na â te máno vavṛityâma maghâya | gómad áçvâvad ráthavad vyánto yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

28 (544). trishṭubh.

Bráhmâ ṇa indrópa yâhi vidvân arvâñcas te hárayaḥ

26, 3 kriṇávat. mamṛije. 4 evá. çriṇve. 5 evá. — 27, 1 páryâḥ. nṛí-sâtâ. bhaja. 2 çíksha. ápa. 4 nú cit. 5 nú indra. kṛidhi. — 28, 1 bráhma naḥ indra úpa.

Digitized by Google

santu yuktâḥ | víçve cid dhí tvâ vihávanta mártâ asmâkam íc chṛiṇuhi viçvaminva || 1 || hávaṃ ta indra mahimấ vy ânaḍ bráhma yát pấsi çavasinn ṛíshîṇâm | ấ yád vájraṃ dadhishé hásta ugra ghoráḥ sán krátvâ janishṭhấ áshâḷhaḥ || 2 || táva práṇîtîndra jóhuvânânt sáṃ yán nṛ́ín ná ródasî ninétha | mahé kshatrấya çávase hí jajné 'tûtujiṃ cit tû́tujir açiçnat || 3 || ebhír na indrấbhir daçasya durmitrấso hí kshitáyaḥ pávante | práti yác cáshṭe ánṛitam anená áva dvitấ váruṇo mâyî́ naḥ sât || 4 || vocéméd índram maghávânam enam mahó râyó rā́dhaso yád dádan naḥ | yó árcato bráhmakṛitim ávishṭho yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 12 ||

29 (545). trishṭubh.

Ayáṃ sóma indra túbhyaṃ sunva ấ tú prá yâhi harivas tádokâḥ | píbâ tv àsyá súshutasya cā́ror dádo maghā́ni maghavann iyânáḥ || 1 || bráhman vîra bráhmakṛitiṃ jushâṇò 'rvâcînó háribhir yâhi tû́yam | asmínn û́ shú sávane mâdayasvópa bráhmâṇi çṛiṇava imấ naḥ || 2 || kấ te asty áraṃkṛitiḥ sûktaíḥ kadấ nûnáṃ te maghavan dâçema | víçvâ matî́r ấ tatane tvâyấdhâ ma indra çṛiṇavo hávemấ || 3 || utó ghâ té purushyấ íd âsan yéshâm pū́rveshâm áçṛiṇor ṛíshîṇâm | ádhâháṃ tvâ maghavañ johavîmi tváṃ na indrâsi prámatiḥ pitéva || 4 || vocéméd índram maghávânam enam — || 5 || 13 ||

28, 1 hí. ít çṛiṇuhi viçvam-inva. 2 te. ví ânaṭ. háste. 3 prá-nîtî indra. yát. átûtujim. 4 indra áha-bhiḥ. yát. 5 vocéma ít. dádat. — 29, 1 sunve. tát-okâḥ piba tú asyá. 2 jushâṇáḥ arvâcînáḥ. ûṃ *iti* su. mâdayasva úpa. 3 su-uktaíḥ. víçváḥ. tvâ-yấ ádha me. hávâ imấ. utó *iti* gha. ádha ahám. indra asi. pitấ-iva.

Digitized by Google

30 (546). trishṭubh.

Ā́ no deva çávasā yâhi çushmin bhávā vṛidhá indra râyó asyá | mahé ṇrimṇā́ya ṇripate suvajra máhi kshatrā́ya paúṁsyâya çûra || 1 || hávanta u tvâ hávyaṃ vívâci tanū́shu çū́rāḥ sū́ryasya sâtaú | tvā́ṃ víçveshu sényo jáneshu tvā́ṃ vṛitrā́ṇi randhayâ suhántu || 2 || áhā yád indra sudínā vyuchā́n dádho yát ketúm upamā́ṃ samátsu | ny àgníḥ sîdad ásuro ná hótā huvānó átra subhágāya devā́n || 3 || vayā́ṃ té ta indra yé ca deva stávanta çûra dádato maghā́ni | yáchā sûríbhya upamā́ṃ várûthaṃ svâbhúvo jaraṇā́ṃ açnavanta || 4 || vocéméd índram — || 5 || 14 ||

31 (547). gâyatrî. 10—12 virâj.

Prá va índrāya mā́danaṃ háryaçvâya gâyata | sákhâyaḥ somapā́vne || 1 || çáṁséd ukthám sudā́nava utá dyukshám yáthâ náraḥ | cakṛimā́ satyárâdhase || 2 || tvā́ṃ na indra vâjayús tvā́ṃ gavyúḥ çatakrato | tvā́ṃ hiraṇyayúr vaso || 3 || vayám indra tvâyávo 'bhí prá ṇonumo vṛishan | viddhí tv àsyá no vaso || 4 || mā́ no nidé ca váktave 'ryó randhîr árâvṇe | tvé ápi krátur máma || 5 || tvā́ṃ vármâsi sapráthaḥ puroyodháç ca vṛitrahan | tváyā práti bruve yujā́ || 6 || 15 ||

mahā́ṅ utā́si yásya té 'nu svadhā́varî sáhaḥ | mamnā́te indra ródasî || 7 || tā́ṃ tvâ marútvatî pári bhúvad vā́ṇî sayā́varî | nákshamāṇâ sahá dyúbhiḥ || 8 || ûrdhvā́sas tvānv índavo bhúvan dasmám úpa dyávi | sā́ṃ te namanta kṛishṭáyaḥ || 9 || prá vo mahé mahivṛídhe bharadhvam prácetase

---

30, 1 bháva. 2 hávante. randhaya. 3 su-dínâ vi-uchā́n. ní agníḥ. 4 te. yácha. su-ábhúvaḥ. — 31, 2 çáṁsa ít. su-dā́nave. cakṛimā́. 4 tú asyá. 6 várma asi. puraḥ-yodháḥ. 7 utá asi. te ánu. svadhā́varî-mamnā́te-ródasî *iti*. 9 tvâ ánu.

Digitized by Google

prá sumatím kṛiṇudhvam | víçaḥ purvîḥ prá carâ carshaṇiprâḥ ‖ 10 ‖ uruvyácase mahíne suvṛiktím índrâya bráhma janayanta víprâḥ | tásya vratâni ná minanti dhîrâḥ ‖ 11 ‖ índram vâṇîr ánuttamanyum evá satrâ râjânam dadhire sáhadhyai | háryaçvâya barhayâ sám âpîṇ ‖ 12 ‖ 16 ‖

32 (548). 1 bṛihatî. 2 satobṛihatî. 3 dvipadâ virâj. Sodann Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Mó shú tvâ vâghátaç canâré asmán ní rîraman | ârâttâc cit sadhamâdam na â gahîhá vâ sánn úpa çrudhi ‖ 1 ‖ imé hí te brahmakṛítaḥ suté sácâ mádhau ná máksha âsate | índre kâmam jaritâro vasûyávo ráthe ná pâdam â dadhuḥ ‖ 2 ‖ râyáskâmo vájrahastam sudákshinam putró ná pitáram huve ‖ 3 ‖ imá índrâya sunvire sómâso dádhyâçiraḥ | tân â mádâya vajrahasta pîtáye háribhyâm yâhy óka â ‖ 4 ‖ çrávac chrútkarṇa îyate vásûnâm nú cin no mardhishad gíraḥ | sadyáç cid yáḥ sahásrâṇi çatâ dádan nákir dítsantam â minat ‖ 5 ‖ 17 ‖

sá vîró ápratishkuta índreṇa çûçuve nṛíbhiḥ | yás te gabhîrâ sávanâni vṛitrahant sunóty â ca dhâvati ‖ 6 ‖ bhávâ várûtham maghavan maghónâm yát samájâsi çárdhataḥ | ví tvâhatasya védanam bhajemahy â dûṇâço bharâ gáyam ‖ 7 ‖ sunótâ somapâvne sómam índrâya vajríṇe | pácatâ paktîr ávase kṛiṇudhvám ít pṛiṇánn ít pṛiṇaté máyaḥ ‖ 8 ‖ mâ sredhata somino dákshatâ mahé kṛiṇudhvám râyá âtúje | taráṇir íj jayati kshéti púshyati ná devâsaḥ kavatnáve ‖ 9 ‖

31, 10 cara. 12 ánutta-manyum barhaya. — 32, 1 mó *iti* sú. caná âré asmát. ârâttât. gahi ihá. 3 râyáḥ-kâmaḥ. 4 imé. 5 çrávat çrút-karṇaḥ. nú cit. dádat. 7 bhâva. sam-ájâsi. tvâ -hatasya. duḥ-náçaḥ bhara. 8 sunóta. pácata. 9 dákshata. râyé â-túje. ít.

Digitized by Google

nákiḥ sudā́so rátham páry âsa ná rîramat | índro yásyâvitā́ yásya marúto gámat sá gómati vrajé ‖ 10 ‖ 18 ‖

gámad vā́jaṃ vâjáyann indra mártyo yásya tvám avitā́ bhúvaḥ | asmā́kam bodhy avitā́ ráthânâm asmā́kaṃ çûra nṛiṇā́m ‖ 11 ‖ úd ín nv àsya ricyaté 'ṅço dhánaṃ ná jigyúshaḥ | yá índro hárivân ná dabhanti táṃ rípo dákshaṃ dadhâti somíni ‖ 12 ‖ mántram ákharvaṃ súdhitaṃ supéçasaṃ dádhâta yajníyeshv ā́ | pûrvī́ç caná prásitayas taranti táṃ yá índre kármaṇâ bhúvat ‖ 13 ‖ kás tám indra tvā́vasum ā́ mártyo dadharshati | çraddhā́ ít te maghavan pā́rye diví vâjī́ vā́jaṃ sishâsati ‖ 14 ‖ maghónaḥ sma vṛitrahátyeshu codaya yé dádati priyā́ vásu | táva práṇîtî haryaçva sûríbhir víçvâ tarema duritā́ ‖ 15 ‖ 19 ‖

távéd indrâvamáṃ vásu tvám pushyasi madhyamám | satrā́ víçvasya paramásya râjasi nákish ṭvâ góshu vṛiṇvate ‖ 16 ‖ tvā́m víçvasya dhanadā́ asi çrutó yá îm bhávanty âjáyaḥ | távâyáṃ víçvaḥ puruhûta pā́rthivo 'vasyúr nā́ma bhikshate ‖ 17 ‖ yád indra yā́vatas tvám etā́vad ahám ī́çîya | stotā́ram íd didhisheya radâvaso ná pâpatvā́ya râsîya ‖ 18 ‖ çíksheyam ín mahayaté divé-dive râyá ā́ kuhacidvíde | nahí tvád anyán maghavan na ā́pyaṃ vásyo ásti pitā́ caná ‖ 19 ‖ taráṇir ít sishâsati vā́jam púraṃdhyâ yujā́ | ā́ va índram puruhûtáṃ name girā́ nemíṃ táshṭeva sudrvàm ‖ 20 ‖ 20 ‖

ná dushṭutī́ mártyo vindate vásu ná srédhantaṃ rayír naçat | suçáktir ín maghavan túbhyam mā́vate deshṇáṃ yát pā́rye diví ‖ 21 ‖ abhí tvâ çûra nonumó 'dugdhâ iva

---

32, 10 yásya avitā́. 12 ít nú asya ricyate áṅçaḥ. 14 tvā́vasum. çraddhā́ ít. 16 táva ít índra avamám. nákiḥ tvâ. 17 yé. táva ayám. 18 radavaso *iti*. 19 ít. kuhacit-víde. anyát. 20 táshṭâ -iva su-drvàm. 21 duḥ-stutī́. ít. mā́-vate. 22 nonumaḥ ádugdhāḥ.

Digitized by Google

dhenávaḥ | ṝçânam asyá jágataḥ svardṛçam ṝçânam indra tasthúshaḥ || 22 || ná tvâvâṅ anyó divyó ná pârthivo ná jâtó ná janishyate | açvâyánto maghavann indra vâjíno gavyántas tvâ havâmahe || 23 || abhí shatás tád ā́ bharéndra jyā́yaḥ kánīyasaḥ | purûvásur hí maghavant sanād ási bhára -bhare ca hávyaḥ || 24 || párā ṇudasva maghavann amítrânt suvédâ no vásû kṛidhi | asmā́kam bodhy avitā́ mahâdhané bhávâ vṛidháḥ sákhīnâm || 25 || índra krátuṃ na ā́ bhara pitā́ putrébhyo yáthâ | çíkshâ ṇo asmín puruhûta yā́mani jīvā́ jyótir açīmahi || 26 || mā́ no ájnâtâ vṛijánâ durâdhyò mā́çivâso áva kramuḥ | tváyâ vayám pravátaḥ çáçvatīr apó 'ti çûra tarâmasi || 27 || 21 ||

33 (549). trishṭubh.

Çvityáñco mâ dakshiṇatáskapardâ dhiyaṃjinvā́so abhí hí pramandúḥ | uttíshṭhan voce pári barhísho nṝ́n ná me dûrā́d ávitave vásishṭhâḥ || 1 || dûrā́d índram anayann ā́ suténa tiró vaiçantám áti pā́ntam ugrám | pā́çadyumnasya vâyátasya sómât sutā́d índro avṛiṇītâ vásishṭhân || 2 || evén nú kaṃ síndhum ebhis tatârevén nú kam bhedám ebhir jaghâna | evén nú kaṃ dâçarâjné sudā́sam prā́vad índro bráhmaṇâ vo vasishṭhâḥ || 3 || júshṭî naro bráhmaṇâ vaḥ pitṝ́ṇā́m áksham avyayaṃ ná kílâ rishâtha | yác chákvarîshu bṛihatā́ ráveṇéndre çúshmam ádadhātâ vasishṭhâḥ || 4 || úd dyā́m ivét tṛishṇájo nâthitā́só 'dîdhayur dâçarâjné vṛitā́saḥ | vásishṭhasya stuvatá índro açrod urúṃ tṛítsubhyo akṛiṇod u lokám || 5 || 22 ||

32, 24 abhí satáḥ. bhara índra. 25 nudasva. vásu. bháva. 26 çíksha naḥ. jīváḥ. 27 ájnâtâḥ vṛijánâḥ duḥ-ádhyàḥ mā́ áçivāsaḥ. apáḥ áti. — 33, 1 dakshiṇatáḥ-kapardâḥ. 2 avṛiṇíta. 3 evá ít. tatára evá ít. prá ávat. 4 kíla. yát çákvarishu. ráveṇa índre. ádadhāta. 5 iva ít. nâthitā́saḥ ádidhayuḥ.

Digitized by Google

daṇḍâ ivéd goájanâsa âsan párichinnâ bharatâ arbhakâ-saḥ | ábhavac ca puraétâ vásishṭha âd ít ṭrítsûnâṃ víço aprathanta || 6 || tráyaḥ kṛiṇvanti bhúvaneshu rétas tisráḥ prajâ âryâ jyótiragrâḥ | tráyo gharmâsa ushásaṃ sacante sárvâñ ít tâñ ánu vidur vásishṭhâḥ || 7 || sûryasyeva vakshátho jyótir eshâṃ samudrásyeva mahimâ gabhîráḥ | vâtasyeva prasavó nânyéna stómo vasishṭhâ ánvetave vaḥ || 8 || tá ín niṇyâṃ hṛídayasya praketaíḥ sahásravalçam abhí sáṃ caranti | yaména tatám paridhíṃ váyanto 'psarása úpa sedur vásishṭhâḥ || 9 || vidyúto jyótiḥ pári saṃjíhânam mitrâváruṇâ yád ápaçyatâṃ tvâ | tát te jánmotaíkaṃ vasishṭhâgástyo yát tvâ viçá âjabhâra || 10 || 23 ||

utâsi maitrâvaruṇó vasishṭhorváçyâ brahman mánasó 'dhi jâtáḥ | drapsáṃ skannám bráhmaṇâ daívyena víçve devâḥ púshkare tvâdadanta || 11 || sá praketá ubháyasya pravidvân sahásradâna utá vâ sádânaḥ | yaména tatám paridhíṃ vayishyánn apsarásaḥ pári jajne vásishṭhaḥ || 12 || satré ha jâtâv ishitâ námobhiḥ kumbhé rétaḥ sishicatuḥ samânám | táto ha mâna úd iyâya mádhyât táto jâtám ṛíshim âhur vásishṭham || 13 || ukthabhṛítaṃ sâmabhṛítam bibharti grâvâṇam bíbhrat prá vadâty ágre | úpainam âdhvaṃ sumanasyámânâ ā́ vo gachâti pratiído vásishṭhaḥ || 14 || 24 ||

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

34 (550). dvipâdâ. 22—25 trishṭubh.

Prá çukraítu devî manîshâ asmát sútashṭo rátho ná

33, 6 iva ít. pári-chinnâḥ. ábhavat. 7 áryâḥ. 8 sûryasya -iva. samudrásya-iva. vâtasya-iva. ná anyéna. 9 té ít. 10 jánma utá ékam vasishṭha agástyaḥ. 11 utá asi. vasishṭha urváçyâḥ. mánasaḥ ádhi. tvâ adadanta. 12 sá-dânaḥ. 14 úpa enam. — 34, 1 çukrâ etu. manîshâ.

Digitized by Google

vâjî ‖ 1 ‖ vidúḥ pṛithivyẫ divó janítraṃ çṛiṇvánty ấpo ádha kshárantîḥ ‖ 2 ‖ ấpaç cid asmai pinvanta pṛithvîr vṛitréshu çûrâ máṅsanta ugrấḥ ‖ 3 ‖ ấ dhûrshv àsmai dádhâtâçvân índro ná vajrî hiraṇyabâhuḥ ‖ 4 ‖ abhí prá sthâtẫheva yajnáṃ yẫteva pátman tmánâ hinota ‖ 5 ‖ tmánâ samátsu hinóta yajnáṃ dádhâta ketúṃ jánâya vîrám ‖ 6 ‖ úd asya çúshmâd bhânúr nấrta bíbharti bhârám pṛithivî́ ná bhûma ‖ 7 ‖ hváyâmi devấñ áyâtur agne sấdhann ṛiténa dhíyaṃ dadhâmi ‖ 8 ‖ abhí vo devîṃ dhíyaṃ dadhidhvam prá vo devatrấ vấcaṃ kṛiṇudhvam ‖ 9 ‖ ấ cashṭa âsâm pấtho nadî́nâṃ váruṇa ugráḥ sahásracakshâḥ ‖ 10 ‖ 25 ‖

rấjâ râshṭrấṇâṃ péço nadî́nâṃ ánuttam asmai kshatráṃ viçvấyu ‖ 11 ‖ ávishṭo asmấn víçvâsu vikshv ádyuṃ kṛiṇota çáṅsaṃ ninitsóḥ ‖ 12 ‖ vy ètu didyúd dvishấ̃m áçevâ yuyóta víshvag rápas tanû́nâm ‖ 13 ‖ ávîn no agnír havyấn námobhiḥ préshṭho asmâ adhâyi stómaḥ ‖ 14 ‖ sajû́r devébhir apấṃ nápâtaṃ sákhâyaṃ kṛidhvaṃ çivó no astu ‖ 15 ‖ abjấm ukthaír áhiṃ griṇîshe budhné nadî́nâṃ rájaḥsu shî́dan ‖ 16 ‖ mấ nó 'hir budhnyò rishé dhân mấ yajnó asya sridhad ṛitâyóḥ ‖ 17 ‖ utá na eshú nṛíshu çrávo dhuḥ prá râyé yantu çárdhanto aryáḥ ‖ 18 ‖ tápanti çátruṃ svàr ṇá bhûmâ mahấsenâso ámebhir eshâm ‖ 19 ‖ ấ yán naḥ pátnîr gámanty áchâ tváshṭâ supấnir dádhâtu vîrấn ‖ 20 ‖ 26 ‖

práti naḥ stómaṃ tváshṭâ jusheta syấd asmé arámatir vasûyúḥ ‖ 21 ‖ tấ no râsan râtishấco vásûny ấ ródasî varuṇânî́ çṛiṇotu | várûtrîbhiḥ suçaraṇó no astu tváshṭâ su-

---

34, 2 pṛithivyấḥ. 3 çûráḥ. máṅsante. 4 dhûḥ-sú asmai dádhâta áçvân. 5 sthâta áhâ-iva. yấtâ-iva. 7 ná árta. 10 cashṭe. 11 viçvá-âyu. 12 ávishṭo *iti*. vikshú. 13 ví etu. 14 ávît. havya-át. asmai. 16 ap-jám. sídan. 17 naḥ áhiḥ. dhât. 19 ná bhûma. 20 yát. ácha. 22 ródasî *iti*.

Digitized by Google

dátro ví dadhâtu rấyaḥ ‖ 22 ‖ tán no rấyaḥ párvatâs tán na ấpas tád râtishấca óshadhîr utá dyaúḥ | vánaspátibhiḥ pṛithivî́ sajóshâ ubhé ródasî pári pâsato naḥ ‖ 23 ‖ ánu tád urvî́ ródasî jihâtâm ánu dyukshó váruṇa índrasakhâ | ánu víçve marúto yé sahấso râyáḥ syâma dharúṇaṃ dhiyádhyai ‖ 24 ‖ tán na índro váruṇo mitró agnír ấpa óshadhîr vaníno jushanta | çármant syâma marútâm upásthe yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 25 ‖ 27 ‖

35 (551). trishṭubh.

Çáṃ na indrâgnî́ bhavatâm ávobhiḥ çáṃ na índrâváruṇâ râtáhavyâ | çám índrâsómâ suvitấya çáṃ yóḥ çáṃ na índrâpûsháṇâ vấjasâtau ‖ 1 ‖ çáṃ no bhágaḥ çám u naḥ çáṅso astu çáṃ naḥ púraṃdhiḥ çám u santu rấyaḥ | çáṃ naḥ satyásya suyámasya çáṅsaḥ çáṃ no aryamấ purujâtó astu ‖ 2 ‖ çáṃ no dhâtấ çám u dhartấ no astu çáṃ na urûcî́ bhavatu svadhấbhiḥ | çáṃ ródasî bṛihatî́ çáṃ no ádriḥ çáṃ no devấnâṃ suhávâni santu ‖ 3 ‖ çáṃ no agnír jyótiranîko astu çáṃ no mitrấváruṇâv açvínâ çám | çáṃ naḥ sukṛítâṃ sukṛitấni santu çáṃ na ishiró abhí vâtu vấtaḥ ‖ 4 ‖ çáṃ no dyấvâpṛithivî́ pûrváhûtau çám antárikshaṃ dṛiçáye no astu | çáṃ na óshadhîr vaníno bhavantu çáṃ no rájasas pátir astu jishṇúḥ ‖ 5 ‖ 28 ‖

çáṃ na índro vásubhir devó astu çám âdityébhir váruṇaḥ suçáṅsaḥ | çám no rudró rudrébhir jálâshaḥ çáṃ nas tváshṭâ gnấbhir ihá çṛiṇotu ‖ 6 ‖ çáṃ naḥ sómo bhavatu bráhma çáṃ naḥ çáṃ no grấvâṇaḥ çám u santu yajnấḥ | çáṃ naḥ svárûṇâm mitáyo bhavantu çáṃ naḥ prasvàḥ çám

---

34, 23 tát. 24 urvî́-ródasî *iti*. 25 tát. — 35, 3 r. bṛihatî́ *iti*.

Digitized by Google

v astu védiḥ ‖ 7 ‖ çáṃ naḥ sűrya urucákshâ úd etu çáṃ naç cátasraḥ pradíço bhavantu | çáṃ naḥ párvatâ dhruváyo bhavantu çáṃ naḥ síndhavaḥ çáṃ u santv ấpaḥ ‖ 8 ‖ çáṃ no áditir bhavatu vratébhiḥ çáṃ no bhavantu marútaḥ svarkấḥ | çáṃ no víshṇuḥ çám u pûshấ no astu çáṃ no bhavítraṃ çám v astu vâyúḥ ‖ 9 ‖ çáṃ no devấḥ savitấ trấyamâṇaḥ çáṃ no bhavantûsháso vibhâtîḥ | çáṃ no parjányo bhavatu prajấbhyaḥ çáṃ naḥ kshétrasya pátir astu çambhúḥ ‖ 10 ‖ 29 ‖

çáṃ no devấ viçvádevâ bhavantu çáṃ sárasvatî sahá dhîbhír astu | çám abhishấcaḥ çám u râtishấcaḥ çáṃ no divyấḥ pấrthivâḥ çáṃ no ápyâḥ ‖ 11 ‖ çáṃ naḥ satyásya pátayo bhavantu çáṃ no árvantaḥ çám u santu gấvaḥ | çáṃ na ṛibhávaḥ sukṛítaḥ suhástâḥ çáṃ no bhavantu pitáro háveshu ‖ 12 ‖ çáṃ no ajá ékapâd devó astu çáṃ nó 'hir budhnyàḥ çáṃ samudráḥ | çáṃ no apấṃ nápât perúr astu çáṃ naḥ pṛíçnir bhavatu devágopâḥ ‖ 13 ‖ âdityấ rudrấ vásavo jushantedám bráhma kriyámâṇaṃ návîyaḥ | çṛiṇvántu no divyấḥ pấrthivâso gójâtâ utá yé yajníyâsaḥ ‖ 14 ‖ yé devấnâṃ yajníyâ yajníyânàm mánor yájatrâ amṛítâ ṛitajnấḥ | té no râsantâm urugâyám adyá yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 15 ‖ 30 ‖

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

36 (552). trishṭubh.

Prá bráhmaitu sádanâd ṛitásya ví raçmíbhiḥ sasṛije sűryo gấḥ | ví sấnunâ pṛithivî́ sasra urvî́ pṛithú prátîkam

---

35, 8 ûṃ *iti* astu. párvatâḥ. 9 su-arkấḥ. 10 bhavantu ushásaḥ. 11 devấḥ viçvá-devâḥ. 13 naḥ áhiḥ. 14 âdityấḥ rudrấḥ. jushanta idám. 15 yajníyâḥ. — 36, 1 bráhma etu. sasre.

Digitized by Google

ádhy édhe agníḥ ‖ 1 ‖ imắṃ vâm mitrâvaruṇâ suvṛiktím íshaṃ ná kṛiṇve asurâ návîyaḥ | inó vâm anyáḥ padavîr ádabdho jánaṃ ca mitró yatati bruvâṇáḥ ‖ 2 ‖ ắ vắtasya dhrájato ranta ityắ ápîpayanta dhenávo ná sŭdâḥ | mahó diváḥ sádane jắyamânó 'cikradad vṛishabháḥ sásminn ŭdhan ‖ 3 ‖ girắ yá etắ yunájad dhárî ta índra priyắ suráthâ çûra dhâyŭ | prá yó manyúṃ ririkshato minắty ắ sukrátum aryamáṇaṃ vavṛityâm ‖ 4 ‖ yájante asya sakhyáṃ váyaç ca namasvínaḥ svá ṛitásya dhắman | ví príksho bâbadhe nṛíbhiḥ stávâna idáṃ námo rudrắya préshṭham ‖ 5 ‖ 1 ‖

ắ yát sâkáṃ yaçáso vâvaçânắḥ sárasvatî saptáthî síndhumâtâ | yắḥ sushváyanta sudúghâḥ sudhârắ abhí svéna páyasâ pĭpyânâḥ ‖ 6 ‖ utá tyé no marúto mandasânắ dhíyaṃ tokáṃ ca vâjíno 'vantu | mắ naḥ pári khyad áksharâ cáranty ávîvṛidhan yújyaṃ te rayíṃ naḥ ‖ 7 ‖ prá vo mahîṃ arámatiṃ kṛiṇudhvam prá pûsháṇaṃ vidathyàṃ ná vîrám | bhágaṃ dhiyò 'vitắraṃ no asyắḥ sâtaú vắjaṃ râtishắcam púraṃdhim ‖ 8 ‖ áchâyáṃ vo marutaḥ çlóka etv áchâ víshṇuṃ nishiktapắm ávobhiḥ | utá prajắyai gṛiṇaté váyo dhur yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 9 ‖ 2 ‖

37 (553). trishṭubh.

Ắ vo vắhishṭho vahatu stavádhyai rátho vâjâ ṛibhukshaṇo ámṛiktaḥ | abhí tripṛishṭhaíḥ sávaneshu sómair máde suçiprâ mahábhiḥ pṛiṇadhvam ‖ 1 ‖ yûyáṃ ha rátnam maghávatsu dhattha svardṛíça ṛibhukshaṇo ámṛiktam | sáṃ

36, 1 ắ îdhe. 3 rante. jắyamânaḥ ácikradat. 4 hárî *iti* te. 5 své. 7 mandasânắḥ. cárantî. 8 dhiyáḥ avitắram. 9 ácha ayám. ácha. nisikta-pắm. — 37, 1 su-çiprâḥ.

Digitized by Google

yajnéshu svadhâvantaḥ pibadhvaṃ ví no rādhâṅsi matíbhir dayadhvam ‖ 2 ‖ uvócitha hí maghavan deshṇám mahó árbhasya vásuno vibhāgé | ubhā́ te pūrṇā́ vásunā gábhastī́ ná sūnṛ́tā ní yamate vasavyā́ ‖ 3 ‖ tvám indra sváyaçā ṛibhukshā́ vā́jo ná sâdhúr ástam eshy ṛíkvā́ | vayáṃ nú te dâçvā́ṅsaḥ syāma bráhma kṛiṇvánto harivo vásishṭhāḥ ‖ 4 ‖ sánitâsi praváto dâçúshe cid yā́bhir vívesho haryaçva dhībhíḥ | vavanmā́ nú te yújyābhir ūtī́ kadā́ na indra râyá ā́ daçasyeḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

vâsáyasîva vedhásas tvám naḥ kadā́ na indra vácaso bubodhaḥ | ástaṃ tâtyā́ dhiyā́ rayíṃ suvī́raṃ pṛikshó no árvā ny ùhîta vâjī́ ‖ 6 ‖ abhí yáṃ devī́ nírṛitiç cid ī́çe nákshanta índraṃ çarádaḥ supṛíkshaḥ | úpa tribandhúr jarádashṭim ety ásvaveçam yáṃ kṛiṇávanta mártāḥ ‖ 7 ‖ ā́ no rādhâṅsi savitaḥ stavádhyā ā́ rā́yo yantu párvatasya râtaú | sádā no divyáḥ pāyúḥ sishaktu yûyám pâta svastíbhiḥ sádā naḥ ‖ 8 ‖ 4 ‖

38 (554). trishṭubh.

Úd u shyá deváḥ savitā́ yayâma hiraṇyáyīm amátiṃ yā́m áçiçret | nūnám bhágo hávyo mā́nushebhir ví yó rátnā purūvásur dádhāti ‖ 1 ‖ úd u tishṭha savitaḥ çrudhy àsyá híraṇyapāṇe prábhṛitāv ṛitásya | vy ùrvī́m pṛithvī́m amátiṃ sṛijāná ā́ nṛíbhyo martabhójanaṃ suvānáḥ ‖ 2 ‖ ápi shṭutáḥ savitā́ devó astu yám ā́ cid víçve vásavo gṛiṇánti | sá naḥ stómān namasyàç cáno dhād víçvebhiḥ pātu pāyúbhir ní sūrī́n ‖ 3 ‖ abhí yáṃ devy áditir gṛiṇā́ti savā́ṃ devásya sa-

37, 3 gábhasti *iti*. 4 ṛibhukshā́ḥ. 5 sánitā asi. vavanmá. 6 vásáyasi-iva. ní uhita. 7 nákshante. ásva-veçam. 8 stavádhyai. — 38, 1 syáḥ. 2 çrudhí asyá. ví urvīm. 3 stutáḥ 4 devī́.

Digitized by Google

vitúr jushâṇâ | abhí samrâjo váruṇo gṛiṇanty abhí mitrâso aryamâ sajóshâḥ ‖ 4 ‖ abhí yé mithó vanúshaḥ sápante râtíṃ divó râtishâcaḥ pṛithivyâḥ | áhir budhnyà utá naḥ çṛiṇotu várûtry ékadhenubhir ní pâtu ‖ 5 ‖ ánu tán no jâspátir manśîshṭa rátnaṃ devásya savitúr iyânâḥ | bhágam ugró 'vase jóhavîti bhágam ánugro ádha yâti rátnam ‖ 6 ‖ çáṃ no bhavantu vâjíno háveshu devátâtâ mitádravaḥ svarkâḥ | jambháyantó 'hiṃ vṛikaṃ rákshâṅsi sánemy asmád yuyavann ámîvâḥ ‖ 7 ‖ vâje-vâje 'vata vâjino no dháneshu víprâ amṛitâ ṛitajnâḥ | asyá madhváḥ pibata mâdáyadhvaṃ tṛiptâ yâta pathíbhir devayấnaiḥ ‖ 8 ‖ 5 ‖

39 (555). trishṭubh.

Ûrdhvó agníḥ sumatíṃ vásvo açret pratîcî́ jûrṇír devátâtim eti | bhejâte ádrî rathyèva pánthâm ṛitáṃ hótâ na ishitó yajâti ‖ 1 ‖ prá vâvṛije suprayấ barhír eshâm ā́ viçpátîva bîríṭa iyâte | viçấm aktór ushásaḥ pûrváhûtau vâyúḥ pûshấ svastáye niyútvân ‖ 2 ‖ jmayấ átra vásavo ranta devấ urấv antárikshe marjayanta çubhrấḥ | arvấk pathá urujrayaḥ kṛiṇudhvaṃ çrótâ dûtásya jagmúsho no asyá ‖ 3 ‖ té hí yajnéshu yajníyâsa ûmâḥ sadhásthaṃ víçve abhí sánti devấḥ | tấñ adhvará uçató yakshy agne çrushṭî́ bhágaṃ nấsatyâ púraṃdhim ‖ 4 ‖ ā́gne gíro divá ā́ pṛithivyấ mitráṃ vaha váruṇam índram agním | ā́ryamáṇam áditiṃ víshṇum eshâṃ sárasvatî marúto mâdayantâm ‖ 5 ‖ raré havyám matíbhir yajníyânâṃ nákshat kấmam mártyânâm ásinvan | dhâtâ rayím avidasyáṃ sadâsấṃ sakshîmáhi yújyebhir nú

38, 5 várûtrî. 6 tát. jâḥpátiḥ. évase. 7 mitá-dravaḥ su -arkâḥ jambháyantaḥ áhim. 8 tṛiptâḥ. — 39, 1 bhejâte-ádrî *iti* rathyấ -iva. 2 vavṛije su-prayâḥ. viçpáti-iveti bîríṭe iyâte *iti*. 3 çróta 4 adhvaré. 5 ā́ agne. pṛithivyâḥ. ā́ aryamáṇam. 6 dhâta. avi dasyám sadâ-sâm.

Digitized by Google

devaíḥ ‖ 6 ‖ nú ródasî abhíshṭute vásishṭhair ṛitávâno váruṇo mitró agníḥ | yáchantu candrấ upamấṃ no arkấṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 6 ‖

40 (556). trishṭubh.

Ó çrushṭír vidathyâ sám etu práti stómaṃ dadhîmahi turấṇâm | yád adyá devấḥ savitấ suvấti syấmâsya ratníno vibhâgé ‖ 1 ‖ mitrás tán no váruṇo ródasî ca dyúbhaktam índro aryamấ dadâtu | dídeshṭu devy áditî rékṇo vâyúç ca yán niyuvaíte bhágaç ca ‖ 2 ‖ séd ugró astu marutaḥ sá çushmî yám mártyam ṛíshadaçvâ ávâtha | utém agníḥ sárasvatî junánti ná tásya râyáḥ paryetấsti ‖ 3 ‖ ayáṃ hí netấ váruṇa ṛitásya mitró rấjâno aryamấpo dhuḥ | suhávâ devy áditir anarvấ té no áṅho áti parshann árishṭân ‖ 4 ‖ asyá devásya mîḷhúsho vayấ víshṇor eshásya prabhṛithé havírbhiḥ | vidé hí rudró rudríyaṃ mahitvấṃ yâsishṭấṃ vartír açvinâv írâvat ‖ 5 ‖ mấtra pûshann âghṛiṇa irasyo várûtrî yád râtishấcaç ca rấsan | mayobhúvo no árvanto ní pântu vṛishṭím párijmâ vấto dadâtu ‖ 6 ‖ nú ródasî abhíshṭute vásishṭhair — ‖ 7 ‖ 7 ‖

41 (557). trishṭubh. 1 jagatí.

Prâtár agníṃ prâtár índraṃ havâmahe prâtár mitrấváruṇâ prâtár açvínâ | prâtár bhágam pûshấṇam bráhmaṇas pátim prâtáḥ sómam utá rudráṃ huvema ‖ 1 ‖ prâtarjítam bhágam ugráṃ huvema vayám putrám áditer yó vidhartấ | ádhráç cid yám mányamânas turáç cid rấjâ cid yám bhá-

39, 7 nú r. ubhí-stute *iti*. — 40, 1 ó *iti*. syấma asya. 2 tát. ródasî *iti*. devî́ áditiḥ. yát niyuvaíte *iti*. 3 séḥ ít. utá ím. pari-etấ asti. 4 aryamấ ấpaḥ. devî́. 5 vayấḥ. 6 mấ átra. â-ghṛiṇe.

Digitized by Google

gam bhakshîty âha ‖ 2 ‖ bhága práṇetar bhága sátyarâdho bhágemâṃ dhíyam úd avâ dádan naḥ | bhága prá ṇo janaya góbhir áçvair bhága prá nṛíbhir nṛivántaḥ syâma ‖ 3 ‖ utédânîm bhágavantaḥ syâmotá prapitvá utá mádhye áhnâm | utóditâ maghavant sûryasya vayáṃ devânâṃ sumatáu syâma ‖ 4 ‖ bhága evá bhágavâñ astu devâs téna vayám bhágavantaḥ syâma | táṃ tvâ bhaga sárva íj johavîti sá no bhaga puraëtâ bhavehá ‖ 5 ‖ sám adhvaráyosháso namanta dadhikrâveva çúcaye padâya | arvâcînáṃ vasuvídam bhágaṃ no rátham ivâçvâ vâjína â vahantu ‖ 6 ‖ áçvâvatîr gómatîr na ushâso vîrávatîḥ sádam uchantu bhadrâḥ | ghṛitáṃ dúhânâ viçvátaḥ prápîtâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 8 ‖

42 (558). trishṭubh.

Prá brahmâṇo áṅgiraso nakshanta prá krandanúr nabhanyàsya vetu | prá dhenáva udaprúto navanta yujyâtâm ádrî adhvarásya péçaḥ ‖ 1 ‖ sugás te agne sánavitto ádhvâ yuñkshvâ suté harito rohítaç ca | yé vâ sádmann arushâ vîravâho huvé devânâṃ jánimâni sattáḥ ‖ 2 ‖ sám u vo yajnám mahayan námobhiḥ prá hótâ mandró ririca upâké | yájasva sú purvaṇîka devân â yajníyâm arámatiṃ vavrityâḥ ‖ 3 ‖ yadâ vîrásya reváto duroṇé syonaçîr átithir àçiketat | súprîto agníḥ súdhito dáma â sá viçé dâti vâryam íyatyai ‖ 4 ‖ imáṃ no agne adhvaráṃ jushasva marútsv índre yaçásaṃ kṛidhî naḥ | â náktâ barhíḥ sadatâm ushâso-

---

41, 2 bhakshi íti. 3 bhága imâm. ava dádat. naḥ. 4 utá idânîm. syâma utá pra-pitvé. utá út-itâ. 5 ít. bhava ihá. 6 adhvaráya ushásaḥ. dadhikrâvâ-iva. iva áçvâḥ. 7 ushásaḥ. dúhânâḥ. prá-pîtâḥ. — 42, 1 ádrî *iti*. 2 yuñkshvá. arushâḥ. 3 ririce. puru-aníka. 4 dáme. 5 kṛidhi. ushâsâ.

Digitized by Google

çántâ mitrấváruṇâ yajehá ‖ 5 ‖ evấgníṃ sahasyàṃ vásishṭho
ráyáskâmo viçvápsnyasya staut | íshaṃ rayím paprathad
vấjam asmé yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 9 ‖

43 (559). trishṭubh.

Prá vo yajnéshu devayánto arcan dyấvâ námobhiḥ pri-
thivî́ ishádhyai | yéshâm bráhmâṇy ásamâni víprâ víshvag
viyánti vaníno ná çấkhâḥ ‖ 1 ‖ prá yajná etu hétvo ná
sáptir úd yachadhvaṃ sámanaso ghṛitấcîḥ | stṛiṇîtá barhír
adhvarấya sâdhûrdhvấ çocî́ṅshi devayûny asthuḥ ‖ 2 ‖ ấ
putrấso ná mâtáraṃ vibhṛitrâḥ sấnau devấso barhíshaḥ sa-
dantu | ấ viçvấcî vidathyấm anaktv ágne mấ no devátâtâ
mṛídhas kaḥ ‖ 3 ‖ té sîshapanta jósham ấ yájatrâ ṛitásya
dhấrâḥ sudúghâ dúhânâḥ | jyéshṭhaṃ vo adyá máha ấ vá-
sûnâm ấ gantana sámanaso yáti shṭhá ‖ 4 ‖ evấ no agne
vikshv ấ daçasya tváyâ vayáṃ sahasâvann âskrâḥ | ráyâ
yujấ sadhamấdo árishṭâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ
‖ 5 ‖ 10 ‖

44 (560). trishṭubh. 1 jagati.

Dadhikrấṃ vaḥ prathamám açvínoshásam agníṃ sámid-
dham bhágam ûtáye huve | índraṃ víshṇum pûshấṇam
bráhmaṇas pátim âdityấn dyấvâpṛithivî́ apáḥ svàḥ ‖ 1 ‖ da-
dhikrấm u námasâ bodháyanta udî́râṇâ yajnám upaprayán-
taḥ | íḷâṃ devî́m barhíshi sâdáyanto 'çvínâ víprâ suhávâ
huvema ‖ 2 ‖ dadhikrấvâṇam bubudhânó agním úpa bruva
ushásaṃ sûryaṃ gấm | bradhnám mâṅçcatór váruṇasya ba-

42, 5 uçántâ. yaja ihá. 6 evá agnîn. ráyâḥ-kâmaḥ. —
43, 1 pṛithivî́ *iti*. vi-yánti. 2 sádhú ûrdhvấ. 4 su-dúghâḥ. sthá.
5 evá. vikshú. árishṭâḥ. — 44, 1 açvínâ ushásam. dyấvâpṛithivî́ *iti*.
2 ut-îrâṇâḥ. 3 bruve. maṅçcatóḥ.

Digitized by Google

bhrúṃ té víçvàsmád duritấ yâvayantu ‖ 3 ‖ dadhikrấvâ prathamó vâjy árvấgre ráthânâm bhavati prajânán | saṃvidâná ushásâ sűryeṇâdityébhir vásubhir áṅgirobhiḥ ‖ 4 ‖ ấ no dadhikrấḥ pathyấṃ anaktv ṛitásya pánthâm ánvetavấ u | çriṇótu no daívyaṃ çárdho agníḥ çriṇvántu víçve mahishấ ámûrâḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

45 (561). trishṭubh.

Ấ devó yâtu savitấ surátno 'ntarikshaprấ váhamâno áçvaiḥ | háste dádhâno náryâ purűṇi niveçáyañ ca prasuváñ ca bhűma ‖ 1 ‖ úd asya bâhű çithirấ bṛihántâ hiraṇyáyâ divó ántâň anashṭâm | nûnáṃ só asya mahimấ panishṭa sűraç cid asmâ ánu dâd apasyấm ‖ 2 ‖ sá ghâ no devấḥ savitấ sahấvấ sâvishad vásupatir vásûni | viçráyamâṇo amátim urûcím martabhójanam ádha râsate naḥ ‖ 3 ‖ imấ gíraḥ savitấraṃ sujihvám pûrṇágabhastim îḷate supâṇím | citráṃ váyo bṛihád asmé dadhâtu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 4 ‖ 12 ‖

46 (562). jagatî. 4 trishṭubh.

Imấ rudrấya sthirádhanvane gíraḥ kshipréshave devấya svadhấvne | áshâḷhâya sáhamânâya vedháse tigmấyudhâya bharatâ çriṇótu naḥ ‖ 1 ‖ sá hí kshấyeṇa kshấmyasya jánmanaḥ sấmrâjyena divyásya cétati | ávann ávantîr úpa no dúraç carânamîvó rudra jấsu no bhava ‖ 2 ‖ yấ te didyút ávasṛishṭâ divás pári kshmayấ cárati pári sấ vṛiṇaktu naḥ | sahásraṃ te svapivâta bheshajấ mấ nas tokéshu tánayeshu

---

44, 3 víçvà asmát duḥ-itấ yavayantu. 4 vâjî árvà ágre. sűryeṇa âdityébhiḥ. 5 ánu-etavaí. — 45, 1 antariksha-prấḥ. 2 asmai. 3 gha. sahá-vâ ấ. 4 imấḥ. — 46, 1 imấḥ. kshiprá-ishave. bharata. 2 cara anamívấḥ. 3 su-apivâta.

Digitized by Google

rîrishaḥ ‖ 3 ‖ mâ̆ no vadhî rudra mâ̆ párâ dâ mâ̆ te bhûma prásitau hîḷitásya | ấ̆ no bhaja barhíshi jîvaçaṅsé yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 4 ‖ 13 ‖

47 (563). trishṭubh.

Ấpo yáṃ vaḥ prathamáṃ devayánta indrapấ̆nam ûrmím ákṛiṇvateláḥ | táṃ vo vayáṃ çúcim ariprám adyá ghṛitaprúsham mádhumantaṃ vanema ‖ 1 ‖ tám ûrmím âpo mádhumattamaṃ vo 'pấ̆ṃ nápâd avatv âçuhémâ | yásminn índro vásubhir mâdáyâte tám açyâma devayánto vo adyá ‖ 2 ‖ çatápavitrâḥ svadháyâ mádantîr devîr devấ̆nâm ápi yanti pấ̆thaḥ | tấ̆ índrasya ná minanti vratấ̆ni síndhubhyo havyáṃ ghṛitávaj juhota ‖ 3 ‖ yấ̆ḥ sűryo raçmíbhir âtatấ̆na yấ̆bhya índro áradad gâtúm ûrmím | té síndhavo várivo dhâtanâ no yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 4 ‖ 14 ‖

48 (564). trishṭubh.

Ṛíbhukshaṇo vâjâ mâdáyadhvam asmé naro maghavânaḥ sutásya | ấ̆ vo 'rvấ̆caḥ krátavo ná yâtấ̆ṃ víbhvo ráthaṃ náryaṃ vartayantu ‖ 1 ‖ ṛibhúr ṛibhúbhir abhí vaḥ syâma víbhvo vibhúbhiḥ çávasâ çávâṅsi | vấ̆jo asmấ̆ṅ avatu vấ̆jasâtâv índreṇa yujấ̆ tarushema vṛitrám ‖ 2 ‖ té cid dhí pûrvîr abhí sánti çâsấ̆ víçvâṅ̆ aryá uparátâti vanvan | índro víbhvâṅ̆ ṛibhukshấ̆ vấ̆jo aryáḥ çátror mithatyấ̆ kṛiṇavan ví nṛimṇám ‖ 3 ‖ nű devâso várivaḥ kartanâ no bhûtá no víçvé 'vase sajóshâḥ | sám asmé íshaṃ vásavo dadîran yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 4 ‖ 15 ‖

46, 3 ririshaḥ. 4 vadhîḥ. dâḥ. — 47, 1 ákṛiṇvata iḷáḥ. 3 ghṛitá -vat. 4 dhâtana. — 48, 1 vâjâḥ. ví-bhvaḥ. 3 hí. ví-bhvâ ṛibhukshấ̆ḥ. 4 nú. kartana. víçve ávase. asmé *iti*.

Digitized by Google

49 (565). trishṭubh.

Samudrájyeshṭhâḥ salilásya mádhyât punânâ yanty ániviçamânâḥ | índro yâ vajrî vṛishabhó rarâda tâ âpo devîr ihá mâm avantu || 1 || yâ âpo divyâ utá vâ srávanti khanítrimâ utá vâ yâḥ svayaṃjâḥ | samudrârthâ yâḥ çúcayaḥ pâvakâs tâ âpo — || 2 || yâsâṃ râjâ váruṇo yâti mádhye satyânṛité avapáçyañ jánânâm | madhuççútaḥ çúcayo yâḥ pâvakâs tâ âpo — || 3 || yâsu râjâ váruṇo yâsu sómo víçve devâ yâsûrjam mádanti | vaiçvânaró yâsv agníḥ právishṭas tâ âpo — || 4 || 16 ||

50 (566). jagati. 4 atijagati oder çakvarî.

Â mâm mitrâvaruṇehá rakshataṃ kulâyáyad viçváyan mâ na â gan | ajakâvâṃ durdṛíçîkaṃ tiró dadhe mâ mâm pádyena rápasâ vidat tsáruḥ || 1 || yád vijâman párushi vándanam bhúvad ashṭhîvántau pári kulphaú ca déhat | agníṣh ṭác chócann ápa bâdhatâm itó mâ mâm pádyena — || 2 || yác chalmalaú bhávati yán nadîshu yád óshadhîbhyaḥ pári jâyate vishám | víçve devâ nír itás tát suvantu mâ mâm pádyena — || 3 || yâḥ praváto niváta udváta udanvátîr anudakâç ca yâḥ | tâ asmábhyam páyasâ pínvamânâḥ çivâ devîr açipadâ bhavantu sárvâ nadyò açimidâ bhavantu || 4 || 17 ||

51 (567). trishṭubh.

Âdityânâm ávasâ nûtanena sakshîmáhi çármaṇâ çáṃtamena | anâgâstvé adititvé turâsa imáṃ yajnám dadhatu çróshamâṇâḥ || 1 || âdityâso áditir mâdayantâm mitró aryamâ

49, 1 punânâḥ. yâḥ. 2 samudrá-arthâḥ. 3 satyânṛité *iti*. 4 devâḥ yâsu ûrjam. — 50, 1 mitrâvaruṇâ ihá. vi-çváyat. ajakâ-vâm. 2 vi-jâman. agníḥ tát çócan. 3 yát çalmalaú. yát. devâḥ. 4 çivâḥ. açipadâḥ. sárvâḥ. açimidâḥ.

Digitized by Google

váruṇo rájishṭhâḥ | asmâkaṃ santu bhúvanasya gopâḥ pibantu sómam ávase no adyá || 2 || âdityâ víçve marútaç ca víçve devâç ca víçva ṛibhávaç ca víçve | índro agnír açvínâ tushṭuvânâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 3 || 18 ||

52 (568). trishṭubh.

Âdityâso áditayaḥ syâma púr devatrâ vasavo martyatrâ | sánema mitrâvaruṇâ sánanto bhávema dyâvâpṛithivî bhávantaḥ || 1 || mitrás tán no váruṇo mâmahanta çárma tokâya tánayâya gopâḥ | mâ vo bhujemânyájâtam éno mâ tát karma vasavo yác cáyadhve || 2 || turaṇyávo 'ṅgiraso nakshanta rátnaṃ devásya savitúr iyânâḥ | pitâ ca tán no mahân yájatro víçve devâḥ sámanaso jushanta || 3 || 19 ||

53 (569). trishṭubh.

Prá dyâvâ yajnaíḥ pṛithivî námobhiḥ sabâdha îḷe bṛihatî yájatre | té cid dhí púrve kaváyo gṛiṇántaḥ puró mahî dadhiré deváputre || 1 || prá pûrvajé pitárâ návyasîbhir gîrbhíḥ kṛiṇudhvaṃ sádane ṛitásya | â no dyâvâpṛithivî daívyena jánena yâtam máhi vâṃ várûtham || 2 || utó hí vâṃ ratnadhéyâni sánti purûṇi dyâvâpṛithivî sudâse | asmé dhattaṃ yád ásad áskṛidhoyu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 3 || 20 ||

54 (570). trishṭubh.

Vâstosh pate práti jânîhy asmânt svâveçó anamîvó bhavâ naḥ | yát tvémahe práti tán no jushasva çáṃ no bhava

---

51, 3 âdityâḥ. víçve ṛibhávaḥ. tustuvânâḥ. — 52, 2 tát. bhujema anyá-jâtam. yát. 3 turaṇyávaḥ áṅgirasaḥ. tát. — 53, 1 pṛithivî-bṛihatî-yájatre-té-mahî-deváputre *iti*. hí. 2 pûrvajé-sádane *iti*. 3 utó *iti*. — 54, 1 su-âveçâḥ. bhava. tvâ îmahe. tát.

Digitized by Google

dvipáde çám cátushpade ‖ 1 ‖ vástosh pate pratáraṇo na edhi gayasphấno góbhir áçvebhir indo | ajárâsas te sakhyé syâma pitéva putrấn práti no jushasva ‖ 2 ‖ vástosh pate çagmáyâ saṃsádâ te sakshîmáhi raṇvâyâ gâtumátyâ | pâhí kshéma utá yóge váraṃ no yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 3 ‖ 21 ‖

55 (571). gâyatri. 2—4 uparishṭâdbṛihati. 5—8 anushṭubh.

Amîvahấ vâstosh pate víçvâ rûpấṇy âviçán | sákhâ suçéva edhi naḥ ‖ 1 ‖ yád arjuna sârameya datáḥ piçaṅga yáchase | vîva bhrâjanta ṛishṭáya úpa srákveshu bápsato ní shú svapa ‖ 2 ‖ stenáṃ râya sârameya táskaraṃ vâ punaḥsara | stotṛ́ín índrasya râyasi kím asmấn duchunâyase ní shú svapa ‖ 3 ‖ tvám sûkarásya dardṛihi táva dardartu sûkaráḥ | stotṛ́ín índrasya — ‖ 4 ‖ sástu mâtấ sástu pitấ sástu çvấ sástu viçpátiḥ | sasántu sárve jnâtáyaḥ sástv ayám abhíto jánaḥ ‖ 5 ‖ yá ấste. yáç ca cárati yáç ca páçyati no jánaḥ | téshâṃ sáṃ hanmo akshấṇi yáthedáṃ harmyáṃ táthâ ‖ 6 ‖ sahásraçṛiṅgo vṛishabhó yáḥ samudrấd udácarat | ténâ sahasyènâ vayáṃ ní jánant svâpayâmasi ‖ 7 ‖ proshṭheçayấ vahyeçayấ nấrîr yấs talpaçîvarîḥ | stríyo yấḥ púṇyagandhâs tấḥ sárvâḥ svâpayâmasi ‖ 8 ‖ 22 ‖

Tṛitîyo 'nuvâkaḥ.

56 (572). 1—11 dvipadâ. 12—25 trishṭubh.

Ká îṃ vyàktâ náraḥ sánîḷâ rudrásya máryâ ádhâ sváçvâḥ ‖ 1 ‖ nákir hy èshâṃ janúṅshi véda té aṅgá vidre mi-

---

54, 2 gâya-sphấnaḥ. pitấ-iva. 3 kshéme. — 55, 2 ví-iva bhrâjante. sú. 3 duchuna-yase. 6 yáthâ idám. 7 ut-ấcarat. téna sahasyèna. 8 proshṭhe-çayấḥ vahye-çayấḥ. — 56, 1 ké. ví-aktâḥ. sá-nîḷâḥ. ádha. 2 hí eshâm.

Digitized by Google

thó janítram || 2 || abhí svapūbhir mithó vapanta vātasvanasaḥ çyenā́ aspṛidhran || 3 || etā́ni dhīro niṇyā́ ciketa pṛíçnir yád ūdho mahī́ jabhā́ra || 4 || sā́ ví́ṭ suvī́rā marúdbhir astu sanā́t sáhantī púshyantī nṛimṇám || 5 || yā́maṃ yéshṭhāḥ çubhā́ çóbhishṭhāḥ çriyā́ sámmiçlā ójobhir ugrā́ḥ || 6 || ugráṃ va ójaḥ sthirā́ çávāṅsy ádhā marúdbhir gaṇás túvishmān || 7 || çubhró vaḥ çúshmaḥ krúdhmī mánāṅsi dhúnir múnir iva çárdhasya dhṛishṇóḥ || 8 || sánemy asmád yuyóta didyúm mā́ vo durmatír ihá práṇañ naḥ || 9 || priyā́ vo nā́ma huve turā́ṇām ā́ yát tṛipán maruto vâvaçânā́ḥ || 10 || 23 ||

svâyudhā́sa ishmíṇaḥ sunishkā́ utá svayáṃ tanvàḥ çúmbhamānāḥ || 11 || çúcî vo havyā́ marutaḥ çúcînāṃ çúciṃ hinomy adhvaráṃ çúcibhyaḥ | ṛiténa satyám ṛitasā́pa âyañ chúcijanmānaḥ çúcayaḥ pâvakā́ḥ || 12 || áṅseshv ā́ marutaḥ khâdáyo vo vákshaṇāsu rukmā́ upaçíçriyāṇā́ḥ | ví vidyúto ná vṛishṭíbhî rucānā́ ánu svadhā́m āyudhair yáchamānāḥ || 13 || prá budhnyā́ va îrate máhāṅsi prá nā́māni prayajyavas tiradhvam | sahasríyaṃ dámyam bhâgám etáṃ gṛihamedhī́yam maruto jushadhvam || 14 || yádi stutásya maruto adhîthétthā́ víprasya vâjíno hávîman | makshū́ râyáḥ suvī́ryasya dâta nū́ cid yám anyá âdábhad árâvâ || 15 || 24 ||

átyâso ná yé marútaḥ sváñco yakshadṛíço ná çubháyanta máryāḥ | té harmyeshṭhā́ḥ çíçavo ná çubhrā́ vatsā́so ná prakrī́ḷínaḥ payodhā́ḥ || 16 || daçasyánto no marúto mṛiḷantu varivasyánto ródasî sumékе | áre gohā́ nṛihā́ vadhó vo astu sumnébhir asmé vasavo namadhvam || 17 || ā́ vo hótâ johavîti sattáḥ satrā́cîṃ râtím maruto gṛiṇānáḥ | yá

56, 3 sva-pū́bhiḥ. 7 ádha. 9 práṇak. 10 tṛipát. 12 âyan çúci-janmānaḥ. 13 vṛishṭí-bhiḥ. 15 adhi-ithá itthā́. makshú. nú. â-dábhat. 16 su-áñcaḥ yaksha-dṛíçaḥ. harmye-sthāḥ. çubhrā́ḥ. 17 ródasi-sumékе *iti*.

Digitized by Google

ívato vṛishaṇo ásti gopấḥ só ádvayâvî havate va ukthaíḥ || 18 || imé turám maruto râmayantîmé sábaḥ sáhasa ấ namanti | imé çáṅsaṃ vanushyató ní pânti gurú dvésho árarushe dadhanti || 19 || imé radhrấṃ cin marúto junanti bhṛímiṃ cid yáthâ vásavo jushánta | ápa bâdhadhvaṃ vṛishaṇas támâṅsi dhattá víçvaṃ tánayaṃ tokám asmé || 20 || 25 ||

mấ vo dâtrấn maruto nír arâma mấ paççấd daghma rathyo vibhâgé | ấ naḥ spârhé bhajatanâ vasavyè yád îṃ sujâtáṃ vṛishaṇo vo ásti || 21 || sáṃ yád dhánanta manyúbhir jánâsaḥ çúrâ yahvíshv óshadhîshu viksú | ádha smâ no maruto rudriyâsas trâtấro bhûta pṛítanâsv aryáḥ || 22 || bhűri cakra marutaḥ pítryâṇy ukthấni yấ vaḥ çasyánte purấ cit | marúdbhir ugráḥ pṛítanâsu sấḷhâ marúdbhir ít sánitâ vấjam árvâ || 23 || asmé vîró marutaḥ çushmy àstu jánânâṃ yó ásuro vidhartấ | apó yéna sukshitáye táremấdha svám óko abhí vaḥ syâma || 24 || tán na índro váruṇo mitró agnír — || 25 || 26 ||

57 (573). trishṭubh.

Mádhvo vo nấma mấrutaṃ yajatrâḥ prá yajnéshu çávasâ madanti | yé rejáyanti ródasî cid urví pínvanty útsaṃ yád áyâsur ugrấḥ || 1 || nicetấro hí marúto gṛiṇántam praṇetấro yájamânasya mánma | asmấkam adyá vidátheshu barhír ấ vîtáye sadata pipriyâṇấḥ || 2 || naítấvad anyé marúto yáthemé bhrấjante rukmaír ấyudhais tanűbhiḥ | ấ ródasî viçvapíçaḥ piçânấḥ samânám añjy àñjate çubhé kám || 3 || ṛídhak sấ vo maruto didyúd astu yád va ấgaḥ puru-

---

56, 19 ramayanti imé. 20 cit. 21 dâtrất. bhajatana. 22 hánanta. çűrâḥ. sma. 24 çushmî astu. tárema ádha. 25 = 550, 25. — 57, 1 ródasî-urví *iti*. 3 ná etấvat. yáthâ imé. añjí añjate.

Digitized by Google

shátâ kárâma | mâ vas tásyâm ápi bhûmâ yajatrâ asmé vo astu sumatíç cánishṭhâ ‖ 4 ‖ kṛité cid átra marúto raṇantânavadyáśaḥ çúcayaḥ pâvakâḥ | prá ṇo 'vata sumatíbhir yajatrâḥ prá vâjebhis tirata pushyáse naḥ ‖ 5 ‖ utá stutáso marúto vyantu víçvebhir nâmabhir náro havíshmi | dádâta no amṛítasya prajâyai jigṛitá râyáḥ sûnṛítâ maghâni ‖ 6 ‖ â stutáso maruto víçva ûtî áchâ sûríṃt sarvátâtâ jigâta | yé nas tmánâ çatíno vardháyanti yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 27 ‖

58 (574). trishṭubh.

Prá sâkamúkshe arcatâ gaṇâya yó daívyasya dhâmnas túvishmân | utá kshodanti ródasî mahitvâ nákshante nâkaṃ nírṛiter avaṅçât ‖ 1 ‖ janúç cid vo marutas tveshyèṇa bhîmâsas túvimanyavó 'yâsaḥ | prá yé máhobhir ójasotá sánti víçvo vo yâman bhayate svardṛík ‖ 2 ‖ bṛihád váyo maghávadbhyo dadhâta jújoshann ín marútaḥ sushṭutíṃ naḥ | gató nâdhvâ ví tirâti jantúm prá ṇaḥ spârhâbhir ûtíbhis tireta ‖ 3 ‖ yushmóto vípro marutaḥ çatasvî yushmóto árvâ sáhurir sahasrî | yushmótaḥ samrâḷ utá hanti vṛitrám prá tád vo astu dhûtayo deshṇám ‖ 4 ‖ tâñ â rudrásya mîḷhúsho vivâse kuvín náṅsante marútaḥ púnar naḥ | yát sasvártâ jihîḷiré yád âvír áva tád éna îmahe turâṇâm ‖ 5 ‖ prá sâ vâci sushṭutír maghónâm idáṃ sûktám marúto jushanta | ârâc cid dvésho vṛishaṇo yuyota yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 28 ‖

57, 4 bhûma. 5 raṇanta anavadyáśaḥ. naḥ avata. 7 víçve ûtî ácha. — 58, 1 sâkam-úkshe arcata. 2 túvi-manyavaḥ áyâsaḥ. ójasâ utá. 3 ít. ná ádhvâ. prá naḥ. 4 yushmâ-ûtaḥ. 5 kuvít. 6 árât.

Digitized by Google

59 (575). 1. 3. 5 bṛihatî. 2. 4. 6 satobṛihatî. 7. 8 trishṭubh. 9—11 gâyatrî. 12 anushṭubh.

Yáṃ trâyadhva idám-idaṃ dévâso yáṃ ca náyatha | tásmâ agne váruṇa mítrâryaman márutaḥ çárma yachata || 1 || yushmâkaṃ devâ ávasâhani priyá îjânás tarati dvíshaḥ | prá sá kshâyaṃ tirate ví mahîr ísho yó vo várâya dâçati || 2 || nahí vaç caramáṃ caná vásishṭhaḥ parimáṅsate | asmâkam adyá marutaḥ suté sácâ víçve pibata kâminaḥ || 3 || nahí va ûtíḥ pṛitanâsu márdhati yásmâ árâdhvaṃ naraḥ | abhí va âvart sumatír návîyasî tûyaṃ yâta pipîshavaḥ || 4 || ó sbú ghṛishvirâdhaso yâtánândhâṅsi pîtáye | imâ vo havyâ maruto raré hí kam mó shv ànyátra gantana || 5 || â ca no barhíḥ sádatâvitâ ca naḥ spârhâṇi dâtave vásu | ásredhanto marutaḥ somyé mádhau svâhehá mâdayâdhve || 6 || 29 ||

sasváç cid dhí tanvàḥ çúmbhamânâ â háṅsâso nîlapṛishṭhâ apaptan | víçvaṃ çárdho abhíto mâ ní sheda náro ná raṇvâḥ sávane mádantaḥ || 7 || yó no maruto abhí durbṛiṇâyús tiráç cittâni vasavo jíghâṅsati | druháḥ pâçân práti sá mucîshṭa tápishṭhena hánmanâ hantanâ tám || 8 || sâṃtapanâ idáṃ havír márutas táj jujushṭana | yushmâkotî ṛiçâdasaḥ || 9 || gṛíhamedhâsa â gata máruto mâpa bhûtana | yushmâkotî sudânavaḥ || 10 || ihéha vaḥ svatavasaḥ kávayaḥ sûryatvacaḥ | yajnám maruta â vṛiṇe || 11 || tryàmbakaṃ yajâmahe sugándhim pushṭivárdhanam | urvârukám iva bándhanân mṛityór mukshîya mâmṛítât || 12 || 30 ||

Caturtho 'dhyâyaḥ.

59, 1 trâyadhve. tásmai. mítra áryaman. 2 ávasâ áhani priyé. 4 yásmai. â avart. 5 *ó iti* sú ghṛishvi-râdhasaḥ yâtána ándhâṅsi. mó *iti* sú anyátra. 6 sádata avitá. svâhâ ihá. 7 sasvár *iti*. hí. seda. 8 hantana. 9 tát. yushmâka utî. 10 mâ ápa. 11 ihá-iha.

Digitized by Google

60 (576). trishṭubh.

Yád adyá sûrya brávo 'nâgâ udyán mitrấya váruṇâya satyám | vayáṃ devatrấdite syâma táva priyấso aryaman gṛiṇántaḥ ‖ 1 ‖ eshá syá mitrâvaruṇâ ṇricákshâ ubhé úd eti sũryo abhí jmán | víçvasya sthâtúr jágataç ca gopấ ṛijú márteshu vṛijinấ ca páçyan ‖ 2 ‖ áyukta saptá harítaḥ sadhásthâd yấ îṃ váhanti sũryaṃ ghṛitấcîḥ | dhấmâni mitrâvaruṇâ yuvấkuḥ sáṃ yó yûthéva jánimâni cáshṭe ‖ 3 ‖ úd vâm pṛikshấso mádhumanto asthur ấ sũryo aruhac chukrám árṇaḥ | yásmâ âdityấ ádhvano rádanti mitró aryamấ váruṇaḥ sajóshâḥ ‖ 4 ‖ imé cetấro ánṛitasya bhũrer mitró aryamấ váruṇo hí sánti | imá ṛitásya vâvṛidhur duroṇé çagmấsaḥ putrấ áditer ádabdhâḥ ‖ 5 ‖ imé mitró váruṇo dûḷábhâso 'cetásaṃ cic citayanti dákshaiḥ | ápi krátuṃ sucétasaṃ vátantas tiráç cid áṅhaḥ supáthâ nayanti ‖ 6 ‖ 1 ‖

imé divó ánimishâ pṛithivyấç cikitvấṅso acetásaṃ nayanti | pravrâjé cin nadyò gâdhám asti pârấṃ no asyá vishpitásya parshan ‖ 7 ‖ yád gopấvad áditiḥ çárma bhadrám mitró yácbanti váruṇaḥ sudấse | tásminn ấ tokấṃ tánayaṃ dádhânâ mấ karma devahéḷanaṃ turâsaḥ ‖ 8 ‖ áva védiṃ hótrâbhir yajeta ripáḥ kấç cid varuṇadhrútaḥ sáḥ | pári dvéshobhir aryamấ vṛiṇaktûrúṃ sudấse vṛishaṇâ u lokám ‖ 9 ‖ sasváç cid dhí sámṛitis tveshy èshâm apîcyèna sáhasâ sábante | yushmád bhiyấ vṛishaṇo réjamânâ dákshasya cin mahinấ mṛiḷátâ naḥ ‖ 10 ‖ yó bráhmaṇe sumatím âyájâte vấjasya sâtaú paramásya râyáḥ | sík shanta manyúm maghá-

60, 1 brávaḥ ánâgâḥ ut-yán. deva-trấ adite. 2 ubhé *iti*. 3 yûthấ-iva. 4 aruhat çukrám. yásmai. 5 imé ṛitásya. 6 acetásam cit. 7 pra-vrâjé cit. 8 dádhânâḥ. 9 varuṇa-dhrútaḥ. vṛiṇaktu urúm. vṛishaṇau. 10 sasvár *iti*. hí. tveshî eshâm. réjamânâḥ. cit. mṛiláta.

vâno aryá urú kshâyâya cakrire sudhấtu ‖ 11 ‖ iyáṃ deva puróhitir yuvábhyâṃ yajnéshu mitrâvaruṇâv akâri | víçvâni durgấ pipṛitaṃ tiró no yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 12 ‖ 2 ‖

61 (577). trishṭubh.

Úd vâṃ cákshur varuṇa suprátîkaṃ devấyor eti sū́ryas tatanvā́n | abhí yó víçvâ bhúvanâni cáshṭe sá manyúm mártyeshv ā́ ciketa ‖ 1 ‖ prá vâṃ sá mitrâvaruṇâv ṛitâvâ vípro mánmâni dîrghaçrúd iyarti | yásya bráhmâṇi sukratû ávâtha ā́ yát krátvâ ná çarádaḥ pṛiṇaíthe ‖ 2 ‖ prórór mitrâvaruṇâ pṛithivyā́ḥ prá divá ṛishvā́d bṛihatáḥ sudânû | spáço dadhâthe óshadhîshu vikshv ṛídhag yató ánimisham rákshamāṇâ ‖ 3 ‖ çáṅsâ mitrásya váruṇasya dhā́ma çúshmo ródasî badbadhe mahitvā́ | áyan mā́sâ áyajvanâm avī́râḥ prá yajnámanmâ vṛijánaṃ tirâte ‖ 4 ‖ ámûrâ víçvâ vṛishaṇâv imā́ vâṃ ná yā́su citráṃ dádṛiçe ná yakshám | drúhaḥ sacante ánṛitâ jánânâṃ ná vâṃ niṇyā́ny acíte abhûvan ‖ 5 ‖ sám u vâṃ yajnám mahayaṃ námobhir huvé vâm mitrâvaruṇâ sabā́dhaḥ | prá vâm mánmâny ṛicáse návâni kṛitā́ni bráhma jujushann imā́ni ‖ 6 ‖ iyáṃ deva puróhitir — ‖ 7 ‖ 8 ‖

62 (578). trishṭubh.

Út sū́ryo bṛihád arcīñshy açret purú víçvâ jánima mā́nushâṇâm | samó divā́ dadṛiçe rócamânaḥ krátvâ kṛitáḥ súkṛitaḥ kartṛíbhir bhût ‖ 1 ‖ sá sûrya práti puró na úd gâ ebhíḥ stómebhir etaçébhir évaiḥ | prá no mitrā́ya váruṇâya vocó 'nâgaso aryamṇé agnáye ca ‖ 2 ‖ ví naḥ sa-

---

60, 12 devâ puráḥ-hitiḥ. — 61, 1 varuṇâ. 2 sukratû *iti*. 3 prá uróḥ. dadhâthe *iti*. vikshú. 4 çáṅsa. 5 imā́ḥ. — 62, 2 vocaḥ ánâgasaḥ.

Digitized by Google

hásraṃ çurúdho radantv ṛitāvâno váruṇo mitró agníḥ | yáchantu candrā́ upamā́ṃ no arkám ā́ naḥ kā́mam pûpurantu stávânâḥ ‖ 3 ‖ dyāvâbhûmî adite trāsîthāṃ no yé vâṃ jajnúḥ sujánimāna ṛishve | mā́ béle bhûma váruṇasya vâyór mā́ mitrásya priyátamasya nṛiṇā́m ‖ 4 ‖ prá bâhávâ sisṛitaṃ jîváse na ā́ no gávyûtim ukshataṃ ghṛiténa | ā́ no jáne çravayataṃ yuvânâ çrutám me mitrâvaruṇâ hávemā́ ‖ 5 ‖ nú mitró váruṇo aryamā́ nas tmáne tokā́ya várivo dadhantu | sugā́ no viçvâ supáthâni santu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 4 ‖

63 (579). trishṭubh.

Úd v eti subhágo viçvácakshâḥ sā́dhâraṇaḥ sū́ryo mā́nushāṇâm | cákshur mitrásya váruṇasya deváç cármeva yáḥ samávivyak támāṅsi ‖ 1 ‖ úd v eti prasavîtā́ jánânâm mahā́n ketúr arṇavā́ḥ sū́ryasya | samānā́ṃ cakrám paryâvívṛitsan yád etaçó váhati dhûrshú yuktáḥ ‖ 2 ‖ vibhrā́jamāna ushásâm upásthâd rebhaír úd ety anumadyámānaḥ | eshá me devā́ḥ savitā́ cachanda yáḥ samānā́ṃ ná praminā́ti dhā́ma ‖ 3 ‖ divó rukmá urucákshā úd eti dûréarthas tarā́ṇir bhrā́jamānaḥ | nûnā́ṃ jánāḥ sū́ryeṇa prásûtâ áyann árthāni kṛiṇávann ápāṅsi ‖ 4 ‖ yátrâ cakrúr amṛitâ gâtúm asmai çyenó ná dī́yann ánv eti pā́thaḥ | práti vâṃ sū́ra údite vidhema námobhir mitrâvaruṇotá havyaíḥ ‖ 5 ‖ nú mitró váruṇo aryamā́ — ‖ 6 ‖ 5 ‖

64 (580). trishṭubh.

Diví kshāyantâ rájasaḥ pṛithivyā́m prá vâṃ ghṛitásya

62, 3 ṛitāvâno — arkám = 555, 7. 4 dyāvâbhûmî *iti.* ṛishve *iti.* 5 hávâ imā́. 6 nú. — 63, 1 cárma-iva. sam-ávivyak. 2 pra-savitā́. pari-âvívṛitsan. 5 yátra. amṛitâḥ. sū́re út-ite. mitrâvaruṇâ utá.

Digitized by Google

nirṇíjo dadîran | havyáṃ no mitró aryamấ sújâto rấjâ sukshatró váruṇo jushanta || 1 || ấ râjânâ maha ṛitasya gopâ síndhupatî kshatriyâ yâtam arvấk | iḷấṃ no mitrâvaruṇotá vṛishṭím áva divá invataṃ jîradânû || 2 || mitrás tán no váruṇo devó aryáḥ prá sấdhishṭhebhiḥ pathíbhir nayantu | brávad yáthâ na ấd aríḥ sudấsa ishấ madema sahá devágopâḥ || 3 || yó vâṃ gártam mánasâ tákshad etám ûrdhvấṃ dhîtíṃ kṛiṇávad dhâráyac ca | ukshéthâm mitrâvaruṇâ ghṛiténa tấ râjânâ sukshitîs tarpayethâm || 4 || eshá stómo varuṇa mitra túbhyaṃ sómaḥ çukró ná vâyáve 'yâmi | avishṭáṃ dhíyo jigṛitám púraṃdhîr yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 6 ||

65 (581). trishṭubh.

Práti vâṃ sûra údite sûktair mitráṃ huve váruṇam pûtádakṣham | yáyor asuryàm ákshitaṃ jyéshṭhaṃ víçvasya yấmann âcîtâ jigatnú || 1 || tấ hí devấnâm ásurâ tấv aryấ tấ naḥ kshitîḥ karatam ûrjáyantîḥ | açyấma mitrâvaruṇâ vayáṃ vâṃ dyấvâ ca yátra pîpáyann áhâ ca || 2 || tấ bhûripâçâv áṇritasya sétû duratyétû ripáve mártyâya | ṛitásya mitrâvaruṇâ pathấ vâm apó ná nâvấ duritấ tarema || 3 || ấ no mitrâvaruṇâ havyájushṭiṃ ghṛitair gávyûtim ukshatam íḷâbhiḥ | práti vâm átra váram ấ jánâya pṛiṇîtám udnó divyásya cấroḥ || 4 || eshá stómo varuṇa mitra — || 5 || 7 ||

66 (582). gâyatrî. 10—15 abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî. 16 puraüshṇih.

Prá mitráyor váruṇayoḥ stómo na etu çûshyàḥ | ná-

64, 2 mitrâvaruṇâ utá. 3 tát. su-dấse. 4 dhâráyat. 5 avishṭám — púraṃdhîr = 346, 11. — 65, 1 práti — údite = 579, 5. su-uktaíḥ. â-cîtâ. 3 sétû *iti* duratyétû *iti* duḥ-atyétû.

Digitized by Google

masvân tuvijâtáyoḥ || 1 || yā́ dhâráyanta devā́ḥ sudákshâ dákshapitarâ | asuryā́ya prámahasâ || 2 || tā́ naḥ stipā́ tanûpā́ váruṇa jaritṛîṇā́m | mítra sâdháyataṃ dhíyaḥ || 3 || yád adyá sū́ra údité 'nâgâ mitró aryamā́ | suvā́ti savitā́ bhágaḥ || 4 || suprâvī́r astu sá ksháyaḥ prá nú yā́mant sudânavaḥ | yó no áṅho 'tipíprati || 5 || 8 ||

utá svarā́jo áditir ádabdhasya vratásya yé | mahó rā́jâna îçate || 6 || práti vâṃ sū́ra údite mitráṃ gṛiṇîshe váruṇam | aryamáṇaṃ riçā́dasam || 7 || râyā́ hiraṇyayā́ matír iyám avṛikā́ya çávase | iyáṃ víprâ medhásâtaye || 8 || té syâma deva varuṇa té mitra sûríbhiḥ sahá | ísham svàç ca dhîmahi || 9 || bahávaḥ sū́racakshaso 'gnijihvā́ ṛitâvṛídhaḥ | trī́ṇi yé yemúr vidáthâni dhîtíbhir víçvâni páribhûtibhiḥ || 10 || 9 ||

ví yé dadhúḥ çarádam mā́sam ā́d áhar yajnám aktúṃ cā́d ṛícam | anâpyáṃ váruṇo mitró aryamā́ kshatráṃ rā́jâna âçata || 11 || tád vo adyá manâmahe sûktaíḥ sū́ra údite | yád óhate váruṇo mitró aryamā́ yûyám ṛitásya rathyaḥ || 12 || ṛitā́vâna ṛitájâtâ ṛitâvṛídho ghorā́so anṛitadvíshaḥ | téshâṃ vaḥ sumné suchardíshṭame naraḥ syā́ma yé ca sûráyaḥ || 13 || úd u tyád darçatáṃ vápur divá eti pratihvaré | yád îm âçúr váhati devá étaço víçvasmai cákshase áram || 14 || çîrshṇáḥ-çîrshṇo jágatas tasthúshas pátiṃ samáyâ víçvam ā́ rájaḥ | saptá svásâraḥ suvitā́ya sū́ryaṃ váhanti haríto ráthe || 15 || 10 ||

tác cákshur deváhitaṃ çukrám uccárat | páçyema çarádaḥ çatáṃ jī́vema çarádaḥ çatám || 16 || kā́vyebhir adâbhyā́

66, 3 sti-pā́ tanû-pā́. 4 sū́re út-ite ánâgâḥ. 5 supra-avī́ḥ. 7 sū́re. 11 ca ā́t. 12 sū́re. 13 ṛitá-vânaḥ. ṛita-vṛídhaḥ. suchardíḥ-tame. 16 tát. ut-cárat. 17 adâbhyâ ā́.

Digitized by Google

yâtaṃ varuṇa dyumát | mitráç ca sómapîtaye || 17 || divó dhấmabhir varuṇa mitráç cấ yâtam adrúhâ | píbataṃ sómam âtujî || 18 || ấ yâtam mitrâvaruṇâ jushāṇấv ấhutiṃ narâ | pâtáṃ sómam ṛitâvṛidhâ || 19 || 11 ||

67 (583). trishṭubh.

Práti vâṃ ráthaṃ nṛipatî jarádhyai havíshmatâ mánasâ yajníyena | yó vâṃ dûtó ná dhishṇyâv ájîgar áchâ sûnúr ná pitárâ vivakmi || 1 || áçocy agníḥ samidhânó asmé úpo adṛiçran támasaç cid ántâḥ | áceti ketúr ushásaḥ purástâc chriyé divó duhitúr jấyamânaḥ || 2 || abhí vâṃ nûnám açvinâ súhotâ stómaiḥ sishakti nâsatyâ vivakvấn | pûrvîbhir yâtam pathyâbhir arvấk svarvídâ vásumatâ ráthena || 3 || avór vâṃ nûnám açvinâ yuvấkur huvé yád vâṃ suté mâdhvî vasûyúḥ | ấ vâṃ vahantu sthávirâso áçvâḥ píbâtho asmé súshutâ mádhûni || 4 || prấcîm u devâçvinâ dhíyam mé 'mṛidhrâṃ sâtáye kṛitaṃ vasûyúm | víçvâ avishṭaṃ vấja ấ púraṃdhîs tấ naḥ çaktaṃ çacîpatî çácîbhiḥ || 5 || 12 ||

avishṭáṃ dhîshv àçvinâ na âsú prajấvad réto áhrayaṃ no astu | ấ vâṃ toké tánaye tûtujânâḥ surátnâso devávîtiṃ gamema || 6 || eshá syá vâm pûrvagátveva sákhye nidhír hitó mâdhvî rátó asmé | áheḷatâ mánasâ yâtam arvấg açnántâ havyám mấnushîshu vikshú || 7 || ékasmin yóge bhuraṇâ samâné pári vâṃ saptá sravâto rátho gât | ná vâyanti subhvò deváyuktâ yé vâṃ dhûrshú taráṇayo váhanti || 8 || asaççátâ maghávadbhyo hí bhûtáṃ yé râyấ maghadéyaṃ junánti | prá yé bándhuṃ sûnṛítâbhis tiránte gávyâ pṛiñ-

---

66, 18 ca ấ. âtujî *ity* â-tujî. — 67, 1 ácha. 2 asmé *iti* úpo *iti*. purástât çriyé. 4 mâdhvî *iti*. 5 devâ açvinâ. me ámṛidhrâm. vấje. 6 dhîshú açvinâ. 7 pûrvagátvâ-iva. 8 su-bhvàḥ devá-yuktâḥ.

Digitized by Google

cánto áçvyâ maghấni || 9 || nú me hávam ấ çṛiṇutaṃ yuvânâ yâsishṭáṃ vartír açvinâv írâvat | dhattáṃ rátnâni járataṃ ça sûríṇ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 10 || 13 ||

68 (584). virâj. 8. 9 trishṭubh.

Ấ çubhrâ yâtam açvinâ sváçvâ gíro dasrâ jujushâṇấ yuvấkoḥ | havyấni ca prátibhṛitâ vîtáṃ naḥ || 1 || prá vâm ándhâṅsi mádyâny asthur áraṃ gantaṃ havísho vîtáye me| tiró aryó hávanâni çrutáṃ naḥ || 2 || prá vâṃ rátho mánojavâ iyarti tiró rájâṅsy açvinâ çatótiḥ | asmábhyaṃ sûryâvasû iyânáḥ || 3 || ayáṃ ha yád vâṃ devayấ u ádrir ûrdhvó vívakti somasúd yuvábhyâm | ấ valgú vípro vavṛitîta havyaíḥ || 4 || citráṃ ha yád vâm bhójanaṃ nv ásti ny átraye máhishvantaṃ yuyotam | yó vâm omấnaṃ dádhate priyáḥ sán || 5 || 14 ||

utá tyád vâṃ juraté açvinâ bhûc cyávânâya pratîtyaṃ havirdé | ádhi yád várpa itáûti dhatthâḥ || 6 || utá tyám bhujyúm açvinâ sákhâyo mádhye jahur durévâsaḥ samudré | nír îm parshad árâvâ yó yuvấkuḥ || 7 || vṛikâya cij jásamânâya çaktam utá çrutaṃ çayáve hûyámânâ | yấv aghnyấm ápinvatam apó ná staryàṃ cic chakty àçvinâ çácîbhiḥ || 8 || eshá syá kârúr jarate sûktaír ágre budhânâ ushásâṃ sumánmâ | ishấ táṃ vardhad aghnyấ páyobhir yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 9 || 15 ||

69 (585). trishṭubh.

Ấ vâṃ rátho ródasî badbadhânó hiraṇyáyo vṛíshabhir

67, 10 nú. — 68, 1 su-áçvâ. 3 çatá-ûtiḥ. sûryâvasû *iti*. 4 valgú *iti*. 5 nú. ní. 6 bhût. haviḥ-dé. 8 cit. cit çaktí açvinâ.

Digitized by Google

yâtv áçvaiḥ | ghṛitávartaniḥ pavíbhî rucânâ ishấṃ voḷhấ nṛipátir vâjínîvân || 1 || sá paprathânó abhí páñca bhúmâ trivandhuró mánasấ yâtu yuktáḥ | víço yéna gáchatho devayántîḥ kútrâ cid yấmam açvinâ dádhânâ || 2 || sváçvâ yaçásấ yâtam arvấg dásrâ nidhím mádhumantam pibâthaḥ | ví vâṃ rátho vadhvâ yấdamânó 'ntân divó bâdhate vartaníbhyâm || 3 || yuvóḥ çríyam pári yóshâvṛiṇîta sűro duhitấ páritakmyâyâm | yád devayántam ávathaḥ çácîbhiḥ pári ghraṅsám ománâ vâṃ váyo gât || 4 || yó ha syá vâṃ rathirâ vásta usrấ rátho yujânáḥ pariyấti vartíḥ | téna naḥ çáṃ yór usháso vyùshṭau ny àçvinâ vahataṃ yajné asmín || 5 || nárâ gauréva vidyútaṃ tṛishâṇấsmấkam adyá sávanópa yâtam | purutrấ hí vâm matíbhir hávante mấ vâm anyé ní yaman devayántaḥ || 6 || yuvám bhujyúm ávaviddhaṃ samudrá úd ûhathur árṇaso ásridhànaiḥ | patatríbhir açramaír avyathíbhir daṅsánâbhir açvinâ pârâyantâ || 7 || nű me hávam ấ çṛiṇutaṃ yuvânâ — || 8 || 16 ||

70 (586). trishṭubh.

Ấ viçvavârâçvinâ gataṃ naḥ prá tát sthấnam avâci vâm pṛithivyấm | áçvo ná vâjî́ çunáprishṭho asthâd ấ yát sedáthur dhruváse ná yónim || 1 || síshakti sấ vâṃ sumatíç cánishṭhâtâpi gharmó mánusho duroṇé | yó vâṃ samudrấnt sarítaḥ píparty étagvâ cin ná suyújâ yujânáḥ || 2 || yấni sthấnâny açvinâ dadhấthe divó yahvîshv óshadhîshu vikshú | ní párvatasya mûrdháni sádantéshaṃ jánâya dâçúshe

---

69, 1 paví-bhiḥ. 2 bhúma. mánasâ ấ. kútra. 3 yaçásâ ấ. yấdamânaḥ ántân. 4 yóshâ avṛiṇíta. 5 váste usrấḥ. ní açvinâ. 6 gaurấ-iva. tṛishâṇấ asmấkam. sávanâ úpa. 7 samudré. — 70, 1 viçva-vârâ açvinâ. 2 cánishṭhâ átâpi. éta-gvâ cit. 3 sádantâ ísham.

Digitized by Google

váhantâ || 3 || canishṭáṃ devâ óshadhîshv apsú yád yogyẫ açnávaithe ṛishṇâm | purũ̃ṇi rátnâ dádhatau ny àsmé ánu pṹrvâṇi cakhyathur yugẫni || 4 || çuçruvẫ̃sâ cid açvinâ purũ̃ṇy abhí bráhmâṇi cakshâthe ṛishṇâm | práti prá yâtaṃ váram ẫ jánâyâsmé vâm astu sumatíç cánishṭhâ || 5 || yó vâṃ yajnó nâsatyâ havíshmân kṛitábrahmâ samaryò bhávâti | úpa prá yâtaṃ váram ẫ vásishṭham imẫ bráhmâṇy ṛicyante yuvábhyâm || 6 || iyám manîshẫ iyám açvinâ gĩr imẫṃ suvṛiktíṃ vṛishaṇâ jushethâm | imẫ bráhmâṇi yuvayṹny agman yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 7 || 17 ||

Caturtho 'nuvâkaḥ.

71 (587). trishṭubh.

Ápa svásur ushâso nág jihîte riṇákti kṛishṇĩ́r arushẫya pánthâm | áçvâmaghâ gómaghâ vâṃ huvema dívâ náktaṃ çárum asmád yuyotam || 1 || upấyâtaṃ dâçúshe mártyâya ráthena vâmám açvinâ váhantâ | yuyutám asmád ánirâm ámîvâṃ dívâ náktam mâdhvî trấsîthâṃ naḥ || 2 || ẫ vâṃ rátham avamásyâṃ vyùshṭau sumnâyávo vṛíshaṇo vartayantu | syṹmagabhastim ṛitayúgbhir áçvair ẫçvinâ vásumantaṃ vahethâm || 3 || yó vâṃ rátho nṛipatî ásti voḷhẫ trivandhuró vásumẫ̃ usráyâmâ | ẫ na enẫ nâsatyópa yâtam abhí yád vâṃ viçvápsnyo jígâti || 4 || yuváṃ cyávânaṃ jaráso 'mumuktaṃ ní pedáva ûhathur âçúm áçvam | nír áṁhasas támasaḥ spartam átriṃ ní jâhushâṃ çithiré dhâtam antáḥ || 5 || iyám manîshẫ iyám açvinâ gĩr — || 6 || 18 ||

70, 4 devau. açnávaithe *iti*. ní asmé *iti*. 5 cakshâthe *iti*. jánâya asmé *iti*. 6 sa-maryàḥ. 7 manîshẫ. — 71, 1 áçva-maghâ. 2 upa-áyâtam. 3 sumna-yávo. ẫ açvinâ. 4 nṛipatî *iti*. nâsatyâ úpa. 5 ní — áçvam = 117, 9 und vgl. 117, 13.

Digitized by Google

72 (588). trishṭubh.

Ấ gómatâ nâsatyâ ráthenâçvâvatâ puruçcandréṇa yâtam | abhí vâṃ víçvâ niyútaḥ sacante spârháyâ çriyấ tanvâ çubhânấ ‖ 1 ‖ ấ no devébhir úpa yâtam arvấk sajóshasâ nâsatyâ ráthena | yuvór hí naḥ sakhyấ pítryâṇi samânó bandhúr utá tásya vittam ‖ 2 ‖ úd u stómâso açvínor abudhrañ jâmí bráhmâṇy ushásaç ca devíḥ | âvívâsan ródasî dhishṇyemé áchâ vípro nấsatyâ vivakti ‖ 3 ‖ ví céd uchánty açvinâ ushấsaḥ prá vâm bráhmâṇi kârávo bharante | ûrdhvám bhânúṃ savitấ devó açred bṛihád agnáyaḥ samídhâ jarante ‖ 4 ‖ ấ paçcấtân nâsatyấ purástâd ấçvinâ yâtam adharấd údaktât | ấ viçvátaḥ pấñcajanyena râyấ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 19 ‖

73 (589). trishṭubh.

Átârishma támasas pârám asyá práti stómaṃ devayánto dádhânâḥ | purudáṅsâ purutámâ purâjấmartyâ havate açvinâ gíḥ ‖ 1 ‖ ny ù priyó mánushaḥ sâdi hótâ nấsatyâ yó yájate vándate ca | açnîtám mádhvo açvinâ upâká ấ vâṃ voce vidátheshu práyasvân ‖ 2 ‖ ábema yajnám pathấm urâṇấ imấṃ suvṛiktíṃ vṛishaṇâ jushethâm | çrushṭívéva préshito vâm abodhi práti stómair járamâṇo vásishṭhaḥ ‖ 3 ‖ úpa tyấ váhnî gamato víçaṃ no rakshoháṇâ sámbhṛitâ vîḷúpâṇi | sám ándhâṅsy agmata matsaráṇi mấ no mardhishṭam ấ gatam çivéna ‖ 4 ‖ ấ paçcấtân nâsatyấ purástâd — ‖ 5 ‖ 20 ‖

72, 1 ráthena áçva-vatâ puru-candréṇa. víçvâḥ. 3 ródasî-dhishṇye -imé *iti*. ácha. 4 ca ít. açvinau ushásaḥ. ûrdhvám — açret = 309, 2. 5 paçcấtât nâsatyâ ấ. ấ açvinâ. — 73, 1 purâ-jấ ámartyâ. 2 ní ûṃ *iti*. açvinau upâké. 3 çrushṭívấ-iva prá-ishitaḥ. 4 váhnî *iti*.

Digitized by Google

74 (590). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Imấ u vâṃ dívishṭaya usrấ havante açvinâ | ayáṃ vâm ahvé 'vase çacîvasû víçaṃ-viçaṃ hí gáchathaḥ || 1 || yuváṃ citráṃ dadathur bhójanaṃ narâ códethâṃ sûnṛítâvate | arvấg ráthaṃ sámanasâ ní yachatam píbataṃ somyám mádhu || 2 || ấ yâtam úpa bhûshatam mádhvaḥ pibatam açvinâ | dugdhám páyo vṛishaṇâ jenyâvasû mấ no mardhishṭam ấ gatam || 3 || áçvâso yé vâm úpa dâçúsho gṛiháṃ yuvấṃ dî́yanti bíbhrataḥ | makshûyúbhir narâ háyebhir açvinấ devâ yâtam asmayú || 4 || ádhâ ha yánto açvínâ pṛíkshaḥ sacanta sûráyaḥ | tấ yaṅsato maghávadbhyo dhruvấṃ yáçaç chardír asmábhyaṃ nấsatyâ || 5 || prá yé yayúr avṛikấso ráthâ iva nṛipâtấro jánânâm | utá svéna çávasâ çûçuvur nára utá kshiyanti sukshitím || 6 || 21 ||

75 (591). trishṭubh.

Vy ùshấ âvo divijấ ṛiténâvishkṛiṇvânấ mahimấnam ấgât | ápa drúhas táma âvar ájushṭam áṅgirastamâ pathyâ ajîgaḥ || 1 || mahé no adyá suvitấya bodhy úsho mahé saúbhagâya prá yandhi | citráṃ rayíṃ yaçásaṃ dhehy asmé dévi márteshu mânushi çravasyúm || 2 || eté tyé bhânávo darçatấyâç citrấ usháso amṛítâsa ấguḥ | janáyanto daívyâni vratấny âpṛiṇánto antárikshâ vy àsthuḥ || 3 || eshấ syấ yujânấ parâkất páñca kshitîḥ pári sadyó jigâti | abhipáçyantî vayúnâ jánânâṃ divó duhitấ bhúvanasya pátnî || 4 || vâjínîvatî sűryasya yóshâ citrấmaghâ râyá îçe vásûnâm | ṛíshishṭutâ jaráyantî maghóny ushấ uchati váhnibhir gṛiṇânấ || 5 ||

74, 1 ahve ávase. 4 makshuyú-bhiḥ. açvinâ ấ. 5 ádha. — 75, 1 ví ushấḥ. âvaḥ. ṛiténa âviḥ-kṛiṇvânấ. ấ agât. âvaḥ. ajigar *iti*. 3 ấ aguḥ. ví asthuḥ. 5 citrá-maghâ. ṛíshi-stutâ. maghónî.

Digitized by Google

práti dyutânā́m arushā́so áçvâç citrā́ adṛiçrann ushásaṃ váhantaḥ | yā́ti çubhrā́ viçvapíçâ ráthena dádhâti rátnaṃ vidhaté jánâya || 6 || satyā́ satyébhir mahatī́ mahádbhir devī́ devébhir yajatā́ yájatraiḥ | rujád dṛiḷhā́ni dádad usríyâṇâm práti gā́va ushásaṃ vâvaçanta || 7 || nū́ no gómad vîrávad dhehi rátnam úsho áçvâvad purubhójo asmé | mā́ no barhíḥ purushátâ nidé kar yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 8 || 22 ||

76 (592). trishṭubh.

Úd u jyótir amṛítaṃ viçvájanyaṃ viçvā́naraḥ savitā́ devó açret | krátvâ devā́nâm ajanishṭa cákshur âvír akar bhúvanaṃ víçvam ushā́ḥ || 1 || prá me pánthâ devayā́nâ adṛiçrann ámardhanto vásubhir íshkṛitâsaḥ | ábhûd u ketúr ushásaḥ purástât pratîcy ā́gâd ádhi harmyébhyaḥ || 2 || tā́nī́d áhâni bahulā́ny âsan yā́ prâcī́nam úditâ sū́ryasya | yátaḥ pári jârá ivâcáranty úsho dadṛikshé ná púnar yatī́va || 3 || tá íd devā́nâṃ sadhamā́da âsann ṛitā́vânaḥ kaváyaḥ pûrvyā́saḥ | gûḷháṃ jyótiḥ pitáro ánv avindant satyámantrâ ajanayann ushā́sam || 4 || samâná ûrvé ádhi sáṃgatâsaḥ sáṃ jânate ná yatante mithás té | té devā́nâṃ ná minanti vratā́ny ámardhanto vásubhir yā́damânâḥ || 5 || práti tvâ stómair îḷate vásishṭhâ usharbúdhaḥ subhage tushṭuvā́ṅsaḥ | gávâṃ netrī́ vā́japatnî na uchóshaḥ sujâte prathamā́ jarasva || 6 || eshā́ netrī́ rā́dhasaḥ sûnṛítânâm ushā́ uchántî ribhyate vásishṭhaiḥ | dîrghaçrútaṃ rayím asmé dádhânâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 7 || 23 ||

75, 8 nú. — 76, 2 pánthâḥ. pratîcī́ ā́ agât. 3 tā́ni ít. iva â-cárantî. yatī́-iva. 4 té. ṛitá-vânaḥ. 5 samâné. 6 ucha úshaḥ.

Digitized by Google

77 (593). trishṭubh.

Úpo ruruce yuvatír ná yóshâ víçvaṃ jîvám prasuvántî carấyai | ábhûd agníḥ samídhe mấnushâṇâm ákar jyótir bấdhamânâ támâṅsi || 1 || víçvam pratîcî̃ sapráthâ úd asthâd rúçad vấso bíbhratî çukrám açvait | híraṇyavarṇâ sudṛíçîkasaṃdṛig gávâm mâtấ netry áhnâm aroci || 2 || devấnâṃ cákshuḥ subhágâ váhantî çvetám náyantî sudṛíçîkam áçvam | ushấ adarçi raçmíbhir vyàktâ citrấmaghâ víçvam ánu prábhûtâ || 3 || ántivâmâ dûré amítram uchorvî́ṃ gávyûtim ábhayaṃ kṛidhî naḥ | yàváya dvésha ấ bharâ vásûni codáya rấdho gṛiṇaté maghoni || 4 || asmé çréshṭhebhir bhânúbhir ví bhâhy úsho devi pratirántî na ấyuḥ | íshaṃ ca no dádhatî viçvavâre gómad áçvâvad ráthavac ca rấdhaḥ || 5 || yấṃ tvâ divo duhitar vardháyanty úshaḥ sujâte matíbhir vásishṭhâḥ | sấsmấsu dhâ rayím ṛishvám bṛihántaṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 6 || 24 ||

78 (594). trishṭubh.

Práti ketávaḥ prathamấ adṛiçrann ûrdhvấ asyâ añjáyo ví çrayante | úsho arvấcâ bṛihatấ ráthena jyótishmatâ vâmám asmábhyaṃ vakshi || 1 || práti shîm agnír jarate sámiddhaḥ práti víprâso matíbhir gṛiṇántaḥ | ushấ yâti jyótishâ bấdhamânâ víçvâ támâṅsi duritấpa devî́ || 2 || etấ u tyấḥ práty adṛiçran purástâj jyótir yáchantîr usháso vibhâtî́ḥ | ájîjanant sûryaṃ yajnám agním apâcî́naṃ támo agâd ájushṭam || 3 || áceti divó duhitấ maghónî víçve paçyanty ushásaṃ vibhâtîm | ấsthâd ráthaṃ svadháyâ yujyámânam ấ

77, 1 úpo *iti*. 2 sudṛíçika-saṃdṛik. netrî. 3 ví-aktâ citrá-maghâ. 4 ucha urvîm. kṛidhi. yaváya. bhara. 5 áçva-vat ráthа-vat. 6 sấ asmấsu dhâḥ. — 78, 2 sîm. ushấḥ. duḥ-itấ ápa. 3 purástât. 4 ấ asthât.

Digitized by Google

yám áçvâsaḥ suyújo váhanti || 4 || práti tvâdyá sumánaso budhantâsmâkâso maghávâno vayáṃ ca | tilvilâyádhvam ushaso vibhâtîr yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 25 ||

79 (595). trishṭubh.

Vy ùshâ âvaḥ pathyâ jánânâm páñca kshitîr mânushîr bodháyantî | susaṃdṛígbhir ukshábhir bhânúm açred ví sûryo ródasî cákshasâvaḥ || 1 || vy âñjate divó ánteshv aktûn víço ná yuktâ usháso yatante | sáṃ te gâvas táma â vartayanti jyótir yachanti savitéva bâhû || 2 || ábhûd ushâ índratamâ maghóny ájîjanat suvitâya çrávâṅsi | ví divó devî duhitâ dadhâty âṅgirastamâ sukṛíte vásûni || 3 || tâvad usho rádho asmábhyaṃ râsva yâvat stotṛíbhyo árado gṛiṇânâ | yâṃ tvâ jajnúr vṛishabhásyâ ráveṇa ví dṛiḷhásya dúro ádrer aurṇoḥ || 4 || deváṃ-devaṃ rádhase codáyanty asmadryàk sûnṛítâ îráyantî | vyuchántî naḥ sanáye dhíyo dhâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 26 ||

80 (596). trishṭubh.

Práti stómebhir ushásaṃ vásishṭhâ gîrbhír víprâsaḥ prathamâ abudhran | vivartáyantîṃ rájasî sámante âvishkṛiṇvatîṃ bhúvanâni víçvâ || 1 || eshâ syâ návyam âyur dádhânâ gûḍhvî támo jyótishoshâ abodhi | ágra eti yuvatír áhrayâṇâ prâcikitat sûryaṃ yajnám agním || 2 || áçvâvatîr gómatîr na ushâso — || 3 || 27 ||

Pañcamo 'dhyâyaḥ.

78, 5 tvâ adyá. budhanta asmâkâsaḥ. — 79, 1 ví ushâḥ. ródasî *iti* cákshasâ âvar *ity* âvaḥ. 2 ví añjate. savitâ-iva. 3 maghóni. 4 vṛishabhásya. 5 codáyanti. dhâḥ. — 80, 1 vásishṭhâḥ. rájasî-sámante *iti*. 2 jyótishâ ushâḥ. ágre. prá acikitat. 3 = 557, 7.

Digitized by Google

81 (597). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Práty u adarçy âyaty ùchántî duhitẫ diváḥ | ápo máhi vyayati cákshasę támo jyótish kṛiṇoti sûnárî ‖ 1 ‖ úd usríyâḥ sṛijate sŭ́ryaḥ sácẫ udyán nákshatram arcivát | távéd usho vyúshi sŭ́ryasya ca sám bhakténa gamemahi ‖ 2 ‖ práti tvâ duhitar diva úsho jîrẫ abhutsmahi | yẫ váhasi purú spârhâṃ vananvati rátnaṃ ná dâçúshe máyaḥ ‖ 3 ‖ uchántî yẫ kṛiṇóshi maṅhánâ mahi prakhyaí devi svàr dṛiçé | tásyâs te ratnabhẫja îmahe vayáṃ syẫma mâtúr ná sûnávaḥ ‖ 4 ‖ tác citráṃ rã̆dha ã̆ bharósho yád dîrghaçrúttamam | yát te divo duhitar martabhójanaṃ tád râsva bhunájâmahai ‖ 5 ‖ çrávaḥ sùribhyo amṛítaṃ vasutvanáṃ vẫjẫ asmábhyaṃ gómataḥ | codayitrî maghónaḥ sûnṛítâvaty ushã̆ uchad ápa sridhaḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

82 (598). jagatî.

Índrâvaruṇâ yuvám adhvarẫya no viçé jánâya máhi çárma yachatam | dîrgháprayajyum áti yó vanushyáti vayáṃ jayema pṛítanâsu dûḍhyàḥ ‖ 1 ‖ samrẫḷ anyáḥ svarẫḷ anyá ucyate vâm mahẫntâv índrâváruṇâ mahẫvasû | víçve devẫsaḥ paramé vyòmani sáṃ vâm ójo vṛishaṇâ sám bálaṃ dadhuḥ ‖ 2 ‖ ánv apẫṃ khẫny atṛintam ójasẫ sŭ́ryam airayataṃ diví prabhúm | índrâvaruṇâ máde asya mâyínó 'pinvatam apítaḥ pínvataṃ dhíyaḥ ‖ 3 ‖ yuvẫm íd yutsú pṛítanâsu váhnayo yuvẫṃ kshémasya prasavé mitájnavaḥ | îçânẫ vásva ubháyasya kâráva índrâvaruṇâ suhávâ havâmahe ‖ 4 ‖ índrâvaruṇâ yád imẫni cakráthur víçvâ jâtẫni

---

81, 1 ûṃ *iti* adarçi â-yatî uchántî. ápo *iti*. jyótiḥ. 2 sácâ ut -yát. táva ít ushaḥ vi-úshi. 3 vanan-vati. 5 tát. bhara úshaḥ. 6 sûnṛítâ-vatî. — 82, 3 ójasâ ã̆. mâyínaḥ ápinvatam.

Digitized by Google

bhúvanasya majmánâ | kshémeṇa mitró váruṇaṃ duvasyáti marúdbhir ugráḥ çúbham anyá îyate || 5 || 2 ||

mahé çulkấya váruṇasya nú tvishá ójo mimâte dhruvám asya yát svám | ájàmim anyáḥ çnathấyantam ấtirad dabhrébhir anyáḥ prá vṛiṇoti bhűyasaḥ || 6 || ná tám áṅho ná duritấni mártyam índrâvaruṇâ ná tápaḥ kútaç caná | yásya devâ gáchatho vîthó adhvaráṃ ná tám mártasya naçate párihvṛitiḥ || 7 || arvấñ narâ daívyenấvasấ gataṃ çṛiṇutáṃ hávaṃ yádi me jújoshathaḥ | yuvór hí sakhyám utá vâ yád ấpyam mârḍîkám indrâvaruṇâ ní yachatam || 8 || asmấkam indrâvaruṇâ bhâre-bhare puroyodhấ bhavataṃ kṛishṭyojasâ | yád vâṃ hávanta ubháye ádha spṛidhí náras tokásya tánayasya sâtíshu || 9 || asmé índro váruṇo mitró aryamấ dyumnáṃ yachantu máhi çárma sapráthaḥ | avadhráṃ jyótir áditer ṛitâvṛídho devásya çlókaṃ savitúr manâmahe || 10 || 3 ||

83 (599). jagatî.

Yuvấṃ narâ páçyamânâsa ấpyam prâcâ gavyántaḥ pṛithupárçavo yayuḥ | dấsâ ca vṛitrấ hatám ấryâṇi ca sudấsam indrâvaruṇấvasâvatam || 1 || yátrâ náraḥ samáyante kṛitádhvajo yásminn âjấ bhávati kíṃ caná priyám | yátrâ bháyante bhúvanâ svardṛíças tátrâ na indrâvaruṇấdhi vocatam || 2 || sám bhűmyâ ántâ dhvasirấ adṛikshaténdrâvaruṇâ diví ghósha ấruhat | ásthur jánânâm úpa mấm árâtayo 'rvấg ávasâ havanaçrutấ gatam || 3 || índrâvaruṇâ vadhánâbhir aprati bhedáṃ vanvántâ prá sudấsam âvatam |

82, 6 tvishé. mimâte *iti*. ấ átirat. 8 arvấk. daívyena ávasâ ấ. 9 kṛishṭi-ojasâ. hávante. 10 asmé *iti*. — 83, 1 indrâvaruṇâ ávasâ avatam. 2 yátra. sam-áyante kṛitá-dhvajaḥ. yátra. tátra. indrâvaruṇâ ádhi. 3 ántâḥ. adṛikshata índrâvaruṇâ. ấ aruhat. havana-çrutâ ấ.

Digitized by Google

bráhmāṇy eshāṃ çṛiṇutaṃ hávîmani satyā́ tṛítsūnām abhavat puróhitiḥ ‖ 4 ‖ índrâvaruṇâv abhy ā́ tapanti māghā́ny aryó vanúshām árâtayaḥ | yuvā́m hí vásva ubháyasya rā́jathó 'dha smā́ no 'vatam pā́rye diví ‖ 5 ‖ 4 ‖

yuvā́m havanta ubháyāsa âjíshv índraṃ ca vásvo váruṇaṃ ca sâtáye | yátra rā́jabhir daçábhir níbâdhitam prá sudā́sam ā́vatam tṛítsubhiḥ sahá ‖ 6 ‖ dáça rā́jâṇaḥ sámitâ áyajyavaḥ sudā́sam indrâvaruṇâ ná yuyudhuḥ | satyā́ ṇṛiṇā́m admasádām úpastutir devā́ eshām abhavan deváhûtishu ‖ 7 ‖ dâçarâjné páriyattâya viçvátaḥ sudā́sa indrâvaruṇâv açikshatam | çvityáñco yátra námasâ kapardíno dhiyā́ dhī́vanto ásapanta tṛítsavaḥ ‖ 8 ‖ vṛitrā́ṇy anyáḥ samithéshu jíghnate vratā́ny anyó abhí rakshate sádâ | hávâmahe vâṃ vṛishaṇâ suvṛiktíbhir asmé indrâvaruṇâ çárma yachatam ‖ 9 ‖ asmé índro váruṇo mitró — ‖ 10 ‖ 5 ‖

84 (600). trishṭubh.

Ā́ vâṃ rấjânâv adhvaré vavṛityâṃ havyébhir indrâvaruṇâ námobhiḥ | prá vâṃ ghṛitā́cî bâhvór dádhânâ pári tmánâ víshurûpâ jigâti ‖ 1 ‖ yuvó râshṭrám bṛihád invati dyaúr yaú setṛíbhir arajjúbhiḥ sinîtháḥ | pári no hélo váruṇasya vṛijyâ urúṃ na índraḥ kṛiṇavad u lokám ‖ 2 ‖ kṛitáṃ no yajñáṃ vidátheshu cā́ruṃ kṛitám bráhmāṇi sûríshu praçastā́ | úpo rayír devájûto na etu prá ṇaḥ spārhā́bhir ûtíbhis tiretam ‖ 3 ‖ asmé indrâvaruṇâ viçvávāraṃ rayíṃ dhattaṃ vásumantam purukshúm | prá yá âdityó ánṛitâ minā́ty ámitâ çúro dayate vásūni ‖ 4 ‖ iyám índraṃ váru-

---

83, 5 abhí. mâ aghā́ni. rā́jathaḥ ádha sma. 6 havante. 7 sám -itâḥ. 8 su-dā́se. 9 asmé *iti*. — 84, 1 yuvóḥ. 3 úpo *iti*. prá naḥ. 4 asmé *iti*.

Digitized by Google

ṇam ashṭa me gîḥ prâvat toké tánaye tŭtujânâ | surátnâso devávîtiṃ gamema yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

85 (601). trishṭubh.

Punîshé vâm arakshásam manîshâṃ sómam índrâya váruṇâya júhvat | ghṛitápratîkâm ushásaṃ ná devîṃ tâ no yâmann urushyatâm abhŭke ‖ 1 ‖ spárdhante vâ u devahŭye átra yéshu dhvajéshu didyávaḥ pátanti | yuvâṃ tâñ indrâvaruṇâv amítrân hatám párâcaḥ çárvâ víshûcaḥ ‖ 2 ‖ ăpaç cid dhí sváyaçasaḥ sádaḥsu devîr índraṃ váruṇaṃ devátâ dhúḥ | kṛishṭîr anyó dhârâyati práviktâ vṛitrâṇy anyó apratîni hanti ‖ 3 ‖ sá sukrátur ṛitacíd astu hótâ yá âditya çávasâ vâṃ námasvân | âvavártad ávase vâṃ havíshmân ásad ít sá suvitâya práyasvân ‖ 4 ‖ iyám índraṃ váruṇam ashṭa me gîḥ — ‖ 5 ‖ 7 ‖

86 (602). trishṭubh.

Dhîrâ tv àsya mahinâ janŭñshi ví yás tastámbha ródasî cid urvî | prá nâkam ṛishvâṃ nunude bṛihántaṃ dvitâ nákshatram papráthac ca bhŭma ‖ 1 ‖ utá sváyâ tanvâ sáṃ vade tát kadâ nv àntár váruṇe bhuvâni | kím me havyám áhṛiṇâno jusheta kadâ mṛiḷîkâṃ sumánâ abhí khyam ‖ 2 ‖ príché tád éno varuṇa didṛíkshŭpo emi cikitúsho viprícham | samânám ín me kaváyaç cid âhur ayám ha túbhyaṃ váruṇo hṛiṇîte ‖ 3 ‖ kím âga âsa varuṇa jyéshṭhaṃ yát stotâraṃ jíghâṅsasi sákhâyam | prá tán me voco dûḷabha svadhâvó 'va tvânenâ námasâ turá iyâm ‖ 4 ‖ áva dugdhâni

---

84, 5 prá âvat. — 85, 2 vaí. 3 dhúr *iti* dhúḥ. prá-viktâḥ. 4 âdityâ. â-vavártat. — 86, 1 tú asya. ródasî-urvî *iti*. papráthat. 2 nú antáḥ. 3 didṛíkshu úpo *iti*. vi-prícham. ít. 4 tát. duḥ-dabha svadhâ-vaḥ áva tvâ anenâḥ.

Digitized by Google

pítryâ sṛijâ nó 'va yấ vayáṃ cakṛimấ tanū́bhiḥ | áva râjan paçutrípaṃ ná tâyúṃ sṛijấ vatsáṃ ná dā́mno vásishṭham ‖ 5 ‖ ná sá svó dáksho varuṇa dhrútiḥ sā́ súrâ manyúr vibhī́dako ácittiḥ | ásti jyấyân kánîyasa upâré svápnaç canéd ánṛitasya prayotā́ ‖ 6 ‖ áraṃ dâsó ná mîḷhúshe karâṇy aháṃ devā́ya bhū́rṇayé 'nâgâḥ | ácetayad acíto devó aryó gṛítsaṃ râyé kavítaro junâti ‖ 7 ‖ ayáṃ sú túbhyaṃ varuṇa svadhâvo hṛidí stóma úpaçritaç cid astu | çáṃ naḥ kshéme çám u yóge no astu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 8 ‖

87 (603). trishṭubh.

Rádat pathó váruṇaḥ sū́ryâya prā́ṛṇâṅsi samudríyâ nadī́nâm | sárgo ná sṛishṭó árvatîr ṛitâyáñ cakā́ra mahī́r avánîr áhabhyaḥ ‖ 1 ‖ âtmā́ te vā́to rája ā́ navînot paçúr ná bhū́rṇir yávase sasavā́n | antár mahī́ bṛihatī́ ródasîmé víçvâ te dhā́ma varuṇa priyā́ṇi ‖ 2 ‖ pári spáço váruṇasya smádishṭâ ubhé paçyanti ródasî suméke | ṛitā́vânaḥ kaváyo yajnádhîrâḥ prácetaso yá ishâyanta mánma ‖ 3 ‖ uvā́ca me váruṇo médhirâya tríḥ saptá nā́mâghnyâ bibharti | vidvā́n padásya gúhyâ ná vocad yugā́ya vípra úparâya çíkshan ‖ 4 ‖ tisró dyā́vo níhitâ antár asmin tisró bhū́mîr úparâḥ shâḍvidhânâḥ | gṛítso rā́jâ váruṇaç cakra etáṃ diví preñkháṃ hiraṇyáyaṃ çubhé kám ‖ 5 ‖ áva síndhuṃ váruṇo dyaúr iva sthâd drapsó ná çvetó mṛigás túvishmân | gambhîráçaṅso rájaso vimā́naḥ supârákshatraḥ sató asyá rā́jâ ‖ 6 ‖ yó mṛiḷáyâti cakrúshe cid ā́go vayáṃ syâma váruṇe

---

86, 5 sṛija naḥ áva. cakṛimá. sṛijá. 6 vi-bhī́dakaḥ. upa-aré. caná ít. 7 bhū́rṇaye ánâgâḥ. — 87, 1 prá árṇâṅsi. ṛita-yán. 2 mahī́-bṛihatī́-ródasî-imé *iti*. 3 smát-ishṭâḥ ubhé-ródasî-suméke *iti*. yé. 4 nā́ma ághnyâ. 5 shâṭ-vidhânâḥ. cakre. pra-īṅkhám.

Digitized by Google

ánâgâḥ | ánu vratấny áditer ṛidhánto yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 7 || 9 ||

88 (604). trishṭubh.

Prá çundhyúvaṃ váruṇâya préshṭhâm matíṃ vasishṭha mîḷhúshe bharasva | yá îm arvấñcam kárate yájatraṃ sahásrâmaghaṃ vṛíshaṇam bṛihántam || 1 || ádhâ nv àsya saṃdṛíçaṃ jaganvấn agnér ánîkaṃ váruṇasya mańsi | svàr yád áçmann adhipấ u ándho 'bhí mâ vápur dṛiçáye ninîyât || 2 || ấ yád ruhấva váruṇaç ca nấvam prá yát samudrám îráyâva mádhyam | ádhi yád apấṃ snúbhiç cárâva prá preñkhá îñkhayâvahai çubhé kám || 3 || vásishṭhaṃ ha váruṇo nâvy ấdhâd ṛíshiṃ cakârâ svápâ máhobhiḥ | stotấraṃ víprâḥ sudinatvé áhnâṃ yấn nú dyávas tatánan yấd ushấsaḥ || 4 || kvà tyáni nau sakhyấ babhûvuḥ sácâvahe yád avṛikám purấ cit | bṛihántam mấṇaṃ varuṇa svadhâvaḥ sahásradvâraṃ jagamâ gṛihấṃ te || 5 || yá âpir nityo varuṇa priyáḥ sán tvấm ấgâńsi kṛiṇávat sákhâ te | mấ ta énasvanto yakshin bhujema yandhí shmâ víprâḥ stuvaté várûtham || 6 || dhruvấsu tvâsú kshitíshu kshiyánto vy àsmát pấçaṃ váruṇo mumocat | ávo vanvânấ áditer upásthâd yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 7 || 10 ||

89 (605). gâyatrî. 5 jagatî.

Mó shú varuṇa mṛinmáyaṃ gṛihấṃ râjann ahấṃ gamam | mṛiḷấ sukshatra mṛiláya || 1 || yád émi prasphuránn iva dṛítir ná dhmâtó adrivaḥ | mṛiḷấ s. m. || 2 || krátvaḥ sa-

---

88, 1 sahásra-magham. 2 ádha nú asya. adhi-páḥ ûṃ *iti*. 3 pra -îñkhé. 4 nâví ấ adhât. su-ápâḥ. yát. ushásaḥ. 5 jagama. 6 te. sma. 7 tvâ âsú. ví asmát. — 89, 1 mó *iti* sú. mṛit-máyam. mṛiḷá.

Digitized by Google

maha dînâtâ pratîpâṃ jagamâ çuce | mṛiłă s. m. || 3 || apăm mádhye tasthivâṅsaṃ tṛíshṇâvidaj jaritărăm | mṛiłă s. m. || 4 || yát kíṃ cedáṃ varuṇa daívye jáne 'bhidrohám manushyâç cárâmasi | ácittî yát táva dhármâ yuyopimá mă nas tásmâd énaso deva rîrishaḥ || 5 || 11 ||

Pañcamo 'nuvâkaḥ.

90 (606). trishṭubh.

Prá vîrayă çúcayo dadrire vâm adhvaryúbhir mádhumantaḥ sutăsaḥ | váha vâyo niyúto yâhy áchâ píbâ sutásyăndhaso mádâya || 1 || îçânăya práhutiṃ yás ta ănaṭ çúciṃ sómaṃ çucipâs túbhyaṃ vâyo | kṛiṇóshi tám mártyeshu praçastáṃ jâtó-jâto jâyate vâjy àsya || 2 || râyé nú yáṃ jajnátû ródasîmé râyé devî dhishánâ dhâti devám | ádha vâyúṃ niyútaḥ saççata svă utá çvetáṃ vásudhitiṃ nireké || 3 || uchánn ushásaḥ sudínâ aripră urú jyótir vividur dîdhyânâḥ | gávyaṃ cid ûrvám uçíjo ví vavrus téshâm ánu pradívaḥ sasrur ăpaḥ || 4 || té satyéna mánasâ dîdhyânâḥ svéna yuktăsaḥ krátunâ vahanti | índravâyû vîravâhaṃ ráthaṃ vâm îçânáyor abhí príkshaḥ sacante || 5 || îçânăso yé dádhate svàr ṇo góbhir áçvebhir vásubhir híraṇyaiḥ | índravâyû sûráyo víçvam ăyur árvadbhir vîraíḥ pṛítanâsu sahyuḥ || 6 || árvanto ná çrávaso bhíkshamâṇâ indravâyû sushṭutíbhir vásishṭhâḥ | vâjayántaḥ sv ávase huvema yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 7 || 12 ||

91 (607). trishṭubh.

Kuvíd aṅgá námasâ yé vṛidhăsaḥ pură devă anavadyăsa

89, 3 prati-îpâm jagama. 4 tṛíshṇâ avidat. 5 ca idâm. dhárma. ririshaḥ. — 90, 1 vîra-yă. ácha píba sutásya ándhasaḥ. 2 te. vâjî asya. 3 jajnátuḥ ródasî *iti* imé *iti*. 6 naḥ. 7 sú.

Digitized by Google

ā́san | té vāyáve mánave bādhitā́yāvāsayann ushásaṃ sū́ryeṇa ‖ 1 ‖ uçántā dū́tā́ ná dábhāya gopā́ māsáç ca pāthā́ḥ çarádaç ca pū́rvīḥ | índravāyū sushṭutír vām iyānā́ mārdīkám ī́ṭṭe suvitáṃ ca návyam ‖ 2 ‖ pī́voannā́ rayivṛ́dhaḥ sumedhā́ḥ çvetā́ḥ sishakti niyútām abhiçrī́ḥ | té vāyáve sámanaso ví tasthur víçvén naraḥ svapatyā́ni cakruḥ ‖ 3 ‖ yā́vat táras tanvò yā́vad ójo yā́van náraç cákshasā dī́dhyānāḥ | çúciṃ sómaṃ çucipā́ pātam asmé índravāyū sádatam barhír édám ‖ 4 ‖ niyuvānā́ niyútaḥ spārhávīrā índravāyū sarā́thaṃ yātam arvā́k | idáṃ hí vām prábhṛitam mádhvo ágram ádha prīṇānā́ ví mumuktam asmé ‖ 5 ‖ yā́ vāṃ çatáṃ niyúto yā́ḥ sahásram índravāyū viçvávārāḥ sácante | ā́bhir yātaṃ suvidátrābhir arvā́k pātáṃ narā prátibhṛitasya mádhvaḥ ‖ 6 ‖ árvanto ná çrávaso bhíkshamāṇā — ‖ 7 ‖ 13 ‖

92 (608). trishṭubh.

Ā́ vāyo bhūsha çucipā́ úpa naḥ sahásraṃ te niyúto viçvavāra | úpo te ándho mádyam ayāmi yásya deva dadhishé pū́rvapéyam ‖ 1 ‖ prá sótā jī́ró adhvaréshv asthāt sómam índrāya vāyáve pibadhyai | prá yád vām mádhvo agriyám bháranty adhvaryávo devayántaḥ çácībhiḥ ‖ 2 ‖ prá yā́bhir yā́si dāçvā́ṅsam áchā niyúdbhir vāyav ishṭáye duroṇé | ní no rayíṃ subhójasaṃ yuvasva ní vī́rāṃ gávyam áçvyaṃ ca rā́dhaḥ ‖ 3 ‖ yé vāyáva indramā́danāsa ā́devāso nitóçanāso aryáḥ | ghnánto vṛitrā́ṇi sū́ribhiḥ shyāma sāsahvā́ṅso yudhā́ nṛ́bhir amítrān ‖ 4 ‖ ā́ no niyúdbhiḥ ça-

---

91, 1 bādhitāya āvāsayan. 3 viçvā́ it. su-apatyā́ni. 4 yā́vat náraḥ. çuci-pā́. asmé *iti*. ā́ idám. 6 yā́ḥ vām. ā́ ābhiḥ — 92, 1 úpo *iti*. 3 ácha. vāyo *iti*. 4 vāyáve indra-mā́danāsaḥ ā́ -devāsaḥ ni-tóçanāsaḥ. syāma sasahvā́ṅsaḥ. 5 ā́ no — yāhi = 135, 3.

Digitized by Google

tiṅíbhir adhvaráṃ sahasríṇîbhir úpa yâhi yajñám | vấyo asmínt sávane mâdayasva yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 14 ‖

93 (609). trishṭubh.

Çúciṃ nú stómaṃ návajâtam adyéndrâgnî vṛitrahaṇâ jushéthâm | ubhấ hí vâṃ suhávâ jóhavîmi tấ vấjaṃ sadyá uçaté dhéshṭhâ ‖ 1 ‖ tấ sânasí çavasânâ hí bhûtáṃ sâkaṃvṛídhâ çávasâ çûçuvấṅsâ | kshấyantau râyó yávasasya bhűreḥ pṛiñktáṃ vấjasya sthávirasya ghṛíshveḥ ‖ 2 ‖ úpo ha yád vidáthaṃ vâjíno gúr dhîbhír víprâḥ prámatim ichámânâḥ | árvanto ná kấshṭhâṃ nákshamâṇâ indrâgnî jóhuvato náras té ‖ 3 ‖ gîrbhir víprаḥ prámatim ichámâna íṭṭe rayíṃ yaçásam pûrvabhấjam | índrâgnî vṛitrahaṇâ suvajrâ prá no návyebhis tirataṃ deshṇaíḥ ‖ 4 ‖ sáṃ yán mahî́ mithatî́ spárdhamâne tanûrúcâ çűrasâtâ yátaite | ádevayuṃ vidáthe devayúbhiḥ satrấ hataṃ somasútâ jánena ‖ 5 ‖ 15 ‖

imấm u shú sómasutim úpa na éndrâgnî saumanasấya yâtam | nű cid dhí parimamnáthe asmấn ấ vâṃ çáçvadbhir vavṛitîya vấjaiḥ ‖ 6 ‖ só agna enấ námasâ sámiddhó 'châ mitráṃ váruṇam índraṃ voceḥ | yát sîm ấgaç cakṛimấ tát sú mṛiḷa tád aryamấditiḥ çiçrathantu ‖ 7 ‖ etấ agna âçushâṇâsa ishṭír yuvóḥ sácâbhy àçyâma vấjân | méndro no víshṇur marútaḥ pári khyan yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 16 ‖

94 (610). gâyatrî. 12 anushṭubh.

Iyáṃ vâm asyá mánmana índrâgnî pûrvyástutiḥ | abhrấd

93, 1 adyá índrâgnî *iti.* 2 sánasî́ *iti.* 3 úpo *iti.* 5 yát. mahî́-mithatî́-spárdhamâne-yátaite *iti.* 6 sú. ấ indrâgnî *iti.* nú. hí parimamnáthe *iti.* 7 agne. sám-iddhaḥ ácha. cakṛimá. aryamấ áditiḥ. 8 ágne. sácâ abhí açyâma. mấ índraḥ.

Digitized by Google

vṛishṭír ivâjani ‖ 1 ‖ çṛiṇutám jaritúr hávam índrâgnî vánatam gíraḥ | îçânâ pipyatam dhíyaḥ ‖ 2 ‖ mâ pâpatvâya no naréndrâgnî mâbhíçastaye | mâ no rîradhatam nidé ‖ 3 ‖ índre agnâ námo bṛihát suvṛiktím érayâmahe | dhiyâ dhénâ avasyávaḥ ‖ 4 ‖ tâ hí çáçvanta îḷata itthâ víprâsa ûtáye | sabấdho vấjasâtaye ‖ 5 ‖ tâ vâm gîrbhír vipanyávaḥ práyasvanto havâmahe | medhásâtâ sanishyávaḥ ‖ 6 ‖ 17 ‖

índrâgnî ávasâ gatam asmábhyam carshaṇîsahâ | mâ no duḥçáṅsa îçata ‖ 7 ‖ mâ kásya no árarusho dhûrtíḥ práṇañ mártyasya | índrâgnî çárma yachatam ‖ 8 ‖ gómad dhíraṇyavad vásu yád vâm áçvâvad îmahe | índrâgnî tád vanemahi ‖ 9 ‖ yát sóma ấ suté nára indrâgnî́ ájohavuḥ | sáptîvantâ saparyávaḥ ‖ 10 ‖ ukthébhir vṛitrahántamâ yấ mandânấ cid ấ girấ | âṅgûshair âvívâsataḥ ‖ 11 ‖ tấv íd duḥçáṅsam mártyam dúrvidvâṅsam rakshasvínam | âbhogám hánmanâ hatam udadhím hánmanâ hatam ‖ 12 ‖ 18 ‖

95 (611). trishṭubh.

Prá kshódasâ dhấyasâ sasra eshấ sárasvatî dharúṇam ấyasî pū́ḥ | prabấbadhânâ rathyèva yâti víçvâ apó mahinấ síndhur anyấḥ ‖ 1 ‖ ékâcetat sárasvatî nadînấm çúcir yatî́ giríbhya ấ samudrất | râyáç cétantî bhúvanasya bhûrer ghṛitám páyo duduhe nấhushâya ‖ 2 ‖ sá vâvṛidhe náryo yóshanâsu vṛishấ çíçur vṛishabhó yajníyâsu | sá vấjinam maghávadbhyo dadhâti ví sâtáye tanvàm mâmṛijîta ‖ 3 ‖ utá syấ naḥ sárasvatî jushâṇópa çravat subhágâ yajné asmín |

94, 1 iva ajani. 3 narâ índrâgnî *iti* mâ abhí-çastaye. 4 ấ îrayâmahe. 5 îḷate. 7 índrâgnî *iti* ávasâ ấ. mâ îçata = 23, 9. 8 árarusho — mártyasya = 18, 3. índrâgnî — yachatam = 21, 6. 9 híraṇya-vat. 10 sóme. indrâgnî́ *iti*. sápti-vantâ. — 95, 1 sasre. rathyấ-iva. 2 ékâ acetat. 3 mamṛijîta. 4 jushâṇấ úpa.

Digitized by Google

mitájnubhir namasyaìr iyânâ ràyâ yujâ cid úttarâ sákhibhyaḥ ‖ 4 ‖ imâ júhvânâ yushmád â námobhiḥ práti stómaṃ sarasvati jushasva | táva çárman priyátame dádhânâ úpa stheyâma çaraṇáṃ ná vṛikshám ‖ 5 ‖ ayám u te sarasvati vásishṭho dvârâv ṛitásya subhage vy âvaḥ | várdha çubhre stuvaté râsi vẫjân yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 19 ‖

96 (612). 1 bṛihatî. 2 satobṛihatî. 3 prastârapaṅkti. 4—6 gâyatrî.

Bṛihád u gâyishe váco 'suryẫ nadî́nâm | sárasvatîm ín mahayẫ suvṛiktíbhiḥ stómair vasishṭha ródasî ‖ 1 ‖ ubhé yát te mahinẫ çubhre ándhasî adhikshiyánti pûrávaḥ | sẫ no bodhy avitrî́ marútsakhâ códa rã̃dho maghónâm ‖ 2 ‖ bhadrám íd bhadrẫ kṛiṇavat sárasvaty ákavârî cetati vâjínîvatî | gṛiṇẫnẫ jamadagnivát stuvẫnẫ ca vasishṭhavát ‖ 3 ‖ janîyánto nv ágravaḥ putrîyántaḥ sudẫnavaḥ | sárasvantaṃ havâmahe ‖ 4 ‖ yé te sarasva ûrmáyo mádhumanto ghṛitaççútaḥ | tébhir no 'vitẫ bhava ‖ 5 ‖ pîpivẫ̀sasaṃ sárasvataḥ stánaṃ yó viçvádarçataḥ | bhakshîmáhi prajấm ísham ‖ 6 ‖ 20 ‖

97 (613). trishṭubh.

Yajné divó nṛishádane pṛithivyẫ náro yátra devayávo mádanti | índrâya yátra sávanâni sunvé gáman mádâya prathamáṃ váyaç ca ‖ 1 ‖ ẫ daívyâ vṛiṇîmahé 'vầ̃si bṛíhaspátir no maha ẫ sakhâyaḥ | yáthâ bhávema mîḷhúshe ánâgâ yó no dâtẫ parâvátaḥ pitéva ‖ 2 ‖ tám u jyéshṭhaṃ

95, 5 juhvânâḥ. 6 ví âvar *ity* âvaḥ. — 96, 1 ít mahaya. 2 ubhé -ándhasî *iti*. 3 sárasvatî ákava-arî. 4 jani-yántaḥ nú ágravaḥ putri-yántaḥ. — 97, 1 nṛi-sádane pṛithivyâḥ. gámat. 2 vṛiṇîmahe ávầ̃si. mahe. ánâgâḥ. pitẫ-iva.

Digitized by Google

námasâ havírbhiḥ suçévaṃ bráhmaṇas pátiṃ gṛiṇîshe | índraṃ çlóko máhi daívyaḥ sishaktu yó bráhmaṇo devákṛitasya rấjâ || 3 || sá ấ no yóniṃ sadatu préshṭho bṛíhaspátir viçvávâro yó ásti | kấmo râyáḥ suvîryasya táṃ dât párshan no áti saççáto árishṭân || 4 || tám ấ no arkám amṛítâya júshṭam imé dhâsur amṛítâsaḥ purâjấḥ | çúcikrandaṃ yajatám pastyânâm bṛíhaspátim anarvấṇaṃ huvema || 5 || 21 ||

táṃ çagmấso arushấso áçvâ bṛíhaspátiṃ sahavấho vahanti | sáhaç cid yásya nîḷavat sadhástham nábho ná rûpám arushám vásânâḥ || 6 || sá hí çúciḥ çatápatraḥ sá çundhyúr hiraṇyavâçîr ishiráḥ svarshấḥ | bṛíhaspátiḥ sá svâveçá ṛishváḥ purû sákhibhya âsutíṃ kárishṭhaḥ || 7 || devî devásya ródasî jánitrî bṛíhaspátiṃ vâvṛidhatur mahitvấ | dakshấyyâya dakshatâ sakhâyaḥ kárad bráhmaṇe sutárâ sugâdhấ || 8 || iyáṃ vâm brahmaṇas pate suvṛiktír bráhmendrâya vajríṇe akâri | avishṭáṃ dhíyo jigṛitám púraṃdhîr jajastám aryó vanúshâm árâtîḥ || 9 || bṛíhaspate yuvám índraç ca vásvo divyásyeçâthe utá pấrthivasya | dhattáṃ rayíṃ stuvaté kîráye cid yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 10 || 22 ||

98 (614). trishṭubh.

Ádhvaryavo 'ruṇáṃ dugdhám aṅçúṃ juhótana vṛishabhấya kshitînấm | gaurấd védiyâṅ avapấnam índro viçvấhéd yâti sutásomam ichán || 1 || yád dadhishé pradívi cấrv ánnaṃ divé-dive pîtím íd asya vakshi | utá hṛidótá mánasâ jushâṇá uçánn indra prásthitân pâhi sómân || 2 || jajnânáḥ

97, 4 párshat. 6 áçvâḥ. 7 svaḥ-sâḥ. su-âveçáḥ. purú. 8 devî-ródasî-jánitrî *iti*. dakshata. 9 bráhma índrâya. avishṭáṃ — árâtîḥ = 346, 11. 10 divyásya íçâthe *iti*. — 98, 1 viçvávâ ít. 2 hṛidấ utá.

Digitized by Google

sómaṃ sáhase papâtha prá te mâtẫ mahimā̃nam uvâca | éndra paprâthorv àntárikshaṃ yudhā̃ devébhyo várivaç cakartha ‖ 3 ‖ yád yodháyâ maháto mányamânânt sā̃kshâma tā̃n bâhúbhiḥ çā̃çadânân | yád vâ nṛíbhir vṛíta indrâbhi-yúdhyâs táṃ tváyâjíṃ sauçravasáṃ jayema ‖ 4 ‖ préndrasya vocam prathamā̃ kṛitā̃ni prá nū́tanā maghávâ yā̃ cakā̃ra | yadéd ádevîr ásahishṭa mâyā̃ áthâbhavat kévalaḥ sómo asya ‖ 5 ‖ távedáṃ víçvam abhítaḥ paçavyàṃ yát páçyasi cákshasâ sū́ryasya | gávâm asi gópatir éka indra bhakshîmáhi te práyatasya vásvaḥ ‖ 6 ‖ bṛíhaspate yuvám índraç ca vásvo — ‖ 7 ‖ 23 ‖

99 (615). trishṭubh.

Paró mā́trayâ tanvẫ vṛidhâna ná te mahitvám ánv açnuvanti | ubhé te vidma rájasî pṛithivyā́ víshṇo deva tvám paramásya vitse ‖ 1 ‖ ná te vishṇo jā́yamâno ná jâtó déva mahimnáḥ páram ántam âpa | úd astabhnā nā́kam ṛishvám bṛihántaṃ dâdhártha prā́cîṃ kakúbham pṛithivyā́ḥ ‖ 2 ‖ írâvatî dhenumátî hí bhûtáṃ sûyavasínî mánushe daçasyā́ | vy àstabhnā ródasî vishṇav eté dâdhártha pṛithivî́m abhíto mayū́khaiḥ ‖ 3 ‖ urúṃ yajñā́ya cakrathur u lokáṃ janáyantâ sū́ryam ushā́sam agním | dā́sasya cid vṛishaçiprásya mâyā́ jaghnáthur narâ pṛitanā́jyeshu ‖ 4 ‖ índrâvishṇû dṛiṅhitā́ḥ çámbarasya náva púro navatíṃ ca çnathishṭam | çatáṃ varcínaḥ sahásraṃ ca sâkáṃ hathó apraty ásurasya vîrā́n ‖ 5 ‖ iyám manîshā́ bṛihatî́ bṛihántorukramā́ tavásâ vardháyantî |

98, 3 á indra paprâtha urú antárikshaṃ. 4 yodháyâḥ. indra abhi-yúdhyâḥ. tváyâ ájim. 5 prá índrasya. yadā́ ít. átha abhavat. 6 táva idám. — 99, 1 ubhé-rájasî *iti* pṛithivyā́ḥ. 2 astabhnâḥ. 3 írâvatî-dhenumáti-suyavasínî-ródasi-vishṇo-eté *iti*. ví astabhnâḥ. 4 ushā́sam. vṛisha-çiprásya mâyā́ḥ. 5 apratí. 6 bṛihántâ uru-kramā́.

Digitized by Google

raré vâṃ stómaṃ vidátheshu vishṇo pínvatam ísho vṛijáneshv indra ‖ 6 ‖ váshaṭ te vishṇav âsá ấ kṛiṇomi tán me jushasva çipivishṭa havyám | várdhantu tvâ sushṭutáyo gíro me yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 24 ‖

100 (616). trishṭubh.

Nú márto dayate sanishyán yó víshṇava urugâyấya dấçat | prá yáḥ satrấcâ mánasâ yájâta etấvantaṃ náryam âvívâsât ‖ 1 ‖ tváṃ vishṇo sumatíṃ viçvájanyâm áprayutâm evayâvo matíṃ dâḥ | párco yáthâ naḥ suvitásya bhûrer áçvâvataḥ puruçcandrásya râyáḥ ‖ 2 ‖ trír deváḥ pṛithivîṃ eshá etấṃ ví cakrame çatárcasam mahitvấ | prá víshṇur astu tavásas távîyân tveshấṃ hy àsya sthávirasya nấma ‖ 3 ‖ ví cakrame pṛithivîṃ eshá etấṃ kshétrâya víshṇur mánushe daçasyán | dhruvấso asya kîráyo jánâsa urukshitíṃ sujánimâ cakâra ‖ 4 ‖ prá tát te adyá çipivishṭa nấmâryaḥ çaṅsâmi vayúnâni vidvấn | tấṃ tvâ gṛiṇâmi tavásam átavyân kshâyantam asyá rájasaḥ parâké ‖ 5 ‖ kím ít te vishṇo paricákshyam bhût prá yád vavakshé çipivishṭó asmi | mấ várpo asmád ápa gûha etád yád anyárûpaḥ samithé babhûtha ‖ 6 ‖ váshaṭ te vishṇav âsá ấ kṛiṇomi — ‖ 7 ‖ 25 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

101 (617). trishṭubh.

Tisró vấcaḥ prá vada jyótiragrâ yấ etád duhré madhudoghám ûdhaḥ | sá vatsáṃ kṛiṇván gárbham óshadhînâṃ

99, 7 vishṇo *iti.* tát. çipi-vishṭa. — **100,** 1 nú. víshṇave. yájâte. 2 eva-yâvaḥ. áçva-vataḥ puru-candráya. 3 çatá-arcasam. hí asya. 5 nấma aryáḥ. — **101,** 1 jyótiḥ-agrâḥ. madhu-doghám.

Digitized by Google

sadyó jâtó vṛishabhó roravîti ‖ 1 ‖ yó várdhana óshadhînâṃ yó apâṃ yó víçvasya jágato devá ῑ́çe | sá tridhâtu çaraṇáṃ çárma yaṅsat trivártu jyótiḥ svabhishṭy àsmé ‖ 2 ‖ starῑ́r u tvad bhávati sû́ta u tvad yathâvaçáṃ tanvàṃ cakra esháḥ | pitúḥ páyaḥ práti gribhṇâti mâtấ téna pitấ vardhate téna putráḥ ‖ 3 ‖ yásmin víçvâni bhúvanâni tasthús tisró dyấvas tredhấ sasrúr âpaḥ | tráyaḥ kóçâsa upasécanâso mádhvaḥ çcotanty abhíto virapçám ‖ 4 ‖ idáṃ vácaḥ parjányâya svarấje hṛidó astv ántaraṃ táj jujoshat | mayobhúvo vṛishṭáyaḥ santv asmé supippalấ óshadhîr devágopâḥ ‖ 5 ‖ sá retodhấ vṛishabháḥ çáçvatînâṃ tásminn âtmấ jágatas tasthúshaç ca | tán ma ṛitám pâtu çatáçâradâya yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

102 (618). gâyatrî.

Parjányâya prá gâyata divás putrấya mîḷhúshe | sá no yávasam ichatu ‖ 1 ‖ yó gárbham óshadhînâṃ gávâṃ kṛiṇóty árvatâm | parjányaḥ purushῑ́ṇâm ‖ 2 ‖ tásmâ íd âsyè havír juhótâ mádhumattamam | íḷâṃ naḥ saṃyátaṃ karat ‖ 3 ‖ 2 ‖

103 (619). trishṭubh. 1 anushṭubh.

Saṃvatsaráṃ çaçayânấ brâhmaṇấ vratacâríṇaḥ | vấcam parjányajinvitâm prá maṇḍû́kâ avâdishuḥ ‖ 1 ‖ divyấ âpo abhí yád enam ấyan dṛítiṃ ná çúshkaṃ sarasῑ́ çáyânam | gávâm áha ná mâyúr vatsínînâm maṇḍû́kânâṃ vagnúr átrâ sám eti ‖ 2 ‖ yád îm enấṃ uçató abhy ávarshît tṛishyấvataḥ

101, 2 su-abhishṭí asmé *iti*. 3 sû́te. cakre. 4 vi-rapçám. 5 tát. 6 retaḥ-dhâḥ. tát mâ. — 102, 3 tásmai. juhóta. sam-yátam. — 103, 1 çaçayânâḥ brâhmaṇâḥ. 2 sarasῑ *iti*. átra. 3 abhí.

Digitized by Google

prâvṛíshy ấgatâyâm | akhkhalîkṛítyâ pitáraṃ ná putró anyó anyám úpa vádantam eti ‖ 3 ‖ anyó anyám ánu gṛibhṇâty enor apấṃ prasargé yád ámandishâtâm | maṇḍûko yád abhívṛishṭaḥ kánishkan príçniḥ sampriñkté háritena vấcam ‖ 4 ‖ yád eshâm anyó anyásya vấcaṃ çâktásyeva vádati çíkshamâṇaḥ | sárvaṃ tád eshâṃ samṛídheva párva yát suvấco vádathanấdhy apsú ‖ 5 ‖ 3 ‖

gómâyur éko ajámâyur ékaḥ príçnir éko hárita éka eshâm | samânáṃ nấma bíbhrato vírûpâḥ purutrấ vấcam pipiçur vádantaḥ ‖ 6 ‖ brâhmaṇấso atirâtré ná sóme sáro ná pûrṇám abhíto vádantaḥ | saṃvatsarásya tád áhaḥ pári shṭha yán maṇḍûkâḥ prâvṛishîṇam babhûva ‖ 7 ‖ brâhmaṇấsaḥ soméno vấcam akrata bráhma kṛiṇvántaḥ parivatsarîṇam | adhvaryávo gharmíṇaḥ sishvidânấ âvír bhavanti gúhyâ ná ké cit ‖ 8 ‖ devâhitiṃ jugupur dvâdaçásya ṛitúṃ náro ná prá minanty eté | saṃvatsaré prâvṛíshy ấgatâyâṃ taptấ gharmấ açnuvate visargám ‖ 9 ‖ gómâyur adâd ajámâyur adât príçnir adâd dhárito no vásûni | gávâm maṇḍûkâ dádataḥ çatấni sahasrasâvé prá tiranta âyuḥ ‖ 10 ‖ 4 ‖

104 (620). trishṭubh. 1—6. 18. 21. 23 jagati. 7 jagatî oder trishṭubh. 25 anushṭubh.

Índrâsomâ tápataṃ ráksha ubjátaṃ ny àrpayataṃ vṛishaṇâ tamovṛídhaḥ | párâ çṛiṇîtam acíto ny òshataṃ hatáṃ nudéthâṃ ní çiçîtam atríṇaḥ ‖ 1 ‖ índrâsomâ sám aghâçaṅsam abhy àghấṃ tápur yayastu carúr agnivấñ iva | brah-

---

103, 3 akhkhalikṛítya. 4 kániskan. sam-priñkté. 5 çâktásya-iva. samṛídhâ-iva. vádathana ádhi. 6 gó-mâyuḥ. ajá-mâyuḥ. 7 áhar *iti*. stha yát. 8 sisvidânâḥ. gúhyâḥ. 9 dvâdaçásya. taptâḥ. 10 háritaḥ. maṇḍûkâḥ. tirante. — **104**, 1 ní arpayatam. ní oshatam. 2 abhí 'aghám.

Digitized by Google

madvíshe kravyāde ghorácakshase dvésho dhattam anavāyám kimīdíne ‖ 2 ‖ índrāsomā dushkṛíto vavré antár anārambhaṇé támasi prá vidhyatam | yáthā nātaḥ púnar ékaç canódáyat tád vām astu sáhase manyumác chávaḥ ‖ 3 ‖ índrāsomā vartáyatam divó vadhám sám pṛithivyā aghāçaṅsāya tárhaṇam | út takshatam svaryàm párvatebhyo yéna ráksho vāvṛidhānám nijūrvathaḥ ‖ 4 ‖ índrāsomā vartáyatam divás páry agnitaptébhir yuvám áçmahanmabhiḥ | tápurvadhebhir ajárebhir atríṇo ní párçāne vidhyatam yántu nisvarám ‖ 5 ‖ 5 ‖

índrāsomā pári vām bhūtu viçváta iyám matíḥ kakshyāçveva vājínā | yām vām hótrām parihinómi medháyemā bráhmāṇi nṛipátīva jinvatam ‖ 6.‖ práti smarethām tujáyadbhir évair hatám druhó raksháso bhaṅgurāvataḥ | índrāsomā dushkṛíte mā sugám bhūd yó naḥ kadā cid abhidāsati druhā ‖ 7 ‖ yó mā pākena mánasā cárantam abhicáshṭe ánṛitebhir vácobhiḥ | āpa iva kāçínā sáṃgribhītā ásann astv āsata indra vaktā ‖ 8 ‖ yé pākaçaṅsám vibáranta évair yé vā bhadrám dūsháyanti svadhābhiḥ | áhaye vā tān pradádātu sóma ā vā dadhātu nírṛiter upásthe ‖ 9 ‖ yó no rásam dipsati pitvó agne yó áçvānām yó gávām yás tanūnām | ripúḥ stenáḥ steyakṛíd dabhrám etu ní shá hīyatām tanvā tánā ca ‖ 10 ‖ 6 ‖

paráḥ só astu tanvā tánā ca tisráḥ pṛithivīr adhó astu víçvāḥ | práti çushyatu yáço asya devā yó no dívā dípsati yáç ca náktam ‖ 11 ‖ suvijnānám cikitúshe jánāya sác cāsac ca vácasī paspṛidhāte | táyor yát satyám yatarád ṛijīyas

---

104, 2 kravya-áde. 3 ná átaḥ. caná ut-áyat. manyu-mát çávaḥ. 6 kakshyā́ áçvā-iva. medháyā imā́. nṛipátī-iveti nṛipátī-iva. 7 bhaṅgurā́ -vataḥ. 8 ásataḥ. 9 pāka-çaṅsám vi-hárante. 10 ní sā́ḥ. 11 devā́ḥ. 12 sác ca ásat ca vácasī *iti* paspṛidhāte *iti*.

Digitized by Google

tád ít sómo 'vati hánty ấsat || 12 || ná vấ u sómo vṛijinám hinoti ná kshatríyam mithuyấ dhârâyantam | hánti ráksho hánty ấsad vádantam ubhấv índrasya prásitau çayâte || 13 || yádi vâhám ánṛitadeva ấsa móghaṃ vâ devấñ apyûhé agne | kím asmábhyaṃ jâtavedo hṛiṇîshe droghavấcas te nirṛithâṃ sacantâm || 14 || adyấ murîya yádi yâtudhấno ásmi yádi vấyus tatápa pûrushasya | ádhâ sá vîraír daçábhir ví yûyâ yó mâ móghaṃ yấtudhânéty ấha || 15 || 7 ||

yó mấyâtuṃ yấtudhânéty ấha yó vâ rakshấḥ çúcir asmîty ấha | índras tám hantu mahatấ vadhéna víçvasya jantór adhamás padîshṭa || 16 || prá yấ jígâti khargáleva náktam ápa druhấ tanvàṃ gûhamânâ | vavrấñ anantấñ áva sấ padîshṭa grâvâṇo ghnantu rakshásа upabdaíḥ || 17 || ví tishṭhadhvam maruto vikshv ìchâta gṛibhâyáta rakshásaḥ sám pinashṭana | váyo yé bhûtvî patáyanti naktábhir yé vâ rípo dadhiré devé adhvaré || 18 || prá vartaya divó áçmânam indra sómaçitam maghavant sáṃ çiçâdhi | prấktâd ápâktâd adharấd údaktâd abhí jahi rakshásaḥ párvatena || 19 || etá u tyé patayanti çváyâtava índraṃ dipsanti dipsávó 'dâbhyam | çiçîte çakráḥ píçunebhyo vadhám nûnáṃ sṛijad açánim yâtumádbhyaḥ || 20 || 8 ||

índro yâtûnấm abhavat parâçaró havirmáthînâm abhy ấvívâsatâm | abhîd u çakráḥ paraçúr yáthâ vánam pấtreva bhindánt satá eti rakshásaḥ || 21 || úlûkayâtuṃ çuçulûkayâtuṃ jahí çváyâtum utá kókayâtum | suparṇáyâtum utá gṛidhrayâtuṃ dṛishádeva prá mṛiṇa ráksha indra || 22 || mấ

104, 12 ásat. 13 vaí. ásat. 14 vâ ahám. api-ûhé. 15 adyá. yâtu-dhânaḥ. vâ áyuḥ. púrushasya. ádha. yûyâḥ. yâtu-dhâna íti. 16 mâ áyâtum yâtu-dhâna íti. asmi íti. 17 khargálâ-iva. 18 vikshú ichâta. 20 eté. çvá-yâtavaḥ. dipsávaḥ ádâbhyam. 21 haviḥ-máthînâm abhí â-vívâsatâm abhí ít. pâtrâ-iva. 22 dṛishádâ-iva.

Digitized by Google

no rákṣho abhí naḍ yâtumâvatâm ápochatu mithunâ yâ kimîdinâ | pṛithivî̆ naḥ pâ̆rthivât pâtv áṅhaso 'ntárikshaṃ divyâ̆t pâtv asmâ̆n ‖ 23 ‖ índra jahí púmâṅsaṃ yâtudhâ̆nam utá stríyam mâyáyâ çâçadânâm | vígrîvâso mṳ̆radevâ ṛidantu mâ̆ té dṛiçant sṳ̆ryam uccárantam ‖ 24 ‖ práti cakshva ví cakshvéndraç ca soma jâgṛitam | rákshobhyo vadhám asyatam açánim yâtumádbhyaḥ ‖ 25 ‖ 9 ‖

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

SAPTAMAM MAṆḌALAM.

104, 23 nâṭ yâtu-mâ̆vatâm ápa uchatu. 24 ví-grîvâsaḥ. ut-cárantam. 25 cakshva índraḥ.

Digitized by Google

1 (621). bṛihatî. 2. 4 satobṛihatî. 33. 34 trishṭubh.

Mấ cid anyád ví çaṅsata sákhâyo mấ rishaṇyata | índram ít stotâ vṛíshaṇaṃ sácâ suté múhur ukthấ ca çaṅsata ‖ 1 ‖ avakrakshíṇaṃ vṛishabhấṃ yathâjúraṃ gấṃ ná carshaṇîsáham | vidvéshaṇaṃ saṃvánanobhayaṃkarám máṅhishṭham ubhayâvínam ‖ 2 ‖ yác cid dhí tvâ jánâ imé nấnâ hávanta ûtáye | asmấkam bráhmedám indra bhûtu té 'hâ víçvâ ca várdhanam ‖ 3 ‖ ví tartûryante maghavan vipaççíto 'ryó vípo jánânâm | úpa kramasva pururŭpam ấ bhara vấjaṃ nédishṭham ûtáye ‖ 4 ‖ mahé caná tvấm adrivaḥ párâ çulkấya deyâm | ná sahásrâya náyútâya vajrivo ná çatấya çatâmagha ‖ 5 ‖ 10 ‖

vásyâṅ indrâsi me pitúr utá bhrấtur ábhuñjataḥ | mâtấ ca me chadayathaḥ samấ vaso vasutvanấya rấdhase ‖ 6 ‖ kvèyatha kvéd asi purutrấ cid dhí te mánaḥ | álarshi yudhma khajakṛit puraṃdara prá gâyatrấ agâsishuḥ ‖ 7 ‖ prấsmai gâyatrám arcata vâvấtur yáḥ puraṃdaráḥ | yấbhiḥ kânvásyópa barhír âsádaṃ yấsad vajrî bhinát púraḥ ‖ 8 ‖ yé te sánti daçagvínaḥ çatíno yé sahasríṇaḥ | áçvâso yé te vṛíshaṇo raghudrúvas tébhir nas tŭyam ấ gahi ‖ 9 ‖ ấ tv

---

1, 1 stota. 2 yathâ ajúram. vi-dvéshaṇam saṃ-vánanâ ubhayam -karám. 3 yát cit hí. hávante. bráhma idám. te áhâ. 5 ná ayútâya. çata-magha. 6 indra asi. 7 kvà iyatha kvà ít. hí. 8 prá asmai. vavấtuḥ. kâṇvásya úpa. 9 daça-gvínaḥ. 10 tú.

Digitized by Google

àdyá sabardúghâṃ huvé gâyatrávepasam | índraṃ dhenúṃ sudúghâm ányâm ísham urúdhârâm araṃkṛítam || 10 || 11 ||

yát tudát sũra étaçaṃ vañkũ vãtasya parṇínâ | váhat kútsam ârjuneyáṃ çatákratus tsárad gandharvám ástṛitam || 11 || yá ṛité cid abhiçríshaḥ purã jatrúbhya âtṛídaḥ | sáṃdhâtâ saṃdhím maghávâ purûvásur íshkartâ víhrutam púnaḥ || 12 || mã bhûma níshṭyâ ivéndra tvád áraṇâ iva | vánâni ná prajahitãny adrivo duróshâso amanmahi || 13 || ámanmahîd anâçávo 'nugrãsaç ca vṛitrahan | sakṛít sú te mahatã çûra rãdhasãnu stómam mudîmahi || 14 || yádi stómam máma çrávad asmãkam índram índavaḥ | tiráḥ pavítraṃ sasṛivãṅsa âçávo mándantu tugryâvṛídhaḥ || 15 || 12 ||

ã tv àdyá sadhástutiṃ vâvãtuḥ sákhyur ã gahi | úpastutir maghónâm prá tvâvatv ádhâ te vaçmi sushṭutím || 16 || sótâ hí sómam ádribhir ém enam apsú dhâvata | gavyã vástreva vâsáyanta ín náro nír dhukshan vakshaṇâbhyaḥ || 17 || ádha jmó ádha vâ divó bṛiható rocanãd ádhi | ayã vardhasva tanvâ girã mámã jâtã sukrato pṛiṇa || 18 || índrâya sú madíntamaṃ sómaṃ sotâ váreṇyam | çakrá eṇam pîpayad víçvayâ dhiyã hinvânáṃ ná vâjayúm || 19 || mã tvâ sómasya gáldayâ sádâ yãcann aháṃ girã | bhũrṇim mṛigáṃ ná sávaneshu cukrudhaṃ ká ũçânaṃ ná yâcishat || 20 || 13 ||

mádeneshitám mádam ugrám ugréṇa çávasâ | víçveshâṃ tarutãram madacyútam máde hí shmâ dádâti naḥ || 21 || çévâre vãryâ purú devó mártâya dâçúshe | sá sunvaté ca

---

1, 10 adyá sabaḥ-dúghâm. 11 vañkũ *iti*. 12 abhi-çríshaḥ. ã -tṛídaḥ. 13 iva índra. pra-jahitãni. 14 ámanmahi ít. rãdhasâ ánu. 15 tugrya-vṛídhaḥ. 16 tú adyá. vavãtuḥ. tvâ avatu ádha. 17 sóta. ã im. vástrâ-iva. ít. 18 máma ã. 19 enam sota. 21 mádena ishitám. sma.

Digitized by Google

stuvaté ca râsate viçvágûrto arishṭutáḥ ‖ 22 ‖ éndra yâhi mátsva citréṇa deva rā́dhasâ | sáro ná prâsy udáraṃ sápîtibhir ā́ sómebhir urú sphirám ‖ 23 ‖ ā́ tvâ sahásram ā́ çatáṃ yuktā́ ráthe hiraṇyáye | brahmayújo háraya indra keçíno váhantu sómapîtaye ‖ 24 ‖ ā́ tvâ ráthe hiraṇyáye hárî mayū́raçepyâ | çitipṛishṭhā́ vahatâm mádhvo ándhaso vivákshaṇasya pîtáye ‖ 25 ‖ 14 ‖

píbâ tv àsyá girvaṇaḥ sutásya pûrvapā́ iva | párishkṛitasya rasína iyám âsutíç cā́rur mádâya patyate ‖ 26 ‖ yá éko ásti dañsánâ mahā́ñ ugró abhí vrataíḥ | gámat sá çiprī́ ná sá yoshad ā́ gamad dhávaṃ ná pári varjati ‖ 27 ‖ tvám púraṃ carishṇvàṃ vadhaíḥ çúshṇasya sám piṇak | tvám bhā́ ánu caro ádha dvitā́ yád indra hávyo bhúvaḥ ‖ 28 ‖ máma tvâ sū́ra údite máma madhyáṃdine diváḥ | máma prapitvé apiçarvaré vasav ā́ stómâso avṛitsata ‖ 29 ‖ stuhí stuhī́d eté ghâ te mánhishṭhâso maghónâm | ninditā́çvaḥ prapathī́ paramajyā́ maghásya medhyâtithe ‖ 30 ‖ 15 ‖

ā́ yád áçvân vánanvataḥ çraddháyâháṃ ráthe ruhám | utá vâmásya vásunaç ciketati yó ásti yā́dvaḥ paçúḥ ‖ 31 ‖ yá ṛijrā́ máhyam mâmahé sahá tvacā́ hiraṇyáyâ | eshá víçvâny abhy àstu saúbhagâsaṅgásya svanádrathaḥ ‖ 32 ‖ ádha plā́yogir áti dâsad anyā́n âsaṅgó agne daçábhiḥ sahásraiḥ | ádhokshāṇo dáça máhyaṃ rúçanto naḷā́ iva sáraso nír atishṭhan ‖ 33 ‖ ánv asya sthûráṃ dadṛiçe purástâd anasthá ûrúr avarámbamāṇaḥ | çáçvatî nā́ry abhicákshyâha súbhadram arya bhójanam bibharshi ‖ 34 ‖ 16 ‖

1, 22 ari-stutáḥ. 23 ā́ indra. 24 yuktā́ḥ. 25 mayū́ra-çepyâ. 26 píba tú asyá. pári-kṛitasya. 27 hávam. 29 sū́re út-ite. api-çarvaré vaso *iti*. 30 stuhí ít. gha. ninditá-açvaḥ pra-pathī́ parama-jyā́ḥ. medhya-atithe. 31 vánan-vataḥ çraddháyā ahám. 32 mamahé. abhí astu saúbhagā â-saṅgásya svanát-rathaḥ. 33 ádha ukshā́ṇaḥ. 34 nā́ri abhi-cákshya âha.

Digitized by Google

2 (622). gâyatrî. 28 anushṭubh.

Idáṃ vaso sutám ándhaḥ píbâ súpûrṇam udáram | ánâbhayin rarimâ te ‖ 1 ‖ nṛíbhir dhûtáḥ sutó áçnair ávyo vâraiḥ páripûtaḥ | áçvo ná niktó nadîshu ‖ 2 ‖ táṃ te yávaṃ yáthâ góbhiḥ svâdúm akarma çrîṇántaḥ | índra tvâsmínt sadhamâde ‖ 3 ‖ índra ít somapâ éka índraḥ sutapâ viçvâyuḥ | antár devân mártyâṅç ca ‖ 4 ‖ ná yáṃ çukró ná dúrâçîr ná tṛiprâ uruvyácasam | apaspṛiṇvaté suhârdam ‖ 5 ‖ 17 ‖

góbhir yád îm anyé asmán mṛigáṃ ná vrâ mṛigáyante | abhitsáranti dhenúbhiḥ ‖ 6 ‖ tráya índrasya sómâḥ sutâsaḥ santu devásya | své kshâye sutapâvnaḥ ‖ 7 ‖ tráyaḥ kóçâsaḥ çcotanti tisráç camvàḥ súpûrṇâḥ | samâné ádhi bhârman ‖ 8 ‖ çúcir asi purunishṭhâḥ kshîraír madhyatá âçîrtaḥ | dadhnâ mándishṭhaḥ çûrasya ‖ 9 ‖ imé ta indra sómâs tîvrâ asmé sutâsaḥ | çukrâ âçíraṃ yâcante ‖ 10 ‖ 18 ‖

tân âçíram puroḷâçam índremâṃ sómaṃ çrîṇîhi | revántaṃ hí tvâ çṛiṇómi ‖ 11 ‖ hṛitsú pîtâso yudhyante durmádâso ná súrâyâm | ûdhar ná nagnâ jarante ‖ 12 ‖ revân íd revátaḥ stotâ syât tvâvato maghónaḥ | préd u harivaḥ çrutásya ‖ 13 ‖ ukthâṃ caná çasyámânam ágor arír â ciketa | ná gâyatrâṃ gîyámânam ‖ 14 ‖ mâ na indra pîyatnáve mâ çárdhate párâ dâḥ | çíkshâ çacîvaḥ çácîbhiḥ ‖ 15 ‖ 19 ‖

vayám u tvâ tadídarthâ índra tvâyántaḥ sákhâyaḥ | kâṇvâ ukthébhir jarante ‖ 16 ‖ ná ghem anyád â papana vájrinn apáso návishṭau | távéd u stómaṃ ciketa ‖ 17 ‖ ichánti devâḥ sunvántaṃ ná svápnâya spṛihayanti | yánti

---

2, 1 píba. rarimá. 3 tvâ asmín. 4 suta-pâḥ viçvá-âyuḥ. 5 dúḥ-âçiḥ. apa-spriṇvaté su-hârdam. 6 asmát. vrâḥ. 9 puruniḥ-sthâḥ. 10 te. â-çíram. 11 índra imám. 12 nagnâḥ. 13 prá ít. 15 çíksha. 16 tadít-arthâḥ. 17 gha ím. táva ít.

Digitized by Google

pramãdam átandrâḥ ‖ 18 ‖ ó shú prá yâhi vãjebhir mã̃ hṛiṇîthâ abhy àsmã̃n | mahã̃ṅ iva yúvajâniḥ ‖ 19 ‖ mó shv àdyá durháṇâvânt sâyáṃ karad âré asmát | açrîrá iva jã̃mâtâ ‖ 20 ‖ 20 ‖

vidmã̃ hy àsya vîrásya bhûridãvarîṃ sumatím | trishú ṣâtásya mánâṅsi ‖ 21 ‖ ã̃ tú shiñca káṇvamantaṃ ná ghâ vidma çavasânã̃t | yaçástaraṃ çatámûteḥ ‖ 22 ‖ jyéshṭhena sotar índrâya sómaṃ vîrã̃ya çakrã̃ya | bhárâ píban náryâya ‖ 23 ‖ yó védishṭho avyathíshv áçvâvantaṃ jaritṛíbhyaḥ | vã̃jaṃ stotṛíbhyo gómantam ‖ 24 ‖ pányam-panyam ít sotâra ã̃ dhâvata mádyâya | sómaṃ vîrã̃ya çũrâya ‖ 25 ‖ 21 ‖

pãtâ vṛitrahã̃ sutám ã̃ ghâ gaman nã̃ré asmát | ní yamate çatámûtiḥ ‖ 26 ‖ éhá hárî brahmayújâ çagmã̃ vakshataḥ sákhâyam | gîrbhíḥ çrutáṃ girvaṇasam ‖ 27 ‖ svâdávaḥ sómâ ã̃ yâhi çrîtã̃ḥ sómâ ã̃ yâhi | çíprinn ṛíshîvaḥ çácîvo nã̃yám ácha sadhamã̃dam ‖ 28 ‖ stútaç ca yã̃s tvâ várdhanti mahé rã̃dhase nṛimṇã̃ya | índra kîríṇaṃ vṛidhántaḥ ‖ 29 ‖ giraç ca yã̃s te girvâha ukthã̃ ca túbhyaṃ tã̃ni | satrã̃ dadhire çávâṅsi ‖ 30 ‖ 22 ‖

evéd eshá tuvikûrmír vã̃jã̃ṅ éko vájrahastaḥ | sanã̃d ámṛikto dayate ‖ 31 ‖ hántâ vṛitráṃ dákshiṇenéndraḥ purũ̃ puruhûtáḥ | mahã̃n mahĩ̃bhiḥ çácîbhiḥ ‖ 32 ‖ yásmin víçvâç carshaṇáya utá cyautnã̃ jráyâṅsi ca | ánu ghén mandĩ̃ maghónaḥ ‖ 33 ‖ eshá etã̃ni cakâréndro víçvâ yó 'ti çṛiṇvé | vâjadãvâ maghónâm ‖ 34 ‖ prábhartâ ráthaṃ gavyántam apâkã̃c cid yám ávati | inó vásu sá hí vóḷhâ ‖ 35 ‖ 23 ‖

2, 19 *ó iti* sú. abhí asmã̃n. yúva-jâniḥ. 20 mó *iti* sú adyá duḥ-hánâvân. 21 vidmá hí asya. 22 tú siñca. gha. çatám-ûteḥ. 32 bhára píbat. 26 gha gamat ná âré. 27 ã̃ ihá. 28 ṛíshi -vaḥ. ná ayám ácha. 31 evá ít. 32 dákshiṇena índraḥ purú. 33 gha ít. 34 cakâra índraḥ. áti. 35 apâkã̃t.

Digitized by Google

sánitâ vípro árvadbhir hántâ vṛitráṃ nṛíbhiḥ çúraḥ | satyò 'vitâ vidhántam || 36 || yájadhvainam priyamedhâ índraṃ satrâcâ mánasâ | yó bhût sómaiḥ satyámadvâ || 37 || gâthâçravasaṃ sátpatiṃ çrávaskâmam purutmấnam | káṇvâso gâtá vâjínam || 38 || yá ṛité cid gấs padébhyo dât sákhâ nṛíbhyaḥ çácîvân | yé asmin kấmam áçriyan || 39 || itthấ dhîvantam adrivaḥ kâṇvám médhyâtithim | meshó bhûtò 'bhí yánn áyaḥ || 40 || çíkshâ vibhindo asmai catvấry ayútâ dádat | ashṭấ paráḥ sahásrâ || 41 || utá sú tyé payovṛídhâ mâkîr ráṇasya naptyấ | janitvanấya mâmahe || 42 || 24 ||

3 (623). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî. 21 anushṭubh. 22. 23 gâyatrî. 24 bṛihatî.

Píbâ sutásya rasíno mátsvâ na indra gómataḥ | âpír no bodhi sadhamấdyo vṛidhè 'smấñ avantu te dhíyaḥ || 1 || bhûyấma te sumataú vâjíno vayám mấ naḥ star abhímâtaye | asmấñ citrấbhir avatâd abhíshṭibhir ấ naḥ sumnéshu yâmaya || 2 || imấ u tvâ purûvaso gíro vardhantu yấ máma | pâvakávarṇâḥ çúcayo vipaçcíto 'bhí stómair anûshata || 3 || ayáṃ sahásram ṛíshibhiḥ sáhaskṛitaḥ samudrá́ iva paprathe | satyáḥ só asya mahimấ gṛiṇe çávo yajnéshu viprarấjye || 4 || índram íd devátâtaya índram prayaty àdhvaré | índraṃ samîké vaníno havâmaha índraṃ dhánasya sâtáye || 5 || 25 ||

índro mahnấ ródasî paprathac cháva índraḥ sûryam aro-

3, 36 satyáḥ avitấ. 37 yájadhva enam. satyá-madvâ. 38 çrávaḥ-kâmam puru-tmấnam. 40 bhûtáḥ abhí. 41 çíksha vibhindo *iti* vi-bhindo. ashṭá. 42 tyé-mâkîr *iti*. mamahe. — 3, 1 píba. mátsva. vṛidhé asmân. 2 yamaya. 3 yấḥ. 5 devá-tâtaye. pra-yatí adhvaré. havâmahe. 6 paprathat çávaḥ.

Digitized by Google

cayat | índre ha víçvâ bhúvanâni yemira índre suvânâsa índavaḥ || 6 || abhí tvâ pûrvápîtaya índra stómebhir âyávaḥ | samîcînâsa ṛibhávaḥ sám asvaran rudrâ gṛiṇanta pûrvyam || 7 || asyéd índro vâvṛidhe vṛíshṇyaṃ çávo máde sutásya víshṇavi | adyâ tám asya mahimânam âyávó 'nu shṭuvanti pûrváthâ || 8 || tát tvâ yâmi suvîryaṃ tád bráhma pûrvácittaye | yénâ yátibhyo bhṛígave dháne hité yéna práskaṇvam âvitha || 9 || yénâ samudrám ásṛijo mahîr apás tád indra vṛíshṇi te çávaḥ | sadyáḥ só asya mahimâ ná saṃnáçe yáṃ kshoṇîr anucakradé || 10 || 26 ||

çagdhî na indra yát tvâ rayíṃ yâmi suvîryam | çagdhí vâjâya prathamáṃ síshâsate çagdhí stómâya pûrvya || 11 || çagdhî no asyá yád dha paurám âvitha dhíya indra síshâsataḥ | çagdhí yáthâ rúçamaṃ çyâvakaṃ kṛípam indra prâvaḥ svàrṇaram || 12 || kán návyo atasînâṃ turó gṛiṇîta mártyaḥ | nahî nv àsya mahimânam indriyáṃ svàr gṛiṇánta ânaçúḥ || 13 || kád u stuvánta ṛitayanta devátā ṛíshiḥ kó víprā ohate | kadâ hávam maghavann indra sunvatáḥ kád u stuvatá â gamaḥ || 14 || úd u tyé mádhumattamâ gíraḥ stómâsa îrate | satrâjíto dhanasâ ákshitotayo vâjayánto rátha iva || 15 || 27 ||

káṇvâ iva bhṛígavaḥ sûryâ iva víçvam íd dhîtám ânaçuḥ | índraṃ stómebhir maháyanta âyávaḥ priyámedhâso asvaran || 16 || yukshvâ hí vṛitrahantama hárî indra parâvátaḥ | arvâcînó maghavant sómapîtaya ugrá ṛishvébhir á gahi || 17 || imé hí te kârávo vâvaçúr dhiyâ víprâso medhásâ-

---

3, 6 yemire. 7 pûrvá-pîtaye. rudrâḥ. 8 asyá ít. vavṛidhe. adyá. âyávaḥ ánu stuvanti. 9. 10 yéna. 11 çagdhí naḥ. 12 çagdhí. ha. prá âvaḥ svàḥ-naram. 13 kát. nahí nú asya. 14 devátâ. 15 mádhumat-tamâḥ. satrâ-jítaḥ. 17 yukshvá. hárî *iti*. sóma-pîtaye.

Digitized by Google

taye | sá tvám no maghavann indra girvaṇo venó ná çriṇudhî hávam || 18 || nír indra bṛihatîbhyo vṛitrám dhánubhyo asphuraḥ | nír árbudasya mṛígayasya mâyíno níḥ párvatasya gấ âjaḥ || 19 || nír agnáyo rurucur nír u sûryo níḥ sóma indriyó rásaḥ | nír antárikshâd adhamo mahấm áhiṃ kṛishé tád indra paúṅsyam || 20 || 28 ||

yám me dúr índro marútaḥ pấkasthâmâ kaúrayâṇaḥ | víçveshâṃ tmánâ çóbhishṭham úpeva diví dhấvamânam || 21 || róhitam me pấkasthâmâ sudhúraṃ kakshyaprấm | ádâd râyó vibódhanam || 22 || yásmâ anyé dáça práti dhúraṃ váhanti váhnayaḥ | ástaṃ váyo ná túgryam || 23 || âtmấ pitús tanûr vấsa ojodấ abhyáñjanam | turîyam íd róhitasya pấkasthâmânam bhojáṃ dâtấram abravam || 24 || 29 ||

4 (624). Strophe um Strophe bṛihati und satobṛihati. 21 puraushṇih.

Yád indra prấg ápâg údaṅ nyàg vâ hûyáse nṛíbhiḥ | símâ purû nṛíshûto asy ấnavé 'si praçardha turváçe || 1 || yád vâ rúme rúçame çyấvake kṛípa índra mâdáyase sácâ | káṇvâsas tvâ bráhmabhiḥ stómavâhasa índrā yachanty ấ gahi || 2 || yáthâ gauró apấ kṛitáṃ tṛíshyann éty ávériṇam | âpitvé naḥ prapitvé tûyam ấ gahi káṇveshu sú sácâ píba || 3 || mándantu tvâ maghavann indréndavo râdhodéyâya sunvaté | âmúshyâ sómam apibaç camû sutáṃ jyéshṭham tád dadhishe sáhaḥ || 4 || prá cakre sáhasâ sáho babhấñja manyúm ójasâ | víçve ta indra pṛitanâyávo yaho ní vṛikshấ iva yemire || 5 || 30 ||

sahásreṇeva sacate yavîyúdhâ yás ta ấnaḷ úpastutim |

3, 18 çriṇudhi. 21 úpa-iva. 23 yásmai. 24 ojaḥ-dâḥ abhi -áñjanam. — 4, 1 údak. síma purú nṛí-sûtaḥ asi ấnave ási pra-çardha. 2 kṛípe. índra ấ. 3 áva íriṇam. 4 indra índavaḥ râdhaḥ-déyâya. â-múshya. camû *iti*. 5 te. yaho *iti*. 6 sahásreṇa-iva. yavi-yúdhâ. te.

Digitized by Google

putrám prâvargám kṛiṇute suvîrye dâçnóti námaûktibhiḥ || 6 || mâ bhema mâ çramishmográsya sakhyé táva | mahát te vṛíshṇo abhicákshyaṃ kṛitám páçyema turváçaṃ yádum || 7 || savyắm ánu sphigyàṃ vâvase vṛíshâ ná dánó asya roshati | mádhvâ sámpṛiktâḥ sâraghéṇa dhenávas tûyam éhi drávâ píba || 8 || açvî rathî surûpá íd gómắñ íd indra te sákhâ | çvâtrabhâjâ váyasâ sacate sádâ candró yâti sabhắm úpa || 9 || ṛíçyo ná tríshyann avapắnam ấ gahi píbâ sómaṃ váçắñ ánu | niméghamâno maghavan divé-diva ójishṭhaṃ dadhishe sáhaḥ || 10 || 31 ||

ádhvaryo drâváyâ tvám sómam índraḥ pipâsati | úpa nûnáṃ yuyuje vṛíshaṇâ hárî ấ ca jagâma vṛitrahắ || 11 || svayáṃ cit sá manyate dắçurir jáno yátrâ sómasya tṛimpási | idáṃ te ánnaṃ yújyaṃ sámukshitaṃ tásyéhi prá dravâ píba || 12 || ratheshṭhắyâdhvaryavaḥ sómam índrâya sotana | ádhi bradhnásyắdrayo ví cakshate sunvánto dâçvàdhvaram || 13 || úpa bradhnáṃ vâvắtâ vṛíshaṇâ hárî índram apásu vakshataḥ | arvắñcaṃ tvâ sáptayo 'dhvaraçríyo váhantu sávanéd úpa || 14 || prá pûsháṇaṃ vṛiṇîmahe yújyâya purûvásum | sá çakra çiksha puruhûta no dhiyắ túje râyé vimocana || 15 || 32 ||

sáṃ naḥ çiçîhi bhurijor iva kshuráṃ rắsva râyó vimocana | tvé tán naḥ suvédam usríyaṃ vásu yáṃ tvám hinóshi mártyam || 16 || vémi tvâ pûshann ṛiñjáse vémi stótava âghṛiṇe | ná tásya vemy áraṇaṃ hí tád vaso stushé pajrắya sắmne || 17 || párâ gávo yávasaṃ kác cid âghṛiṇe

---

4, 7 çramishma ugrásya. 8 vavase. ấ ihi dráva. 10 píba. divé-dive. 11 dravâya. hárî *iti*. 12 yátra. tásya ấ ihi. drava. 13 rathe-sthắya adhvaryavaḥ. bradhnásya ádrayaḥ. dâçú-adhvaram. 14 vavâtâ. hárî *iti*. sávanâ ít. sáptayo — úpa = 47, 8. 15 puru -vásum. 16 tát. 17 stótave. 18 kát.

Digitized by Google

nítyaṃ rékṇo amartya | asmắkam pûshann avitắ çivó bhava máṅhishṭho vắjasâtaye ‖ 18 ‖ sthûráṃ rắdhaḥ çatắçvaṃ kuruṅgásya dívishṭishu | rắjnas tveshásya subhágasya râtíshu turváçeshv amanmahi ‖ 19 ‖ dhîbhíḥ sâtắni káṇvásya vâjínaḥ priyámedhair abhídyubhiḥ | shashṭíṃ sahásrắṇu nírmajâm aje nír yûthắni gávâm ṛíshiḥ ‖ 20 ‖ vṛikshắç cin me abhipitvé arâraṇuḥ | gắm bhajanta mehánắçvam bhajanta mehánâ ‖ 21 ‖ 33 ‖

Saptamo 'dhyâyaḥ.

5 (625). gâyatrî. 37. 38 bṛihatî. 39 anushṭubh.

Dûrắd ihéva yát saty àruṇápsur áçiçvitat | ví bhânúṃ viçvádhâtanat ‖ 1 ‖ nṛivád dasrâ manoyújâ ráthena pṛithupắjasâ | sácethe açvinoshásam ‖ 2 ‖ yuvắbhyaṃ vâjinîvasû práti stómâ adṛikshata | vắcaṃ dûtó yáthohishe ‖ 3 ‖ purupriyắ ṇa ûtáye purumandrắ purûvásû | stushé káṇvâso açvínâ ‖ 4 ‖ máṅhishṭhâ vâjasắtamesháyantâ çubhás pátî | gántârâ dâçúsho gṛihám ‖ 5 ‖ 1 ‖

tắ sudevắya dâçúshe sumedhắm ávitâriṇîm | ghṛitaír gávyûtim ukshatam ‖ 6 ‖ ắ naḥ stómam úpa dravát tûyaṃ çyenébhir âçúbhiḥ | yâtám âçvebhir açvinâ ‖ 7 ‖ yébhis tisráḥ parâváto divó víçvâni rocanắ | tríṅr aktûn paridîyathaḥ ‖ 8 ‖ utá no gómatîr ísha utá sâtîr aharvidâ | ví pathắḥ sâtáye sitam ‖ 9 ‖ ắ no gómantam açvinâ suvîraṃ surátham rayím | voḷhám âçvâvatîr íshaḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

vâvṛidhânắ çubhas patî dásrâ hiraṇyavartanî | píbataṃ

4, 19 çatá-açvam. 20 sahásrâ ánu niḥ-májâm. 21 cit. ararâṇuḥ. mehánâ âçvam. — 5, 1 ihá-iva. satî aruṇá-psuḥ. viçvádhâ atanat. 2 sácethe *iti* açvinâ ushásam. 3 yáthâ ohishe. 4 naḥ. puru-mandrâ puru-vásû *iti*. 5 vâja-sâtamâ ishâyantâ. 6 ávi-târiṇîm. ghṛitaír —ukshatam = 296, 16. 9 ahaḥ-vidâ. 11 vavṛidhânắ.

Digitized by Google

somyám mádhu || 11 || asmábhyaṃ vâjinîvasû maghávadbhyaç ca sapráthaḥ | chardír yantam ádâbhyam || 12 || ni shú bráhma jánânâṃ yā́vishṭaṃ tū́yam ā́ gatam | mó shv anyā́ñ úpâratam || 13 || asyá pibatam açvinâ yuvám mádasya cā́ruṇaḥ | mádhvo râtásya dhishṇyâ || 14 || asmé ā́ vahataṃ rayíṃ çatávantaṃ sahasríṇam | purukshúṃ viçvádhâyasam || 15 || 3 ||

purutrā́ cid dhí vâṃ narâ vihváyante manîshíṇaḥ | vâghádbhir açvinā́ gatam || 16 || jánâso vṛiktábarhisho havíshmanto araṃkṛítaḥ | yuvā́ṃ havante açvinâ || 17 || asmā́kam adyá vâm ayáṃ stómo vā́hishṭho ántamaḥ | yuvā́bhyâm bhûtv açvinâ || 18 || yó ha vâm mádhuno dṛítir ā́hito rathacárshaṇe | tátaḥ pibatam açvinâ || 19 || téna no vâjinîvasû páçve tokā́ya çáṃ gáve | váhatam pī́varîr íshaḥ || 20 || 4 ||

utá no divyā́ ísha utá síndhûñr aharvidâ | ápa dvā́reva varshathaḥ || 21 || kadā́ vâṃ taugryó vidhat samudré jahitó narâ | yád vâṃ rátho víbhish pátât || 22 || yuváṃ káṇvâya nâsatyā́piriptâya harmyé | çáçvad ûtī́r daçasyathaḥ || 23 || tā́bhir ā́ yâtam ûtíbhir návyasîbhiḥ suçastíbhiḥ | yád vâṃ vṛishaṇvasû huvé || 24 || yáthâ cit káṇvam ā́vatam priyámedham upastutám | átriṃ çiñjā́ram açvinâ || 25 || 5 ||

yáthotá kṛítvye dháne 'ṅçúṃ góshv agástyam | yáthâ vā́jeshu sóbharim || 26 || etā́vad vâṃ vṛishaṇvasû áto vâ bhū́yo açvinâ | gṛiṇántaḥ sumnám îmahe || 27 || ráthaṃ híraṇyavandhuraṃ híraṇyâbhîçum açvinâ | ā́ hí sthā́tho divispṛíçam || 28 || hiraṇyáyî vâṃ rábhir îshā́ áksho hiraṇyáyaḥ | ubhā́ cakrā́ hiraṇyáyâ || 29 || téna no vâjinîvasû parâvátaç cid ā́ gatam | úpemā́ṃ sushṭutím máma || 30 || 6 ||

5, 13 sú. mó *iti* sú anyā́n úpa aratam. 15 asmé *iti*. 16 hí. açvinâ ā́. 21 dvā́râ-iva. 22 yád — pátât = 46, 3. 23 nâsatyâ ápi-riptâya. 26 yáthâ utá. 27 vṛishaṇvasû *iti*. 28 híraṇya-abhîçum. 29 îshā́. 30 úpa imā́m.

Digitized by Google

ā́ vahethe parâkā́t pûrvī́r açnántâv açvinâ | ísho dā́sîr amartyâ || 31 || ā́ no dyumnaír ā́ çrávobhir ā́ râyā́ yâtam açvinâ | púruçcandrâ nā́satyâ || 32 || éhá vâm prushitápsavo váyo vahantu parṇínaḥ | áchâ svadhvaráṃ jánam || 33 || ráthaṃ vâm ánugâyasaṃ yá ishā́ vártate sahá | ná cakrám abhí bâdhate || 34 || hiraṇyáyena ráthena dravátpâṇibhir áçvaiḥ | dhī́javanâ nā́satyâ || 35 || 7 ||

yuvám mṛigáṃ jâgṛivā́ṅsaṃ svádatho vâ vṛishaṇvasû | tā́ naḥ pṛiñktam ishā́ rayím || 36 || tā́ me açvinâ sanînā́ṃ vidyā́taṃ návânâm | yáthâ cic caidyáḥ kaçúḥ çatám úshṭrânâṃ dádat sahásrâ dáça gónâm || 37 || yó me híraṇyasaṃdṛiço dáça rā́jno ámaṅhata | adhaspadā́ íc caidyásya kṛishṭáyaç carmamnā́ abhíto jánâḥ || 38 || mā́kir enā́ pathā́ gâd yénemé yánti cedáyaḥ | anyó nét sûrír óhate bhûridā́vattaro jánaḥ || 39 || 8 ||

Prathamo 'nuvâkaḥ.

6 (626). gâyatrî.

Mahā́ñ índro yá ójasâ parjányo vṛishṭimā́ñ iva | stómair vatsásya vâvṛidhe || 1 || prajā́m ṛitásya píprataḥ prá yád bháranta váhnayaḥ | víprâ ṛitásya vā́hasâ || 2 || káṇvâ índraṃ yád ákrata stómair yajnásya sā́dhanam | jâmí bruvata ā́yudham || 3 || sám asya manyáve víço víçvâ namanta kṛishṭáyaḥ | samudrā́yeva síndhavaḥ || 4 || ójas tád asya titvisha ubhé yád samávartayat | índraç cármeva ródasî || 5 || 9 ||

ví cid vṛitrásya dódhato vájreṇa çatáparvaṇâ | çíro bibheda vṛishṇínâ || 6 || imā́ abhí prá ṇonumo vipā́m ágreshu

5, 32 púru-candrâ. 33 ā́ ihá. ácha su-adhvarám. 34 ánu-gâyasam. 35 dhī́-javanâ. 37 cit. 38 adhaḥ-padā́ḥ ít. carma-mnā́ḥ. 39 yéna imé. ná ít. — 6, 1 vavṛidhe. 3 bruvate. 4 víçvâḥ. samudrā́ya-iva. 5 titvishe. ubhé *iti*. cárma-iva ródasî *iti*. 7 nonumaḥ.

Digitized by Google

dhîtáyaḥ | agnéḥ çocír ná didyútaḥ ‖ 7 ‖ gúhâ satîr úpa tmánâ prá yác chócanta dhîtáyaḥ | káṇvâ ṛitásya dhárayâ ‖ 8 ‖ prá tám indra naçîmahi rayíṃ gómantam açvínam | prá bráhma pûrvácittaye ‖ 9 ‖ ahám íd dhí pitúsh pári medhâm ṛitásya jagrábha | ahám sûrya ivâjani ‖ 10 ‖ 10 ‖

ahám pratnéna mánmanâ gíraḥ çumbhâmi kaṇvavát | yénéndraḥ çúshmam íd dadhé ‖ 11 ‖ yé tvâm indra ná tushṭuvúr ṛíshayo yé ca tushṭuvúḥ | máméd vardhasva súshṭutaḥ ‖ 12 ‖ yád asya manyúr ádhvanîd ví vṛitrám parvaçó ruján | apáḥ samudrám aírayat ‖ 13 ‖ ní çúshṇa indra dharṇasíṃ vájraṃ jaghantha dásyavi | vṛíshâ hy ùgra çṛiṇvishé ‖ 14 ‖ ná dyâva índram ójasâ nántárikshâṇi vajríṇam | ná vivyacanta bhûmayaḥ ‖ 15 ‖ 11 ‖

yás ta indra mahîr apáḥ stabhûyámâna âçayat | ní tám pádyâsu çiçnathaḥ ‖ 16 ‖ yá imé ródasî mahî samícî samájagrabhît | támobhir indra táṃ guhaḥ ‖ 17 ‖ yá indra yátayas tvâ bhṛígavo yé ca tushṭuvúḥ | máméd ugra çrudhî hávam ‖ 18 ‖ imâs ta indra pṛíçnayo ghṛitáṃ duhata âçíram | enâm ṛitásya pipyúshîḥ ‖ 19 ‖ yâ indra prasvàs tvâsâ gárbham ácakriran | pári dhármeva sûryam ‖ 20 ‖ 12 ‖

tvâm íc chavasas pate káṇvâ ukthéna vâvṛidhuḥ | tvâṃ sutâsa índavaḥ ‖ 21 ‖ távéd indra práṇîtishûtá práçastir adrivaḥ | yajnó vitantasâyyaḥ ‖ 22 ‖ â na indra mahîm ísham púraṃ ná darshi gómatîm | utá prajâṃ suvîryam ‖ 23 ‖ utá tyád âçváçvyaṃ yád indra nâhushîshv â | ágre

---

6, 8 yát çócanta. 10 hí pitúḥ. iva ajani. 11 yéna índraḥ. 12 máma ít. 13 parva-çáḥ. 14 çúshṇe. hí ugra. 15 ná antárikshâṇi. 16 te. stabhu-yámânaḥ â áçayat. 17 i. r. m. samícî *iti*. 18 yé. máma ít. çrudhi. 19 te. duhate. 20 pra -svàḥ tvà àsâ. dhárma-iva. 21 ít çavasaḥ. vavṛidhuḥ. 22 táva ít. prá-nîtishu utá. 24 âçu-áçvyam.

Digitized by Google

vikshú pradîdayat ‖ 24 ‖ abhí vrajáṃ ná tatnishe sûra upâkácakshasam | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ ‖ 25 ‖ 13 ‖

yád aṅgá tavishîyása índra prarâjasi kshitîḥ | mahâñ apârá ójasâ ‖ 26 ‖ táṃ tvâ havíshmatîr víça úpa bruvata ûtáye | urujráyasam índubhiḥ ‖ 27 ‖ upahvaré girîṇâṃ saṃgathé ca nadînâm | dhiyâ vípro ajâyata ‖ 28 ‖ átaḥ samudrám udvátaç cikitvâñ áva paçyati | yáto vipâná éjati ‖ 29 ‖ âd ít pratnásya rétaso jyótish paçyanti vâsarám | paró yád idhyáte divâ ‖ 30 ‖ 14 ‖

káṇvâsa indra te matíṃ víçve vardhanti paúṅsyam | utó çavishṭha vríshṇyam ‖ 31 ‖ imâṃ ma indra sushṭutíṃ jushásva prá sú mâṃ ava | utá prá vardhayâ matím ‖ 32 ‖ utá brahmaṇyâ vayáṃ túbhyam pravṛiddha vajrivaḥ | víprâ atakshma jîváse ‖ 33 ‖ abhí káṇvâ anûshatâpo ná pravátâ yatîḥ | índraṃ vánanvatî matíḥ ‖ 34 ‖ índram ukthấni vâvṛidhuḥ samudrám iva síndhavaḥ | ánuttamanyum ajáram ‖ 35 ‖ 15 ‖

ấ no yâhi parâváto háribhyâṃ haryatấbhyâm | imám indra sutám piba ‖ 36 ‖ tvấm íd vṛitrahantama jánâso vṛiktábarhishaḥ | hávante vấjasâtaye ‖ 37 ‖ ánu tvâ ródasî ubhé cakráṃ ná varty étaçam | ánu suvânấsa índavaḥ ‖ 38 ‖ mándasvâ sú svàrṇara uténdra çaryaṇấvati | mátsvâ vívasvato matî́ ‖ 39 ‖ vâvṛidhâná úpa dyávi vríshâ vajry àroravît | vṛitrahấ somapấtamaḥ ‖ 40 ‖ 16 ‖

ríshir hí pûrvajấ ásy éka îçâna ójasâ | índra coshkûyáse vásu ‖ 41 ‖ asmấkaṃ tvâ sutấñ úpa vîtápṛishṭhâ abhí práyaḥ | çatáṃ vahantu hárayaḥ ‖ 42 ‖ imấṃ sú pûrvyấṃ

6, 26 tavishí-yâsc. 27 bruvate. 30 jyótiḥ. 31 utó *iti*. 32 me. vardhaya.. 33 vajri-vaḥ. 34 anûshata ấpaḥ. 35 vavṛidhuḥ. 38 ródasî-ubhé *iti*. 39 mándasva. svàḥ-nare utá indra çaryaṇấ-vati mátsva. 40 vavṛidhánâḥ. vajrî́ aroravît.

Digitized by Google

dhíyam mádhor ghṛitásya pipyúshîm | káṇvâ ukthéna vâvṛidhuḥ ‖ 43 ‖ índram íd vímahînâm médhe vṛiṇîta mártyaḥ | índraṃ sanishyúr ûtáye ‖ 44 ‖ arvâñcaṃ tvâ purushṭuta priyámedhastutâ hárî | somapéyâya vakshataḥ ‖ 45 ‖ çatám ahám tiríndire sahásram párçâv ấ dade | rấdhâṅsi yấdvânâm ‖ 46 ‖ tríṇi çatấny árvatâṃ sahásrâ dáça gónâm | dadúsh pajrấya sấmne ‖ 47 ‖ úd ânaṭ kakuhó dívam úshṭrâñ caturyújo dádat | çrávasâ yấdvaṃ jánam ‖ 48 ‖ 17 ‖

7 (627). gâyatri.

Prá yád vas trishṭúbham ísham máruto vípro áksharat | ví párvateshu râjatha ‖ 1 ‖ yád aṅgá tavishîyavo yấmaṃ çubhrâ ácidhvam | ní párvatâ ahâsata ‖ 2 ‖ úd îrayanta vâyúbhir vâçrấsaḥ pṛíçnimâtaraḥ | dhukshánta pipyúshîm ísham ‖ 3 ‖ vápanti marúto míham prá vepayanti párvatân | yád yấmaṃ yấnti vâyúbhiḥ ‖ 4 ‖ ní yád yấmâya vo girír ní síndhavo vídharmaṇe | mahé çushmấya yemiré ‖ 5 ‖ 18 ‖

yushmấṅ u náktam ûtáye yushmấn dívâ havâmahe | yushmấn prayaty àdhvaré ‖ 6 ‖ úd u tyé aruṇápsavaç citrấ yấmebhir îrate | vâçrấ ádhi shṇúnâ diváḥ ‖ 7 ‖ sṛijánti raçmím ójasâ pánthâṃ sûryâya yấtave | té bhânúbhir ví tasthire ‖ 8 ‖ imấm me maruto gíram imáṃ stómam ṛibhukshaṇaḥ | imám me vanatâ hávam ‖ 9 ‖ tríṇi sárâṅsi pṛíçnayo duduhré vajríṇe mádhu | útsaṃ kávandham udríṇam ‖ 10 ‖ 19 ‖

máruto yád dha vo diváḥ sumnâyánto hávâmahe | ấ tú na úpa gantana ‖ 11 ‖ yûyáṃ hí shṭhấ sudânavo rúdrâ

6, 43 vavṛidhuḥ. 44 ví-mahînâm. 45 puru-stuta priyámedha -stutâ hárî *iti*. 47 dadúḥ. 48 catuḥ-yújaḥ. — 7, 5 ví-dharmaṇe. 6 pra-yatí adhvaré. 7 citráḥ. snúnâ. 9 vanata. 11 ha. tú. 12 sthá.

Digitized by Google

ṛibhukshaṇo dáme | utá prácetaso máde ‖ 12 ‖ ā́ no rayím madacyútam purukshúṃ viçvádhâyasam | íyartâ maruto divâḥ ‖ 13 ‖ ádhîva yád girîṇā́ṃ yā́maṃ çubhrâ ácidhvam | suvânair mandadhva índubhiḥ ‖ 14 ‖ etā́vataç cid eshâṃ sumnám bhiksheta mártyaḥ | ádâbhyasya mánmabhiḥ ‖ 15 ‖ 20 ‖

yé drapsā́ iva ródasî dhámanty ánu vṛishṭíbhiḥ | útsaṃ duhánto ákshitam ‖ 16 ‖ úd u svânébhir îrata úd ráthair úd u vâyúbhiḥ | út stómaiḥ pṛíçnimâtaraḥ ‖ 17 ‖ yénâvá turváçaṃ yáduṃ yéna káṇvaṃ dhanaspṛítam | râyé sú tásya dhîmahi ‖ 18 ‖ imā́ u vaḥ sudânavo ghṛitáṃ ná pipyúshîr íshaḥ | várdhân kâṇvásya mánmabhiḥ ‖ 19 ‖ kvà nûnáṃ sudânavo mádathâ vṛiktabarhishaḥ | brahmā́ kó vaḥ saparyati ‖ 20 ‖ 21 ‖

nahí shma yád dha vaḥ purā́ stómebhir vṛiktabarhishaḥ | çárdhâṅ ṛitásya jínvatha ‖ 21 ‖ sám u tyé mahatîr apáḥ sáṃ kshoṇī́ sám u sū́ryam | sáṃ vájram parvaçó dadhuḥ ‖ 22 ‖ ví vṛitrám parvaçó yayur ví párvatâṅ arâjínaḥ | cakrâṇā́ vṛíshṇi paúṅsyam ‖ 23 ‖ ánu tritásya yúdhyataḥ çúshmam âvann utá krátum | ánv índraṃ vṛitratū́rye ‖ 24 ‖ vidyúddhastâ abhídyavaḥ çíprâḥ çîrshán hiraṇyáyîḥ | çubhrā́ vy àñjata çriyé ‖ 25 ‖ 22 ‖

uçánâ yát parâváta ukshṇó rándhram áyâtana | dyaúr ná cakradad bhiyā́ ‖ 26 ‖ ā́ no makhásya dâváné 'çvair hiraṇyapâṇibhiḥ | dévâsa úpa gantana ‖ 27 ‖ yád eshâṃ pṛíshatî ráthe práshṭir váhati róhitaḥ | yā́nti çubhrā́ riṇánn apáḥ ‖ 28 ‖ sushóme çaryaṇā́vaty ârjîké pastyâvati | yayúr

---

7, 13 íyarta. 14 ádhi-iva. mandadhve. 17 írate. 18 yéna âvá. 20 mádatha. 21 sma. ha. 22 kshoṇī́ *iti*. parva-çáḥ. 23 cakrâṇā́ḥ. 25 vidyút-hastâḥ. çubhrā́ḥ ví añjata. 27 dâváne áçvaiḥ. 28 pṛíshatîḥ. çubhrā́ḥ. 29 su-sóme çaryaṇā́-vati. pastyà-vati.

Digitized by Google

nícakrayâ náraḥ ‖ 29 ‖ kadâ gachâtha maruta itthâ vípraṃ hávamânam | mârḍîkébhir nâdhamânam ‖ 30 ‖ 23 ‖

kád dha nûnáṃ kadhapriyo yád índram ájahâtana | kó vaḥ sakhitvá ohate ‖ 31 ‖ sahó shú ṇo vájrahastaiḥ káṇvâso agnim marúdbhiḥ | stushé híraṇyavâçîbhiḥ ‖ 32 ‖ ó shú vṛíshṇaḥ práyajyûn â návyase suvitâya | vavṛityâṃ citrávâjân ‖ 33 ‖ giráyaç cin ní jihate párçânâso mányamânâḥ | párvatâç cin ní yemire ‖ 34 ‖ âkshṇayâvâno vahanty antárikshena pátataḥ | dhâtâraḥ stuvaté váyaḥ ‖ 35 ‖ agnír hí jâni pûrvyáç chándo ná sûro arcíshâ | té bhânúbhir ví tasthire ‖ 36 ‖ 24 ‖

8 (628). anushṭubh.

Â no víçvâbhir ûtíbhir áçvinâ gáchataṃ yuvám | dásrâ híraṇyavartanî píbataṃ somyám mádhu ‖ 1 ‖ â nûnáṃ yâtam açvinâ ráthena sûryatvacâ | bhújî híraṇyapeçasâ kávî gámbhîracetasâ ‖ 2 ‖ â yâtaṃ náhushas páry ântárikshât suvṛiktíbhiḥ | píbâtho açvinâ mádhu káṇvânâṃ sávane sutám ‖ 3 ‖ â no yâtaṃ divás páry ântárikshâd adhapriyâ | putráḥ káṇvasya vâm ihá sushâva somyám mádhu ‖ 4 ‖ â no yâtam úpaçruty áçvinâ sómapîtaye | svâhâ stómasya vardhanâ prá kavî dhîtíbhir narâ ‖ 5 ‖ 25 ‖

yác cid dhí vâm purá ṛíshayo juhûré 'vase narâ | â yâtam açvinâ gatam úpemâṃ sushṭutím máma ‖ 6 ‖ diváç cid rocanâd ádhy â no gantaṃ svarvidâ | dhîbhír vatsapracetasâ stómebhir havanaçrutâ ‖ 7 ‖ kím anyé páry âsate

---

7, 29 ní-cakrayâ. 31 ha. kadha-priyaḥ. sakhi-tvé. 32 sahó *iti* sú naḥ. 33 ó *iti* sú. 34 cit. 35 â akshṇa-yâvânaḥ. 36 jáni. — 8, 2 bhújî-kávî *iti*. 3 â antárikshât. 4 â antárikshât adha-priyâ. 6 yát. hí. purâ. ávase. açvinâ â. úpa imâm. 7 vatsa-pracetasâ.

Digitized by Google

'smát stómebhir açvínâ | putráḥ káṇvasya vâṃ ṛíshir gîrbhír vatsó avîvṛidhat ‖ 8 ‖ ấ vâṃ vípra ihấvasé 'hvat stómebhir açvinâ | áriprâ vṛítrahantamâ tấ no bhûtam mayobhúvâ ‖ 9 ‖ ấ yád vâṃ yóshaṇâ rátham átishṭhad vâjinîvasû | víçvâny açvinâ yuvám prá dhîtấny agachatam ‖ 10 ‖ 26 ‖

átaḥ sahásranirṇijâ ráthenấ yâtam açvinâ | vatsó vâm mádhumad vácó 'çaṅsît kâvyáḥ kavíḥ ‖ 11 ‖ purumandrấ purûvásû manotárâ rayîṇấm | stómam me açvínâv imám abhí váhnî anûshâtâm ‖ 12 ‖ ấ no víçvâny açvinâ dhattấṃ rấdhâṅsy áhrayâ | kṛitáṃ na ṛitvíyâvato mấ no rîradhataṃ nidé ‖ 13 ‖ yán nâsatyâ parâváti yád vâ sthó ádhy ámbare | átaḥ sahásranirṇijâ ráthenấ yâtam açvinâ ‖ 14 ‖ yó vâṃ nâsatyâv ṛíshir gîrbhír vatsó ávîvṛidhat | tásmai sahásranirṇijam íshaṃ dhattaṃ ghṛitaççútam ‖ 15 ‖ 27 ‖

prấsmâ ûrjaṃ ghṛitaççútam áçvinâ yáchataṃ yuvám | yó vâṃ sumnấya tushṭávad vasûyấd dânunas patî ‖ 16 ‖ ấ no gantaṃ riçâdasemáṃ stómam purubhujâ | kṛitáṃ naḥ suçríyo naremấ dâtam abhíshṭaye ‖ 17 ‖ ấ vâṃ víçvâbhir ûtíbhiḥ priyámedhâ ahûshata | rấjantâv adhvarấṇâm áçvinâ yấmahûtishu ‖ 18 ‖ ấ no gantam mayobhúvấçvinâ çambhúvâ yuvám | yó vâṃ vípanyû dhîtíbhir gîrbhír vatsó ávîvṛidhat ‖ 19‖ yấbhiḥ káṇvam médhâtithiṃ yấbhir váçaṃ dáçavrajam | yấbhir góçaryam ấvataṃ tấbhir no 'vataṃ narâ ‖ 20 ‖ 28 ‖

yấbhir narâ trasádasyum ấvataṃ kṛítvye dháne | tấbhiḥ shv àsmấñ açvinâ prấvataṃ vấjasâtaye ‖ 21 ‖ prá vâṃ stó-

---

8, 9 ihá ávase áhvat. 11 sahásra-nirnijâ ráthena ấ. vácaḥ áçaṅsît. 12 váhnî *iti*. 13 ṛitvíya-vataḥ. 14 yán — ádhy = 47, 7, und der zweite Halbvers ist gleich oben 11ª. 16 prá asmai. tustávat vasu -yất. 17 riçâdasâ imám. narâ imấ. 19 mayaḥ-bhúvâ áçvinâ. vipanyû *iti*. 20 gó-çaryam. 21 sú asmấn. prá avatam.

Digitized by Google

mâḥ suvṛiktáyo gíro vardhantv açvinâ | púrutrâ vṛítrahantamâ tấ no bhûtam puruspṛíhâ ‖ 22 ‖ trî́ṇi padấny açvínor âvíḥ sánti gúhâ paráḥ | kaví ṛitásya pátmabhir arvấg jîvébhyas pári ‖ 23 ‖ 29 ‖

9 (629). 1. 4. 6. 14. 15 bṛihatî. 2. 3. 20. 21 gâyatrî. 5 kakubh. 7—9. 13. 16—19 anushṭubh. 10 trishṭubh. 11 virâj. 12 jagatî.

Ấ nûnám açvinâ yuvấm vatsásya gantam ávase | prấsmai yachatam avṛikám pṛithú chardír yuyutấm yấ árâtayaḥ ‖ 1 ‖ yád antárikshe yád diví yát páñca mā́nushâñ ánu | nṛimṇáṃ tád dhattam açvinâ ‖ 2 ‖ yé vâṃ dáṅsâṅsy açvinâ víprâsaḥ parimâmṛiçúḥ | evét kâṇvásya bodhatam ‖ 3 ‖ ayáṃ vâṃ gharmó açvinâ stómena pári shicyate | ayáṃ sómo mádhumân vâjinîvasû yéna vṛitráṃ cíketathaḥ ‖ 4 ‖ yád apsú yád vánaspátau yád óshadhîshu purudaṅsasâ kṛitám | téna mâvishṭam açvinâ ‖ 5 ‖ 30 ‖

yán nâsatyâ bhuraṇyátho yád vâ deva bhishajyáthaḥ | ayáṃ vâṃ vatsó matíbhir ná vindhate havíshmantaṃ hí gáchathaḥ ‖ 6 ‖ ấ nûnám açvínor ṛíshiḥ stómaṃ ciketa vâmáyâ | ấ sómam mádhumattamaṃ gharmáṃ siñcâd átharvaṇi ‖ 7 ‖ ấ nûnáṃ raghúvartaniṃ ráthaṃ tishṭhâtho açvinâ | ấ vâṃ stómâ imé máma nábho ná cucyavîrata ‖ 8 ‖ yád adyá vâṃ nâsatyokthaír âcucyavîmáhi | yád vâ vấṇîbhir açvinevét kâṇvásya bodhatam ‖ 9 ‖ yád vâṃ kakshî́vâñ utá yád vyàçva ṛíshir yád vâṃ dîrghátamâ juhấva | pṛithî́ yád vâṃ vainyáḥ sádaneshv evéd áto açvinâ cetayethâm ‖ 10 ‖ 31 ‖

8, 22 púru-trâ. 23 sánti. kaví *iti*. — 9, 1 prá asmai. 3 pari -mamṛiçúḥ evá ít. 4 sicyate. 5 mâ avishṭam. 6 yát. devâ. 9 nâsatyâ ukthaíḥ. açvinâ evá ít. 10 ví-açvaḥ. dîrghá-tamâḥ. sádaneshu evá ít.

Digitized by Google

yâtâṃ chardishpấ utá naḥ paraspấ bhûtâṃ jagatpấ utá nas tanûpấ | vartís tokấya tánayâya yâtam || 11 || yád índreṇa saráthaṃ yáthó açvinâ yád vâ vâyúnâ bhávathaḥ sámokasâ | yád âdityébhir ṛibhúbhiḥ sajóshasâ yád vâ víshṇor vikrámaṇeshu tíshṭhathaḥ || 12 || yád adyấçvínâv ahám huvéya vấjasâtaye | yát pṛitsú turváṇe sáhas tác chréshṭham açvínor ávaḥ || 13 || ā́ nûnáṃ yâtam açvinemấ havyấni vâṃ hitấ | imé sómâso ádhi turváçe yádâv imé káṇveshu vâm átha || 14 || yán nâsatyâ parâké arvâké ásti bheshajám | téna nûnáṃ vimadấya pracetasâ chardír vatsấya yachatam || 15 || 32 ||

ábhutsy u prá devyấ sâkáṃ vâcấbhám açvínoḥ | vy ā́var devy ā́ matíṃ ví râtím mártyebhyaḥ || 16 || prá bodhayosho açvínâ pṛá devi sûnṛite mahi | prá yajnahotar ânushák prá mádâya çrávo bṛihát || 17 || yád usho yā́si bhânúnâ sáṃ sûryeṇa rocase | ā́ hâyám açvíno rátho vartír yâti nṛipấyyam || 18 || yád ā́pîtâso aṅçávo gā́vo ná duhrá ūdhabhiḥ | yád vâ vā́ṇîr ánûshata prá devayánto açvínâ || 19 || prá dyumnā́ya prá çávase prá nṛishā́hyâya çármaṇe | prá dákshâya pracetasâ || 20 || yán nûnáṃ dhîbhír açvinâ pitúr yónâ nishī́dathaḥ | yád vâ sumnébhir ukthyâ || 21 || 33 ||

10 (630). 1. 5 bṛihatî. 2 madhyejyotis. 3 anushṭubh. 4 âstârapaṅkti. 6 satobṛihatî.

Yát sthó dîrghâprasadmani yád vâdó rocané diváḥ | yád vâ samudré ádhy ā́kṛite gṛihé 'ta ā́ yâtam açvinâ || 1 ||

9, 11 chardiḥ-paú. paraḥ-pā́. jagat-paú. 13 adyá açvínau. tát çréshṭham. 14 açvinâ imā́. 15 yát. 16 vâcā́ ahám. ví ā́vaḥ devi. 17 bodhaya ushaḥ. 18 ha ayám açvínoḥ. 19 ā́-pîtâsaḥ. duhré. 20 nṛi-sáhyâya. 21 yát. — 10, 1 dîrghá-prasadmani. vâ adáḥ. átaḥ.

Digitized by Google

yád vâ yajnám mánave sammimikshâthur evét kâṇvásya bodhatam | bṛíhaspátiṃ víçvân devấñ aháṃ huva índrâvíshṇû açvínâv âçubhéshasâ ‖ 2 ‖ tyấ nv àçvínâ huve sudáñsasâ gribhé kṛitấ | yáyor ásti prá ṇaḥ sakhyáṃ devéshv ádhy ấpyam ‖ 3 ‖ yáyor ádhi prá yajnấ asûré sánti sûráyaḥ | tấ yajnásyâdhvarásya prácetasâ svadhấbhir yấ píbataḥ somyám mádhu ‖ 4 ‖ yád adyấçvinâv ápâg yát prấk sthó vâjinîvasû | yád druhyávy ánavi turváçe yádau huvé vâm átha mấ gatam ‖ 5 ‖ yád antárikshe pátathaḥ purubhujâ yád vemé ródasî ánu | yád vâ svadhấbhir adhitíshṭhatho rátham áta ấ yâtam açvinâ ‖ 6 ‖ 34 ‖

11 (631). gâyatrî. 1 pratishṭhâ. 2 vardhamânâ. 10 trishṭubh.

Tvám agne vratapấ asi devá ấ mártyeshv ấ | tváṃ yajnéshv îḍyaḥ ‖ 1 ‖ tvám asi praçásyo vidátheshu sahantya | ágne rathîr adhvarấṇâm ‖ 2 ‖ sá tvám asmád ápa dvísho yuyodhi jâtavedaḥ | ádevîr agne árâtîḥ ‖ 3 ‖ ánti cit sántam áha yajnám mártasya ripóḥ | nópa veshi jâtavedaḥ ‖ 4 ‖ mártâ ámartyasya te bhûri nấma manâmahe | víprâso jâtávedasaḥ ‖ 5 ‖ 35 ‖

víprasya víprásó 'vase devám mártâsa ûtáye | agníṃ gîrbhír havâmahe ‖ 6 ‖ ấ te vatsó máno yamat paramấc cit sadhásthât | ágne tvấṃkâmayâ girấ ‖ 7 ‖ purutrấ hí sadṛíñ ási víço víçvâ ánu prabhúḥ | samátsu tvâ havâmahe ‖ 8 ‖ samátsv agnim ávase vâjayánto havâmahe | vấjeshu citrárâdhasam ‖ 9 ‖ pratnó hí kam îḍyo adhvaréshu sanấc ca

---

10, 2 evá ít. huve índrâvíshṇû *iti*. 3 nú açvínâ. naḥ. 4 yajnásya adhvarásya. 5 adyá açvinau. mâ ấ. 6 vâ imé-ródasî *iti*. — 11, 4 ná úpa. 6 víprâsaḥ ávase. 7 paramất. tvấm-kâmayâ. 8 sa -dṛíñ. 10 sanất.

Digitized by Google

hótâ návyaç ca sátsi | svấṃ câgne tanvàm pipráyasvàsmábhyaṃ ca saúbhagam ấ yajasva || 10 || 36 ||

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

PAÑCAMO 'SHṬAKAḤ.

12 (632). ushṇih.

Yá indra somapấtamo mádaḥ çavishṭha cétati | yénâ háṅsi ny àtríṇaṃ tám îmahe || 1 || yénâ dáçagvam ádhriguṃ vepáyantaṃ svàrṇaram | yénâ samudrám ấvithâ tám îmahe || 2 || yéna sindhum mahír apó ráthâñ iva pracodáyaḥ | pánthâm ṛitásya yấtave tám îmahe || 3 || imáṃ stómam abhíshṭaye ghṛitáṃ ná pûtám adrivaḥ | yénâ nú sadyá ójasâ vavákshitha || 4 || imáṃ jushasva girvaṇaḥ samudrá iva pinvate | índra víçvâbhir ûtíbhir vavákshitha || 5 || 1 ||

yó no devấḥ parâvátaḥ sakhitvanấya mâmahé | divó ná vṛishṭím prathấyan vavákshitha || 6 || vavakshúr asya ketávo utá vájro gábhastyoḥ | yát sűryo ná ródasî ávardhayat || 7 || yádi pravṛiddha satpate sahásram mahishấñ ághaḥ | ấd ít ta indriyám máhi prá vâvṛidhe || 8 || índraḥ sűryasya raçmíbhir ny àrçasânám oshati | agnír váneva sâsahíḥ prá vâvṛidhe || 9 || iyáṃ ta ṛitvíyâvatî dhîtír eti návîyasî | saparyántî purupriyấ mímîta ít || 10 || 2 ||

gárbho yajnásya devayúḥ krátum punîta ânushák | stómair índrasya vâvṛidhe mimîta ít || 11 || sanír mitrásya

---

11, 10 ca agne. pipráyasva asmábhyam. — 12, 1 yéna. ní atríṇam. 2 yéna. ấvitha. 4 yéna. 6 mamahé. 7 ródasî *iti*. 8 te. vavṛidhe. 9 ní arçasânám. vánâ-iva. sasahíḥ. 10 te ṛitvíya-vatî. mímîte. 11 punîte.

Digitized by Google

papratha índraḥ sómasya pîtáye | práci vâçîva sunvaté mímîta ít || 12 || yáṃ víprâ ukthávâhaso 'bhipramandúr âyávaḥ | ghṛitáṃ ná pipya âsány ṛitásya yát || 13 || utá svarâje áditiḥ sómam índrâya jîjanat | purupraçastám ûtáya ṛitásya yát || 14 || abhí váhnaya ûtáyé 'nûshata práçastaye | ná deva vívratâ hárî ṛitásya yát || 15 || 3 ||

yát sómam indra víshṇavi yád vâ gha tritá âptyé | yád vâ marútsu mándase sám índubhiḥ || 16 || yád vâ çakra parâváti samudré ádhi mándase | asmâkam ít suté raṇâ sám índubhiḥ || 17 || yád vâsi sunvató vṛidhó yájamânasya satpate | ukthé vâ yásya ráṇyasi sám índubhiḥ || 18 || devám-devaṃ vó 'vasa índram-indraṃ gṛiṇîsháṇi | ádhâ yajñâya turváṇe vy ânaçuḥ || 19 || yajnébhir yajnávâhasaṃ sómebhiḥ somapâtamam | hótrâbhir índraṃ vâvṛidhur vy ânaçuḥ || 20 || 4 ||

mahîr asya práṇîtayaḥ pûrvîr utá práçastayaḥ | víçvâ vásûni dâçúshe vy ânaçuḥ || 21 || índraṃ vṛitráya hántave devâso dadhire puráḥ | índraṃ vâṇîr anûshatâ sám ójase || 22 || mahântam mahinâ vayáṃ stómebhir havanaçrútam | arkaír abhí prá ṇonumaḥ sám ójase || 23 || ná yáṃ viviktó ródasî nântárikshâṇi vajríṇam | ámâd íd asya titvishe sám ójasaḥ || 24 || yád indra pṛitanâjye devâs tvâ dadhiré puráḥ | âd ít te haryatâ hárî vavakshatuḥ || 25 || 5 ||

yadâ vṛitráṃ nadîvṛitaṃ çávasâ vajrinn ávadhîḥ | âd ít te — || 26 || yadâ te víshṇur ójasâ tríṇi padâ vicakramé | âd ít te — || 27 || yadâ te haryatâ hárî vâvṛidhâte divé

12, 12 paprathe. vâçi-iva. 13 abhi-pramandúḥ. pipye. 14 ûtáye. 15 ûtáye ánûshata. hárî *iti*. 16 trité. 17 raṇa. 18 vâsi. 19 vaḥ ávase. ádha. ví ânaçuḥ. 21 mahîr — práçastayaḥ = 486, 3. 22 índram—hántave = 271, 5. anûshata. índraṃ — anûshata = 7, 1. 24 ná antárikshâṇi. 28 vavṛidhâte *iti*.

Digitized by Google

-dive | ắd ít te víçvâ bhúvanâni yemire ‖ 28 ‖ yadắ te mắrutîr víças túbhyam indra niyemiré | ắd ít te v. — ‖ 29 ‖ yadắ sűryam amúṃ diví çukráṃ jyótir ádhârayaḥ | ắd ít te v. — ‖ 30 ‖ imắṃ ta indra sushṭutíṃ vípra iyarti dhîtíbhiḥ | jâmím padéva pípratîm prắdhvaré ‖ 31 ‖ yád asya dhắmani priyé samîcînắso ásvaran | nắbhâ yajnásya dohánâ prắdhvaré ‖ 32 ‖ suvîryaṃ sváçvyaṃ sugávyaṃ indra daddhi naḥ | hóteva pûrvácittaye prắdhvaré ‖ 33 ‖ 6 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

13 (633). ushṇih.

Índraḥ sutéshu sómeshu krátum punîta ukthyàm | vidé vṛidhásya dákshaso mahắṃ hí sbáḥ ‖ 1 ‖ sá prathamé vyòmani devắnâṃ sádane vṛidháḥ | supârâḥ suçrávastamaḥ sám apsujít ‖ 2 ‖ tám ahve vắjasâtaya índram bhárâya çushmíṇam | bhávâ naḥ sumné ántamaḥ sákhâ vṛidhé ‖ 3 ‖ iyáṃ ta indra girvaṇo râtíḥ ksharati sunvatáḥ | mandânó asyá barhísho ví râjasi ‖ 4 ‖ nûnáṃ tád indra daddhi no yát tvâ sunvánta ímahe | rayíṃ naç citrám ắ bharâ svarvídam ‖ 5 ‖ 7 ‖

stotắ yát te vícarshaṇir atipraçardháyad gíraḥ | vayắ ivắnu rohate jushánta yát ‖ 6 ‖ pratnavắj janayâ gíraḥ çṛiṇudhî jaritúr hávam | máde-made vavakshithâ sukṛítvane ‖ 7 ‖ krîḷanty asya sûnṛítâ ắpo ná pravátâ yatîḥ | ayắ dhiyắ yá ucyáte pátir divắḥ ‖ 8 ‖ utó pátir yá ucyáte kṛishṭînắm éka íd vaçî | namovṛidhair avasyúbhiḥ suté raṇa ‖ 9 ‖ stuhí çrutáṃ vipaççítaṃ hárî yásya prasakshíṇâ | gántârâ dâçúsho gṛihắṃ namasvínaḥ ‖ 10 ‖ 8 ‖

12, 31 te. padắ-iva. prá adhvaré. 33 hótâ-iva. — 13, 1 puníte. sắḥ. 2 apsu-jít. 3 vắja-sâtaye. bháva. 4 te. 5 bhara. 6 ati-praçardháyat. iva ánu. 7 pratna-vát janaya. çṛiṇudhí. vavakshitha. 9 utó *iti*.

Digitized by Google

tûtujânó mahematé 'çvebhiḥ prushitápsubhiḥ | ấ yâhi yajnám âçúbhiḥ çám íd dhí te || 11 || índra çavishṭha satpate rayíṃ gṛiṇátsu dhâraya | çrávaḥ sûríbhyo amṛítaṃ vasutvanám || 12 || háve tvâ sũra údite háve madhyáṃdine diváḥ | jushâṇá indra sáptibhir na ấ gahi || 13 || ấ tũ gahi prá tú drava mátsvâ sutásya gómataḥ | tántuṃ tanushva pûrvyáṃ yáthâ vidé || 14 || yác chakrấsi parâváti yád arvâváti vṛitrahan | yád vâ samudré ándhaso 'vitéd asi || 15 || 9 ||

índraṃ vardhantu no gíra índraṃ sutấsa índavaḥ | índre havíshmatîr víço arâṇishuḥ || 16 || tám íd víprâ avasyávaḥ pravátvatîbhir ûtíbhiḥ | índraṃ kshoṇîr avardhayan vayấ iva || 17 || tríkadrukeshu cétanaṃ devấso yajnám atnata | tám íd vardhantu no gíraḥ sadấvṛidham || 18 || stotấ yát te ánuvrata ukthấny ṛitúthấ dadhé | çúciḥ pâvaká ucyate só ádbhutaḥ || 19 || tád íd rudrásya ̐cetati yahvám pratnéshu dhấmasu | máno yátrâ ví tád dadhúr vícetasaḥ || 20 || 10 ||

yádi me sakhyám âvára imásya páhy ándhasaḥ | yéna víçvâ áti dvísho átârima || 21 || kadấ ta indra girvaṇaḥ stotấ bhavâti çáṃtamaḥ | kadấ no gávye áçvye vásau dadhaḥ || 22 || utá te súshṭutâ hárî vṛíshaṇâ vahato rátham | ajuryásya madíntamaṃ yám ĩmahe || 23 || tám îmahe purushṭutáṃ yahvám pratnấbhir ûtíbhiḥ | ní barhíshi priyé sadad ádha dvitấ || 24 || várdhasvâ sú purushṭuta ṛíshishṭutâbhir ûtíbhiḥ | dhukshásva pipyúshîm ísham ávâ ca naḥ || 25 || 11 ||

índra tvám avitéd asîtthấ stuvató adrivaḥ | ṛitấd iyarmi

13, 11 mahe-mate áçvebhiḥ. hí. 13 sũre út-ite. 14 tú gahi. mátsva. táṃtuṃ — pûrvyáṃ = 142, 1. 15 yát çakra ási. avitấ ít. 18 sadấ-vṛidham. 20 yátra. 21 á-váraḥ. 22 te. 25 várdhasva. puru-stuta ṛíshi-stutâbhiḥ. áva. 26 avitấ ít asi itthấ.

Digitized by Google

te dhíyam manoyújam ‖ 26 ‖ ihá tyắ sadhamắdyà yujânáḥ sómapîtaye | hárî indra pratádvasû abhí svara ‖ 27 ‖ abhí svarantu yé táva rudrắsaḥ sakshata çríyam | utó marútvatîr víço abhí práyaḥ ‖ 28 ‖ imắ asya prátûrtayaḥ padắm jushanta yád diví | nắbhâ yajnásya sắm dadhur yáthâ vidé ‖ 29 ‖ ayắm dîrghắya cákshase prắci prayaty àdhvaré | mímîte yajnám ânushág vicákshya ‖ 30 ‖ 12 ‖

vṛíshâyám indra te rátha utó te vṛíshaṇâ hárî | vṛíshâ tvắm çatakrato vṛíshâ hávaḥ ‖ 31 ‖ vṛíshâ grắvâ vṛíshâ mádo vṛíshâ sómo ayắm sutáḥ | vṛíshâ yajnó yám ínvasi vṛíshâ hávaḥ ‖ 32 ‖ vṛíshâ tvâ vṛíshaṇam huve vájriñ citrắbhir ûtíbhiḥ | vâvántha hí prátishṭutim vṛíshâ hávaḥ ‖ 33 ‖ 13 ‖

14 (634). gâyatrî.

Yád indrâhắm yáthâ tvám îçîya vásva éka ít | stotắ me góshakhâ syât ‖ 1 ‖ çíksheyam asmai dítseyam çácîpate manîshíṇe | yád ahắm gópatiḥ syắm ‖ 2 ‖ dhenúsh ṭa indra sûnṛítâ yájamânâya sunvaté | gắm áçvam pipyúshî duhe ‖ 3 ‖ ná te vartắsti rắdhasa índra devó ná mártyaḥ | yád dítsasi stutó maghám ‖ 4 ‖ yajnáindram avardhayad yád bhûmim vy ávartayat | cakrâṇá opaçám diví ‖ 5 ‖ 14 ‖

vâvṛidhânásya te vayắm víçvâ dhánâni jigyúshaḥ | ûtím indrắ vṛiṇîmahe ‖ 6 ‖ vy àntárikṣham atiran máde sómasya rocaṇắ | índro yád ábhinad valám ‖ 7 ‖ úd gắ âjad áṅgirobhya âvísh kṛiṇván gúhâ satîḥ | arvắñcam nunude valám ‖ 8 ‖ índreṇa rocaṇắ divó dṛiḷhắni dṛiṅhitắni ca | sthirắṇi

---

13, 27 harî *iti*. pratádvasû *iti* pratát-vasû. 28 utó *iti*. 30 pra -yatí adhvaré. 31 vṛíshâ ayám. utó *iti*. 32 vṛíshâ — sutáḥ = 394, 2. 33 vṛíshâ — ûtíbhiḥ = 394, 3. vavántha. práti-stutim. — 14, 1 indra ahám. gó-sakhâ. 3 dhenúḥ te. 4 vartắ asti. 5 ví. 6 indra ắ. 7 ví antárikṣham atirat. 8 âvíḥ.

Digitized by Google

ná parâṇúde ‖ 9 ‖ apấm ûrmír mádann iva stóma indrâjirâyate | ví te mádâ arâjishuḥ ‖ 10 ‖ 15 ‖

tvấṃ hí stomavárdhana índrāsy ukthavárdhanaḥ | stotṛ̂ṇấm utá bhadrakṛ́t ‖ 11 ‖ índram ít keçínâ hárî somapéyâya vakshataḥ | úpa yajnáṃ surấdhasam ‖ 12 ‖ apấm phénena námuceḥ çíra indród avartayaḥ | víçvâ yád ájayaḥ spŕídhaḥ ‖ 13 ‖ mâyấbhir utsísṛipsata índra dyấm ârúrukshataḥ | áva dásyûn̄r adhûnuthâḥ ‖ 14 ‖ asunvấm indra saṃsádaṃ víshûcîṃ vy ànâçayaḥ | somapấ úttaro bhávan ‖ 15 ‖ 16 ‖

15 (635). ushṇih.

Tám v abhí prá gâyata puruhûtám purushṭutám | índraṃ gîrbhís tavishám ấ vivâsata ‖ 1 ‖ yásya dvibárhaso bṛihát sáho dâdhấra ródasî | girîn̄r ájrâñ apáḥ svàr vṛishatvanấ ‖ 2 ‖ sá râjasi purushṭutañ éko vṛitrấṇi jighnase | índra jaitrâ çravasyấ ca yántave ‖ 3 ‖ táṃ te mádaṃ gṛiṇîmasi vṛíshaṇam pṛitsú sâsahim | u lokakṛitnúm adrivo hariçríyam ‖ 4 ‖ yéna jyótîn̄shy âyáve mánave ca vivéditha | mandânó asyá barhísho ví râjasi ‖ 5 ‖ 17 ‖

tád adyấ cit ta ukthínó 'nu shṭuvanti pûrváthâ | vṛíshapatnîr apó jayấ divé-dive ‖ 6 ‖ táva tyád indriyám bṛihát táva çúshmam utá krátum | vájraṃ çiçâti dhishấṇâ váreṇyaṃ ‖ 7 ‖ táva dyaúr indra paúṅsyam pṛithivî́ vardhati çrávaḥ | tvấm ấpaḥ párvatâsaç ca hinvire ‖ 8 ‖ tvấṃ víshṇur bṛihán ksháyo mitró gṛiṇâti váruṇaḥ | tvấṃ çárdho madaty

---

14, 9 parâ-núde. 10 indra ajira-yate. 11 índra ási. 13 indra út. víçvâḥ. 14 ut-sísṛipsataḥ. â-rúrukshataḥ. 15 ví anâçayaḥ. — 15, 2 ródasî *iti*. 3 puru-stuta. 4 sasahím. 6 adyá cit té ukthínaḥ ánu stuvanti. jaya.

ánu mắrutam || 9 || tvắm vṛishâ jánânâm mắṅhishṭha indra jajnishe | satrắ víçvâ svapatyắni dadhishe || 10 || 18 ||

satrắ tvám purushṭutaṅ éko vṛitrắṇi toçase | nắnyá índrât káraṇam bhŭya invati || 11 || yád indra manmaçás tvâ nắnâ hávanta ûtáye | asmắkebhir nṛíbhir átrâ svàr jaya || 12 || áraṃ kshắyâya no mahé víçvâ rûpắṇy âviçán | índraṃ jaitrâya harshayâ çácîpátim || 13 || 19 ||

16 (636). gâyatrî.

Prá samrắjaṃ carshaṇînắm índraṃ stotâ návyaṃ gîrbhíḥ | náraṃ nṛishắham mắṅhishṭham || 1 || yásminn ukthắni rắṇyanti víçvâni ca çravasyâ | apắm ávo ná samudré || 2 || tám sushṭutyắ vivâse jyeshṭharắjam bhâre kṛitnúm | mahó vâjínaṃ saníbhyaḥ || 3 || yásyắnûnâ gabhîrắ mádâ urávas tárutrâḥ | harshumántaḥ çŭrasâtau || 4 || tám íd dháneshu hitéshv adhivâkắya havante | yéshâm índras té jayanti || 5 || tám íc cyautnaír ắryanti tám kṛitébhiç carshaṇáyaḥ | eshá índro varivaskṛít || 6 || 20 ||

índro brahméndra ṛíshir índraḥ purŭ puruhûtáḥ | mahắn mahîbhiḥ çácîbhiḥ || 7 || sá stómyaḥ sá hávyaḥ satyáḥ sátvâ tuvikûrmíḥ | ékaç cit sánn abhíbhûtiḥ || 8 || tám arkébhis tám sắmabhis tám gâyatraíç carshaṇáyaḥ | índraṃ vardhanti kshitáyaḥ || 9 || praṇetắraṃ vásyo áchâ kártâraṃ jyótiḥ samátsu | sâsahvắṅsaṃ yudhắmítrân || 10 || sá naḥ páprih pârayâti svastí nâvắ puruhûtáḥ | índro víçvâ áti dvíshaḥ || 11 || sá tvám na indra vắjebhir daçasyắ ca gâtuyắ ca | áchâ ca naḥ sumnáṃ neshi || 12 || 21 ||

15, 11 puru-stuta. ná anyáḥ. 12 manma-çáḥ. hávante. átra. 13 â-viçán. harshaya. — 16, 1 stota. nṛi-sáham. 2 su-stutyắ ắ. 4 yásya ánûnâḥ gabhîrắḥ. 6 ít. 7 brahmắ índraḥ. purú. 10 ácha. sasahvắṅsam yudhắ amítrân. 12 daçasyá. gâtu-yá. ácha.

Digitized by Google

17 (637). gâyatrî. 14 bṛihatî. 15 satobṛihatî.

Ấ yâhi sushumấ hí ta índra sómam píbâ imám | édám barhíḥ sado máma || 1 || ấ tvâ brahmayújâ hárî váhatâm indra keçínâ | úpa bráhmâṇi naḥ çṛiṇu || 2 || brahmấṇas tvâ vayáṃ yujấ somapấm indra somínaḥ | sutấvanto havâmahe || 3 || ấ no yâhi sutấvato 'smákaṃ sushṭutír úpa | píbâ sú çiprin ándhasaḥ || 4 || ấ te siñcâmi kukshyór ánu gấtrâ ví dhâvatu | gṛibhâyá jihváyâ mádhu || 5 || 22 ||

svâdúsh ṭe astu saṃsúde mádhumân tanvè táva | sómaḥ çám astu te hṛidé || 6 || ayám u tvâ vicarshaṇe jánîr ivâbhí sáṃvṛitaḥ | prá sóma indra sarpatu || 7 || tuvigrívo vapódaraḥ subâhúr ándhaso máde | índro vṛitrấṇi jighnate || 8 || índra préhi purás tváṃ víçvasyéçâna ójasâ | vṛitrấṇi vṛitrahañ jahi || 9 || dîrghás te astv aṅkuçó yénâ vásu prayáchasi | yájamânâya sunvaté || 10 || 23 ||

ayáṃ ta indra sómo nípûto ádhi barhíshi | éhîm asyá drávâ píba || 11 || çấcigo çấcipûjanâyaṃ ráṇâya te sutáḥ | ấkhaṇḍala prá hûyase || 12 || yás te çṛiṅgavṛisho napât práṇapât kuṇḍapấyyaḥ | ny àsmin dadhra ấ mánaḥ || 13 || vấstosh pate dhruvấ sthúṇấṅsatraṃ somyấnâm | drapsó bhettấ puraṃ çáçvatînâm índro múnînâṃ sákhâ || 14 || príḍâkusânur yajató gavéshaṇa ékaḥ sánn abhí bhúyasaḥ | bhúrṇim áçvaṃ nayat tujấ puró gribhéndraṃ sómasya pîtáye || 15 || 24 ||

18 (638). ushṇih.

Idáṃ ha nûnám eshâṃ sumnám bhiksheta mártyaḥ |

17, 1 susumá. te. píba. ấ idám. 4 píba. 6 svâdúḥ te. 7 iva abhí. 8 vapấ-udaraḥ. 9 prá ihi. víçvasya ĩçânaḥ. 10 yéna. 11 te. ấ ihi ím. dráva. 12 çácigo *iti* çấci-go çấci-pûjana ayám. 13 çṛiṅga-vṛishaḥ.. pránapâd *iti* prá-napât kuṇḍa-pấyyaḥ ní asmin dadhre. 14 sthúṇâ áṅsatram. 15 príḍâku-sânuḥ. go-éshaṇaḥ. gribhấ índram.

Digitized by Google

âdityấnâm ápûrvyaṃ sávîmani || 1 || anarvấṇo hy èshâṃ pánthâ âdityấnâm | ádabdhâḥ sánti pâyávaḥ sugevṛ́dhaḥ || 2 || tát sú naḥ savitấ bhágo váruṇo mitró aryamấ | çárma yachantu sapráthо yád ī́mahe || 3 || devébhir devy adité 'rishṭabharmann ấ gahi | smát sûríbhiḥ purupriye suçármabhiḥ || 4 || té hí putrấso áditer vidúr dvéshâṅsi yótave | aṅhóç cid urucákrayo 'nehásaḥ || 5 || 25 ||

áditir no dívâ paçúm áditir náktam ádvayâḥ | áditiḥ pâtv áṅhasaḥ sadâvṛ́dhâ || 6 || utá syấ no dívâ matír áditir ûtyấ gamat | sấ çáṃtâti máyas karad ápa sridhaḥ || 7 || utá tyấ daívyâ bhishájâ çáṃ naḥ karato açvínâ | yuyuyấtâm itó rápo ápa sridhaḥ || 8 || çám agnír agníbhiḥ karac cháṃ nas tapatu sûryaḥ | çáṃ vấto vâtv arapấ ápa sridhaḥ || 9 || ápâmîvâm ápa sridham ápa sedhata durmatím | âdityâso yuyótanâ no áṅhasaḥ || 10 || 26 ||

yuyótâ çárum asmád âñ ádityâsa utấmatim | ṛ́dhag dvéshaḥ kṛṇuta viçvavedasaḥ || 11 || tát sú naḥ çárma yachatâdityâ yán múmocati | énasvantaṃ cid énasaḥ sudânavaḥ || 12 || yó naḥ káç cid ríriksha̍ti rakshastvéna mártyaḥ | svaíḥ shá évai ririshîshṭa yúr jánaḥ || 13 || sám ít tám aghám açnavad duḥçáṅsam mártyaṃ ripúm | yó asmatrấ durháṇâvâñ úpa dvayúḥ || 14 || pâkatrấ sthana devâ hṛitsú jânîtha mártyam | úpa dvayúṃ cádvayuṃ ca vasavaḥ || 15 || 27 ||

ấ çárma párvatânâm ótâpâṃ vṛṇîmahe | dyâvâkshâmâré asmád rápas kṛitam || 16 || té no bhadréṇa çármaṇâ yushmấkaṃ nâvấ vasavaḥ | áti víçvâni duritấ pipartana || 17 ||

18, 2 hí eshâm. suge-vṛ́dhaḥ. 3 tát — aryamấ = 351, 10. 4 adite árishṭa-bharman. 6 sadấ-vṛidhâ. 7 ûtyấ ấ. 9 karat çám. 10 ápa ámîvâm. yuyótana. 11 yuyóta. ấ. utá ámatim. 12 yachata âdityâḥ yát. 13 sáḥ évaiḥ. 14 duḥ-hánâvân. 15 pâka-trấ. devâḥ. ca ádvayum. 16 ấ utá apấm. dyâvâkshâmâ árê.

Digitized by Google

tucé tánâya tát sú no drāghîya āyur jîváse | ādityâsaḥ sumahasaḥ kṛiṇótana || 18 || yajnó hîḷó vo ántara ādityâ ásti mṛiḷáta | yushmé íd vo ápi shmasi sajâtyè || 19 || bṛihád várûtham marútâṃ devấṃ trâtāram açvínâ | mitrám îmahe váruṇaṃ svastáye || 20 || anehó mitrâryaman nṛivád varuṇa çáṅsyam | trivárûtham maruto yanta naç chardíḥ || 21 || yé cid dhí mṛityubándhava ādityâ mánavaḥ smási | prá sú na āyur jîváse tiretana || 22 || 28 ||

19 (639). 1—26 Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî. 27 dvipadâ. 28—33 abwechselnd kakubh und satobṛihatî. 34 ushnih. 35 satobṛihatî. 36 kakubh. 37 pañkti.

Táṃ gûrdhayâ svàrṇaraṃ devāso devám aratíṃ dadhanvire | devatrā́ havyám óhire || 1 || víbhûtarâtiṃ vipra citráçocisham agním îḷishva yantúram | asyá médhasya somyásya sobhare prém adhvarāya pū́rvyam || 2 || yájishṭhaṃ tvâ vavṛimahe devấṃ devatrā́ hótāram ámartyam | asyá yajnásya sukrátum || 3 || ûrjó nápâtaṃ subhágaṃ sudī́ditim agníṃ çréshṭhaçocisham | sá no mitrásya váruṇasya só apā́m ā́ sumnáṃ yakshate diví || 4 || yáḥ samídhâ yá āhutî́ yó védena dadā́ça márto agnáye | yó námasâ svadhvaráḥ || 5 || 29 ||

tásyéd árvanto raṅhayanta âçávas tásya dyumnítamaṃ yáçaḥ | ná tám áṅho devákṛitaṃ kútaç caná ná mártyakṛitaṃ naçat || 6 || svagnáyo vo agníbhiḥ syā́ma sûno sahasa ûrjâm pate | suvī́ras tvám asmayúḥ || 7 || praçáṅsamâno átithir ná mitríyo 'gnī́ rátho ná védyaḥ | tvé kshémâso ápi

---

18, 19 yushmé *iti*. smasi. 21 mitra aryaman. 22 hí. ādityâḥ. sú. — 19, 1 gûrdhaya svàḥ-naram. ā́ ûhire. 2 prá îm. 6 tásya ít. raṅhayante. 7 su-agnáyaḥ. 8 agníḥ.

Digitized by Google

santi sâdhávas tvâṃ râjâ rayîṇâṃ ‖ 8 ‖ só addhâ dâçvàdhvaró 'gne mártaḥ subhaga sá praçáṅsyaḥ | sá dhîbhír astu sánitâ ‖ 9 ‖ yásya tvám ûrdhvó adhvarâya tíshṭhasi kshayádvîraḥ sá sâdhate | só árvadbhiḥ sánitâ sá vipanyúbhiḥ sá çûraiḥ sánitâ kṛitám ‖ 10 ‖ 30 ‖

yásyâgnír vápur gṛihé stómaṃ cáno dádhîta viçvávâryaḥ | havyấ vo vévishad víshaḥ ‖ 11 ‖ víprasya vâ stuvatáḥ sahaso yaho makshûtamasya râtishu | avódevam upárimartyaṃ kridhi váso vividúsho vácaḥ ‖ 12 ‖ yo agníṃ havyádâtibhir námobhir vâ sudáksham âvívâsati | girấ vâjiráçocisham ‖ 13 ‖ samídhâ yó níçitî dâçad áditiṃ dhấmabhir asya mártyaḥ | víçvét sá dhîbhíḥ subhágo jánâñ áti dyumnair udná iva târishat ‖ 14 ‖ tád agne dyumnám ấ bhara yát sâsáhat sádane kám cid atríṇam | manyúṃ jánasya dûḍhyàḥ ‖ 15 ‖ 31 ‖

yéna cáshṭe váruṇo mitró aryamấ yéna nấsatyâ bhágaḥ | vayáṃ tát te çávasâ gâtuvíttamâ índratvotấ vidhemahi ‖ 16 ‖ té ghéd agne svâdhyò yé tvấ vipra nidadhiré nṛicákshasam | víprâso deva sukrátum ‖ 17 ‖ tá íd védiṃ subhaga tá ấhutiṃ té sótuṃ cakrire diví | tá íd vấjebhir jigyur mahád dhánaṃ yé tvé kấmaṃ nyeriré ‖ 18 ‖ bhadró no agnír ấhuto bhadrấ râtíḥ subhaga bhadró adhvaráḥ | bhadrấ utá práçastayaḥ ‖ 19 ‖ bhadrám mánaḥ kṛiṇushva vṛitratû́rye yénâ samátsu sâsáhaḥ | áva sthirấ tanuhi bhû́ri çárdhatâṃ vanémâ te abhíshṭibhiḥ ‖ 20 ‖ 32 ‖

íḷe girấ mánurhitaṃ yáṃ devấ dûtám aratíṃ nyeriré |

19, 9 dâçú-adhvaraḥ ágne. 11 yásya agníḥ. 12 makshú-tamasya. avíḥ-devam upári-martyam. 13 vâ ajirá-çocisham. 14 ní -çitî. víçvâ ít. 15 sasáhat. duḥ-dhyàḥ. 16 índratvâ-ûtâḥ. 17 ghá ít. su-ádhyàḥ. 18 té ít. té ấ-hutim. ni-eriré. 20 yéna. sasáhaḥ. vanéma. 21 devấḥ.

Digitized by Google

yájishṭhaṃ havyavā́hanam || 21 || tigmájambhâya táruṇâya rā́jate práyo gâyasy agnáye | yáḥ piṅçáte sûnṛítâbhiḥ suvī́ryam agnír ghṛitébhir ā́hutaḥ || 22 || yádî ghṛitébhir ā́huto vā́çîm agnír bhárata úc cā́va ca | ásura iva nirṇíjam || 23 || yó havyā́ny aírayatâ mánurhito devá âsā́ sugandhínâ | vívâsate vā́ryâṇi svadhvaró hótâ devó ámartyaḥ || 24 || yád agne mártyas tváṃ syā́m ahám mitramaho ámartyaḥ | sáhasaḥ sûnav âhuta || 25 || 33 ||

ná tvâ râsîyâbhíçastaye vaso ná pâpatvā́ya santya | ná me stotā́matîvā́ ná dúrhitaḥ syā́d agne ná pâpáyâ || 26 || pitúr ná putráḥ súbhṛito duroṇá ā́ devā́ṅ etu prá ṇo havíḥ || 27 || távâhám agna ûtíbhir nédishṭhâbhiḥ saceya jósham ā́ vaso | sádâ devásya mártyaḥ || 28 || táva krátvâ saneyaṃ táva râtíbhir ágne táva práçastibhiḥ | tvā́m íd âhuḥ prámatiṃ vaso mámā́gne hárshasva dā́tave || 29 || prá só agne távotíbhiḥ suvī́râbhis tirate vā́jabharmabhiḥ | yásya tváṃ sakhyám âváraḥ || 30 || 34 ||

táva drapsó nī́lavân vâçá ṛitvíya índhânaḥ sishṇav ā́ dade | tvám mahînā́m ushásâm asi priyáḥ kshapó vástushu râjasi || 31 || tám ā́ganma sóbharayaḥ sahásramushkaṃ svabhishṭím ávase | samrā́jaṃ trā́sadasyavam || 32 || yásya te agne anyé agnáya upakshíto vayā́ iva | vípo ná dyumnā́ ní yuve jánânâṃ táva kshatrā́ṇi vardháyan || 33 || yám âdityâso adruhaḥ pâráṃ náyatha mártyam | maghónâṃ víçveshâṃ sudânavaḥ || 34 || yûyáṃ râjânaḥ káṃ cic carshaṇîsahaḥ ksháyantam mā́nushâñ ánu | vayáṃ té vo váruṇa mítrā́ryamant syā́méd ṛitásya rathyàḥ || 35 || ádân me paurukutsyáḥ

19, 23 yádi. bhárate út ca áva. 24 aírayata. 25 sûno *iti*. 26 râsiya abhí-çastaye. stotā́ amati-vā́. 27 duroṇé. naḥ. 28 táva ahám agne. 29 máma ágne. 30 táva ûtí-bhiḥ. â-váraḥ. 31 sishṇo *iti*. 32 ā́ aganma. su-abhishṭím. 35 cit. mítra áryaman syā́ma ít. 36 ádât.

Digitized by Google

pañcaçátam trasádasyur vadhūnâm | máṅhishṭho aryáḥ sátpatiḥ ‖ 36 ‖ utá me prayíyor vayíyoḥ suvāstvâ ádhi túgvani | tisṛṇāṃ saptatînāṃ çyâváḥ praṇetā bhuvad vásur díyânâm pátiḥ ‖ 37 ‖ 35 ‖

20 (640). Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî.

Ā́ gantâ mā́ rishaṇyata prásthâvâno mā́pa sthâtâ samanyavaḥ | sthirā́ cin namayishṇavaḥ ‖ 1 ‖ vîḷupavíbhir maruta ṛibhukshaṇa ā́ rudrâsaḥ sudîtíbhiḥ | ishā́ no adyā́ gatâ puruspṛiho yajnám ā́ sobharîyávaḥ ‖ 2 ‖ vidmā́ hí rudríyâṇâṃ çúshmam ugrám marútâṃ çímîvatâm | víshṇor eshásya mīḷhúshâm ‖ 3 ‖ ví dvîpā́ni pā́patan tíshṭhad duchúnobhé yuñjata ródasî | prá dhánvâny airata çubhrakhâdayo yád éjatha svabhânavaḥ ‖ 4 ‖ ácyutâ cid vo ájmann ā́ nā́nadati párvatâso vánaspátiḥ | bhūmir yā́meshu rejate ‖ 5 ‖ 36 ‖

ámâya vo maruto yā́tave dyaúr jîhîta úttarâ bṛihát | yátrâ náro dédiçate tanūshv ā́ tvákshâṅsi bâhvòjasaḥ ‖ 6 ‖ svadhā́m ánu çríyaṃ náro máhi tveshā́ ámavanto vṛíshapsavaḥ | váhante ábrutapsavaḥ ‖ 7 ‖ góbhir vâṇó ajyate sóbharîṇâṃ ráthe kóçe hiraṇyáye | góbandhavaḥ sujātā́sa ishé bhujé mahā́nto naḥ spárase nú ‖ 8 ‖ práti vo vṛishadañjayo vṛíshṇe çárdhâya mā́rutâya bharadhvam | havyā́ vṛíshaprayâvṇe ‖ 9 ‖ vṛishaṇaçvéna maruto vṛíshapsunâ ráthena vṛíshanâbhinâ | ā́ çyenā́so ná pakshíṇo vṛíthâ naro havyā́ no vîtáye gata ‖ 10 ‖ 37 ‖

samânám añjy èshâṃ ví bhrājante rukmā́so ádhi bâ-

20, 1 ganta. mā́ ápa sthâta. cit. 2 adyá ā́ gata. 3 vidmá. 4 duchúnâ ubhé *iti*. ródasî *iti*. 6 jíhîte. yátra. bâhú-ojasaḥ. 9 vṛishat-añjayaḥ. vṛísha-prayâvne. 10 vṛísha-psunâ. vṛísha-nâbhinâ. 11 añjí eshâm.

Digitized by Google

húshu | dávidyutaty ṛishṭáyaḥ || 11 || tá ugrấso vṛíshaṇa ugrábâhavo nákish ṭanūshu yetire | sthirấ dhánvâny ấyudhâ rátheshu vó 'nîkeshv ádhi çríyaḥ || 12 || yéshâm árṇo ná saprátho nấma tveshấṃ çáçvatâm ékam íd bhujé | váyo ná pítryaṃ sáhaḥ || 13 || tấn vandasva marútas tấñ úpa stuhi téshâṃ hi dhúnîṇâm | arấṇâṃ ná caramás tád eshâṃ dânấ mahnấ tád eshâm || 14 || subhágaḥ sá va ûtíshv ấsa pūrvâsu maruto vyùshṭishu | yó vâ nûnám utấsati || 15 || 38 ||

yásya vâ yûyám práti vâjíno nara ấ havyấ vîtáye gathá | abhí shá dyumnair utá vấjasâtibhiḥ sumnấ vo dhûtayo naçat || 16 || yáthâ rudrásya sûnávo divó váçanty ásurasya vedhásaḥ | yúvânas táthéd asat || 17 || yé cấrhanti marútaḥ sudấnavaḥ smán mîḷhúshaç cáranti yé | átaç cid ấ na úpa vásyasâ hṛidấ yúvâna ấ vavṛidhvam || 18 || yūna û shú návishṭhayâ vṛíshṇaḥ pâvakấñ abhí sobhare girấ | gấya gấ iva cárkṛishat || 19 || sâhấ yé sánti mushṭihéva hávyo víçvâsu pṛitsú hótṛishu | vṛíshṇaç candrấn ná suçrávastamân girấ vándasva marúto áha || 20 || 39 ||

gấvaç cid ghâ samanyavaḥ sajâtyèna marutaḥ sábandhavaḥ | rihaté kakúbho mithấḥ || 21 || mártaç cid vo nṛitavo rukmavakshasa úpa bhrâṭṛitvám ấyati | ádhi no gâta marutaḥ sádâ hí va âpitvám ásti nídhruvi || 22 || máruto mấrutasya na ấ bheshajásya vahata sudânavaḥ | yûyáṃ sakhâyaḥ saptayaḥ || 23 || yấbhiḥ síndhum ávatha yấbhis tūrvatha yấbhir daçasyáthâ krívim | máyo no bhûtotíbhir mayobhuvaḥ çivấbhir asacadvishaḥ || 24 || yát síndhau yád ásiknyâṃ yát samudréshu marutaḥ subarhishaḥ | yát párva-

---

20, 12 té. nákiḥ tanūshu. vaḥ ánikeshu. 15 utá ásati. 16 sáḥ 17 táthâ ít. 18 ca árhanti. smát. 19 ûṃ *iti* sú. 20 sahấḥ. mushṭihấ-iva. 21 gha. 22 ấ ayati. ní-dhruvi. 24 daçasyátha. bhûta ûtí-bhiḥ. asaca-dvishaḥ.

Digitized by Google

teshu bheshajám || 25 || víçvam páçyanto bibhṛithâ tanûshv
ấ ténâ no ádhi vocata | kshamấ rápo maruta ấturasya na
ishkartâ víhrutam púnaḥ || 26 || 40 ||

Prathamo 'dhyâyaḥ.

Tṛitîyo 'nuvâkaḥ.

21 (641). Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî.

Vayám u tvấm apûrvya sthûráṃ ná kác cid bháranto
'vasyávaḥ | vấje citráṃ havâmahe || 1 || úpa tvâ kármann
ûtáye sá no yúvograç cakrâma yó dhrishát | tvấm íd dhy
àvitấraṃ vavṛimâhe sákhâya indra sânasím || 2 || ấ yâhîmá
índavó 'çvapate gópata úrvarâpate | sómaṃ somapate piba
|| 3 || vayáṃ hí tvâ bándhumantam abandhávo víprâsa indra
yemimá | yấ te dhấmâni vṛishabha tébhir ấ gahi víçvebhiḥ
sómapîtaye || 4 || sîdantas te váyo yáthâ góçrîte mádhau
madiré vivákshaṇe | abhí tvấm indra nonumaḥ || 5 || 1 ||

áchâ ca tvainấ námasâ vádâmasi kím múhuç cid ví
dîdhayaḥ | sánti kấmâso harivo dadísh ṭváṃ smó vayáṃ
sánti no dhíyaḥ || 6 || nûtnâ íd indra te vayám ûtî abhûma
nahí nû te adrivaḥ | vidmấ purấ párîṇasaḥ || 7 || vidmấ sa-
khitvám utá çûra bhojyàm ấ te tấ vajrinn îmahe | utó sa-
masminn ấ çiçîhi no vaso váje suçipra gómati || 8 || yó na
idám-idam purấ prá vásya âninấya tám u vaḥ stushé | sá-
khâya índram ûtáye || 9 || háryaçvaṃ sátpatiṃ carshaṇîsá-
haṃ sá hí shmâ yó ámandata | ấ tú naḥ sá vayati gávyam
áçvyaṃ stotṛíbhyo maghávâ çatám || 10 || 2 ||

tváyâ ha svid yujấ vayám práti çvasántaṃ vṛishabha

20, 26 bibhṛitha. téna. íshkarta. — 21, 1 kát. 2 yúvâ ugráḥ. hí avitáram. 3 yâhi imé índavaḥ áçva-pate gó-pate úrvarâ-pate. 6 ácha. tvâ enấ. dadíḥ tvám. 7 ûtî. nú. vidmá. 8 vidmá. utó *iti*. 10 carshaṇi-sáham. sma.

Digitized by Google

bruvîmahi | saṃsthé jánasya gómataḥ ‖ 11 ‖ jáyema kâré puruhûta kâríṇo 'bhí tishṭhema dûḍhyàḥ | nṛíbhir vṛitráṃ hanyâma çûçuyâma cáver indra prá ṇo dhíyaḥ ‖ 12 ‖ abhrâtṛivyó anấ tvám ánâpir indra janúshâ sanấd asi | yudhéd àpitvám ichase ‖ 13 ‖ nákî revántaṃ sakhyấya vindase pîyanti te suràçvàḥ | yadấ kṛiṇóshi nadanúṃ sám ûhasy âd ít pitéva hûyase ‖ 14 ‖ mấ te amấjúro yathấ mûrấsa indra sakhyé tvấvataḥ | ní shadâma sácâ suté ‖ 15 ‖ 3 ‖

mấ te godatra nír arâma rádhasa índra mấ te gṛihâmahi | dṛiḷhấ cid aryáḥ prá mṛiçâbhy ấ bhara ná te dâmấna âdábhe ‖ 16 ‖ índro vâ ghéd íyan magháṃ sárasvatî vâ subhágâ dadír vásu | tvám vâ citra dâçúshe ‖ 17 ‖ cítra íd rấjâ râjakấ íd anyaké yaké sárasvatîm ánu | parjánya iva tatánad dhí vṛishṭyấ sahásram ayútâ dádat ‖ 18 ‖ 4 ‖

22 (642). 1—7 Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî. 8 anushṭubh. 9. 10. 13—18. Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî. 11. 12 kakummadhye jyotishî.

Ó tyám ahva ấ rátham adyấ dấṅsishṭham ûtáye | yám açvinâ suhavâ rudravartanî ấ sûryấyai tastháthuḥ ‖ 1 ‖ pûrvâyúsham suhávam purusprîham bhujyúṃ vấjeshu pûrvyam | sacanấvantaṃ sumatíbhiḥ sobhare vídveshasam anehásam ‖ 2 ‖ ihá tyấ purubhûtamâ devấ námobhir açvínâ | arvâcînấ sv ávase karâmahe gántârâ daçúsho gṛihám ‖ 3 ‖ yuvó ráthasya pári cakrám îyata îrmấñyád vâm ishaṇyati | asmấñ áchâ sumatír vâṃ çubhas patî ấ dhenúr iva dhâ-

---

21, 12 ca áveḥ. naḥ. 13 yudhấ ít. 14 nákiḥ. pitấ-iva. 15 amâ-júraḥ. sadâma. 16 go-datra. mṛiça abhí. â-dábhe. 17 gha ít íyat. 18 hí. — 22, 1 ó *iti*. ahve. adyấ. rudravartanî *iti*. 2 pûrva-âyúsham. sacanấ-vantam. 3 sú. 4 yuvóḥ. îyate îrmấ anyát. ácha. patî *iti*.

Digitized by Google

vatu ‖ 4 ‖ rátho yó vâṃ trivandhuró hiraṇyâbhîçur açvinâ | pári dyâvâpṛithiví bhûshati çrutás téna nâsatyâ gatam ‖ 5 ‖ 5 ‖

daçasyántâ mánave pûrvyâṃ diví yávaṃ vṛíkeṇa karshathaḥ | tâ vâm adyá sumatíbhiḥ çubhas patî áçvinâ prá stuvîmahi ‖ 6 ‖ úpa no vâjinîvasû yâtám ṛitásya pathíbhiḥ | yébhis ṭrikshíṃ vṛishaṇâ trâsadasyavám mahé kshatrâya jínvathaḥ ‖ 7 ‖ ayáṃ vâm ádribhiḥ sutáḥ sómo narâ vṛishaṇvasû | â yâtaṃ sómapîtaye píbataṃ dâçúsho gṛihé ‖ 8 ‖ á hí ruhátam açvinâ ráthe kóçe hiraṇyáye vṛishaṇvasû | yuñjáthâm pîvarîr íshaḥ ‖ 9 ‖ yâbhiḥ pakthám ávatho yâbhir ádhriguṃ yâbhir babhrúṃ víjoshasam | tâbhir no makshû tûyam açvinâ gatam bhishajyátaṃ yád âturam ‖ 10 ‖ 6 ‖

yád ádhrigâvo ádhrigû idâ cid áhno açvínâ hávâmahe | vayáṃ gîrbhír vipanyávaḥ ‖ 11 ‖ tâbhir â yâtaṃ vṛishaṇópa me hávaṃ viçvápsuṃ viçvávâryam | ishâ máṅhishṭhâ purubhûtamâ narâ yâbhiḥ krívim vâvṛidhús tâbhir â gatam ‖ 12 ‖ tâv idâ cid áhânâṃ tâv açvínâ vándamâna úpa bruve | tâ û námobhir îmahe ‖ 13 ‖ tâv íd doshâ tâ ushási çubhás pátî tâ yâman rudrávartanî | mâ no mártâya ripáve vâjinîvasû paró rudrâv áti khyatam ‖ 14 ‖ á súgmyâya súgmyam prâtâ ráthenâçvínâ vâ sakshaṇî | huvé pitéva sóbharî ‖ 15 ‖ 7 ‖

mánojavasâ vṛishaṇâ madacyutâ makshuṃgamâbhir ûtíbhiḥ | árâttâc cid bhûtam asmé ávase pûrvîbhiḥ purubhojasâ ‖ 16 ‖ á no áçvâvad açvinâ vartír yâsishṭam madhupâtamâ narâ | gómad dasrâ hiraṇyavat ‖ 17 ‖ suprâvargáṃ

22, 5 nâsatyâ â. 6 patî *iti*. 10 makshú. açvinâ â. 11 ádhrigû *ity* ádhri-gû. 12 vṛishaṇâ úpa. 13 taú ûṃ *iti*. 14 taú ushási. rudrávartanî *iti*. 15 prâtár *iti* ráthena açvínâ vâ sakshaṇî *iti*. pitâ-iva. 16 árâttât. 17 gómad d. h. = 30, 17. 18 su-prâvargám.

Digitized by Google

suvîryaṃ sushṭhú vâryam ánâdbṛishṭaṃ rakshasvínâ | asmínn ấ vâm âyấne vâjinîvasû víçvâ vâmấni dhîmahi ‖ 18 ‖ 8 ‖

23 (648). ushṇih.

Ĩḷishvâ hí pratîvyàṃ yájasva jâtávedasam | carishṇúdhûmam ágṛibhîtaçocisham ‖ 1 ‖ dâmấnaṃ viçvacarshaṇe 'gníṃ viçvamano girấ | utá stushe víshpardhaso ráthânâm ‖ 2 ‖ yéshâm âbâdhá ṛigmíya ishâḥ pṛikshấç ca nigrábhe | upavídâ váhnir vindate vásu ‖ 3 ‖ úd asya çocír asthâd dîdiyúsho vy àjáram | tápurjambhasya sudyúto gaṇaçríyaḥ ‖ 4 ‖ úd u tishṭha svadhvara stávâno devyấ kṛipấ | abhikhyấ bhâsấ bṛihatấ çuçukvánih ‖ 5 ‖ 9 ‖

ágne yâhí suçastíbhir havyấ júhvâna ânushák | yáthâ dûtó babhûtha havyavấhanaḥ ‖ 6 ‖ agníṃ vaḥ pûrvyáṃ huve hótâraṃ carshaṇînấm | tám ayấ vâcấ gṛiṇe tám u vaḥ stushe ‖ 7 ‖ yajnébhir ádbhutakratuṃ yáṃ kṛipấ sûdáyanta ít | mitráṃ ná jáne súdhitam ṛitấvani ‖ 8 ‖ ṛitấvânam ṛitâyavo yajnásya sấdhanaṃ girấ | úpo enaṃ jujushur námasas padé ‖ 9 ‖ áchâ no áṅgirastamaṃ yajnấso yantu saṃyátaḥ | hótâ yó ásti vikshv ấ yaçástamaḥ ‖ 10 ‖ 10 ‖

ágne táva tyé ajaréndhânâso bṛihád bhấḥ | áçvâ iva vṛishaṇas tavishîyávaḥ ‖ 11 ‖ sá tváṃ na ûrjâm pate rayíṃ râsva suvîryam | prấva nas toké tánaye samátsv ấ ‖ 12 ‖ yád vấ u viçpátiḥ çitáḥ súprîto mánusho viçí | víçvéd agníḥ práti rákshâṅsi sedhati ‖ 13 ‖ çrushṭy àgne návasya me stómasya vîra viçpate | ní mâyínas tápushâ rakshâso daha ‖ 14 ‖ ná tásya mâyáyâ caná ripúr îçîta mártyaḥ | yó agnáye dadấça havyádâtibhiḥ ‖ 15 ‖ 11 ‖

23, 1 ĩḷishva. 2 ví-spardhasaḥ. 3 ni-grábhe. 4 ví ajáram. 5 abhi-khyấ. 8 sûdáyante. ṛitá-vani. 9 ṛitá-vânam ṛita-yavaḥ. úpo *iti*. 10 ácha. vikshú. 11 ajara índhânâsaḥ. 12 prá ava. 13 vaí. víçvâ ít. 14 çrushṭĩ agne.

Digitized by Google

vyàçvas tvâ vasuvídam ukshaṇyúr aprîṇâd ṛishiḥ | mahó râyé tám u tvâ sám idhîmahi || 16 || uçánâ kâvyás tvâ ní hótâram asâdayat | âyajíṃ tvâ mánave jâtávedasam || 17 || víçve hí tvâ sajóshaso devấso dûtám ákrata | çrushṭî́ deva prathamó yajníyo bhuvaḥ || 18 || imáṃ ghâ vîró amṛítaṃ dûtáṃ kṛiṇvîta mártyaḥ | pâvakáṃ kṛishṇávartaniṃ víhâyasam || 19 || táṃ huvema yatásrucaḥ subhấsaṃ çukráçocisham | viçấm agním ajáram pratnám ī́ḍyam || 20 || 12 ||

yó asmai havyádâtibhir ā́hutim mártó 'vidhat | bhûri póshaṃ sá dhatte vîrávad yáçaḥ || 21 || prathamáṃ jâtávedasam agníṃ yajnéshu pûrvyám | práti srúg eti námasâ havíshmatî || 22 || ā́bhir vidhemâgnáye jyéshṭhâbhir vyaçvavát | máṅhishṭhâbhir matíbhiḥ çukráçocishe || 23 || nûnám arca víhâyase stómebhiḥ sthûrayûpavát | ríshe vaiyyaçva dámyâyâgnáye || 24 || átithim mā́nushāṇâṃ sûnúṃ vánaspátînâm | víprâ agním ávase pratnám îḷate || 25 || 13 ||

mahó víçvâñ abhí shatò 'bhí havyā́ni mā́nushâ | ágne ní shátsi námasâdhi barhíshi || 26 || váṅsvâ no vā́ryâ purú váṅsva râyáḥ puruspṛíhaḥ | suvī́ryasya prajā́vato yáçasvataḥ || 27 || tváṃ varo sushā́mṇé 'gne jánâya codaya | sádâ vaso râtíṃ yavishṭha çáçvate || 28 || tváṃ hí supratū́r ási tváṃ no gómatîr íshaḥ | mahó râyáḥ sâtím agne ápâ vṛidhi || 29 || ágne tváṃ yaçā́ asy ā́ mitrā́váruṇâ vaha | ṛitā́vânâ samrā́jâ pûtádakshasâ || 30 || 14 ||

24 (644). ushṇih. 30 anushṭubh.

Sákhâya ā́ çishâmahi bráhméndrâya vajríṇe | stushá û

23, 16 ví-açvaḥ. 19 gha. 21 mártaḥ ávidhat. 23 vidhema agnáye. 24 dámyâya agnáye. 26 satáḥ abhí. satsi námasâ ádhi. 27 váṅsva naḥ. 28 varo *iti* su-sā́mne ágne. 29 ápa. 30 ṛitá-vânâ. — 24, 1 bráhma índrâya. stushé ûṃ *iti*.

Digitized by Google

shú vo nṛítamâya dhṛishṇáve ‖ 1 ‖ çávasâ hy ási çrutó vṛitrahátyena vṛitrahẫ | maghaír maghóno áti çûra dâçasi ‖ 2 ‖ sá naḥ stávâna ẫ bhara rayíṃ citráçravastamam | nireké cid yó harivo vásur dadíḥ ‖ 3 ‖ ẫ nirekám utá priyám índra dárshi jánânâm | dhṛishatẫ dhṛishṇo stávamâna ẫ bhara ‖ 4 ‖ ná te savyáṃ ná dákshiṇaṃ hástaṃ varanta âmúraḥ | ná paribẫdho harivo gávishṭishu ‖ 5 ‖ 15 ‖

ẫ tvâ góbhir iva vrajáṃ gîrbhír ṛiṇomy adrivaḥ | ẫ smâ kẫmaṃ jaritúr ẫ mánaḥ pṛiṇa ‖ 6 ‖ víçvâni viçvámanaso dhiyẫ no vṛitrahantama | úgra praṇetar ádhi shú vaso gahi ‖ 7 ‖ vayáṃ te asyá vṛitrahan vidyẫma çûra návyasaḥ | vásoḥ spârhásya puruhûta rẫdhasaḥ ‖ 8 ‖ índra yáthâ hy ásti té 'parîtaṃ nṛito çávaḥ | ámṛiktâ râtíḥ puruhûta dâçúshe ‖ 9 ‖ ẫ vṛishasva mahâmaha mahé nṛitama rẫdhase | dṛiḷháç cid dṛihya maghavan magháttaye ‖ 10 ‖ 16 ‖

nú anyátrâ cid adrivas tván no jagmur âçásaḥ | mághavañ chagdhí táva tán na ûtíbhiḥ ‖ 11 ‖ nahy àñgá nṛito tvád anyáṃ vindẫmi rẫdhase | râyé dyumnẫya çávase ca girvaṇaḥ ‖ 12 ‖ éndum índrâya siñcata píbâti somyám mádhu | prá rẫdhasâ codayâte mahitvanẫ ‖ 13 ‖ úpo hárîṇâm pátiṃ dáksham pṛiñcántam abravam | nûnáṃ çrudhi stuvató açvyásya ‖ 14 ‖ nahy àñgá purẫ caná jajné vîrátaras tvát | nákî râyẫ naíváthâ ná bhandánâ ‖ 15 ‖ 17 ‖

éd u mádhvo madíntaraṃ siñcá vâdhvaryo ándhasaḥ | evẫ hí vîráḥ stávate sadẫvṛidhaḥ ‖ 16 ‖ índra sthâtar harîṇâm nákish ṭe pûrvyástutim | úd ânañça çávasâ ná bhan-

---

24, 1 sú. 2 hí. 5 varante â-múraḥ. gó-ishṭishu. 6 sma. 7 praṇetar *iti* pra-netaḥ. sú. 9 hí ásti te ápari-itam. 10 mahâ-maha. 11 nú anyátra. tvát. çagdhí. tát. 12 nahí àñgá. 13 â índum. 14 úpo *iti*. 15 nahí àñgá. nákiḥ. ná evá-thâ. 16 ấ ít. vâ adhvaryo *iti*. evá. sadấ-vṛidhaḥ. 17 nákiḥ te.

Digitized by Google

dánâ ‖ 17 ‖ tám vo vấjânâm pátim áhûmahi çravasyávaḥ | áprâyubhir yajnébhir vâvṛidhényam ‖ 18 ‖ éto nv índraṃ stávâma sákhâyaḥ stómyaṃ náram | kṛishṭír yó víçvâ abhy ásty éka ít ‖ 19 ‖ ágorudhâya gavíshe dyukshấya dásmyaṃ vácaḥ | ghṛitất svấdîyo mádhunaç ca vocata ‖ 20 ‖ 18 ‖

yásyấmitâni vîryấ ná rā́dhaḥ páryetave | jyótir ná víçvam abhy ásti dákshiṇâ ‖ 21 ‖ stuhî́ndraṃ vyaçvavád ánûrmiṃ vâjínaṃ yámam | aryó gáyam máṅhamânaṃ ví dâçúshe ‖ 22 ‖ evấ nûnám úpa stuhi vaíyyasva daçamáṃ návam | súvidvâṅsaṃ carkṛityaṃ caráṇînâm ‖ 23 ‖ vétthâ hí nírṛitînâṃ vájrahasta parivṛ́jam | áhar-ahaḥ çundhyúḥ paripádâm iva ‖ 24 ‖ tád indrấva ā́ bhara yénâ daṅsishṭha kṛítvane | dvitấ kútsâya çiçnatho ní codaya ‖ 25 ‖ 19 ‖

tám u tvâ nûnám îmahe návyaṃ daṅsishṭha sányase | sá tváṃ no víçvâ abhímâtîḥ sakshấṇiḥ ‖ 26 ‖ yá ṛíkshâd áṅhaso mucád yó vā́ryât saptá síndhushu | vádhar dâsásya tuvinṛimṇa nînamaḥ ‖ 27 ‖ yáthâ varo sushấmṇe saníbhya ā́vaho rayím | vyàçvebhyaḥ subhage vâjinîvati ‖ 28 ‖ ā́ nâryásya dákshiṇâ vyàçvâṅ̃ etu somínaḥ | sthûráṃ ca rā́dhaḥ çatávat sahásravat ‖ 29 ‖ yát tvâ prichā́d îjânáḥ kuhayā́ kuhayâkṛite | eshó ápaçrito való gomatîm áva tishṭhati ‖ 30 ‖ 20 ‖

25 (645). ushṇih. 28 ushṇiggarbhâ.

Tấ vâṃ víçvasya gopā́ devấ devéshu yajníyâ | ṛitấvânâ yajase pûtádakshasâ ‖ 1 ‖ mitrấ tánâ ná rathyấ váruṇo yáç

24, 18 vavṛidhényam. 19 éto *iti* nú. abhí. 20 ágo-rudhâya go-íshe. 21 yásya ámitâni. pári-etave. abhí. 22 stuhí índram. 23 evá. 24 véttha. 25 indra ávaḥ. yéna. 27 vâ áryât. vádhaḥ. 28 varo *iti* su-sámne. ā́ ávahaḥ. ví-açvebhyaḥ. 30 kuhayâ-kṛite.

Digitized by Google

ca sukrátuḥ | sanāt sujātā́ tánayā dhṛitávratā ‖ 2 ‖ tā́ mātā́ viçvávedasāsuryā́ya prámahasā | mahī́ jajānāditir ṛitā́varī ‖ 3 ‖ mahā́ntā mitrā́váruṇā samrā́jā devā́v ásurā | ṛitā́vānāv ṛitám ā́ ghoshato bṛihát ‖ 4 ‖ nápātā çávaso mahā́ḥ sūnū́ dákshasya sukrátū | sṛiprádānū ishó vā́stv ádhi kshitaḥ ‖ 5 ‖ 21 ‖

sám yā́ dā́nūni yemáthur divyā́ḥ pā́rthivīr íshaḥ | nábhasvatīr ā́ vām carantu vṛishṭáyaḥ ‖ 6 ‖ ádhi yā́ bṛiható divò 'bhí yūthéva páçyataḥ | ṛitā́vānā samrā́jā námase hitā́ ‖ 7 ‖ ṛitā́vānā ní shedatuḥ sā́mrājyāya sukrátū | dhṛitávratā kshatríyā kshatrám āçatuḥ ‖ 8 ‖ akshṇáç cid gātuvíttarānulbaṇéna cákshasā | ní cin mishántā nicirā́ ní cikyatuḥ ‖ 9 ‖ utá no devy áditir urushyátām nā́satyā | urushyántu marúto vṛiddháçavasaḥ ‖ 10 ‖ 22 ‖

té no nāvám urushyata dívā náktam sudānavaḥ | árishyanto ní pāyúbhiḥ sacemahi ‖ 11 ‖ ágbnate víshṇave vayám árishyantaḥ sudā́nave | çrudhí svayāvant sindho pūrvácittaye ‖ 12 ‖ tád vā́ryam vṛiṇīmahe várishṭham gopayátyam | mitró yát pā́nti váruṇo yád aryamā́ ‖ 13 ‖ utá naḥ síndhur apā́m tán marútas tád açvínā | índro víshṇur mīḍhvā́ṁsaḥ sajóshasaḥ ‖ 14 ‖ té hí shmā vanúsho náro 'bhímātim káyasya cit | tigmā́m ná kshódaḥ pratighnánti bhū́rṇayaḥ ‖ 15 ‖ 23 ‖

ayám éka itthā́ purū́rú cashṭe ví viçpátiḥ | tásya vratā́ny ánu vaç carāmasi ‖ 16 ‖ ánu pū́rvāṇy okyā́ sāmrājyásya saççima | mitrásya vratā́ váruṇasya dīrghaçrút ‖ 17 ‖ pári yó raçmínā divó 'ntā́n mamé pṛithivyā́ḥ | ubhé ā́ pa-

---

25, 8 viçvá-vedasā asuryā́ya. jajāna áditiḥ. 5 sṛiprádānū *iti* sṛiprá-dānū. 7 diváḥ abhí yūthā́-iva. 8 sedatuḥ. 9 gātuvít-tarā anulbaṇéna. cit. ni-cirā́. 10 devī́. 12 sva-yāvan. 14 tát. 15 sma. 16 purú urú. 18 ántān. ubhé *iti*.

prau ródasî mahitvā́ || 18 || úd u shyá çaraṇé divó jyótir ayaṅsta sū́ryaḥ | agnír ná çukráḥ samidhâná ā́hutaḥ || 19 || váco dîrgháprasadmanī́çe vā́jasya gómataḥ | ī́çe hí pitvò 'vishásya dâváne || 20 || 24 ||

tát sū́ryaṃ ródasî ubhé doshā́ vástor úpa bruve | bhojéshv asmā́ñ abhy úc carâ sádâ || 21 || ṛijrám ukshaṇyā́yane rajatáṃ hárayâṇe | ráthaṃ yuktám asanâma sushā́maṇi || 22 || tā́ me áçvyânâṃ hárîṇâṃ nitóçanâ | utó nú kṛítvyânâṃ nṛivā́hasâ || 23 || smádabhîçû káçâvantâ víprâ návishṭhayâ matī́ | mahó vâjínâv árvantâ sácâsanam || 24 || 25 ||

26 (646). ushṇih. 16—19. 21. 25 gâyatrî. 20 anushṭubh.

Yuvór u shū́ ráthaṃ huve sadhástutyâya sûríshu | átûrtadakshâ vṛishaṇâ vṛishaṇvasû || 1 || yuváṃ varo sushā́mṇe mahé táne nâsatyâ | ávobhir yâtho vṛishaṇâ vṛishaṇvasû || 2 || tā́ vâm adyá havâmahe havyébhir vâjinîvasû | pûrvī́r ishá isháyantâv áti kshapáḥ || 3 || ā́ vâṃ vā́hishṭho açvinâ rátho yâtu çrutó narâ | úpa stómân turásya darçathaḥ çriyé || 4 || juhurâṇā́ cid açvinā́ manyethâṃ vṛishaṇvasû | yuváṃ hí rudrâ párshatho áti dvíshaḥ || 5 || 26 ||

dasrā́ hí víçvam ânushā́ñ makshū́bhiḥ paridī́yathaḥ | dhiyaṃjinvā́ mádhuvarṇâ çubhás pátî || 6 || úpa no yâtam açvinâ râyā́ viçvapúshâ sahá | maghávânâ suvī́râv ánapacyutâ || 7 || ā́ me asyá pratîvyàm índranâsatyâ gatam | devā́ devébhir adyá sacánastamâ || 8 || vayáṃ hí vâṃ hávâmaha ukshaṇyánto vyaçvavát | sumatíbhir úpa viprâv ihā́

25, 18 ródasî *iti*. 19 syáḥ. 20 dîrghá-prasadmani ī́çe. pitváḥ avishásya. 21 ródasî-ubhé *iti*. abhí út cara. 22 su-sā́mani. 23 utó *iti*. 24 smádabhîçû *iti* smát-abhîçû káçâ-vantâ. sácâ asanam. 26, 1 sú. 2 varo *iti* su-sā́mne. 5 açvinâ ā́. 6 ânushák makshú-bhiḥ. 8 sacánaḥ-tamâ. 9 hávâmahe. ihá ā́.

Digitized by Google

gatam ‖ 9 ‖ açvínâ sv ṛishe stuhi kuvít te çrávato hávam | nédîyasaḥ kûḷayâtaḥ paṇîṁr utá ‖ 10 ‖ 27 ‖

vaiyyaçvásya çrutaṃ narotó me asyá vedathaḥ | sajóshasâ váruṇo mitró aryamâ ‖ 11 ‖ yuvádattasya dhishṇyâ yuvâṅîtasya sûríbhiḥ | áhar-ahar vṛishaṇâ máhyaṃ çikshatam ‖ 12 ‖ yó vâṃ yajnébhir âvṛitó 'dhivastrâ vadhûr iva | saparyántâ çubhé cakrâte açvínâ ‖ 13 ‖ yó vâm uruvyácastamaṃ cíketati nṛipâyyam | vartír açvinâ pári yâtam asmayú ‖ 14 ‖ asmábhyaṃ sú vṛishaṇvasû yâtáṃ vartír nṛipâyyam | vishudrúheva yajnám ûhathur girâ ‖ 15 ‖ 28 ‖

vâhishṭho vâṃ hávânâṃ stómo dûtó huvan narâ | yuvábhyâm bhûtv açvinâ ‖ 16 ‖ yád adó divó arṇavá ishó vâ mádatho gṛihé | çrutám ín me amartyâ ‖ 17 ‖ utá syâ çvetayâvarî vâhishṭhâ vâṃ nadînâm | síndhur híraṇyavartaniḥ ‖ 18 ‖ smád etáyâ sukîrtyâçvinâ çvetáyâ dhiyâ | váhethe çubhrayâvânâ ‖ 19 ‖ yukshvâ hí tvâṃ rathâsâhâ yuvásva póshyâ vaso | ấn no vâyo mádhu pibâsmấkaṃ sávanâ gahi ‖ 20 ‖ 29 ‖

táva vâyav ṛitaspate tváshṭur jâmâtar adbhuta | ávâṅsy ấ vṛiṇîmahe ‖ 21 ‖ tváshṭur jâmâtaraṃ vayám îçânaṃ râyá îmahe | sutấvanto vâyúṃ dyumnấ jánâsaḥ ‖ 22 ‖ vâyo yâhí çivấ divó váhasvâ sú sváçvyam | váhasva maháḥ pṛithupákshasâ ráthe ‖ 23 ‖ tvấm hí supsárastamaṃ nṛishádaneshu hûmâhe | grấvâṇaṃ nấçvapṛishṭham maṅhâná ‖ 24 ‖ sá tvâṃ no deva mánasâ vâyo mandânó agriyáḥ | kṛidhí vấjâṅ apó dhíyaḥ ‖ 25 ‖ 30 ‖

26, 10 sú ṛishe. 11 narâ utó *iti*. 12 yuvâ-dattasya. yuvâ-ṅitasya. 13 ấ-vṛitaḥ ádhi-vastrâ. 15 vishudrúhâ-iva. 16 huvat. 17 arṇavé. ít. 18 çveta yávarî. 19 su-kîrtyấ áçvinâ. 20 yukshvá. ratha-sáhâ. vaso *iti*. át. piba asmấkam sávanâ ấ. 21 vâyo *iti* ṛitaḥpate. 22 sutá-vantaḥ. 23 çiva ấ. váhasva sú su-áçvyam. 24 supsáraḥ-tamam nṛi-sádaneshu. ná áçva-pṛishṭham.

27 (647). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Agnír ukthé puróhito grāvâṇo barhír adhvaré | ṛicā́ yâmi marúto bráhmaṇas pátiṃ devā́ñ ávo váreṇyaṃ ‖ 1 ‖ ā́ paçúṃ gâsi pṛithivī́ṃ vánaspátîn ushā́sâ náktam óshadhîḥ | víçve ca no vasavo viçvavedaso dhînā́m bhûta prâvitā́raḥ ‖ 2 ‖ prá sú na etv adhvarò 'gnā́ devéshu pûrvyáḥ | âdityéshu prá váruṇe dhṛitávrate marútsu viçvábhânushu ‖ 3 ‖ víçve hí shmâ mánave viçvávedaso bhúvan vṛidhé riçā́dasaḥ | árishṭebhiḥ pāyúbhir viçvavedaso yántâ no 'vṛikáṃ chardíḥ ‖ 4 ‖ ā́ no adyá sámanaso gántâ víçve sajóshasaḥ | ṛicā́ girā́ máruto dévy ádite sádane pástye mahi ‖ 5 ‖ 31 ‖

abhí priyā́ maruto yā́ vo áçvyâ havyā́ mitra prayâthána | ā́ barhír índro váruṇas turā́ nára âdityā́so sadantu naḥ ‖ 6 ‖ vayáṃ vo vṛiktábarhisho hitáprayasa ânushák | sutásomâso varuṇa havâmahe manushvád iddhā́gnayaḥ ‖ 7 ‖ ā́ prá yâta máruto víshṇo áçvinâ pū́shan mā́kîṃayâ dhiyā́ | índra ā́ yâtu prathamáḥ sanishyúbhir vṛíshâ yó vṛitrahā́ gṛiṇé ‖ 8 ‖ ví no devâso adruhó 'chidraṃ çárma yachata | ná yád dū́rā́d vasavo nū́ cid ántito várûtham âdadhárshati ‖ 9 ‖ ásti hí vaḥ sajâtyàṃ riçâdaso dévâso ásty ā́pyam | prá ṇaḥ pū́rvasmai suvitā́ya vocata makshū́ sumnā́ya návyase ‖ 10 ‖ 32 ‖

idā́ hí va úpastutim idā́ vâmásya bhaktáye | úpa vo viçvavedaso namasyúr ā́ñ ásṛikshy ányâm iva ‖ 11 ‖ úd u shyá vaḥ savitā́ supraṇîtayó 'sthâd ûrdhvó váreṇyaḥ | ní dvipā́daç cátushpâdo arthínó 'viçran patayishṇávaḥ ‖ 12 ‖

27, 2 ushásâ. pra-avitáraḥ. 3 sú. adhvaráḥ agnā́. 4 sma. yánta. 5 gánta. 6 pra-yâthána. turāḥ. 7 iddhá-agnayaḥ. 9 adruhaḥ áchidram. nú. â-dadhárshati. 10 naḥ. makshú. 11 ā́ ásṛikshi. 12 syáḥ. su-praṇîtayaḥ ásthât. arthínaḥ áviçran.

Digitized by Google

devám-devaṃ vó 'vase devám-devam abhíshṭaye | devám-devaṃ huvema vājasâtaye gṛiṇánto devyâ dhiyâ || 13 || devāso hí shmâ mánave sámanyavo víçve sâkáṃ sárâtayaḥ | té no adyá té aparáṃ tucé tú no bhávantu varivovídaḥ || 14 || prá vaḥ çaṅsâmy adruhaḥ saṃsthá úpastutînâm | ná táṃ dhûrtír varuṇa mitra mártyaṃ yó vo dhâmabhyó 'vidhat || 15 || prá sá kshâyaṃ tirate ví mahîr ísho yó vo várâya dâçati | prá prajâbhir jâyate dharmaṇas páry árishṭaḥ sárva edhate || 16 || 33 ||

ṛité sá vindate yudháḥ sugébhir yâty ádhvanaḥ | aryamâ mitró váruṇaḥ sárâtayo yáṃ trâyante sajóshasaḥ || 17 || ájre cid asmai kṛiṇuthâ nyáñcanaṃ durgé cid â susaraṇám | eshâ cid asmâd açánih paró nú sâsredhantî ví naçyatu || 18 || yád adyá sûrya udyatí príyakshatrâ ṛitáṃ dadhá | yán nimrúci prabúdhi viçvavedaso yád vâ madhyáṃdine diváḥ || 19 || yád vâbhipitvé asurâ ṛitáṃ yaté chardír yemá ví dâçúshe | vayáṃ tád vo vasavo viçvavedasa úpa stheyâma mádhya â || 20 || yád adyá sûra údite yán madhyáṃdina âtúci | vâmáṃ dhatthá mánave viçvavedaso júhvânâya prácetase || 21 || vayáṃ tád vaḥ samrâja â vṛiṇîmahe putró ná bahupâyyam | açyâma tád âdityâ júhvato havír yéna vásyo 'náçâmahai || 22 || 34 ||

28 (648). gâyatrî. 4 purâtishṇih.

Yé triṅçáti tráyas paró devâso barhír âsadan | vidánn áha dvitâsanan || 1 || váruṇo mitró aryamâ smádrâtishâco agnáyaḥ |

27, 13 vaḥ ávase. 14 sma. 15 sam-sthé. dhâma-bhyaḥ ávidhat. 16 prá — dâçati = 575, 2. prá — dhármaṇas pári = 511, 3. árishṭaḥ — edhate = 41, 2. 18 kṛiṇutha ni-áñcanam. sâ ásredhanti. 19 sûrye ut-yatí. yát ni-mrúci pra-búdhi. 20 vâ abhi-pitvé. mádhye. 21 sûre út-ite yát madhyáṃdine â-túci. 22 âdityâḥ. — 28, 1 â ásadan. dvitâ asanan. 2 smádrâti-sâcaḥ.

Digitized by Google

pátnîvanto váshaṭkṛitâḥ ‖ 2 ‖ té no gopâ apâcyâs tá údak tá itthâ nyàk | purástât sárvayâ viçâ ‖ 3 ‖ yáthâ váçanti devâs táthéd asat tád eshâṃ nákir â minat | árâvâ caná mártyaḥ ‖ 4 ‖ saptânâṃ saptá ṛishṭáyaḥ saptá dyumnâny eshâm | saptó ádhi çríyo dhire ‖ 5 ‖ 35 ‖

29 (649). dvipadâ.

Babhrúr éko víshuṇaḥ sûnáro yúvâñjy àñkte hiraṇyáyam ‖ 1 ‖ yónim éka â sasâda dyótano 'ntár devéshu médhiraḥ ‖ 2 ‖ vâçîm éko bibharti hásta âyasîm antár devéshu ní-dhruviḥ ‖ 3 ‖ vájram éko bibharti hásta âhitaṃ téna vṛitrâṇi jighnate ‖ 4 ‖ tigmám éko bibharti hásta âyudhaṃ çúcir ugró jálâshabheshajaḥ ‖ 5 ‖ pathá ékaḥ pîpâya táskaro yathâñ eshá veda nidhînâm ‖ 6 ‖ tríṇy éka urugâyó ví cakrame yátra devâso mádanti ‖ 7 ‖ víbhir dvâ carata ékayâ sahá prá pravâséva vasataḥ ‖ 8 ‖ sádo dvâ cakrâte upamâ diví samrâjâ sarpírâsutî ‖ 9 ‖ árcanta éke máhi sâma manvata téna sûryam arocayan ‖ 10 ‖ 36 ‖

30 (650). gâyatrî. 2 puraûshṇih. 3 bṛihatî. 4 anushṭubh.

Nahí vo ásty arbhakó dévâso ná kumârakâḥ | víçve satómahânta ít ‖ 1 ‖ íti stutâso asathâ riçâdaso yé sthá tráyaç ca triñçác ca | mánor devâ yajniyâsaḥ ‖ 2 ‖ té nas trâdhvaṃ tè 'vata tá u no ádhi vocata | mâ naḥ pathâḥ pítryân mânavâd ádhi dûráṃ naishṭa parâvátaḥ ‖ 3 ‖ yé devâsa ihá sthána víçve vaiçvânarâ utá | asmábhyaṃ çárma saprátho gávé 'çvâya yachata ‖ 4 ‖ 37 ‖

Caturtho 'nuvâkaḥ.

28, 3 *té* údak *té*. táthâ *ít*. 5 saptá ṛishṭáyaḥ. saptó *iti*. — 29, 1 yúvâ añjí añkte. 3 háste. ní-dhruviḥ. 4 háste. 5 háste. jálâsha-bheshajaḥ. 6 yathâ. 8 pravâsâ-iva. 9 cakrâte *iti*. sarpírâsutî *iti* sarpíḥ-âsutî. — 30, 1 satáḥ-mahântaḥ. 2 asatha. triñçát. devâḥ. 3 té avata *té*. pítryât. 4 gáve âçvâya.

Digitized by Google

31 (651). gâyatrî. 9. 14 anushṭubh. 10 pâdanicṛit. 15—18 paṅkti.

Yó yájâti yájâta ít sunávac ca pácâti ca | brahméd índrasya câkanat || 1 || puroḷâçam yó asmai sómam rárata âçíram | pấd ít tám çakró áṅhasaḥ || 2 || tásya dyumấñ asad rátho devájûtaḥ sá çûçuvat | víçvâ vanvánn amitríyâ || 3 || ásya prajấvatî gṛihé 'saççantî divé-dive | íḷâ dhenumátî duhe || 4 || yấ dámpatî sámanasâ sunutá ấ ca dhấvataḥ | dévâso nítyayâçírâ || 5 || 38 ||

práti prâçavyañ̃ itaḥ samyáñcâ barhír âçáte | ná tấ vấjeshu vâyataḥ || 6 || ná devấnâm ápi hnutaḥ sumatím ná jugukshataḥ | çrávo bṛihád vivâsataḥ || 7 || putríṇâ tấ kumâríṇâ víçvam áyur vy àçnutaḥ | ubhấ híraṇyapeçasâ || 8 || vîtíhotrâ kṛitádvasû daçasyántâmṛítâya kám | sám ŭdho romaçám hato devéshu kṛiṇuto dúvaḥ || 9 || ấ çárma párvatânâm vṛiṇîmáhe nadî́nâm | ấ víshṇoḥ sacâbhúvaḥ || 10 || 39 ||

aítu pûshấ rayír bhágaḥ svastí sarvadhấtamaḥ | urúr ádhvâ svastáye || 11 || arámatir anarváṇo víçvo devásya mánasâ | âdityấnâm anehá ít || 12 || yáthâ no mitró aryamấ váruṇaḥ sánti gopấḥ | sugấ ṛitásya pánthâḥ || 13 || agníṃ vaḥ pûrvyáṃ girấ devám îḷe vásûnâm | saparyántaḥ purupriyám mitráṃ ná kshetrasấdhasam || 14 || makshŭ devávato ráthaḥ çûro vâ pṛitsú kấsu cit | devấnâṃ yá ín máno yájamâna íyakshaty abhî́d áyajvano bhuvat || 15 || ná yajamâna rishyasi ná sunvâna ná devayo | devấnâṃ yá ín mǎno — || 16 || nákish ṭáṃ kármaṇâ naçan ná prá yoshan ná yoshati | devấnâṃ yá ín máno — || 17 || ásad átra suvî́ryam utá tyád âçváçvyam | devấnâṃ yá ín máno — || 18 || 40 ||

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

31, 1 yájâte. sunávat. brahmấ ít. 2 rárate. 4 ásaççanti. 5 nítyayâ â-çírâ. 7 jughukshataḥ. 8 ví açnutaḥ. kṛitádvasû *iti* kṛitát -vasû daçasyántâ amṛítâya. 10 sacâ-bhúvaḥ. 11 ấ etu. 14 kshetra-sấdhasam. 15 makshú. ít. abhí ít. 17 nákiḥ tám. naçat. yoshat. 18 âçu-áçvyam.

32 (652). gâyatri.

Prá kṛitấny ṛijîshiṇaḥ káṇvâ índrasya gấthayâ | máde sómasya vocata ‖ 1 ‖ yáḥ sṛíbindam ánarçanim píprum dâsám ahîçúvam | vádhîd ugró riṇánn apáḥ ‖ 2 ‖ ny árbudasya vishṭápaṃ varshmấṇam bṛihatás tira | kṛishé tád indra paúṅsyam ‖ 3 ‖ práti çrutấya vo dhṛishát tŭrṇâçaṃ ná girér ádhi | huvé suçiprám ûtáye ‖ 4 ‖ sá gór áçvasya ví vrajám mandânáḥ somyébhyaḥ | púraṃ ná çûra darshasi ‖ 5 ‖ 1 ‖

yádi me râráṇaḥ sutá ukthé vâ dádhase cánaḥ | ârấd úpa svadhấ gahi ‖ 6 ‖ vayáṃ ghâ te ápi shmasi stotấra indra girvaṇaḥ | tváṃ no jinva somapâḥ ‖ 7 ‖ utá naḥ pitúm ấ bhara saṃrarâṇó ávikshitam | mághavan bhŭri te vásu ‖ 8 ‖ utá no gómatas kṛidhi hiraṇyavato açvínaḥ | íḷâbhiḥ sáṃ rabhemahi ‖ 9 ‖ bṛibáduktham havâmahe sṛiprákarasnam ûtáye | sấdhu kṛiṇvántam ávase ‖ 10 ‖ 2 ‖

yáḥ saṃsthé cic chatákratur ấd îṃ kṛiṇóti vṛitrahấ | jaritṛíbhyaḥ purûvásuḥ ‖ 11 ‖ sá naḥ çakráç cid ấ çakad dấnavấṇ antarâbharáḥ | índro víçvâbhir ûtíbhiḥ ‖ 12 ‖ yó râyò 'vánir mahấnt supârấḥ sunvatáḥ sákhâ | tám índram abhí gâyata ‖ 13 ‖ âyántâram máhi sthirám pṛítanâsu çravojítam | bhŭrer ŕ̥çânam ójasâ ‖ 14 ‖ nákir asya çácînâṃ niyantấ sûnṛítânâm | nákir vaktấ ná dâd íti ‖ 15 ‖ 3 ‖

ná nûnám brahmáṇâṃ ṛiṇám prâçûnấm asti sunvatấm | ná sómo apratấ pape ‖ 16 ‖ pánya íd úpa gâyata pánya ukthấni çaṅsata | bráhmâ kṛiṇota pánya ít ‖ 17 ‖ pánya ấ dardirac chatấ sahásrâ vâjy ávṛitaḥ | índro yó yájvano

---

32, 3 ní. 6 raráṇaḥ suté. svadhấ á. 7 gha. smasi. 8 ávi -kshitam. 10 bṛibát-uktham. sṛipra-karasnam. 11 cit çatá-kratuḥ. puru-vásuḥ. 12 dấna-vân antara-âbharâḥ. 13 yó — sákhâ = 4, 10. 17 pánye ít. pánye ukthấni. bráhma. pánye. 18 dardirat çatấ. vấjî.

Digitized by Google

vṛidhâḥ ‖ 18 ‖ ví shú cara svadhâ ánu kṛishṭînâm ánv âhúvaḥ | índra píba sutânâm ‖ 19 ‖ píba svádhainavânâm utá yás túgrye sácâ | utâyám indra yás táva ‖ 20 ‖ 4 ‖

átîhi manyushâvíṇaṃ sushuvâṅsam upâraṇe | imáṃ râtáṃ sutám piba ‖ 21 ‖ ihí tisráḥ parâváta ihí páñca jánâñ áti | dhénâ indrâvacâkaçat ‖ 22 ‖ sûryo raçmíṃ yáthâ sṛijâ tvâ yachantu me gíraḥ | nimnám âpo ná sadhryàk ‖ 23 ‖ ádhvaryav â tú hí shiñcá sómaṃ vîrâya çipríṇe | bhárâ sutásya pîtáye ‖ 24 ‖ yá udnáḥ phaligám bhinán nyàk síndhûñr avâsṛijat | yó góshu pakvám dhâráyat ‖ 25 ‖ 5 ‖

áhan vṛitrám ṛicîshama aurṇavâbhám ahîçúvam | himénâvidhyad árbudam ‖ 26 ‖ prá va ugrâya nishṭúré 'shâḷhâya prasakshíṇe | devâttam bráhma gâyata ‖ 27 ‖ yó víçvâny abhí vratâ sómasya máde ándhasaḥ | índro devéshu cétati ‖ 28 ‖ ihá tyâ sadhamâdyâ hárî híraṇyakeçyâ | voḷhâm abhí práyo hitám ‖ 29 ‖ arvâñcaṃ tvâ purushṭuta priyámedhastutâ hárî | somapéyâya vakshataḥ ‖ 30 ‖ 6 ‖

33 (653). bṛihatî. 16—18 gâyatrî. 19 anushṭubh.

Vayáṃ gha tvâ sutâvanta âpo ná vṛiktábarhishaḥ | pavítrasya prasrávaṇeshu vṛitrahan pári stotâra âsate ‖ 1 ‖ sváranti tvâ suté náro váso nireká ukthínaḥ | kadâ sutáṃ tṛishâṇá óka â gama índra svabdîva váṅsagaḥ ‖ 2 ‖ káṇvebhir dhṛishṇav â dhṛishád vâjaṃ darshi sahasríṇam | piçáṅgarûpam maghavan vicarshaṇe makshû gómantam îmahe ‖ 3 ‖ pâhí

32, 19 sú. â-húvaḥ. 20 svá-dhainavânâm. utá ayám. 21 áti ihi manyu-sávínam susu-váṅsam upa-áraṇe. 22 indra ava-cákaçat. 23 sṛija á. 24 ádhvaryo *iti*. siñcá. bhára. 25 bhinát. ava-ásṛijat. 26 hiména avidhyat. 27 niḥ-túre áshâḷhâya pra-sakshíṇe. devâttam — gâyata 37, 4. 30 = 626, 45. — 33, 2 váso *iti* nireké. svabdî-iva. 3 dhṛishṇo *iti*. makshú.

Digitized by Google

gắyắndhaso máda índrâya medhyâtithe | yáḥ sámmiçlo háryor yáḥ suté sácâ vajrĭ́ rátho hiraṇyáyaḥ || 4 || yáḥ sushavyáḥ sudákshiṇa inó yáḥ sukrátur gṛiṇé | yá âkaráḥ sahásrâ yáḥ çatắmagha índro yáḥ pùrbhíd âritáḥ || 5 || 7 ||

yó dhṛishitó yó 'vṛito yó ásti çmáçrushu çritáḥ | víbhûtadyumnaç cyávanaḥ purushṭutáḥ krátvâ gaúr iva çâkináḥ || 6 || ká îṃ veda suté sácâ píbantaṃ kád váyo dadhe | ayáṃ yáḥ púro vibhinátty ójasâ mandánáḥ çipry ándhasaḥ || 7 || dânắ mṛigó ná vâraṇáḥ purutrắ caráthaṃ dadhe | nákish ṭvâ ní yamad ắ suté gamo mahắñç carasy ójasâ || 8 || yá ugráḥ sánn ánishṭṛitaḥ sthiró ráṇâya sáṃskṛitaḥ | yádi stotúr maghávâ çṛiṇávad dhávaṃ néndro yoshaty ắ gamat || 9 || satyám itthắ vṛíshéd asi vṛíshajûtir nó 'vṛitaḥ | vṛíshâ hy ùgra çṛiṇvishé parâváti vṛísho arvâváti çrutáḥ || 10 || 8 ||

vṛíshaṇas te abhĭ́çavo vṛíshâ káçâ hiraṇyáyî | vṛíshâ rátho maghavan vṛíshaṇâ hárî vṛíshâ tváṃ çatakrato || 11 || vṛíshâ sótâ sunotu te vṛíshann ṛijĭ́pinn ắ bhara | vṛíshâ dadhanve vṛíshaṇaṃ nadĭ́shv ắ túbhyaṃ sthâtar harĩ́ṇâm || 12 || éndra yâhi pîtáye mádhu çavishṭha somyám | nắyám áchâ maghávâ çṛiṇávad gíro bráhmokthắ ca sukrátuḥ || 13 || váhantu tvâ ratheshṭhắm ắ hárayo rathayújaḥ | tiráç cid aryáṃ sávanâni vṛitrahann anyéshâṃ yắ çatakrato || 14 || asmắkam adyắntamaṃ stómaṃ dhishva mahâmaha | asmắkaṃ te sávanâ santu çáṃtamâ mádâya dyuksha somapâḥ || 15 || 9 ||

nahí shás táva nó máma çástré anyásya ráṇyati | yó

33, 4 gắya ándhasaḥ máde. 5 su-savyáḥ. çatá-maghaḥ. 6 ávṛitaḥ. víbhûta-dyumnaḥ. 7 çiprĭ́. 8 nákiḥ tvâ. 9 áni-stṛitaḥ. hávam ná índraḥ. yoshati. 10 vṛíshâ ít. vṛísha-jûtiḥ naḥ ávṛitaḥ. hí ugra. vṛísho *iti*. 13 ắ indra. ná ayám ácha. bráhma ukthắ. 14 rathe-sthắm. 15 adyá ántamam. mahá-maha. 16 sáḥ. nó *iti*.

Digitized by Google

asmắn vîrá ắnayat ‖ 16 ‖ índraç cid ghâ tád abravît striyắ açâsyám mánaḥ | utó áha krátuṃ raghúm ‖ 17 ‖ sáptî cid ghâ madacyútâ mithunắ vahato rátham | évéd dhữr vṛíshṇa úttarâ ‖ 18 ‖ adhắḥ paçyasva mópári saṃtarắm-pâdakaú hara | mắ te kaçaplakaú dṛiçan strî hí brahmắ babhữvitha ‖ 19 ‖ 10 ‖

34 (654). anushṭubh. 16—18 gâyatrî.

Éndra yâhi háribhir úpa káṇvasya sushṭutím | divó amúshya çắsato divắṃ yayá divâvaso ‖ 1 ‖ ắ tvâ grắvâ vádann ihá somî ghóśheṇa yachatu | divó amúshya — ‖ 2 ‖ átrâ ví nemír eshâm úrâṃ ná dhûnute vṛíkaḥ | divó amúshya — ‖ 3 ‖ ắ tvâ káṇvâ ihắvase hávante vắjasâtaye | divó amúshya — ‖ 4 ‖ dádhâmi te sutắnâṃ vṛíshṇe ná pûrvapắyyam | divó amúshya — ‖ 5 ‖ 11 ‖

smátpuraṃdhir na ắ gahi viçvátodhîr na ûtáye | divó amúshya — ‖ 6 ‖ ắ no yâhi mahemate sáhasrote çátâmagha | divó amúshya — ‖ 7 ‖ ắ tvâ hótâ mánurhito devatrắ vakshad ṛ̃ḍyaḥ | divó amúshya — ‖ 8 ‖ ắ tvâ madacyútâ hárî çyenám pakshéva vakshataḥ | divó amúshya — ‖ 9 ‖ ắ yâhy aryá ắ pári svâhâ sómasya pîtáye | divó amúshya — ‖ 10 ‖ 12 ‖

ắ no yâhy úpaçruty ukthéshu raṇayâ ihá | divó amúshya — ‖ 11 ‖ sárûpair ắ sú no gahi sámbhṛitaiḥ sámbhṛitâçvaḥ | divó amúshya — ‖ 12 ‖ ắ yâhi párvatebhyaḥ samudrásyắdhi vishṭápaḥ | divó amúshya — ‖ 13 ‖ ắ no gáv-

---

33, 16 ắ anayat. 17 gha. utó *iti*. 18 gha. evá ít. 19 mắ upári. kaça-plakaú. — 34, 1 ắ indra. divâvaso *iti* divâ-vaso. 3 átra. 4 ihá ávase. 6 smát-puraṃdhiḥ. viçvátaḥ-dhiḥ. 7 mahe -mate sáhasra-ûte çáta-magha. 9 pakshắ-iva. 11 raṇaya ihá. 12 sámbhṛita-açvaḥ. 13 samudrásya ádhi.

Digitized by Google

yâny áçvyâ sahásrâ çûra dardṛihi | divó amúshya — ‖ 14 ‖ ấ naḥ sahasraçó bharâyútâni çatấni ca | divó amúshya — ‖ 15 ‖ ấ yád índraç ca dádvahe sahásraṃ vásurocishaḥ | ójishṭham áçvyam paçúm ‖ 16 ‖ yá ṛijrấ vấtaraṅhaso 'rushấso raghushyádaḥ | bhrấjante sűryâ iva ‖ 17 ‖ pấrâvatasya râtíshu dravấccakreshv âçúshu | tíshṭhaṃ vánasya mádhya ấ ‖ 18 ‖ 13 ‖

35 (655). uparishṭâjjyotis. 22. 24 paṅkti. 23 mahâbṛihatî.

Agnínéndreṇa váruṇena víshṇunâdityaí rudraír vásubhiḥ sacâbhúvâ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómam pibatam açvinâ ‖ 1 ‖ víçvâbhir dhîbhír bhúvanena vâjinâ divấ pṛithivyấdribhiḥ sacâbhúvâ | sajóshasâ ushásâ — ‖ 2 ‖ víçvair devaís tribhír ekâdaçaír ihấdbhír marúdbhir bhṛígubhiḥ sacâbhúvâ | sajóshasâ ushásâ — ‖ 3 ‖ jushéthâṃ yajnám bódhataṃ hávasya me víçvehá devau sávanấva gachatam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa céshaṃ no voḷham açvinâ ‖ 4 ‖ stómaṃ jushethâṃ yuvaçéva kanyánâṃ víçvehá devau sávanấva gachatam | sajóshasâ ushásâ sűryena céshaṃ — ‖ 5 ‖ gíro jushethâm adhvaráṃ jushethâṃ víçvehá devau sávanấva gachatam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa céshaṃ — ‖ 6 ‖ 14 ‖

hâridravéva patatho vánéd úpa sómaṃ sutám mahishévấva gachathaḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca trír vartír yâtam açvinâ ‖ 7 ‖ haṅsấv iva patatho adhvagấv iva sómaṃ sutám mahishévấva gachathaḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa

---

34, 15 sahasra-çáḥ bhara ayútâni. 16 vásu-rocishaḥ. 17 yé ṛijrấḥ. raghu-syádaḥ. 18 dravát-cakreshu. mádhye. — 35, 1 agnínâ índreṇa. víshṇunâ ádityaiḥ. sacâ-bhúvâ. sa-jóshasau. 2 pṛithivyấ ádri-bhiḥ. 3 ihá at-bhíḥ. 4 víçvâ ihá. sávanâ áva. ca ấ ísham. 5 yuvaçấ-iva. 7 hâridravấ-iva. vánâ ít. mahishấ-iva áva.

Digitized by Google

ca trír — ‖ 8 ‖ çyenắv iva patatho havyádâtaye sómaṃ sutám mahishévắva gachathaḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca trír — ‖ 9 ‖ píbataṃ ca tripṇutáṃ cắ ca gachatam prajắṃ ca dhattáṃ drávinaṃ ca dhattam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa córjaṃ no dhattam açvinâ ‖ 10 ‖ jáyataṃ ca prá stutaṃ ca prá câvatam prajắṃ ca dhattáṃ drávinaṃ ca dhattam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa córjaṃ — ‖ 11 ‖ hatáṃ ca çátrûn yátataṃ ca mitríṇaḥ prajắṃ ca dhattáṃ drávinaṃ ca dhattam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa córjaṃ — ‖ 12 ‖ 15 ‖

mitrắváruṇavantâ utá dhármavantâ marútvantâ jaritúr gachatho hávam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa câdityaír yâtam açvinâ ‖ 13 ‖ áṅgirasvantâ utá víshṇuvantâ marútvantâ jaritúr gachatho hávam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa câdityaír — ‖ 14 ‖ ṛibhumántâ vṛishaṇâ vắjavantâ marútvantâ jaritúr gachatho hávam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa câdityaír — ‖ 15 ‖ bráhma jinvatam utá jinvataṃ dhíyo hatáṃ rákshâṅsi sédhatam ámîvâḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómaṃ sunvató açvinâ ‖ 16 ‖ kshatráṃ jinvatam utá jinvataṃ nṛ́n hatáṃ rákshâṅsi sédhatam ámîvâḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómaṃ — ‖ 17 ‖ dhenűr jinvatam utá jinvataṃ víço hatáṃ rákshâṅsi sédhatam ámîvâḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómaṃ — ‖ 18 ‖ 16 ‖

átrer iva çṛiṇutaṃ pûrvyástutiṃ çyâvắçvasya sunvató madacyutâ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa cắçvinâ tiróahnyam ‖ 19 ‖ sargắñ iva sṛijataṃ sushṭutím̐r úpa çyâvắçvasya sunvató madacyutâ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa cắçvinâ — ‖ 20 ‖ raçmím̐r iva yachatam adhvarắñ úpa çyâvắçvasya sunvató

35, 10 ca á ca. ca űrjam. 11 ca avatam. 13 mitrắváruṇa -vantau. ca âdityaíḥ. 14 áṅgirasvantau. 19 ca áçvinâ tiráḥ-ahnyam.

Digitized by Google

madacyutâ | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa câçvinâ — ‖ 21 ‖ arvâg ráthaṃ ní yachatam píbataṃ somyám mádhu | â yâtam açvinâ gatam avasyúr vâm ahâṃ huve dhattâṃ rátnâni dâçúshe ‖ 22 ‖ namovâké prásthite adhvaré narâ vivákshaṇasya pîtáye | â yâtam açvinâ — ‖ 23 ‖ svâhâkṛitasya tṛimpataṃ sutásya devâv ándhasaḥ | â yâtam açvinâ — ‖ 24 ‖ 17 ‖

36 (656). çakvarî. 7 mahâpaṅkti.

Avitâsi sunvató vṛiktábarhishaḥ píbâ sómam mádâya kâṃ çatakrato | yáṃ te bhâgám ádhârayan víçvâḥ sehânáḥ pṛítanâ urú jráyaḥ sám apsujín marútvâñ indra satpate ‖ 1 ‖ práva stotâram maghavann áva tvâm píbâ sómam mádâya kâṃ çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 2 ‖ ûrjâ devâñ ávasy ójasâ tvâm píbâ sómam mádâya kâṃ çatakrato | yáṃ te bhâgáṃ — ‖ 3 ‖ janitâ divó janitâ pṛithivyâḥ píbâ sómam mádâya kâṃ çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 4 ‖ janitâçvânâṃ janitâ gávâm asi píbâ sómam mádâya kâṃ çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 5 ‖ átṛiṇâṃ stómam adrivo mahás kṛidhi píbâ sómam mádâya kâṃ çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 6 ‖ çyâvâçvasya sunvatás táthâ çṛiṇu yáthâçṛiṇor átreḥ kármâṇi kṛiṇvatáḥ | prá trasádasyum âvitha tvám éka ín nṛishâhya índra bráhmâṇi vardháyan ‖ 7 ‖ 18 ‖

37 (657). mahâpaṅkti. 1 atijagatî.

Prédám bráhma vṛitratûryeshv âvitha prá sunvatáḥ çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya sávanasya

---

35, 22 píbataṃ — mádhu = 501, 15. â yâtam — gatam = 628, 6. — 36, 1 avitâ asi. píba. apsu-jít. 2 prá ava. 5 janitâ áçvânâm. 7 yáthâ áçṛiṇoḥ. ít nṛi-sáhye. — 37, 1 prá idám. çaci-pate.

Digitized by Google

vṛitrahann anedya píbâ sómasya vajrivaḥ ‖ 1 ‖ sehâná ugra pṛítanâ abhí drúhaḥ çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — ‖ 2 ‖ ekarâḷ asyá bhúvanasya râjasi çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — ‖ 3 ‖ sasthâvânâ yavayasi tvám éka ic chacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — ‖ 4 ‖ kshémasya ca prayújaç ca tvám îçishe çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — ‖ 5 ‖ kshatrấya tvam ávasi ná tvam âvitha çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — ‖ 6 ‖ çyâvâçvasya rébhatas táthâ çṛiṇu yáthâçṛiṇor átreḥ kármâṇi kṛiṇvatáḥ | prá trasádasyum âvitha tvám éka ín nṛishấhya índra kshatrấṇi vardháyan ‖ 7 ‖ 19 ‖

38 (658). gâyatri.

Yajnásya hí sthá ṛitvíjâ sásnî vấjeshu kármasu | índrâgnî tásya bodhatam ‖ 1 ‖ toçấsâ rathayấvânâ vṛitrahấṇâparấjitâ | índrâgnî tásya bodhatam ‖ 2 ‖ idáṃ vâm madirám mádhv ádhukshann ádribhir náraḥ | índrâgnî tásya bodhatam ‖ 3 ‖ jushéthâṃ yajnám ishṭáye sutáṃ sómaṃ sadhastutî | índrâgnî ấ gataṃ narâ ‖ 4 ‖ imấ jushethâṃ sávanâ yébhir havyấny ûháthuḥ | índrâgnî ấ gataṃ narâ ‖ 5 ‖ imấṃ gâyatrávartaniṃ jushéthâṃ sushṭutím máma | índrâgnî ấ gataṃ narâ ‖ 6 ‖ 20 ‖

prâtaryấvabhir ấ gataṃ devébhir jenyâvasû | índrâgnî sómapîtaye ‖ 7 ‖ çyâvâçvasya sunvató 'trîṇâṃ çṛiṇutaṃ hávam | índrâgnî sómapîtaye ‖ 8 ‖ evấ vâm ahva ûtáye yáthâhuvanta médhirâḥ | índragnî sómapîtaye ‖ 9 ‖ ấháṃ

37, 1 píba. 4 sa-sthâvânâ. ít çaci-pate. 7 vgl. 656, 7. — 38, 2 vṛitra-hánâ áparâ-jitâ. 4 sadhastuti-índrâgnî *iti*. 8 átriṇâm. 9 evá. ahve. yáthâ áhuvanta. 10 ấ ahám.

Digitized by Google

sárasvatîvator indrâgnyór ávo vṛiṇe | yắbhyâṃ gâyatrám ṛicyáte || 10 || 21 ||

39 (659). mahâpaṅkti.

Agnim astoshy ṛigmíyam agním îḷắ yajádhyai | agnír devắñ anaktu na ubhé hí vidáthe kavír antáç cárati dûtyàṃ nábhantâm anyaké same || 1 || ny àgne návyasâ vácas tanûshu çáṅsam eshâm | ny árâtî rárâvṇâṃ víçvâ aryó árâtir itó yuchantv âmúro nábhantâm anyaké same || 2 || ágne mánmâni túbhyaṃ kắṃ ghṛitáṃ ná juhva âsáni | sá devéshu prá cikiddhi tvắṃ hy ási pûrvyáḥ çivó dûtó vivásvato nábhantâm anyaké same || 3 || tát-tad agnír váyo dadhe yáthâ-yathâ kṛipaṇyáti | ûrjắhutir vásûnâṃ çáṃ ca yóç ca máyo dadhe víçvasyai devắhûtyai nábhantâm anyaké same || 4 || sá ciketa sáhîyasâgníç citréṇa kármaṇâ | sá hótâ çáçvatînâṃ dákshiṇâbhir abhîvṛita inóti ca pratîvyàṃ nábhantâm anyaké same || 5 || 22 ||

agnír jâtắ devắnâm agnír veda mártânâm apîcyàm | agníḥ sá draviṇodắ agnír dvắrâ vy ûrṇute svâhuto návîyasâ nábhantâm anyaké same || 6 || agnír devéshu sáṃvasuḥ sá vikshú yajníyâsv ắ | sá mudắ kắvyâ purú víçvam bhûmeva pushyati devó devéshu yajníyo nábhantâm anyaké same || 7 || yó agníḥ saptámânushaḥ çritó víçveshu síndhushu | tám ắganma tripastyám mandhâtúr dasyuhántamam agníṃ yajnéshu pûrvyáṃ nábhantâm anyaké same || 8 || agnís tríṇi tridhắtûny ắ ksheti vidáthâ kavíḥ | sá tríñr ekâdaçắñ ihá yákshac ca pipráyac ca no vípro dûtáḥ párishkṛito

---

38, 10 sárasvati-vatoḥ. — 39, 1 ubhé-vidáthe *iti*. 2 ní agne. ní árâtiḥ. 3 juhve. hí. 4 ûrjắ-âhutiḥ. 5 sáhiyasâ agníḥ. abhí-vṛitaḥ. 6 ví úrṇute sú-âhutaḥ. 7 bhûma-iva. 8 ắ aganma. 9 yákshat ca pipráyat. pári-kṛitaḥ.

Digitized by Google

nábhantâm anyaké same || 9 || tvám no agna âyúshu tvám devéshu pûrvya vásva éka irajyasi | tvấm ấpaḥ parisrútaḥ pári yanti svásetavo nábhantâm anyaké same || 10 || 23 ||

40 (660). mahâpaṅkti. 2 çakvarî. 12 trishṭubh.

Índrâgnî yuvám sú naḥ sáhantâ dấsatho rayím | yéna dṛiḷhấ samátsv ấ vîḷú cit sâhishîmáhy agnír váneva vấta ín nábhantâm anyaké same || 1 || nahí vâṃ vavráyâmahé 'théndram íd yajâmahe çávishṭhaṃ nṛiṇấṃ náram | sá naḥ kadấ cid árvatâ gámad ấ vấjasâtaye gámad ấ medhásâtaye nábhantâm anyaké same || 2 || tấ hí mádhyam bhárâṇâm indrâgnî adhikshitáḥ | tấ u kavitvanấ kavî prichyámânâ sakhîyaté sáṃ dhîtám açnutaṃ narâ nábhantâm anyaké same || 3 || abhy àrca nabhâkavád indrâgnî yajásâ girấ | yáyor víçvam idáṃ jágad iyáṃ dyaúḥ pṛithivî́ mahy ùpásthe bibhṛitó vásu nábhantâm anyaké same || 4 || prá bráhmâṇi nabhâkavád indrâgníbhyâm irajyata | yấ saptábudhnam arṇaváṃ jihmábâram aporṇutá índra îçâna ójasâ nábhantâm anyaké same || 5 || ápi vṛiçca purâṇavád vratáter iva gushpitám ójo dâsásya dambhaya | vayáṃ tád asya sámbhṛitaṃ vásv índreṇa ví bhajemahi nábhantâm anyaké same || 6 || 24 ||

yád indrâgnî jánâ imé vihváyante tánâ girấ | asmákebhir nṛíbhir vayáṃ sâsahyấma pṛitanyató vanuyấma vanushyató nábhantâm anyaké same || 7 || yấ nú çvetấv avó divá uccárâta úpa dyúbhiḥ | indrâgnyór ánu vratám úhânâ yanti síndhavo yấnt sîm bandhấd ámuñcatâṃ nábhantâm

---

39, 10 agne. svá-setavaḥ. — 40, 1 sahishîmáhi. váná-iva vâte ít. 2 vavráyâmahe átha índram. 3 indrâgnî *iti* adhi-kshitáḥ taú. sakhi-yaté. 4 abhí arca. mahî́ upá-sthe. 5 jihmá-bâram apa-úṛṇutaḥ. 7 sasahyấma. 8 ut-cárâtaḥ. úhânâḥ.

Digitized by Google

anyaké same ‖ 8 ‖ pûrvîsh ṭa indrópamâtayaḥ pûrvîr utá práçastayaḥ sûno hinvásya harivaḥ | vásvo vîrásyâpṛîco yâ nú sâdhanta no dhíyo nábhantâm anyaké same ‖ 9 ‖ tâṃ çiçîtâ suvṛiktíbhis tveshâṃ sátvânam ṛigmíyam | utó nú cid yá ójasâ çúshṇasyâṇḍâni bhédati jéshat svàrvatîr apó nábhantâm anyaké same ‖ 10 ‖ tâṃ çiçîtâ svadhvaráṃ satyáṃ sátvânam ṛitvíyam | utó nó cid yá óhata âṇḍâ çúshṇasya bhédaty ájaiḥ svàrvatîr apó nábhantâm anyaké same ‖ 11 ‖ evéndrâgníbhyâm pitṛiván návîyo mandhâtṛivád aṅgirasvád avâci | tridhâtunâ çármaṇâ pâtam asmân vayáṃ syâma pátayo rayîṇâm ‖ 12 ‖ 25 ‖

41 (661). mahâpaṅkti.

Asmâ û shú prábhûtaye váruṇâya marúdbhyó 'rcâ vidúshṭarebhyaḥ | yó dhîtâ mânushâṇâm paçvó gâ iva rákshati nábhantâm anyaké same ‖ 1 ‖ tám û shú samanâ girâ pitṛîṇâṃ ca mánmabhiḥ | nâbhâkásya práçastibhir yáḥ síndhûnâm úpodaye saptásvasâ sá madhyamó nábhantâm anyaké same ‖ 2 ‖ sá kshápaḥ pári shasvaje ny ùsró mâyáyâ dadhe sá víçvam pári darçatáḥ | tásya vénîr ánu vratám ushás tisró avardhayan nábhantâm anyaké same ‖ 3 ‖ yáḥ kakúbho nidhârayáḥ pṛithivyâṃ ádhi darçatáḥ | sá mâtâ pûrvyám padáṃ tád váruṇasya sáptyaṃ sá hí gopâ ivéryo nábhantâm anyaké same ‖ 4 ‖ yó dhartâ bhúvanânâṃ yá usrâṇâm apîcyâ véda nâmâni gúhyâ | sá kavíḥ kâvyâ purú rûpáṃ dyaúr iva pushyati nábhantâm anyaké same ‖ 5 ‖ 26 ‖

40, 9 pûrvîḥ te indra úpa-mâtayaḥ. vîrásya â-pṛîcaḥ yâḥ. 10 çiçita. utó *iti*. çúshṇasya âṇḍâni. 11 çiçita. utó *iti*. óhate. 12 evá indrâgní-bhyâm pitṛi-vát. — 41, 1 asmaí ûṃ *iti* sú. marút-bhyaḥ árca vidúḥ-tarebhyaḥ. 2 ûṃ *iti* sú. úpa ut-ayé. 3 sasvaje ní usráḥ. 4 ni-dhârayáḥ. iva íryaḥ.

Digitized by Google

yásmin víçvâni kávyâ cakré nâbhir iva çritâ | tritám jûtî saparyata vrajé gávo ná saṃyúje yujé áçvâñ ayukshata nábhantâm anyaké same ‖ 6 ‖ yá âsv átka âçáye víçvâ jâtâny eshâm | pári dhâmâni mármṛiçad váruṇasya puró gáye víçve devâ ánu vratám nábhantâm anyaké same ‖ 7 ‖ sá samudró apîcyàs turó dyâm iva rohati ní yád âsu yájur dadhé | sá mâyâ arcínâ padâstṛiṇân nâkam âruhan nábhantâm anyaké same ‖ 8 ‖ yásya çvetâ vicakshaṇâ tisró bhûmîr adhikshitâḥ | trír úttarâṇi paprátur váruṇasya dhruvám sádaḥ sá saptânâm irajyati nábhantâm anyaké same ‖ 9 ‖ yáḥ çvetâñ ádhinirṇijaç cakré kṛishṇâñ ánu vratâ | sá dhâma pûrvyám mame yáḥ skambhéna ví ródasî ajó ná dyâm ádhârayan nábhantâm anyaké same ‖ 10 ‖ 27 ‖

42 (662). 1—3 trishṭubh. 4—6 anushṭubh.

Ástabhnâd dyâm ásuro viçvávedâ ámimîta varimâṇam pṛithivyâḥ | âsîdad víçvâ bhúvanâni samrâḍ víçvét tâni váruṇasya vratâni ‖ 1 ‖ evâ vandasva váruṇam bṛihántam namasyâ dhîram amṛítasya gopâm | sá naḥ çárma trivárûthaṃ ví yaṅsat pâtâṃ no dyâvâpṛithivî upásthe ‖ 2 ‖ imâṃ dhíyaṃ çikshamâṇasya deva krátuṃ dákshaṃ varuṇa sáṃ çiçâdhi | yáyâti víçvâ duritâ tárema sutármâṇam ádhi nâvam ruhema ‖ 3 ‖ â vâṃ grâvâṇo açvinâ dhîbhír víprâ acucyavuḥ | nâsatyâ sómapîtaye nábhantâm anyaké same ‖ 4 ‖ yáthâ vâm átrir açvinâ gîrbhír vípro ájohavît | nâsatyâ sómapîtaye nábhantâm anyaké same ‖ 5 ‖ evâ vâm

---

41, 7 â-çáye. 8 padâ ástṛiṇât. â aruhat. 9 adhi-kshitâḥ. 10 ádhi-nirṇijaḥ. ródasî *iti*. ádhârayat. — 42, 1 â asîdat. víçvâ ít. 2 evâ. namasyâ. dyâvâpṛithivî *iti*. 3 yáyâ áti. su -tármâṇam.

Digitized by Google

ahva ûtáye yáthāhuvanta médhirāḥ | nāsatyā sómapîtaye nábhantām anyaké same ‖ 6 ‖ 28 ‖

Pañcamo 'nuvākaḥ.

43 (663). gâyatrî.

Imé víprasya vedháso 'gnér āstṛitayajvanaḥ | gíraḥ stómāsa îrate ‖ 1 ‖ ásmai te pratiháryate jātavedo vícarshaṇe | ágne jánāmi sushṭutím ‖ 2 ‖ ārokā iva ghéd áha tigmā agne táva tvíshaḥ | dadbhír vánāni bapsati ‖ 3 ‖ hárayo dhūmáketavo vātajūtā úpa dyávi | yátante vṛíthag agnáyaḥ ‖ 4 ‖ eté tyé vṛíthag agnáya iddhāsaḥ sám adṛikshata | ushásām iva ketávaḥ ‖ 5 ‖ 29 ‖

kṛishṇā rájāṅsi patsutáḥ prayāṇe jātávedasaḥ | agnír yád ródhati kshámi ‖ 6 ‖ dhāsíṃ kṛiṇvānā óshadhīr bápsad agnír ná vāyati | púnar yán táruṇīr ápi ‖ 7 ‖ jihvābhir áha nánnamad arcíshā jañjaṇābhávan | agnír váneshu rocate ‖ 8 ‖ apsv àgne sádhish ṭáva saúshadhīr ánu rudhyase | gárbhe sāñ jāyase púnaḥ ‖ 9 ‖ úd agne táva tád ghṛitād arcí rocata āhutam | níṅsānaṃ juhvò múkhe ‖ 10 ‖ 30 ‖

ukshānnāya vaçānnāya sómapṛishṭhāya vedháse | stómair vidhemāgnáye ‖ 11 ‖ utá tvā námasā vayáṃ hótar vāreṇyakrato | ágne samídbhir îmahe ‖ 12 ‖ utá tvā bhṛiguvác chuce manushvád agna āhuta | āṅgirasvád dhavāmahe ‖ 13 ‖ tváṃ hy àgne agnínā vípro víprena sánt satā | sákhā sákhyā samidhyáse ‖ 14 ‖ sá tváṃ víprāya dāçúshe rayíṃ dehi sahasríṇam | ágne vîrávatīm ísham ‖ 15 ‖ 31 ‖

ágne bhrātaḥ sáhaskṛita róhidaçva çúcivrata | imáṃ

42, 6 evā — médhirāḥ = 658, 9. — 43, 1 gha ít. 8 jañjaṇā-bhávan. 9 ap-sú agne sádhiḥ táva sāḥ óshadhīḥ. 10 arcíḥ rocate. 11 ukshá-annāya vaçā-annāya. vidhema agnáye. 13 bhṛigu-vát çuce. agne. havāmahe. 14 hí agne.

stómaṃ jushasva me ‖ 16 ‖ utá tvâgne máma stúto vâçrâya pratiháryate | goshṭhám gâva ivâçata ‖ 17 ‖ túbhyaṃ tâ aṅgirastama víçvâḥ sukshitáyaḥ pṛithak | ágne kámâya yemire ‖ 18 ‖ agníṃ dhîbhír manîshíṇo médhirâso vipaçcitaḥ | admasádyâya hinvire ‖ 19 ‖ táṃ tvâm ájmeshu vâjínaṃ tanvânâ agne adhvarám | váhniṃ hótâram îlate ‖ 20 ‖ 32 ‖

purutrâ hí sadṛíṅṅ ási víço víçvâ ánu prabhúḥ | samátsu tvâ havâmahe ‖ 21 ‖ tám îḷishva yá âhuto 'gnír vibhrâjate ghṛitaíḥ | imáṃ naḥ çṛiṇavad dhávam ‖ 22 ‖ táṃ tvâ vayáṃ havâmahe çṛiṇvántaṃ jâtávedasam | ágne ghnántam ápa dvíshaḥ ‖ 23 ‖ viçâṃ râjânam ádbhutam ádhyakshaṃ dhármaṇâm imám | agním îḷe sá u çravat ‖ 24 ‖ agníṃ viçvâyuvepasam máryaṃ ná vâjínaṃ hitám | sáptiṃ ná vâjayâmasi ‖ 25 ‖ 33 ‖

ghnán mṛidhrâṇy ápa dvísho dáhan rákshâṅsi viçváhâ | ágne tigména dîdihi ‖ 26 ‖ yáṃ tvâ jánâsa indhaté manushvád aṅgirastama | ágne sá bodhi me vácaḥ ‖ 27 ‖ yád agne divijâ ásy apsujâ vâ sahaskṛita | táṃ tvâ gîrbhír havâmahe ‖ 28 ‖ túbhyaṃ ghét té jánâ imé víçvâḥ sukshitáyaḥ pṛíthak | dhâsíṃ hinvanty áttave ‖ 29 ‖ té ghéd agne svâdhyó 'hâ víçvâ nṛicákshasaḥ | tárantaḥ syâma durgáhâ ‖ 30 ‖ 34 ‖

agníṃ mandrám purupriyáṃ çîrám pâvakáçocisham | hṛidbhír mandrébhir îmahe ‖ 31 ‖ sá tvám agne vibhâvasuḥ sṛijánt sûryo ná raçmíbhiḥ | çárdhan támâṅsi jighnase ‖ 32 ‖ tát te sahasva îmahe dâtráṃ yán nópadásyati | tvád agne váryaṃ vásu ‖ 33 ‖ 35 ‖

43, 17 tvâ agne. go-sthám. iva âçata. 14 adma-sádyâya. 21 = 631, 8. 22 hávam. 24 ádhi-aksham. 25 viçváyu-vepasam. 28 divi-jâḥ. apsu-jâḥ. 29 gha ít. 30 té — svâdhyò = 639, 17. áhâ. 32 vibhâ-vasuḥ. 33 yát ná upa-dásyati.

Digitized by Google

44 (664). gâyatrî.

Samídhâgníṃ duvasyata ghṛitaír bodhayatâtithim | ásmin havyâ juhotana || 1 || ágne stómaṃ jushasva me várdhasvânéna mánmanâ | práti sûktâni harya naḥ || 2 || agníṃ dûtám puró dadhe havyavâham úpa bruve | devâñ â sâdayâd ihá || 3 || út te bṛihánto arcáyaḥ samidhânásya dîdivaḥ | ágne çukrâsa îrate || 4 || úpa tvâ juhvò máma ghṛitâcîr yantu haryata | ágne havyâ jushasva naḥ || 5 || 36 ||

mandráṃ hótâram ṛitvíjaṃ citrábhânuṃ vibhâvasum | agníṃ îḷe sá u çravat || 6 || pratnáṃ hótâram îḍyaṃ júshṭam agníṃ kavíkratum | adhvarâṇâm abhiçríyam || 7 || jushânó aṅgirastamemâ havyâny ânushák | ágne yajnáṃ naya ṛituthâ || 8 || samidhâná u santya çukraçoca ihâ vaha | cikitvân daívyaṃ jánam || 9 || vípraṃ hótâram adrúhaṃ dhûmáketuṃ vibhâvasum | yajnânâṃ ketúm îmahe || 10 || 37 ||

ágne ní pâhi nas tvám práti shma deva rîshataḥ | bhindhí dvéshaḥ sahaskṛita || 11 || agníḥ pratnéna mánmanâ çúmbhânas tanvàṃ svâm | kavír vípreṇa vâvṛidhe || 12 || ûrjó nápâtam â huve 'gním pâvakáçocisham | asmín yajné svadhvaré || 13 || sá no mitramahas tvám ágne çukréṇa çocishâ | devaír â satsi barhíshi || 14 || yó agníṃ tanvò dáme devám mártaḥ saparyáti | tásmâ íd dîdayad vásu || 15 || 38 ||

agnír mûrdhâ diváḥ kakút pátiḥ pṛithivyâ ayám | apâṃ rétâṅsi jinvati || 16 || úd agne çúcayas táva çukrâ bhrâjanta îrate | táva jyótîṅshy arcáyaḥ || 17 || ṛçishe vâryasya hí dâtrásyâgne svàrpatiḥ | stotâ syâṃ táva çármaṇi || 18 || tvâm agne manîshíṇas tvâṃ hinvanti cíttibhiḥ | tvâṃ vardhantu

---

44, 1 sam-ídhâ agním. bodhayata átithim â asmin. 2 vardhásva anéna. 6 agním — çravat = 663, 24. 8 aṅgiraḥ-tama imâ. naya ṛitu -thâ. 9 çukra-çoce ihá â. 11 sma. ríshataḥ. 12 vavṛidhe. 14 devaír — barhíshi = 12, 4. 15 tásmai. 17 çukrâḥ. 18 dâtrásya agne svàḥ-patiḥ.

Digitized by Google

no gíraḥ ‖ 19 ‖ ádabdhasya svadhávato dûtásya rébhataḥ sádâ | agnéḥ sakhyáṃ vṛiṇîmahe ‖ 20 ‖ 39 ‖

agníḥ çúcivratatamaḥ çúcir víproḥ çúciḥ kavíḥ | çúcî rocata áhutaḥ ‖ 21 ‖ utá tvâ dhîtáyo máma gíro vardhantu viçváhâ | ágne sakhyásya bodhi naḥ ‖ 22 ‖ yád agne syáṃ ahám tvám tvám vâ ghâ syá ahám | syúsh ṭe satyá ihâçíshaḥ ‖ 23 ‖ vásur vásupatir hí kam ásy agne vibhávasuḥ | syáma te sumatáv ápi ‖ 24 ‖ ágne dhṛitávratâya te samudráyeva síndhavaḥ | gíro vâçrásа îrate ‖ 25 ‖ 40 ‖

yúvânaṃ viçpátiṃ kavíṃ viçvádam puruvépasam | agníṃ çumbhâmi mánmabhiḥ ‖ 26 ‖ yajnánâṃ rathyè vayáṃ tigmájambhâya vîḷáve | stómair ishemâgnáye ‖ 27 ‖ ayám agne tvé ápi jaritá bhûtu santya | tásmai pâvaka mṛiḷaya ‖ 28 ‖ dhíro hy ásy admasád vípro ná jágriviḥ sádâ | ágne dîdáyasi dyávi ‖ 29 ‖ purágne duritébhyaḥ purá mṛidhrébhyaḥ kave | prá ṇa áyur vaso tira ‖ 30 ‖ 41 ‖

45 (665). gâyatrî.

Á ghâ yé agníṃ indhaté stṛiṇánti barhír ânushák | yéshâṃ índro yúvâ sákhâ ‖ 1 ‖ bṛihánn íd idhmá eshâṃ bhúri çastám pṛithúḥ sváruḥ | yéshâṃ índro yúvâ sákhâ ‖ 2 ‖ áyuddha íd yudhá vṛítaṃ çúra ájati sátvabhiḥ | yéshâṃ índro yúvâ sákhâ ‖ 3 ‖ á bundáṃ vṛitrahá dade jâtáḥ prichad ví mâtáram | ká ugráḥ ké ha çṛiṇvire ‖ 4 ‖ práti tvâ çavasî vadad girâv ápso ná yodhishat | yás te çatrutvám âcaké ‖ 5 ‖ 42 ‖

utá tvám maghavañ chṛiṇu yás te váshṭi vavákshi tát |

44, 21 çúciḥ rocate. 23 gha. syúḥ te. ihá â-çíshaḥ. 25 samudráya-iva. 26 viçva-ádam puru-vépasam. 27 ishema agnáye. 28 tásmai — mṛiḷaya = 12, 9. 29 hí ási adma-sát. 30 purá agne. naḥ. vaso *iti*. — 45, 1 gha. 3 á ajati. 4 ké ugráḥ. 6 çriṇu.

Digitized by Google

yád vîḷáyâsi vîḷú tát ‖ 6 ‖ yád âjím yấty âjikríd índraḥ svaçvayúr úpa | rathîtamo rathînâm ‖ 7 ‖ ví shú víçvâ abhiyújo vájrin víshvag yáthâ vṛiha | bhávâ naḥ suçrávastamaḥ ‖ 8 ‖ asmấkaṃ sú rátham purá índraḥ kṛiṇotu sâtáye | ná yáṃ dhŭrvanti dhûrtáyaḥ ‖ 9 ‖ vṛijyấma te pári dvíshó 'raṃ te çakra dâváne | gaméméd indra gómataḥ ‖ 10 ‖ 43 ‖

çánaiç cid yánto adrivó 'çvâvantaḥ çatagvínaḥ | vivákshaṇâ anehásaḥ ‖ 11 ‖ ûrdhvấ hí te divé-dive sahásrâ sûnṛítâ çatấ | jaritṛíbhyo vimáṅhate ‖ 12 ‖ vidmấ hí tvâ dhanaṃjayám índra dṛiḷhấ cid ârujám | âdâríṇaṃ yáthâ gáyam ‖ 13 ‖ kakuhấṃ cit tvâ kave mándantu dhṛishṇav índavaḥ | ấ tvâ paṇíṃ yád ĭmahe ‖ 14 ‖ yás te revấṉ ádâçuriḥ pramamársha magháttaye | tásya no véda ấ bhara ‖ 15 ‖ 44 ‖

imá u tvâ ví cakshate sákhâya indra somínaḥ | pushṭấvanto yáthâ paçúm ‖ 16 ‖ utá tvấbadhiraṃ vayáṃ çrútkarṇaṃ sántam ûtáye | dûrấd ihá havâmahe ‖ 17 ‖ yác chuçrûyấ imấṃ hávaṃ durmárshaṃ cakriyâ utá | bháver âpír no ántamaḥ ‖ 18 ‖ yác cid dhí te ápi vyáthir jaganvấṅso ámanmahi | godấ íd indra bodhi naḥ ‖ 19 ‖ ấ tvâ rambháṃ ná jívrayo rarabhmấ çavasas pate | uçmási tvâ sadhástha ấ ‖ 20 ‖ 45 ‖

stotrám índrâya gâyata purunṛimṇấya sátvane | nákir yáṃ vṛiṇvaté yudhí ‖ 21 ‖ abhí tvâ vṛishabhâ suté sutáṃ sṛijâmi pîtáye | tṛimpấ vy àçnuhî mádam ‖ 22 ‖ mấ tvâ mûrấ avishyávo mópahásvâna ấ dabhan | mấkîm brahmadvísho vanaḥ ‖ 23 ‖ ihá tvâ góparîṇasâ mahé mandantu rấ-

---

45, 7 svaçva-yúḥ. rathí-tamaḥ rathínâm. 8 sú. bháva. 10 dvíshaḥ áram. gaméma ít. 11 adri-vaḥ áçva-vantaḥ çata-gvínaḥ. 13 vidmá. â-rujám â-dâríṇam. 14 dhṛishṇo *iti*. 16 imé. pushṭá-vantaḥ. 17 tvâ ábadhiram. 18 çuçruyâḥ. 19 yát cit hí. 20 rarabhmá. sadhá-sthe. 22 vṛishabha. tṛimpá ví açnuhi. 23 mấ upa-hásvânaḥ. 24 gó-parîṇasâ.

Digitized by Google

dhase | sáro gauró yáthâ piba ‖ 24 ‖ yã̃ vṛitrahã̃ parâváti sánâ návâ ca cucyuvé | tã̃ saṃsátsu prá vocata ‖ 25 ‖ 46 ‖

ápibat kadrúvaḥ sutám indraḥ sahásrabâhve | átrâdedishṭa paúṅsyam ‖ 26 ‖ satyáṃ tát turváçe yádau vídâno ahnavâyyám | vy ânaṭ turváṇe çámi ‖ 27 ‖ taráṇiṃ vo jánânâṃ tradáṃ vã̃jasya gómataḥ | samânám u prá çaṅsisham ‖ 28 ‖ ṛibhukshâṇaṃ ná vártava ukthéshu tugryâvṛídham | indraṃ sóme sácâ suté ‖ 29 ‖ yáḥ kṛintád íd ví yonyáṃ triçókâya girím pṛithúm | góbhyo gâtúṃ níretave ‖ 30 ‖ 47 ‖

yád dadhishé manasyási mandânáḥ préd íyakshasi | mã̃ tát kar indra mṛiḷáya ‖ 31 ‖ dabhrám cid dhí tvâvataḥ kṛitáṃ çṛiṇvé ádhi kshámi | jígâtv indra te mánaḥ ‖ 32 ‖ táved u tã̃ḥ sukîrtáyó 'sann utá práçastayaḥ | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ ‖ 33 ‖ mã̃ na ékasminn ã̃gasi mã̃ dváyor utá trishú | vádhîr mã̃ çûra bhûrishu ‖ 34 ‖ bibháyâ hí tvã̃vata ugrã̃d abhiprabhaṅgíṇaḥ | dasmã̃d ahám ṛitîṣháhaḥ ‖ 35 ‖ 48 ‖

mã̃ sákhyuḥ çũnam ã̃ vide mã̃ putrásya prabhûvaso | âvṛítvad bhûtu te mánaḥ ‖ 36 ‖ kó nú maryâ ámithitaḥ sákhâ sákhâyam abravît | jahã̃ kó asmád îshate ‖ 37 ‖ evãre vṛishabhâ suté 'sinvan bhûry âvayaḥ | çvaghnîva nivátâ cáran ‖ 38 ‖ ã̃ ta etã̃ vacoyújâ hárî gṛibhṇe sumádrathâ | yád îm brahmábhya íd dádaḥ ‖39‖ bhindhí víçvâ ápa dvíshaḥ pári bã̃dho jahî mṛídhaḥ | vásu spârháṃ tád ã̃ bhara ‖ 40 ‖ yád vîḷâv indra yát sthiré yát párçâne párâbhṛitam | vásu spârháṃ tád ã̃ bhara ‖ 41 ‖ yásya te viçvámânusho bhûrer dattásya védati | vásu spârháṃ tád ã̃ bhara ‖ 42 ‖ 49 ‖

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

45, 26 átra adedishṭa. 27 ví ânaṭ. 29 vártave. tugrya-vṛídham. índram — suté = 5, 2. 30 níḥ-etave. 31 prá íṭ. 32 hí. 33 táva íṭ. su-kîrtáyaḥ ásan. yád — naḥ = 626, 25. 35 bibháya. abhi-prabhaṅgíṇaḥ. ṛiti-sáhaḥ. 36 prabhuvaso *iti* prabhu-vaso â-vṛítvat. 38 vṛishabha suté ásinvan. çvaghnî-iva. 39 te. sumát-rathâ. 40 jahí.

Digitized by Google

46 (666). 1 pâdanicrit. 2—4. 6. 10. 23. 29. 33 gâyatrî. 5 kakubh. 7. 11. 19. 25. 27. 29 bṛihatî. 8 anushṭubh. 9. 26. 28 satobṛihatî. 12 viparîtâ. 13 dvipadâ bṛihatî. 14 pipîlikamadhyâ. 15 kakubh nyaṅkuçirâ. 16 virâj. 71 jagatî. 18 uparishṭâdbṛihatî. 20 vishamapadâ. 21. 22. 24. 32 paṅkti. 30 dvipadâ virâj. 31 ushṇih.

Tvấvataḥ purûvaso vayám indra praṇetaḥ | smási sthâtar harîṇâm ‖ 1 ‖ tvấm hí satyám adrivo vidmá dâtấram ishấm | vidmá dâtấraṃ rayîṇấm ‖ 2 ‖ á́ yásya te mahimấnaṃ çátamûte çátakrato | gîrbhír gṛiṇánti kârávaḥ ‖ 3 ‖ sunîthó ghâ sá mártyo yám marúto yám aryamấ | mitráḥ pấnty adrúhaḥ ‖ 4 ‖ dádhâno gómad âçvavad suvî́ryam âdityajûta edhate | sádâ râyấ puruspṛíhâ ‖ 5 ‖ 1 ‖

tám índraṃ dấnam îmahe çavasânám ábhîrvam | îçânaṃ râyá îmahe ‖ 6 ‖ tásmin hí sánty ûtáyo víçvâ ábhîravaḥ sácâ | tám á́ vahantu sáptayaḥ purûvásum mádâya hárayaḥ sutám ‖ 7 ‖ yás te mádo váreṇyo yá indra vṛitrahántamaḥ | yá âdadíḥ svàr nṛíbhir yáḥ pṛítanâsu dushṭáraḥ ‖ 8 ‖ yó dushṭáro viçvavâra çravấyyo vấjeshv ásti tarutấ | sá naḥ çavishṭha sávanấ vaso gahi gaméma gómati vrajé ‖ 9 ‖ gavyó shú ṇo yáthâ purấçvayótá rathayấ | varivo vasyá mahâmaha ‖ 10 ‖ 2 ‖

nahí te çûra rấdhasó 'ntaṃ vindâmi satrấ | daçasyấ no maghavan nṛ́ cid adrivo dhíyo vấjebhir âvitha ‖ 11 ‖ yá ṛishváḥ çrâvayátsakhâ víçvét sá veda jánimâ purushṭutáḥ | táṃ víçve mânúshâ yugéndraṃ havante tavishámaṃ yatásrucaḥ ‖ 12 ‖ sá no vấjeshv avitấ purûvásuḥ puraḥsthâtấ maghávâ vṛitrahấ bhuvat ‖ 13 ‖ abhí vo vîrám ándhaso má-

---

46, 1 puruvaso *iti* puru-vaso. pranetar *iti* pra-netaḥ. 3 çátam-ûte 4 gha. 7 puru-vásum. 8 dustáraḥ. 9 sávanâ á́ vaso *iti*. 10 gavyó *iti* (d. i. gavyá́ u) sú naḥ. purấ açva-yá́ utá ratha-yấ. mahâ-maha. 11 rấdhasaḥ ántam. daçasyá́. nú. 12 çravayát-sakhâ víçvâ ít. jánima. yugá́ índram. 13 puru-vásuḥ.

Digitized by Google

deshu gâya girâ mahâ vicetasam | índraṃ nâma çrútyaṃ çâkínaṃ váco yáthâ ‖ 14 ‖ dadír rékṇas tanvè dadír vásu dadír vâjeshu puruhûta vâjínam | nûnám átha ‖ 15 ‖ 3 ‖

víçveshâm irajyántaṃ vásûnâṃ sâsahvâṅsaṃ cid asyá várpasaḥ | kṛipayató nûnám áty átha ‖ 16 ‖ mahâḥ sú vo áram ishe stávâmahe mîḷhúshe araṃgamâya jágmaye | yajnébhir gîrbhír viçvámanushâm marútâm iyakshasi gâye tvâ námasâ girâ ‖ 17 ‖ yé pâtáyante ájmabhir girîṇâṃ snúbhir eshâm | yajnám mahishváṇînâṃ sumnáṃ tuvishváṇînâm prâdhvaré ‖ 18 ‖ prabhaṅgáṃ durmatînâm índra çavishṭhâ bhara | rayím asmábhyaṃ yújyaṃ codayanmate jyéshṭhaṃ codayanmate ‖ 19 ‖ sánitaḥ súsanitar úgra cítra cétishṭha sûṇṛita | prâsáhâ samrât sáhuriṃ sáhantam bhujyúṃ vâjeshu pûrvyam ‖ 20 ‖ 4 ‖

â sá etu yá ívad âṅ ádevaḥ pûrtám âdadé | yáthâ cid váço açvyáḥ pṛithuçrávasi kânîtè 'syâ vyúshy âdadé ‖ 21 ‖ shashṭíṃ sahásrâçvyasyâyútâsanam úshṭrâṇâṃ viṅçatíṃ çatâ | dáça çyâvînâṃ çatâ dáça tryàrushîṇâṃ dáça gávâṃ sahásrâ ‖ 22 ‖ dáça çyâvâ ṛidhádrayo vîtávârâsa âçávaḥ | mathrâ nemíṃ ní vâvṛituḥ ‖ 23 ‖ dâṇâsaḥ pṛithuçrávasaḥ kânîtásya surâdhasaḥ | ráthaṃ hiraṇyáyaṃ dádan máṅhishṭhaḥ sûrír abhûd vârshishṭham akṛita çrávaḥ ‖ 24 ‖ â no vâyo mahé táne yâhí makhâya pâjase | vayáṃ hí te cakṛimâ bhûri dâváne sadyáç cin máhi dâváne ‖ 25 ‖ 5 ‖

yó áçvebhir váhate vásta usrâs tríḥ saptá saptatînâm | ebhíḥ sómebhiḥ somasúdbhiḥ somapâ dânâya çukrapûtapâḥ

46, 15 dadíḥ rékṇaḥ. 16 kṛipa-yatáḥ. 18 mahi-svánînâm. tuvi-svánînâm prá adhvaré. 19 çavishṭha â. codayat-mate. 20 sánitar *iti* sú-sanitaḥ. pra-sáhâ. 21 â. kânîté asyâḥ vi-úshi â-dadé. 22 sahásrâ áçvyasya ayútâ-asanam. trí-arushîṇâm. 23 ṛidhát-rayaḥ vîtá-vârâsaḥ. mathrâḥ. vavṛituḥ. 24 dádat. 25 cakṛimá. cit. 26 váste. soma-pâḥ. çukrapûta-pâḥ.

Digitized by Google

‖ 26 ‖ yó ma imáṃ cid u tmánāmandac citráṃ dâváne | aratvé ákshe náhushe sukṛítvani sukṛíttarâya sukrátuḥ ‖ 27 ‖ ucathyè vápushi yáḥ svarā́ḷ utá vâyo ghṛitasnāḷ | áçveshitaṃ rájeshitaṃ çúneshitam prā́jma tád idáṃ nú tát ‖ 28 ‖ ádha priyám ishirā́ya shashṭíṃ sahásrâsanam | áçvânâm ín ná vríshṇâm ‖ 29 ‖ gắvo ná yûthám úpa yanti vádhraya úpa mā́ yanti vádhrayaḥ ‖ 30 ‖ ádha yác cắrathe gaṇé çatám úshṭrāñ ácikradat | ádha çvítneshu viṅçatíṃ çatā́ ‖ 31 ‖ çatáṃ dâsé balbûthé vípras táruksha ā́ dade | té te vâyav imé jánâ mádantīndragopâ mádanti devágopāḥ ‖ 32 ‖ ádha syā́ yóshaṇâ mahī́ pratîcī́ váçam açvyáṃ | ádhirukmâ ví nîyate ‖ 33 ‖ 6 ‖

47 (667). mahâpaṅkti.

Máhi vo mahatā́m ávo váruṇa mítra dâçúshe | yám âdityâ abhí druhó rákshathâ ném aghám naçad aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 1 ‖ vidā́ devâ aghā́nâm ādityâso apā́kṛitim | pakshā́ váyo yáthopári vy àsmé çárma yachatâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 2 ‖ vy àsmé ádhi çárma tát pakshā́ váyo ná yantana | víçvâni viçvavedaso varûthyā́ manâmahe 'neháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 3 ‖ yásmâ árâsata kshávaṃ jîvā́tuṃ ca prácetasaḥ | mánor víçvasya ghéd imá ādityā́ rāyá îçate 'neháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 4 ‖ pári ṇo vṛiṇajann aghā́ durgā́ṇi rathyò yathâ | syā́méd índrasya çármaṇy ādityā́nâm utā́vasy aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 5 ‖ 7 ‖

46, 27 me. tmánâ ámandat. 28 áçva-ishitam rájaḥ-ishitam çúnâ-ishitam prá ájma. 29 sahásrâ asanam. ít. 30 mâ ā́. 31 yát. 32 táruksha. vâyo *iti*. jánāḥ mádanti índra-gopāḥ. 33 ádhi-rukmâ. — 47, 1 rákshatha ná ím. su-ûtáyaḥ. 2 vidā́. apa-ā́kṛitim. yáthâ upári ví asmé *iti*. yachata aneházaḥ. 3 ví asmé *iti*. 4 yásmai. gha ít imé ādityā́ḥ. 5 naḥ. syā́ma ít. utá ávasi. syāméd — çármaṇi = 4, 6.

Digitized by Google

parihvṛitéd anā́ jáno yushmā́dattasya vâyati | dévâ ádabhram âça vo yám âdityâ áhetanâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 6 || ná táṃ tigmáṃ caná tyájo ná drâsad abhí táṃ gurú | yásmâ u çárma saprátha ā́dityâso árâdhvam aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 7 || yushmé devâ ápi shmasi yúdhyanta iva vármasu | yûyám mahó na énaso yûyám árbhâd urushyatâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 8 || áditir na urushyatv áditiḥ çárma yachatu | mātā́ mitrásya reváto 'ryamṇó váruṇasya câneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 9 || yád devâḥ çárma çaraṇáṃ yád bhadráṃ yád anâturám | tridhā́tu yád varûthyàṃ tád asmā́su ví yantanâneháso va utáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 10 || 8 ||

ā́dityâ áva hí khyátā́dhi kṹlâd iva spáçaḥ | sutîrthàm árvato yathā́nu no neshathâ sugám aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 11 || néhá bhadráṃ rakshasvíne nā́vayaí nópayā́ utá | gáve ca bhadráṃ dhenáve vîrā́ya ca çravasyatè 'neháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 12 || yád âvír yád apîcyàṃ dévâso ásti dushkṛitám | tritá tád víçvam âptyá ârè asmád dadhâtanâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 13 || yác ca góshu dushvápnyaṃ yác câsmé duhitar divaḥ | tritā́ya tád vibhâvary âptyā́ya párâ vahâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 14 || nishkáṃ vâ ghâ kṛiṇávate srájaṃ vâ duhitar divaḥ | tritá dushvápnyaṃ sárvam âptyé pári dadmasy aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 15 || 9 ||

47, 6 pari-hvṛitā́ ít. yushmā́-dattasya. áhetana anehásaḥ. 7 yásmai. 8 smasi. urushyata anehásaḥ. 9 ca anehásaḥ. 10 yantana anehásaḥ. 11 khyáta ádhi. yathâ ánu. neshatha. 12 ná ihá. ná ava-yaí ná upa-yaí. çravasyaté anehásaḥ. 13 âptyé. dadhâtana anehásaḥ. 14 yát. duḥ-svápnyam yát ca asmé *iti*. vaha anehásaḥ. 15 gha.

Digitized by Google

tádannâya tádapase tám bhâgám upasedúshe | tritấya ca dvitấya cósho dushvápnyaṃ vahâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 16 ‖ yáthâ kalấṃ yáthâ çaphấṃ yátha ṛiṇáṃ saṃnáyâmasi | evấ dushvápnyaṃ sárvam âptyé sáṃ nayâmasy aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 17 ‖ ájaishmâdyấsanâma cấbhûmấṇâgaso vayám | úsho yásmâd dushvápnyâd ábhaishmấpa tád uchatv aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 18 ‖ 10 ‖

48 (668). trishṭubh. 5 jagati.

Svâdór abhakshi váyasaḥ sumedhấḥ svâdhyò varivovíttarasya | víçve yáṃ devấ utá mártyâso mádhu bruvánto abhí saṃcáranti ‖ 1 ‖ antáç ca prấgâ áditir bhavâsy avayâtấ háraso daívyasya | índav índrasya sakhyáṃ jushâṇáḥ çraúshṭîva dhúram ánu râyá ṛidhyâḥ ‖ 2 ‖ ápâma sómam amṛitâ abhûmấganma jyótir ávidâma devấn | kíṃ nûnám asmấn kṛiṇavad árâtiḥ kím u dhûrtír amṛita mártyasya ‖ 3 ‖ çáṃ no bhava hṛidá ấ pîtá indo pitéva soma sûnáve suçévaḥ | sákheva sákhya uruçaṅsa dhîraḥ prá ṇa ấyur jîváse soma târîḥ ‖ 4 ‖ imé mâ pîtấ yaçásа urushyávo ráthaṃ ná gấvaḥ sám anâha párvasu | té mâ rakshantu visrásaç carítrâd utá mâ srấmâd yavayantv índavaḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

agníṃ ná mâ mathitáṃ sáṃ didîpaḥ prá cakshaya kṛiṇuhí vásyaso naḥ | áthâ hí te máda ấ soma mánye revấṅ iva prá carâ pushṭîm ácha ‖ 6 ‖ ishiréṇa te mánasâ sutásya bhakshîmáhi pítryasyeva râyáḥ | sóma râjan prá ṇa

47, 16 tát-annâya tát-apase. upa-sedúshe. ca úshaḥ. vaha aneháśaḥ. 17 yáthâ ṛiṇám. evá. 18 ájaishma adyá ásanâma ca ábhûma ánâgasaḥ. ábhaishma ápa. — 48, 1 su-âdhyàḥ varivovít-tarasya. 2 prá agâḥ. índo *iti*. çraúshṭî-iva. râyé. 3 abhûma áganma. 4 hṛidé. -pîtá -iva. sákhâ-iva. sákhye. naḥ. 5 pîtấḥ. 6 átha. máde. cara. 7 pítryasya-iva. naḥ.

Digitized by Google

ấyûñshi târîr áhânîva sûryo vâsarāṇi || 7 || sóma râjan mṛiḷáyâ naḥ svastí táva smasi vratyâs tásya viddhi | álarti dáksha utá manyúr indo mấ no aryó anukâmám párâ dâḥ || 8 || tvấm hí nas tanvàḥ soma gopấ gấtre-gâtre nishasátthâ nṛicákshâḥ | yát te vayám praminấma vratấni sá no mṛiḷa sushakhấ deva vásyaḥ || 9 || ṛidûdáreṇa sákhyâ saceya yó mâ ná ríshyed dharyaçva pîtáḥ | ayấṃ yáḥ sómo ny ádhâyy asmé tásmâ índram pratíram emy ấyuḥ || 10 || 12 ||

ápa tyấ asthur ánirâ ámîvâ nír atrasan támishîcîr ábhaishuḥ | ấ sómo asmấñ aruhad víhâyâ áganma yátra pratiránta ấyuḥ || 11 || yó na índuḥ pitaro hṛitsú pîtó 'martyo mártyâñ âvivéça | tásmai sómâya havíshâ vidhema mṛiḷîké asya sumatáu syâma || 12 || tvấṃ soma pitṛíbhiḥ saṃvidânó 'nu dyấvâpṛithivî ấ tatantha | tásmai ta indo havíshâ vidhema vayấṃ syâma pátayo rayîṇấm || 13 || trấtâro devâ ádhi vocatâ no mấ no nidrấ îçata mótá jálpiḥ | vayấṃ sómasya viçváha priyấsaḥ suvîrâso vidátham ấ vadema || 14 || tvấṃ naḥ soma viçváto vayodhấs tvấṃ svarvíd ấ viçâ nṛicákshâḥ | tvấṃ na inda ûtíbhiḥ sajóshâḥ pâhí paççấtâd utá vâ purástât || 15 || 13 ||

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

49 (669). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Ágna ấ yâhy agníbhir hótâraṃ tvâ vṛiṇîmahe | ấ tvấm anaktu práyatâ havíshmatî yájishṭham barhír âsáde || 1 || áchâ hí tvâ sahasaḥ sûno aṅgiraḥ srúcaç cáranty adhvaré | ûrjo nápâtaṃ ghṛitákeçam îmahe 'gníṃ yajnéshu pûrvyám

48, 7 áhâni-iva. 8 mṛiḷáya. 9 gopấḥ. ni-sasáttha. su-sakhấ. 10 hari-açva. ní ádhâyi. tásmai. pra-tíram. 11 ámîvâḥ. ví-hâyâḥ. pra-tiránte. 12 ámartyaḥ. 13 ánu dyấvâpṛithivî *iti*. te. 14 vocata. ni-drấ îçata mấ utá. 15 viça. indo *iti*. — Die vâlakhilya-Hymnen, die, gemäfs der Angabe der anukramaṇî, in den Handschriften an dieser Stelle sich eingeschoben finden, s. am Schlusse. — 49, 1 ágne. 2 ácha.

Digitized by Google

‖ 2 ‖ ágne kavír vedhấ asi hótâ pâvaka yákshyaḥ | mandró yájishṭho adhvaréshv ĭḍyo víprebhiḥ çukra mánmabhiḥ ‖ 3 ‖ ádrogham ấ vahoçató yavishṭhya devấñ ajasra vîtáye | abhí práyâṅsi súdhitấ vaso gahi mándasva dhîtíbhir hitáḥ ‖ 4 ‖ tvám ít sapráthâ asy ágne trâtar ṛitás kavíḥ | tvấṃ víprâsaḥ samidhâna dîdiva ấ vivâsanti vedhásaḥ ‖ 5 ‖ 14 [32] ‖

çócâ çocishṭha dîdihí viçé máyo rấsva stotré mahấñ asi | devấnâṃ çárman máma santu sûráyaḥ çatrûshấhaḥ svagnáyaḥ ‖ 6 ‖ yáthâ cid vṛiddhám atasám ágne saṃjŭrvasi kshámi | evấ daha mitramaho yó asmadhrúg durmánmâ káç ca vénati ‖ 7 ‖ mấ no mártâya ripáve rakshasvíne mấghâçaṅsâya rîradhaḥ | ásredhadbhis taráṇibhir yavishṭhya çivébhiḥ pâhi pâyúbhiḥ ‖ 8 ‖ pâhí no agna ékayâ páhy ùtá dvitĭyayâ | pâhí gîrbhís tisríbhir ûrjâm pate pâhí catasríbhir vaso ‖ 9 ‖ pâhí víçvasmâd rakshásо árâvṇaḥ prá sma vấjeshu no 'va | tvấm íd dhí nédishṭhaṃ devátâtaya âpíṃ nákshâmahe vṛidhé ‖ 10 ‖ 15 [33] ‖

ấ no agne vayovṛídhaṃ rayím pâvaka çáṅsyam | rấsvâ ca na upamâte puruspṛíhaṃ súnîtî sváyaçastaram ‖ 11 ‖ yéna váṅsâma pṛítanâsu çárdhatas táranto aryá âdîçaḥ | sá tvấṃ no vardha práyasâ çacîvaso jínvâ dhíyo vasuvídaḥ ‖ 12 ‖ çíçâno vṛishabhó yathâgníḥ çríñge dávidhvat | tigmấ asya hánavo ná pratidhṛíshe sujámbhaḥ sáhaso yahúḥ ‖ 13 ‖ nahí te agne vṛishabha pratidhṛíshe jámbhâso yád vitíshṭhase | sá tvấṃ no hotaḥ súhutaṃ havísh kṛidhi váṅsvâ no vấryâ purú ‖ 14 ‖ çéshe váneshu mâtróḥ sáṃ tvâ mártâsa indhate | átandro havyấ vahasi havishkṛíta ấd íd devéshu râjasi ‖ 15 ‖ 16 [34] ‖

49, 4 vaha uçatáḥ. sú-dhitâ ấ. 6 çóca. çatru-sáhaḥ su-agnáyaḥ. 7 evá. asma-dhrúk. mấ aghá-çaṅsâya. 9 agne. pâhí utá. 10 hí. devá-tâtaye. 11 rấsva. 12 jínva. 13 yathâ agníḥ çríñge *iti*. 14 havíḥ. váṅsva.

saptá hótâras tám íd îḷate tvâgne sutyájam áhrayam | bhinátsy ádriṃ tápasâ ví çocíshâ prâgne tishṭha jánâñ áti || 16 || agním-agniṃ vo ádhriguṃ huvéma vṛiktábarhishaḥ | agníṃ hitáprayasaḥ çaçvatîshv ấ hótâraṃ carshaṇînām || 17 || kétena çármant sacate sushâmâny ágne túbhyaṃ cikitvânâ | ishaṇyáyâ naḥ pururûpam ấ bhara vấjaṃ nédishṭham ûtáye || 18 || ágne járitar viçpátis tepânó deva rakshásaḥ | áproshivân gṛihápatir mahấñ asi divás pâyúr duroṇayúḥ || 19 || mấ no ráksha ấ veçîd âghṛiṇîvaso mấ yâtúr yâtumấvatâm | parogavyûty ánirâm ápa kshúdham ágne sédha rakshasvínaḥ || 20 || 17 [35] ||

50 (670). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Ubháyaṃ çṛiṇávac ca na índro arvấg idáṃ vácaḥ | satrấcyâ maghávâ sómapîtaye dhiyấ çávishṭha ấ gamat || 1 || tám hí svarấjaṃ vṛishabháṃ tám ójase dhisháṇe nishṭatakshátuḥ | utópamānâm prathamó ní shîdasi sómakâmaṃ hí te mánaḥ || 2 || ấ vṛishasva purûvaso sutásyendrấndhasaḥ | vidmấ hí tvâ harivaḥ pṛitsú sâsahím ádhṛishṭaṃ cid dadhṛishváṇim || 3 || áprâmisatya maghavan táthéd asad índra krátvâ yáthâ váçaḥ | sanéma vấjaṃ táva çipriṇn ávasâ makshű cid yánto adrivaḥ || 4 || çagdhy û shú çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | bhágaṃ ná hí tvâ yaçásaṃ vasuvídam ánu çûra cárâmasi || 5 || 18 [36] ||

pauró áçvasya purukṛíd gávâm asy útso deva hiraṇyáyaḥ | nákir hí dấnam parimárdhishat tvé yád-yad yấmi

---

49, 16 tvâ ágne. prá agne. 18 su-sâmáni. 19 áproshi-vân. 20 âghṛiṇivaso *ity* âghṛiṇi-vaso. yâtu-mấvatâm. paraḥ-gavyûtí. — 50, 1 çriṇávat. 2 dhisháṇe *iti* niḥ-tatakshátuḥ utá upa-mấnâm. sîdasi. 3 sutásya indra ándhasaḥ vidmá. 4 áprâmi-satya. táthâ ít. makshú. 5 çagdhí ûṃ *iti* sú çaci-pate.

tád ā́ bhara ‖ 6 ‖ tvám hy éhi cérave vidā́ bhágam vásuttaye | úd vâvṛishasva maghavan gávishṭaya úd indrāçvamishṭaye ‖ 7 ‖ tvám purū́ sahásrāṇi çatā́ni ca yûthā́ dā́naya manhase | ā́ puraṃdarā́m cakṛima vípravacasa índraṃ gā́yantó 'vase ‖ 8 ‖ avipró vâ yád ávidhad vípro vendra te vácaḥ | sá prá mamandat tvāyā́ çatakrato prā́câmanyo áhaṃsana ‖ 9 ‖ ugrábâhur mrakshakṛítvâ puraṃdaró yádi me çṛiṇávad dhávam | vasûyávo vásupatiṃ çatákratuṃ stómair índraṃ havâmahe ‖ 10 ‖ 19 [37] ‖

ná pâpā́so manâmahe nā́râyâso ná jáḷhavaḥ | yád ín nv índraṃ vṛíshaṇaṃ sácâ suté sákhâyaṃ kṛiṇávâmahai ‖ 11 ‖ ugrā́ṃ yuyujma pṛítanâsu sâsahím ṛiṇákâtim ádābhyam | védâ bhṛimā́ṃ cit sánitâ rathī́tamo vâjínaṃ yám íd û náçat ‖ 12 ‖ yáta indra bhâyâmahe táto no ábhayaṃ kṛidhi | mághavañ chagdhí táva tán na ûtíbhir ví dvísho ví mṛídho jahi ‖ 13 ‖ tvā́m hí râdhaspate rā́dhaso mahā́ḥ kshâyasyā́si vidhatáḥ | tā́m tvâ vayám maghavann indra girvaṇaḥ sutā́vanto havâmahe ‖ 14 ‖ índraḥ spáḷ utá vṛitrahā́ paraspā́ no váreṇyaḥ | sá no rakshishac caramā́ṃ sá madhyamā́ṃ sá paççā́t pâtu naḥ puráḥ ‖ 15 ‖ 20 [38] ‖

tvā́m naḥ paççā́d adharā́d uttarā́t purá índra ní pâhi viçvátaḥ | ârè asmát kṛiṇuhi daívyam bhayám ârè hetī́r ádevîḥ ‖ 16 ‖ adyā́dyâ çvā́ḥ-çva índra trā́sva paré ca naḥ | víçvâ ca no jaritṛ́ṇt satpate áhā dívâ náktaṃ ca rakshishaḥ ‖ 17 ‖ prabhaṅgī́ çū́ro maghávâ tuvī́maghaḥ sámmiçlo

---

50, 7 hí ā́ ihi. vidā́ḥ. vavṛishasva. gó-ishṭaye. indra áçvam-ishṭaye. 8 purú. gā́yantaḥ ávase. 9 vā́ indra. prā́câmanyo *iti* prā́câ-manyo áham-sana. 10 hávam. 11 ná árāyâsaḥ. ít nú. 12 ṛiṇá -kâtim. véda. rathí-tamaḥ. ûṃ *iti*. 13 çagdhí. tát. 14 kshā́yasya ási. 15 spáṭ. paraḥ-pā́ḥ. rakshishat. 17 adyá-adya. 18 tuví-maghaḥ.

Digitized by Google

vîryâya kám | ubhâ te bâhû vṛishaṇâ çatakrato ní yâ vájram mimikshátuḥ || 18 || 21 [39] ||

51 (671). paṅkti. 7—9 bṛihati.

Pró asmâ úpastutim bháratâ yáj jújoshati | ukthaír índrasya mâhinaṃ váyo vardhanti somíno bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 1 || ayujó ásamo nṛíbhir ékaḥ kṛishṭír ayâsyaḥ | pûrvîr áti prá vâvṛidhe víçvâ jâtâny ójasâ bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 2 || áhitena cid árvatâ jîrádânuḥ sishâsati | pravâcyam indra tát táva vîryâṇi karishyató bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 3 || â yâhi kṛiṇávâma ta índra bráhmâṇi várdhanâ | yébhiḥ çavishṭha câkáno bhadrám ihá çravasyaté bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 4 || dhṛishatáç cid dhṛishán mánaḥ kṛiṇóshîndra yát tvám | tîvraíḥ sómaiḥ saparyató námobhiḥ pratibhûshato bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 5 || áva cashṭa ṛícîshamo 'vatâñ iva mânushaḥ | jushṭvî dákshasya sómínaḥ sákhâyaṃ kṛiṇute yújam bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 6 || 22 [40] ||

víçve ta indra vîryàṃ devâ ánu krátuṃ daduḥ | bhúvo víçvasya gópatiḥ purushṭuta bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 7 || gṛiṇé tád indra te çáva upamáṃ devátâtaye | yád dhánsi vṛitrám ójasâ çacîpate bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 8 || sámaneva vapushyatáḥ kṛiṇávan mânushâ yugâ | vidé tád índraç cétanam ádha çrutó bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 9 || új jâtám indra te çáva út tvâm út táva krátum | bhûrigo bhûri vâvṛidhur mághavan táva çármaṇi bhadrâ índrasya râtáyaḥ || 10 || ahâṃ ca tvâṃ ca vṛitrahant sáṃ yujyâva saníbhya

---

51, 1 pró *iti* asmai. bhárata yát. 4 te. 5 dhṛishát. kṛiṇóshi indra. 6 cashṭe. 7 te. 8 hánsi. 9 sámanâ-iva. kṛiṇávat. 10 út. bhûrigo *iti* bhûri-go.

Digitized by Google

ā̃ | arâtîvā̃ cid adrivó 'nu nau çûra maṁsate bhadrā̃ índrasya râtáyaḥ || 11 || satyám íd vā̃ u táṃ vayám índraṃ stavâma nā̃nṛitam | mahā̃ñ ásunvato vadhó bhū̃ri jyótīṁshi sunvató bhadrā̃ índrasya râtáyaḥ || 12 || 23 [41] ||

52 (672). gâyatrî. 1. 4. 5. 7 anushṭubh. 12 trishṭubh.

Sá pûrvyó mahā̃nâṃ venáḥ krátubhir ânaje | yásya dvā̃rā mánush pitā̃ devéshu dhíya ânajé || 1 || divó mā̃naṃ nót sadant sómapṛishṭhâso ádrayaḥ | ukthā̃ bráhma ca çáṁsyâ || 2 || sá vidvā̃ñ áṅgirobhya índro gā̃ avṛiṇod ápa | stushé tád asya paúṁsyam || 3 || sá pratnáthâ kavivṛidhá índro vâkásya vakshāṇiḥ | çivó arkásya hómany asmatrā̃ gantv ávase || 4 || ā̃d û nú te ánu krátuṃ svā̃hâ várasya yájyavaḥ | çvâtrám arkā̃ anûshaténdra gotrásya dâváne || 5 || índre víçvâni vîryā̃ kṛitā̃ni kártvâni ca | yám arkā̃ adhvaráṃ vidúḥ || 6 || 24 [42] ||

yát pā̃ñcajanyayâ viçéndre ghóshâ ásṛikshata | ástṛiṇād barháṇâ vipò 'ryó mā̃nasya sá kshāyaḥ || 7 || iyám u te ánushṭutiç cakṛishé tā̃ni paúṁsyâ | prā̃vaç cakrásya vartaním || 8 || asyá vṛíshṇo vyódana urú kramishṭa jîváse | yávaṃ ná paçvá ā̃ dade || 9 || tád dádhânâ avasyávo yushmā̃bhir dákshapitaraḥ | syā̃ma marútvato vṛidhé || 10 || bā́ḷ ṛitvíyâya dhā̃mna ṛíkvabhiḥ çûra nonumaḥ | jéshâmendra tváyâ yujā̃ || 11 || asmé rudrā̃ mehánâ párvatâso vṛitrahátye bhárahûtau sajóshāḥ | yáḥ çáṁsate stuvaté dhā̃yi pajrá índrajyeshṭhâ asmā̃ñ avantu devā̃ḥ || 12 || 25 [43] ||

51, 11 arâti-vā̃. adri-vaḥ ánu. 12 vaí. ná ánṛitam. — 52, 1 mánuḥ. 2 ná út. 5 ûṃ *iti*. anûshata índra. 7 viçā́ índre. vipáḥ aryáḥ. 8 ánu-stutiḥ. prá âvaḥ. 9 vi-ódane. 11 bā́ṭ. dhā́mne. jéshâma índra. 12 rudrā̃ḥ.

Digitized by Google

53 (673). gâyatrî.

Út tvâ mandantu stómâḥ kṛiṇushvá rấdho adrivaḥ | áva brahmadvísho jahi ‖ 1 ‖ padấ paṇîñr arâdháso ní bâdhasva mahấñ asi | nahí tvâ káç caná práti ‖ 2 ‖ tvám îçishe sutấnâm índra tvám ásutânâm | tvấṃ rấjâ jánânâm ‖ 3 ‖ éhi préhi kshâyo divy âghóshañ carshaṇînấm | óbhé priṇâsi ródasî ‖ 4 ‖ tyấṃ cit párvataṃ girîṃ çatávantaṃ sahasríṇam | ví stotṛíbhyo rurojitha ‖ 5 ‖ vayám u tvâ divâ suté vayấṃ náktaṃ havâmahe | asmấkaṃ kấmam ấ priṇa ‖ 6 ‖ 26 [44] ‖

kvà syá vṛishabhó yúvâ tuvigrîvo ánânataḥ | brahmấ kás táṃ saparyati ‖ 7 ‖ kásya svit sávanaṃ vṛishâ jujushvấñ áva gachati | índraṃ ká u svid ấ cake ‖ 8 ‖ kám te dânấ asakshata vṛítrahan kám suvîryâ | ukthé ká u svid ántamaḥ ‖ 9 ‖ ayáṃ te mấnushe jáne sómaḥ pûrúshu sûyate | tásyéhi prá dravâ píba ‖ 10 ‖ ayáṃ te çaryaṇâvati sushómâyâm ádhi priyáḥ | ârjîkîye madíntamaḥ ‖ 11 ‖ tám adyá rấdhase mahé cấrum mádâya ghṛíshvaye | éhîm indra drávâ píba ‖ 12 ‖ 27 [45] ‖

54 (674). gâyatrî.

Yád indra prấg ápâg údañ nyàg vâ hûyáse nṛíbhiḥ | ấ yâhi tûyam âçúbhiḥ ‖ 1 ‖ yád vâ prasrávaṇe divó mâdáyâse svàrṇare | yád vâ samudré ándhasaḥ ‖ 2 ‖ ấ tvâ gîrbhír mahấm urúṃ huvé gấm iva bhójase | índra sómasya pîtáye ‖ 3 ‖ ấ ta indra mahimấnaṃ hárayo deva te máhaḥ | ráthe vahantu bíbhrataḥ ‖ 4 ‖ índra griṇíshá u stushé mahấñ ugrá îçânakṛít | éhi naḥ sutám píba ‖ 5 ‖ sutấvantas

---

53, 4 ấ ihi prá ihi. divî â-ghóshan. ấ ubhé-ródasî *iti*. 10 tásya — píba = 624, 12. 11 çaryaṇâ-vati su-sómâyâm. 12 ấ ihi îm. dráva — 54, 1 yád — nṛíbhiḥ = 624, 1. 2 svàḥ-nare. 4 te. 5 griṇíshé. ấ ihi. 6 sutá-vantaḥ.

Digitized by Google

tvâ vayám práyasvanto havâmahe | idáṃ no barhír âsáde || 6 || 28 [46] ||

yác cid dhí çáçvatâm ásîndra sádhâraṇas tvám | táṃ tvâ vayáṃ havâmahe || 7 || idáṃ te somyám mádhv ádhukshann ádribhir náraḥ | jushâṇá indra tát piba || 8 || víçvâñ aryó vipaçcító 'ti khyas tűyam á gahi | asmé dhehi çrávo bṛihát || 9 || dâtá me pṛishatînâṃ rấjâ hiraṇyavînâm | mấ devâ maghávâ rishat || 10 || sahásre pṛishatînâm ádhi çcandrám bṛihát pṛithú | çukráṃ híraṇyam á dade || 11 || nápâto durgáhasya me sahásreṇa surấdhasaḥ | çrávo devéshv akrata || 12 || 29 [47] ||

55 (675). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî. 15 anushṭubh.

Tárobhir vo vidádvasum índraṃ sabấdha ûtáye | bṛihád gấyantaḥ sutásome adhvaré huvé bháraṃ ná kâríṇam || 1 || ná yáṃ dudhrấ várante ná sthirấ múro máde suçiprám ándhasaḥ | yá ádṛityâ çaçamânấya sunvaté dấtâ jaritrá ukthyàm || 2 || yáḥ çakró mṛikshó áçvyo yó vâ kî́jo hiraṇyáyaḥ | sá ûrvásya rejayaty ápâvṛitim índro gávyasya vṛitrahấ || 3 || níkbâtaṃ cid yáḥ purusambhṛitáṃ vásûd íd vápati dâçúshe | vajrî́ suçipró háryaçva ít karad índraḥ krátvâ yáthâ váçat || 4 || yád vâvántha purushṭuta purấ cic chûra nṛiṇấm | vayáṃ tát ta indra sám bharâmasi yajnám ukthấṃ turáṃ vácaḥ || 5 || 30 [48] ||

sácâ sómeshu puruhûta vajrivo mádâya dyuksha somapâḥ | tvám íd dhí brahmakṛíte kấmyaṃ vásu déshṭhaḥ

54, 6 idáṃ — âsáde = 13, 7. 7 = 328, 13. 9 vipaḥ-cítaḥ áti. asmé — bṛihát = 9, 8. 10 hiraṇya-vînâm. devâḥ. 11 candrám. — 55, 1 vidát-vasum. 2 dudhrấḥ. sthirấḥ. â-dṛítya. jaritré. 3 ápa -vṛitim. 4 puru-sambhṛitám vásu út. 5 vavántha. cit çûra. te. 6 hí.

Digitized by Google

sunvaté bhúvaḥ || 6 || vayám enam idā́ hyó 'pīpemehá vajríṇam | tásmā u adyá samanā́ sutám bharā́ nūnám bhūshata çruté || 7 || vṛíkaç cid asya vâraṇá urâmáthir ā́ vayúneshu bhūshati | sémáṃ naḥ stómaṃ jujushāṇá ā́ gahīndra prá citráyā dhiyā́ || 8 || kád ū́ nv àsyā́kṛitam índrasyāsti paúṃsyam | kéno nú kaṃ çrómatena ná́ çuçruve janúshaḥ pári vṛitrahā́ || 9 || kád ū́ mahī́r ádhṛishṭā asya távishīḥ kád u vṛitraghnó ástṛitam | índro víçvân bekanāṭā́ñ ahardṛíça utá krátvā paṇī́ñr abhí || 10 || 31 [49] ||

vayáṃ ghā́ te ápūrvyéndra bráhmāṇi vṛitrahan | purūtámāsaḥ puruhūta vajrivo bhṛitíṃ ná prá bharāmasi || 11 || pūrvī́ç cid dhí tvé tuvikūrminn âçáso hávanta indrotáyaḥ | tiráç cid aryáḥ sávanā́ vaso gahi çávishṭha çrudhí me hávam || 12 || vayáṃ ghā́ te tvé íd v índra víprā ápi shmasi | nahí tvád anyáḥ puruhūta káç caná mághavann ásti marḍitā́ || 13 || tváṃ no asyā́ ámater utá kshudhò 'bhíçaster áva spṛidhi | tváṃ na ūtī́ táva citráyā dhiyā́ çíkshā́ çacishṭha gātuvít || 14 || sóma íd vaḥ sutó astu kálayo mā́ bibhītana | ápéd eshá dhvasmā́yati svayáṃ ghaishó ápāyati || 15 || 32 [50] ||

56 (676). gāyatrī.

Tyā́n nú kshatríyāñ áva âdityā́n yâcishâmahe | sumṛilīkā́ñ abhíshṭaye || 1 || mitró no áty aṅhatíṃ váruṇaḥ parshad aryamā́ | âdityā́so yáthā vidúḥ || 2 || téshāṃ hí citrám ukthyàṃ várūtham ásti dā́çúshe | âdityā́nām araṃkṛíte || 3 || máhi vo mahatā́m ávo váruṇa mítrāryaman | áváṅsy ā́ vṛi-

---

55, 7 hyáḥ ápīpema ihá. tásmai ūṃ *iti*. bhara ā́. 8 urâ-máthiḥ. sáḥ imáṃ. gahi índra. 9 ūṃ *iti* nú asya ákṛitam índrasya asti. kéno *iti*. 10 ūṃ *iti* mahī́ḥ. beka-nāṭā́n. 11 gha. ápūrvyā índra. puru-támāsaḥ. 12 hí. hávante indra ūtáyaḥ. sávanā ā́ vaso *iti*. 13 gha. tvé *iti*. smasi. 14 kshudháḥ abhí-çasteḥ. çíksha. 15 ápa ít. dhvasmā́ ayati. gha eshā́ ápa ayati. — 56, 4 máhi — mítra = 667, 1.

ṇîmahe ‖ 4 ‖ jîvấn no abhí dhetanấdityâsaḥ purấ háthât | kád dha stha havanaçrutaḥ ‖ 5 ‖ 33 [51] ‖

yád vaḥ çrântấya sunvaté várûtham ásti yác chardíḥ | ténâ no ádhi vocata ‖ 6 ‖ ásti devâ aṅhór urv ásti rátnam ánâgasaḥ | ấdityâ ádbhutainasaḥ ‖ 7 ‖ mấ naḥ sétuḥ sished ayám mahé vṛiṇaktu nas pári | índra íd dhí çrutó vaçî ‖ 8 ‖ mấ no mṛicấ ripûṇấṃ vṛijinấnâm avishyavaḥ | dévâ abhí prá mṛikshata ‖ 9 ‖ utá tvấm adite mahy aháṃ devy úpa bruve | sumṛiḷîkấm abhíshṭaye ‖ 10 ‖ 34 [52] ‖

párshi dîné gabhîrá ấñ úgraputre jíghâṅsataḥ | mấkis tokásya no rishat ‖ 11 ‖ anehó na uruvraja úrûci ví prásartave | kṛidhí tokấya jîváse ‖ 12 ‖ yé mûrdhấnaḥ kshitînấm ádabdhâsaḥ sváyaçasaḥ | vratấ rákshante adrúhaḥ ‖ 13 ‖ té na âsnó vṛíkâṇâm ấdityâso mumócata | stenám baddhám ivâdite ‖ 14 ‖ ápo shú ṇa iyáṃ çárur ấdityâ ápa durmatíḥ | asmád etv ájaghnushî ‖ 15 ‖ 35 [53] ‖

çáçvad dhí vaḥ sudânava ấdityâ ûtíbhir vayám | purấ nûnám bubhujmáhe ‖ 16 ‖ çáçvantaṃ hí pracetasaḥ pratiyántaṃ cid énasaḥ | dévâḥ kṛiṇuthá jîváse ‖ 17 ‖ tát sú no návyaṃ sányasa ấdityâ yán múmocati | bandhấd baddhám ivâdite ‖ 18 ‖ náśmấkam asti tát tára ấdityâso atishkáde | yûyám asmábhyam mṛiḷata ‖ 19 ‖ mấ no hetír vívásvata ấdityâḥ kṛitrímâ çáruḥ | purấ nú jaráso vadhît ‖ 20 ‖ ví shú dvésho vy àṅhatím ấdityâso ví sáṃhitam | víshvag ví vṛihatâ rápaḥ ‖ 21 ‖ 36 [54] ‖

Caturtho 'dhyâyaḥ.

56, 4 ávâṅsy ấ v. = 646, 21. 5 dhetana ấdityâsaḥ. ha. 6 yát chardíḥ téna. 7 urú. ádbhuta-enasaḥ. 8 siset. hí. 11 gabhîré ấ. 12 uru-vraje. 14 iva adite. 15 ápo *iti* sú naḥ. 16 hí. 18 sányase. ấdityâ — múmocati = 638, 12. iva adite. 19 ná asmấkam. ati-skáde. 21 sú. ví aṅhatím. vṛihata.

Digitized by Google

57 (677). gâyatri. 1. 4. 7. 10 anushṭubh.

Ấ tvâ ráthaṃ yáthotáye sumnấya vartayâmasi | tuvikûrmím ṛitíshâham índra çávishṭha sátpate ‖ 1 ‖ túviçushma túvikrato çácîvo víçvayâ mate | ấ paprâtha mahitvanấ ‖ 2 ‖ yásya te mahinấ maháḥ pári jmâyántam îyátuḥ | hástâ vájraṃ hiraṇyáyam ‖ 3 ‖ viçvấnarasya vas pátim ánânatasya çávasaḥ | évaiç ca carshaṇînấm ûtî huve ráthânâm ‖ 4 ‖ abhíshṭaye sadấvṛidhaṃ svàrmîḷheshu yáṃ náraḥ | nấnâ hávanta ûtáye ‖ 5 ‖ 1 ‖

parómâtram ṛícîshamam índram ugráṃ surấdhasam | ǐçânaṃ cid vásûnâm ‖ 6 ‖ táṃ-tam íd rấdhase mahá índraṃ codâmi pîtáye | yáḥ pûrvyấm ánushṭutim ǐçe kṛishṭînấṃ nṛitúḥ ‖ 7 ‖ ná yásya te çavasâna sakhyám ânáñça mártyaḥ | nákiḥ çávâṅsi te naçat ‖ 8 ‖ tvótâsas tvấ yujấpsú sûrye mahád dhánam | jáyema pṛitsú vajrivaḥ ‖ 9 ‖ táṃ tvâ yajnébhir îmahe táṃ gîrbhír girvaṇastama | índra yáthâ cid ấvitha vấjeshu purumấyyam ‖ 10 ‖ 2 ‖

yásya te svâdú sakhyáṃ svâdvî práṇîtir adrivaḥ | yajnó vitantasấyyaḥ ‖ 11 ‖ urú ṇas tanvè tána urú kshấyâya nas kṛidhi | urú ṇo yandhi jîváse ‖ 12 ‖ urúṃ nṛíbhya urúṃ gáva urúṃ ráthâya pánthâm | devávîtim manâmahe ‖ 13 ‖ úpa mâ shâḍ dvấ-dvâ náraḥ sómasya hárshyâ | tíshṭhanti svâdurâtáyaḥ ‖ 14 ‖ ṛijrấv indrotá ấ dade hárî ṛíkshasya sûnávi | âçvamedhásya róhitâ ‖ 15 ‖ 3 ‖

suráthâñ âtithigvé svabhîçúñr ârkshé | âçvamedhé supéçasaḥ ‖ 16 ‖ shấḷ áçvâñ âtithigvá indroté vadhúmataḥ | sácâ pûtákratau sanam ‖ 17 ‖ aíshu cetad vṛíshaṇvaty antár ṛij-

---

57, 1 yáthâ ûtáye. ṛiti-sáham. 5 svàḥ-míḷheshu. hávante. 6 paráḥ-mâtram. 7 mahé. 9 tvấ-ûtâsaḥ. yujấ ap-sú. 10 puru-mấyyam. 12 naḥ. táne. 13 gáve. 15 indroté. hárî *iti*. su-abhíçûn. 17 átithi-gvé. 18 ấ eshu. vṛíshaṇ-vatî.

Digitized by Google

réshv árushī | svabhîçúḥ káçâvatī ‖ 18 ‖ ná yushmé vâja-bandhavo ninitsúç caná mártyaḥ | avadyám ádhi dîdharat ‖ 19 ‖ 4 ‖

58 (678). anushṭubh. 2 ushṇih. 4—6 gâyatrî. 11. 16 paṅkti. 17, 18 bṛihatî.

Prá-pra vas trishṭúbham ísham mandádvîrâyéndave | dhiyấ vo medhásâtaye púraṃdhyấ vivâsati ‖ 1 ‖ nadáṃ va ódatînâṃ nadáṃ yóyuvatînâm | pátiṃ vo ághnyânâṃ dhenûnấm ishudhyasi ‖ 2 ‖ tấ asya sŭdadohasaḥ sómaṃ çrîṇanti pṛíçnayaḥ | jánman devấnâṃ víças trishv ấ rocané diváḥ ‖ 3 ‖ abhí prá gópatiṃ giréndram arca yáthâ vidé | sûnúṃ satyásya sátpatim ‖ 4 ‖ ấ hárayaḥ sasṛijriré 'rushîr ádhi barhíshi | yátrâbhí saṃnávâmahe ‖ 5 ‖ 5 ‖

índrâya gấva âçíraṃ duduhré vajríṇe mádhu | yát sîm upahvaré vidát ‖ 6 ‖ úd yád bradhnásya vishṭápaṃ gṛihám índraç ca gánvahi | mádhvaḥ pîtvấ sacevahi tríḥ saptá sákhyuḥ padé ‖ 7 ‖ árcata prấrcata príyamedhâso árcata | árcantu putrakấ utá púraṃ ná dhṛishṇv àrcata ‖ 8 ‖ áva svarâti gárgaro godhấ pári sanishvaṇat | píṅgâ pári canishkadad índrâya bráhmódyatam ‖ 9 ‖ ấ yát pátanty enyàḥ sudúghâ ánapasphuraḥ | apasphúraṃ gṛibhâyata sómam índrâya pấtave ‖ 10 ‖ 6 ‖

ápâd índro ápâd agnír víçve devấ amatsata | váruṇa íd ihá kshayat tám ấpo abhy ànûshata vatsáṃ saṃçíçvarîr iva ‖ 11 ‖ sudevó asi varuṇa yásya te saptá síndhavaḥ | anuksháranti kâkúdaṃ sûrmyàṃ sushirấm iva ‖ 12 ‖ yó vyá-

58, 1 mandát-vîrâya índave. púram-dhyâ ấ. 3 sŭda-dohasaḥ. trishú. 4 girấ índram. 5 sasṛijrire árushîḥ. yátra abhí. 8 prá arcata. dhṛishṇú arcata. 9 sanisvanat. caniskadat. bráhma út-yatam. 10 ánapa-sphuraḥ apa-sphúram. 11 abhí anûshata.

Digitized by Google

tîñr áphâṇayat súyuktâñ úpa dâçúshe | takvó netấ tád íd vápur upamấ yó ámucyata || 13 || átī́d u çakrá ohata índro víçvâ áti dvíshaḥ | bhinát kanī́na odanám pacyámânam paró girấ || 14 || arbhakó ná kumârakó 'dhi tishṭhan návaṃ rátham | sá pakshan mahishám mṛigám pitré mâtré vibhukrátum || 15 || ấ tū́ suçipra dampate ráthaṃ tishṭhâ hiraṇyáyam | ádha dyukshám sacevahi sahásrapâdam arushám svastigā́m anehásam || 16 || táṃ ghem itthấ namasvína úpa svarā́jam âsate | ártham cid asya súdhitaṃ yád étava âvartáyanti dâváne || 17 || ánu pratnásyaúkasaḥ priyámedhâsa eshâm | pū́rvâm ánu práyatiṃ vṛiktábarhisho hitáprayasa âçata || 18 || 7 ||

Saptamo 'nuvâkaḥ.

59 (679). 1—6 abwechselnd bṛihati und satobṛihati. 7—12 bṛihati. 13 ushṇih. 14 anushṭubh. 15 puraüshṇih.

Yó rā́jâ carshaṇînā́ṃ yā́tâ ráthebhir ádhriguḷ | víçvâsâṃ tarutā́ pṛítanânâṃ jyéshṭho yó vṛitrahā́ gṛiṇé || 1 || índraṃ táṃ çumbha puruhanmann ávase yásya dvitā́ vidhartári | hástâya vájraḥ práti dhâyi darçató mahó divé ná sū́ryaḥ || 2 || nákish ṭáṃ kármaṇâ naçad yáç cakā́ra sadā́vṛidham | índraṃ ná yajnaír viçvágûrtam ṛíbhvasam ádhrishṭaṃ dhṛishṇvòjasam || 3 || áshâḷham ugrám pṛítanâsu sâsahíṃ yásmin mahī́r urujráyaḥ | sáṃ dhenávo jā́yamâne anonavur dyā́vaḥ kshā́mo anonavuḥ || 4 || yád dyā́va indra te çatáṃ çatám bhū́mīr utá syúḥ | ná tvâ vajrint sahásraṃ sū́ryâ ánu ná jātám ashṭa ródasî || 5 || 8 ||

58, 14 áti íṭ. ohate. 15 ádhi tishṭhat. pakshat. 16 tú. tishṭha. 17 táṃ — âsate = 36, 7. sú-dhitam. étave. 18 ánu pratnásyaúkasaḥ = 30, 9. — 59, 3 nákish — naçat = 651, 17. dhṛishṇú-ojasam. 5 syúr *iti* syúḥ. ródasî *iti*.

Digitized by Google

ā́ paprâtha mahinā́ vṛíshṇyâ vṛishan víçvâ çavishṭha çávasâ | asmā́ñ ava maghavan gómati vrajé vájriñ citrā́bhir ûtíbhiḥ ‖ 6 ‖ ná sîm ádeva âpad íshaṃ dîrghâyo mártyaḥ | étagvâ cid yá étaçâ yuyójate hárî índro yuyójate ‖ 7 ‖ táṃ vo mahó mahā́yyam índraṃ dânā́ya sakshánim | yó gâdhéshu yá ā́raṇeshu hávyo vā́jeshv ásti hávyaḥ ‖ 8 ‖ úd û shú ṇo vaso mahé mṛiçásva çûra rā́dhase | úd û shú mahyaí maghavan magháttaya úd indra çrávase mahé ‖ 9 ‖ tváṃ na indra ṛitayús tvânído ní tṛimpasi | mádhye vasishva tuvinṛimṇorvór ní dâsáṃ çiçnatho háthaiḥ ‖ 10 ‖ 9 ‖

anyávratam ámânusham áyajvânam ádevayum | áva sváḥ sákhâ dudhuvîta párvataḥ sughnā́ya dásyum párvataḥ ‖ 11 ‖ tváṃ na indrâsâṃ háste çavishṭha dâváne | dhânā́nāṃ ná sáṃ gṛibhâyâsmayúr dviḥ sáṃ gṛibhâyâsmayúḥ ‖ 12 ‖ sákhâyaḥ krátum ichata kathā́ râdhâma çarásya | úpastutim bhojáḥ sûrír yó áhrayaḥ ‖ 13 ‖ bhū́ribhiḥ samaha ṛíshibhir barhíshmadbhiḥ stavishyase | yád itthám ékam-ekam íc chára vatsā́n parâdádaḥ ‖ 14 ‖ karṇagṛíhyâ maghávâ çauradevyó vatsáṃ nas tribhyá ā́nayat | ajā́ṃ sûrír ná dhā́tave ‖ 15 ‖ 10 ‖

60 (680). gâyatrî. 10—15 abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Tváṃ no agne máhobhiḥ pâhí víçvasyâ árâteḥ | utá dvishó mártyasya ‖ 1 ‖ nahí manyúḥ paúrusheya ṭ́çe hí vaḥ priyajâta | tvám íd asi kshápâvân ‖ 2 ‖ sá no víçvebhir de-

---

59, 7 dirghâyo *iti* dîrgha-âyo. éta-gvâ. hárî *iti*. 8 â-ā́raṇeshu. 9 úṃ *iti* sú naḥ vaso *iti*. magháttaye. 10 indra ṛita-yúḥ tvâ-níḍaḥ. tuvi-ṇṛimṇa ûrvóḥ. 11 su-ghnā́ya. 12 indra âsâm. gṛibhâya asma-yúḥ. 14 samaha. ít çára. parâ-dádaḥ. 15 karṇa-gṛíhya. ā́ anayat.

Digitized by Google

vébhir ûrjo napâd bhádraçoce | rayíṃ dehi viçvávâram || 3 || ná tám agne árâtayo mártaṃ yuvanta râyáḥ | yáṃ trâyase dâçvâṅsam || 4 || yáṃ tvâṃ vipra medhásâtâv ágne hinóshi dhánâya | sá távotî góshu gántâ || 5 || 11 ||

tvâṃ rayím puruvîram ágne dâçúshe mártâya | prá ṇo naya vásyo ácha || 6 || urushyâ ṇo mâ párâ dâ aghâyaté jâtavedaḥ | durâdhyè mártâya || 7 || ágne mâkish ṭe devásya râtím ádevo yuyota | tvám îçishe vásûnâm || 8 || sá no vásva úpa mâsy ûrjo napân mâhinasya | sákhe vaso jaritṛibhyaḥ || 9 || áchâ naḥ çîráçocishaṃ gíro yantu darçatám | áchâ yajñâso námasâ purûvásum purupraçastám ûtáye || 10 || 12 ||

agníṃ sûnúṃ sáhaso jâtávedasaṃ dânâya vâryâṇâm | dvitâ yó bhûd amṛíto mártyeshv â hótâ mandrátamo viçí || 11 || agníṃ vo devayajyáyâgním prayaty àdhvaré | agníṃ dhîshú prathamám agním árvaty agníṃ kshaítrâya sâdhase || 12 || agnír ishâṃ sakhyé dadâtu na îçe yó vâryâṇâm | agníṃ toké tánaye çáçvad îmahe vásuṃ sántaṃ tanûpâm || 13 || agním îḷishvâvase gâthâbhiḥ çîráçocisham | agníṃ râyé purumîḷha çrutáṃ náro 'gníṃ sudîtáye chardíḥ || 14 || agníṃ dvésho yótavaí no gṛiṇîmasy agníṃ çáṃ yóç ca dâtave | viçvâsu vikshv àvitéva hávyo bhúvad vástur ṛishûṇâm || 15 || 13 ||

61 (681). gâyatrî.

Havísh kṛiṇudhvam â gamad adhvaryúr vanate púnaḥ | vidvâñ asya praçâsanam || 1 || ní tigmám abhy àṅçúṃ sîdad dhótâ manâv ádhi | jushâṇó asya sakhyám || 2 || antár

---

60, 5 táva ûtî. 6 naḥ. 7 urushyá naḥ. agha-yaté. 8 mâkiḥ te. 9 napât. 10 ácha. puru-vásum. 12 deva-yajyáyâ agním pra-yatí adhvaré. 14 îḷishva ávase. 15 vikshú avitâ-iva. — 61, 1 haviḥ. 2 abhí aṅçúm. hótâ.

ichanti tám jáne rudrám paró manîsháyâ | gribhnánti jihváyâ sasám ‖ 3 ‖ jâmy àtîtape dhánur vayodhấ aruhad vánam | dṛishádaṃ jihváyấvadhît ‖ 4 ‖ cáran vatsó rúçann ihá nidâtấraṃ ná vindate | véti stótava ambyàm ‖ 5 ‖ 14 ‖

utó nv àsya yán mahád áçvâvad yójanam bṛihád | dâmấ ráthasya dádṛiçe ‖ 6 ‖ duhánti saptaíkâm úpa dvấ páñca sṛijataḥ | tîrthé síndhor ádhi svaré ‖ 7 ‖ ấ daçábhir vivásvata índraḥ kóçam acucyavît | khédayâ trivṛítâ diváḥ ‖ 8 ‖ pári tridhấtur adhvaráṃ jûrṇír eti návîyasî | mádhvâ hótâro añjate ‖ 9 ‖ siñcánti námasâvatám uccấcakram párijmânam | nîcîṇabâram ákshitam ‖ 10 ‖ 15 ‖

abhyấram íd ádrayo níshiktam púshkare mádhu | avatásya visárjane ‖ 11 ‖ gấva úpâvatâvatám mahî́ yajnásya rapsúdâ | ubhấ kárṇâ hiraṇyáyâ ‖ 12 ‖ ấ suté siñcata çríyaṃ ródasyor abhiçríyam | rasấ dadhîta vṛishabhám ‖ 13 ‖ té jânata svám okyàṃ sáṃ vatsấso ná mâtṛíbhiḥ | mithó nasanta jâmíbhiḥ ‖ 14 ‖ úpa srákveshu bápsataḥ kṛiṇvaté dharúṇam diví | índre agnấ námaḥ svàḥ ‖ 15 ‖ 16 ‖

ádhukshat pipyúshîm ísham ûrjaṃ saptápadîm aríḥ | sûryasya saptá raçmíbhiḥ ‖ 16 ‖ sómasya mitrâvaruṇóditâ sûra ấ dade | tád ấturasya bheshajám ‖ 17 ‖ utó nv àsya yát padáṃ haryatásya nidhânyàm | pári dyấṃ jihváyâtanat ‖ 18 ‖ 17 ‖

62 (682). gâyatrî.

Úd îrâthâm ṛitâyaté yuñjâthâm açvinâ rátham | ánti

61, 4 jâmí atîtape. jihváyâ ấ avadhit. 5 ni-dâtấram. stótave ambyàm. 6 utó *iti* nú asya yát. 7 saptá ékâm. 10 námasâ avatám uccấ-cakram. 11 abhi ấram. ní-siktam. 12 úpa avata avatám mahî́ *iti*. 15 úpa — bápsataḥ = 571, 2. 17 mitrâvaruṇâ út-itâ sûre. 18 utó *iti* nú asya. jihváyâ atanat.

Digitized by Google

shád bhûtu vâm ávaḥ ‖ 1 ‖ nimíshaç cij jávîyasâ ráthenâ yâtam açvinâ | ánti shád — ‖ 2 ‖ úpa stṛiṇîtam átraye hiména gharmám açvinâ | ánti shád — ‖ 3 ‖ kúha sthaḥ kúha jagmathuḥ kúha çyenéva petathuḥ | ánti shád — ‖ 4 ‖ yád adyá kárhi kárhi cic chuçrûyâtam imáṃ hávam | ánti shád — ‖ 5 ‖ 18 ‖

açvinâ yâmahûtamâ nédishṭhaṃ yâmy âpyam | ánti shád — ‖ 6 ‖ ávantam átraye gṛibháṃ kṛiṇutáṃ yuvám açvinâ | ánti shád — ‖ 7 ‖ várethe agním âtápo vádate valgv átraye | ánti shád — ‖ 8 ‖ prá saptávadhrir âçásâ dhârâm agnér açâyata | ánti shád — ‖ 9 ‖ ihấ gataṃ vṛishaṇvasû çṛiṇutám ma imáṃ hávam | ánti shád — ‖ 10 ‖ 19 ‖

kím idáṃ vâm purâṇavâj járator iva çasyate | ánti shád — ‖ 11 ‖ samânáṃ vâṃ sajâtyàṃ samânó bándhur açvinâ | ánti shád — ‖ 12 ‖ yó vâṃ rájâṅsy açvinâ rátho viyấti ródasî | ánti shád — ‖ 13 ‖ ấ no gávyebhir áçvyaiḥ sahásrair úpa gachatam | ánti shád — ‖ 14 ‖ mấ no gávyebhir áçvyaiḥ sahásrebhir áti khyatam | ánti shád — ‖ 15 ‖ aruṇápsur ushấ abhûd ákar jyótir ṛitấvarî | ánti shád — ‖ 16 ‖ açvinâ sú vicấkaçad vṛikshám paraçumấñ iva | ánti shád — ‖ 17 ‖ púraṃ ná dhṛishṇav ấ ruja kṛishṇáyâ bâdhitó viçấ | ánti shád — ‖ 18 ‖ 20 ‖

63 (683). gâyatri. 1. 4. 7. 10. 13—15 anushṭubh.

Viçó-viço vo átithiṃ vâjayántaḥ purupriyám | agníṃ vo dúryaṃ vácaḥ stushé çûshásya mánmabhiḥ ‖ 1 ‖ yáṃ jánâso havíshmanto mitráṃ ná sarpírâsutim | praçáṅsanti

---

62, 1 sát. 2 cit. ráthena ấ. 4 çyená-iva. 5 cit çuçruyâtam. 8 várethe *iti*. valgú. 10 ihá ấ. me. 11 purâṇa-vát. 18 dhṛishṇo *iti*. — 63, 1 vâja-yántaḥ. 2 sarpíḥ-âsutim.

Digitized by Google

práçastibhiḥ || 2 || pányâṅsaṃ jâtávedasaṃ yó devátâty údyatâ | havyā́ny aírayat diví || 3 || ā́ganma vṛitrahántamaṃ jyéshṭham agním ā́navam | yásya çrutárvâ bṛihánn ârkshó ánîka édhate || 4 || amṛítaṃ jâtávedasaṃ tirás támâṅsi darçatám | ghṛitā́havanam ī́ḍyam || 5 || 21 ||

sabā́dho yáṃ jánâ imè 'gníṃ havyébhir ī́ḷate | júhvânâso yatásrucaḥ || 6 || iyáṃ te návyasî matír ágne ádhâyy asmád ā́ | mándra sújâta súkrató 'mûra dásmā́tithe || 7 || sā́ te agne çáṃtamâ cánishṭhâ bhavatu priyā́ | táyâ vardhasva súshṭutaḥ || 8 || sā́ dyumnaír dyumnínî bṛihád úpopa çrávasi çrávaḥ | dádhîta vṛitratū́rye || 9 || áçvam íd gā́ṃ rathaprā́ṃ tveshám índraṃ ná sátpatim | yásya çrávâṅsi tū́rvatha pányam-panyaṃ ca kṛishṭáyaḥ || 10 || 22 ||

yáṃ tvâ gopávano girā́ cánishṭhad agne añgiraḥ | sá pâvaka çrudhî hávam || 11 || yáṃ tvâ jánâsa ī́ḷate sabā́dho vā́jasâtaye | sá bodhi vṛitratū́rye || 12 || aháṃ huvâná ârkshé çrutárvaṇi madacyúti | çárdhâṅsîva stukâvínâm mṛikshā́ çîrshā́ caturṇā́m || 13 || mā́ṃ catvā́ra âçávaḥ çávishṭhasya dravitnávaḥ | suráthâso abhí práyo vákshan váyo ná túgryam || 14 || satyám ít tvâ mahenadi párushṇy áva dediçam | ném âpo açvadā́taraḥ çávishṭhâd asti mártyaḥ || 15 || 23 ||

64 (684). gâyatrî.

Yukshvā́ hí devahū́tamâñ áçvâñ agne rathī́r iva | ní hótâ pûrvyáḥ sadaḥ || 1 || utá no deva devā́ñ áchâ voço vidúshṭaraḥ | çrád víçvâ vā́ryâ kṛidhi || 2 || tváṃ ha yád yavishṭhya sáhasaḥ sûnav âhuta | ṛitā́vâ yajníyo bhúvaḥ || 3 ||

63, 4 ā́ aganma. ánîke. 5 ghṛitá-âhavanam. 6 imé agním. 7 súkrato *iti* sú-krato ámûra dásma átithe. 9 úpa-upa. 11 çrudhi. 13 çárdhâṅsi-iva stukâ-vínâm. 15 mahe-nadi. ná îm. — 64, 1 yukshvá. 2 ácha. 3 sûno *iti*. ṛitá-vâ.

Digitized by Google

ayám agníḥ sahasríṇo vấjasya ҫatínas pátiḥ | mûrdhấ kavír rayîṇấm ‖ 4 ‖ tám nemím ṛibhávo yathấ namasva sáhûtibhiḥ | nédîyo yajnám aṅgiraḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

tásmai nûnám abhídyave vâcấ virûpa nítyayâ | vṛíshṇe codasva sushṭutím ‖ 6 ‖ kám u shvid asya sénayâgnér ápâkacakshasaḥ | paṇím góshu starâmahe ‖ 7 ‖ mấ no devấnâṃ víҫaḥ prasnâtîr ivosrấḥ | kṛiҫám ná hâsur ághnyâḥ ‖ 8 ‖ mấ naḥ samasya dûḍhyàḥ páridveshaso aṅhatiḥ | ûrmír ná nấvam ấ vadhît ‖ 9 ‖ námas te agna ójase gṛiṇánti deva kṛishṭáyaḥ | ámair amítram ardaya ‖ 10 ‖ 25 ‖

kuvít sú no gávishṭayé 'gne saṃvéshisho rayím | úrukṛid urú ṇas kṛidhi ‖ 11 ‖ mấ no asmín mahâdhané párâ varg bhârabhṛíd yathâ | saṃvárgaṃ sáṃ rayíṃ jaya ‖ 12 ‖ anyám asmád bhiyấ iyám ágne síshaktu duchúnâ | várdhâ no ámavac chávaḥ ‖ 13 ‖ yásyấjushan namasvínaḥ ҫámîm ádurmakhasya vâ | tám ghéd agnír vṛidhấvati ‖ 14 ‖ párasyâ ádhi saṃvátó 'varấṅ abhy ấ tara | yátrâhám ásmi tấṅ ava ‖ 15 ‖ vidmấ hí te purấ vayám ágne pitúr yáthấvasaḥ | ádhâ te sumnám îmahe ‖ 16 ‖ 26 ‖

65 (685). gâyatrî.

Imáṃ nú mâyínaṃ huva índram ṛ̂ҫânam ójasâ | marútvantaṃ ná vṛiñjáse ‖ 1 ‖ ayám índro marútsakhâ ví vṛitrásyâbhinac chíraḥ | vájreṇa ҫatáparvaṇâ ‖ 2 ‖ vâvṛidhânó marútsakhéndro ví vṛitrám airayat | sṛijánt samudríyâ apáḥ

64, 4 kavîḥ. 5 yathâ ấ. 7 svit. sénayâ agnéḥ ápâka-cakshasaḥ. 8 iva usrấḥ. 9 duḥ-dhyàḥ. 10 agne. 11 gó-ishṭaye ágne. naḥ. 13 bhiyaí. sísaktu. várdha. áma-vat ҫávaḥ. 14 yásya ájushat. gha ít. vṛidhấ avati. 15 sam-vátaḥ ávarân abhí. yátra ahám. 16 vidmá. yáthâ ávasaḥ. ádha. — 65, 1 huve. 2 vṛitrásya abhinat ҫíraḥ. 3 vavṛidhânáḥ marút-sakhâ índraḥ.

Digitized by Google

‖ 3 ‖ ayáṃ ha yéna vā́ idáṃ svàr marútvatâ jitám | índreṇa sómapîtaye ‖ 4 ‖ marútvantam ṛijîshíṇam ójasvantaṃ virapçínam | índraṃ gîrbhír havâmahe ‖ 5 ‖ índram pratnéna mánmanâ marútvantaṃ havâmahe | asyá sómasya pîtáye ‖ 6 ‖ 27 ‖

marútvāṅ indra mîḍhvaḥ píbâ sómaṃ çatakrato | asmín yajné purushṭuta ‖ 7 ‖ túbhyéd indra marútvate sutā́ḥ sómâso adrivaḥ | hṛidā́ hûyanta ukthínaḥ ‖ 8 ‖ píbéd indra marútsakhâ sutáṃ sómaṃ dívishṭishu | vájraṃ çiçâna ójasâ ‖ 9 ‖ uttíshṭhann ójasâ sahá pîtví́ çípre avepayaḥ | sómam indra camū́ sutám ‖ 10 ‖ ánu tvâ ródasî ubhé krákshamâṇam akṛipetâm | índra yád dasyuhā́bhavaḥ ‖ 11 ‖ vā́cam ashṭā́padîm ahám návasraktim ṛitaspṛíçam | índrât pári tanvàm mame ‖ 12 ‖ 28 ‖

66 (686). gâyatrî. 10 bṛihatî. 11 satobṛihatî.

Jajnânó nú çatákratur ví́ prichad íti mâtáram | ká ugrā́ḥ ké ha çṛiṇvire ‖ 1 ‖ ā́d îṃ çavasy àbravîd aurṇavâbhám ahîçúvam | té putra santu nishṭúraḥ ‖ 2 ‖ sám ít tā́n vṛitrahākhidat khé arā́ṇ iva khédayâ | právṛiddho dasyuhā́bhavat ‖ 3 ‖ ékayâ pratidhā́pibat sâkáṃ sárâṅsi triṇçátam | índraḥ sómasya kā́ṇukā́ ‖ 4 ‖ abhí gandharvám atṛinad abudhnéshu rájaḥsv ā́ | índro brahmábhya íd vṛidhé ‖ 5 ‖ 29 ‖

nír âvidhyad giríbhya ā́ dhárâyat pakvám odanám | índro bundáṃ svâtatam ‖ 6 ‖ çatábradhna íshus táva sahásraparṇa éka ít | yám indra cakṛishé yújam ‖ 7 ‖ téna stotṛí-

---

65, 4 vaí. 7 píba. 8 túbhya ít. hûyante. 9 píba ít. 10 çípre *iti*. camū́ *iti*. 11 ánu — ubhé = 626, 38. dasyu-hā́ ábhavaḥ. — 66, 1 ké ugrā́ḥ. 2 çavasī́ abravît. niḥ-túraḥ. 3 vṛitra-hā́ akhidat. dasyu-hā́ abhavat. 4 prati-dhā́ apibat. 6 avidhyat. sú-âtatam.

bhya ā́ bhara nṛibhyo nā́ribhyo áttave | sadyó jātá ṛibhushṭhira ‖ 8 ‖ etā́ cyautnā́ni te kṛitā́ várshishṭhāni párīṇasā́ | hṛidā́ víḍv ādhârayaḥ ‖ 9 ‖ víçvét tā́ víshṇur ā́bharad urukramás tvéshitaḥ | çatám mahishā́n kshîrapâkám odanā́m varâhám índra emushám ‖ 10 ‖ tuvikshám te súkṛitam sûmáyam dhánuḥ sâdhúr bundó hiraṇyáyaḥ | ubhā́ te bâhū́ ráṇyâ súsaṃskṛita ṛidûpé cid ṛidûvṛídhâ ‖ 11 ‖ 30 ‖

67 (687). gâyatrî. 10 bṛihatî.

Puroḷā́çam no ándhasa índra sahásram ā́ bhara | çatā́ ca çûra gónâm ‖ 1 ‖ ā́ no bhara vyáñjanam gā́m áçvam abhyáñjanam | sácâ manā́ hiraṇyáyâ ‖ 2 ‖ utá naḥ karṇaçóbhanâ purū́ṇi dhṛishṇav ā́ bhara | tvā́m hí çṛiṇvishé vaso ‖ 3 ‖ nákîm vṛidhîká indra te ná sushā́ ná sudā́ utá | nā́nyás tvác chûra vâghátaḥ ‖ 4 ‖ nákîm índro níkartave ná çakráḥ páriçaktave | víçvam çṛiṇoti páçyati ‖ 5 ‖ 31 ‖

sá manyúm mártyânām ádabdho ní cikîshate | purā́ nidáç cikîshate ‖ 6 ‖ krátva ít pûrṇám udáram turásyâsti vidhatáḥ | vṛitraghnáḥ somapā́vnaḥ ‖ 7 ‖ tvé vásûni sáṃgatâ víçvâ ca soma saúbhagâ | sudā́tv áparihvṛitâ ‖ 8 ‖ tvā́m íd yavayúr máma kā́mo gavyúr hiraṇyayúḥ | tvā́m açvayúr éshate ‖ 9 ‖ távéd indrâhám âçásâ háste dā́tram canā́ dade | dinásya vâ maghavant sámbhṛitasya vâ pûrdhí yávasya kâçínâ ‖ 10 ‖ 32 ‖

68 (688). gâyatrî. 9 anushṭubh.

Ayā́m kṛitnúr ágṛibhîto viçvajíd udbhíd ít sómaḥ | ṛí-

66, 8 ṛibhu-sthira. 9 vīḷú adhârayaḥ. 10 víçvâ ít. ā́ abharat. tvā́-ishitaḥ. 11 tuvi-kshám. su-máyam. sú-saṃskṛitâ ṛidu-pé. ṛidu-vṛídhâ. — 67, 2 vi-áñjanam. abhi-áñjanam. 3 dhṛishṇo *iti*. 4 su-sā́ḥ. su-dā́ḥ. ná anyás tvát çûra. 7 turásya asti. 8 su-dā́tu. 9 ā́ íshate. 10 táva ít indra ahám. canā́ ā́.

Digitized by Google

shir víprah kắvyena ‖ 1 ‖ abhy ûrṇoti yán nagnám bhishákti víçvam yát turám | prém andháḥ khyan níḥ çroṇó bhût ‖ 2 ‖ tvám soma tanûkṛídbhyo dvéshobhyo 'nyákṛitebhyaḥ | urú yantắsi várûtham ‖ 3 ‖ tvám cittí táva dákshair divá ắ pṛithivyắ ṛijîshin | yắvîr aghásya cid dvéshaḥ ‖ 4 ‖ arthíno yánti céd árthaṃ gáchân íd dadúsho râtím | vavṛijyús tríshyataḥ kắmam ‖ 5 ‖ 33 ‖

vidád yát pûrvyám nashṭám úd îm ṛitâyúm îrayat | prém ắyus târîd átîrṇam ‖ 6 ‖ suçévo no mṛiḷayắkur ádṛiptakratur avâtáḥ | bhávâ naḥ soma çám hṛidé ‖ 7 ‖ mắ naḥ soma sám vîvijo mắ ví bîbhishathâ râjan | mắ no hắrdi tvishắ vadhîḥ ‖ 8 ‖ áva yát své sadhásthe devắnâṃ durmatí́ ŕkshe | rắjann ápa dvíshaḥ sedha mṛ́dhvo ápa sridhaḥ sedha ‖ 9 ‖ 34 ‖

69 (689). gâyatrî. 10 trishṭubh.

Nahy ànyám baḷắkaram mardítắraṃ çatakrato | tvám na indra mṛiḷaya ‖ 1 ‖ yó naḥ çáçvat purắvithắmṛidhro vắjasâtaye | sá tvám na indra mṛiḷaya ‖ 2 ‖ kím aṅgá radhracódanaḥ sunvánásyâvitéd asi | kuvít sv ìndra ṇaḥ çákaḥ ‖ 3 ‖ índra prá ṇo rátham ava paççắc cit sántam adrivaḥ | purástâd enam me kṛidhi ‖ 4 ‖ hánto nú kím âsase prathamám no rátham kṛidhi | upamám vâjayú çrávaḥ ‖ 5 ‖ 35 ‖

ávâ no vâjayúṃ rátham sukáram te kím ít pári | asmắnt sú jigyúshas kṛidhi ‖ 6 ‖ índra dṛíhyasva pŕ́r asi bhadrắ ta eti nishkṛitám | iyám dhír ṛitvíyâvatî ‖ 7 ‖ mắ sîm avadyá

68, 2 abhí ûrṇoti yát. prá îm. khyat. 3 yantắ asi. 5 ca ít. 6 ṛita-yúṃ. prá îm. 7 bháva. 8 bîbhishathâḥ. — 69, 1 nahí anyám baḷắ ákaram. 2 purắ ắvitha ámṛidhraḥ. sá — mṛiḷaya = 486, 17. 3 sunvânásya avitắ ít. sú indra naḥ. 4 naḥ. paççắt. 5 hánto *iti* (d. i. hánta u). 6 áva. 7 te. ṛitvíya-vatî. 8 avadyé.

Digitized by Google

ā́ bhāg urvī́ kā́shṭhā hitáṃ dhánam | apā́vṛiktā aratnáyaḥ || 8 || turī́yaṃ nā́ma yajníyaṃ yadā́ kā́ras tád uçmasi | ā́d ít pátir na ohase || 9 || ávîvṛidhad vo amṛitā́ ámandîd ekadyúr devā́ utá yā́ç ca devîḥ | tásmā́ u rā́dhaḥ kṛiṇuta praçastám prātā́r makshū́ dhiyā́vasur jagamyā́t || 10 || 36 ||

Ashṭamo 'nuvākaḥ.

70 (690). gāyatrī.

Ā́ tū́ na indra kshumántaṃ citráṃ grābhám sáṃ gṛibhāya | mahā́hastī́ dákshiṇena || 1 || vidmā́ hí tvā́ tuvikūrmíṃ tuvídeshṇaṃ tuvī́magham | tuvimātrám ávobhiḥ || 2 || nahí tvā́ çūra devā́ná mártāso ditsantam | bhîmáṃ ná gā́ṃ vā́rāyante || 3 || éto nv índraṃ stávāméçānaṃ vásvaḥ svarā́jam | ná rā́dhasā mardhishan naḥ || 4 || prá stoshad úpa gāsishac chrávat sā́ma gīyámānam | abhí rā́dhasā jugurat || 5 || 37 ||

ā́ no bhara dákshiṇenābhí savyéna prá mṛiça | índra mā́ no vásor nír bhāk || 6 || úpa kramasvā́ bhara dhṛishatā́ dhṛishṇo jánānām | ádāçūshṭarasya védaḥ || 7 || índra yá u nú te ásti vā́jo víprebhiḥ sánitvaḥ | asmā́bhiḥ sú táṃ sanuhi || 8 || sadyojúvas te vā́jā asmábhyaṃ viçvāçcandrā́ḥ | váçaiç ca makshū́ jarante || 9 || 38 ||

Pañcamo 'dhyāyaḥ.

71 (691). gāyatrī.

Ā́ prá drava parāváto 'rvā́tāç ca vṛitrahan | mádhvaḥ práti prábharmaṇi || 1 || tîvrā́ḥ sómāsa ā́ gahi sutā́so mādā-

---

69, 8 apa-ā́vṛiktāḥ. 10 eka-dyūḥ. tásmai. — 70, 1 tú. 2 vidmá. tuví-magham. 3 devā́ḥ. 4 stávāma īçānam. éto — stávāma = 644, 19. mardhishat. 5 gāsishat çrávat. 7 kramasva ā́. ádāçūḥ -tarasya. 9 sadyaḥ-júvaḥ. viçvá-candrāḥ. makshú.

Digitized by Google

yishṇávaḥ | píbâ dadhríg yáthocishé ‖ 2 ‖ ishâ mandasvâd u té 'raṃ várâya manyáve | bhúvat ta indra çáṃ hṛidé ‖ 3 ‖ ấ tv àçatrav ấ gahi ny ùkthấni ca hûyase | upamé rocané diváḥ ‖ 4 ‖ túbhyâyám ádribhiḥ sutó góbhiḥ çrîtó mádâya kám | prá sóma indra hûyate ‖ 5 ‖ 1 ‖

índra çrudhí sú me hávam asmé sutásya gómataḥ | ví pîtíṃ tṛiptím açnuhi ‖ 6 ‖ yá indra camaséshv ấ sómaç camū́shu te sutáḥ | píbéd asya tvám îçishe ‖ 7 ‖ yó apsú candrámâ iva sómaç camū́shu dádhiçe | píbéd asya tvám îçishe ‖ 8 ‖ yáṃ te çyenáḥ padấbharat tiró rájâṅsy áspṛitam | píbéd asya tvám îçishe ‖ 9 ‖ 2 ‖

72 (692). gâyatrî.

Devấnâm íd ávo mahát tád ấ vṛiṇîmahe vayám | vṛíshṇâm asmábhyam ûtáye ‖ 1 ‖ té naḥ santu yújaḥ sádâ váruṇo mitró aryamấ | vṛidhấsaç ca prácetasaḥ ‖ 2 ‖ áti no vishpitấ purú naubhír apó ná parshatha | yûyám ṛitásya rathyaḥ ‖ 3 ‖ vâmáṃ no astv aryaman vâmáṃ varuṇa çáṅsyam | vâmáṃ hy âvṛiṇîmáhe ‖ 4 ‖ vâmásya hí pracetasa ṛ́çânâso riçâdasaḥ | ném âdityâ aghásya yát ‖ 5 ‖ 3 ‖

vayám íd vaḥ sudânavaḥ kshiyánto yā́nto ádhvann ấ | dévâ vṛidhấya hûmahe ‖ 6 ‖ ádhi na indraishâṃ víshṇo sajâtyânâm | itấ máruto áçvinâ ‖ 7 ‖ prá bhrâtṛitvấm sudânavó 'dha dvitấ samânyấ | mâtúr gárbhe bharâmahe ‖ 8 ‖ yûyáṃ hí shṭhấ sudânava índrajyeshṭhâ abhídyavaḥ | ádhâ cid va utá bruve ‖ 9 ‖ 4 ‖

71, 2 píba. yáthâ ocishé. 3 mandasva ất. te áram. te. 4 tú açatro *iti*. ní ukthấni. 5 túbhya ayám. 7 píba ít. 9 padấ ấbharat. — 72, 4 hí â-vṛiṇîmáhe. 5 ná ím. 6 dévâḥ. 7 indra eshâm. itấ. 8 su-dânavaḥ ádha. 9 yûyáṃ — abhídyavaḥ = 492, 15. ádha.

Digitized by Google

73 (693). gâyatrî.

Préshṭhaṃ vo átithiṃ stushé mitrám iva priyám | agníṃ ráthaṃ ná védyam || 1 || kavím iva prácetasaṃ yáṃ devā́so ádha dvitā́ | ní mártyeshv âdadhúḥ || 2 || tváṃ yavishṭha dâçúsho nṛ́ṁḥ pâhi çṛiṇudhī́ gíraḥ | rákshâ tokám utá tmánâ || 3 || káyâ te agne aṅgira ū́rjo napâd úpastutim | vā́râya deva manyáve || 4 || dā́çema kásya mánasâ yajnásya sahaso yaho | kád u voca idáṃ námaḥ || 5 || 5 ||

ádhâ tváṃ hí nas káro víçvâ asmábhyaṃ sukshitī́ḥ | vā́jadraviṇaso gíraḥ || 6 || kásya nûnám párîṇaso dhíyo jinvasi dampate | góshâtâ yásya te gíraḥ || 7 || tám marjayanta sukrátum puroyā́vânam âjíshu | svéshu ksháyeshu vâjínam || 8 || kshéti kshémebhiḥ sâdhúbhir nákir yáṃ ghnánti hánti yáḥ | ágne suvī́ra edhate || 9 || 6 ||

74 (694). gâyatrî.

Ā́ me hávaṃ nâsatyā́çvinâ gáchataṃ yuvám | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 1 || imám me stómam açvinemám me çṛiṇutaṃ hávam | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 2 || ayáṃ vāṃ kṛíshṇo açvinâ hávate vâjinîvasû | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 3 || çṛiṇutám jaritúr hávaṃ kṛíshṇasya stuvató narâ | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 4 || chardír yantam ádâbhyaṃ víprâya stuvaté narâ | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 5 || 7 ||

gáchataṃ dâçúsho gṛihám itthā́ stuvató açvinâ | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 6 || yuñjā́thâṃ rā́sabhaṃ ráthe vîḍvàṅge vṛishaṇvasû | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 7 || trivandhuréṇa trivṛítâ ráthenā́ yâtam açvinâ | mádhvaḥ sómasya

---

73, 3 nṛ́ṁ. çṛiṇudhí. rákṣha. 5 voce. 6 ádha. vā́ja-draviṇasaḥ. 7 gó-sâtâ. — 74, 1 nâsatyâ áçvinâ. 2 açvinâ imám. 7 vī́ḷú-aṅge. 8 ráthena ā́.

Digitized by Google

pîtáye ‖ 8 ‖ nú me gíro nâsatyâçvinâ prâvatam yuvám | mádhvaḥ sómasya pîtáye ‖ 9 ‖ 8 ‖

75 (695). jagatî.

Ubhâ hí dasrâ bhishájâ mayobhúvobhâ dákshasya vácaso babhûváthuḥ | tâ vâṃ víçvako havate tanûkṛithé mâ no ví yaushṭaṃ sakhyâ mumócatam ‖ 1 ‖ kathâ nûnáṃ vâṃ vímanâ úpa stavad yuvâṃ dhíyaṃ dadathur vásyaïshṭaye | tâ vâṃ víçvako — ‖ 2 ‖ yuvâṃ hí shmâ purubhujemám edhatúṃ vishṇâpvè dadáthur vásyaïshṭaye | tâ vâṃ víçvako — ‖ 3 ‖ utá tyáṃ vîráṃ dhanasâm ṛijîshíṇaṃ dûré cit sántam ávase havâmahe | yásya svâdishṭhâ sumatíḥ pitúr yathâ mâ no ví yaushṭaṃ sakhyâ mumócatam ‖ 4 ‖ ṛiténa devâḥ savitâ çamâyata ṛitásya çríñgam urviyâ ví paprathe | ṛitáṃ sâsâha máhi cit pṛitanyató mâ no ví yaushṭaṃ sakhyâ mumócatam ‖ 5 ‖ 9 ‖

76 (696). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Dyumnî vâṃ stómo açvinâ krívir ná séka â gatam | mádhvaḥ sutásya sá diví priyó narâ pâtâṃ gaurâv ivériṇe ‖ 1 ‖ píbataṃ gharmám mádhumantam açvinâ barhíḥ sîdataṃ narâ | tâ mandasânâ mánusho duroṇá â ní pâtaṃ védasâ váyaḥ ‖ 2 ‖ â vâṃ víçvâbhir ûtíbhiḥ priyámedhâ ahûshata | tâ vartír yâtam úpa vṛiktábarhisho júshṭaṃ yajnáṃ dívishṭishu ‖ 3 ‖ píbataṃ sómam mádhumantam açvinâ barhíḥ sîdataṃ sumát | tâ vâvṛidhânâ úpa sushṭutíṃ divó gantáṃ gaurâv ivériṇam ‖ 4 ‖ â nûnáṃ yâtam açvinâçvebhiḥ

74, 9 nú. nâsatyâ áçvinâ prá avatam. — 75, 1 mayaḥ-bhúvâ ubhâ. 3 sma puru-bhujâ imám. 5 çam-áyate. sasâha. — 76, 1 séke. iva íriṇe. 2 açvinâ â. duroṇé. 3 â — ahûshata = 628, 18. 4 açvinâ â. vavṛidhânaú. 5 açvinâ áçvebhiḥ.

Digitized by Google

prushitápsubhiḥ | dásrâ hiraṇyavartanî çubhas patî ‖ 5 ‖ vayáṃ hí vâṃ hávâmahe vipanyávo víprâso vâjasâtaye | tâ valgŭ dasrâ purudáṅsasâ dhiyâçvinâ çrushṭy ấ gatam ‖ 6 ‖ 10 ‖

77 (697). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Táṃ vo dasmám ṛitîsháhaṃ vásor mandânám ándhasaḥ | abhí vatsáṃ ná svásareshu dhenáva índraṃ gîrbhír navâmahe ‖ 1 ‖ dyukshám sudấnuṃ távishîbhir ấvṛitaṃ girím ná purubhójasam | kshumántaṃ vấjaṃ çatínaṃ sahasríṇam makshŭ gómantam îmahe ‖ 2 ‖ ná tvâ bṛihánto ádrayo váranta indra vîḷávaḥ | yád dítsasi stuvaté mấvate vásu nákish ṭád ấ minâti te ‖ 3 ‖ yóddhâsi krátvâ çávasotá daṅsánâ víçvâ jâtấbhi majmánâ | ấ tvâyám arká ûtáye vavartati yáṃ gótamâ ájîjanan ‖ 4 ‖ prá hí ririkshá ójasâ divó ántebhyas pári | ná tvâ vivyâca rája indra pấrthivam ánu svadhấṃ vavakshitha ‖ 5 ‖ nákiḥ párishṭir maghavan maghásya te yád dâçúshe daçasyási | asmấkam bodhy ucáthasya coditấ máṅhishṭho vấjasâtaye ‖ 6 ‖ 11 ‖

78 (698). 1. 3. 7 bṛihatî. 2. 4 satobṛihatî. 5. 6 anushṭubh.

Bṛihád índrâya gâyata máruto vṛitrahántamam | yéna jyótir ájanayann ṛitâvṛídho devấṃ devấya jấgrivi ‖ 1 ‖ ápâdhamad abhíçastîr açastihấthéndro dyumny ấbhavat | devấs ta indra sakhyấya yemire bṛihadbhâno márudgaṇa ‖ 2 ‖ prá va índrâya bṛihaté máruto bráhmârcata | vṛitráṃ hanati vṛitrahấ çatákratur vájreṇa çatáparvaṇâ ‖ 3 ‖ abhí prá bhara

---

76, 6 valgŭ *iti*. dhiyấ áçvinâ çrushṭî. — 77, 1 ṛiti-sáham. 2 makshú. 3 várante. mấ-vate. nákiḥ tát. 4 yóddhâ asi. çávasâ utá. jâtấ abhí. tvâ ayám. 5 ririkshé. — 78, 2 ápa adhamat. açasti -hấ átha índraḥ dyumnî ấ abhavat. te. 3 bráhma arcata.

Digitized by Google

dhṛishatā dhṛishanmanaḥ çrávaç cit te asad bṛihát | árshantv ấpo jávasâ ví mâtáro háno vṛitráṃ jáyâ svàḥ ‖ 4 ‖ yáj jấyathâ apûrvya mághavan vṛitrahátyâya | tát pṛithivîṃ aprathayas tád astabhnâ utá dyấm ‖ 5 ‖ tát te yajnó ajâyata tád arká utá háskṛitiḥ | tád víçvam abhibhûr asi yáj jâtáṃ yác ca jántvam ‖ 6 ‖ âmấsu pakvám aíraya ấ sûryaṃ rohayo diví | gharmáṃ ná sấman tapatâ suvṛiktíbhir júshṭaṃ girvaṇase bṛihát ‖ 7 ‖ 12 ‖

79 (699). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Ấ no víçvâsu hávya índraḥ samátsu bhûshatu | úpa bráhmâṇi sávanâni vṛitrahấ paramajyấ ṛícîshamaḥ ‖ 1 ‖ tváṃ dâtấ prathamó rấdhasâm asy ási satyá îçânakṛít | tuvidyumnásya yújyấ vṛiṇîmahe putrásya çávaso maháḥ ‖ 2 ‖ bráhmâ ta indra girvaṇaḥ kriyánte ánatidbhutâ | imấ jushasva haryaçva yójanéndra yấ te ámanmahi ‖ 3 ‖ tváṃ hí satyó maghavann ánânato vṛitrấ bhûri nyṛiñjáse | sá tváṃ çavishṭha vajrahasta dâçúshe 'rvấñcaṃ rayím ấ kṛidhi ‖ 4 ‖ tvám indra yaçấ asy ṛijîshî́ çavasas pate | tváṃ vṛitrấṇi hansy apratîny éka íd ánuttâ carshaṇîdhṛítâ ‖ 5 ‖ tám u tvâ nûnám asura prácetasaṃ rấdho bhâgám ivemahe | mahî́va kṛíttiḥ çaraṇấ ta indra prá te sumnấ no açnavan ‖ 6 ‖ 13 ‖

80 (700). anushṭubh. 1. 2 paṅkti.

Kanyấ vấr avâyatî́ sómam ápi srutávidat | ástam bhárantv abravîd índrâya sunavai tvâ çakrấya sunavai tvâ ‖ 1 ‖

78, 4 dhṛishat-manaḥ. jáya. 5 yát. 6 yát jâtám yát. 7 tapata. — 79, 1 parama-jyấḥ. 2 yújyâ á. 3 bráhma te. yójanâ índra. 4 ni-riñjáse. 5 carshaṇi-dhṛítâ. 6 iva ímahe mahî-iva. te. — 80, 1 ava-yatî́. srutấ avidat. bhárantî.

Digitized by Google

asaú yá éshi vîrakó gṛihám-gṛihaṃ vicâkaçad | imáṃ jámbhasutam piba dhânâvantaṃ karambhíṇam apûpávantam ukthínam ‖ 2 ‖ â caná tvâ cikitsâmó 'dhi caná tvâ némasi | çánair iva çanakair ivéndrâyendo pári srava ‖ 3 ‖ kuvíc chákat kuvít kárat kuvín no vásyasas kárat | kuvít patidvísho yatîr índreṇa saṃgámâmahai ‖ 4 ‖ imâni trîṇi vishṭápâ tânîndra ví rohaya | çíras tatásyorvárâm âd idám ma úpodáre ‖ 5 ‖ asaú ca yâ na urvárâd imâṃ tanvàm máma | átho tatásya yác chíraḥ sárvâ tâ romaçâ kṛidhi ‖ 6 ‖ khé ráthasya khé 'nasaḥ khé yugásya çatakrato | apâlâm indra trísh pûtvy ákṛiṇoḥ sûryatvacam ‖ 7 ‖ 14 ‖

81 (701). gâyatrî. 1 anushṭubh.

Pâtam â vo ándhasa índram abhí prá gâyata | viçvâsâham çatákratum máṅhishṭhaṃ carshaṇînâm ‖ 1 ‖ puruhûtám purushṭutáṃ gâthânyàṃ sánaçrutam | índra íti bravîtana ‖ 2 ‖ índra ín no mahânâṃ dâtâ vâjânâṃ nṛitúḥ | mahâñ abhijnv â yamat ‖ 3 ‖ ápâd u çipry ándhasaḥ sudákshasya prahoshíṇaḥ | índor índro yávâçiraḥ ‖ 4 ‖ tám v abhí prârcaténdraṃ sómasya pîtáye | tád íd dhy àsya várdhanam ‖ 5 ‖ 15 ‖

asyá pîtvâ mádânâṃ devó devásyaújasâ | víçvâbhi bhúvanâ bhuvat ‖ 6 ‖ tyám u vaḥ satrâsâhaṃ víçvâsu gîrshv âyatam | â cyâvayasy ûtáye ‖ 7 ‖ yudhmáṃ sántam anarvâṇaṃ somapâm ánapacyutam | náram avâryákratum ‖ 8 ‖ çíkshâ ṇa indra râyá â purú vidvân ṛicîshama | ávâ naḥ

80, 2 dhânâvantam — ukthínam = 286, 1. 3 cikitsâmaḥ ádhi. ná imasi. iva índrâya indo *iti*. 4 kuvít çákat. kuvít naḥ. 5 tâni indra. tatásya urvárâm. me úpa udáre. 6 urvárâ ât. átho *iti*. yát çíraḥ. 7 ánasaḥ. tríḥ pûtví. — 81, 1 viçva-sáham. 3 ít. abhi -jnú. 4 çipríi. yáva-âçiraḥ. 5 prá arcata índram. hí asya. 6 devásya ójasâ víçvâ abhí. 7 satrâ-sáham. gîrshú. cyavayasi. 9 çíksha naḥ. áva.

pắrye dháne || 9 || átaç cid indra ṇa úpā yâhi çatávâjayâ | ishā sahásravâjayâ || 10 || 16 ||

áyâma dhī́vato dhíyó 'rvadbhiḥ çakra godare | jáyema pṛitsú vajrivaḥ || 11 || vayám u tvâ çatakrato gắvo ná yávaseshv ā́ | ukthéshu raṇayâmasi || 12 || víçvâ hí martyatvanắnukāmā́ çatakrato | áganma vajrinn âçásaḥ || 13 || tvé sú putra çavasó 'vṛitran kắmakâtayaḥ | ná tvắm indrāti ricyate || 14 || sá no vṛishant sánishṭhayā sám ghoráyâ dravitnvā́ | dhiyā́viḍḍhi púraṃdhyâ || 15 || 17 ||

yás te nûnáṃ çatakratav índra dyumnítamo mádaḥ | téna nûnám máde madeḥ || 16 || yás te citráçravastamo yá indra vṛitrahántamaḥ | yá ojodā́tamo mádaḥ || 17 || vidmā́ hí yás te adrivas tvādattaḥ satya somapâḥ | víçvâsu dasma kṛishṭíshu || 18 || índrâya mádvane sutám pári shṭobhantu no gíraḥ | arkám arcantu kârávaḥ || 19 || yásmin víçvâ ádhi çríyo ráṇanti saptá saṃsádaḥ | índraṃ suté havâmahe || 20 || 18 ||

tríkadrukeshu cétanaṃ devā́so yajnám atnata | tám íd vardhantu no gíraḥ || 21 || ā́ tvâ viçantv índavaḥ samudrám iva síndhavaḥ | ná tvắm indrāti ricyate || 22 || vivyáktha mahinā́ vṛishan bhakshắṃ sómasya jâgrive | yá indra jaṭháreshu te || 23 || áraṃ ta indra kuksháye sómo bhavatu vṛitrahan | áraṃ dhā́mabhya índavaḥ || 24 || áram áçvâya gâyati çrutákaksho áraṃ gáve | áram índrasya dhā́mne || 25 || áraṃ hí shmâ sutéshu ṇaḥ sómeshv indra bhūshasi | áraṃ te çakra dâváne || 26 || 19 ||

81, 10 naḥ úpa ā́. 11 dhíyaḥ árvat-bhiḥ. go-dare. 13 martya-tvanā́ anu-kāmā́. 14 çavasaḥ ávṛitran kắma-kâtayaḥ. indra áti. 15 dhiyā́ aviḍḍhi. 16 çatakrato *iti*. mader *iti* madeḥ. 18 vidmá. tvā́-dattaḥ. 19 stobhantu. 21 = 633, 18. 22 ā́ — índavaḥ = 15, 1. 24 te. 26 sma. naḥ.

Digitized by Google

parâkâttâc cid adrivas tvâm nakshanta no giraḥ | áram gamâma te vayám || 27 || evâ hy ási vîrayúr evâ çúra utá sthiráḥ | evâ te rádhyam mánaḥ || 28 || evâ râtís tuvîmagha víçvebhir dhâyi dhâtṛ́bhiḥ | ádhâ cid indra me sácâ || 29 || mó shú brahméva tandrayúr bhúvo vâjânâm pate | mátsvâ sutásya gómataḥ || 30 || mâ na indra abhy âdíçaḥ sûro aktúshv â yaman | tvâ yujâ vanema tát || 31 || tváyéd indra yujâ vayám práti bruvîmahi spṛ́dhaḥ | tvám asmâkam táva smasi || 32 || tvâm íd dhí tvâyávo 'nunónuvataç cárân | sákhâya indra kârávaḥ || 33 || 20 ||

82 (702). gâyatrî.

Úd ghéd abhí çrutâmagham vṛishabhâm náryâpasam | ástâram eshi sûrya || 1 || náva yó navatím púro bibhéda bâhvójasâ | áhim ca vṛitrahâvadhît || 2 || sá na índraḥ çivâḥ sákhâçvâvad gómad yávamat | urúdhâreva dohate || 3 || yád adyá kác ca vṛitrahann udágâ abhí sûrya | sárvam tád indra te váçe || 4 || yád vâ pravṛiddha satpate ná marâ íti mányase | utó tát satyám ít táva || 5 || 21 ||

yé sómâsaḥ parâváti yé arvâváti sunviré | sárvâñs tân indra gachasi || 6 || tám índram vâjayâmasi mahé vṛitráya hántave | sá vṛishâ vṛishabhó bhuvat || 7 || índraḥ sá dâmane kṛitá ójishṭhaḥ sá máde hitáḥ | dyumnî́ çlokî́ sá somyáḥ || 8 || girâ vájro ná sámbhṛitaḥ sábalo ánapacyutaḥ | vavakshá ṛishvó ástṛitaḥ || 9 || durgé cin naḥ sugám kṛidhi gṛiṇáná indra girvaṇaḥ | tvám ca maghavan váçaḥ || 10 || 22 ||

81, 27 parâkâttât. 28 evá hí. evá. 29 evá. tuvi-magha. ádha. 30 mó *iti* sú brahmâ-iva. mátsva. 31 abhí â-díçaḥ. 32 tváyâ ít. 33 hí. anu-nónuvataḥ. — 82, 1 gha ít. çrutá-magham. nárya-apasam. 2 bâhú-ojasâ. vṛitra-hâ avadhît. 3 sákhâ áçva-vat. urúdhârâ-iva. 4 kát. ut-ágâḥ. 5 marai. utó *iti*. 9 sá-baḥ. vavakshé. 10 cit.

Digitized by Google

yásya te nú cid âdíçaṃ ná mināti svarājyam | ná devó nādhrigur jánaḥ || 11 || ádhâ te ápratishkutaṃ devī́ çúshmaṃ saparyataḥ | ubhé suçipra ródasî || 12 || tvám etád adhârayaḥ kṛishṇā́su róhiṇīshu ca | párushṇīshu rúçat páyaḥ || 13 || ví yád áher ádha tvishó víçve devā́so ákramuḥ | vidán mṛigásya tā́ñ ámaḥ || 14 || ā́d u me nivaró bhuvad vṛitrahā́dishṭa paúṃsyam | ájâtaçatrur ástṛitaḥ || 15 || 23 ||

çrutáṃ vo vṛitrahántamam prá çárdhaṃ carshaṇīnā́m | ā́ çushe rā́dhase mahé || 16 || ayā́ dhiyā́ ca gavyayā́ púruṇâman púrushṭuta | yát sóme-soma ā́bhavaḥ || 17 || bodhínmanâ íd astu no vṛitrahā́ bhū́ryâsutiḥ | çṛiṇótu çakrá âçísham || 18 || káyâ tvám na ûtyā́bhí prá mandase vṛishan | káyâ stotṛ́bhya ā́ bhara || 19 || kásya vṛíshâ suté sácâ niyútvân vṛishabhó raṇat | vṛitrahā́ sómapîtaye || 20 || 24 ||

abhī́ shú ṇas tvám rayím mandasânáḥ sahasríṇam | prayantā́ bodhi dâçúshe || 21 || pátnîvantaḥ sutā́ imá uçánto yanti vîtáye | apā́ṃ jágmir nicumpuṇáḥ || 22 || ishṭā́ hótrâ asṛikshaténdraṃ vṛidhā́so adhvaré | áchâvabhṛithám ójasâ || 23 || ihá tyā́ sadhamā́dyâ hárî híraṇyakeçyâ | voḷhā́m abhí práyo hitám || 24 || túbhyaṃ sómāḥ sutā́ imé stīrṇám barhír vibhâvaso | stotṛ́bhya índram ā́ vaha || 25 || 25 ||

ā́ te dákshaṃ ví rocanā́ dádhad rátnā ví dâçúshe | stotṛ́bhya índram arcata || 26 || ā́ te dadhāmîndriyám ukthā́ víçvâ çatakrato | stotṛ́bhya indra mṛiḷaya || 27 || bhadrám -bhadraṃ na ā́ bharésham ū́rjaṃ çatakrato | yád indra mṛiḷáyāsi naḥ || 28 || sá no víçvāny ā́ bhara suvitā́ni çata-

---

82, 11 nú. ná ádhri-guḥ. 12 ádha. áprati-skutam devī́ *iti*. ubhé -ródasī *iti*. 14 vidát. vṛitra-há adishṭa. 17 púru-nâman. sóme -some ā́ ábhavaḥ. 18 bodhít-manāḥ. bhū́ri-âsutiḥ. â-çísham. 19 ûtyā́ abhí. 21 abhí sú naḥ. 22 imé. 23 ishṭā́ḥ. asṛikshata índram. ácha ava-bhṛithám. 24 = 652, 29. 27 dadhāmi indriyám. 28 bhara ísham.

krato | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ || 29 || tvắm íd vṛitrahantama sutắvanto havâmahe | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ || 30 || 26 ||

úpa no háribhiḥ sutám yâhí madânâm pate | úpa no háribhiḥ sutám || 31 || dvitắ yo vṛitrahántamo vidá índraḥ çatákratuḥ | úpa no háribhiḥ sutám || 32 || tvắṃ hí vṛitrahann eshâm pâtắ sómânâm ási | úpa no háribhiḥ sutám || 33 || índra ishé dadâtu na ṛibhukshắṇam ṛibhúṃ rayím | vâjî́ dadâtu vâjínam || 34 || 27 ||

Navamo 'nuvâkaḥ.

83 (703). gâyatrî.

Gaúr dhayati marútâṃ çravasyúr mâtắ maghónâm | yuktắ váhnî ráthânâm || 1 || yásyâ devắ upásthe vratắ víçve dhârâyante | sűryâmắsâ dṛiçé kám || 2 || tát sú no víçve aryá ấ sádâ gṛiṇanti kârávaḥ | marútaḥ sómapîtaye || 3 || ásti sómo ayáṃ sutáḥ píbanty asya marútaḥ | utá svarắjo açvínâ || 4 || píbanti mitró aryamắ tánâ pûtásya váruṇaḥ | trishadhasthásya jắvataḥ || 5 || utó nv àsya jósham ắñ índraḥ sutásya gómataḥ | prâtár hóteva matsati || 6 || 28 ||

kád atvishanta sûráyas tirá ắpa iva srídhaḥ | árshanti pûtádakshasaḥ || 7 || kád vo adyá mahắnâṃ devắnâm ávo vṛiṇe | tmánâ ca dasmávarcasâm || 8 || ấ yé víçvâ pắrthivâni papráthan rocanắ diváḥ | marútaḥ sómapîtaye || 9 || tyắn nú pûtádakshaso divó vo maruto huve | asyá sómasya pîtáye || 10 || tyắn nú yé ví ródasî tastabhúr marúto huve | asyá sómasya pîtáye || 11 || tyáṃ nú mắrutaṃ gaṇáṃ girishṭhắṃ vṛishaṇaṃ huve | asyá sómasya pîtáye || 12 || 29 ||

82, 30 tvâm — vṛitrahantama = 389, 6. 32 vidé. — 83, 1 váhniḥ. 2 yásyâḥ. 3 tát — kârávaḥ = 486, 33. 5 tri-sadhasthásya jắ-vataḥ. 6 utó *iti* nú asya. ấ. hótâ-iva.

Digitized by Google

84 (704). anushṭubh.

Ấ tvâ giro rathîr ivâsthuḥ sutéshu girvaṇaḥ | abhí tvâ sám anûshaténdra vatsáṃ ná mâtáraḥ ‖ 1 ‖ ấ tvâ çukrấ acucyavuḥ sutấsa indra girvaṇaḥ | píbâ tv àsyấndhasa índra víçvâsu te hitám ‖ 2 ‖ píbâ sómam mádâya kám índra çyenấbhṛitaṃ sutám | tváṃ hí çáçvatînâm pátî rấjâ viçấm ási ‖ 3 ‖ çrudhî́ hávaṃ tiraççyấ índra yás tvâ saparyáti | suvîryasya gómato râyás pûrdhi mahấñ asi ‖ 4 ‖ índra yás te návîyasîṃ gíram mandrấm ájîjanat | cikitvínmanasaṃ dhíyam pratnấm ṛitásya pipyúshîm ‖ 5 ‖ 30 ‖

tám u shṭavâma yáṃ gíra índram ukthấni vâvṛidhúḥ | purūṇy asya paúṃsyâ síshâsanto vanâmahe ‖ 6 ‖ éto nv índraṃ stávâma çuddhấṃ çuddhéna sấmnâ | çuddhaír ukthaír vâvṛidhvấṅsaṃ çuddhá âçîrvân mamattu ‖ 7 ‖ índra çuddhó na ấ gahi çuddháḥ çuddhấbhir ûtíbhiḥ | çuddhó rayíṃ ní dhâraya çuddhó mamaddhi somyáḥ ‖ 8 ‖ índra çuddhó hí no rayíṃ çuddhó ratnấni dâçúshe | çuddhó vṛitrấṇi jighnase çuddhó vấjaṃ sishâsasi ‖ 9 ‖ 31 ‖

85 (705). trishṭubh. 4 virâj.

Asmấ ushấsa ấtiranta yấmam índrâya náktam ūrmyâḥ suvấcaḥ | asmấ ấpo mâtáraḥ saptá tasthur nṛíbhyas tárâya síndhavaḥ supârấḥ ‖ 1 ‖ átividdhâ vithuréṇâ cid ástrâ tríḥ saptá sấnu sáṃhitâ girîṇấm | ná tád devó ná mártyas tuturyâd yấni právṛiddho vṛishabháç cakấra ‖ 2 ‖ índrasya vájra âyasó nímiçla índrasya bâhvór bhūyishṭham ójaḥ | çîrshánn índrasya krátavo nireká âsánn éshanta çrútyâ

84, 1 iva ásthuḥ. anûshata índra. 2 píba tú asyá ándhasaḥ. 3 píba. çyená-ábhṛitam. pátiḥ. 4 çrudhí. 5 cikitvít-manasam. 6 stavâma. 7 éto — stávâma = 690, 4. vavṛidhvấṅsam âçîḥ-vân. — 85, 1 asmaí ushásaḥ ấ atiranta. asmaí. 2 vithuréṇa. 3 nireké. ấ íshanta çrútyai.

Digitized by Google

upâké ‖ 3 ‖ mánye tvâ yajníyaṃ yajníyânàm mánye tvà cyávanam ácyutânâm | mánye tvâ sátvanâm indra ketúm mánye tvâ vṛishabháṃ carshaṇînāṃ ‖ 4 ‖ ā́ yád vájram bâhvór indra dhátse madacyútam áhaye hántavā́ u | prá párvatâ ánavanta prá gā́vaḥ prá brahmā́ṇo abhinákshanta índram ‖ 5 ‖ 32 ‖

tám u shṭavâma yá imā́ jajā́na víçvâ jâtā́ny ávarâṇy asmât | índreṇa mitráṃ didhishema gîrbhír úpo námobhir vṛishabháṃ viçema ‖ 6 ‖ vṛitrásya tvâ çvasáthâd ī́shamāṇâ víçve devā́ ajahur yé sákhâyaḥ | marúdbhir indra sakhyáṃ te astv áthemā́ víçvâḥ pṛítanâ jayâsi ‖ 7 ‖ tríḥ shashṭís tvâ marúto vâvṛidhânā́ usrā́ iva râçáyo yajníyâsaḥ | úpa tvémaḥ kṛidhí no bhâgadhéyaṃ çúshmaṃ ta enā́ havíshâ vidhema ‖ 8 ‖ tigmám ā́yudham marútàm ánîkaṃ kás ta indra práti vájraṃ dadharsha | anâyudhā́so ásurâ adevā́ç cakréṇa tā́ñ ápa vapa ṛijîshin ‖ 9 ‖ mahá ugrā́ya taváse suvṛiktím préraya çivátamâya paçváḥ | gírvâhase gíra índrâya pûrvîr dhehí tanvè kuvíd aṅgá védat ‖ 10 ‖ 33 ‖

ukthávâhase vibhvè manîshā́ṃ drúṇâ ná pârám îrayâ nadī́nâm | ní spṛiça dhiyā́ tanvì çrutásya júshṭatarasya kuvíd aṅgá védat ‖ 11 ‖ tád viviḍḍhi yát ta índro jújoshat stuhí sushṭutíṃ námasā́ vivâsa | úpa bhûsha jaritar mā́ ruvaṇyaḥ çrâváyâ vā́caṃ kuvíd aṅgá védat ‖ 12 ‖ áva drapsó aṅçumátîm atishṭhad iyânáḥ kṛishṇó daçábhiḥ sahásraiḥ | ā́vat tám índraḥ çácyâ dhámantam ápa snéhitîr nṛimáṇâ adhatta ‖ 13 ‖ drapsám apaçyaṃ víshuṇe cárantam upahvaré nadyò aṅçumátyâḥ | nábho ná kṛishṇám avatasthivā́ṅsam

---

85, 5 hántavaí. 6 stavâma. úpo *iti*. 7 ī́shamāṇáḥ. átha imáḥ. pṛítanāḥ. 8 vavṛidhânáḥ. tvâ ā́ imaḥ. te. 9 te. vapa. 10 mahé. prá íraya. 11 íraya. 12 te. námasā ā́. çraváya. 13 nṛi-mánāḥ.

Digitized by Google

íshyâmi vo vṛishaṇo yúdhyatâjaú || 14 || ádha drapsó aṅçumátyâ upásthé 'dhârayat tanvàṃ titvishâṇáḥ | víço ádevîr abhy âcárantîr bṛíhaspátinâ yujéndraḥ sasâhe || 15 || 34 ||

tváṃ ha yát saptábhyo jấyamâno 'çatrúbhyo abhavaḥ çátrur indra | gûḷhé dyấvâpṛithivî ánv avindo vibhumádbhyo bhúvanebhyo ráṇaṃ dhâḥ || 16 || tváṃ ha tyád apratimânám ójo vájreṇa vajrin dhṛishitó jaghantha | tváṃ çúshṇasyấvâtiro vádhatrais tváṃ gấ indra çácyéd avindaḥ || 17 || tváṃ ha tyád vṛishabha carshaṇînấṃ ghanó vṛitrấṇâṃ tavishó babhûtha | tváṃ síndhûṉr asṛijas tastabhânấn tvám apó ajayo dâsápatnîḥ || 18 || sá sukrátû ráṇitâ yáḥ sutéshv ánuttamanyur yó áheva revấn | yá éka ín náry ápâṅsi kártâ sá vṛitrahấ prátîd anyám âhuḥ || 19 || sá vṛitrahéndraç carshaṇîdhṛít táṃ sushṭutyấ hávyaṃ huvema | sá prâvitấ maghávâ no 'dhivaktấ sá vấjasya çravasyàsya dâtấ || 20 || sá vṛitrahéndra ṛibhukshấḥ sadyó jajnânó hávyo babhûva | kṛiṇvánn ápâṅsi náryâ purūṇi sómo ná pîtó hávyaḥ sákhibhyaḥ || 21 || 35 ||

86 (706). bṛihatî. 10. 13 atijagatî. 11. 12 uparishṭâdbṛihatî. 14 trishṭubh. 15 jagatî.

Yấ indra bhúja ấbharaḥ svàrvâṉ ásurebhyaḥ | stotấram ín maghavann asya vardhaya yé ca tvé vṛiktábarhishaḥ || 1 || yám indra dadhishé tvám áçvaṃ gấm bhâgám ávyayam | yájamâne sunvatí dákshiṇâvati tásmin táṃ dhehi mấ paṇaú || 2 || yá indra sásty avratò 'nushvấpam ádeva-

---

85, 14 yúdhyata âjaú. 15 upá-sthe ádhârayat. abhí â-cárantiḥ. yujấ índraḥ sasahe. 16 gûḷhé-dyấvâpṛithivî *iti*. 17 çúshṇasya áva atiraḥ. çácyâ ít. 19 su-krátuḥ. áhâ-iva. ít nári. práti ít. 20 vṛitra-hấ índraḥ carshaṇi-dhṛít. pra-avitấ. 21 vṛitra-hấ índraḥ. — 86, 1 ấ ábharaḥ. ít. 3 avratáḥ anu-svấpam.

Digitized by Google

yuḥ | svaíḥ shá évair mumurat póshyaṃ rayíṃ sanutár dhehi táṃ tátaḥ || 3 || yác chakrắsi parâváti yád arvâváti vṛitrahan | átas tvâ gîrbhír dyugád indra keçíbhiḥ sutắvāñ ấ vivâsati || 4 || yád vắsi rocané diváḥ samudrásyắdhi vishṭápi | yát pắrthive sádane vṛitrahantama yád antáriksha ấ gahi || 5 || 36 ||

sá naḥ sómeshu somapâḥ sutéshu çavasas pate | mâdáyasva rắdhasâ sûnṛítâvatendra râyắ párīṇasâ || 6 || mắ na indra párâ vṛiṇag bhávâ naḥ sadhamắdyaḥ | tvắṃ na ûtî́ tvám ín na ắpyam mắ na indra párâ vṛiṇak || 7 || asmé indra sácâ suté ní shadâ pîtáye mádhu | kṛidhî́ jaritré maghavann ávo mahád asmé indra sácâ suté || 8 || ná tvâ devắsa âçata ná mártyâso adrivaḥ | víçvâ jâtắni çávasâbhibhûr asi ná tvâ devắsa âçata || 9 || víçvâḥ pṛítanâ abhibhûtaraṃ náraṃ sajûs tatakshur índraṃ jajanúç ca râjáse | krátvâ várishṭhaṃ vára âmúrim utógrám ójishṭhaṃ tavásaṃ tarasvínam || 10 || 37 ||

sám îṃ rebhắso asvarann índraṃ sómasya pîtáye | svàrpatiṃ yád îṃ vṛidhé dhṛitávrato hy ójasâ sám ûtíbhiḥ || 11 || nemíṃ namanti cákshasâ meshắṃ víprâ abhisvárâ | sudîtáyo vo adrúhó 'pi kárṇe tarasvínaḥ sám ṛíkvabhiḥ || 12 || tám índraṃ johavîmi maghávânam ugráṃ satrắ dádhânam ápratishkutaṃ çávâṅsi | máṅhishṭho gîrbhír ấ ca yajníyo vavártad râyé no víçvâ supáthâ kṛiṇotu vajrî́ || 13 || tvám púra indra cikíd enâ vy ójasâ çavishṭha çakra nâçayádhyai | tvád víçvâni bhúvanâni vajrin dyắvâ rejete pṛi-

---

86, 3 sáḥ. sanutáḥ. 4 yác — vṛitrahan = 633, 15. dyu-gát. 5 vâ ási. samudrásya ádhi. antárikshe. 6 sûnṛítâ-vatâ índra. 7 bhávaít. 8 asmé *iti*. sada. kṛidhí. 9 çávasâ abhi-bhûḥ. 10 abhi-bhûtaram. váre â-múrim utá ugrám. 11 svàḥ-patim. hí. 12 abhi-svárâ. adrúhaḥ ápi. 14 enâḥ ví. rejete *iti*.

thivī ca bhîshā ‖ 14 ‖ tán ma ṛitám indra çûra citra pâtv apó ná vajrin duritâti parshi bhûri | kadâ na indra râyá ā daçasyer viçvápsnyasya spṛihayâyyasya râjan ‖ 15 ‖ 38 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

87 (707). ushṇih. 7. 10. 11 kakubh. 9. 12 purāushṇih.

Índrâya sāma gâyata víprâya bṛihaté bṛihát | dharmakṛíte vipaçcíte panasyáve ‖ 1 ‖ tvám indrâbhibhûr asi tvám sûryam arocayaḥ | viçvákarmâ viçvádevo mahāñ asi ‖ 2 ‖ vibhrājañ jyótishâ svàr ágacho rocanám diváḥ | devās ta indra sakhyāya yemire ‖ 3 ‖ éndra no gadhi priyáḥ satrājíd ágohyaḥ | girír ná viçvátas pṛithúḥ pátir diváḥ ‖ 4 ‖ abhí hí satya somapâ ubhé babhûtha ródasī | índrāsi sunvató vṛidháḥ pátir diváḥ ‖ 5 ‖ tvám hí çáçvatînām índra dartā purām ási | hantā dásyor mánor vṛidháḥ pátir diváḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

ádhâ hîndra girvaṇa úpa tvâ kāmān mahāḥ sasṛijmáhe | udéva yánto udábhiḥ ‖ 7 ‖ vār ṇá tvâ yavyābhir várdhanti çûra bráhmāṇi | vâvṛidhvāṅsam cid adrivo divé-dive ‖ 8 ‖ yuñjánti hárī ishirásya gāthayoraú rátha urúyuge | indravāhâ vacoyújâ ‖ 9 ‖ tvám na indrā bharaṅ ójo nṛimṇám çatakrato vicarshaṇe | ā vîrám pṛitanâsháham ‖ 10 ‖ tvám hí naḥ pitā vaso tvám mâtā çatakrato babhûvitha | ádhâ te sumnám îmahe ‖ 11 ‖ tvāṃ çushmin puruhûta vâjayántam úpa bruve çatakrato | sá no râsva suvîryam ‖ 12 ‖ 2 ‖

88 (708). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihati.

Tvām idā hyó náro 'pîpyan vajrin bhûṛṇayaḥ | sá in-

86, 14 pṛithivī *iti*. 15 tát mā. duḥ-itā áti. kadā — daçasyeḥ = 553, 5. — 87, 2 indra abhi-bhûḥ. 3 te. 4 ā indra. 5 índra ási. 7 ádha hí indra. udā-iva. 8 ná. vavṛidhvāṅsam. 9 hári *iti*. gāthayā uraú ráthe. 10 indra ā bhara. pṛitanā-sáham. 11 ádha. — 88, 1 náraḥ ápîpyan.

Digitized by Google

dra stómavâhasâm ihá çrudhy úpa svásaram ấ gahi ‖ 1 ‖ mátsvâ suçipra harivas tád îmahe tvé ấ bhûshanti vedhásaḥ | táva çrávâṅsy upamấny ukthyâ sutéshv indra girvaṇaḥ ‖ 2 ‖ çrấyanta iva sűryaṃ víçvéd índrasya bhakshata | vásûni jâté jánamâna ójasâ práti bhâgáṃ ná dîdhima ‖ 3 ‖ ánarçarâtiṃ vasudấm úpa stuhi bhadrấ índrasya râtáyaḥ | só asya kấmaṃ vidhaté ná roshati máno dânấya codáyan ‖ 4 ‖ tvám indra prátûrtishv abhí víçvâ asi spṛídhaḥ | açastihấ janitấ viçvatűr asi tvám tûrya tarushyatáḥ ‖ 5 ‖ ánu te çúshmaṃ turáyantam îyatuḥ kshoṇî́ çíçuṃ ná mâtárâ | víçvâs te spṛídhaḥ çnathayanta manyáve vṛitráṃ yád indra tűrvasi ‖ 6 ‖ itá ûtî́ vo ajáram prahetấram áprahitam | âçúṃ jétâraṃ hétâraṃ rathî́tamam átûrtaṃ tugryâvṛídham ‖ 7 ‖ ishkartấram ánishkṛitaṃ sáhaskṛitaṃ çatámûtiṃ çatákratum | samânám índram ávase havâmahe vásavânaṃ vasûjúvam ‖ 8 ‖ 3 ‖

89 (709). trishṭubh. 6 jagatî. 7—9 anushṭubh.

Ayáṃ ta emi tanvâ purástâd víçve devấ abhí mâ yanti paççất | yadấ máhyaṃ dîdharo bhâgám indrấd ín máyâ kṛiṇavo vîryâṇi ‖ 1 ‖ dádhâmi te mádhuno bhakshám ágre hitás te bhâgáḥ sutó astu sómaḥ | ásaç ca tvám dakshiṇataḥ sákhâ mé 'dhâ vṛitrấṇi jaṅghanâva bhűri ‖ 2 ‖ prá sú stómam bharata vâjayánta índrâya satyáṃ yádi satyám ásti | néndro astîti néma u tva âha ká îṃ dadarça kám abhí shṭavâma ‖ 3 ‖ ayám asmi jaritaḥ páçya mehá víçvâ jâtấny abhy àsmi mahnấ | ṛitásya mâ pradíço vardhayanty

---

88, 2 mátsva. tvé *iti*. 3 víçvâ ít. jánamâne. 4 ánarça-râtim. 6 kshoṇî́ *iti*. 7 ápra-hitam. rathí-tamam. tugrya-vṛídham. 8 çatám-ûtim. vasu-júvam. — 89, 1 te. indra ất ít. 2 me ádha. 3 ná índraḥ asti íti. stavâma. 4 mâ ihá. abhí asmi.

Digitized by Google

âdardiró bhúvanâ dardarîmi ‖ 4 ‖ ấ yán mâ venấ áruhann ṛitásyañ ékam ấsînaṃ haryatásya pṛishṭhé | mánaç cin me hṛidá ấ práty avocad ácikradañ chíçumantaḥ sákhâyaḥ ‖ 5 ‖ víçvét tấ te sávaneshu pravấcyâ yấ cakártha maghavann indra sunvaté | pấrâvataṃ yát purusambhṛitáṃ vásv apấvṛiṇoḥ çarabhấya ṛíshibandhave ‖ 6 ‖ 4 ‖

prá nûnáṃ dhâvatâ pṛíthañ néhá yó vo ávâvarît | ní shîṃ vṛitrásya mármaṇi vájram índro apîpatat ‖ 7 ‖ mánojavâ áyamâna âyasîṃ atarat púram | divaṃ suparṇó gatvấya sómaṃ vajríṇa ấbharat ‖ 8 ‖ samudré antáḥ çayata udnấ vájro abhîvṛitaḥ | bháranty asmai saṃyátaḥ puráḥprasravaṇâ balím ‖ 9 ‖ yád vấg vádanty avicetanấni rấshṭrî devấnâṃ nishasâda mandrấ | cátasra ûrjaṃ duduhe páyâṅsi kvà svid asyâḥ paramáṃ jagâma ‖ 10 ‖ devîṃ vấcam ajanayanta devấs tấṃ viçvárûpâḥ paçávo vadanti | sấ no mandrésham ûrjaṃ dúhânâ dhenúr vấg asmấn úpa súshṭutaitu ‖ 11 ‖ sákhe vishṇo vitaráṃ ví kramasva dyaúr dehí lokáṃ vájrâya vishkábhe | hánâva vṛitráṃ riṇácâva síndhûn índrasya yantu prasavé víṣṛishṭâḥ ‖ 12 ‖ 5 ‖

90 (710). 1. 5. 7. 9. 11. 13 bṛihatî. 2. 4. 6. 8. 10 satobṛihatî. 3 gâyatrî. 14 — 16 trishṭubh.

Ṛídhag itthấ sá mártyaḥ çaçamé devátâtaye | yó nûnám mitrấváruṇâv abhíshṭaya âcakré havyádâtaye ‖ 1 ‖ várshishṭhakshatrâ urucákshasâ nárâ rấjânâ dîrghaçrúttamâ | tấ bâhútâ ná daṅsánâ ratharyataḥ sâkáṃ sûryasya raçmíbhiḥ

89, 4 â-dardiráḥ. 5 yát. ṛitásya. cit. hṛidé. çíçu-mantaḥ. 6 víçvét — pravấcyâ = 51, 13. apa-ávṛiṇoḥ çarabhấya. 7 dhâvata pṛíthak ná ihá. sim. 8 vajríṇe ấ abharat. 9 çayate. abhí-vṛitaḥ. puráḥ-prasravaṇâḥ. 10 vádanti. ni-sasâda. 11 mandrấ íshaṃ. sú-stutâ ấ etu. 12 sákhe — kramasva = 314, 11. vi-skábhe. — 90, 1 abhíshṭaye. 2 várshishṭha-kshatrau.

Digitized by Google

‖ 2 ‖ prá yó vâm mitrâvaruṇâjiró dûtó ádravat | áyaḥçîrshâ máderaghuḥ ‖ 3 ‖ ná yáḥ sampṛíche ná púnar hávîtave ná samvâdâya rámate | tásmân no adyá sámṛiter urushyatam bâhúbhyâṃ na urushyatam ‖ 4 ‖ prá mitráya prâryamṇé sacathyàm ṛitâvaso | varûthyàṃ váruṇe chándyaṃ vácaḥ stotráṃ rấjasu gâyata ‖ 5 ‖ 6 ‖

té hinvire aruṇáṃ jényaṃ vásv ékam putráṃ tisṛîṇấm | té dhấmâny amṛítâ mártyânâm ádabdhâ abhí cakshate ‖ 6 ‖ ấ me vácâṅsy údyatâ dyumáttamâni kártvâ | ubhấ yâtaṃ nâsatyâ sajóshasâ práti havyấni vîtáye ‖ 7 ‖ râtíṃ yád vâm arakshásaṃ hávâmahe yuvábhyâṃ vâjinîvasû | prấcîṃ hótrâm pratirántâv itaṃ narâ gṛiṇânấ jamádagninâ ‖ 8 ‖ ấ no yajnáṃ divispṛíçaṃ vấyo yâhí sumánmabhiḥ | antáḥ pavítra upári çṛiṇânò 'yám çukró ayâmi te ‖ 9 ‖ véty adhvaryúḥ pathíbhî rájishṭhaiḥ práti havyấni vîtáye | ádhâ niyutva ubháyasya naḥ piba çúciṃ sómaṃ gávâçiram ‖ 10 ‖ 7 ‖

bán mahấñ asi sûrya bál âditya mahấñ asi | mahás te sató mahimấ panasyate 'ddhấ deva mahấñ asi ‖ 11 ‖ bát sûrya çrávasâ mahấñ asi satrấ deva mahấñ asi | mahnấ devấnâm asuryàḥ puróhito vibhú jyótir ádâbhyam ‖ 12 ‖ iyáṃ yấ nîcy arkíṇî rûpấ róhiṇyâ kṛitấ | citréva práty adarçy âyaty àntár daçásu bâhúshu ‖ 13 ‖ prajấ ha tisró atyấyam îyur ny ànyấ arkám abhíto viviçre | bṛihád dha tasthau bhúvaneshv antáḥ pávamâno haríta ấ viveça ‖ 14 ‖ mâtấ rudrấṇâṃ duhitấ vásûnâṃ svásâdityấnâm amṛítasya nấbhiḥ | prá nú vocaṃ cikitúshe jánâya mấ gấm ánâgâm áditiṃ va-

---

90, 3 mitrâvaruṇâ ajiráḥ. máde-raghuḥ. 4 tásmât. 5 prá aryamṇé. ṛitavaso *ity* ṛita-vaso. 6 amṛítâḥ. 8 jamát-agninâ. 9 divi-spṛíçam. pavítre. çṛiṇánáḥ ayám. 10 pathí-bhiḥ. ádha. gó -âçiram. 11 bát. 13 nîci. citrá-iva. â-yatî antáḥ. 14 pra -jáḥ. ati-áyam. ní anyáḥ. ha. 15 svásâ âdityánâm.

Digitized by Google

dhishṭa ‖ 15 ‖ vacovídaṃ vā̃cam udîráyantîṃ víçvâbhir dhîbhír upatíshṭhamânâm | devî́ṃ devébhyaḥ páry eyúshîṃ gā̃m ā̃ mâvṛikta mártyo dabhrácetāḥ ‖ 16 ‖ 8 ‖

91 (711). gâyatrî.

Tvám agne bṛihád váyo dádhâsi deva dāçúshe | kavír gṛihápatir yúvâ ‖ 1 ‖ sá na îḷânayâ sahá devā̃ñ agne duvasyúvâ | cikíd vibhânav ā̃ vaha ‖ 2 ‖ tváyâ ha svid yujā̃ vayáṃ códishṭhena yavishṭhya | abhí shmo vā̃jasâtaye ‖ 3 ‖ aurvabhṛiguvác chúcim apnavânavád ā̃ huve | agníṃ samudrávâsasam ‖ 4 ‖ huvé vātasvanaṃ kavím parjányakrandyaṃ sáhaḥ | agníṃ samudrávâsasam ‖ 5 ‖ 9 ‖

ā̃ saváṃ savitúr yathâ bhágasyeva bhujíṃ huve | agníṃ samudrávâsasam ‖ 6 ‖ agníṃ vo vṛidhántam adhvarā̃ṇâm purûtámam | áchâ náptre sáhasvate ‖ 7 ‖ ayáṃ yáthâ na âbhúvat tváshṭâ rûpéva tákshyâ | asyá krátvâ yáçasvataḥ ‖ 8 ‖ ayáṃ víçvâ abhí çríyo 'gnír devéshu patyate | ā̃ vā̃jair úpa no gamat ‖ 9 ‖ víçveshâm ihá stuhi hótṛîṇâṃ yaçástamam | agníṃ yajnéshu pûrvyám ‖ 10 ‖ 10 ‖

çîrám pâvakáçocishaṃ jyéshṭho yó dámeshv ā̃ | dîdā̃ya dîrghaçrúttamaḥ ‖ 11 ‖ tám árvantaṃ ná sânasíṃ gṛiṇîhí vipra çushmínam | mitráṃ ná yâtayájjanam ‖ 12 ‖ úpa tvâ jâmáyo gíro dédiçatîr havishkṛítaḥ | vâyór ánîke asthiran ‖ 13 ‖ yásya tridhā́tv ávṛitam barhís tasthā́v ásaṃdinam | ā̃paç cin ní dadhâ padám ‖ 14 ‖ padáṃ devásya mîḷhúshó 'nâdhṛishṭâbhir ûtíbhiḥ | bhadrā́ sū́rya ivopadṛík ‖ 15 ‖ 11 ‖

90, 16 â-iyúshim. mâ avṛikta. — 91, 1 kavír — yúvâ = 12, 6. 2 vibhâno *iti* vi-bhâno. 3 tváyâ — vayám = 641, 11. smaḥ. 4 aurvabhṛigu-vát çúcim. 5 vā́ta-svanam. 6 bhágasya-iva. 7 puru -támam ácha. 8 â-bhúvat. rûpā́-iva. 12 tám — sânasím = 311, 6. yâtayát-janam. 14 cit. dadha. 15 mîḷhúshaḥ ánâdhṛishṭâbhiḥ. iva upa-dṛík.

Digitized by Google

ágne ghṛitásya dhîtíbhis tepânó deva çocíshâ | ấ devấn vakshi yákshi ca || 16 || táṃ tvâjananta mâtáraḥ kavíṃ devấso aṅgiraḥ | havyavấham ámartyam || 17 || prácetasaṃ tvâ kavé 'gne dûtáṃ váreṇyam | havyavấhaṃ ní shedire || 18 || nahí me ásty ághnyâ ná svádhitir vánanvati | áthaitâdṛíg bharâmi te || 19 || yád agne kấni kấni cid ấ te dấrûṇi dadhmási | tấ jushasva yavishṭhya || 20 || yád átty upajíhvikâ yád vamró atisárpati | sárvaṃ tád astu te ghṛitám || 21 || agníṃ índhâno mánasâ dhíyaṃ saceta mártyaḥ | agníṃ îdhe vivásvabhiḥ || 22 || 12 ||

92 (712). 1—4. 6 bṛihatî. 5 virâḍrûpâ. 7. 9. 11. 13 satobṛihatî. 8. 12 kakubh. 10 hrasîyasî. 14 anushṭubh.

Ádarçi gâtuvíttamo yásmin vratấny âdadhúḥ | úpo shú jâtám âryasya várdhanam agníṃ nakshanta no gíraḥ || 1 || prá daívodâso agnír devấñ áchâ ná majmánâ | ánu mâtáram pṛithivîṃ ví vâvṛite tasthaú nấkasya sấnavi || 2 || yásmâd réjanta kṛishṭáyaç carkṛityâni kṛiṇvatáḥ | sahasrasấṃ medhásâtâv iva tmánâgníṃ dhîbhíḥ saparyata || 3 || prá yáṃ râyé ninîshasi márto yás te vaso dấçat | sá vîráṃ dhatte agna ukthaçaṅsínaṃ tmánâ sahasraposhíṇam || 4 || sá dṛiḷhé cid abhí tṛiṇatti vấjam árvatâ sá dhatte ákshiti çrávaḥ | tvé devatrấ sádâ purûvaso víçvâ vâmấni dhîmahi || 5 || 13 ||

yó víçvâ dáyate vásu hótâ mandró jánânâm | mádhor ná pấtrâ prathamấny asmai prá stómâ yanty agnáye || 6 || áçvaṃ ná gîrbhír rathyàṃ sudấnavo marmṛijyánte devayávaḥ | ubhé toké tánaye dasma viçpate pársi rấdho ma-

---

91, 16 ấ — ca = 380, 1. Vgl. 227, 4. 17 tvâ ajananta. 18 kave ágne. sedire. 19 svá-dhitiḥ vánan-vati. átha etâdṛík. — 92, 1 úpo *iti* sú. 2 ácha. vavṛite. 3 tmánâ agníṃ. 4 agne. 6 stómâḥ. 7 gîḥ-bhíḥ. ubhé-toké *iti*.

Digitized by Google

ghónâm || 7 || prá máṅhishṭhâya gâyata ṛitắvne bṛihaté çukráçocishe | úpastutâso agnáye || 8 || ấ vaṅsate maghávâ vîrávad yáçaḥ sámiddho dyumny ấhutaḥ | kuvín no asyá sumatír návîyasy áchâ vấjebhir âgámat || 9 || préshṭham u priyấṇâm stuhy âsâvấtithim | agníṃ ráthânâṃ yámam || 10 || 14 ||

úditâ yó níditâ véditâ vásv ấ yajníyo vavártati | dushṭárâ yásya pravaṇé nórmáyo dhiyấ vấjaṃ síshâsataḥ || 11 || mấ no bṛiṇîtâm átithir vásur agníḥ purupraçastá eshắḥ | yáḥ suhótâ svadhvaráḥ || 12 || mó té rishan yé áchoktibhir vasó 'gne kébhiç cid évaiḥ | kîríç cid dhí tvấm îṭṭe dûtyâya râtáhavyaḥ svadhvaráḥ || 13 || ấgne yâhi marútsakhâ rudrébhiḥ sómapîtaye | sóbharyâ úpa sushṭutím mâdâyasva svàṛṇare || 14 || 15 ||

Daçamo 'nuvâkaḥ.

ASHṬAMAM MAṆḌALAM.

92, 8 gâyata ṛitá-vne. 9 dyumnî. kuvít. návîyasî ácha. â-gámat. 10 stuhí â-sâva átithim. 11 út-itâ. ní-ditâ. dustárâḥ. ná ûrmáyaḥ. 12 su-adhvaráḥ. 13 mó *iti*. vaso *iti* ágne. hí. 14 ấ agne. svàḥ-nare.

Digitized by Google

1 (713). gâyatrî.

Svâdishṭhayâ mádishṭhayâ pávasva soma dhârayâ | índrâya pâtave sutáḥ ‖ 1 ‖ rakshohâ viçvácarshanir abhí yónim áyohatam | drúṇâ sadhástham âsadat ‖ 2 ‖ varivodhâtamo bhava máṅhishṭho vṛitrahántamaḥ | párshi rádho maghónâm ‖ 3 ‖ abhy àrsha mahânâṃ devânâṃ vîtím ándhasâ | abhí vâjam utá çrávaḥ ‖ 4 ‖ tvâm áchâ carâmasi tád íd árthaṃ divé-dive | índo tvé na âçásaḥ ‖ 5 ‖ 16 ‖

punâti te parisrútaṃ sómaṃ sûryasya duhitâ | vâreṇa çáçvatâ tánâ ‖ 6 ‖ tám îm áṇvîḥ samaryá â gṛibhṇánti yóshaṇo dáça | svásâraḥ pârye diví ‖ 7 ‖ tám îṃ hinvanty agrúvo dhámanti bâkuráṃ dṛítim | tridhâtu vâraṇám mádhu ‖ 8 ‖ abhîmám ághnyâ utá çṛiṇánti dhenávaḥ çíçum | sómam índrâya pâtave ‖ 9 ‖ asyéd índro mádeshv â víçvâ vṛitrâṇi jighnate | çûro maghâ ca maṅhate ‖ 10 ‖ 17 ‖

2 (714). gâyatrî.

Pávasva devavîr áti pavítraṃ soma ráṅhyâ | índram indo vṛíshâ viça ‖ 1 ‖ â vacyasva máhi psáro vṛíshendo dyumnávattamaḥ | â yóniṃ dharṇasíḥ sadaḥ ‖ 2 ‖ ádhu-

---

1, 2 â asadat. 4 abhí arsha. 5 ácha. 7 sa-maryé. 9 abhí imám. 10 asyá ít. — 2, 1 deva-vîḥ. vṛíshâ â. 2 vṛíshâ indo *iti*.

Digitized by Google

kshata priyám mádhu dhấrâ sutásya vedhásaḥ | apó vasishṭa sukrátuḥ || 3 || mahấntaṃ tvâ mahîr ánv ấpo arshanti síndhavaḥ | yád góbhir vâsayishyáse || 4 || samudró apsú mâmṛije vishṭambhó dharúṇo diváḥ | sómaḥ pavítre asmayúḥ || 5 || 18 ||

ácikradad vṛishâ hárir mahấn mitró ná darçatáḥ | sáṃ sûryeṇa rocate || 6 || gíras ta inda ójasâ marmṛijyánte apasyúvaḥ | yấbhir mádâya çúmbhase || 7 || táṃ tvâ mádâya ghṛíshvaya u lokakṛitnúm îmahe | táva práçastayo mahîḥ || 8 || asmábhyam indav indrayúr mádhvaḥ pavasva dhấrayâ | parjányo vṛishṭimấṅ iva || 9 || goshấ indo nṛishấ asy açvasấ vâjasấ utá | âtmấ yajnásya pûrvyáḥ || 10 || 19 ||

3 (715). gâyatrî.

Eshá devó ámartyaḥ parṇavîr iva dîyati | abhí dróṇâny âsádam || 1 || eshá devó vipấ kṛitó 'ti hvárâṅsi dhâvati | pávamâno ádâbhyaḥ || 2 || eshá devó vipanyúbhiḥ pávamâna ṛitâyúbhiḥ | hárir vấjâya mṛijyate || 3 || eshá víçvâni vấryâ çûro yánn iva sátvabhiḥ | pávamânaḥ sishâsati || 4 || eshá devó ratharyati pávamâno daçasyati | âvísh kṛiṇoti vagvanúm || 5 || 20 ||

eshá víprair abhíshṭuto 'pó devó ví gâhate | dádhad rátnâni dâçúshe || 6 || eshá dívaṃ ví dhâvati tiró rájâṅsi dhấrayâ | pávamânaḥ kánikradat || 7 || eshá dívaṃ vy ấsarat tiró rájâṅsy áspṛitaḥ | pávamânaḥ svadhvaráḥ || 8 || eshá pratnéna jánmanâ devó devébhyaḥ sutáḥ | háriḥ pavítre arshati || 9 || eshá u syá puruvrató jajnânó janáyann íshaḥ | dhấrayâ pavate sutáḥ || 10 || 21 ||

2, 5 mamṛije. 7 te indo *iti*. 8 ghṛíshvaye. 9 indo *iti*. 10 go-sâḥ. nṛi-sâḥ. açva-sâḥ. — 3, 1 â-sádam. 2 áti. 3 ṛitayú-bhiḥ. 5 âvíḥ. 8 ví á asarat.

Digitized by Google

4 (716). gâyatri.

Sánâ ca soma jéshi ca pávamâna máhi çrávaḥ | áthâ no vásyasas kṛidhi ‖ 1 ‖ sánâ jyótiḥ sánâ svàr víçvâ ca soma saúbhagâ | áthâ — ‖ 2 ‖ sánâ dákṣham utá krátum ápa soma mṛídho jahi | áthâ — ‖ 3 ‖ pávîtâraḥ punîtána sómam índrâya pâtave | áthâ — ‖ 4 ‖ tvám sûrye na â bhaja táva krátvâ távotíbhiḥ | áthâ — ‖ 5 ‖ 22 ‖

táva krátvâ távotíbhir jyók paçyema sûryam | áthâ — ‖ 6 ‖ abhy àrsha svâyudha sóma dvibárhasam rayím | áthâ — ‖ 7 ‖ abhy àrshâṇapacyuto rayím samátsu sâsahíḥ | áthâ — ‖ 8 ‖ tvâm̐ yajnaír avîvṛidhan pávamâna vídharmaṇi | áthâ — ‖ 9 ‖ rayím naç citrám açvínam índo viçvâyum â bhara | áthâ — ‖ 10 ‖ 23 ‖

5 (717). gâyatrî. 8—11 anushṭubh.

Sámiddho viçvátas pátiḥ pávamâno ví râjati | prîṇán vṛishâ kánikradat ‖ 1 ‖ tánûnápât pávamânaḥ çrîṇge çiçâno arshati | antárikṣheṇa rârajat ‖ 2 ‖ îḷényaḥ pávamâno rayír ví râjati dyumân̐ | mádhor dhârâbhir ójasâ ‖ 3 ‖ barhíḥ prâcînam ójasâ pávamânaḥ stṛiṇán háriḥ | devéshu devá îyate ‖ 4 ‖ úd âtair jihate bṛihád dvâro devîr hiraṇyáyîḥ | pávamânena súshṭutâḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

suçilpé bṛihatî mahî pávamâno vṛishaṇyati | náktoshâsâ ná darçaté ‖ 6 ‖ ubhâ devâ nṛicákshasâ hótârâ daívyâ huve | pávamâna índro vṛishâ ‖ 7 ‖ bhâratî pávamânasya sárasvatîḷâ mahî | imám no yajnám â gaman tisró devîḥ supéçasaḥ ‖ 8 ‖ tváshṭâram agrajâm̐ gopâm̐ puroyâvânam â huve |

4, 1 sána. átha. 2. 3 sána. 4 pávitâraḥ. 5 táva ûtí -bhiḥ. 7 abhí arsha su-âyudha. 8 abhí arsha ánapa-cyutaḥ. 10 viçvá-âyum. — 5, 2 çrîṇge *iti*. 6 suçilpé-bṛihatî-mahî *iti*. náktoshâsâ. darçaté *iti*. 8 sárasvatî îḷâ.

Digitized by Google

índur índro vṛíshâ háriḥ pávamânaḥ prajấpatiḥ ‖ 9 ‖ vánaspátim pavamâna mádhvâ sám aṅgdhi dhấrayâ | sahásravalçam háritam bhrấjamânam hiraṇyáyam ‖ 10 ‖ víçve devâḥ svâhâkṛitim pávamânasyấ gata | vâyúr bṛíhaspátiḥ sűryo 'gnír índraḥ sajóshasaḥ ‖ 11 ‖ 25 ‖

6 (718). gâyatrî.

Mandráyâ soma dhấrayâ vṛíshâ pavasva devayúḥ | ávyo vấreshv asmayúḥ ‖ 1 ‖ abhí tyám mádyam mádam índav índra íti kshara | abhí vâjíno árvataḥ ‖ 2 ‖ abhí tyám pûrvyám mádam suvânó arsha pavítra ấ | abhí vấjam utá çrávaḥ ‖ 3 ‖ ánu drapsấsa índava ấpo ná pravátâsaran | punânấ índram âçata ‖ 4 ‖ yám átyam iva vâjínam mṛijánti yóshaṇo dáça | váne krîḷantam átyavim ‖ 5 ‖ 26 ‖

tám góbhir vṛíshaṇam rásam mádâya devávîtaye | sutám bhárâya sám sṛija ‖ 6 ‖ devó devấya dhấrayéndrâya pavate sutáḥ | páyo yád asya pîpáyat ‖ 7 ‖ âtmấ yajnásya ráṅhyâ sushvâṇáḥ pavate sutáḥ | pratnám ní pâti kấvyam ‖ 8 ‖ evấ punáná indrayúr mádam madishṭha vîtáye | gúhâ cid dadhishe gíraḥ ‖ 9 ‖ 27 ‖

7 (719). gâyatrî.

Ásṛigram índavaḥ pathấ dhármann ṛitásya suçríyaḥ | vidânấ asya yójanam ‖ 1 ‖ prá dhấrâ mádhvo agriyó mahîr apó ví gâhate | havír haviḥshu vándyaḥ ‖ 2 ‖ prá yujó vâcó agriyó vṛishấva cakradad váne | sádmâbhí satyó adhvaráḥ ‖ 3 ‖ pári yát kấvyâ kavír nṛimṇấ vásâno árshati | svàr vâjî

5, 11 pávamânasya ấ. — 6, 2 índo *iti*. 3 pavítre. 4 pra-vátâ asaran. 5 áti-avim. 7 dhárayâ índrâya. 8 susvânáḥ. 9 evấ. — 7, 3 vṛishấva. sádma abhí.

Digitized by Google

sishâsati ‖ 4 ‖ pávamâno abhí spṛídho víço rấjeva sîdati | yád îm ṛiṇvánti vedhásaḥ ‖ 5 ‖ 28 ‖

ávyo vấre pári priyó hárir váneshu sîdati | rebhó vanushyate matî ‖ 6 ‖ sá vâyúm índram açvínâ sâkám mádena gachati | ráṇâ yó asya dhármabhiḥ ‖ 7 ‖ ấ mitrấváruṇâ bhágam mádhvaḥ pavanta ûrmáyaḥ | vidấnấ asya çákmabhiḥ ‖ 8 ‖ asmábhyaṃ rodasî rayím mádhvo vấjasya sâtáye | çrávo vásûni sáṃ jitam ‖ 9 ‖ 29 ‖

8 (720). gâyatri.

Eté sómâ abhí priyám índrasya kấmam aksharan | várdhanto asya vîryàm ‖ 1 ‖ punânấsaç camûshádo gáchanto vâyúm açvínâ | té no dhântu suvîryam ‖ 2 ‖ índrasya soma rấdhase punánó hấrdi codaya | ṛitásya yónim âsádam ‖ 3 ‖ mṛijánti tvâ dáça kshípo hinvánti saptá dhîtáyaḥ | ánu víprâ amâdishuḥ ‖ 4 ‖ devébhyas tvâ mádâya kám sṛijânám áti meshyàḥ | sáṃ góbhir vâsayâmasi ‖ 5 ‖ 30 ‖

punânáḥ kaláçeshv ấ vástrâṇy arushó háriḥ | pári gávyâny avyata ‖ 6 ‖ maghóna ấ pavasva no jahí víçvâ ápa dvíshaḥ | índo sákhâyam ấ viça ‖ 7 ‖ vṛishṭíṃ diváḥ pári srava dyumnám pṛithivyấ ádhi | sáho naḥ soma pṛitsú dhâḥ ‖ 8 ‖ nṛicákshasaṃ tvâ vayám índrapîtaṃ svarvídam | bhakshîmáhi prajấm ísham ‖ 9 ‖ 31 ‖

9 (721). gâyatri.

Pári priyấ diváḥ kavír váyâṅsi naptyòr hitáḥ | suvânó yâti kavíkratuḥ ‖ 1 ‖ prá-pra kshâyâya pányase jánâya júshṭo adrúhe | vîty àrsha cánishṭhayâ ‖ 2 ‖ sá sûnúr mâtárâ

7, 5 rấjâ-iva. 7 ráṇa. 8 pavante. 9 rodasî *iti*. — 8, 2 camû-sádaḥ. — 9, 2 vîtî arsha.

Digitized by Google

çúcir jâtó jâté arocayat | mahấn mahí ṛitâvṛídhâ ‖ 3 ‖ sá saptá dhîtíbhir hitó nadyò ajinvad adrúbaḥ | yấ ékam ákshi vâvṛidhúḥ ‖ 4 ‖ tấ abhí sántam ástṛitam mahé yúvânam ấ dadhuḥ | índum indra táva vraté ‖ 5 ‖ 32 ‖

abhí váhnir ámartyaḥ saptá paçyati vấvahiḥ | krívir devír atarpayat ‖ 6 ‖ ávâ kálpeshu naḥ pumas támâṅsi soma yódhyâ | tấni punâna jaṅghanaḥ ‖ 7 ‖ nú návyase návîyase sûktấya sâdhayâ pathấḥ | pratnavád rocayâ rúcaḥ ‖ 8 ‖ pávamâna máhi çrávo gấm áçvaṃ râsi vîrávat | sánâ medhấṃ sánâ svàḥ ‖ 9 ‖ 33 ‖

10 (722). gâyatrî.

Prá svânấso ráthâ ivấrvanto ná çravasyávaḥ | sómâso râyé akramuḥ ‖ 1 ‖ hinvânấso ráthâ iva dadhanviré gábhastyoḥ | bhárâsaḥ kâríṇâm iva ‖ 2 ‖ rấjâno ná práçastibhiḥ sómâso góbhir añjate | yajnó ná saptá dhâtṛíbhiḥ ‖ 3 ‖ pári suvânấsa índavo mádâya barháṇâ girấ | sutấ arshanti dhấrayâ ‖ 4 ‖ âpânấso vivásvato jánanta usháso bhágam | sűrâ áṇvaṃ ví tanvate ‖ 5 ‖ 34 ‖

ápa dvấrâ matînấṃ pratnấ ṛiṇvanti kârávaḥ | vṛíshṇo hárasa âyávaḥ ‖ 6 ‖ samîcînấsa âsate hótâraḥ saptájâmayaḥ | padám ékasya pípratas ‖ 7 ‖ nábhâ nábhiṃ na ấ dade cákshuç cit sűrye sácâ | kavér ápatyam ấ duhe ‖ 8 ‖ abhí priyấ divás padám adhvaryúbhir gúhâ hitám | sűraḥ paçyati cákshasâ ‖ 9 ‖ 35 ‖

11 (723). gâyatrî.

Úpâsmai gâyatâ naraḥ pávamânâyéndave | abhí devấñ

9, 3 jâté *iti*. mahí *iti* ṛita-vṛídhâ. 4 vavṛidhúḥ. 7 áva. 8 nú. sâdhaya. rocaya. 9 sána. — 10, 1 iva árvantaḥ. 6 hárase. — 11, 1 úpa asmai gâyata. pávamânâya índave.

Digitized by Google

íyakshate ‖ 1 ‖ abhí te mádhunâ páyó 'tharvâṇo açiçrayuḥ | devám devấya devayú ‖ 2 ‖ sá naḥ pavasva çám gáve çám jánâya çám árvate | çám râjann óshadhîbhyaḥ ‖ 3 ‖ babhráve nú svátavase 'ruṇấya divispṛíçe | sómâya gâthám arcata ‖ 4 ‖ hástacyutebhir ádribhiḥ sutám sómam punîtana | mádhâv ấ dhâvatâ mádhu ‖ 5 ‖ 36 ‖

námaséd úpa sîdata dadhnéd abhí çrîṇîtana | índum índre dadhâtana ‖ 6 ‖ amitrahấ vícarshaṇiḥ pávasva soma çám gáve | devébhyo anukâmakṛít ‖ 7 ‖ índrâya soma pấtave mádâya pári shicyase | manaççín mánasas pátiḥ ‖ 8 ‖ pávamâna suvîryam rayím soma ririhi naḥ | índav índreṇa no yujấ ‖ 9 ‖ 37 ‖

12 (724). gâyatrî.

Sómâ asṛigram índavaḥ sutấ ṛitásya sádane | índrâya mádhumattamâḥ ‖ 1 ‖ abhí víprâ anûshata gấvo vatsám ná mâtáraḥ | índram sómasya pîtáye ‖ 2 ‖ madacyút ksheti sádane síndhur ûrmấ vipaççít | sómo gaurî ádhi çritáḥ ‖ 3 ‖ divó nấbhâ vicakshaṇó 'vyo vấre mahîyate | sómo yáḥ sukrátuḥ kavíḥ ‖ 4 ‖ yáḥ sómaḥ kaláçeshv ấṉ antáḥ pavítra ấhitaḥ | tám índuḥ pári shasvaje ‖ 5 ‖ 38 ‖

prá vấcam índur ishyati samudrásyấdhi vishṭápi | jínvan kóçam madhuççútam ‖ 6 ‖ nítyastotro vánaspátir dhînấm antáḥ sabardúghaḥ | hinvánó mấnushâ yugấ ‖ 7 ‖ abhí priyấ divás padấ sómo hinvánó arshati | víprasya dhấrayâ kavíḥ ‖ 8 ‖ ấ pavamâna dhâraya rayím sahásravarcasam | asmé indo svâbhúvam ‖ 9 ‖ 39 ‖

Saptamo 'dhyâyaḥ.

11, 2 páyaḥ átharvâṇaḥ. 5 dhâvata. 6 námasâ ít. dadhnấ ít. 8 sicyase. manaḥ-cít. 9 índo *iti*. — 12, 1. 3 sádane. 3 gaurî *iti*. 4 ávyaḥ. 5 ấ. pavítre. sasvaje. 6 samudrásya ádhi. 7 sabaḥ-dúghaḥ. 9 asmé *iti* indo *iti* su-âbhúvam.

Digitized by Google

13 (725). gâyatrî.

Sómaḥ punánó arshati sahásradhâro átyaviḥ | vâyór índrasya nishkṛitám ‖ 1 ‖ pávamânam avasyavo vípram abhí prá gâyata | sushvâṇáṃ devávîtaye ‖ 2 ‖ pávante vẫjasâtaye sómâḥ sahásrapâjasaḥ | gṛiṇânẫ devávîtaye ‖ 3 ‖ utá no vẫjasâtaye pávasva bṛihatîr íshaḥ | dyumád indo suvîryam ‖ 4 ‖ té naḥ sahasríṇaṃ rayím pávantâm ẫ suvîryam | suvânẫ devẫsa índavaḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

átyâ hiyânẫ ná hetṛíbhir ásṛigram vẫjasâtaye | ví vẫram ávyam âçávaḥ ‖ 6 ‖ vâçrẫ arshantîndavo 'bhí vatsáṃ ná dhenávaḥ | dadhanviré gábhastyoḥ ‖ 7 ‖ júshṭa índrâya matsaráḥ pávamâna kánikradat | víçvâ ápa dvísho jahi ‖ 8 ‖ apaghnánto árâvṇaḥ pávamânâḥ svardṛíçaḥ | yónâv ṛitásya sîdata ‖ 9 ‖ 2 ‖

14 (726). gâyatrî.

Pári prẫsishyadat kavíḥ síndhor ûrmẫv ádhi çritáḥ | kârám bíbhrat puruspṛíham ‖ 1 ‖ girẫ yádî sábandhavaḥ páñca vrẫtâ apasyávaḥ | parishkṛiṇvánti dharṇasím ‖ 2 ‖ ẫd asya çushmíṇo ráse víçve devẫ amatsata | yádî góbhir vasâyáte ‖ 3 ‖ niriṇánó ví dhâvati jáhac cháryâṇi tẫnvâ | átrâ sáṃ jighnate yujẫ ‖ 4 ‖ naptîbhir yó vivásvataḥ çubhró ná mâmṛijé yúvâ | gẫḥ kṛiṇvánó ná nirṇíjam ‖ 5 ‖ 3 ‖

áti çritî̃ tiraççátâ gavyẫ jigâty áṇvyâ | vagnúm iyarti yáṃ vidé ‖ 6 ‖ abhí kshípaḥ sám agmata marjáyantîr ishás pátim | pṛishṭhẫ gṛibhṇata vâjínaḥ ‖ 7 ‖ pári divyẫni mármṛiçad víçvâni soma pẫrthivâ | vásûni yâhy asmayúḥ ‖ 8 ‖ 4 ‖

13, 1 áti-aviḥ. 2 susvânám. 3 gṛiṇânẫḥ. 5 suvânẫḥ. 6 átyâḥ hiyânẫḥ. 7 arshanti índavaḥ. — 14, 1 prá asisyadat. 2 yádi. pari-kṛiṇvánti. 3 yádi. 4 jáhat çáryâṇi. átra. 5 mamṛijé.

Digitized by Google

15 (727). gâyatri.

Eshá dhiyấ yâty áṇvyâ çũro ráthebhir âçúbhiḥ | gáchann índrasya nishkṛitám ‖ 1 ‖ eshá purũ dhiyâyate bṛihaté devátâtaye | yátrâmṛítâsa ấsate ‖ 2 ‖ eshá hitó ví nîyate 'ntáḥ çubhrấvatâ pathấ | yádî tuñjánti bhũrṇayaḥ ‖ 3 ‖ eshá çṛíṅgâṇi dódhuvac chiçíte yûthyò vṛíshâ | nṛimṇấ dádhâna ójasâ ‖ 4 ‖ eshá rukmíbhir îyate vâjĩ̀ çubhrébhir aṅçúbhiḥ | pátiḥ síndhûnâm bhávan ‖ 5 ‖ eshá vásûni pibdanấ párushâ yayivấñ áti | áva çấdeshu gachati ‖ 6 ‖ etám mṛijanti márjyam úpa dróṇeshv âyávaḥ | pracakrâṇám mahĩ́r íshaḥ ‖ 7 ‖ etám u tyám dáça kshípo mṛijánti saptá dhîtáyaḥ | svâyudhám madíntamam ‖ 8 ‖ 5 ‖

16 (728). gâyatri.

Prá te sotấra oṇyò rásam mádâya ghṛíshvaye | sárgo ná takty étaçaḥ ‖ 1 ‖ krátvâ dákshasya rathyàm apó vásânam ándhasâ | goshấm áṇveshu saççima ‖ 2 ‖ ánaptam apsú dushṭáram sómam pavítra ấ sṛija | punîhĩ́ndrâya pấtave ‖ 3 ‖ prá punânásya cétasâ sómaḥ pavítre arshati | krátvâ sadhástham ấsadat ‖ 4 ‖ prá tvâ námobhir índava índra sómâ asṛikshata | mahé bhárâya kấriṇaḥ ‖ 5 ‖ punánó rûpé avyáye víçvâ árshann abhí çríyaḥ | çũro ná góshu tishṭhati ‖ 6 ‖ divó ná sánu pipyúshî dhấrâ sutásya vedhásaḥ | vṛithâ pavítre arshati ‖ 7 ‖ tvám soma vipaççítaṃ tánâ punâná âyúshu | ávyo vấraṃ ví dhâvasi ‖ 8 ‖ 6 ‖

17 (729). gâyatri.

Prá nimnéneva síndhavo ghnánto vṛitrấṇi bhũrṇayaḥ |

15, 2 purú. yátra amṛítâsaḥ. 3 çubhrá-vatâ. yádi. 4 dódhuvat çíçite. 8 su-âyudhám. — 16, 1 oṇyòḥ. 2 go-sấm. 3 pavítre. punîhí índrâya. 4 ấ asadat. — 17, 1 nimnéna-iva.

Digitized by Google

sómâ asṛigram âçávaḥ ‖ 1 ‖ abhí suvânâsa índavo vṛishṭáyaḥ pṛithivîm iva | índraṃ sómâso aksharan ‖ 2 ‖ átyûrmir matsaró mádaḥ sómaḥ pavítre arshati | vighnán rákshâṅsi devayúḥ ‖ 3 ‖ ấ kaláçeshu dhâvati pavítre pári shicyate | ukthaír yajnéshu vardhate ‖ 4 ‖ áti trî soma rocanâ róhan ná bhrâjase dívam | ishṇánt sûryaṃ ná codayaḥ ‖ 5 ‖ abhí víprâ anûshata mûrdhán yajnásya kârávaḥ | dádhânâç cákshasi priyám ‖ 6 ‖ tám u tvâ vâjínaṃ náro dhîbhír víprâ avasyávaḥ | mṛijánti devátâtaye ‖ 7 ‖ mádhor dhârâm ánu kshara tîvráḥ sadhástham ấsadaḥ | cárur ṛitấya pîtáye ‖ 8 ‖ 7 ‖

18 (730). gâyatrî.

Pári suvânó girishṭhâḥ pavítre sómo akshâḥ | mádeshu sarvadhấ asi ‖ 1 ‖ tvâṃ vípras tvâṃ kavír mádhu prá jâtám ándhasaḥ | mádeshu — ‖ 2 ‖ táva víçve sajóshaso devấsaḥ pîtím âçata | mádeshu — ‖ 3 ‖ ấ yó víçvâni vấryâ vásûni hástayor dadhé | mádeshu — ‖ 4 ‖ yá imé ródasî mahî sám mâtáreva dóhate | mádeshu — ‖ 5 ‖ pári yó ródasî ubhé sadyó vâjebhir árshati | mádeshu — ‖ 6 ‖ sá çushmî kaláçeshv ấ punánó acikradat | mádeshu — ‖ 7 ‖ 8 ‖

19 (731). gâyatrî.

Yát soma citrám ukthyàṃ divyám pấrthivaṃ vásu | tán naḥ punâná ấ bhara ‖ 1 ‖ yuvâṃ hí sthâḥ svàrpatî índraç ca soma gópatî | îçânâ pipyataṃ dhíyaḥ ‖ 2 ‖ vṛishâ punâná âyúshu stanáyann ádhi barhíshi | háriḥ sán yónim ấsadat

---

17, 3 áti-ûrmiḥ. 4 sicyate. 8 ấ asadaḥ. — 18, 1 giri-sthâḥ. akshâr *iti*. 5 imé-ródasî-mahî *iti*. mâtárâ-iva. 6 ródasî-ubhé *iti*. — 19, 1 tát. 2 svàḥpatî *iti* svàḥ-patî. 3 ấ asadat.

Digitized by Google

‖ 3 ‖ ávâvaçanta dhîtáyo vṛishabhásyấdhi rétasi | sûnór vatsásya mâtáraḥ ‖ 4 ‖ kuvíd vṛishaṇyántîbhyaḥ punânó gárbham âdádhat | yấḥ çukrấm duhaté páyaḥ ‖ 5 ‖ úpa çikshâpatasthúsho bhiyásam ấ dhehi çátrushu | pávamâna vidấ rayím ‖ 6 ‖ ní çátroḥ soma vṛíshṇyaṃ ní çúshmaṃ ní váyas tira | dûré vâ sató ánti vâ ‖ 7 ‖ 9 ‖

20 (732). gâyatrî.

Prá kavír devávîtayé 'vyo vấrebhir arshati | sâhvấn víçvâ abhí spṛídhaḥ ‖ 1 ‖ sá hí shmâ jaritṛíbhya ấ vấjaṃ gómantam ínvati | pávamânaḥ sahasríṇam ‖ 2 ‖ pári víçvâni cétasâ mṛiçáse pávase matî́ | sá naḥ soma çrávo vidaḥ ‖ 3 ‖ abhy àrsha bṛihád yáço maghávadbhyo dhruvấm rayím | íshaṃ stotṛíbhya ấ bhara ‖ 4 ‖ tvấm rā́jeva suvrató gíraḥ somấ viveçitha | punânó vahne adbhuta ‖ 5 ‖ sá váhnir apsú dushṭáro mṛijyámâno gábhastyoḥ | sómaç camū́shu sîdati ‖ 6 ‖ kṛîḷúr makhó ná manhayúḥ pavítraṃ soma gachasi | dádhat stotré suvî́ryam ‖ 7 ‖ 10 ‖

21 (733). gâyatrî.

Eté dhâvantî́ndavaḥ sómâ índrâya ghṛíshvayaḥ | matsarấsaḥ svarvídaḥ ‖ 1 ‖ pravṛiṇvánto abhiyújaḥ súshvaye varivovídaḥ | svayấm stotré vayaskṛítaḥ ‖ 2 ‖ vṛíthâ kṛîḷanta índavaḥ sadhástham abhy ékam ít | síndhor ûrmấ vy àksharan ‖ 3 ‖ eté víçvâni vấryâ pávamânâsa âçata | hitấná sáptayo ráthe ‖ 4 ‖ ấsmin piçáṅgam indavo dádhâtâ venám âdíçe | yó asmábhyam árâvâ ‖ 5 ‖ ṛibhúr ná ráthyaṃ ná-

---

19, 4 vṛishabhásya ádhi. 5 â-dádhat. 6 çiksha apa-tasthúshaḥ. vidấḥ. — 20, 1 devá-vîtaye ávyaḥ. sahvấn. 2 sma. 4 abhí arsha. 5 rā́já-iva. soma ấ. — 21, 1 dhâvanti índavaḥ. 3 abhí. ví aksharan. 4 hitấḥ. 5 ấ asmin. dádhâta.

Digitized by Google

vaṃ dádhâtâ kétam âdíçe | çukrâḥ pavadhvam árṇasâ ‖ 6 ‖ etá u tyé avîvaçan kâshṭhâṃ vâjíno akrata | satáḥ prâsâvishur matím ‖ 7 ‖ 11 ‖

22 (734). gâyatrî.

Eté sómâsa âçávo ráthâ iva prá vâjínaḥ | sárgâḥ sṛishṭâ aheshata ‖ 1 ‖ eté vâtâ ivorávaḥ parjányasyeva vṛishṭáyaḥ | agnér iva bhramâ vṛithâ ‖ 2 ‖ eté pûtâ vipaçcítaḥ sómâso dádhyâçiraḥ | vipâ vy ânaçur dhíyaḥ ‖ 3 ‖ eté mṛishṭâ ámartyâḥ sasṛivâṅso ná çaçramuḥ | íyakshantaḥ pathó rájaḥ ‖ 4 ‖ eté pṛishṭhâni ródasor viprayánto vy ânaçuḥ | utédám uttamáṃ rájaḥ ‖ 5 ‖ tántuṃ tanvânám uttamám ánu pravâta âçata | utédám uttamâyyam ‖ 6 ‖ tváṃ soma paníbhya â vásu gávyâni dhârayaḥ | tatáṃ tántum acikradaḥ ‖ 7 ‖ 12 ‖

23 (735). gâyatrî.

Sómâ asṛigram âçávo mádhor mádasya dhârayâ | abhí víçvâni kâvyâ ‖ 1 ‖ ánu pratnâsa âyávaḥ padáṃ návîyo akramuḥ | rucé jananta sûryam ‖ 2 ‖ â pavamâna no bharâryó ádâçusho gáyam | kṛidhí prajâvatîr íshaḥ ‖ 3 ‖ abhí sómâsa âyávaḥ pávante mádyam mádam | abhí kóçam madhuçcútam ‖ 4 ‖ sómo arshati dharṇasír dádhâna indriyáṃ rásam | suvîro abhiçastipâ ‖ 5 ‖ índrâya soma pavase devébhyaḥ sadhamâdyaḥ | índo vâjaṃ sishâsasi ‖ 6 ‖ asyá pîtvâ mádânâm índro vṛitráṇy apratí | jaghâna jaghánac ca nú ‖ 7 ‖ 13 ‖

21, 6 dádhâta. 7 eté. prá asâvishuḥ. — 22, 2 iva urávaḥ parjányasya-iva. bhramâḥ. 3 pûtâḥ. ví ânaçuḥ. 5 vi-prayántaḥ ví ânaçuḥ utá idám. 6 utá idám uttamâyyam. — 23, 3 bhara aryáḥ. 7 jaghánat.

Digitized by Google

24 (736). gâyatrî.

Prá sómâso adhanvishuḥ pávamânâsa índavaḥ | çrîṇânâ apsú mṛiñjata || 1 || abhí gâvo adhanvishur âpo ná pravátâ yatîḥ | punânâ índram âçata || 2 || prá pavamâna dhanvasi sóméndrâya pâtave | nṛíbhir yató ví nîyase || 3 || tvâṃ soma nṛimâdanaḥ pávasva carshaṇîsâhe | sásnir yó anumâdyaḥ || 4 || índo yád ádribhiḥ sutáḥ pavítram paridhâvasi | áram índrasya dhâmne || 5 || pávasva vṛitrahantamokthébhir anumâdyaḥ | çúciḥ pâvakó ádbhutaḥ || 6 || çúciḥ pâvaká ucyate sómaḥ sutásya mádhvaḥ | devâvîr aghaçaṅsahâ || 7 || 14 ||

Prathamo 'nuvâkaḥ.

25 (737). gâyatrî.

Pávasva dakshasâdhano devébhyaḥ pîtáye hare | marúdbhyo vâyáve mádaḥ || 1 || pávamâna dhiyâ hitò 'bhí yóniṃ kánikradat | dhármaṇâ vâyúm â viça || 2 || sáṃ devaíḥ çobhate vríshâ kavír yónâv ádhi priyáḥ | vṛitrahâ devavîtamaḥ || 3 || víçvâ rûpâṇy âviçán punánó yâti haryatáḥ | yátrâmṛîtâsa âsate || 4 || arushó janáyan gíraḥ sómaḥ pavata âyushák | índraṃ gáchan kavíkratuḥ || 5 || â pavasva madintama pavítraṃ dhârayâ kave | arkásya yónim âsádam || 6 || 15 ||

26 (738). gâyatrî.

Tám amṛikshanta vâjínam upásthe áditer ádhi | víprâso áṇvyâ dhiyâ || 1 || táṃ gâvo abhy ànûshata sahásradhâram ákshitam | índuṃ dhartâram â diváḥ || 2 || táṃ vedhâṃ

24, 3 sóma índrâya. 4 carshaṇi-sâhe. 6 vṛitrahan-tama ukthébhiḥ. 7 deva-avîḥ. — 25, 2 hitáḥ abhí. 4 yátra amṛîtâsaḥ. 5 pavate. — 26, 2 abhí anûshata.

Digitized by Google

medháyâhyan pávamânam ádhi dyávi | dhraṇasím bhŭridhâyasam ‖ 3 ‖ tám ahyan bhuríjor dhiyă saṃvásânaṃ vivásvataḥ | pátiṃ vâcó ádâbhyam ‖ 4 ‖ táṃ săn̆âv ádhi jâmáyo háriṃ hinvanty ádribhiḥ | haryatám bhŭricakshasam ‖ 5 ‖ táṃ tvâ hinvanti vedhásaḥ pávamâna girâvṛídham | índav índrâya matsarám ‖ 6 ‖ 16 ‖

27 (739). gâyatrî.

Eshá kavír abhíshṭutaḥ pavítre ádhi toçate | punânó ghnánn ápa sridhaḥ ‖ 1 ‖ eshá índrâya vâyáve svarjít pári shicyate | pavítre dakshasădhanaḥ ‖ 2 ‖ eshá nṛíbhir ví nîyate divó mûrdhă vṛíshâ sutáḥ | sómo váneshu viçvavít ‖ 3 ‖ eshá gavyúr acikradat pávamâno hiraṇyayúḥ | índuḥ satrâjíd ástṛitaḥ ‖ 4 ‖ eshá sŭryeṇa hâsate pávamâno ádhi dyávi | pavítre matsaró mádaḥ ‖ 5 ‖ eshá çushmy àsishyadad antárikshe vṛíshâ háriḥ | punânâ índur índram ă ‖ 6 ‖ 17 ‖

28 (740). gâyatrî.

Eshá vâjĭ hitó nṛíbhir viçvavín mánasas pátiḥ | ávyo vărạṃ ví dhâvati ‖ 1 ‖ eshá pavítre aksharat sómo devébhyaḥ sutáḥ | víçvâ dhămâny âviçán ‖ 2 ‖ eshá devâḥ çubhâyaté 'dhi yónâv ámartyaḥ | vṛitrahă devavĭtamaḥ ‖ 3 ‖ eshá vṛíshâ kánikradad daçábhir jâmíbhir yatáḥ | abhí dróṇâni dhâvati ‖ 4 ‖ eshá sŭryam arocayat pávamâno vícarshaṇiḥ | víçvâ dhămâni viçvavít ‖ 5 ‖ eshá çushmy ádâbhyaḥ sómaḥ punânó arshati | devâvĭr aghaçaṅsahă ‖ 6 ‖ 18 ‖

26, 3 medháyâ ahyan. 6 girâ-vṛídham índo *iti*. — 27, 2 sicyate. 6 çushmĭ asisyadat. — 28, 1 viçva-vít. 3 çubhâyate ádhi. 6 çushmĭ deva-avĭḥ.

Digitized by Google

29 (741). gâyatri.

Prâsya dhârâ aksharan vṛishṇaḥ sutásyaújasâ | devâñ ánu prabhûshataḥ || 1 || sáptim mṛijanti vedháso gṛiṇántaḥ kârávo girâ | jyótir jajnânám ukthyàm || 2 || sushâhâ soma tâni te punânâya prabhûvaso | várdhâ samudrám ukthyàm || 3 || víçvâ vásûni samjáyan pávasva soma dhârayâ | inú dvéshâṅsi sadhryàk || 4 || rákshâ sú no árarushaḥ svanât samasya kásya cit | nidó yátra mumucmáhe || 5 || éndo pârthivam rayím divyám pavasva dhârayâ | dyumántam çúshmam â bhara || 6 || 19 ||

30 (742). gâyatri.

Prá dhârâ asya çushmíṇo vṛithâ pavítre aksharan | punânó vâcam ishyati || 1 || índur hiyânáḥ sotṛíbhir mṛijyámânaḥ kánikradat | íyarti vagnúm indriyám || 2 || â naḥ çúshmam nṛishâhyam vîrávantam puruspṛíham | pávasva soma dhârayâ || 3 || prá sómo áti dhârayâ pávamâno asishyadat | abhí dróṇâny âsádam || 4 || apsú tvâ mádhumattamam hárim hinvanty ádribhiḥ | índav índrâya pîtáye || 5 || sunótâ mádhumattamam sómam índrâya vajríṇe | câruṃ çárdhâya matsarám || 6 || 20 ||

31 (743). gâyatri.

Prá sómâsaḥ svâdhyàḥ pávamânâso akramuḥ | rayím kṛiṇvanti cétanam || 1 || divás pṛithivyâ ádhi bhávendo dyumnavárdhanaḥ | bhávâ vâjânâm pátiḥ || 2 || túbhyam vâtâ abhipríyas túbhyam arshanti síndhavaḥ | sóma várdhanti te

---

29, 1 prá asya. sutásya ójasâ. 3 su-sáhâ. prabhuvaso *iti* prabhu -vaso várdha. 5 ráksha. 6 â indo *iti*. — 30, 3 nṛi-sáhyam. 5 índo *iti*. 6 sunóta. — 31, 1 su-ádhyàḥ. 2 bháva indo *iti*. bháva. 3 abhi -príyaḥ.

Digitized by Google

máhaḥ ‖ 3 ‖ ā́ pyâyasva sám etu te viçvátaḥ soma vṛíshṇyam | bhávā vā́jasya saṃgathé ‖ 4 ‖ túbhyaṃ gā́vo ghṛitám páyo bábhro duduhré ákshitam | várshishṭhe ádhi sā́navi ‖ 5 ‖ svâyudhásya te saté bhúvanasya pate vayám | índo sakhitvám uçmasi ‖ 6 ‖ 21 ‖

32 (744). gâyatrî.

Prá sómâso madacyútaḥ çrávase no maghónaḥ | sutā́ vidáthe akramuḥ ‖ 1 ‖ ā́d îṃ tritásya yóshaṇo háriṃ hinvanty ádribhiḥ | índum índrâya pîtáye ‖ 2 ‖ ā́d îṃ haṁsó yáthâ gaṇáṃ víçvasyâvîvaçan matím | átyo ná góbhir ajyate ‖ 3 ‖ ubhé somâvacā́kaçan mṛigó ná taktó arshasi | sī́dann ṛitásya yónim ā́ ‖ 4 ‖ abhí gā́vo anûshata yóshâ jârám iva priyám | ágann âjíṃ yáthâ hitám ‖ 5 ‖ asmé dhehi dyumád yáço maghávadbhyaç ca máhyaṃ ca | saníṃ medhā́m utá çrávaḥ ‖ 6 ‖ 22 ‖

33 (745). gâyatrî.

Prá sómâso vipaçcíto 'pā́ṃ ná yanty ûrmáyaḥ | vánâni mahishā́ iva ‖ 1 ‖ abhí dróṇâni babhrávaḥ çukrā́ ṛitásya dhā́rayâ | vā́jaṃ gómantam aksharan ‖ 2 ‖ sutā́ índrâya vâyáve váruṇâya marúdbhyaḥ | sómâ arshanti víshṇave ‖ 3 ‖ tisró vā́ca úd îrate gā́vo mimanti dhenávaḥ | hárir eti kánikradat ‖ 4 ‖ abhí bráhmîr anûshata yahvī́r ṛitásya mâtáraḥ | marmṛijyánte diváḥ çíçum ‖ 5 ‖ râyáḥ samudrā́ṅç catúro 'smábhyaṃ soma viçvátaḥ | ā́ pavasva sahasríṇaḥ ‖ 6 ‖ 23 ‖

34 (746). gâyatrî.

Prá suvânó dhā́rayâ tánéndur hinvânó arshati | rujád

31, 4 = 91, 16. 5 bábhro *iti*. — 32, 1 sutā́ḥ. 3 víçvasya avivaçat. 4 ubhé *iti* soma ava-cā́kaçat. — 34, 1 tánā́ índuḥ.

Digitized by Google

dṛiḷhấ vy ójasâ ‖ 1 ‖ sutá índrâya vâyáve váruṇâya marúdbhyaḥ | sómo arshati víshṇave ‖ 2 ‖ vṛíshâṇaṃ vṛíshabhir yatáṃ sunvánti sómam ádribhiḥ | duhánti çákmanâ páyaḥ ‖ 3 ‖ bhúvat tritásya márjyo bhúvad índrâya matsaráḥ | sáṃ rûpaír ajyate háriḥ ‖ 4 ‖ abhí̃m ṛitásya vishṭápaṃ duhaté pṛíçnimâtaraḥ | cấru priyátamaṃ havíḥ ‖ 5 ‖ sám enam áhrutâ imấ gíro arshanti sasrútaḥ | dhenúr vâçró avîvaçat ‖ 6 ‖ 24 ‖

35 (747). gâyatrî.

Ấ naḥ pavasva dhấrayâ pávamâna rayím pṛithúm | yáyâ jyótir vidấsi naḥ ‖ 1 ‖ indo samudramîñkhaya pávasva viçvamejaya | râyó dhartấ na ójasâ ‖ 2 ‖ tváyâ vîréṇa vîravo 'bhí shyâma pṛitanyatáḥ | kshárâ ṇo abhí vấryam ‖ 3 ‖ prá vấjam índur ishyati síshâsan vâjasấ ṛíshiḥ | vratấ vidânấ ấyudhâ ‖ 4 ‖ támṃ gîrbhír vâcamîñkhayám punânấṃ vâsayâmasi | sómaṃ jánasya gópatim ‖ 5 ‖ víçvo yásya vraté jáno dâdhấra dhármaṇas páteḥ | punânásya prabhúvasoḥ ‖ 6 ‖ 25 ‖

36 (748). gâyatrî.

Ásarji ráthyo yathâ pavítre camvòḥ sutáḥ | kấrshman vâjî̃ ny àkramît ‖ 1 ‖ sá váhniḥ soma jấgriviḥ pávasva devavîr áti | abhí kóçam madhuçcútam ‖ 2 ‖ sá no jyótîñshi pûrvya pávamâna ví rocaya | krátve dákshâya no hinu ‖ 3 ‖ çumbhámâna ṛitâyúbhir mṛijyámâno gábhastyoḥ | pávate vấre avyáye ‖ 4 ‖ sá víçvâ dâçúshe vásu sómo divyấni

---

34, 1 ví. 5 abhí îm. 6 imấḥ. — 35, 2 samudram-îñkhaya. viçvam-ejaya. 3 vîra-vaḥ abhí syâma. kshára naḥ. 5 vâcam-îñkhayám. 6 prabhú-vasoḥ. — 36, 1 ní akramît.

Digitized by Google

pārthivâ | pávatâm āntárikshyâ ‖ 5 ‖ ā́ divás pṛishṭhám açvayúr gavyayúḥ soma rohasi | vîrayúḥ çavasas pate ‖ 6 ‖ 26 ‖

37 (749). gâyatrî.

Sá sutáḥ pîtáye vṛíshâ sómaḥ pavítre arshati | vighnán rákshâṁsi devayúḥ ‖ 1 ‖ sá pavítre vicakshaṇó hárir arshati dharṇasíḥ | abhí yónim kánikradat ‖ 2 ‖ sá vâjī́ rocanā́ diváḥ pávamâno ví dhâvati | rakshohā́ vā́ram avyáyam ‖ 3 ‖ sá tritásyādhi sā́navi pávamâno arocayat | jâmíbhiḥ sū́ryaṃ sahá ‖ 4 ‖ sá vṛitrahā́ vṛíshâ sutó varivovíd ádābhyaḥ | sómo vā́jam ivâsarat ‖ 5 ‖ sá deváḥ kavíneshitò 'bhí dróṇâni dhâvati | índur índrâya matháná ‖ 6 ‖ 27 ‖

38 (750). gâyatrî.

Eshá u syá vṛíshâ ráthó 'vyo vā́rebhir arshati | gáchan vā́jaṃ sahasríṇam ‖ 1 ‖ etáṃ tritásya yóshaṇo háriṃ hinvanty ádribhiḥ | índum índrâya pîtáye ‖ 2 ‖ etáṃ tyáṃ haríto dáça marmṛijyánte apasyúvaḥ | yā́bhir mádâya çúmbhate ‖ 3 ‖ eshá syá mā́nushîshv ā́ çyenó ná vikshú sîdati | gáchañ jâró ná yoshítam ‖ 4 ‖ eshá syá mádyo rásó 'va cashṭe diváḥ çíçuḥ | yá índur vā́ram ā́viçat ‖ 5 ‖ eshá syá pîtáye sutó hárir arshati dharṇasíḥ | kránḍan yónim abhí priyám ‖ 6 ‖ 28 ‖

39 (751). gâyatrî.

Âçúr arsha bṛihanmate pári priyéṇa dhā́mnâ | yátra

36, 5 ā́ antárikshyâ. — 37, 4 tritásya ádhi. 5 iva asarat. 6 kavínâ ishitáḥ abhí. — 38, 1 ráthaḥ ávyaḥ. 5 rásaḥ áva. ā́ áviçat. — 39, 1 bṛihat-mate.

Digitized by Google

devā́ íti brávan ‖ 1 ‖ parishkṛiṇvánn ánishkṛitam jánāya yā́tayann íshaṇ | vṛishṭím diváḥ pári srava ‖ 2 ‖ sutá eti pavítra ā́ tvíshim dádhāna ójasā́ | vicákshāṇo virocáyan ‖ 3 ‖ ayā́m sá yó divás pári raghuyā́mā pavítra ā́ | síndhor ūrmā́ vy áksharat ‖ 4 ‖ āvívāsan parāváto átho arvā́vátaḥ sutáḥ | índrāya sicyate mádhu ‖ 5 ‖ samīcīnā́ anūshata háriṃ hinvanty ádribhiḥ | yónāv ṛitásya sīdata ‖ 6 ‖ 29 ‖

40 (752). gāyatri.

Punānó akramīd abhí víçvā mṛídho vícarshaṇiḥ | çumbhánti vípraṃ dhītíbhiḥ ‖ 1 ‖ ā́ yónim aruṇó ruhad gámad índraṃ vṛíshā sutáḥ | dhruvé sádasi sīdati ‖ 2 ‖ nú no rayím mahā́m indo 'smábhyaṃ soma viçvátaḥ | ā́ pavasva sahasríṇam ‖ 3 ‖ víçvā soma pavamāna dyumnā́nīndav ā́ bhara | vidā́ḥ sahasríṇīr íshaṇ ‖ 4 ‖ sá naḥ punāná ā́ bhara rayíṃ stotré suvī́ryam | jaritúr vardhayā́ gíraḥ ‖ 5 ‖ punāná indav ā́ bhara sóma dvibárhasaṃ rayím | vṛíshann indo na ukthyàm ‖ 6 ‖ 30 ‖

41 (753). gāyatri.

Prá yé gā́vo ná bhū́rṇayas tveshā́ ayā́so ákramuḥ | ghnántaḥ kṛishṇā́m ápa tvácam ‖ 1 ‖ suvitásya manāmahé 'ti sétum durāvyàm | sāhvā́nso dásyum avratám ‖ 2 ‖ çriṇvé vṛishṭér iva svanáḥ pávamānasya çushmíṇaḥ | cáranti vidyúto diví ‖ 3 ‖ ā́ pavasva mahī́m íshaṃ gómad indo híraṇyavat | áçvāvad vā́javat sutáḥ ‖ 4 ‖ sá pavasva vicarshaṇa ā́ mahī́ ródasī pṛiṇa | ushā́ḥ sū́ryo ná raçmíbhiḥ ‖ 5 ‖ pári

---

39, 2 pari-kṛiṇván. 3. 4 pavítre. 4 ví. 5 átho *iti*. — 40, 1 víçvāḥ. 3 nú. indo *iti*. 4 dyumnā́ni indo *iti*. 5 vardhaya. 6 indo *iti*. — 41, 2 manāmahe áti. duḥ-āvyàm sahvā́nsaḥ. 4 áçva-vat. 5 vi-carshaṇe. mahī́-ródasī *iti*.

Digitized by Google

ṇaḥ çarmayántyâ dhârayâ soma viçvátaḥ | sárâ raséva vishṭápam ‖ 6 ‖ 31 ‖

42 (754). gâyatrî.

Janáyan rocanâ divó janáyann apsú súryam | vásâno gâ apó háriḥ ‖ 1 ‖ eshá pratnéna mánmanâ devó devébhyas pári | dhârayâ pavate sutáḥ ‖ 2 ‖ vâvṛidhânâya túrvaye pávante vâjasâtaye | sómâḥ sahásrapâjasaḥ ‖ 3 ‖ duhânáḥ pratnám ít páyaḥ pavítre pári shicyate | krándan devâñ ajîjanat ‖ 4 ‖ abhí víçvâni vâryâbhí devâñ ṛitâvṛídhaḥ | sómaḥ punânó arshati ‖ 5 ‖ gómān naḥ soma vîrávad áçvâvad vâjavat sutáḥ | pávasva bṛihatîr íshaḥ ‖ 6 ‖ 32 ‖

43 (755). gâyatrî.

Yó átya iva mṛijyáte góbhir mádâya haryatáḥ | tám gîrbhír vâsayâmasi ‖ 1 ‖ tám no víçvâ avasyúvo gíraḥ çumbhanti pûrváthâ | índum índrâya pîtáye ‖ 2 ‖ punânó yâti haryatáḥ sómo gîrbhíḥ párishkṛitaḥ | víprasya médhyâtitheḥ ‖ 3 ‖ pávamâna vidâ rayím asmábhyaṃ soma suçríyam | índo sahásravarcasam ‖ 4 ‖ índur átyo ná vâjasrít kánikranti pavítra â | yád ákshâr áti devayúḥ ‖ 5 ‖ pávasva vâjasâtaye víprasya gṛiṇató vṛidhé | sóma râsva suvîryam ‖ 6 ‖ 33 ‖

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

SHASHṬHO 'SHṬAKAḤ.

41, 6 naḥ. sara rasâ-iva. — 42, 4 sicyate. 5 váryâ abhí. 6 gó -mat. — 43, 3 pári-kṛitaḥ. 4 vidâḥ. 6 pavítre.

Digitized by Google

44 (756). gâyatri.

Prá ṇa indo mahé táṇa ûrmíṃ ná bíbhrad arshasi | abhí devấñ ayấsyaḥ ‖ 1 ‖ matî́ jushṭó dhiyấ hitáḥ sómo hinve parâváti | víprasya dhấrayâ kavíḥ ‖ 2 ‖ ayáṃ devéshu jấgriviḥ sutá eti pavítra ấ | sómo yâti vícarshaṇiḥ ‖ 3 ‖ sá naḥ pavasva vâjayúç cakrâṇáç cấrum adhvarám | barhíshmāñ ấ vivâsati ‖ 4 ‖ sá no bhágâya vâyáve víparîraḥ sadấvṛidhaḥ | sómo devéshv ấ yamat ‖ 5 ‖ sá no adyá vásuttaye kratuvíd gâtuvíttamaḥ | vấjaṃ jeshi çrávo bṛihát ‖ 6 ‖ 1 ‖

45 (757). gâyatri.

Sá pavasva mádâya káṃ nṛicákshâ devávîtaye | índav índrâya pîtáye ‖ 1 ‖ sá no arshâbhí dûtyàṃ tvám índrâya toçase | devấñt sákhibhya ấ váram ‖ 2 ‖ utá tvấṃ aruṇáṃ vayáṃ góbhir añjmo mádâya kám | ví no râyé dúro vṛidhi ‖ 3 ‖ áty û pavítram akramîd vâjî́ dhúraṃ ná yấmani | índur devéshu patyate ‖ 4 ‖ sám î sákhâyo asvaran váne krî́ḷantam átyavim | índuṃ nâvấ anûshata ‖ 5 ‖ táyâ pavasva dhấrayâ yáyâ pîtó vicákshase | índo stotré suvî́ryam ‖ 6 ‖ 2 ‖

46 (758). gâyatri.

Ásṛigran devávîtayé 'tyâsaḥ kṛítvyâ iva | kshárantaḥ parvatâvṛídhaḥ ‖ 1 ‖ párishkṛitâsa índavo yósheva pítryâvatî | vàyúṃ sómâ asṛikshata ‖ 2 ‖ eté sómâsa índavaḥ práyasvantaḥ camū́ sutấḥ | índraṃ vardhanti kármabhiḥ ‖ 3 ‖

44, 1 naḥ. táne. 3 pavítre. — 45, 1 nṛi-cákshâḥ. índo *iti*. 2 arsha abhí. 4 ûṃ *iti*. 5 ím *iti*. áti-avim. — 46, 1 devá-vitaye átyâsaḥ. parvata-vṛídhaḥ. 2 pári-kṛitâsaḥ. yóshâ-iva pítrya-vatî. 3 camū́ *iti*.

Digitized by Google

ā́ dhâvatâ suhastyaḥ çukrā́ gribhṇîta manthínâ | góbhiḥ çrîṇîta matsarám || 4 || sá pavasva dhanaṃjaya prayantā́ rā́dhaso mahā́ḥ | asmábhyaṃ soma gâtuvít || 5 || etám mṛijanti márjyam pávamânaṃ dáça kshípaḥ | índrâya matsarám mádam || 6 || 3 ||

47 (759). gâyatrî.

Ayā́ sómaḥ sukṛityáyâ mahā́ç cid abhy àvardhata | mandânā́ úd vṛishâyate || 1 || kṛitā́ní't asya kártvâ cétante dasyutárhaṇâ | ṛiṇā́ ca dhṛishṇúç cayate || 2 || ā́t sóma indriyó ráso vájraḥ sahasrasā́ bhuvat | ukthám yád asya jā́yate || 3 || svayáṃ kavír vidhartári víprâya rátnam ichati | yádî marmṛijyáte dhíyaḥ || 4 || sishâsátû rayîṇā́ṃ vā́jeshv árvatâm iva | bháreshu jigyúshâm asi || 5 || 4 ||

48 (760). gâyatrî.

Tám tvâ nṛimṇā́ni bíbhrataṃ sadhástheshu mahó diváḥ | cā́ruṃ sukṛityáyemahe || 1 || sáṃvṛiktadhṛishṇum ukthyàm mahā́mahivratam mádam | çatám púro rurukshā́ṇim || 2 || átas tvâ rayím abhí rā́jânaṃ sukrato diváḥ | suparṇó avyathír bharat || 3 || víçvasmâ ít svàr dṛiçé sā́dhâraṇaṃ rajastúram | gopā́m ṛitásya vír bharat || 4 || ádhâ hinvânā́ indriyáṃ jyā́yo mahitvám ânaçe | abhishṭikṛíd vícarshaṇiḥ || 5 || 5 ||

49 (761). gâyatrî.

Pávasva vṛishṭím ā́ sú no 'pā́m ûrmíṃ divás pári | aya-

46, 4 dhâvata su-hastyaḥ çukrā́ḥ. — 47, 1 abhí avardhata. vṛisha-yate. 2 kṛitā́ni ít. 3 sahasra-sā́ḥ. 4 yádi. 5 sisāsátuḥ. — 48, 1 su -kṛityáyâ îmahe. 2 sáṃvṛikta-dhṛishṇum. mahā́-mahivratam. 4 víçvasmai. 5 ádha.

Digitized by Google

kshmā bṛihatīr íshaḥ ‖ 1 ‖ táyā pavasva dhārayā yáyā gā́va ihā́gáman | jányāsa úpa no gṛihám ‖ 2 ‖ ghṛitám pavasva dhārayā yajnéshu devavītamaḥ | asmábhyaṃ vṛishṭím ā́ pava ‖ 3 ‖ sá na ūrjé vy àvyáyam pavítraṃ dhâva dhārayā | devā́saḥ çṛiṇávan hí kam ‖ 4 ‖ pávamāno asishyadad rákshāṅsy apajáṅghanat | pratnavád rocáyan rúcaḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

50 (762). gāyatrī.

Út te çúshmāsa īrate síndhor ūrmér iva svanáḥ | vā́ṇásya codayā pavím ‖ 1 ‖ prasavé ta úd īrate tisró vā́co makhasyúvaḥ | yád ávya éshi sā́navi ‖ 2 ‖ ávyo vā́re pári priyáṃ háriṃ hinvanty ádribhiḥ | pávamānam madhuçcútam ‖ 3 ‖ ā́ pavasva madintama pavítraṃ dhārayā kave | arkásya yónim âsádam ‖ 4 ‖ sá pavasva madintama góbhir añjānó aktúbhiḥ | índav índrāya pītáye ‖ 5 ‖ 7 ‖

51 (763). gāyatrī.

Ádhvaryo ádribhiḥ sutáṃ sómam pavítra ā́ sṛija | punīhīndrāya pā́tave ‖ 1 ‖ diváḥ pīyūsham uttamáṃ sómam índrāya vajríṇe | sunótā mádhumattamam ‖ 2 ‖ táva tyá indo ándhaso devā́ mádhor vy àçnate | pávamānasya marútaḥ ‖ 3 ‖ tváṃ hí soma vardháyant sutó mádāya bhūrṇaye | vṛíshant stotā́ram ūtáye ‖ 4 ‖ abhy àrsha vicakshaṇa pavítraṃ dhārayā sutáḥ | ápi vā́jam utá çrávaḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

52 (764). gāyatrī.

Pári dyukshā́ḥ sanádrayir bhárad vā́jaṃ no ándhasā |

49, 1 ayakshmā́ḥ. 2 ihá á-gáman. 4 ví avyáyam. — 50, 1 codaya. 2 te. ávye. 4 = 737, 6. 5 índo *iti*. — 51, 1 pavítre. punihí índrāya. 2 sunóta. 3 tyé. devā́ḥ. ví açnate. 5 abhí arsha. — 52, 1 sanát-rayiḥ.

Digitized by Google

suvânó arsha pavítra ấ ‖ 1 ‖ táva pratnébhir ádhvabhir ávyo vấre pári priyáḥ | sahásradhâro yât tánâ ‖ 2 ‖ carúr ná yás tám ĩṅkhayéndo ná dấnam ĩṅkhaya | vadhaír vadhasnav ĩṅkhaya ‖ 3 ‖ ní çúshmam indav eshâm púruhûta jánânâm | yó asmấṅ ádîdeçati ‖ 4 ‖ çatáṃ na inda ûtíbhiḥ sahásraṃ vâ çúcînâm | pávasva maṅhayádrayiḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

53 (765). gâyatrî.

Út te çúshmâso asthû ráksho bhindánto adrivaḥ | nudásva yấḥ parispṛ́dhaḥ ‖ 1 ‖ ayấ nijaghnír ójasâ rathasaṃgé dháne hité | stávâ ábibhyushâ hṛidấ ‖ 2 ‖ ásya vratấni nấdhṛ́she pávamânasya dûḍhyâ | rujá yás tvâ pṛitanyáti ‖ 3 ‖ táṃ hinvanti madacyútaṃ háriṃ nadîshu vâjínam | índum índrâya matsarám ‖ 4 ‖ 10 ‖

54 (766). gâyatrî.

Asyá pratnấm ánu dyútaṃ çukráṃ duduhre áhrayaḥ | páyaḥ sahasrasấṃ ṛíshim ‖ 1 ‖ ayáṃ sűrya ivopadṛ́g ayáṃ sárâṅsi dhâvati | saptá praváta ấ dívam ‖ 2 ‖ ayáṃ víçvâni tishṭhati punánó bhúvanopári | sómo devó ná sűryaḥ ‖ 3 ‖ pári ṇo devávîtaye vấjâṅ arshasi gómataḥ | punáná indav indrayúḥ ‖ 4 ‖ 11 ‖

55 (767). gâyatrî.

Yávaṃ-yavaṃ no ándhasâ pushṭám-pushṭam pári srava | sóma víçvâ ca saúbhagâ ‖ 1 ‖ índo yáthâ táva stávo yáthâ te jâtám ándhasaḥ | ní barhíshi priyé sadaḥ ‖ 2 ‖ utá no

---

52, 1 pavítre. 3 ĩṅkhaya índo *iti*. vadhasno *iti* vadha-sno. 4. 5 indo *iti*. 5 maṅhayát-rayiḥ. — 53, 1 asthuḥ. 2 stávai. 3 ná á-dhṛ́she. duḥ-dhyâ. — 54, 2 iva upa-dṛ́k. 3 bhúvanâ upári. 4 naḥ.

Digitized by Google

govíd açvavít pávasva somāndhasâ | makshŭtamebhir áhabhiḥ ‖ 3 ‖ yó jināti ná jîyate hánti çátrum abhîtya | sá pavasva sahasrajit ‖ 4 ‖ 12 ‖

56 (768). gâyatri.

Pári sóma ṛitám bṛihád âçúḥ pavítre arshati | vighnán rákshâṅsi devayúḥ ‖ 1 ‖ yát sómo vâjam árshati çatám dhārâ apasyúvaḥ | índrasya sakhyám âviçán ‖ 2 ‖ abhí tvâ yóshaṇo dáça jārāṃ ná kanyânûshata | mṛijyáse soma sâtáye ‖ 3 ‖ tvám índrâya víshṇave svâdúr indo pári srava | nṛîṅt stotṛîn pâhy áṅhasaḥ ‖ 4 ‖ 13 ‖

57 (769). gâyatri.

Prá te dhārâ asaççáto divó ná yanti vṛishṭáyaḥ | áchâ vâjaṃ sahasríṇam ‖ 1 ‖ abhí priyāṇi kāvyâ víçvâ cákshâṇo arshati | háris tuñjāná āyudhâ ‖ 2 ‖ sá marmṛijāná âyúbhir íbho rājeva suvratáḥ | çyenó ná váṅsu shîdati ‖ 3 ‖ sá no víçvâ divó vásûtó pṛithivyā ádhi | punāná indav ā bhara ‖ 4 ‖ 14 ‖

58 (770). gâyatri.

Tárat sá mandī dhâvati dhārâ sutásyāndhasaḥ | tárat sá mandī dhâvati ‖ 1 ‖ usrā veda vásûnâm mártasya devy ávasaḥ | tárat sá mandī dhâvati ‖ 2 ‖ dhvasráyoḥ purushántyor ā sahásrāṇi dadmahe | tárat sá mandī dhâvati ‖ 3 ‖ ā yáyos triṅçátaṃ tánâ sahásrāṇi ca dádmahe | tárat sá mandī dhâvati ‖ 4 ‖ 15 ‖

55, 3 soma ándhasâ makshú-tamebhiḥ. 4 abhi-îtya. — 56, 3 kanyâ anûshata. — 57, 1 ácha. 3 rājâ-iva. sidati. 4 vásu utó *iti*. indo *iti*. — 58, 1 sutásya ándhasaḥ. 2 devī. 3 puru-sántyoḥ.

Digitized by Google

59 (771). gâyatrî.

Pávasva gojíd açvajíd viçvajít soma raṇyajít | prajấvad rátnam ấ bhara ‖ 1 ‖ pávasvâdbhyó ádâbhyaḥ pávasvaúshadhîbhyaḥ | pávasva dhishâṇâbhyaḥ ‖ 2 ‖ tváṃ soma pávamâno viçvâni duritấ tara | kavíḥ sîda ní barhíshi ‖ 3 ‖ pávamâna svàr vido jấyamâno 'bhavo mahấn | índo viçvấñ abhî́d asi ‖ 4 ‖ 16 ‖

60 (772). gâyatrî. 3 puraûshṇih.

Prá gâyatréṇa gâyata pávamânaṃ vicarshaṇim | índuṃ sahásracakshasam ‖ 1 ‖ táṃ tvâ sahásracakshasam átho sahásrabharṇasam | áti vấram apâvishuḥ ‖ 2 ‖ áti vấrân pávamâno asishyadat kaláçấñ abhí dhâvati | índrasya hấrdy âviçán ‖ 3 ‖ índrasya soma rấdhase çám pavasva vicarshaṇe | prajấvad réta ấ bhara ‖ 4 ‖ 17 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

61 (773). gâyatrî.

Ayá vîtî́ pári srava yás ta indo mádeshv ấ | avấhan navatî́r náva ‖ 1 ‖ púraḥ sadyá itthấdhiye dívodâsâya çámbaram | ádha tyáṃ turváçaṃ yádum ‖ 2 ‖ pári ṇo áçvam açvavíd gómad indo híraṇyavat | kshárâ sahasríṇîr íshaḥ ‖ 3 ‖ pávamânasya te vayám pavítram abhyundatáḥ | sakhitvám ấ vṛiṇîmahe ‖ 4 ‖ yé te pavítram ûrmáyo 'bhiksháranti dhấrayâ | tébhir naḥ soma mṛiḷaya ‖ 5 ‖ 18 ‖

sá naḥ punáná ấ bhara rayíṃ vîrávatîm ísham | îçânaḥ soma viçvátaḥ ‖ 6 ‖ etám u tyáṃ dáça kshípo mṛijánti sín-

---

59, 2 pávasva at-bhyáḥ. pávasva óshadhîbhyaḥ. 4 abhí ít. — 60, 2 átho *iti*. — 61, 1 te. ava-áhan. 2 itthấ-dhiye. 3 naḥ. kshára. 4 abhi-undatáḥ.

Digitized by Google

dhumâtaram | sám âdityébhir akhyata ‖ 7 ‖ sám índreṇotá vâyúnâ sutá eti pavítra ấ | sáṃ sū́ryasya raçmíbhiḥ ‖ 8 ‖ sá no bhágâya vâyáve pûshṇé pavasva mádhumân | cấrur mitré váruṇe ca ‖ 9 ‖ uccấ te jâtám ándhaso diví shád bhū́my ấ dade | ugráṃ çárma máhi çrávaḥ ‖ 10 ‖ 19 ‖

enấ víçvâny aryá ấ dyumnấni mấnushâṇâm | síshâsanto vanâmahe ‖ 11 ‖ sá na índrâya yájyave váruṇâya marúdbhyaḥ | varivovít pári srava ‖ 12 ‖ úpo shú jâtám aptúraṃ góbhir bhañgám párishkṛitam | índuṃ devấ ayâsishuḥ ‖ 13 ‖ tám íd vardhantu ṇo gíro vatsáṃ saṃçíçvarîr iva | yá índrasya hṛidaṃsániḥ ‖ 14 ‖ árshâ ṇaḥ soma çáṃ gáve dhukshásva pipyúshîm ísham | várdhâ samudrám ukthyàm ‖ 15 ‖ 20 ‖

pávamâno ajījanad diváç citráṃ ná tanyatúm | jyótir vaiçvânarám bṛihát ‖ 16 ‖ pávamânasya te ráso mádo râjann aduchunáḥ | ví vā́ram ávyam arshati ‖ 17 ‖ pávamâna rásas táva dáksho ví râjati dyumấn | jyótir víçvaṃ svàr dṛiçé ‖ 18 ‖ yás te mádo váreṇyas ténâ pavasvấndhasâ | devâvī́r aghaçaṅsahấ ‖ 19 ‖ jághnir vṛitrám amitríyaṃ sásnir vā́jaṃ divé-dive | goshấ u açvasấ asi ‖ 20 ‖ 21 ‖

sámmiçlo arushó bhava sûpasthấbhir ná dhenúbhiḥ | sī́dañ chyenó ná yónim ấ ‖ 21 ‖ sá pavasva yá ấvithéndraṃ vṛitrā́ya hántave | vavrivấ̃nsam mahī́r apáḥ ‖ 22 ‖ suvī́râso vayáṃ dhánâ jáyema soma mī́ḍhvaḥ | punánó vardha no gíraḥ ‖ 23 ‖ tvótâsas távā́vasâ syāma vanvánta âmúraḥ | sóma vratéshu jâgṛihi ‖ 24 ‖ apaghnán pavate mṛídhó 'pa sómo árâvṇaḥ | gáchann índrasya nishkṛitám ‖ 25 ‖ 22 ‖

61, 8 índreṇa utá. pavítre. 10 sát bhū́miḥ. 13 úpo *iti* sú. 14 hṛidam-sániḥ. 15 ársha naḥ. várdha. 19 téna pavasva ándhasâ. 20 go-sáḥ. 21 su-upasthấbhiḥ. çyenáḥ. 22 ávitha índram. 24 tvā́-ûtâsaḥ táva ávasâ. 25 mṛídhaḥ ápa.

Digitized by Google

mahó no râyá ấ bhara pávamâna jahĩ mṛídhaḥ | rấsvendo vîrávad yáçaḥ ‖ 26 ‖ ná tvâ çatáṃ caná hrúto rấdho dítsantam ấ minan | yát punânó makhasyáse ‖ 27 ‖ pávasvendo vṛíshâ sutáḥ kṛidhĩ no yaçáso jáne | víçvâ ápa dvísho jahi ‖ 28 ‖ ásya te sakhyé vayáṃ távendo dyumná uttamé | sâsahyấma pṛitanyatáḥ ‖ 29 ‖ yấ te bhîmấny áyudhâ tigmấni sánti dhũrvaṇe | rákshâ samasya no nidáḥ ‖ 30 ‖ 23 ‖

62 (774). gâyatrî.

Eté asṛigram índavas tiráḥ pavítram âçávaḥ | víçvâny abhí saúbhagâ ‖ 1 ‖ vighnánto duritấ purú sugấ tokấya vâjínaḥ | tánâ kṛiṇvánto árvate ‖ 2 ‖ kṛiṇvánto várivo gáve 'bhy àrshanti sushṭutím | íḷâm asmábhyaṃ saṃyátam ‖ 3 ‖ ásâvy aṅçúr mádâyâpsú dáksho girishṭhấḥ | çyenó ná yónim ấsadat ‖ 4 ‖ çubhrám ándho devávâtaṃ apsú dhûtó nṛíbhiḥ sutáḥ | svádanti gấvaḥ páyobhiḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

ấd îm áçvaṃ ná hétâró 'çûçubhann amṛítâya | mádhvo rásaṃ sadhamấde ‖ 6 ‖ yấs te dhấrâ madhuçcúto 'sṛigram inda ûtáye | tấbhiḥ pavítram ấsadaḥ ‖ 7 ‖ só arshéndrâya pîtáye tiró rómâṇy avyáyâ | sîdan yónâ váneshv ấ ‖ 8 ‖ tvám indo pári srava svấdishṭho áṅgirobhyaḥ | varivovíd ghṛitám páyaḥ ‖ 9 ‖ ayáṃ vícarshaṇir hitáḥ pávamânaḥ sá cetati | hinvânó ấpyam bṛihát ‖ 10 ‖ 25 ‖

eshá vṛíshâ vṛíshavrataḥ pávamâno açastihấ | kárad vásûni dâçúshe ‖ 11 ‖ ấ pavasva sahasríṇaṃ rayíṃ gómantam açvínam | puruçcandrám puruspṛíham ‖ 12 ‖ eshá syá pári

---

61, 26 jahí. rấsva indo *iti*. 28 pávasva indo *iti*. kṛidhí. 29 táva indo *iti* dyumné. 30 ráksha. — 62, 3 abhí arshanti. 4 mádâya ap-sú. giri-sthấḥ. ấ asadat. 6 hétâraḥ áçûçubhan. 7 dhấrâḥ. madhu-çcútaḥ ásṛigram indo *iti*. ấ asadaḥ. 8 arsha índrâya. 12 puru-candrám.

shicyate marmṛijyámâna âyúbhiḥ | urugâyáḥ kavíkratuḥ || 13 || sahásrotiḥ çatámagho vimáno rájasaḥ kaviḥ | índrâya pavate mádaḥ || 14 || girâ jâtá ihá stutá índur índrâya dhîyate | vír yónâ vasatáv iva || 15 || 26 ||

pávamânaḥ sutó nṛíbhiḥ sómo vâjam ivâsarat | camúshu çákmanâsádam || 16 || tám tripríshṭhé trivandhuré ráthe yuñjanti yátave | ṛíshîṇâm saptá dhîtíbhiḥ || 17 || tám sotâro dhanaspṛítam âçúm vâjâya yátave | háriṃ hinota vâjínam || 18 || âviçán kaláçam sutó víçvâ árshann abhí çríyaḥ | çúro ná góshu tishṭhati || 19 || á ta indo mádâya kám páyo duhanty âyávaḥ | devá devébhyo mádhu || 20 || 27 ||

á naḥ sómam pavítra á sṛijátâ mádhumattamam | devébhyo devaçrúttamam || 21 || eté sómâ asṛikshata gṛiṇânáḥ çrávase mahé | madíntamasya dhárayâ || 22 || abhí gávyâni vîtáye nṛimṇá punânó arshasi | sanádvâjaḥ pári srava || 23 || utá no gómatîr ísho víçvâ arsha parishṭúbhaḥ | gṛiṇânó jamádagninâ || 24 || pávasva vâcó agriyáḥ sóma citrábhir ûtíbhiḥ | abhí víçvâni kávyâ || 25 || 28 ||

tváṃ samudríyâ apó 'griyó váca îráyan | pávasva viçvamejaya || 26 || túbhyemá bhúvanâ kave mahimné soma tasthire | túbhyam arshanti síndhavaḥ || 27 || prá te divó ná vṛishṭáyo dhárâ yanty asaçcátaḥ | abhí çukrám upastíram || 28 || índrâyéndum punîtanográṃ dákshâya sádhanam | îçânáṃ vîtírâdhasam || 29 || pávamâna ṛitáḥ kaviḥ sómaḥ pavítram ásadat | dádhat stotré suvíryam || 30 || 29 ||

63 (775). gâyatrî.

Á pavasva sahasríṇaṃ rayíṃ soma suvíryam | asmé çrá-

62, 13 sicyate. 14 sahásra-ûtiḥ çatá-maghaḥ. 16 iva asarat. çákmanâ á-sádam. 20 te. devâḥ. 21 pavítre. sṛijáta. 23 sanát-vâjaḥ. 24 pari-stúbhaḥ. 26 viçvam-ejaya. 27 túbhya imâ. 28 dhárâḥ. 29 índrâya índum punîtana ugrám. 30 á asadat.

Digitized by Google

vâṅsi dhâraya ‖ 1 ‖ ísham ŭrjaṃ ca pinvasa índrâya matsarintamaḥ | camŭshv ā́ ní shîdasi ‖ 2 ‖ sutá índrâya víshṇave sómaḥ kaláçe aksharat | mádhumāñ astu vâyáve ‖ 3 ‖ eté asṛigram âçávó 'ti hvárâṅsi babhrávaḥ | sómâ ṛitásya dhā́rayâ ‖ 4 ‖ índraṃ várdhanto aptúraḥ kṛiṇvánto víçvam ā́ryam | apaghnánto árâvṇaḥ ‖ 5 ‖ 30 ‖

sutā́ ánu svám ā́ rájo 'bhy àrshanti babhrávaḥ | índraṃ gáchanta índavaḥ ‖ 6 ‖ ayā́ pavasva dhā́rayâ yáyâ sŭ́ryam árocayaḥ | hinvánó mā́nushîr apáḥ ‖ 7 ‖ áyukta sŭ́ra étaçam pávamâno manāv ádhi | antárikshena yā́tave ‖ 8 ‖ utá tyā́ haríto dáça sŭ́ro ayukta yā́tave | índur índra íti bruván ‖ 9 ‖ párîtó vâyáve sutáṃ gíra índrâya matsarám | ávyo vā́reshu siñcata ‖ 10 ‖ 31 ‖

pávamâna vidā́ rayím asmábhyaṃ soma dusbṭáram | yó dûṇā́ço vanushyatā́ ‖ 11 ‖ abhy àrsha sahasríṇaṃ rayíṃ gómantam açvínam | abhí vā́jam utá çrávaḥ ‖ 12 ‖ sómo devó ná sŭ́ryó 'dribhiḥ pavate sutáḥ | dádhânaḥ kaláçe rásam ‖ 13 ‖ eté dhā́mâny ā́ryâ çukrā́ ṛitásya dhā́rayâ | vā́jaṃ gómantam aksharan ‖ 14 ‖ sutā́ índrâya vajríṇe sómâso dádhyâçiraḥ | pavítram áty aksharan ‖ 15 ‖ 32 ‖

prá soma mádhumattamo râyé arsha pavítra ā́ | mádo yó devavîtamaḥ ‖ 16 ‖ tám î mṛijanty âyávo háriṃ nadîshu vâjínam | índum índrâya matsarám ‖ 17 ‖ ā́ pavasva hiranyavad áçvâvat soma vîrávat | vā́jaṃ gómantam ā́ bhara ‖ 18 ‖ pári vā́je ná vâjayúm ávyo vā́reshu siñcata | índrâya mádhumattamam ‖ 19 ‖ kavím mṛijanti márjyaṃ dhîbhír víprâ avasyávaḥ | vṛíshâ kánikrad arshati ‖ 20 ‖ 33 ‖

63, 2 pinvase. sîdasi. 4 âçávaḥ áti. 6 abhí arshanti. 9 tyā́ḥ. 10 pári itáḥ. 11 vidā́ḥ. duḥ-náçaḥ. 12 abhí arsha. 13 sŭ́ryaḥ ádri-bhiḥ. 16 pavítre. 17 îm *iti*.

Digitized by Google

vṛíshaṇaṃ dhîbhír aptúraṃ sómam ṛitásya dhárayâ | matî́ víprâḥ sám asvaran ‖ 21 ‖ pávasva devâyushág índraṃ gachatu te mádaḥ | vâyúm á́ roha dhármaṇâ ‖ 22 ‖ pávamâna ní toçase rayíṃ soma çravấyyam | priyáḥ samudrám á́ viça ‖ 23 ‖ apaghnán pavase mṛídhaḥ kratuvít soma matsaráḥ | nudásvấdevayuṃ jánam ‖ 24 ‖ pávamânâ asṛikshata sómâḥ çukrấsa índavaḥ | abhí víçvâni kấvyâ ‖ 25 ‖ 34 ‖

pávamânâsa âçávaḥ çubhrấ asṛigram índavaḥ | ghnánto víçvâ ápa dvíshaḥ ‖ 26 ‖ pávamânâ divás páry antárikshâd asṛikshata | pṛithivyấ ádhi sấnavi ‖ 27 ‖ punánâḥ soma dhấrayéndo víçvâ ápa sridhaḥ | jahí rákshâṅsi sukrato ‖ 28 ‖ apaghnánt soma rakshása ³bhy àrsha kánikradat | dyumántaṃ çúshmam uttamám ‖ 29 ‖ asmé vásûni dhâraya sóma divyấni pấrthivâ | índo víçvâni vấryâ ‖ 30 ‖ 35 ‖

64 (776). gâyatrî.

Vṛíshâ soma dyumấ́ñ asi vṛíshâ deva vṛíshavrataḥ | vṛíshâ dhármâṇi dadhishe ‖ 1 ‖ vṛíshṇas te vṛíshṇyaṃ çávo vṛíshâ vánaṃ vṛíshâ mádaḥ | satyáṃ vṛishan vṛishéd asi ‖ 2 ‖ áçvo ná cakrado vṛíshâ sáṃ gấ indo sám árvataḥ | ví no râyé dúro vṛidhi ‖ 3 ‖ ásṛikshata prá vâjíno gavyấ́ sómâso açvayấ́ | çukrấso vîrayấçávaḥ ‖ 4 ‖ çumbhámânâ ṛitâyúbhir mṛijyámânâ gábhastyoḥ | pávante vấre avyáye ‖ 5 ‖ 36 ‖

té víçvâ dâçúshe vásu sómâ divyấni pấrthivâ | pávantâm ấ́ntárikshyâ ‖ 6 ‖ pávamânasya viçvavit prá te sárgâ asṛikshata | sűryasyeva ná raçmáyaḥ ‖ 7 ‖ ketúṃ kṛiṇván

---

63, 22 deva âyushák. nudásva ádeva-yum. 27 pávamânâḥ. 28 dhárayâ índo *iti*. 29 abhí arsha. — 64, 2 vṛíshâ ít. 4 açva -yấ́. vîra-yấ́ âçávaḥ. 5 mṛijyámânâḥ. 6 sómâḥ. á́ antárikshyâ. 7 sűryasya-iva.

Digitized by Google

divás pári víçvâ rûpẫbhy àrshasi | samudráḥ soma pinvase ‖ 8 ‖ hinvânó vā̃cam ishyasi pávamâna vídharmaṇi | ákrân devó ná sū́ryaḥ ‖ 9 ‖ índuḥ pavishṭa cétanaḥ priyáḥ kavînā̃m matī́ | sṛijád áçvaṃ rathī́r iva ‖ 10 ‖ 37 ‖

ûrmír yás te pavítra ā̃ devâvī́ḥ paryáksharat | sī́dann ṛitásya yónim ā̃ ‖ 11 ‖ sá no arsha pavítra ā̃ mádo yó devavī́tamaḥ | índav índrâya pîtáye ‖ 12 ‖ ishé pavasva dhārayâ mṛijyámâno manîshíbhiḥ | índo rucā̃bhí gā̃ ihi ‖ 13 ‖ punânó várivas kṛidhy ûrjaṃ jánâya girvaṇaḥ | háre sṛijâná âçíram ‖ 14 ‖ punânó devávîtaya índrasya yâhi nishkṛitám | dyutânó vâjíbhir yatáḥ ‖ 15 ‖ 38 ‖

prá hinvânā́sa índavó 'châ samudrám âçávaḥ | dhiyā́ jûtā́ asṛikshata ‖ 16 ‖ marmṛijānā́sa âyávo vṛithâ samudrám índavaḥ | ágmann ṛitásya yónim ā́ ‖ 17 ‖ pári ṇo yâhy asmayúr víçvâ vásûny ójasâ | pâhí naḥ çárma vîrávat ‖ 18 ‖ mímâti váhnir étaçaḥ padáṃ yujânáṛikvabhiḥ | prá yát samudrá ā́hitaḥ ‖ 19 ‖ ā́ yád yóniṃ hiraṇyáyam âçúr ṛitásya sī́dati | jáhâty ápracetasaḥ ‖ 20 ‖ 39 ‖

abhí venā́ anûshatéyakshanti prácetasaḥ | májjanty ávicetasaḥ ‖ 21 ‖ índrâyendo marútvate pávasva mádhumattamaḥ | ṛitásya yónim âsádam ‖ 22 ‖ táṃ tvâ víprâ vacovídaḥ párish kṛiṇvanti vedhásaḥ | sáṃ tvâ mṛijanty âyávaḥ ‖ 23 ‖ rásaṃ te mitró aryamā́ píbanti várunaḥ kave | pávamânasya marútaḥ ‖ 24 ‖ tváṃ soma vipaççítam punânó vā̃cam ishyasi | índo sahásrabharṇasam ‖ 25 ‖ 40 ‖

utó sahásrabharṇasaṃ vā̃caṃ soma makhasyúvam | punâná indav ā́ bhara ‖ 26 ‖ punâná indav eshâm púruhûta

---

61, 8 rûpā́ abhí arshasi. 11. 12 pavítre. 12 índo *iti*. 13 rucā́ abhí. 15 devá-vîtaye. 16 índavaḥ ácha. 18 naḥ. 19 samudré. 21 anûshata íyakshanti. 22 índrâya indo *iti*. 23 víprâḥ. pári kṛiṇvanti. 26 utó *iti*. indo *iti*.

Digitized by Google

jánânâm | priyáḥ samudrám á viça || 27 || dávidyutatyâ rucá parishṭóbhantyâ kṛipá | somáḥ çukrá gávàçiraḥ || 28 || hinvânó hetríbhir yatá á vâjam vâjy àkramît | síḍanto vanúsho yathâ || 29 || ṛidhák soma svastáye saṃjagmânó diváḥ kavíḥ | pávasva sûryo dṛiçé || 30 || 41 ||

Prathamo 'dhyâyaḥ.

65 (777). gâyatrî.

Hinvánti sûram úsrayaḥ svásâro jâmáyas pátim | mahâm índum mahîyúvaḥ || 1 || pávamâna rucá-rucâ devó devébhyas pári | víçvâ vásûny á viça || 2 || á pavamâna sushṭutím vṛishṭíṃ devébhyo dúvaḥ | ishé pavasva saṃyátam || 3 || vṛíshâ hy ási bhânúnâ dyumántaṃ tvâ havâmahe | pávamâna svâdhyàḥ || 4 || á pavasva suvîryam mándamânaḥ svâyudha | ihó shv índav á gahi || 5 || 1 ||

yád adbhíḥ parishicyáse mṛijyámâno gábhastyoḥ | drúṇâ sadhástham açnushe || 6 || prá sómâya vyaçvavát pávamânâya gâyata | mahé sahásracakshase || 7 || yásya várṇam madhuçcútaṃ hárim hinvánty ádribhiḥ | índum índrâya pîtáye || 8 || tásya te vâjíno vayám víçvâ dhánâni jigyúshaḥ | sakhitvám á vṛiṇîmahe || 9 || vṛíshâ pavasva dhárayâ marútvate ca matsaráḥ | víçvâ dádhâna ójasâ || 10 || 2 ||

táṃ tvâ dhartâram oṇyòḥ pávamâna svardṛíçam | hinvé vâjeshu vâjínam || 11 || ayâ cittó vipânáyâ háriḥ pavasva dhárayâ | yújaṃ vâjeshu codaya || 12 || á na indo mahîm ísham pávasva viçvádarçataḥ | asmábhyaṃ soma gâtuvít || 13 || á kaláçâ anûshaténdo dhárâbhir ójasâ | éndrasya pî-

---

64, 28 pari-stóbhantyâ. çukráḥ gó-âçiraḥ. 29 vâjî akramît. — 65, 4 hí. su-ádhyàḥ. 5 ihó *iti* sú índo *iti*. 6 pari-sicyáse. 12 vipâ anáyâ. 14 anûshata índo *iti*. á índrasya.

Digitized by Google

táye viça ‖ 14 ‖ yásya te mádyaṃ rásaṃ tîvráṃ dubánty ádribhiḥ | sá pavasvâbhimâtihâ ‖ 15 ‖ 3 ‖

rấjâ medhấbhir îyate pávamâno manấv ádhi | antárikṣheṇa yấtave ‖ 16 ‖ ấ na indo çatagvínaṃ gávâm póshaṃ sváçvyam | váhâ bhágattim ûtáye ‖ 17 ‖ ấ naḥ soma sáho júvo rûpáṃ ná várcase bhara | sushvâṇó devávîtaye ‖ 18 ‖ árshâ soma dyumáttamo 'bhí dróṇâni róruvat | sîdấñ chyenó ná yónim ấ ‖ 19 ‖ apsấ índrâya vâyáve váruṇâya marúdbhyaḥ | sómo arshati víshṇave ‖ 20 ‖ 4 ‖

ishaṃ tokấya no dádhad asmábhyaṃ soma viçvátaḥ | ấ pavasva sahasríṇam ‖ 21 ‖ yé sómâsaḥ parâváti yé arvâváti sunviré | yé vâdáḥ çaryaṇấvati ‖ 22 ‖ yá ârjîkéshu kṛítvasu yé mádhye pastyânâm | yé vâ jáneshu pañcásu ‖ 23 ‖ té no vṛishṭíṃ divás pári pávantâm ấ suvîryam | suvânấ devấsa índavaḥ ‖ 24 ‖ pávate haryató hárir gṛiṇânó jamádagninâ | hinvânó gór ádhi tvací ‖ 25 ‖ 5 ‖

prá çukrấso vayojúvo hinvânấso ná sáptayaḥ | çrîṇânấ apsú mṛiñjata ‖ 26 ‖ táṃ tvâ sutéshv âbhúvo hinviré devátâtaye | sá pavasvânáyâ rucấ ‖ 27 ‖ ấ te dáksham mayobhúvaṃ váhnim adyấ vṛiṇîmahe | pấntam ấ puruspṛíham ‖ 28 ‖ ấ mandrám ấ váreṇyam ấ vípram ấ manîshíṇam | pấntam ấ puruspṛíham ‖ 29 ‖ ấ rayím ấ sucetúnam ấ sukrato tanûshv ấ | pấntam ấ puruspṛíham ‖ 30 ‖ 6 ‖

66 (778). gâyatrî. 18 anushṭubh.

Pávasva viçvacarshaṇe 'bhí víçvâni kấvyâ | sákhâ sákhibhya îḍyaḥ ‖ 1 ‖ tấbhyâṃ víçvasya râjasi yé pavamâna

---

65, 15 pavasva abhimâti-hấ. 17 váha. 18 susvânáḥ. 19 árshа. çyenáḥ. 22 yé — sunviré = 702, 6. vâ adáḥ. 23 yé. 24 suvânâḥ. 27 pavasva anáyâ. 28 adyá. — 66, 2 yé *iti*.

Digitized by Google

dhắmanî | pratîcî soma tasthátuḥ ‖ 2 ‖ pári dhắmâni yắni te tvắṃ somâsi viçvátaḥ | pávamâna ṛitúbhiḥ kave ‖ 3 ‖ pávasva janáyann ísho 'bhí víçvâni vắryâ | sákhâ sákhibhya ûtáye ‖ 4 ‖ táva çukrắso arcáyo divás pṛishṭhé ví tanvate | pavítraṃ soma dhắmabhiḥ ‖ 5 ‖ 7 ‖

távemé saptá síndhavaḥ praçíshaṃ soma sisrate | túbhyaṃ dhâvanti dhenávaḥ ‖ 6 ‖ prá soma yâhi dhắrayâ sutá índrâya matsaráḥ | dádhâno ákshiti çrávaḥ ‖ 7 ‖ sám u tvâ dhîbhír asvaran hinvatîḥ saptá jâmáyaḥ | vípram âjắ vivásvataḥ ‖ 8 ‖ mṛijánti tvâ sám agrúvó 'vye jîrắv ádhi shváṇi | rebhó yád ajyáse váne ‖ 9 ‖ pávamânasya te kave vắjint sárgâ asṛikshata | árvanto ná çravasyávaḥ ‖ 10 ‖ 8 ‖

áchâ kóçam madhuççútam ásṛigraṃ vắre avyáye | ávâvaçanta dhîtáyaḥ ‖ 11 ‖ áchâ samudrám índavó 'staṃ gắvo ná dhenávaḥ | ágmann ṛitásya yónim ắ ‖ 12 ‖ prá ṇa indo mahé ráṇa ắpo arshanti síndhavaḥ | yád góbhir vâsayishyáse ‖ 13 ‖ ásya te sakhyé vayám íyakshantas tvótayaḥ | índo sakhitvám uçmasi ‖ 14 ‖ ắ pavasva gávishṭaye mahé soma ṇricákshase | éndrasya jaṭháre viça ‖ 15 ‖ 9 ‖

mahắñ asi soma jyéshṭha ugrắṇâm inda ójishṭhaḥ | yúdhvâ sáṅ cháçvaj jigetha ‖ 16 ‖ yá ugrébhyaç cid ójîyâñ chűrebhyaç cic chűrataraḥ | bhûridắbhyaç cin máṅhîyân ‖ 17 ‖ tvắṃ soma sűra éshas tokásya sâtắ tanűnâm | vṛiṇîmáhe sakhyắya vṛiṇîmáhe yújyâya ‖ 18 ‖ ágna ắyûñshi pavasa ắ suvórjam íshaṃ ca naḥ | âré bâdhasva duchúnâm ‖ 19 ‖ agnír ṛíshiḥ pávamânaḥ pắñcajanyaḥ puróhitaḥ | tám îmahe mahâgayám ‖ 20 ‖ 10 ‖

66, 2 dhắmanî-pratîcî *iti*. 3 soma asi. pávamâna. 6 táva imé. 9 agrúvaḥ ávye. sváni. 11 ácha. 12 índavaḥ ástam. 13 naḥ. ráṇe. 14 tvắ-ûtayaḥ. 15 gó-ishṭaye. ắ índrasya. 16 indo *iti*. çáçvat. 17 çűrebhyaḥ cit çűra-taraḥ. cit. 18 ắ íshaḥ. 19 ágne. pavase. suva űrjam.

Digitized by Google

ágne pávasva svápâ asmé várcaḥ suvîryam | dádhad rayím máyi pósham ‖ 21 ‖ pávamâno áti sridho 'bhy àrshati sushṭutím | sûro ná viçvádarçataḥ ‖ 22 ‖ sá marmṛijâná âyúbhiḥ práyasvân práyase hitáḥ | índur átyo vicakshaṇáḥ ‖ 23 ‖ pávamâna ṛitám bṛihác chukrám jyótir ajîjanat | kṛishṇâ támâṅsi jáṅghanat ‖ 24 ‖ pávamânasya jáṅghnato háreç candrâ asṛikshata | jîrâ ajiráçocishaḥ ‖ 25 ‖ 11 ‖

pávamâno rathîtamaḥ çubhrébhiḥ çubhráçastamaḥ | háriçcandro marúdgaṇaḥ ‖ 26 ‖ pávamâno vy àçnavad raçmíbhir vâjasâtamaḥ | dádhat stotré suvîryam ‖ 27 ‖ prá suváná índur akshâḥ pavítram áty avyáyam | punáná índur índram â ‖ 28 ‖ eshá sómo ádhi tvaci gávâm krîḷaty ádribhiḥ | índram mádâya jóhuvat ‖ 29 ‖ yásya te dyumnávat páyaḥ pávamânâbhṛitam diváḥ | téna no mṛiḷa jîváse ‖ 30 ‖ 12 ‖

67 (779). gâyatri. 16 — 18 dvipadâ gâyatri. 27. 31. 32 anushṭubh. 30 purâushṇih.

Tvám somâsi dhârayúr mandrá ójishṭho adhvaré | pávasva maṅhayádrayiḥ ‖ 1 ‖ tvám sutó nṛimâdano dadhanvân matsaríntamaḥ | índrâya sûrír ándhasâ ‖ 2 ‖ tvám sushvâṇó ádribhir abhy àrsha kánikradat | dyumántam çúshmam uttamám ‖ 3 ‖ índur hinvânó arshati tiró vârâṇy avyáyâ | hárir vâjam acikradat ‖ 4 ‖ índo vy ávyam arshasi ví çrávâṅsi ví saúbhagâ | ví vâjânt soma gómataḥ ‖ 5 ‖ 13 ‖

â na indo çatagvínaṃ rayím gómantam açvínam | bhárâ soma sahasríṇam ‖ 6 ‖ pávamânâsa índavas tiráḥ pavítram âçávaḥ | índraṃ yâmebhir âçata ‖ 7 ‖ kakuháḥ somyó rása

---

66, 21 su-ápâḥ. 22 abhí arshati. 24 bṛihát çukrám. 26 rathí -tamaḥ. çubhráças-tamaḥ hári-candraḥ. 27 ví açnavat. 30 pávamâna â-bhṛitam. — 67, 1 soma asi. maṅhayát-rayiḥ. 3 susvânáḥ. abhí arsha. 4 ví ávyam. 6 bhára.

Digitized by Google

índur índrâya pûrvyáḥ | âyúḥ pavata âyáve ‖ 8 ‖ hinvánti sûram úsrayaḥ pávamânam madhuçcútam | abhí girâ sám asvaran ‖ 9 ‖ avitâ no ajâçvaḥ pûshâ yâmani-yâmani | â bhakshat kanyâsu naḥ ‖ 10 ‖ 14 ‖

ayám sómaḥ kapardíne ghṛitám ná pavate mádhu | â bhakshat kanyâsu naḥ ‖ 11 ‖ ayám ta âghṛiṇe sutó ghṛitám ná pavate çúci | â bhakshat kanyâsu naḥ ‖ 12 ‖ vâcó jantúḥ kavînâm pávasva soma dhârayâ | devéshu ratnadhâ asi ‖ 13 ‖ â kaláçeshu dhâvati çyenó várma ví gâhate | abhí dróṇâ kánikradat ‖ 14 ‖ pári prá soma te rásó 'sarji kaláçe sutáḥ | çyenó ná taktó arshati ‖ 15 ‖ 15 ‖

pávasva soma mandáyann índrâya mádhumattamaḥ ‖ 16 ‖ ásṛigran devávîtaye vâjayánto ráthâ iva ‖ 17 ‖ té sutâso madíntamâḥ çukrâ vâyúm asṛikshata ‖ 18 ‖ grâvṇâ tunnó abhíshṭutaḥ pavítram soma gachasi | dádhat stotré suvîryam ‖ 19 ‖ eshá tunnó abhíshṭutaḥ pavítram áti gâhate | rakshohâ vâram avyáyam ‖ 20 ‖ 16 ‖

yád ánti yác ca dûraké bhayám vindáti mâm ihá | pávamâna ví táj jahi ‖ 21 ‖ pávamânaḥ só adyá naḥ pavítreṇa vícarshaṇiḥ | yáḥ potâ sá punâtu naḥ ‖ 22 ‖ yát te pavítram arcíshy ágne vítatam antár â | bráhma téna punîhi naḥ ‖ 23 ‖ yát te pavítram arcivád ágne téna punîhi naḥ | brahmasavaíḥ punîhi naḥ ‖ 24 ‖ ubhâbhyâm deva savitaḥ pavítreṇa savéna ca | mâm punîhi viçvátaḥ ‖ 25 ‖ 17 ‖

tribhíṣh ṭvâm deva savitar várshishṭhaiḥ soma dhâmabhiḥ | ágne dákshaiḥ punîhi naḥ ‖ 26 ‖ punántu mâm devajanâḥ punántu vásavo dhiyâ | víçve devâḥ punîtâ mâ jâtavedaḥ punîhí mâ ‖ 27 ‖ prá pyâyasva prá syandasva sóma

---

67, 8 pavate. 10 ajá-açvaḥ. 12 te. 15 rásaḥ ásarji. 18 çukrâḥ. 21 yát ca. tát. 26 tri-bhíḥ tvám.

Digitized by Google

víçvebhir aṅçúbhiḥ | devébhya uttamáṃ haviḥ ‖ 28 ‖ úpa priyám pánipnataṃ yúvânam âhutîvṛídham | áganma bíbhrato námaḥ ‖ 29 ‖ alâyyasya paraçúr nanâça tám ấ pavasva deva soma | âkhúṃ cid evá deva soma ‖ 30 ‖ yáḥ pâvamânîr adhyéty ṛíshibhiḥ sámbhṛitaṃ rásam | sárvaṃ sá pûtám açnâti svaditám mâtariçvanâ ‖ 31 ‖ pâvamânîr yó adhyéty ṛíshibhiḥ sámbhṛitaṃ rásam | tásmai sárasvatî duhe kshîrâṃ sarpír mádhûdakám ‖ 32 ‖ 18 ‖

Tṛitîyo 'nuvâkaḥ.

68 (780). jagatî. 10 trishṭubh.

Prá devám áchâ mádhumanta índavó 'sishyadanta gấva ấ ná dhenávaḥ | barhishádo vacanấvanta ŭdhabhiḥ parisrútam usríyâ nirníjaṃ dhire ‖ 1 ‖ sá róruvad abhí pŭrvâ acikradad upârúhaḥ çratháyant svâdate háriḥ | tiráḥ pavítram pariyánn urú jráyo ní çáryâṇi dadhate devá ấ váram ‖ 2 ‖ ví yó mamé yamyå saṃyatî mádaḥ sâkaṃvṛídhâ páyasâ pinvad ákshitâ | mahî apâré rájasî vivévidad abhivrájann ákshitam pấja ấ dade ‖ 3 ‖ sá mâtárâ vicáran vâjáyann apáḥ prá médhiraḥ svadháyâ pinvate padám | aṅçúr yávena pipiçe yató nṛíbhiḥ sáṃ jâmíbhir násate rákshate çíraḥ ‖ 4 ‖ sáṃ dákshena mánasâ jâyate kavír ṛitásya gárbho níhito yamấ paráḥ | yŭnâ ha sántâ prathamáṃ ví jajnatur gúhâ hitáṃ jánima némam údyatam ‖ 5 ‖ 19 ‖

mandrásya rûpáṃ vividur manîshíṇaḥ çyenó yád ándho ábharat parâvátaḥ | tám marjayanta suvṛídhaṃ nadîshv ấñ uçántam aṅçúm pariyántam ṛigmíyam ‖ 6 ‖ tvấm mṛijanti

---

67, 29 âhuti-vṛídham. 31 adhi-éti. 32 mádhu udakám. — 68, 1 ácha. índavaḥ ásisyadanta. barhi-sádaḥ. usríyâḥ. 2 upa-árúhaḥ. 3 saṃyatî *iti*. m. a. rájasî *iti*. vi-vévidat. 6 ấ.

Digitized by Google

dáça yóshaṇaḥ sutáṃ sóma ṛíshibhir matíbhir dhîtíbhir hitám | ávyo vấrebhir utá devấhûtibhir nṛíbhir yató vấjam ấ darshi sâtáye || 7 || pariprayántaṃ vayyàṃ sushaṃsádaṃ sómam manîshấ abhy ànûshata stúbhaḥ | yó dhấrayâ mádhumâñ ûrmíṇâ divá íyarti vấcaṃ rayishấḷ ámartyaḥ || 8 || ayáṃ divá iyarti víçvam ấ rájaḥ sómaḥ punânáḥ kaláçeshu sîdati | adbhír góbhir mṛijyate ádribhiḥ sutáḥ punâná índur várivo vidat priyám || 9 || evấ naḥ soma parishicyámâno váyo dádhac citrátamaṃ pavasva | adveshé dyấvâpṛithiví huvema dévâ dhattá rayím asmé suvîram || 10 || 20 ||

69 (781). jagatî. 9. 10 trishṭubh.

Íshur ná dhánvan práti dhîyate matír vatsó ná mâtúr úpa sarjy ûdhani | urúdhâreva duhe ágra âyaty ásya vratéshv ápi sóma ishyate || 1 || úpo matíḥ pṛicyáte sicyáte mádhu mandrấjanî codate antár âsáni | pávamânaḥ saṃtaníḥ praghnatấm iva mádhumân drapsáḥ pári vấram arshati || 2 || ávye vadhûyúḥ pavate pári tvací çrathnîté naptîr áditer ṛitáṃ yaté | hárir akrân yajatáḥ saṃyató mádo nṛimṇấ çíçâno mahishó ná çobhate || 3 || ukshấ mimâti práti yanti dhenávo devásya devîr úpa yanti nishkṛitám | áty akramîd árjunaṃ vấram avyáyam átkaṃ ná niktám pári sómo avyata || 4 || ámṛiktena rúçatâ vấsasâ hárir ámartyo nirṇijânáḥ pári vyata | divás pṛishṭhám barháṇâ nirníje kṛitopastáraṇaṃ camvòr nabhasmáyam || 5 || 21 ||

sűryasyeva raçmáyo drâvayitnávo matsarấsaḥ prasúpaḥ sâkám îrate | tántuṃ tatám pári sárgâsa âçávo néndrâd

---

68, 7 sóma. 8 su-saṃsádam. abhí anûshata. 10 evá. pari -sicyámânaḥ. dádhat. adveshé *iti* dyấvâpṛithiví *iti*. dévâḥ. — 69, 1 urúdhârâ-iva. ágre â-yatî. 2 úpo *iti*. mandra-ájanî. 5 kṛita upa -stáraṇam. 6 sűryasya-iva. dravayitnávaḥ. ná índrât.

Digitized by Google

ṛité pavate dhắma kím caná ‖ 6 ‖ síndhor iva pravaṇé nimná âçávo vṛíshacyutâ mádâso gâtúm âçata | çáṃ no niveçé dvipáde cátushpade 'smé vắjâḥ soma tishṭhantu kṛishṭáyaḥ ‖ 7 ‖ ắ naḥ pavasva vásumad dhíraṇyavad áçvâvad gómad yávamat suvîryam | yûyáṃ hí soma pitáro máma sthána divó mûrdhắnaḥ prásthitâ vayaskṛítaḥ ‖ 8 ‖ eté sómâḥ pávamânâsa índraṃ ráthâ iva prá yayuḥ sâtím ácha | sutắḥ pavítram áti yanty ávyaṃ hitvî vavríṃ harito vṛishṭím ácha ‖ 9 ‖ índav índrâya bṛihaté pavasva sumṛiḷîkó anavadyó riçắdâḥ | bhárâ candrắṇi gṛiṇaté vásûni devaír dyâvâpṛithivî prắvataṃ naḥ ‖ 10 ‖ 22 ‖

70 (782). jagatî. 10 trishṭubh.

Trír asmai saptá dhenávo duduhre satyắm âçíram pûrvyé vyòmani | catvắry anyắ bhúvanâni nirṇíje cắrûṇi cakre yád ṛitaír ávardhata ‖ 1 ‖ sá bhíkshamâṇo amṛítasya cắruṇa ubhé dyắvâ kắvyenâ ví çaçrathe | téjishṭhâ apó maṅhánâ pári vyata yádî devásya çrávasâ sádo vidúḥ ‖ 2 ‖ té asya santu ketávó 'mṛityavó 'dâbhyâso janúshî ubhé ánu | yébhir nṛimṇắ ca devyắ ca punatá ắd íd rắjânam manánâ agribhnata ‖ 3 ‖ sá mṛijyámâno daçábhiḥ sukármabhiḥ prá madhyamắsu mâtṛíshu pramé sácâ | vratắni pânó amṛítasya cắruṇa ubhé nṛicákshâ ánu paçyate víçau ‖ 4 ‖ sá marmṛijâná indriyắya dhắyasa óbhé antắ ródasî harshate hitáḥ | vṛíshâ çúshmeṇa bâdhate ví durmatîr âdédiçânaḥ çaryahéva çurúdhaḥ ‖ 5 ‖ 23 ‖

sá mâtárâ ná dádṛiçâna usríyo nắnadad eti marútâm

69, 7 nimné. vṛísha-cyutâḥ. 8 híraṇya-vat. prá-sthitâḥ. 10 índo *iti*. bhára. devaír — naḥ = 31, 8. — 70, 2 kắvyena. yádi. 3 ketávaḥ ámṛityavaḥ ádâbhyâsaḥ janúshi *iti* ubhé *iti*. punaté. 4 pra-mé. 5 dhắyase ắ ubhé *iti* antár *iti*. çaryahắ-iva.

Digitized by Google

iva svanáḥ | jánánn ṛitám prathamáṃ yát svàrṇaram práçastaye kám avṛiṇîta sukrátuḥ || 6 || ruváti bhîmó vṛishabhás tavishyáyâ çṛíñge çiçâno háriṇî vicakshaṇáḥ | ấ yóniṃ sómaḥ súkṛitaṃ ní shîdati gavyáyî tvág bhavati nirṇíg avyáyî || 7 || çúciḥ punânás tanvàm arepásam ávye hárir ny àdhâvishṭa sắnavi | júshṭo mitrấya váruṇâya vâyáve tridhấtu mádhu kriyate sukármabhiḥ || 8 || pávasva soma devávîtaye vṛishéndrasya hấrdi somadhấnam ấ viça | purấ no bâdhấd duritấti pâraya kshetravíd dhí díça ấhâ vipṛichaté || 9 || hitó ná sáptir abhí vấjam arshéndrasyendo jaṭháram ấ pavasva | nâvấ ná síndhum áti parshi vidvấñ chũro ná yúdhyann áva no nidáḥ spaḥ || 10 || 24 ||

71 (783). jagati. 9 trishṭubh.

Ấ dákshiṇâ sṛijyate çushmy âsádaṃ véti druhó rakshásaḥ pâti jấgriviḥ | hárir opaçáṃ kṛiṇute nábhas páya upastíre camvòr bráhma nirṇíje || 1 || prá kṛishṭihéva çûshá eti róruvad asuryàṃ várṇam ní riṇîte asya tám | jáhâti vavrím pitúr eti nishkṛitám upaprútaṃ kṛiṇute nirṇíjaṃ tánâ || 2 || ádribhiḥ sutáḥ pavate gábhastyor vṛishâyáte nábhasâ vépate matî | sá modate násate sắdhate girấ nenikté apsú yájate párîmaṇi || 3 || pári dyukshấṃ sáhasaḥ parvatâvṛídham mádhvaḥ siñcanti harmyásya sakshấṇim | ấ yásmin gấvaḥ suhutấda ũdhani mûrdhấñ chrîṇánty agriyáṃ várîmabhiḥ || 4 || sám î ráthaṃ ná bhuríjor aheshata dáça svásâro áditer upástha ấ | jígâd úpa jrayati gór apîcyàm padáṃ yád asya matúthâ ájîjanan || 5 || 25 ||

70, 6 svàḥ-naram. 7 çṛíñge-háriṇi *iti*. sidati. 8 ní adhâvishṭa. 9 vṛishâ índrasya. duḥ-itấ áti. hí. ấha. 10 arsha índrasya indo *iti*. çúraḥ. spar *iti* spaḥ. — 71, 1 çushmî â-sádam. 2 kṛishṭihâ-iva. 3 vṛisha-yáte. 4 parvata-vṛídham. suhuta-ádaḥ. çriṇánti. 5 îm *iti*. upá-sthe.

Digitized by Google

çyenó ná yóniṃ sádanaṃ dhiyā́ kṛitáṃ hiraṇyáyam âsádaṃ devá éshati | é riṇanti barhíshi priyáṃ girā́çvo ná devā́ñ ápy eti yajníyaḥ ‖ 6 ‖ párâ vyàkto arushó diváḥ kavír vríshâ tripríshṭhó anavishṭa gā́ abhí | sahásraṇîtir yátiḥ parâyátî rebhó ná pûrvír usháso ví râjati ‖ 7 ‖ tveshā́ṃ rûpáṃ kṛiṇute várṇo asya sá yátrā́çayat sámṛitā sédhati sridháḥ | apsā́ yâti svadhāyâ daívyaṃ jánaṃ sáṃ sushṭutī́ násate sáṃ góagrayâ ‖ 8 ‖ ukshéva yûthā́ pariyánn arâvîd ádhi tvíshîr adhita sū́ryasya | divyáḥ suparṇó 'va cakshata kshā́ṃ sómaḥ pári krátunâ paçyate jā́ḥ ‖ 9 ‖ 26 ‖

72 (784). jagatī.

Hárim mṛijanty arushó ná yujyate sáṃ dhenúbhiḥ kaláçe sómo ajyate | úd vā́cam îráyati hinváte matī́ purushṭutásya káti cit paripríyaḥ ‖ 1 ‖ sā́kāṃ vadanti bahávo manîshíṇa índrasya sómaṃ jaṭháre yád âduhúḥ | yádî mṛijánti súgabhastayo náraḥ sánîḷâbhir daçábhiḥ kā́myam mádhu ‖ 2 ‖ áramamāṇo áty eti gā́ abhí sū́ryasya priyáṃ duhitús tiró rávam | ánv asmai jósham abharad vinaṃgrisáḥ sáṃ dvayībhiḥ svásṛibhiḥ ksheti jāmíbhiḥ ‖ 3 ‖ nṛídhûto ádrishuto barhíshi priyáḥ pátir gávâm pradíva índur ṛitvíyaḥ | púraṃdhivân mánusho yajnasā́dhanaḥ çúcir dhiyā́ pavate sóma indra te ‖ 4 ‖ nṛibâhúbhyāṃ coditó dhā́rayā sutò 'nushvadhám pavate sóma indra te | āprâḥ krátûnt sám ajair adhvaré matī́r vér ná drushác camvòr ā́sadad dháriḥ ‖ 5 ‖ 27 ‖

aṅçúṃ duhanti stanáyantam ákshitaṃ kavíṃ kaváyo

71, 6 ā́ ishati. ā́ îm *iti*. girā́ áçvaḥ. 7 ví-aktaḥ. parā́-yátiḥ. 8 yátra áçayat. apsā́ḥ. 9 ukshā́-iva. áva. — 72, 2 yádi. 3 vi-nam-grisā́ḥ. 4 púraṃdhi-vân. 5 sutáḥ anu-svadhám. ā́ aprāḥ. dru-sát. ā́ asadat háriḥ.

Digitized by Google

'páso manîshíṇaḥ | sám î gắvo matáyo yanti saṃyáta ṛitásya yónâ sádane punarbhúvaḥ || 6 || nắbhâ pṛithivyắ dharúṇo mahó divó 'pắm ûrmaú síndhushv antár ukshitáḥ | índrasya vájro vṛishabhó vibhūvasuḥ sómo hṛidé pavate cắru matsaráḥ || 7 || sá tū pavasva pári pārthivaṃ rájaḥ stotré çikshann âdhûnvaté ca sukrato | mắ no nír bhâg vásunaḥ sâdanaspṛíço rayím piçáṅgam bahuláṃ vasîmahi || 8 || ắ tū na indo çatádâtv áçvyaṃ sahásradātu paçumád dhíraṇyavat | úpa mâsva bṛihatī́ revátīr íshó 'dhi stotrásya pavamâna no gahi || 9 || 28 ||

73 (785). jagatī.

Srákve drapsásya dhámataḥ sám asvarann ṛitásya yónâ sám aranta nắbhayaḥ | trī́nt sá mūrdhnó ásuraç cakra ârábhe satyásya nắvaḥ sukṛítam apîparan || 1 || samyák samyáñco mahishắ aheshata síndhor ûrmắv ádhi venắ avivipan | mádhor dhắrâbhir janáyanto arkám ít priyắm índrasya tanvàm avîvṛidhan || 2 || pavítravantaḥ pári vắcam âsate pitaíshâm pratnó abhí rakshati vratám | mahắḥ samudrắṃ váruṇas tiró dadhe dhī́rā íc chekur dharúṇeshv ârábham || 3 || sahásradhâré 'va té sám asvaran divó nắke mádhujihvâ asaççátaḥ | ásya spáço ná ní mishanti bhū́rṇayaḥ padé-pade pâçínaḥ santi sétavaḥ || 4 || pitúr mātúr ádhy ắ yé samásvarann ṛicắ çócantaḥ saṃdáhanto avratắn | índradvishṭâm ápa dhamanti mâyáyâ tvácam ásiknîm bhū́mano divás pári || 5 || 29 ||

pratnắn mắnâd ádhy ắ yé samásvarañ chlókayantrâso

72, 6 îm *iti*. 7 pṛithivyắḥ. vibhú-vasuḥ. 8 tú. sadana-spṛíçaḥ. 9 tú. híraṇya-vat. bṛihatī́ḥ. íshaḥ ádhi. — 73, 1 cakre. 3 pitắ eshâm. ít çekuḥ. 4 sahásra-dhâre áva. — 73, 6 pratnắt. çlóka-yantrâsaḥ.

rabhasásya mántavaḥ | ápânakshāso badhirā ahâsata ṛitásya pánthāṃ ná taranti dushkṛ́taḥ ‖ 6 ‖ sabásradhâre vítate pavítra ā́ vā́cam punanti kaváyo manîshíṇaḥ | rudrā́so eshām ishirā́so adrúhaḥ spáçaḥ sváñcaḥ sudṛ́ço nṛ́cákshasaḥ ‖ 7 ‖ ṛitásya gopā́ ná dábhâya sukrátus trí shá pavítrâ hṛidy àntár ā́ dadhe | vidvā́nt sá víçvâ bhúvanâbhí paçyaty ávājushṭân vidhyati karté avratā́n ‖ 8 ‖ ṛitásya tántur vítataḥ pavítra ā́ jihvā́yâ ágre váruṇasya mâyáyâ | dhī́râç cit tát samínakshanta âçatā́trâ kartám áva padâty áprabhuḥ ‖ 9 ‖ 30 ‖

74 (786). jagatî. 8 trishṭubh.

Çíçur ná jâtó 'va cakradad váne svàr yád vâjy àrushấḥ síshâsati | divó rétasâ sacate payovṛ́dhâ tám îmahe sumatī́ çárma sapráthaḥ ‖ 1 ‖ divó yáḥ skambhó dharúṇaḥ svâtata ā́pûrṇo aṅçúḥ paryéti viçvátaḥ | sémé mahī́ ródasî yakshad âvṛ́tâ samîcîné dâdhâra sám íshaḥ kavíḥ ‖ 2 ‖ máhi psáraḥ súkṛitaṃ somyám mádhûrvī́ gávyûtir áditer ṛitáṃ yaté | ī́çe yó vṛ́shṭér itá usríyo vṛ́shâpā́ṃ netā́ yá itáûtir ṛigmíyaḥ ‖ 3 ‖ âtmanván nábho duhyate ghṛitám páya ṛitásya nā́bhir amṛ́taṃ ví jâyate | samîcînā́ḥ sudā́navaḥ prî́nanti táṃ náro hitám áva mehanti péravaḥ ‖ 4 ‖ árâvîd aṅçúḥ sácamâna ûrmíṇâ devấvyàm mánushe pinvati tvácam | dádhâti gárbham áditer upástha ā́ yéna tokáṃ ca tánayaṃ ca dhā́mahe ‖ 5 ‖ 31 ‖

sahásradhâré 've tā́ asaççátas tritī́ye santu rájasi pra-

73, 6 ápa anakshā́saḥ. 7 pavítre. su -áñcaḥ. 8 gopā́ḥ. sáḥ. hṛidí antáḥ. bhúvanā abhí. áva újushṭân. 9 pavítre. sam-ínakshantaḥ âçata átra. padâti. — 74, 1 áva. vâjī́ arushā́ḥ. 2 sú-átataḥ. sáḥ imé-mahī-ródasī-samîcîné *iti*. 3 mádhu urvī́. vṛ́shâ apā́m. itáḥ-ûtiḥ. 4 átman-vát. 5 deva-avyàm. upá-sthe. 6 sahásra-dhâre áva.

Digitized by Google

jăvatîḥ | cátasro năbho níhitâ avó divó havír bharanty amṛítaṃ ghṛitaççútaḥ || 6 || çvetáṃ rûpáṃ kṛiṇute yát síshâsati sómo mîḍhvắñ ásuro veda bhŭ́manaḥ | dhiyắ çámî sacate sém abhí pravád divás kávandham áva darshad udríṇam || 7 || ádha çvetáṃ kaláçaṃ góbhir aktáṃ kắrshmann ắ vâjy àkramît sasavắn | ắ hinvire mánasâ devayántaḥ kakshîvate çatáhimâya gónâm || 8 || adbhíḥ soma papṛicânásya te rásó 'vyo văraṃ ví pavamâna dhâvati | sá mṛijyámânaḥ kavíbhir madintama svádasvéndrâya pavamâna pîtáye || 9 || 32 ||

75 (787). jagatî.

Abhí priyắṇi pavate cánohito nắmâni yahvó ádhi yéshu várdhate | ắ sŭ́ryasya bṛiható bṛihánn ádhi ráthaṃ víshvañcam aruhad vicakshaṇáḥ || 1 || ṛitásya jihvắ pavate mádhu priyáṃ vaktắ pátir dhiyó asyắ ádâbhyaḥ | dádhâti putráḥ pitrór apîcyàṃ nắma tritî́yam ádhi rocané diváḥ || 2 || áva dyutânáḥ kaláçân acikradan nṛíbhir yemânáḥ kóça ắ hiraṇyáye | abhî́ṃ ṛitásya dohánâ anûshatădhi tripríshṭhá usháso ví râjati || 3 || ádribhiḥ sutó matíbhiç cánohitaḥ prarocáyan ródasî mâtárâ çúciḥ | rómâny ávyâ samáyâ ví dhâvati mádhor dhắrâ pínvamânâ divé-dive || 4 || pári soma prá dhanvâ svastáye nṛíbhiḥ punánó abhí vâsayâçíram | yé te mádâ âhanáso víhâyasas tébhir índraṃ codaya dătave maghám || 5 || 33 ||

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

76 (788). jagatî.

Dhartắ diváḥ pavate kṛítvyo ráso dáksho devắnâm anu-

74, 7 sáḥ im. 8 ádha — aktáṃ = 323, 5. vâjî́ akramît. 9 rásaḥ ávyaḥ. svádasva índrâya. — 75, 3 acikradat. kóçe. abhî́ṃ — anûshata = 144, 2. ádhi. 5 dhanva. vâsaya â-çíram.

mā́dyo nṛíbhiḥ | háriḥ sṛijānó átyo ná sátvabhir vṛithâ pājâṅsi kṛiṇute nadīshv ā́ ‖ 1 ‖ çúro ná dhatta āyudhâ gábhastyoḥ svàḥ síshâsan rathiró gávishṭishu | índrasya çúshmam îráyann apasyúbhir índur hinvânó ajyate manîshíbhiḥ ‖ 2 ‖ índrasya soma pávamâna ûrmíṇâ tavishyámâṇo jaṭháreshv ā́ viça | prá ṇaḥ pinva vidyúd abhréva ródasî dhiyā́ ná vā́jâṅ úpa mâsi çáçvataḥ ‖ 3 ‖ víçvasya rā́jâ pavate svardṛíça ṛitásya dhîtím ṛishishā́ḍ avîvaçat | yáḥ sū́ryasyā́sireṇa mṛijyáte pitā́ matînā́m ásamashṭakâvyaḥ ‖ 4 ‖ vṛísheva yûthā́ pári kóçam arshasy apā́m upásthe vṛishabháḥ kánikradat | sá índrâya pavase matsaríntamo yáthâ jéshâma samithé tvótayaḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

77 (789). jagatī.

Eshá prá kóçe mádhumāṅ acikradad índrasya vájro vápusho vápushṭaraḥ | abhī́m ṛitásya sudúghâ ghṛitaccúto vâçrā́ arshanti páyaseva dhenávaḥ ‖ 1 ‖ sá pū́rvyáḥ pavate yā́m divás pári çyenó mathâyád ishitás tiró rájaḥ | sá mádhva ā́ yuvate vévijâna ít kṛiçā́nor ástur mánasā́ha bibhyúshâ ‖ 2 ‖ té naḥ pū́rvâsa úparâsa índavo mahé vā́jâya dhanvantu gómate | îkshenyā́so ahyò ná cā́ravo bráhma-brahma yé jujushúr havír-haviḥ ‖ 3 ‖ ayā́m no vidvā́n vanavad vanushyatá índuḥ satrā́câ mánasâ purushṭutáḥ | inásya yáḥ sádane gárbham âdadhé gávâm urubjám abhy árshati vrajám ‖ 4 ‖ cákrir diváḥ pavate kṛítvyo ráso mahā́ṅ ádabdho váruṇo hurúg yaté | ásāvi mitró vṛijáneshu yajníyó 'tyo ná yûthé vṛishayúḥ kánikradat ‖ 5 ‖ 2 ‖

76, 2 dhatte. gó-ishṭishu. 3 naḥ. abhrā́-iva. 4 sū́ryasya ásireṇa. ásamashṭa-kâvyaḥ. 5 vṛíshâ-iva. tvā́-ûtayaḥ. — 77, 1 vápuḥ -taraḥ. abhí ím. su-dúghâḥ. páyasâ-iva. 2 mánasâ áha. 4 abhí. 5 yajníyaḥ átyaḥ.

Digitized by Google

78 (790). jagatî.

Prá rā́jâ vā́caṃ janáyann asishyadad apó vásâno abhí gā́ iyakshati | gṛibhṇā́ti riprám ávir asya tā́nvâ çuddhó devā́nâm úpa yâti nishkṛitám || 1 || índrâya soma pári shicyase nṛíbhir nṛicákshâ ûrmíḥ kavír ajyase váne | pûrvī́r hí te srutáyaḥ sánti yā́tave sahásram áçvâ hárayaç camûshádaḥ || 2 || samudríyâ apsaráso manîshíṇam ā́sînâ antár abhí sómam aksharan | tā́ îṃ hinvanti harmyásya saksháṇiṃ yā́cante sumnám pávamânam ákshitam || 3 || gojín naḥ sómo rathajíd dhiraṇyajít svarjíd abjít pavate sahasrajít | yáṃ devā́saç cakriré pîtáye mádaṃ svā́dishṭhaṃ drapsám aruṇám mayobhúvam || 4 || etā́ni soma pávamâno asmayúḥ satyā́ni kṛiṇván dráviṇâny arshasi | jahí çátrum antiké dûraké ca yá urvī́ṃ gávyûtim ábhayaṃ ca nas kṛidhi || 5 || 3 ||

79 (791). jagatî.

Acodáso no dhanvantv índavaḥ prá suvânā́so bṛiháddiveshu hárayaḥ | ví ca náçan na ishó árâtayo 'ryó naçanta sánishanta no dhíyaḥ || 1 || prá ṇo dhanvantv índavo madacyúto dhánâ vâ yébhir árvato junîmási | tiró mártasya kásya cit párihvṛitiṃ vayáṃ dhánâni viçvádhâ bharemahi || 2 || utá svásyâ árâtyâ arír hí shá utā́nyásyâ árâtyâ vṛíko hí sháḥ | dhánvan ná tṛíshṇâ sám arîta tā́ñ abhí sóma jahí pavamâna durâdhyàḥ || 3 || diví te nā́bhâ paramó yá âdadé pṛithivyā́s te ruruhuḥ sā́navi kshípaḥ | ádrayas tvâ bapsati gór ádhi tvacy àpsú tvâ hástair duduhur manîshíṇaḥ || 4 || evā́ ta indo subhvàṃ supéçasaṃ rásaṃ tuñjanti prathamā́ abhiçríyaḥ | nídaṃ-nidam pavamâna ní târisha âvís te çúshmo bhavatu priyó mádaḥ || 5 || 4 ||

78, 1 sicyase. 2 áçvâḥ. camû-sádaḥ. 4 go-jít. hiraṇya-jít. — 79, 2 naḥ. 3 sáḥ utá anyásyâḥ árâtyâḥ. 4 tvací ap-sú. 5 evá te.

Digitized by Google

80 (792). jagatî.

Sómasya dhárâ pavate nṛicákshasa ṛiténa devắn havate divás pári | bṛíhaspáte raváthenâ ví didyute samudrắso ná sávanâni vivyacuḥ ‖ 1 ‖ yáṃ tvâ vâjinn aghnyắ abhy ánûshatắyohataṃ yónim ắ rohasi dyumắn | maghónâm ắyuḥ pratirán máhi çráva índrâya soma pavase vṛíshâ mádaḥ ‖ 2 ‖ éndrasya kukshắ pavate madíntama úrjaṃ vásânaḥ çrávase sumaṅgálaḥ | pratyáñ sá víçvâ bhúvanâbhí paprathe kṛíḷan hárir átyaḥ syandate vṛíshâ ‖ 3 ‖ táṃ tvâ devébhyo mádhumattamaṃ náraḥ sahásradhâraṃ duhate dáça kshípaḥ | nṛíbhiḥ soma prácyuto grắvabhiḥ sutó víçvân devắñ ắ pavasvâ sahasrajit ‖ 4 ‖ táṃ tvâ hastíno mádhumantam ádribhir duhánty apsú vṛishabhắṃ dáça kshípaḥ | índraṃ soma mâdâyan daívyaṃ jánaṃ síndhor ivormíḥ pávamâno arshasi ‖ 5 ‖ 5 ‖

81 (793). jagatî. 5 triṣṭubh.

Prá sómasya pávamânasyormáya índrasya yanti jaṭháraṃ supéçasaḥ | dadhnắ yád îm únnîtâ yaçásâ gávâṃ dânắya çúram udámandishuḥ sutấḥ ‖ 1 ‖ áchâ hí sómaḥ kaláçân ásishyadad átyo ná vóḷhâ raghúvartanir vṛíshâ | áthâ devắnâm ubháyasya jánmano vidvắñ açnoty amúta itáç ca yát ‖ 2 ‖ ắ naḥ soma pávamânaḥ kirâ vásv índo bháva maghávâ rắdhaso mahấḥ | çíkshâ vayodho vásave sú cetúnâ mắ no gáyam âré asmát párâ sicaḥ ‖ 3 ‖ ắ naḥ pûshắ pávamânaḥ surâtáyo mitró gachantu váruṇaḥ sajóshasaḥ | bṛíhaspátir marúto vâyúr açvínâ tváshṭâ savitắ suyámâ sá-

---

80, 1 bṛíhaspáteḥ raváthena. 2 abhí ánûshata áyaḥ-hatam. 3 ắ índrasya. bhúvanâ abhí. 4 pavasva. 5 íva úrmiḥ. — 81, 1 pávamânasya úrmáyaḥ. út-nîtâḥ. 2 ácha. átha. 3 kíra. çíkaha.

Digitized by Google

rasvatî ‖ 4 ‖ ubhé dyâvâpṛithivî viçvaminvé aryamâ devó áditir vidhâtâ | bhágo nṛíçáṅsa urv àntárikshaṃ víçve devâḥ pávamânaṃ jushanta ‖ 5 ‖ 6 ‖

82 (794). jagatî. 5 trishṭubh.

Ásâvi sómo arushó vṛíshâ hárî râjeva dasmó abhí gâ acikradat | punânó vâram páry ety avyáyaṃ çyenó ná yóniṃ ghṛitávantam âsádam ‖ 1 ‖ kavír vedhasyâ páry eshi mâhinam átyo ná mṛishṭó abhí vâjam arshasi | apasédhan duritâ soma mṛiḷaya ghṛitáṃ vásânaḥ pári yâsi nirṇíjam ‖ 2 ‖ parjányaḥ pitâ mahishásya parṇíno nâbhâ pṛithivyâ giríshu kshéyaṃ dadhe | svásâra âpo abhí gâ utâsarant sáṃ grâvabhir nasate vîté adhvaré ‖ 3 ‖ jâyéva pátyâv ádhi çéva mañhase pájrâyâ garbha çṛiṇuhí brávîmi te | antár vâṇîshu prá carâ sú jîváse 'nindyó vṛijáne soma jâgṛihi ‖ 4 ‖ yáthâ pûrvebhyaḥ çatasâ ámṛidhraḥ sahasrasâḥ paryáyâ vâjam indo | evâ pavasva suvitâya návyase táva vratám ánv âpaḥ sacante ‖ 5 ‖ 7 ‖

83 (795). jagatî.

Pavítraṃ te vítatam brahmaṇas pate prabhúr gâtrâṇi páry eshi viçvátaḥ | átaptatanûr ná tád âmó açnute çṛitâsa íd váhantas tát sám âçata ‖ 1 ‖ táposh pavítraṃ vítataṃ divás padé çócanto asya tántavo vy àsthiran | ávanty asya pavîtâram âçávo divás pṛishṭhám ádhi tishṭhanti cétasâ ‖ 2 ‖ árûrucad ushásaḥ pṛíçnir agriyá ukshâ bibharti bhúvanâni vâjayúḥ | mâyâvíno mamire asya mâyáyâ nṛicákshasaḥ pi-

---

81, 5 u.-d.-viçvaminvé *iti*. nṛí-çáṅsaḥ urú antárikshaṃ. — 82, 1 háriḥ râjâ-iva. 3 pṛithivyâḥ. utá asaran. 4 jâyâ-iva. pájrâyâḥ. 4 cara. 5 pari-áyâḥ. evá. — 83, 2 tápoḥ. ví asthiran.

Digitized by Google

táro gárbham ấ dadhuḥ ‖ 3 ‖ gandharvá itthấ padám asya rakshati pấti devấnâṃ jánimâny ádbhutaḥ | gṛibhṇấti ripúṃ nidháyâ nidhấpatiḥ sukṛíttamâ mádhuno bhakshám âçata ‖ 4 ‖ havír havishmo máhi sádma daívyaṃ nábho vásânaḥ pári yâsy adhvarám | rấjâ pavítraratho vấjam ấruhaḥ sahásrabhṛishṭir jayasi çrávo bṛihát ‖ 5 ‖ 8 ‖

84 (796). jagatī.

Pávasva devamấdano vícarshaṇir apsấ índrâya váruṇâya vâyáve | kṛidhí no adyá várivaḥ svastimád urukshitaú gṛiṇíhi daívyaṃ jánam ‖ 1 ‖ ấ yás tasthaú bhúvanâny ámartyo víçvâni sómaḥ pári tấny arshati | kṛiṇvánt saṃcṛítaṃ vicṛítam abhíshṭaya índuḥ sishakty ushásaṃ ná sűryaḥ ‖ 2 ‖ ấ yó góbhiḥ sṛijyáta óshadhîshv ấ devấnâṃ sumná ishấyann úpâvasuḥ | ấ vidyútâ pavate dhấrayâ sutá índraṃ sómo mâdâyan daívyaṃ jánam ‖ 3 ‖ eshá syá sómaḥ pavate sahasrajíd dhinvânó vấcam ishiráṃ usharbúdham | índuḥ samudrám úd iyarti vâyúbhir éndrasya hárdi kaláçeshu sîdati ‖ 4 ‖ abhí tyáṃ gávaḥ páyasâ payovṛídhaṃ sómaṃ çrîṇanti matíbhiḥ svarvídam | dhanaṃjayáḥ pavate kṛítvyo ráso víprah kavíḥ kấvyenâ svàrcanâḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

85 (797). jagatī. 11. 12 triṣṭubh.

Índrâya soma súshutaḥ pári sravấpâmîvâ bhavatu rákshasâ sahá | mấ te rásasya matsata dvayâvíno drávinasvanta ihá santv índavaḥ ‖ 1 ‖ asmấnt samaryé pavamâna codaya dáksho devấnâm ási hí priyó mádaḥ | jahí çátrûñr abhy ấ bhandanâyatáḥ píbendra sómam áva no mṛídho jahi ‖ 2 ‖

83, 4 ni-dháyâ nidhấ-patiḥ sukṛít-tamâḥ. 5 ấ aruhaḥ. — 84, 1 kṛidhí. 2 abhíshṭaye. 3 sṛijyáte. sumné. úpa-vasuḥ. 4 hinvánáḥ. ấ índrasya. 5 kấvyena svàḥ-canâḥ. — 85, 1 sú-sutaḥ. srava ápa ámîvâ. 2 abhí ấ bhandanâ-yatáḥ píba indra.

Digitized by Google

ádabdha indo pavase madíntama âtméndrasya bhavasi dhâsír uttamáḥ | abhí svaranti bahávo manîshíṇo rấjànam asyá bhúvanasya niṅsate ‖ 3 ‖ sahásraṇîthaḥ çatádhâro ádbhuta índrâyénduḥ pavate kấmyam mádhu | jáyan kshétram abhy àrshâ jáyann apá urúṃ no gâtúṃ kṛiṇu soma mîḍhvaḥ ‖ 4 ‖ kánikradat kaláçe góbhir ajyase vy àvyáyaṃ samáyâ vấram arshasi | marmṛijyámâno átyo ná sânasír índrasya soma jaṭháre sám aksharaḥ ‖ 5 ‖ svádúḥ pavasva divyấya jánmane svâdúr índrâya suhávîtunâmne | svâdúr mitrấya váruṇâya vâyáve bṛihaspátaye mádhumâṅ ádâbhyaḥ ‖ 6 ‖10‖

átyam mṛijanti kaláçe dáça kshípaḥ prá víprâṇâm matáyo vấca îrate | pávamânâ abhy àrshanti sushṭutím éndraṃ viçanti madirấsa índavaḥ ‖ 7 ‖ pávamâno abhy àrshâ suvîryam urvíṃ gávyûtim máhi çárma sapráthaḥ | mấkir no asyá párishûtir íçaténdo jáyema tváyâ dhánaṃ-dhanam ‖ 8 ‖ ádhi dyấm asthâd vṛishabhó vicakshaṇó 'rûrucad ví divó rocaṇấ kavíḥ | rấjâ pavítram áty eti róruvad diváḥ pîyûshaṃ duhate nṛicákshasaḥ ‖ 9 ‖ divó nấke mádhujihvâ asaçcáto venấ duhanty uksháṇaṃ girishṭhấm | apsú drapsáṃ vâvṛidhânáṃ samudrá ấ síndhor ûrmấ mádhumantam pavítra ấ ‖ 10 ‖ nấke suparṇám upapaptivấṅsaṃ gíro venấnâm akṛipanta pûrvíḥ | çíçuṃ rihanti matáyaḥ pánipnataṃ hiraṇyáyaṃ çakunáṃ kshấmaṇi sthấm ‖ 11 ‖ ûrdhvó gandharvó ádhi nấke asthâd víçvâ rûpấ praticákshâṇo asya | bhânúḥ çukréṇa çocíshâ vy àdyaut prấrûrucad ródasî mâtárâ çúciḥ ‖ 12 ‖ 11 ‖

Caturtho 'nuvâkaḥ.

85, 3 âtmấ índrasya. 4 sahásra-nîthaḥ. índrâya índuḥ. abhí arsha. 5 ví avyáyam. 6 suhávîtu-nâmne. 7 abhí arshanti. ấ índram. 8 abhí arsha. pári-sûtiḥ içata índo *iti*. 9 árûrucat. 10 venấḥ. giri-sthấm. samudré. pavítre. 12 ví adyaut prá arûrucat.

Digitized by Google

86 (798). jagati.

Prá ta âçávaḥ pavamâna dhîjávo mádâ arshanti raghujâ iva tmánâ | divyâḥ suparṇâ mádhumanta índavo madíntamâsaḥ pári kóçam âsate ‖ 1 ‖ prá te mádâso madirâsa âçávó 'sṛikshata ráthyâso yáthâ pṛíthak | dhenúr ná vatsám páyasâbhí vajríṇam índram índavo mádhumanta ûrmáyaḥ ‖ 2 ‖ átyo ná hiyânó abhí vâjam arsha svarvít kóçaṃ divó ádrimâtaram | vṛíshâ pavítre ádhi sâno avyáye sómaḥ punânó indriyâya dhâyase ‖ 3 ‖ prá ta âçvinîḥ pavamâna dhîjúvo divyâ asṛigran páyasâ dhárîmaṇi | prâṇtár ṛíshayaḥ sthâvirîr asṛikshata yé tvâ mṛijánty ṛishishâṇa vedhásaḥ ‖ 4 ‖ víçvâ dhâmâni viçvacaksha ṛíbhvasaḥ prabhós te satáḥ pári yanti ketávaḥ | vyânaçíḥ pavase soma dhármabhiḥ pátir víçvasya bhúvanasya râjasi ‖ 5 ‖ 12 ‖

ubhayátaḥ pávamânasya raçmáyo dhruvásya satáḥ pári yanti ketávaḥ | yádî pavítre ádhi mṛijyáte háriḥ sáttâ ní yónâ kaláçeshu sîdati ‖ 6 ‖ yajnásya ketúḥ pavate svadhvaráḥ sómo devânâm úpa yâti nishkṛitám | sahásradhâraḥ pári kóçam arshati vṛíshâ pavítram áty eti róruvat ‖ 7 ‖ rấjâ samudráṃ nadyò ví gâhate 'pâm ûrmíṃ sacate síndhushu çritáḥ | ádhy asthât sâno pávamâno avyáyaṃ nâbhâ pṛithivyâ dharúṇo mahó diváḥ ‖ 8 ‖ divó ná sânu stanáyann acikradad dyaúç ca yásya pṛithivî ca dhármabhiḥ | índrasya sakhyám pavate vivévidat sómaḥ punânáḥ kaláçeshu sîdati ‖ 9 ‖ jyótir yajnásya pavate mádhu priyám pitâ devânâṃ janitâ vibhûvasuḥ | dádhâti rátnaṃ svadháyor apîcyàm madíntamo matsará indriyó rásaḥ ‖ 10 ‖ 13 ‖

86, 1 te. su-parṇáḥ. 2 âçávaḥ ásṛikshata. páyasâ abhí. 3 sânau. 4 te. prá antáḥ. ṛishi-sâna. 6 yádi. 8 pṛithivyáḥ. 9 vi-vévidat. 10 vibhú-vasuḥ.

Digitized by Google

abhikrándan kaláçaṃ vâjy àrshatî pátir diváḥ çatádhâro vicakshaṇáḥ | hárir mitrásya sádaneshu sîdati marmṛijánó 'vibhiḥ síndhubhir vṛíshâ || 11 || ágre síndhûnâm pávamâno arshaty ágre vâcó agriyó góshu gachati | ágre vâjasya bhajate mahâdhanáṃ svâyudháḥ sotṛíbhiḥ pûyate vṛíshâ || 12 || ayám matávâñ chakunó yáthâ hitó 'vye sasâra pávamâna ûrmíṇâ | táva krátvâ ródasî antarấ kave çúcir dhiyấ pavate sóma indra te || 13 || drâpíṃ vásâno yajató divispṛíçam antarikshaprấ bhúvaneshv árpitaḥ | svàr jajnânó nábhasâbhy àkramît pratnám asya pitáram ấ vivâsati || 14 || só asya viçé máhi çárma yachati yó asya dhấma prathamáṃ vyânaçé | padáṃ yád asya paramé vyòmany áto víçvâ abhí sáṃ yâti saṃyátaḥ || 15 || 14 ||

pró ayâsîd índur índrasya nishkṛitáṃ sákhâ sákhyur ná prá minâti saṃgíram | márya iva yuvatíbhiḥ sám arshati sómaḥ kaláçe çatáyâmnâ pathấ || 16 || prá vo dhíyo mandrayúvo vipanyúvaḥ panasyúvaḥ saṃvásaneshv akramuḥ | sómam manîshấ abhy ànûshata stúbho 'bhí dhenávaḥ páyasem açiçrayuḥ || 17 || ấ naḥ soma saṃyátam pipyúshîm ísham índo pávasva pávamâno asrídham | yấ no dóhate trír áhann ásaçcushî kshumád vâjavan mádhumad suvî́ryam || 18 || vṛíshâ matînấm pavate vicakshaṇáḥ sómo áhnaḥ pratarîtósháso diváḥ | krâṇấ síndhûnâṃ kaláçâñ avîvaçad índrasya hárdy âviçán manîshíbhiḥ || 19 || manîshíbhiḥ pavate pûrvyáḥ kavír nṛíbhir yatáḥ pári kóçâñ acikradat | tritásya nấma janáyan mádhu ksharad índrasya vâyóḥ sakhyấya kártave || 20 || 15 ||

86, 11 vâjî́ arshati. ávi-bhiḥ. 13 çakunáḥ. ávye. ródasî *iti*. 14 antariksha-prâḥ. nábhasâ abhí akramit. 15 vi-ânaçé. 16 pró *iti*. 17 abhí anûshata. páyasâ îm. 18 vâja-vat. 19 pra -taritấ ushásaḥ.

Digitized by Google

ayám punáná usháso ví rocayad ayám síndhubhyo abhavad u lokakṛít | ayáṃ tríḥ saptá duduhánā âçíraṃ sómo hṛidé pavate cāru matsaráḥ || 21 || pávasva soma divyéshu dhāmasu sṛijáná indo kaláçe pavítra ā | sīdann índrasya jaṭháre kánikradan nṛíbhir yataḥ sūryam ārohayo diví || 22 || ádribhiḥ sutáḥ pavase pavítra āñ índav índrasya jaṭhāreshv âviçán | tvāṃ nṛicákshā abhavo vicakshaṇa sóma gotrám áṅgirobhyo 'vṛiṇor ápa || 23 || tvāṃ soma pávamānaṃ svādhyó 'nu víprāso amadann avasyávaḥ | tvāṃ suparṇá ābharad divás párīndo víçvābhir matíbhiḥ párishkṛitam || 24 || ávye punānám pári vāra ūrmíṇā hāriṃ navante abhí saptá dhenávaḥ | apām upásthe ádhy āyávaḥ kavím ṛitásya yónā mahishā aheshata || 25 || 16 ||

índuḥ punānó áti gāhate mṛídho víçvāni kṛiṇvánt supáthāni yájyave | gāḥ kṛiṇvāṇó nirṇíjaṃ haryatáḥ kavír átyo ná krīḷan pári vāram arshati || 26 || asaççátaḥ çatádhārā abhiçríyo hāriṃ navanté 'va tā udanyúvaḥ | kshípo mṛijanti pári góbhir āvṛitaṃ tritīye prishṭhé ádhi rocané diváḥ || 27 || távemāḥ prajā divyásya rétasas tvāṃ víçvasya bhúvanasya rājasi | áthedāṃ víçvam pavamāna te váçe tvám indo prathamó dhāmadhā asi || 28 || tvāṃ samudró asi viçvavít kave távemāḥ páñca pradíço vídharmaṇi | tvāṃ dyāṃ ca pṛithivīṃ cāti jabhrishe táva jyótīṃshi pavamāna sūryaḥ || 29 || tvám pavítre rájaso vídharmaṇi devébhyaḥ soma pavamāna pūyase | tvām uçíjaḥ prathamā agribhṇata túbhyemā víçvā bhúvanāni yemire || 30 || 17 ||

prá rebhá ety áti vāram avyáyaṃ vṛíshā váneshv áva

86, 22 pavítre. kánikradat. ā́ arohayaḥ. 23 pavítre ā́ índo *iti*. 24 su-ádhyàḥ ánu. ā́ abharat. pári índo *iti*. pári-kṛitam. 25 vāre. 27 navante áva. 28 táva imā́ḥ pra-jā́ḥ. átha idám. 29 táva imā́ḥ. ca áti. 30 túbhya imā́.

Digitized by Google

cakradad dhárih | sáṃ dhîtáyo vâvaçânâ anûshata çíçuṃ rihanti matáyaḥ pánipnatam ‖ 31 ‖ sá sûryasya raçmíbhiḥ pári vyata tántuṃ tanvânás trivṛítaṃ yáthâ vidé | náyann ṛitásya praçísho návîyasîḥ pátir jánînâm úpa yâti nishkṛitám ‖ 32 ‖ rấjâ síndhûnâm pavate pátir divá ṛitásya yâti pathíbhiḥ kánikradat | sahásradhâraḥ pári shicyate háriḥ punânó vấcaṃ janáyann úpâvasuḥ ‖ 33 ‖ pávamâna máhy árṇo ví dhâvasi sûro ná citró ávyayâni pávyayâ | gábhastipûto nṛíbhir ádribhiḥ sutó mahé vấjâya dhányâya dhanvasi ‖ 34 ‖ ísham ûrjam pavamânâbhy àrshasi çyenó ná váṅsu kaláçeshu sîdasi | índrâya mádvâ mádyo mádaḥ sutó divó vishṭambhá upamó vicakshaṇáḥ ‖ 35 ‖ 18 ‖

saptá svásâro abhí mâtáraḥ çíçuṃ návaṃ jajnânáṃ jényaṃ vipaççítam | apấṃ gandharvấṃ divyáṃ nṛicákshasaṃ sómaṃ víçvasya bhúvanasya râjase ‖ 36 ‖ îçânâ imấ bhúvanâni vîyase yujânó indo harítaḥ suparṇyàḥ | tấs te kshárantu mádhumad ghṛitám páyas táva vraté soma tishṭhantu kṛishṭáyaḥ ‖ 37 ‖ tvấṃ nṛicákshâ asi soma viçvátaḥ pávamâna vṛishabha tấ ví dhâvasi | sá naḥ pavasva vásumad dhíraṇyavad vayáṃ syâma bhúvaneshu jîváse ‖ 38 ‖ govít pavasva vasuvíd dhiraṇyavíd retodhấ indo bhúvaneshv árpitaḥ | tvấṃ suvîro asi soma viçvavít táṃ tvâ víprâ úpa girémâ âsate ‖ 39 ‖ ún mádhva ûrmír vanánâ atishṭhipad apó vásâno mahishó ví gâhate | rấjâ pavítraratho vấjam ấruhat sahásrabhṛishṭir jayati çrávo bṛihát ‖ 40 ‖ 19 ‖

sá bhandánâ úd iyarti prajấvatîr viçvấyur víçvâḥ subhárâ áhardivi | bráhma prajấvad rayím áçvapastyam pîtá

86, 31 háriḥ. 33 sicyate. úpa-vasuḥ. 35 pavamâna abhí arshasi. 37 ví îyase. 38 hiraṇya-vat. 39 hiraṇya-vít. girấ imé. 40 út. á aruhat.

indav índram asmábhyaṃ yâcatât ‖ 41 ‖ só ágre áhnâṃ hárir haryató mádaḥ prá cétasâ cetayate ánu dyúbhiḥ | dvấ jánâ yâtáyann antár îyate nárâ ca çáṅsaṃ daívyaṃ ca dhartári ‖ 42 ‖ añjáte vy àñjate sám añjate krátuṃ ribanti mádhunâbhy àñjate | síndhor ucchvâsé patáyantam ukshấṇaṃ hiraṇyapâvấḥ paçúm âsu gribhṇate ‖ 43 ‖ vipaççíte pávamânâya gâyata mahî́ ná dhấrâty ándho arshati | áhir ná jûrṇấm áti sarpati tvácam átyo ná krī́ḷann asarad vṛ́shâ háriḥ ‖ 44 ‖ agregó rấjấpyas tavishyate vimấno áhnâm bhúvaneshv árpitaḥ | hárir ghṛitásnuḥ sudṛ́içiko arṇavó jyotī́rathaḥ pavate râyá okyàḥ ‖ 45 ‖ 20 ‖

ásarji skambhó divá údyato mádaḥ pári tridhấtur bhúvanâny arshati | aṅçúṃ ribanti matáyaḥ pánipnataṃ girấ yádi nirnijam ṛigmíṇo yayúḥ ‖ 46 ‖ prá te dhấrâ áty áṇvâni meshyàḥ punânásya saṃyáto yanti ráṅhayaḥ | yád góbhir indo camvòḥ samajyása ấ suvânáḥ soma kaláçeshu sîdasi ‖ 47 ‖ pávasva soma kratuvín na ukthyó 'vyo vấre pári dhâva mádhu priyám | jahí víçvân rakshásа indo atríṇo bṛihád vadema vidáthe suvī́râḥ ‖ 48 ‖ 21 ‖

87 (799). trishṭubh.

Prá tú drava pári kóçaṃ ní shîda nṛíbhiḥ punánó abhí vấjam arsha | áçvaṃ ná tvâ vâjínam marjáyantó 'châ barhî́ raçanấbhir nayanti ‖ 1 ‖ svâyudháḥ pavate devá índur açastihấ vṛijánaṃ rákshamâṇaḥ | pitấ devấnâṃ janitấ sudáksho vishṭambhó divó dharúṇaḥ pṛithivyấḥ ‖ 2 ‖ ríshir víprah puraetấ jánânâm ṛibhúr dhī́ra uçánâ kấvyena | sá cid vi-

---

86, 41 indo *iti*. 42 náraçáṅsam ca. 43 ví añjate. mádhunâ abhí añjate. ut-çvâsé. 44 dhấrâ áti. 45 agre-gáḥ rấjâ ápyaḥ. jyotíḥ-rathaḥ. râyé. 47 sam-ajyáse. 48 kratu-vít. ukthyàḥ ávyaḥ. — 87, 1 marjáyantaḥ ácha barhíḥ.

Digitized by Google

veda níhitaṃ yád âsâm apîcyàṃ gúhyaṃ nắma gónâm ‖ 3 ‖ eshá syá te mádhumâñ indra sómo vṛíshâ vṛíshṇe pári pavítre akshâḥ | sahasrasắḥ çatasắ bhûridắvâ çaçvattamám barhír ắ vâjy àsthât ‖ 4 ‖ eté sómâ abhí gavyắ sahásrâ mahé vấjâyâmṛítâya çrávâṅsi | pavítrebhiḥ pávamânâ asṛigrañ chravasyávo ná pṛitanấjo átyâḥ ‖ 5 ‖ 22 ‖

pári hí shmâ puruhûtó jánânâṃ víçvâsarad bhójanâ pûyámânaḥ | áthắ bhara çyenabhṛita práyâṅsi rayíṃ túñjâno abhí vấjam arsha ‖ 6 ‖ eshá suvânáḥ pári sómaḥ pavítre sárgo ná sṛishṭó adadhâvad árvâ | tigmé çiçâno mahishó ná çṛíñge gắ gavyánn abhí çúro ná sátvâ ‖ 7 ‖ eshắ yayau paramắd antár ádreḥ kúcit satír ûrvé gắ viveda | divó ná vidyút stanáyanty abhraíḥ sómasya te pavata indra dhắrâ ‖ 8 ‖ utá sma râçím pári yâsi gónâm índreṇa soma saráthaṃ punânáḥ | pûrvír ísho bṛihatír jîradâno çíkshâ çacîvas táva tắ upashṭút ‖ 9 ‖ 23 ‖

88 (800). trishṭubh.

Ayáṃ sóma indra túbhyaṃ sunve túbhyam pavate tvám asya pâhi | tváṃ ha yáṃ cakṛishé tváṃ vavṛishá índum mádâya yújyâya sómam ‖ 1 ‖ sá îṃ rátho ná bhurishắḷ ayoji mahắḥ purúṇi sâtáye vásûni | ắd îṃ víçvâ nahushyắṇi jâtắ svàrshâtâ vána ûrdhvắ navanta ‖ 2 ‖ vâyúr ná yó niyútvắñ ishṭáyâmâ nắsatyeva háva ắ çámbhavishṭhaḥ | viçvávâro draviṇodắ iva tmán pûshéva dhíjávano 'si soma ‖ 3 ‖ índro ná yó mahắ kármâṇi cákrir hantắ vṛitrấṇâm asi soma pûrbhít | paidvó ná hí tvám áhinâmnâṃ hantắ víçvasyâsi soma

---

87, 4 çata-sắḥ. vâjí asthât. 5 vấjâya amṛítâya. çravasyávaḥ. 6 sma. víçvâ ásarat. átha ắ. 7 tigmé-çṛíñge *iti* gắḥ. 8 eshắ ắ. gắḥ. stanáyanti. pavate. 9 çíksha. upa-stút. — 88, 1 vavṛishé. 2 váne. 3 nắsatyâ-iva. háve. pûshắ-iva. 4 víçvasya asi. 5 váne.

Digitized by Google

dásyoḥ ‖ 4 ‖ agnír ná yó vána ā́ sṛijyámāno vṛithâ pā́jāṅsi kṛiṇute nadī́shu | jáno ná yúdhvâ mahatá upabdír íyarti sómaḥ pávamāna ūrmím ‖ 5 ‖ eté sómā áti vā́rāṇy ávyâ divyā́ ná kóçâso abhrávarshâḥ | vṛithâ samudrám síndhavo ná nī́cīḥ sutā́so abhí kaláçāñ asṛigran ‖ 6 ‖ çushmī́ çárdho ná mā́rutam pavasvānabhiçastâ divyā́ yáthâ vít | ā́po ná makshū́ sumatír bhavâ naḥ sahásrâpsâḥ pṛitanâshā́ṇ ná yajñáḥ ‖ 7 ‖ rā́jno nú te váruṇasya vratā́ni — ‖ 8 ‖ 24 ‖

89 (801). trishṭubh.

Pró syá váhniḥ pathyâbhir asyân divó ná vṛishṭíḥ pávamāno akshâḥ | sahásradhâro asadan ny àsmé mātúr upásthe vána ā́ ca sómaḥ ‖ 1 ‖ rā́jâ síndhūnām avasishṭa vā́sa ṛitásya nā́vam ā́ruhad rájishṭhām | apsú drapsó vâvṛidhe çyenájûto duhá îm pitā́ duhá îm pitúr jā́m ‖ 2 ‖ siṅhā́m nasanta mádhvo ayā́saṃ hárim arushā́m divó asyá pátim | çū́ro yutsú prathamáḥ prichate gā́ ásya cákshasâ pári pâty ukshā́ ‖ 3 ‖ mádhupṛishṭhaṃ ghorám ayā́sam áçvaṃ ráthe yuñjanty urucakrá ṛishvám | svásāra îṃ jāmáyo marjayanti sánābhayo vâjínam ūrjayanti ‖ 4 ‖ cátasra îṃ ghṛitadúhaḥ sacante samāné antár dharúṇe níshattāḥ | tā́ îm arshanti námasā punānā́s tā́ îṃ viçvátaḥ pári shanti pūrvī́ḥ ‖ 5 ‖ vishṭambhó divó dharúṇaḥ pṛithivyā́ víçvā utá kshitáyo háste asya | ásat ta útso gṛiṇaté niyútvân mádhvo aṅçúḥ pavata indriyā́ya ‖ 6 ‖ vanvánn ávāto abhí devávītim índrāya soma vṛitrahā́ pavasva | çagdhí maháḥ puruçcandrā́sya rāyáḥ suvī́ryasya pátayaḥ syāma ‖ 7 ‖ 25 ‖

88, 6 divyā́ḥ. 7 pavasva ánabhi-çastâ. makshú. bhava. sahásra -apsāḥ pṛitanâshā́ṭ. 8 = 91, 3. — 89, 1 pró *iti*. akshâr *iti*. asadat ní asmé *iti*. váne. 2 ā́ aruhat. duhé. 4 uru-cakré. 5 santi. 6 pṛithivyā́ḥ. te. pavate. 7 puru-candrásya.

Digitized by Google

90 (802). trishṭubh.

Prá hinvânó janitâ ródasyo rátho ná vâjaṃ sanishyánn ayâsît | índraṃ gáchann âyudhâ saṃçiçâno víçvâ vásu hástayor âdádhânaḥ ‖ 1 ‖ abhí tripṛishṭháṃ vṛíshaṇaṃ vayodhâm âṅgûshâṇâm avâvaçanta vâṇîḥ | vánâ vásâno váruṇo ná síndhûn ví ratnadhâ dayate vâryâṇi ‖ 2 ‖ çûragrâmaḥ sárvavîraḥ sáhâvâñ jétâ pavasva sánitâ dhánâni | tigmâyudhaḥ kshiprádhanvâ samátsv áshâḷhaḥ sâhvân pṛítanâsu çátrûn ‖ 3 ‖ urúgavyûtir ábhayâni kṛiṇvánt samîcîné â pavasvâ púraṃdhîḥ | apáḥ síshâsann ushásaḥ svàr gâḥ sáṃ cikrado mahó asmábhyaṃ vâjân ‖ 4 ‖ mátsi soma váruṇam mátsi mitrám mátsîndram indo pavamâna víshṇum | mátsi çárdho mârutam mátsi devân mátsi mahâm índram indo mádâya ‖ 5 ‖ evâ râjeva krátumân ámena víçvâ ghánighnad duritâ pavasva | índo sûktâya vácase váyo dhâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 26 ‖

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

91 (803). trishṭubh.

Ásarji vákvâ ráthye yáthâjaú dhiyâ manótâ prathamó manîshî | dáça svásâro ádhi sâno ávye 'janti váhnim sádanâny ácha ‖ 1 ‖ vîtî jánasya divyásya kavyaír ádhi suvânó nahushyèbhir índuḥ | prá yó nṛíbhir amṛíto mártyebhir marmṛijânó 'vibhir góbhir adbhíḥ ‖ 2 ‖ vṛishâ vṛíshṇe róruvad aṅçúr asmai pávamâno rúçad îrte páyo góḥ | sahásram ṛíkvâ pathíbhir vacovíd adhvasmábhiḥ sûro áṇvaṃ ví yâti ‖ 3 ‖ rujâ dṛiḷhâ cid rakshásaḥ sádâṅsi punâná inda

---

90, 1 ródasyoḥ. 2 ratna-dhâḥ. 3 tigmâ-âyudhaḥ. sahvân. 4 samîcîné *iti*. pavasva púraṃdhî *iti*. 5 mátsi índram. 6 evá râjâ-iva. dhâḥ. — 91, 1 yáthâ âjaú. sânau ávye ájanti. 2 ávi-bhiḥ. 4 rujá. indo *iti*.

Digitized by Google

ûrṇuhi ví vā̃jân | vṛiçcópárishṭât tujatā̃ vadhéna yé ánti dûrā̃d upanâyám eshâm ‖ 4 ‖ sá pratnaván návyase viçvavâra sûktā̃ya pathâḥ kṛiṇuhi prā̃caḥ | yé duḥsháhâso vanúshâ bṛihántas tā̃ñs te açyâma purukṛit puruksho ‖ 5 ‖ evā̃ punânó apâḥ svàr gā̃ asmábhyaṃ tokā̃ tánayâni bhū̃ri | çáṃ naḥ kshétram urú jyótīñshi soma jyóñ naḥ sū̃ryaṃ dṛiçáye ririhi ‖ 6 ‖ 1 ‖

92 (804). trishṭubh.

Pári suvânó hárir aṅçúḥ pavítre rátho ná sarji sanáye hiyânâḥ | ā̃pac chlókam indriyám pûyámânaḥ práti devā̃ñ ajushata práyobhiḥ ‖ 1 ‖ áchâ ṇicákshâ asarat pavítre nā̃ma dádhânaḥ kavír asya yónau | sī̃dan hóteva sádane camū̃shū̃pem agmann ṛíshayaḥ saptá víprâḥ ‖ 2 ‖ prá sumedhā̃ gâtuvíd viçvádevaḥ sómaḥ punânâḥ sáda eti nítyam | bhúvad víçveshu kā̃vyeshu rántā̃nu jánân yatate páñca dhī̃raḥ ‖ 3 ‖ táva tyé soma pavamâna niṇyé víçve devā̃s tráya ekâdaçā̃saḥ | dáça svadhā̃bhir ádhi sā̃no ávye mṛijánti tvâ nadyàḥ saptá yahvī́ḥ ‖ 4 ‖ tán nú satyám pávamânasyâstu yátra víçve kârávaḥ saṃnásanta | jyótir yád áhne ákṛiṇod u lokám prā̃van mánuṃ dásyave kar abhī́kam ‖ 5 ‖ pári sádmeva paçumā̃nti hótâ rā̃jâ ná satyáḥ sámitīr iyânâḥ | sómaḥ punânâḥ kaláçā̃ñ ayâsīt sī̃dan mṛigó ná mahishó váneshu ‖ 6 ‖ 2 ‖

93 (805). trishṭubh.

Sâkamúksho marjayanta svásâro dáça dhī́rasya dhītáyo

91, 4 vṛiçcá upárishṭât. 5 pratna-vát. 6 evá. jyók. — 92, 1 ā̃pat çlókam. 2 ácha. hótā-iva. camū́shu úpa īm. 3 su-medhâḥ. rántā ánu. 4 sā̃nau. 5 tát. pávamânasya astu. prá âvat. 6 sádma-iva paçu-mánti. — 93, 1 sâkam-úkshaḥ.

Digitized by Google

dhánutrîḥ | háriḥ páry adravaj jâḥ sűryasya dróṇaṃ nanakshe átyo ná vâjî ‖ 1 ‖ sám mâtṛíbhir ná çíçur vâvaçánó vṛíshâ dadhanve puruvâro adbhíḥ | máryo ná yóshâm abhí nishkṛitáṃ yánt sáṃ gachate kaláça usriyâbhiḥ ‖ 2 ‖ utá prá pipya űdhar ághnyâyâ índur dhârâbhiḥ sacate sumedhâḥ | mûrdhânaṃ gávaḥ páyasâ caműshv abhí çrîṇanti vásubhir ná niktaíḥ ‖ 3 ‖ sá no devébhiḥ pavamâna radéndo rayím açvínaṃ vâvaçânáḥ | rathirâyátâm uçatî púraṃdhir asmadryàg â dâváne vásûnâm ‖ 4 ‖ nű no rayím úpa mâsva nṛivántam punánó vâtâpyaṃ viçváçccandram | prá vanditúr indo târy âyuḥ prâtár makshű dhiyâvasur jagamyât ‖ 5 ‖ 3 ‖

94 (806). trishṭubh.

Ádhi yád asmin vâjínîva çúbhaḥ spárdhante dhíyaḥ sűrye ná víçaḥ | apó vṛiṇânáḥ pavate kavîyán vrajáṃ ná paçuvárdhanâya mánma ‖ 1 ‖ dvitâ vyûrṇvánn amṛítasya dhâma svarvíde bhúvanâni prathanta | dhíyaḥ pinvânâḥ svásare ná gávaṛitâyántîr abhí vâvaçra índum ‖ 2 ‖ pári yát kavíḥ kávyâ bhárate çűro ná rátho bhúvanâni víçvâ | devéshu yáço mártâya bhűshan dákshâya râyáḥ purubhűshu návyaḥ ‖ 3 ‖ çriyé jâtáḥ çriyá â nír iyâya çríyaṃ váyo jaritṛíbhyo dadhâti | çríyaṃ vásânâ amṛitatvám âyan bhávanti satyâ samithâ mitádrau ‖ 4 ‖ ísham űrjam abhy àrshâçvaṃ gâm urú jyótiḥ kṛiṇuhi mátsi devân | víçvâni hí sushâhâ tâni túbhyam pávamâna bâdhase soma çátrûn ‖ 5 ‖ 4 ‖

95 (807). trishṭubh.

Kánikranti hárir â sṛijyámânaḥ sîdan vánasya jaṭháre

93, 1 adravat. 2 kaláçe. 3 pipye űdhaḥ. 4 rada índo *iti*. 5 nú. viçvá-candram. — 94, 1 vâjíni-iva. kavi-yán. 2 vi -ûṛṇván. vâvaçre. 4 çriyé â. 5 abhí arsha áçvam. su-sáhâ.

Digitized by Google

punânáḥ | nṛíbhir yatáḥ kṛiṇute nirṇíjaṃ gấ áto matír janayata svadhấbhiḥ ‖ 1 ‖ háriḥ sṛijânáḥ pathyâṃ ṛitásyéyarti vấcam aritéva nấvam | devó devấnâṃ gúhyâni nấmâvísh kṛiṇoti barhíshi pravấce ‖ 2 ‖ apấm ivéd ûrmáyas tárturâṇâḥ prá manîshấ îrate sómam ácha | namasyántîr úpa ca yánti sáṃ cấ ca viçanty uçátîr uçántam ‖ 3 ‖ tám marmṛijânám mahisháṃ ná sấnâv aṅçúṃ duhanty uksháṇam girishṭhấm | táṃ vâvaçânám matáyaḥ sacante tritó bibharti váruṇaṃ samudré ‖ 4 ‖ íshyan vấcam upavaktéva hótuḥ punânó indo ví shyâ manîshấm | índraç ca yát kshấyathaḥ saúbhagâya suvîryasya pátayaḥ syâma ‖ 5 ‖ 5 ‖

96 (808). trishṭubh.

Prá senânîḥ çûro ágre ráthânâṃ gavyánn eti hárshate asya séná | bhadrấn kṛiṇvánn indrahavấnt sákhibhya ấ sómo vástrâ rabhasấni datte ‖ 1 ‖ sám asya háriṃ hárayo mṛijanty açvahayaír ániçitaṃ námobhiḥ | ấ tishṭhati rátham índrasya sákhâ vidvấñ enâ sumatíṃ yâty ácha ‖ 2 ‖ sá no deva devátâte pavasva mahé soma psárasa indrapấnaḥ | kṛiṇvánn apó varsháyan dyấm utémấm urór ấ no varivasyâ punânáḥ ‖ 3 ‖ ájîtayé 'hataye pavasva svastáye sarvátâtaye bṛihaté | tád uçanti víçva imé sákhâyas tád ahám vaçmi pavamâna soma ‖ 4 ‖ sómaḥ pavate janitấ matînấṃ janitấ divó janitấ pṛithivyấḥ | janitấgnér janitấ sûryasya janiténdrasya janitótá víshṇoḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

brahmấ devấnâṃ padavîḥ kavînấm ṛíshir víprâṇâṃ mahishó mṛigấṇâṃ | çyenó gṛídhrâṇâṃ svádhitir vánânâṃ só-

---

95, 2 ṛitásya. íyarti — nấvam = 233, 1. nấma âvîḥ. 3 iva ít. ca ấ ca. 4 giri-sthấm. 5 upavaktấ-iva. 5 sya. — 96, 2 ena. 3 psárase. utá imấm. varivasya. 4 ájîtaye áhataye. víçve. 5 janitấ agnéḥ. janitấ índrasya janitấ utá.

Digitized by Google

maḥ pavítram áty eti rébhan || 6 || prā́vîvipad vâcá ûrmíṃ ná síndhur gíraḥ sómaḥ pávamâno manîshā́ḥ | antáḥ páçyan vṛijánemā́varâṇy ā́ tishṭhati vṛishabhó góshu jânán || 7 || sá matsaráḥ pṛitsú vanvánn ávâtaḥ sahásraretâ abhí vā́jam arsha | índrâyendo pávamâno manîshy àṅçór ûrmím îraya gā́ ishaṇyán || 8 || pári priyáḥ kaláçe devávâta índrâya sómo ráṇyo mádâya | sahásradhâraḥ çatávâja índur vâjī́ ná sáptiḥ sámanâ jigâti || 9 || sá pûrvyó vasuvíj jā́yamâno mṛijânó apsú duduhânó ádrau | abhiçastipā́ bhúvanasya rā́jâ vidád gâtúm bráhmaṇe pûyámânaḥ || 10 || 7 ||

tváyâ hí naḥ pitáraḥ soma pū́rve kármâṇi cakrúḥ pavamâna dhī́râḥ | vanvánn ávâtaḥ paridhī́ñr áporṇu vîrébhir áçvair maghávâ bhavâ naḥ || 11 || yáthā́pavathâ mánave vayodhā́ amitrahā́ varivovíd dhavíshmân | evā́ pavasva dráviṇaṃ dádhâna índre sáṃ tishṭha janáyā́yudhâni || 12 || pávasva soma mádhumâñ ṛitā́vâpó vásâno ádhi sā́no ávye | áva dróṇâni ghṛitávânti sîda madíntamo matsará indrapā́naḥ || 13 || vṛishṭíṃ diváḥ çatádhâraḥ pavasva sahasrasā́ vâjayúr devávîtau | sáṃ síndhubhiḥ kaláçe vâvaçânáḥ sám usríyâbhiḥ pratirán na ā́yuḥ || 14 || eshá syá sómo matíbhiḥ punânó 'tyo ná vâjī́ táratī́d árâtîḥ | páyo ná dugdhám áditer ishirám urv ìva gâtúḥ suyámo ná vóḷhâ || 15 || 8 ||

svâyudháḥ sotṛíbhiḥ pûyámâno 'bhy àrsha gúhyaṃ cā́ru nā́ma | abhí vā́jaṃ sáptir iva çravasyā́bhí vâyúm abhí gā́ deva soma || 16 || çíçuṃ jajnânáṃ haryatám mṛijanti çumbhánti váhnim marúto gaṇéna | kavír gîrbhíḥ kā́vyenâ ka-

---

96, 7 prá avîvipat. vṛijánâ imā́ ávarâṇi. 8 índrâya indo *iti*. manishī́ aṅçóḥ. 10 vasu-vít. abhiçasti-pā́ḥ. 11 ápa ûrṇu. bhava. 12 yáthâ ápavathâḥ. havíshmân evá. janáya ā́yudhâni. 13 ṛitá-vâ apáḥ. sā́nau. ghṛitá-vanti. 14 sahasra-sā́ḥ. 15 átyaḥ. tárati ít. urú iva. 16 su-âyudháḥ. abhí arsha. çravasyā́ abhí. gā́ḥ. 17 kā́vyena.

Digitized by Google

viḥ sánt sómaḥ pavítram áty eti rébhan ‖ 17 ‖ ṛíshimanâ yá ṛishikṛít svarshâḷ sahásraṇîthaḥ padavîḷ kavînâm | tṛitîyam dhâma mahishâḥ síshâsant sómo virâjam ánu râjati shṭúp ‖ 18 ‖ camûshác chyenáḥ çakunó vibhṛítvâ govindúr drapsá âyudhâni bíbhrat | apâm ûrmím sácamânaḥ samudrám turîyam dhâma mahishó vivakti ‖ 19 ‖ máryo ná çubhrás tanvàm mṛijânó 'tyo ná sṛítvâ sanáye dhánânâm | vṛísheva yûthâ pári kóçam árshan kánikradac camvòr â viveça ‖ 20 ‖ 9 ‖

pávasvendo pávamâno máhobhiḥ kánikradat pári vârâṇy arsha | kṛîḷañ camvòr â viça pûyámâna índram te ráso madiró mamattu ‖ 21 ‖ prâsya dhârâ bṛihatîr asṛigrann aktó góbhiḥ kaláçân â viveça | sâma kṛiṇvánt sâmanyò vipaçcít krándann ety abhí sákhyur ná jâmím ‖ 22 ‖ apaghnánn eshi pavamâna çátrûn priyâm ná jârò abhígîta índuḥ | sîdan váneshu çakunó ná pátvâ sómaḥ punânáḥ kaláçeshu sáttâ ‖ 23 ‖ â te rúcaḥ pávamânasya soma yósheva yanti sudúghâḥ sudhârâḥ | hárir ânîtaḥ puruvâro apsv ácikradat kaláçe devayûnâm ‖ 24 ‖ 10 ‖

Pañcamo 'nuvâkaḥ.

97 (809). trishṭubh.

Asyá preshâ hemánâ pûyámâno devó. devébhiḥ sám aprikta rásam | sutáḥ pavítram páry eti rébhan mitéva sádma paçumânti hótâ ‖ 1 ‖ bhadrâ vástrâ samanyâ vásâno mahân kavír nivácanâni çáṅsan | â vacyasva camvòḥ pûyámâno vicakshaṇó jâgṛivir devávîtau ‖ 2 ‖ sám u priyó mṛij-

96, 18 ṛíshi-manâḥ. stúp. 19 camû-sát çyenáḥ. 20 átyaḥ. vṛíshâ-iva. kánikradat. 21 pávasva indo *iti*. 22 prá asya dhârâḥ. 24 yóshâ-iva. ap-sú. — 97, 1 mitâ-iva. paçu-mánti.

Digitized by Google

yate sănо ávye yaçástaro yaçásâṃ kshaíto asmé | abhí svara dhánvâ pûyámâno yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 3 || prá gâyatâbby àrcâma devắnt sómaṃ hinota mahaté dhánâya | svâdúḥ pavâte áti vắram ávyam ắ sîdâti kaláçaṃ devayúr naḥ || 4 || índur devắnâm úpa sakhyám âyánt sahásradhâraḥ pavate mádâya | nṛíbhiḥ stávâno ánu dhắma pűrvam ágann índram mahaté saúbhagâya || 5 || 11 ||

stotré râyé hárir arshâ punâná índram mádo gachatu te bhárâya | devaír yâhi saráthaṃ rắdho áchâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 6 || prá kắvyam uçáneva bruvâṇó devó devắnâṃ jánimâ vivakti | máhivrataḥ çúcibandhuḥ pâvakáḥ padắ varâhó abhy èti rébhan || 7 || prá hanśắsas tripálam manyúm áchâmắd ástaṃ vríshagaṇâ ayâsuḥ | âṅgûshyàm pávamânaṃ sákhâyo durmárshaṃ sâkám prá vadanti vàṇám || 8 || sá raṅhata urugâyásya jûtíṃ vríthâ kríḷantam mimate ná gắvaḥ | parîṇasắṃ kṛinute tigmáçriṅgo dívâ hárir dádriçe náktam ṛijráḥ || 9 || índur vâjî pavate gónyoghâ índre sómaḥ sáha ínvan mádâya | hánti ráksho bắdhate páry árâtîr várivaḥ kṛiṇván vṛijánasya rắjâ || 10 || 12 ||

ádha dhắrayâ mádhvâ pṛicânás tiró róma pavate ádridugdhaḥ | índur índrasya sakhyáṃ jushâṇó devó devásya matsaró mádâya || 11 || abhí priyắṇi pavate punânó devó devắnt svéna rásena pṛiñcán | índur dhármâṇy ṛitathắ vásâno dáça kshípo avyata sắno ávye || 12 || vríshâ çóṇo abhikánikradad gắ nadáyann eti pṛithivîm utá dyắm | índrasyeva vagnúr ắ çṛiṇva âjaú pracetáyann arshati vắcam émắm || 13 || rasắyyaḥ páyasâ pínvamâna îráyann eshi má-

---

97, 3 sắnau. dhánva. 4 gâyata abhí arcâma. 5 â-yáu. 6 arsha. ácha. 7 uçáná-iva. jánima. abhí eti. 8 ácha amắt. 9 raṅhate. 12 sắnau. 13 gắḥ. índrasya-iva. çṛiṇve. ắ imắm.

Digitized by Google

dhumantam aṅçúm | pávamânaḥ saṃtaním eshi kṛiṇvánn índrâya soma parishicyámânaḥ || 14 || evā́ pavasva madiró mádâyodagrâbhásya namáyan vadhasnaíḥ | pári várṇam bháramâṇo rúçantaṃ gavyúr no arsha pári soma siktáḥ || 15 || 13 ||

jushṭvī́ na indo supáthâ sugā́ny uraú pavasva várivâṅsi kṛiṇván | ghanéva víshvag duritā́ni vighnánn ádhi shṇúnâ dhanva sā́no ávye || 16 || vṛishṭíṃ no arsha divyā́ṃ jigatnúm íḷâvatîṃ çaṃgáyîṃ jîrádânum | stúkeva vîtā́ dhanvâ vicinván bándhûn̄r imā́n̄ ávarân̄ indo vâyū́n || 17 || granthíṃ ná ví shya grathitám punâná ṛijúṃ ca gâtúṃ vṛijináṃ ca soma | átyo ná krado hárir ā́ sṛijânó máryo deva dhanva pastyā́vân || 18 || júshṭo mádâya devátâta indo pári shṇúnâ dhanva sā́no ávye | sahásradhâraḥ surabhír ádabdhaḥ pári srava vā́jasâtau nṛisháhye || 19 || araçmā́no yè 'rathā́ áyuktâ átyâso ná sasṛijânā́sa âjaú | eté çukrā́so dhanvanti sómâ dévâsas tā́n̄ úpa yâtâ píbadhyai || 20 || 14 ||

evā́ na indo abhí devávîtim pári srava nábho árṇaç camū́shu | sómo asmábhyaṃ kā́myam bṛihántaṃ rayíṃ dadâtu vîrávantam ugrám || 21 || tákshad yádî mánaso vénato vā́g jyéshṭhasya vâ dhármaṇi kshór ánîke | ā́d îm âyan váram ā́ vâvaçânā́ júshṭam pátiṃ kaláçe gā́va índum || 22 || prá dânudó divyó dânupinvá ṛitám ṛitā́ya pavate sumedhā́ḥ | dharmā́ bhuvad vṛijanyàsya rā́jâ prá raçmíbhir daçábhir bhâri bhū́ma || 23 || pavítrebhiḥ pávamâno nṛicákshâ rā́jâ devā́nâm utá mártyânâm | dvitā́ bhuvad rayipátî rayîṇā́m ṛitám bharat súbhṛitaṃ cā́rv índuḥ || 24 || árvân̄ iva

---

97, 15 evá. mádâya uda-grâbhásya. 16 ghanā́-iva. snúnâ. sā́nau. 17 stúkâ-iva. dhanva. 18 sya. pastyà-vân. 19 devá-tâte. snúnâ. sā́nau. 20 yé arathā́ḥ. sómâḥ. yâta. 21 evá. 22 yádi. vâvaçânā́ḥ. 23 dânu-dáḥ. 24 nṛi-cákshâḥ. rayi-pátiḥ.

Digitized by Google

çrávase sâtím áchéndrasya vâyór abhí vîtím arsha | sá naḥ sahásrâ bṛihatîr ísho dâ bhávâ soma draviṇovít punânáḥ || 25 || 15 ||

devâvyò naḥ parishicyámânâḥ kshâyaṃ suvîraṃ dhanvantu sómâḥ | âyajyávaḥ sumatíṃ viçvávârâ hótâro ná diviyájo mandrátamâḥ || 26 || evâ deva devátâte pavasva mahé soma psárase devapấnaḥ | maháç cid dhí shmási hitấḥ samaryé kṛidhí sushṭhâné ródasî punânáḥ || 27 || áçvo ná krado vṛíshabhir yujânáḥ siṅhó ná bhîmó mánaso jávîyân | arvâcînaiḥ pathíbhir yé rájishṭhâ ấ pavasva saumanasáṃ na indo || 28 || çatáṃ dhấrâ devájâtâ asṛigrant sahásram enâḥ kaváyo mṛijanti | índo sanítraṃ divá ấ pavasva puraetấsi maható dhánasya || 29 || divó ná sárgâ asasṛigram áhnâṃ rấjâ ná mitrám prá minati dhîráḥ | pitúr ná putráḥ krátubhir yatâná ấ pavasva viçé asyấ ájîtim || 30 || 16 ||

prá te dhấrâ mádhumatîr asṛigran vấrân yát pûtó atyéshy ávyân | pávamâna pávase dhấma gónâṃ jajnânáḥ sûryam apinvo arkaíḥ || 31 || kánikradad ánu pánthâm ṛitásya çukró ví bhâsy amṛítasya dhấma | sá índrâya pavase matsarávân hinvánó vấcam matíbhiḥ kavînấm || 32 || divyáḥ suparṇó 'va cakshi soma pínvan dhấrâḥ kármaṇâ devávîtau | éndo viça kaláçaṃ somadhấnaṃ krándann ihi sûryasyópa raçmím || 33 || tisró vấca îrayati prá váhnir ṛitásya dhîtím bráhmaṇo manîshấm | gấvo yanti gópatim pṛichámânâḥ sómaṃ yanti matáyo vâvaçânấḥ || 34 || sómaṃ gấvo dhenávo vâvaçânấḥ sómaṃ víprâ matíbhiḥ pṛichámânâḥ | sómaḥ sutáḥ pûyate ajyámânaḥ sóme arkấs trishṭúbhaḥ sáṃ navante || 35 || 17 ||

97, 25 ácha índrasya. dâḥ bháva. 26 deva-avyàḥ. viçvá-vârâḥ. 27 evá. hí smási. susthâné *iti* ródasi *iti*. 29 dhấrâḥ. puraḥ-etấ asi. 30 asyaí. 31 dhấrâḥ. 33 su-parṇáḥ áva. ấ indo *iti*. sûryasya úpa. 35 víprâḥ.

Digitized by Google

evā̆ naḥ soma parishicyámāna ā̆ pavasva pūyámānaḥ svastí | índram ā̆ viça bṛihatā̆ ráveṇa vardháyā̆ vā̆caṃ janáyā̆ púraṃdhim || 36 || ā̆ jāgṛivir vípra ṛitā̆ matīnā̆ṃ sómaḥ punānó asadac camū̆shu | sápanti yám mithunā́so níkāmā adhvaryávo rathirā́saḥ suhástāḥ || 37 || sá punāná úpa sū̆re ná dhātóbhé aprā́ ródasī ví shá âvaḥ | priyā̆ cid yásya priyasā́sa ūtī́ sá tū́ dhánaṃ kā́riṇe ná prá yaṅsat || 38 || sá vardhitā́ várdhanaḥ pūyámānaḥ sómo mīḍhvā̆ṅ abhí no jyótishāvīt | yénā̆ naḥ pū́rve pitáraḥ padajnā́ḥ svarvído abhí gā́ ádrim ushṇán || 39 || ákrānt samudráḥ prathamé vídharmañ janáyan prajā̆ bhúvanasya rā̆já | vṛíshā pavítre ádhi sā̆no ávye bṛihát sómo vāvṛidhe suvāná índuḥ || 40 || 18 ||

mahát tát sómo mahisháç cakā́rāpā̆ṃ yád gárbhó 'vṛiṇīta devā̆n | ádadhād índre pávamāna ójo 'janayat sū̆rye jyótir índuḥ || 41 || mátsi vāyúm ishṭáye rā̆dhase ca mátsi mitrā́váruṇā pūyámānaḥ | mátsi çárdho mā̆rutam mátsi devā̆n mátsi dyā́vāpṛithivī́ deva soma || 42 || ṛijúḥ pavasva vṛijinásya hantā̆pā̆mīvā̆m bā̆dhamāno mṛídhaç ca | abhiçrīṇán páyaḥ páyasābhí gónām índrasya tvā̆m táva vayā́m sákhāyaḥ || 43 || mádhvaḥ sū̆dam pavasva vásva útsaṃ vīrā́m ca na ā̆ pavasvā bhágaṃ ca | svádasvéndrāya pávamāna indo rayíṃ ca na ā̆ pavasvā samudrā́t || 44 || sómaḥ sutó dhā̆rayā̆tyo ná hítvā síndhur ná nimnám abhí vā́jy àkshāḥ | ā̆ yónim ványam asadat punānáḥ sā́m índur góbhir asarat sā́m adbhíḥ || 45 || 19 ||

97, 36 evá. vardháya. janáya. 37 asadat. 38 dhātā ā ubhé *iti* aprāḥ. sáḥ âvar *ity* ávaḥ. tú. 39 jyótishā âvīt. yénā — padajnāḥ = 62, 2. 40 pra-jāḥ. sānau. vavridhe. 41 cakāra apā́m. gárbhaḥ ávriṇita. ójaḥ ájanayat. 43 hantā́ ápa ámīvām. páyasā abhí. 44 pavasva. svádasva índrāya. 45 dhārayā átyaḥ. vā́jī̆ akshār *iti*.

Digitized by Google

eshá syá te pavata indra sómaç camūshu dhīra uçaté távasvân | svàrcakshâ rathiráḥ satyáçushmaḥ kāmo ná yó devayatām ásarji ‖ 46 ‖ eshá pratnéna váyasâ punânás tiró várpâṅsi duhitúr dádhânaḥ | vásânaḥ çárma triváruṭham apsú hóteva yâti sámaneshu rébhan ‖ 47 ‖ nū nas tvám rathiró deva soma pári srava camvòḥ pūyámânaḥ | apsú svādishṭho mádhumāṅ ṛitāvâ devó ná yáḥ savitā satyámanmâ ‖ 48 ‖ abhí vâyúm vîty àrshā gṛiṇāṇò 'bhí mitrāváruṇâ pūyámânaḥ | abhī náram dhîjávanam ratheshṭhām abhīndram vṛíshaṇam vájrabāhum ‖ 49 ‖ abhí vástrâ suvasanāny arshābhí dhenūḥ sudúghâḥ pūyámânaḥ | abhí candrā bhártave no hiraṇyâbhy áçvân rathíno deva soma ‖ 50 ‖ 20 ‖

abhī no arsha divyā vásūny abhí víçvâ pārthivâ pūyámānaḥ | abhí yéna dráviṇam açnávâmâbhy ârsheyam jamadagniván naḥ ‖ 51 ‖ ayā pavā pavasvainā vásūni mâṅçcatvá indo sárasi prá dhanva | bradhnáç cid átra vāto ná jūtáḥ purumédhaç cit tákave náram dāt ‖ 52 ‖ utá na enā pavayā pavasvādhi çruté çravāyyasya tîrthé | shashṭím sahásrā naigutó vásūni vṛikshám ná pakvám dhūnavad ráṇâya ‖ 53 ‖ máhîmé asya vṛíshaṇāma çûshé māṅçcatve vâ práçane vâ vádhatre | ásvâpayan nigútaḥ sneháyac cāpâmítrāṅ ápācito acetáḥ ‖ 54 ‖ sám trī pavítrâ vítatāny eshy ánv ékam dhâvasi pūyámānaḥ | ási bhágo ási dātrásya dātási maghávā maghávadbhya indo ‖ 55 ‖ 21 ‖

eshá viçvavít pavate manîshī sómo víçvasya bhúvanasya rājâ | drapsāṅ îráyan vidátheshv índur ví vāram ávyam

---

97, 46 pavate. 47 hótā-iva. 48 nú. ṛitá-vā. 49 vîtī arsha gṛiṇānáḥ abhí. abhí náram. rathe-sthām. abhí índram. 50 arsha abhí. hiraṇyā abhí. 51 abhí naḥ. açnávâma abhí ârsheyam jamadagni-vát. 52 pavasva enā. māṅçcatvé. 53 pavasva ádhi. 54 máhi imé *iti*. asya vṛíshaṇāma çûshé *iti*. vádhatre *iti*. ásvâpayat ni-gútaḥ sneháyat ca ápa amítrān ápa acítaḥ aca itáḥ. 55 dātā ási.

samáyāti yáti ‖ 56 ‖ índum rihanti mahishā́ ádabdhāḥ padé rebhanti kaváyo ná gṛidhrā́ḥ | hinvánti dhī́rā daçábhiḥ kshípābhiḥ sám añjate rûpám apā́m rásena ‖ 57 ‖ tváyā vayám pávamānena soma bháre kṛitā́m ví cinuyāma çáçvat | tán no mitró váruṇo māmahantām áditiḥ síndhuḥ pṛithivī́ utá dyaúḥ ‖ 58 ‖ 22 ‖

98 (810). anushṭubh. 11 bṛihatī.

Abhí no vājasā́tamaṃ rayím arsha puruspṛíham | índo sahásrabharṇasaṃ tuvidyumnáṃ vibhvāsáham ‖ 1 ‖ pári shyá suvānó avyáyaṃ ráthe ná vármāvyata | índur abhí drúṇā hitó hiyānó dhā́rābhir akshāḥ ‖ 2 ‖ pári shyá suvānó akshā índur ávye mádacyutaḥ | dhā́rā yá ûrdhvó adhvaré bhrājā́ naíti gavyayúḥ ‖ 3 ‖ sá hí tváṃ deva çáçvate vásu mártāya dāçúshe | índo sahasríṇaṃ rayíṃ çatā́tmānaṃ vivāsasi ‖ 4 ‖ vayáṃ te asyá vṛitrahan váso vásvaḥ puruspṛíhaḥ | ní nédishṭhatamā ishā́ḥ syā́ma sumnásyādhrigo ‖ 5 ‖ dvír yám páñca sváyaçasaṃ svásāro ádrisaṃhatam | priyám índrasya kā́myam prasnāpáyanty ûrmíṇam ‖ 6 ‖ 23 ‖

pári tyáṃ haryatáṃ hárim babhrúm punanti vā́reṇa | yó devā́n víçvāñ ít pári mádena sahá gáchati ‖ 7 ‖ asyá vo hy ávasā pā́nto dakshasā́dhanam | yáḥ sûríshu çrávo bṛihád dadhé svàr ṇá haryatáḥ ‖ 8 ‖ sá vāṃ yajnéshu mānavī índur janishṭa rodasī | devó devī girishṭhā́ ásredhan táṃ tuvishváṇi ‖ 9 ‖ índrāya soma pā́tave vṛitraghné pári shicyase | náre ca dákshiṇāvate devā́ya sadanāsáde ‖ 10 ‖ té pratnáso vyùshṭishu sómāḥ pavítre aksharan | apapróthan-

---

97, 56 samáyā áti. 57 dhī́rāḥ. 58 tán — dyaúḥ = 94, 16. — 98, 1 vibhva-sáham. 2 syáḥ. várma avyata. 3 akshā́r *iti*. ná éti. 4 çatá-ātmānam. 5 váso *iti*. sumnásya adhrigo *iti*. 8 hí. ná. 9 mānavī-rodasī-devī *iti*. giri-sthā́ḥ. tuvi-svāni. 10 sadana-sáde.

Digitized by Google

taḥ sanutár huraçcítaḥ prâtás tắñ ápracetasaḥ ‖ 11 ‖ tám sakhâyaḥ purorúcam yûyám vayám ca sûráyaḥ | açyáma vắjagandhyam sanéma vắjapastyam ‖ 12 ‖ 24 ‖

99 (811). anushṭubh. 1 bṛihati.

Ấ haryatắya dhṛishṇáve dhánus tanvanti paúṁsyam | çukrắṁ vayanty ásurâya nirṇíjam vipắm ágre mahîyúvaḥ ‖ 1 ‖ ádha kshapắ párishkṛito vắjâñ abhí prá gâhate | yádî vivásvato dhíyo hárim hinvánti yắtave ‖ 2 ‖ tám asya marjayâmasi mádo yá indrapắtamaḥ | yám gắva âsábhir dadhúḥ purắ nûnáṁ ca sûráyaḥ ‖ 3 ‖ tám gắthayâ purâṇyắ punânám abhy ànûshata | utó kṛipanta dhîtáyo devắnâm nắma bíbhratîḥ ‖ 4 ‖ tám ukshámâṇam avyáye vắre punanti dharṇasím | dûtáṁ ná pûrvácittaya ấ çâsate manîshíṇaḥ ‖ 5 ‖ 25 ‖

sá punânó madíntamaḥ sómaç camūshu sîdati | paçaú ná réta âdádhat pátir vacasyate dhiyáḥ ‖ 6 ‖ sá mṛijyate sukármabhir devó devébhyaḥ sutáḥ | vidé yád âsu saṁdadír mahîr apó ví gâhate ‖ 7 ‖ sutá indo pavítra ấ nṛíbhir yató ví nîyase | índrâya matsaríntamaç camūshv ấ ní shîdasi ‖ 8 ‖ 26 ‖

100 (812). anushṭubh.

Abhî navante adrúhaḥ priyám índrasya kắmyam | vatsáṁ ná pūrva ấyuni jâtáṁ rihanti mâtáraḥ ‖ 1 ‖ punáná indav ấ bhara sóma dvibárhasam rayíṁ | tvám vásūni pushyasi víçvâni dâçúsho gṛihé ‖ 2 ‖ tváṁ dhíyam mano-

---

98, 11 huraḥ-cítaḥ. — 99, 2 pári-kṛitaḥ. yádi. 4 abhí anûshata utó *iti*. 5 pûrvá-cittaye. 6 â-dádhat. 8 pavítre. — 100, 1 abhí. pūrve. 2 índo *iti*.

Digitized by Google

yújaṃ sṛijā́ vṛishṭíṃ ná tanyatúḥ | tvám vásūni pā́rthivā divyā́ ca soma pushyasi ‖ 3 ‖ pári te jigyúsho yathā́ dhā́rā sutásya dhāvati | rā́ṅhamāṇā́ vy àvyáyaṃ vā́raṃ vā́jīva sā́nasiḥ ‖ 4 ‖ krátve dákshāya naḥ kave pávasva soma dhā́rayā́ | índrāya pā́tave sutó mitrā́ya váruṇāya ca ‖ 5 ‖ 27 ‖

pávasva vā́jasātamaḥ pavítre dhā́rayā́ sutáḥ | índrāya soma víshṇave devébhyo mádhumattamaḥ ‖ 6 ‖ tvā́m rihanti mā́tāro hárim pavítre adrúhaḥ | vatsáṃ jā́tāṃ ná dhenávaḥ pávamāna vídharmaṇi ‖ 7 ‖ pávamāna máhi çrávaç citrébhir yā́si raçmíbhiḥ | çárdhan támāṅsi jighnase víçvāni dā́çúsho gṛihé ‖ 8 ‖ tvám dyā́ṃ ca mahivrata pṛithivī́ṃ cā́ti jabhrishe | práti drā́pím amuñcathāḥ pávamāna mahitvanā́ ‖ 9 ‖ 28 ‖

Caturtho 'dhyā́yaḥ.

101 (813). anushṭubh. 2. 3 gāyatrī.

Purójitī vo ándhasaḥ sutā́ya mādayitnáve | ápa çvā́naṃ çnathishṭana sákhāyo dī́rghajihvyàm ‖ 1 ‖ yó dhā́rayā́ pāvakáyā́ pariprasyándate sutáḥ | índur áçvo ná kṛítvyaḥ ‖ 2 ‖ táṃ durósham abhī́ naraḥ sómaṃ viçvā́cyā́ dhiyā́ | yajnáṃ hinvanty ádribhiḥ ‖ 3 ‖ sutā́so mádhumattamāḥ sómā índrāya mandínaḥ | pavítravanto aksharan devā́n gachantu vo mádāḥ ‖ 4 ‖ índur índrāya pavata íti devā́so abruvan | vā́cás pátir makhasyate víçvasyeçāna ójasā ‖ 5 ‖ 1 ‖

sahásradhāraḥ pavate samudró vā́camīṅkhayāḥ | sómaḥ pátī rayīṇā́ṃ sákhéndrasya divé-dive ‖ 6 ‖ ayám pūshā́ rayír bhágaḥ sómaḥ punānó arshati | pátir víçvasya bhū́mano

---

100, 3 sṛijá. 4 ví avyáyam. vājī́-iva. 9 ca áti. — 101, 3 abhí. 5 pavate. víçvasya ī́çānaḥ. 6 vā́cam-īṅkhayāḥ. pátiḥ. sákhā índrasya.

Digitized by Google

vy àkhyad ródasî ubhé ‖ 7 ‖ sám u priyā anûshata gắvo mádâya ghṛíshvayaḥ | sómâsaḥ kṛiṇvate pathắḥ pávamânâsa índavaḥ ‖ 8 ‖ yá ójishṭhas tám ā́ bhara pávamâna çravā́yyam | yáḥ páñca carshaṇīr abhí rayíṃ yéna vánâmahai ‖ 9 ‖ sómāḥ pavanta índavo 'smábhyaṃ gâtuvíttamāḥ | mitrắ suvânā́ arepásaḥ svâdhyàḥ svarvídaḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

sushvâṇā́so vy ádribhiç cítânâ gór ádhi tvací | ísham asmábhyam abhítaḥ sám asvaran vasuvídaḥ ‖ 11 ‖ eté pûtā́ vipaççítaḥ sómâso dádhyâçiraḥ | sū́ryâso ná darçatā́so jigatnávo dhruvā́ ghṛité ‖ 12 ‖ prá sunvânā́syā́ndhaso márto ná vṛita tád vácaḥ | ápa çvā́nam arâdhásaṃ hatā́ makhám ná bhṛígavaḥ ‖ 13 ‖ ā́ jâmír átke avyata bhujé ná putrá oṇyòḥ | sáraj jârò ná yóshaṇâṃ varó ná yónim âsádam ‖ 14 ‖ sá vîró dakshasā́dhano ví yás tastámbha ródasî | háriḥ pavítre avyata vedhā́ ná yónim âsádam ‖ 15 ‖ ávyo vā́rebhiḥ pavate sómo gávye ádhi tvací | kánikradad vṛishâ hárir índrasyâbhy èti nishkṛitám ‖ 16 ‖ 3 ‖

102 (814). ushṇihi.

Krâṇā́ çíçur mahīnâṃ hinvánn ṛitásya dī́dhitim | víçvâ pári priyā́ bhuvad ádha dvitā́ ‖ 1 ‖ úpa tritásya pâshyòr ábhakta yád gúhâ padám | yajnásya saptá dhā́mabhir ádha priyám ‖ 2 ‖ tríṇi tritásya dhā́rayā́ pṛishṭhéshv érayā́ rayím | mímîte asya yójanā ví sukrátuḥ ‖ 3 ‖ jajnânáṃ saptá mâtáro vedhā́m açâsata çriyé | ayáṃ dhruvó rayîṇā́ṃ cíketa yát ‖ 4 ‖ asyá vraté sajóshaso víçve devā́so adrúhaḥ | spârhā́ bhavanti rántayo jushánta yát ‖ 5 ‖ 4 ‖

101, 7 ví akhyat ródasî *iti* ubhé *iti*. 10 pavante. 11 susvânā́saḥ ví ádri-bhiḥ cítânāḥ. 12 pūtā́ḥ. dhruvā́ḥ. 13 sunvânā́sya ándhasaḥ. hatā́. 14 sárat. 15 vedhā́ḥ. 16 índrasya abhí eti. — 102, 3 ā́ íraya. 5 spārhā́ḥ.

Digitized by Google

yám î gárbham ṛitâvṛídho dṛiçé cărum ájîjanan | kavím máṅhishṭham adhvaré puruspṛíham ‖ 6 ‖ samîcîné abhí tmánâ yahvî ṛitásya mâtárâ | tanvână yajnám ánushág yád añjaté ‖ 7 ‖ krátvâ çukrébhir akshábhir ṛiṇór ápa vrajáṃ diváḥ | hinvánn ṛitásya dîdhitim prădhvaré ‖ 8 ‖ 5 ‖

103 (815). ushṇih.

Prá punânăya vedháse sómâya váca údyatam | bhṛitíṃ ná bharâ matíbhir júyoshate ‖ 1 ‖ pári vărâny avyáyâ góbhir añjânó arshati | trî shadhásthâ punánâḥ kṛiṇute háriḥ ‖ 2 ‖ pári kóçam madhuçcútam avyáye vâre arshati | abhí vâṇîr ṛíshîṇâṃ saptá nûshata ‖ 3 ‖ pári ṇetă matînăṃ viçvádevo ádâbhyaḥ | sómaḥ punánáç camvòr viçad dháriḥ ‖ 4 ‖ pári daivîr ánu svadhă índreṇa yâhi saráthaṃ | punánó vâghád vâghádbhir ámartyaḥ ‖ 5 ‖ pári sáptir ná vâjayúr devó devébhyaḥ sutáḥ | vyânaçíḥ pávamâno ví dhâvati ‖ 6 ‖ 6 ‖

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

104 (816). ushṇih.

Sákhâya ă ní shîdata punânăya prá gâyata | çíçuṃ ná yajnaíḥ pári bhûshata çriyé ‖ 1 ‖ sám î vatsáṃ ná mâtṛíbhiḥ sṛijátâ gayasădhanam | devâvyàm mádam abhí dvíçavasam ‖ 2 ‖ punătâ dakshasădhanaṃ yáthâ çárdhâya vîtáye | yáthâ mitrăya váruṇâya çáṃtamaḥ ‖ 3 ‖ asmábhyaṃ tvâ vasuvídam abhí vâṇîr anûshata | góbhish ṭe várṇam abhí vâsayâmasi ‖ 4 ‖ sá no madânâm pata índo devápsarâ asi | sákheva sákhye gâtuvíttamo bhava ‖ 5 ‖ sánemi kṛidhy

---

102, 6 îm *iti*. 7 samîcîné-yahvî *iti*. tanvânâḥ. 5 prá adhvaré. — 103, 1 bhara. 2 sadhá-sthâ. 4 netă. háriḥ. 6 vi-ânaçíḥ. — 104, 2 îm *iti*. sṛijáta. 3 punăta. 4 góbhiḥ ṭe. 5 pate. sákhâ-iva. 6 kṛidhí asmát.

Digitized by Google

àsmád ā́ rakshásaṃ kám cid atríṇam | ápādevaṃ dvayúm áṅho yuyodhi naḥ ‖ 6 ‖ 7 ‖

105 (817). ushṇihḥ.

Táṃ vaḥ sakhâyo mádâya punânám abhí gâyata | çíçuṃ ná yajnaíḥ svadayanta gûrtíbhiḥ ‖ 1 ‖ sáṃ vatsá iva mâtṛíbhir índur hinvânó ajyate | devâvîr mádo matíbhiḥ párishkṛitaḥ ‖ 2 ‖ ayáṃ dákshâya sā́dhano 'yáṃ çárdhâya vîtáye | ayáṃ devébhyo mádhumattamaḥ sutáḥ ‖ 3 ‖ góman na indo áçvavat sutáḥ sudaksha dhanva | çúciṃ te várṇam ádhi góshu dîdharam ‖ 4 ‖ sá no harîṇâm pata índo devápsarastamaḥ | sákheva sákhye náryo rucé bhava ‖ 5 ‖ sánemi tvám asmád ā́ṁ ádevaṃ kám cid atríṇam | sâhvā́ṁ indo pári bā́dho ápa dvayúm ‖ 6 ‖ 8 ‖

106 (818). ushṇihḥ.

Índram ácha sutā́ imé vṛíshaṇaṃ yantu hárayaḥ | çrushṭī́ jātā́sa índavaḥ svarvídaḥ ‖ 1 ‖ ayám bhárâya sânasír índrâya pavate sutáḥ | sómo jaítrasya cetati yáthâ vidé ‖ 2 ‖ asyéd índro mádeshv ā́ grâbhā́ṃ gribhṇîta sânasím | vájraṃ ca vṛíshaṇam bharat sám apsujít ‖ 3 ‖ prá dhanvâ soma jā́gṛivir índrâyendo pári srava | dyumántaṃ çúshmam ā́ bharâ svarvídam ‖ 4 ‖ índrâya vṛíshaṇam mádam pávasva viçvádarçataḥ | sahásrayâmâ pathikṛíd vicakshaṇáḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

asmábhyaṃ gâtuvíttamo devébhyo mádhumattamaḥ | sahásraṃ yâhi pathíbhiḥ kánikradat ‖ 6 ‖ pávasva devávîtaya

---

104, 6 ápa ádevam. — 105, 2 pári-kṛitaḥ. 4 gó-mat. 5 pate. sákhâ -iva. 6 ā́. — 106, 3 asyá ít. apsu-jít. 4 dhanva. índrâya indo *iti*. bhara. 7 devá-vîtaye.

Digitized by Google

índo dhắrâbhir ójasâ | ắ kaláçam mádhumânt soma naḥ sadaḥ ‖ 7 ‖ táva drapsắ udaprúta índram mádâya vâvṛidhuḥ | tvắṃ devắso amṛítâya kám papuḥ ‖ 8 ‖ ắ naḥ sutâsa indavaḥ punânắ dhâvatâ rayím | vṛishṭídyâvo rîtyâpaḥ svarvídaḥ ‖ 9 ‖ sómaḥ punáná ûrmíṇắvyo vắraṃ ví dhâvati | ágre vâcáḥ pávamânaḥ kánikradat ‖ 10 ‖ 10 ‖

dhîbhír hinvanti vâjínaṃ váne krîḷantam átyavim | abhí tripṛishṭhám matáyaḥ sám asvaran ‖ 11 ‖ ásarji kaláçắñ abhí míḷhe sáptir ná vâjayúḥ | punánó vắcaṃ janáyann asishyadat ‖ 12 ‖ pávate haryató hárir áti hvárâṅsi ráṅhyâ | abhyárshant stotṛíbhyo vîrávad yáçaḥ ‖ 13 ‖ ayắ pavasva devayúr mádhor dhắrâ asṛikshata | rébhan pavítram páry eshi viçvátaḥ ‖ 14 ‖ 11 ‖

107 (819). 1. 4. 6. 8—10. 12. 14. 17. 19. 21. 23. 25 bṛihatî. 2. 5. 7. 11. 13. 15. 18. 20. 22. 24. 26 satobṛihatî. 3 dvipadâ virâj bhurij. 16 dvipadâ virâj.

Párîtó shiñcatâ sutáṃ sómo yá uttamáṃ havíḥ | dadhanvắñ yó náryo apsv àntár ắ sushắva sómam ádribhiḥ ‖ 1 ‖ nûnám punánó 'vibhiḥ pári sravắdabdhaḥ surabhíntaraḥ | suté cit tvâpsú madâmo ándhasâ çrîṇánto góbhir úttaram ‖ 2 ‖ pári suvânáç cákshase devamắdanaḥ krátur índur vicakshaṇáḥ ‖ 3 ‖ punânáḥ soma dhắrayâpó vásâno arshasi | ắ ratnadhắ yónim ṛitásya sîdasy útso deva hiranyáyaḥ ‖ 4 ‖ duhâná ûdhar divyám mádhu priyám pratnáṃ sadhástham ắsadat | âpṛíchyaṃ dharúṇaṃ vâjy àrshati nṛíbhir dhûtó vicakshaṇáḥ ‖ 5 ‖ 12 ‖

106, 8 vavṛidhuḥ. 9 punánắḥ dhâvata. riti-âpaḥ. 10 ûrmíṇâ ávyaḥ. 11 áti-avim. — 107, 1 pári itáḥ siñcata. ap-sú antáḥ. 2 ávi-bhiḥ. srava ádabdhaḥ. tvâ ap-sú. 4 dhắrayâ apáḥ. ratna-dhắḥ. 5 ắ asadat. vâjî arshati.

Digitized by Google

punânáḥ soma jâgṛivir ávyo vâre pári priyáḥ | tváṃ vípro abhavó 'ṅgirastamo mádhvâ yajnám mimiksha naḥ || 6 || sómo mîḍhvân pavate gâtuvíttama ṛíshir vípro vicakshaṇáḥ | tváṃ kavír abhavo devavîtama â sûryaṃ rohayo diví || 7 || sóma u shuvânáḥ sotṛíbhir ádhi shṇúbhir ávînâm | áçvayeva harítâ yâti dhấrayâ mandráyâ yâti dhấrayâ || 8 || anûpé gómân góbhir akshâḥ sómo dugdhấbhir akshâḥ | samudráṃ ná saṃváraṇâny agman mandî́ mádâya toçate || 9 || ấ soma suvânó ádribhis tiró vấrâṇy avyáyâ | jáno ná purí camvòr viçad dhárih sádo váneshu dadhishe || 10 || 13 ||

sá mâmṛije tiró áṇvâni meshyò mîḷhé sáptir ná vâjayúḥ | anumấdyaḥ pávamâno manîshíbhiḥ sómo víprebhir ṛíkvabhiḥ || 11 || prá soma devávîtaye síndhur ná pipye árṇasâ | aṅçóḥ páyasâ madiró ná jâgṛivir áchâ kóçam madhuçcútam || 12 || ấ haryató árjune átke avyata priyáḥ sûnúr ná márjyaḥ | tám îṃ hinvanty apáso yáthâ ráthaṃ nadî́shv ấ gábhastyoḥ || 13 || abhí sómâsa âyávaḥ pávante mádyam mádam | samudrásyấdhi vishṭápi manîshíṇo matsarấsaḥ svarvídaḥ || 14 || tárat samudrám pávamâna ûrmíṇâ rấjâ devá ṛitám bṛihát | árshan mitrásya váruṇasya dhármaṇâ prá hinvánâ ṛitám bṛihát || 15 || 14 ||

nṛíbhir yemânó haryató vicakshaṇo rấjâ deváḥ samudríyaḥ || 16 || índrâya pavate mádaḥ sómo marútvate sutáḥ | sahásradhâro áty ávyam arshati tám î mṛijanty âyávaḥ || 17 || punânáç camû́ janáyan matíṃ kavíḥ sómo devéshu raṇyati | apó vásânaḥ pári góbhir úttaraḥ sî́dan váneshv

---

107, 6 abhavaḥ áṅgiraḥ-tamaḥ. 8 suvânáḥ. snú-bhiḥ. áçvayâ-iva. 9 akshâr *iti*. 10 háriḥ. 12 ácha. 14 samudrásya ádhi. 15 árshat. 17 îm *iti*. 18 camû́ *iti*.

Digitized by Google

avyata ‖ 18 ‖ távâháṃ soma râraṇa sakhyá indo divé-dive | purūṇi babhro ní caranti mấm áva paridhīñr áti tấñ ihi ‖ 19 ‖ utấháṃ náktam utá soma te dívâ sakhyấya babhra ūdhani | ghṛiṇấ tápantam áti sūryam paráḥ çakunấ iva paptima ‖ 20 ‖ 15 ‖

mṛijyámânaḥ suhastya samudré vấcam invasi | rayím piçấṅgam bahulám puruspṛíham pávamânâbhy àrshasi ‖ 21 ‖ mṛijânó vấre pávamâno avyáye vṛíshấva cakrado váne | devấnâṃ soma pavamâna nishkṛitáṃ góbhir añjânó arshasi ‖ 22 ‖ pávasva vấjasâtaye 'bhí víçvâni kấvyâ | tváṃ samudrám prathamó ví dhârayo devébhyaḥ soma matsaráḥ ‖ 23 ‖ sá tū pavasva pári pārthivaṃ rájo divyấ ca soma dhármabhiḥ | tváṃ víprâso matíbhir vicakshaṇa çubhráṃ hinvanti dhītíbhiḥ ‖ 24 ‖ pávamânâ asṛikshata pavítram áti dhấrayâ | marútvanto matsarấ indriyấ háyâ medhấm abhí práyâṅsi ca ‖ 25 ‖ apó vásânaḥ pári kóçam arshatīndur hiyânáḥ sotṛíbhiḥ | janáyañ jyótir mandánâ avîvaçad gấḥ kṛiṇvânó ná nirṇíjam ‖ 26 ‖ 16 ‖

108 (820). 1—12 Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatī. 13 gâya trî yavamadhyâ. 14. 16 satobṛihatī. 15 kakubh.

Pávasva mádhumattama índrâya soma krátuvíttamo mádaḥ | máhi dyukshátamo mádaḥ ‖ 1 ‖ yásya te pîtvấ vṛishabhó vṛishâyáte 'syá pītấ svarvídaḥ | sá supráketo abhy àkramîd íshó 'châ vấjaṃ naítaçaḥ ‖ 2 ‖ tváṃ hy àṅgá daívyâ pávamâna jánimâni dyumáttamaḥ | amṛitatvấya ghosháyaḥ ‖ 3 ‖ yénâ návagvo dadhyáñ̃ apornuté yéna víprâsa

---

107, 19 táva ahám. raraṇa sakhyé. 20 utá ahám. babhro *iti*. 21 pávamâna abhí arshasi. 22 vṛishâ áva. 24 sá tū — rájo = 784, 8. 25 indriyâḥ háyâḥ. 26 arshati índuḥ. — 107, 2 abhí akramīt íshaḥ ácha vấjam ná étaçaḥ. 3 hí aṅgá. 4 yéna. apa-ûrṇuté.

Digitized by Google

âpiré | devấnâṃ sumné amṛitasya cấruṇo yéna çrávâṅsy ânaçúḥ || 4 || eshá syá dhấrayâ sutó 'vyo vấrebhiḥ pavate madíntamaḥ | kṛ́ḷann ûrmír apấm iva || 5 || 17 ||

yá usríyâ ápyâ antár áçmano nír gấ ákṛintad ójasâ | abhí vrajáṃ tatnishe gávyam áçvyaṃ varmî́va dhṛishṇav ấ ruja || 6 || ấ sotâ pári shiñcatấçvaṃ ná stómam aptúraṃ rajastúram | vanakrakshám udaprútam || 7 || sahásradhâraṃ vṛishabhám payovṛ́idham priyáṃ devấya jánmane | ṛiténa yá ṛitájâto vivâvṛidhé rấjâ devá ṛitám bṛihát || 8 || abhí dyumnám bṛihád yáça íshas pate didîhí deva devayúḥ | ví kóçam madhyamáṃ yuva || 9 || ấ vacyasva sudaksha camvòḥ sutó viçấṃ váhnir ná viçpátiḥ | vṛishṭíṃ diváḥ pavasva ṛ́itím apấṃ jínvâ gávishṭaye dhíyaḥ || 10 || 18 ||

etám u tyám madacyútaṃ sahásradhâraṃ vṛishabhám dívo duhuḥ | víçvâ vásûni bíbhratam || 11 || vṛíshâ ví jajne janáyann ámartyaḥ pratápañ jyótishâ támaḥ | sá súshṭutaḥ kavíbhir nirṇíjaṃ dadhe tridhấtv asya dáṅsasâ || 12 || sá sunve yó vásûnâṃ yó râyấm ânetấ yá íḷânâm | sómo yáḥ sukshitînấm || 13 || yásya na índraḥ píbâd yásya marúto yásya vâryamáṇâ bhágaḥ | ấ yéna mitrấváruṇâ kárâmaha éndram ávase mahé || 14 || índrâya soma pấtave nṛíbhir yatáḥ svâyudhó madíntamaḥ | pávasva mádhumattamaḥ || 15 || índrasya hấrdi somadhấnam ấ viça samudrám iva síndhavaḥ | júshṭo mitrấya váruṇâya vâyáve divó vishṭambhá uttamáḥ || 16 || 19 ||

109 (821). dvipadâ virâj.

Pári prá dhanvéndrâya soma svâdúr mitrấya pûshṇé

108, 5 ávyaḥ. 6 varmî-iva dhṛishṇo *iti*. 7 sota pári siñcata áçvam. 8 vi-vavṛidhé. 10 jínva gó-ishṭaye. 14 vâ aryamáṇâ. kárâmahe ấ índram. — 109, 1 dhanva índrâya.

Digitized by Google

bhágâya || 1 || índras te soma sutásya peyâḥ krátve dákshâya víçve ca devâḥ || 2 || evâmṛítâya mahé kshâyâya sá çukró arsha divyáḥ pîyûshaḥ || 3 || pávasva soma mahâñt samudráḥ pitâ devânâṃ víçvâbhí dhâma || 4 || çukráḥ pavasva devébhyaḥ soma divé pṛithivyaí çáṃ ca prajâyai || 5 || divó dhartâsi çukráḥ pîyûshaḥ satyé vídharman vâjî pavasva || 6 || pávasva soma dyumnî sudhâró mahâm ávînâm ánu pûrvyáḥ || 7 || nṛíbhir yemânó jajnânáḥ pûtáḥ kshárad víçvâni mandráḥ svarvít || 8 || índuḥ punânáḥ prajâṃ urâṇáḥ kárad víçvâni dráviṇâni naḥ || 9 || pávasva soma krátve dákshâyâçvo ná niktó vâjî dhánâya || 10 || 20 ||

tâṃ te sotâro rásam mádâya punánti sómam mahé dyumnâya || 11 || çíçuṃ jajnânáṃ hárim mṛijanti pavítre sómaṃ devébhya índum || 12 || índuḥ pavishṭa câmur mádâyâpâṃ upásthe kavír bhágâya || 13 || bíbharti câru índrasya nâma yéna víçvâni vṛitrâ jaghâna || 14 || píbanty asya víçve devâso góbhiḥ çrîtásya nṛíbhiḥ sutásya || 15 || prá suvânó akshâḥ sahásradhâras tiráḥ pavítraṃ ví vâram avyam || 16 || sá vâjy àkshâḥ sahásraretâ adbhír mṛijânó góbhiḥ çrîṇânáḥ || 17 || prá soma yâhîndrasya kukshâ nṛíbhir yemânó ádribhiḥ sutáḥ || 18 || ásarji vâjî tiráḥ pavítram índrâya sómaḥ sahásradhârah || 19 || añjánty enam mádhvo rásenéndrâya vṛíshṇa índum mádâya || 20 || devébhyas tvâ vṛithâ pâjase 'pó vásânaṃ hárim mṛijanti || 21 || índur índrâya toçate ní toçate çrîṇánn ugró riṇánn apáḥ || 22 || 21 ||

109, 3 evâ amṛítâya. 4 víçvâ abhí. 6 dhartâ asi. 10 dákshâya áçvaḥ. 13 mádâya apâm. 17 vâjî akshâr *iti*. 18 yâhi índrasya. 20 rásena índrâya vṛíshṇe.

Digitized by Google

110 (822). 1—3 anushṭubh pipīlikâmadhyâ. 4—9 ûrdhvabṛihatî. 10—12 virâj.

Páry û shú prá dhanva vâjasâtaye pári vṛitrâṇi sakshaṇiḥ | dvishás tarádhyâ ṛiṇayâ na îyase || 1 || ánu hí tvâ sutám soma mádâmasi mahé samaryarâjye | vâjâñ abhí pavamâna prá gâhase || 2 || ájîjano hí pavamâna sûryam vidhâre çákmanâ páyaḥ | gójîrayâ ráṅhamânaḥ púraṃdhyâ || 3 || ájîjano amṛita mártyeshv âñ ṛitásya dhármann amṛítasya cârunaḥ | sádâsaro vâjam áchâ sánishyadat || 4 || abhy-àbhi hí çrávasâ tatárdithótsaṃ ná kám cij janapânam ákshitam | çáryâbhir ná bháramâṇo gábhastyoḥ || 5 || âd îṃ ké cit páçyamânâsa âpyam vasurúco divyâ abhy ànûshata | vâraṃ ná devâḥ savitâ vy ûrṇute || 6 || 22 ||

tvé soma prathamâ vṛiktábarhisho mahé vâjâya çrávase dhíyaṃ dadhuḥ | sá tvám no vîra vîryâya codaya || 7 || divâḥ pîyûsham pûrvyám yád ukthyàm mahó gâhâd divá â nír adhukshata | índram abhí jâyamânaṃ sám asvaran || 8 || ádha yád imé pavamâna ródasî imâ ca víçvâ bhúvanâbhí majmánâ | yûthé ná nishṭhâ vṛishabhó ví tishṭhase || 9 || sómaḥ punánó avyáye vâre çíçur ná krîḷan pávamâno akshâḥ | sahásradhâraḥ çatávâja índuḥ || 10 || eshá punánó mádhumâñ ṛitávéndrâyénduḥ pavate svâdúr ûrmíḥ | vâjasánir varivovíd vayodhâḥ || 11 || sá pavasva sáhamânaḥ pṛitanyûnt sédhan rákshâṅsy ápa durgáhâṇi | svâyudháḥ sâsahvân soma çátrûn || 12 || 23 ||

111 (823). atyashṭi.

Ayâ rucâ háriṇyâ punânó víçvâ dvéshâṅsi tarati sva-

110, 1 ûṃ *iti* sú. tarádhyai ṛiṇa-yâḥ. 4 â. sádâ asaraḥ. ácha. 5 abhí-abhi. tatárditha útsam. cit jana-pânam. 6 abhí anûshata. ví ûrṇute. 7 prathamâḥ. 9 imé-ródasî *iti*. bhúvanâ abhí. niḥ-sthâḥ. 11 ṛitá-vâ índrâya índuḥ. 12 sasahvân.

yúgvabhiḥ sūro ná svayúgvabhiḥ | dhārâ sutásya rocate punânó arushó hāriḥ | víçvâ yád rûpā pariyāty ṛíkvabhiḥ saptāsyebhir ṛíkvabhiḥ ‖ 1 ‖ tvāṃ tyát paṇîṇāṃ vido vásu sám mātṛíbhir marjayasi svá ā dáma ṛitásya dhītíbhir dáme | parâváto ná sāma tád yátrâ ráṇanti dhītáyaḥ | tridhātubhir árushîbhir váyo dadhe rócamâno váyo dadhe ‖ 2 ‖ pūrvâm ánu pradíçaṃ yâti cékitat sáṃ raçmíbhir yatate darçató rátho daívyo darçató ráthaḥ | ágmann ukthāni paúṃsyéndraṃ jaítrâya harshayan | vájraç ca yád bhávatho ánapacyutâ samátsv ánapacyutâ ‖ 3 ‖ 24 ‖

112 (824). paṅkti.

Nânânáṃ vā u no dhíyo ví vratāni jánânâm | tákshâ rishṭáṃ rutám bhishág brahmā sunvántam ichatîndrâyendo pári srava ‖ 1 ‖ járatîbhir óshadhîbhiḥ parṇébhiḥ çakunānâm | kârmâró áçmabhir dyúbhir híraṇyavantam ichatîndrâyendo pári srava ‖ 2 ‖ kârúr ahāṃ tató bhishág upalaprakshíṇî nanā | nānâdhiyo vasûyávo 'nu gā iva tasthiméndrâyendo pári srava ‖ 3 ‖ áçvo vóḷhâ sukháṃ ráthaṃ hasanām upamantríṇaḥ | çépo rómaṇvantau bhedaú vār ín maṇḍūka ichatîndrâyendo pári srava ‖ 4 ‖ 25 ‖

113 (825). paṅkti.

Çaryaṇāvati sómam índraḥ pibatu vṛitrahā | bálaṃ dádhâna âtmáni karishyán vîryàm mahád índrâyendo pári srava ‖ 1 ‖ ā pavasva diçâm pata ârjîkāt soma mîḍhvaḥ | ṛitavâkéna satyéna çraddháyâ tápasâ sutá índrâyendo pári

---

111, 1 saptá-āsyebhiḥ. 2 své ā dáme. yátra. 3 paúṃsyâ índram. — 112, 1 vaí. ichati índrâya indo *iti*. 3 upala-prakshíṇi. vasu-yávaḥ ánu. tasthima índrâya. 4 ít. — 113, 1 pate.

srava ‖ 2 ‖ parjányavṛiddham mahishám tám sûryasya duhitâbharat | tám gandharvâḥ práty agribhṇan tám sóme rásam âdadhur índrâyendo pári srava ‖ 3 ‖ ṛitám vádann ṛitadyumna satyám vádant satyakarman | çraddhâm vádant soma râjan dhâtar soma párishkṛita índrâyendo pári srava ‖ 4 ‖ satyámugrasya bṛihataḥ sám sravanti saṃsravâḥ | sám yanti rasíno rásâḥ punânó bráhmaṇâ hara índrâyendo pári srava ‖ 5 ‖ 26 ‖

yátra brahmâ pavamâna chandasyâm vâcam vádan | grâvṇâ sóme mahîyáte sómenânandám janáyann índrâyendo pári srava ‖ 6 ‖ yátra jyótir ájasram yásmiṅ loké svàr hitám | tásmin mâm dhehi pavamânâmṛíte loké ákshita índrâyendo pári srava ‖ 7 ‖ yátra râjâ vaivasvató yátrâvaródhanam diváḥ | yátrâmûr yahvátîr âpas tátra mâm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava ‖ 8 ‖ yátrânukâmám cáraṇam trinâké tridivé diváḥ | lokâ yátra jyótishmantas tátra mâm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava ‖ 9 ‖ yátra kâmâ nikâmâç ca yátra bradhnásya vishṭápam | svadhâ ca yátra tṛiptiç ca tátra mâm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava ‖ 10 ‖ yátrânandâç ca módâç ca múdaḥ pramúda âsate | kâmasya yátrâptâḥ kâmâs tátra mâm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava ‖ 11 ‖ 27 ‖

114 (826). paṅkti.

Yá índoḥ pávamânasyânu dhâmâny ákramît | tám âhuḥ suprajâ íti yás te somâvidhan mána índrâyendo pári srava

---

113, 3 duhitâ â abharat. â adadhuḥ. 5 satyám-ugrasya. hare. 6 sómena â-nandám. 7 pavamâna amṛíte. ákshite. 8 yátra ava -ródhanam. yátra amûḥ. kṛidhi índrâya. 9 yátra anu-kâmám. lokâḥ. 10 kâmâḥ. 11 yátra â-nandâḥ. yátra âptâḥ. — 114, 1 pávamânasya ánu. soma ávidhat.

Digitized by Google

|| 1 || ṛíshe mantrakṛítâṃ stómaiḥ káçyapodvardháyan gíraḥ | sómaṃ namasya rấjânaṃ yó jajné vîrúdhâm pátir índrâyendo pári srava || 2 || saptá díço nấnâsûryâḥ saptá hótâra ṛitvíjaḥ | devấ âdityấ yé saptá tébhiḥ somâbhí raksha na índrâyendo pári srava || 3 || yát te râjañ chṛitáṃ havís téna somâbhí raksha naḥ | arâtîvấ mấ nas târîn mó ca naḥ kíṃ canấmamad índrâyendo pári srava || 4 || 28 ||

Saptamo 'nuvâkaḥ.

NAVAMAM MAṆḌALAM.

114, 2 káçyapa ut-vardháyan. 3 âdityấḥ. soma aòhí. 4 çritám. arâti-vấ. târît mó *iti*. caná âmamat.

1 (827). trishṭubh.

Ágre bṛihánn ushásâm ûrdhvó asthân nirjaganvắn támaso jyótishắgât | agnír bhânúnâ rúçatâ sváṅga ắ jâtó víçvâ sádmâny aprâḥ ‖ 1 ‖ sá jâtó gárbho asi ródasyor ágne cắrur víbhṛita óshadhîshu | citráḥ çíçuḥ pári támâṅsy aktűn prá mâtṛíbhyo ádhi kánikradat gâḥ ‖ 2 ‖ víshṇur itthắ paramám asya vidvắñ jâtó bṛihánn abhí pâti tṛitîyam | âsắ yád asya páyo ákrata svắṃ sácetaso abhy àrcanty átra ‖ 3 ‖ áta u tvâ pitubhríto jánitrîr annâvṛídham práti caranty ánnaiḥ | tắ îm práty eshi púnar anyárûpâ ási tvắṃ vikshú mắnushîshu hótâ ‖ 4 ‖ hótâraṃ citráratham adhvarásya yajnásya-yajnasya ketúṃ rúçantam | prátyardhiṃ devásya-devasya mahnắ çriyắ tv àgním átithiṃ jánânâm ‖ 5 ‖ sá tú vástrâṇy ádha péçanâni vásâno agnír nắbhâ pṛithivyắḥ | arushó jâtáḥ padá íḷâyâḥ puróhito râjan yakshîhá devắn ‖ 6 ‖ ắ hí dyắvâpṛithivî agna ubhé sádâ putró ná mâtárâ tatántha | prá yâhy áchoçató yavishṭhắthắ vaha sahasyehá devắn ‖ 7 ‖ 29 ‖

1, 1 asthât. jyótishâ ắ agât. su-áṅgaḥ. 3 abhí arcanti. 4 anna -vṛídham. 5 tú agním. 6 padé. yakshi ihá. 7 dyắvâpṛithivî *iti* agne ubhé *iti*. ácha uçatáḥ yavishṭha átha ắ vaha sahasya ihá.

Digitized by Google

2 (828). trishṭubh.

Piprîhí devắñ uçató yavishṭha vidvắñ ṛitắñr ṛitupate yajehá | yé daívyâ ṛitvíjas tébhir agne tvám hótṛiṇâm asy ắyajishṭhaḥ ‖ 1 ‖ véshi hotrám utá potrám jánânâm mandhâtắsi dravinodắ ṛitắvâ | svắhâ vayám kṛiṇávâmâ havíṁshi devó devắn ʼyajatv agnír árhan ‖ 2 ‖ ắ devắnâm ápi pánthâm aganma yác chaknávâma tád ánu právoḷhum | agnír vidvắñt sá yajât séd u hótâ só adhvarắñt sá ṛitắn kalpayâti ‖ 3 ‖ yád vo vayám praminắma vratắni vidúshâṁ devâ ávidushṭarâsaḥ | agnísh ṭád víçvam ắ pṛiṇâti vidvắn yébhir devắñ ṛitúbhiḥ kalpáyâti ‖ 4 ‖ yát pâkatrắ mánasâ dînádakshâ ná yajnásya manvaté mártyâsaḥ | agnísh ṭád dhótâ kratuvíd vijânán yájishṭho devắñ ṛituçó yajâti ‖ 5 ‖ víçveshâṁ hy àdhvarắṇâm ánîkaṃ citrám ketúṁ jánitâ tvâ jajắna | sá ắ yajasva nṛivátîr ánu kshắḥ spârhắ íshaḥ kshumátîr viçvájanyâḥ ‖ 6 ‖ yám tvâ dyắvâpṛithivî yám tvắpas tváshṭâ yám tvâ sujánimâ jajắna | pánthâm ánu pravidvắn pitṛiyắṇaṃ dyumád agne samidhânó ví bhâhi ‖ 7 ‖ 30 ‖

3 (829). trishṭubh.

Inó râjann aratíḥ sámiddho raúdro dákshâya sushumắñ adarçi | cikíd ví bhâti bhâsắ bṛihatắsiknîm eti rúçatîm apắjan ‖ 1 ‖ kṛishṇắṃ yád énîm abhí várpasâ bhúj janáyan yóshâm bṛihatáḥ pitúr jắm | ûrdhvám bhânúṃ sûryasya stabhâyán divó vásubhir aratír ví bhâti ‖ 2 ‖ bhadró bhadráyâ sácamâna ắgât svásâraṃ jâró abhy èti paçcắt | su-

---

2, 1 yaja ihá. 2 véshi — potrám = 76, 4. mandhâtắ asi. ṛitá-vâ kṛiṇávâma. 3 yát çaknávâma. sáḥ ít. 4 áviduḥ-tarâsaḥ aguíḥ tát. 5 pâka-trắ. diná-dakshâḥ. aguíḥ tát hótâ. 6 hí adhvarắṇâm. 7 tvâ ắpaḥ. pitṛi-yắnam. — 3, 1 susu-mắn. bṛihatắ ásiknîm. apa-ájan. 2 bhût. 3 ắ agât. abhí eti.

Digitized by Google

praketair dyúbhir agnír vitíshṭhan rúçadbhir várṇair abhí râmám asthât ‖ 3 ‖ asyá yámâso bṛihaté ná vagnúṅ índhânâ agnéḥ sákhyuḥ çivásya | ṭ́dyasya vríshṇo bṛihatáḥ svâso bhâmâso yámann aktávaç cikitre ‖ 4 ‖ svanấ ná yásya bhâmâsaḥ pávante rócamânasya bṛihatáḥ sudívaḥ | jyéshṭhebhir yás téjishṭhaiḥ kṛîḷumádbhir várshishṭhebhir bhânúbhir nákshati dyâm ‖ 5 ‖ asyá çúshmâso dadṛiçânápaver jéhamânasya svanayan niyúdbhiḥ | pratnébhir yó rúçadbhir devátamo ví rébhadbhir aratír bhâti víbhvâ ‖ 6 ‖ sá ấ vakshi máhi na ấ ca satsi divásprithivyór aratír yuvatyóḥ | agníḥ sutúkaḥ sutúkebhir áçvai rábhasvadbhî rábhasvâṉ éhá gamyâḥ ‖ 7 ‖ 31 ‖

4 (830). trishṭubh.

Prá te yakshi prá ta iyarmi mánma bhúvo yáthâ vándyo no háveshu | dhánvann iva prapấ asi tvám agna iyakshávе pûráve pratna râjan ‖ 1 ‖ yáṃ tvâ jánâso abhí saṃcáranti gấva ushṇám iva vrajáṃ yavishṭha | dûtó devấnâm asi mártyânâm antár mahâṅç carasi rocanéna ‖ 2 ‖ çíçuṃ ná tvâ jényaṃ vardháyantî mâtấ bibharti sacanasyámânâ | dhánor ádhi pravátâ yâsi háryañ jígîshase paçúr ivấvasṛishṭaḥ ‖ 3 ‖ mûrấ amûra ná vayáṃ cikitvo mahitvám agne tvám aṅgá vitse | çáye vavríç cárati jihváyâdân rerihyáte yuvatíṃ viçpátiḥ sán ‖ 4 ‖ kúcij jâyate sánayâsu návyo váne tasthau palitó dhûmáketuḥ | asnâtấpo vṛishabhó ná prá veti sácetaso yám praṇáyanta mártâḥ ‖ 5 ‖ tanûtyájeva táskarâ vanargú raçanấbhir daçábhir abhy àdhîtâm | iyáṃ te agne

---

3, 4 su-âsaḥ. 5 svanấḥ. su-dívaḥ. 6 dadṛiçâná-paveḥ. 7 divâḥprithivyóḥ. su-túkebhiḥ áçvaiḥ rábhasvat-bhiḥ. ấ ihá. — 4, 1 te iyarmi. pra-pấ. agne. 3 iva áva-sṛishṭaḥ. 4 jihváyâ adán. 5 kú-cit. asnâtấ ấpaḥ. pra-náyanta. 6 tanûtyájâ-iva. vanargú *iti*. abhí adhitâm.

Digitized by Google

návyasî manîshâ yukshvâ ráthaṃ ná çucáyadbhir áṅgaiḥ || 6 || bráhma ca te jâtavedo námaç ceyáṃ ca gîḥ sádam íd várdhanî bhût | rákshâ ṇo agne tánayâni tokâ rákshotá nas tanvò áprayuchan || 7 || 32 ||

5 (831). trishṭubh.

Ékaḥ samudró dharúṇo rayîṇâm asmád dhṛidó bhûrijanmâ ví cashṭe | síshakty ûdhar niṇyór upástha útsasya mádhye níhitam padáṃ véḥ || 1 || samânáṃ nîḷáṃ vṛíshaṇo vásânâḥ sáṃ jagmire mahishâ árvatîbhiḥ | ṛitásya padáṃ kaváyo ní pânti gúhâ nâmâni dadhire párâṇi || 2 || ṛitâyínî mâyínî sáṃ dadhâte mitvâ çíçuṃ jajnatur vardháyantî | víçvasya nâbhiṃ cárato dhruvásya kavéç cit tántum mánasâ viyántaḥ || 3 || ṛitásya hí vartanáyaḥ súgâtam ísho vâjâya pradívaḥ sácante | adhîvâsáṃ ródasî vâvasâné ghṛitaír ánnair vâvṛidhâte mádhûnâm || 4 || saptá svásṛîr árushîr vâvaçânó vidvân mádhva új jabhârâ dṛiçé kám | antár yeme antárikshe purâjâ ichán vavrím avidat pûshaṇásya || 5 || saptá maryâdâḥ kaváyas tatakshus tâsâm ékâm íd abhy àṅhuró gât | âyór ha skambhá upamásya nîḷé pathâṃ visargé dharúṇeshu tasthau || 6 || ásac ca sác ca paramé vyòman dákshasya jánmann áditer upásthe | agnír ha naḥ prathamajâ ṛitásya pûrva âyuni vṛishabháç ca dhenúḥ || 7 || 33 ||

Pañcamo 'dhyâyaḥ.

6 (832). trishṭubh.

Ayáṃ sá yásya çármann ávobhir agnér édhate jaritâ-

4, 6 yukshvá. 7 ca iyám. rákṣha naḥ. ráksha utá. — 5, 1 hṛidâḥ. sísakti ûdhaḥ. upá-sthe. vér *iti* véḥ. 3 ṛitayíni *ity* ṛita-yíni. mâyíni-dadhâte-vardháyantî *iti*. vi-yántaḥ. 4 ródasi-vavasâné-vavṛidhâte *iti*. 5 út jabhâra. purâ-jâḥ. 6 abhí aṅhuráḥ. 7 ásat ca sát ca. pûrve.

Digitized by Google

bhíshṭau | jyéshṭhebhir yó bhânúbhir ṛishûṇâm paryéti párivîto vibhâvâ ‖ 1 ‖ yó bhanúbhir vibhâvâ vibhâty agnír devébhir ṛitâvâjasraḥ | â yó vivâya sákhyâ sákhibhyó 'parihvṛito átyo ná sáptiḥ ‖ 2 ‖ îçe yó víçvasyâ devávîter îçe viçvâyur usháso vyùshṭau | â yásmin manâ havîṁshy agnâv árishṭarathaḥ skabhnâti çûshaiḥ ‖ 3 ‖ çûshébhir vṛidhó jushâṇó arkaír devâñ áchâ raghupátvâ jigâti | mandró hótâ sá juhvâ yájishṭhaḥ sámmiçlo agnír â jigharti devân ‖ 4 ‖ tám usrâm índraṃ ná réjamânam agníṃ gîrbhír námobhir â kṛiṇudhvam | â yáṃ víprâso matíbhir gṛiṇánti jâtávedasaṃ juhvàṃ sahânâm ‖ 5 ‖ sáṃ yásmin víçvâ vásûni jagmúr vâje nâçvâḥ sáptîvanta évaiḥ | asmé ûtîr índravâtatamâ arvâcînâ agna â kṛiṇushva ‖ 6 ‖ ádhâ hy àgne mahnâ nishádyâ sadyó jajnânó hávyo babhûtha | táṃ te devâso ánu kétam âyann ádhâvardhanta prathamâsa ûmâḥ ‖ 7 ‖ 1 ‖

7 (833). trishṭubh.

Svastí no divó agne pṛithivyâ viçvâyur dhehi yajáthâya deva | sácemahi táva dasma praketaír urushyâ ṇa urúbhir deva çáṁsaiḥ ‖ 1 ‖ imâ agne matáyas túbhyaṃ jâtâ góbhir âçvair abhí gṛiṇanti râdhaḥ | yadâ te márto ánu bhógam ânaḍ váso dádhâno matíbhiḥ sujâta ‖ 2 ‖ agním manye pitáram agním âpím agním bhrâtáram sádam ít sákhâyam | agnér ánîkam bṛihatáḥ saparyan diví çukrâṃ yajatâṃ sûryasya ‖ 3 ‖ sidhrâ agne dhíyo asmé sánutrîr yáṃ trâyase dáma â nítyahotâ | ṛitâvâ sá rohídaçvaḥ purukshúr dyúbhir

---

6, 1 jaritâ abhíshṭau. pari-éti. 2 ṛitá-vâ ájasraḥ. sákhi-bhyaḥ ápari-hvṛitaḥ. 3 víçvasyâḥ. viçvá-âyuḥ. 4 ácha. 6 ná áçvâḥ sápti-vantaḥ. asmé *iti.* agne. 7 ádha hí agne. ni-sádya. ádha avardhanta. — 7, 1 pṛithivyâḥ viçvá-âyuḥ. urushyá naḥ. 2 jâtâḥ. yadâ — ânaḍ = 163, 7. váso *iti.* 4 dáme. ṛitá-vâ.

Digitized by Google

asmâ áhabhir vâmám astu ‖ 4 ‖ dyúbhir hitám mitrám iva prayógam pratnám ṛitvíjam adhvarásya jârám | bâhúbhyâm agním âyávo 'jananta vikshú hótâraṃ ny àsâdayanta ‖ 5 ‖ svayáṃ yajasva diví deva devấn kím te pấkaḥ kṛiṇavad ápracetâḥ | yáthấyaja ṛitúbhir deva devấn evấ yajasva tanvàṃ sujâta ‖ 6 ‖ bhávâ no agne 'vitótá gopấ bhávâ vayaskṛíd utá no vayodhấḥ | rấsvâ ca naḥ sumaho havyádâtiṃ trấsvotá nas tanvò áprayuchan ‖ 7 ‖ 2 ‖

8 (834). trishṭubh.

Prá ketúnâ bṛihatấ yâty agnír ấ ródasî vṛishabhó roravîti | diváç cid ántâñ upamấñ úd ânaḷ apấm upásthe mahishó vavardha ‖ 1 ‖ mumóda gárbho vṛishabháḥ kakúdmân asremấ vatsáḥ çímîvấñ arâvît | sá devátâty údyatâni kṛiṇvánt svéshu ksháyeshu prathamó jigâti ‖ 2 ‖ ấ yó mûrdhấnam pitrór árabdha ny àdhvaré dadhire sűro árṇaḥ | ásya pátmann árushîr áçvabudhnâ ṛitásya yónau tanvò jushanta ‖ 3 ‖ ushá-usho hí vaso ágram éshi tvám yamáyor abhavo vibhấvâ | ṛitấya saptá dadhishe padấni janáyan mitráṃ tanvè svấyai ‖ 4 ‖ bhúvaç cákshur mahá ṛitásya gopấ bhúvo váruṇo yád ṛitấya véshi | bhúvo apấṃ nápâj jâtavedo bhúvo dûtó yásya havyáṃ jújoshaḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

bhúvo yajnásya rájasaç ca netấ yátrâ niyúdbhiḥ sácase çivấbhiḥ | diví mûrdhấnam dadhishe svarshấm jihvấm agne cakṛishe havyavấham ‖ 6 ‖ asyá tritáḥ krátunâ vavré antár ichán dhîtím pitúr évaiḥ párasya | sacasyámânaḥ pitrór upásthe jâmí bruvâṇá ấyudhâni veti ‖ 7 ‖ sá pítryâṇy ấyu-

---

7, 4 asmai. 5 ní asâdayanta. 6 yáthâ áyajaḥ. evá. 7 bhávа. avitấ utá gopấḥ bhávа vayaḥ-kṛít. rấsva. trấsva utá. — 8, 1 ấ-roravîti = 514, 1. 2 kakút-mân asremấ. devá-tâti. 3 ní adhvaré. 4 vaso *iti*. 5 gopấḥ. nápât. 6 yátra. svaḥ-sấm.

Digitized by Google

dhâni vidvấn índreshita âptyó abhy àyudhyat | triçîrshấṇam saptáraçmim jaghanvấn tvâshṭrásya cin níḥ sasṛije tritó gấḥ || 8 || bhŭrĭd índra udínakshantam ójo 'vâbhinat sátpatir mányamânam | tvâshṭrásya cid viçvárûpasya gónâm âcakrâṇás trĭṇi çîrshấ párâ vark || 9 || 4 ||

9 (835). gâyatrî. 5 vardhamânâ. 7 pratishṭhâ. 8. 9 anushṭubh.

Ấpo hí shṭhấ mayobhúvas tấ na ûrjé dadhâtana | mahé ráṇâya cákshase || 1 || yó vaḥ çivátamo rásas tásya bhâjayatehá naḥ | uçatĭr iva mâtáraḥ || 2 || tásmâ áram gamâma vo yásya kshâyâya jínvatha | ấpo janáyathâ ca naḥ || 3 || çám no devĭr abhíshṭaya ấpo bhavantu pîtáye | çám yór abhí sravantu naḥ || 4 || ĭçânâ vấryâṇâm kshâyantîç carshaṇînấm | apó yâcâmi bheshajám || 5 || apsú me sómo abravîd antár víçvâni bheshajấ | agníṃ ca viçváçambhuvam || 6 || ấpaḥ pṛiṇîtá bheshajám várûthaṃ tanvè máma | jyók ca sŭryam dṛiçé || 7 || idám âpaḥ prá vahata yát kíṃ ca duritám máyi | yád vâhám abhidudróha yád vâ çepá utấnṛitam || 8 || ấpo adyấnv acârisham rásena sám agasmahi | páyasvân agna ấ gahi tám mâ sáṃ sṛija várcasâ || 9 || 5 ||

10 (836). trishṭubh.

Ó cit sákhâyam sakhyấ vavṛityâm tiráḥ purŭ cid arṇavám jaganvấn | pitúr nápâtam ấ dadhîta vedhấ ádhi kshámi prataráṃ dĭdhyânaḥ || 1 || ná te sákhâ sakhyám vashṭy etát sálakshmâ yád víshurûpâ bhávâti | mahás putrấso ásurasya

---

8, 8 índra-ishitaḥ. abhí ayudhyat. cit. 9 bhŭri ít. ut-ínakshantam ójaḥ áva abhinat. varg *iti* vark. — 9, 1 sthá. tấḥ. 2 bhâjayata ihá. 8 tásmai. janáyatha. 4 abhíshṭaye. 5 ĭçânâḥ. 6—9 = 23, 20—23. Nach 9 folgt das nachstehende khila, das ausnahmsweise hier einen Platz finden mag (vgl. Av. VI, 23, 1): sasrúshîs tádapaso dívâ náktaṃ ca sasrúshîḥ | váreṇyakratûr ahám ấ devĭr ávase huve. — 10, 1 *ó iti*. purú. 2 sá-lakshmâ.

Digitized by Google

vîrẫ divó dhartẫra urviyẫ pári khyan ‖ 2 ‖ uçánti ghâ té amṛítâsa etád ékasya cit tyajásam mártyasya | ní te máno mánasi dhâyy asmé jányuḥ pátis tanvàm ẫ viviçyâḥ ‖ 3 ‖ ná yát purẫ cakṛimẫ kád dha nûnám ṛitẫ vádanto ánṛitam rapema | gandharvó apsv ápyâ ca yóshâ sẫ no nẫbhiḥ paramám jâmí tán nau ‖ 4 ‖ garbhé nú nau janitẫ dámpatî kar devás tváshṭâ savitẫ viçvárûpaḥ | nákir asya prá minanti vratẫni véda nâv asyá pṛithivî̃ utá dyaúḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

kó asyá veda prathamásyẫhnaḥ ká îṃ dadarça ká ihá prá vocat | bṛihán mitrásya váruṇasya dhẫma kád u brava âhano vî̃cyâ nṛî̃n ‖ 6 ‖ yamásya mâ yamyàm kẫma ẫgant samâné yónau sahaçéyyâya | jâyéva pátye tanvàṃ riricyâṃ ví cid vṛiheva ráthyeva cakrẫ ‖ 7 ‖ ná tishṭhanti ná ní mishanty eté devẫnâṃ spáça ihá yé cáranti | anyéna mád âhano yâhi tû̃yaṃ téna ví vṛiha ráthyeva cakrẫ ‖ 8 ‖ rā̃trîbhir asmâ áhabhir daçasyet sû̃ryasya cákshur múhur ún mimîyât | divẫ pṛithivyẫ mithunẫ sábandhû yamî́r yamásya bibhṛiyâd ájâmi ‖ 9 ‖ ẫ ghâ tẫ gachân úttarâ yugẫni yátra jâmáyaḥ kṛiṇávann ájâmi | úpa barbṛihi vṛishabhẫya bâhúm anyám ichasva subhage pátim mát ‖ 10 ‖ 7 ‖

kím bhrẫtâsad yád anâthẫm bhávâti kím u svásâ yán nirṛitir nigáchât | kẫmamûtâ bahv ètád rapâmi tanvẫ me tanvàṃ sám piprigdhi ‖ 11 ‖ ná vẫ u te tanvẫ tanvàṃ sám papṛicyâm pâpẫm âhur yáḥ svásâraṃ nigáchât | anyéna mát pramúdaḥ kalpayasva ná te bhrẫtâ subhage vashṭy etát ‖ 12 ‖ bató batâsi yama naivá te máno hṛidayaṃ câ-

---

10, 2 vîrâḥ. 3 gha. 4 cakṛimá kát ha. ap-sú. tát. 5 pṛithivî̃. 6 prathamásya áhnaḥ. bṛihát. âhanaḥ vî̃cyâ. 7 ẫ agan. jâyẫ-iva. ráthyâ-iva. 9 asmai. út. sábandhû *iti* sá-bandhû. 10 gha. 11 bhrẫtâ asat. yát nî̃-ṛitiḥ. bahú etát. 12 vaí. 13 batấḥ bata asi. ná evá.

Digitized by Google

vidâma | anyấ kíla tvấm kakshyèva yuktám pári shvajâte líbujeva vṛikshám || 13 || anyám ú shú tvám yamy anyá u tvấm pári shvajâte líbujeva vṛikshám | tásya vâ tvám mána ichấ sá vâ távấdhâ kṛiṇushva saṃvídaṃ súbhadrâm || 14 || 8 ||

11 (837). jagatî. 7—9 trishṭubh.

Vṛíshâ vṛíshṇe duduhe dóhasâ diváḥ páyâṅsi yahvó áditer ádâbhyaḥ | víçvaṃ sá veda váruṇo yáthâ dhiyấ sá yajníyo yajatu yajníyâṅ ṛitúṅ || 1 || rápad gandharvír ápyâ ca yóshaṇâ nadásya nâdé pári pâtu me mánaḥ | ishṭásya mádhye áditir ní dhâtu no bhrấtâ no jyeshṭháḥ prathamó ví vocati || 2 || só cin nú bhadrấ kshumátî yáçasvaty ushấ uvâsa mánave svàrvatî | yád îm uçántam uçatấm ánu krátum agníṃ hótâraṃ vidáthâya jî́janan || 3 || ádha tyáṃ drapsáṃ vibhvàṃ vicakshaṇáṃ vír ấbharad ishitáḥ çyenó adhvaré | yádî víço vṛiṇáte dasmám ấryâ agníṃ hótâram ádha dhîr ajâyata || 4 || sádâsi raṇvó yávaseva púshyate hótrâbhir agne mánushaḥ svadhvaráḥ | víprasya vâ yác chaçamânấ ukthyàṃ vấjaṃ sasavấṅ upayấsi bhûribhiḥ || 5 || 9 ||

úd îraya pitárâ jârá ấ bhágam íyakshati haryató hṛittá ishyati | vívakti váhniḥ svapasyáte makhás tavishyáte ásuro vépate matî́ || 6 || yás te agne sumatím márto ákshat sáhasaḥ sûno áti sá prá çṛiṇve | íshaṃ dádhâno váhamâno áçvair ấ sá dyumấṅ ámavân bhûshati dyúṅ || 7 || yád agna eshấ sámitir bhávâti devî́ devéshu yajatấ yajatra | rátnâ ca yád vibhájâsi svadhâvo bhâgáṃ no átra vásumantaṃ vîtât

---

10, 13 ca avidâma. kakshyấ-iva. svajâte líbujâ-iva. 14 úṃ *iti* sú. ichấ. táva ádha. — 11, 3 só *iti* cit. yáçasvatî. 4 vîḥ ấ abharat. yádi. 5 sádâ asi. yávasâ-iva. yát çaçamânấḥ. 6 sa-apasyáte. 7 sûno *iti*. 8 agne.

Digitized by Google

‖ 8 ‖ çrudhî no agne sádane sadhásthe yukshvâ rátham amṛítasya dravitnúm | â no vaha ródasî deváputre mâkir devânâm ápa bhûr ihá syâḥ ‖ 9 ‖ 10 ‖

12 (838). trishṭubh.

Dyâvâ ha kshâmâ prathamé ṛiténâbhiçrâvé bhavataḥ satyavâcâ | devó yán mártân yajáthâya kṛiṇvánt sîdad dhótâ pratyáñ svám ásum yán ‖ 1 ‖ devó devân paribhûr ṛiténa váhâ no havyám prathamâç cikitvân | dhûmáketuḥ samídhâ bhâṛijîko mandró hótâ nítyo vâcâ yájîyân ‖ 2 ‖ svâvṛig devásyâmṛítam yádî gór áto jâtâso dhârayanta urvî | víçve devâ ánu tát te yájur gur duhé yád énî divyám ghṛitám vâḥ ‖ 3 ‖ árcâmi vâm vardhâyâpo ghṛitasnû dyâvâbhûmî çṛiṇutám rodasî me | áhâ yád dyâvó 'sunîtim áyan mádhvâ no átra pitárâ çiçîtâm ‖ 4 ‖ kím svin no râjâ jagṛihe kád asyâti vratám cakṛimâ kó ví veda | mitráç cid dhí shmâ juhurâṇó devân chlóko ná yâtâm ápi vâjo ásti ‖ 5 ‖ 11 ‖

durmántv átrâmṛitasya nâma sálakshmâ yád víshurûpâ bhávâti | yamásya yó manávate sumántv ágne tám ṛishva pâhy áprayuchan ‖ 6 ‖ yásmin devâ vidáthe mâdáyante vivásvataḥ sádane dhârâyante | sûrye jyótir ádadhur mâsy àktûn pári dyotaním carato ájasrâ ‖ 7 ‖ yásmin devâ mánmani saṃcáranty apîcyè ná vayám asya vidma | mitró no átrâditir ánâgânt savitâ devó váruṇâya vocat ‖ 8 ‖ çrudhî no agne sádane sadhásthe yukshvâ — ‖ 9 ‖ 12 ‖

11, 9 çrudhí. yukshvá. ródasî-deváputre *iti*. — 12, 1 prathamé *iti* ṛiténa abhi-çrâvé. yát. hótâ. 2 váha. bhâḥ-ṛijîkaḥ. 3 svâvṛik devásya amṛítam yádi. dhârayante urví *iti*. vâr *iti* vâḥ. 4 várdhâya âpaḥ ghṛitasnû-dyâvâbhûmî-rodasî *iti*. dyâvaḥ ásu-nîtim. 5 svit. asya áti. cakṛima. hí sma. devân çlókaḥ. 6 átra amṛítasya. sálakshmâ — bhávâti 836, 2. 7 devâḥ. mâsí aktûn. 8 devâḥ. átra áditiḥ.

Digitized by Google

13 (839). trishṭubh. 5 jagatī.

Yujé vâm bráhma pûrvyáṃ námobhir ví ślóka etu pathyèva sûréḥ | çṛiṇvántu viçve amṛitasya putrấ ấ yé dhấmâni divyấni tasthúḥ ‖ 1 ‖ yamé iva yátamâne yád aítam prá vâm bharan mấnushâ devayántaḥ | ấ sîdataṃ svám u lokáṃ vídâne svâsasthé bhavatam índave naḥ ‖ 2 ‖ páñca padấni rupó ánv arohaṃ cátushpadîm ánv emi vraténa | aksháreṇa práti mima etấṃ ṛitásya nábhâv ádhi sám punâmi ‖ 3 ‖ devébhyaḥ kám avṛiṇîta mṛityúm prajấyai kám amṛitaṃ nấvṛiṇîta | bṛíhaspátiṃ yajnám akṛiṇvata ṛíshim priyấṃ yamás tanvàm prấrirecît ‖ 4 ‖ saptá ksharanti çíçave marútvate pitré putrấso ápy avîvatann ṛitám | ubhé íd asyobháyasya râjata ubhé yatete ubháyasya pushyataḥ ‖ 5 ‖ 13 ‖

14 (840). trishṭubh. 13. 14. 16 anushṭubh. 15 bṛihatî.

Pareyivấṅsam praváto mahîr ánu bahúbhyaḥ pánthâm anupaspaçânám | vaivasvatáṃ saṃgámanaṃ jánânâṃ yamáṃ rấjânaṃ havíshâ duvasya ‖ 1 ‖ yamó no gâtúm prathamó viveda naíshấ gávyûtir ápabhartavấ u | yátrâ naḥ pűrve pitáraḥ pareyúr enấ jajnânấḥ pathyâ ánu svấḥ ‖ 2 ‖ mấtalî kavyaír yamó áṅgirobhir bṛíhaspátir ṛikvabhir vâvṛidhânáḥ | yấṅç ca devấ vâvṛidhúr yé ca devấnt svấhânyé svadhấyânyé madanti ‖ 3 ‖ imáṃ yama prastarám ấ hí sîdấṅgirobhiḥ pitṛíbhiḥ saṃvidânáḥ | ấ tvâ mántrâḥ kaviçastấ vahantv enấ râjan havíshâ mâdayasva ‖ 4 ‖ áṅgirobhir ấ gahi yajníyebhir yáma vairûpair ihá mâdayasva | vívasvantaṃ huve yáḥ pitấ te 'smín yajné barhíshy ấ nishádya ‖ 5 ‖ 14 ‖

13, 1 pathyâ-iva. 2 yamé-yátamâne *iti*. mấnushâḥ. vídâne *iti* svâsasthé *iti* su-âsasthé. 3 mime. 4 ná avṛiṇîta. akṛiṇvata. prá arirecît. 5 ubhé *iti*. asya ubháyasya. ubhé-yatete *iti*. — 14, 2 ná eshấ. ápa-bhartavaí. yátra. parâ-îyúḥ. 3 vavṛidhânáḥ. devấḥ vavṛidhúḥ. svấhâ anyé svadhấyâ anyé. 4 sîda áṅgiraḥ-bhiḥ. kavi-çastâḥ. 5 ni-sádya.

Digitized by Google

áṅgiraso naḥ pitáro návagvâ átharvâṇo bhṛígavaḥ somyấsaḥ | téshâṃ vayáṃ sumataú yajníyânâm ápi bhadré saumanasé syâma ‖ 6 ‖ préhi préhi pathíbhiḥ pûrvyébhir yátrâ naḥ pū́rve pitáraḥ pareyúḥ | ubhấ rā́jânâ svadháyâ mádantâ yamám paçyâsi váruṇaṃ ca devám ‖ 7 ‖ sáṃ gachasva pitṛ́bhiḥ sáṃ yaméneshṭâpûrténa paramé vyòman | hitvā́yâvadyám púnar ástam éhi sáṃ gachasva tanvấ suvárcâḥ ‖ 8 ‖ ápeta vī́ta ví ca sarpatā́to 'smā́ etám pitáro lokám akran | áhobhir adbhír aktúbhir vyàktaṃ yamó dadâty avasā́nam asmai ‖ 9 ‖ áti drava sârameyau çvā́nau caturakshaú çabálau sâdhúnâ pathā́ | áthâ pitṝ́ṅt suvidátrāṅ úpehi yaména yé sadhamā́dam mádanti ‖ 10 ‖ 15 ‖

yaú te çvā́nau yama rakshitā́rau caturakshaú pathirákshî nṛicákshasau | tā́bhyâm enam pári dehi râjant svastí câsmâ anamîvấṃ ca dhehi ‖ 11 ‖ urúṇasāv asutṛ́pâ udumbalaú yamásya dûtaú carato jánāṅ ánu | tā́v asmábhyaṃ dṛiçáye sū́ryâya púnar dâtâm ásum adyéhá bhadrám ‖ 12 ‖ yamā́ya sómaṃ sunuta yamā́ya juhutâ havíḥ | yamáṃ ha yajnó gachaty agnídûto áraṃkṛitaḥ ‖ 13 ‖ yamā́ya ghṛitávad dhavír juhóta prá ca tishṭhata | sá no devéshv ā́ yamad dîrghám āyuḥ prá jîváse ‖ 14 ‖ yamā́ya mádhumattamaṃ rā́jne havyáṃ juhotana | idáṃ náma ṛíshibhyaḥ pûrvajébhyaḥ pū́rvebhyaḥ pathikṛ́dbhyaḥ ‖ 15 ‖ tríkadrukebhiḥ patati shaḷ urvī́r ékam íd bṛihát | trishṭúb gâyatrī́ chándāṅsi sárvâ tā́ yamá ā́hitâ ‖ 16 ‖ 16 ‖

14, 6 téshâṃ — syâma, vgl. 235, 21. 7 prá ihi prá ihi. 8 yaména ishṭâpûrténa. hitvā́ya avadyám. ā́ ihi. 9 ápa ita ví ita ví ca sarpata átaḥ asmaí. áhaḥ-bhiḥ. ví-aktam. 10 átha. su-vidátrān úpa ihi. 11 pathirákshi *iti* pathi-rákshî. ca asmai. 12 uru-nasaú asu-tṛ́pau. adyá ihá. 13 juhuta. 14 havíḥ. juhóta — tishṭhata = 15, 9. 16 trí-kadrukebhiḥ. tri-stíp. yamé ā́-hitâ.

Digitized by Google

15 (841). trishṭubh. 11 jagatī.

Úd îratâm ávara út párâsa ún madhyamâḥ pitáraḥ somyâsaḥ | ásuṃ yá îyúr avṛikâ ṛitajnâs té no 'vantu pitáro háveshu ‖ 1 ‖ idám pitṛíbhyo námo astv adyá yé pûrvâso yá úparâsa îyúḥ | yé pârthive rájasy â níshattâ yé vâ nûnáṃ suvṛijánâsu vikshú ‖ 2 ‖ âhám pitṝ́nt suvidátrâñ avitsi nápâtaṃ ca vikrámaṇaṃ ca víshṇoḥ | barhishádo yé svadháyâ sutásya bhájanta pitvás tá ihâgamishṭhâḥ ‖ 3 ‖ bárhishadaḥ pitara ûty àrvâg imâ vo havyâ cakṛimâ jushádhvam | tá â gatâvasâ çáṃtamenâthâ naḥ çáṃ yór arapó dadhâta ‖ 4 ‖ úpahûtâḥ pitáraḥ somyâso barhishyèshu nidhíshu priyéshu | tá â gamantu tá ihá çruvantv ádhi bruvantu tè 'vantv asmân ‖ 5 ‖ 17 ‖

âcyâ jânu dakshiṇató nishádyemáṃ yajnám abhí gṛiṇîta víçve | mâ hiṅsishṭa pitaraḥ kéna cin no yád va âgaḥ purushátâ kárâma ‖ 6 ‖ âsînâso aruṇînâm upásthe rayíṃ dhatta dâçúshe mártyâya | putrébhyaḥ pitaras tásya vásvaḥ prá yachata tá ihórjaṃ dadhâta ‖ 7 ‖ yé naḥ pûrve pitáraḥ somyâso 'nûhiré somapîthâṃ vásishṭhâḥ | tébhir yamáḥ saṃrarâṇó havîṃshy uçánn uçádbhiḥ pratikâmám attu ‖ 8 ‖ yé tâtṛishúr devatrâ jéhamânâ hotrâvídaḥ stómatashṭâso arkaíḥ | âgne yâhi suvidátrebhir arvâñ satyaíḥ kavyaíḥ pitṛíbhir gharmasádbhiḥ ‖ 9 ‖ yé satyâso havirádo havishpâ índreṇa devaíḥ saráthaṃ dádhânâḥ | âgne yâhi sahásraṃ devavandaíḥ páraiḥ pûrvaiḥ pitṛíbhir gharmasádbhiḥ ‖ 10 ‖ 18 ‖

ágnishvâttâḥ pitara éhá gachata sádaḥ-sadaḥ sadata su-

15, 1 ávare. út madhyamâḥ. yé. 2 yé úparâsaḥ. ní-sattâḥ. 3 â ahám. barhi-sádaḥ. té ihá â-gamishṭhâḥ. 4 ûtî arvâk. cakṛima. té â gata ávasâ çáṃ-tamena átha. 5 té â. té ihá. té avantu. 6 â -ácya. ni-sádya imám. cit. yád — kárâma 573, 4. 7 té ihá ûrjam. 8 anu-ûhiré. 9 tatṛishúḥ deva-trâ jéhamânâḥ hotrâ-vídaḥ. â agne. 10 haviḥ-ádaḥ haviḥ-pâḥ. 11 ágni-svâttâḥ. â ihá.

Digitized by Google

praṇîtayaḥ | attấ havîṁshi práyatâni barhíshy áthâ rayíṃ sárvavîraṃ dadhâtana || 11 || tvám agna íḷito jâtavedó 'vâḍ ḍhavyấni surabhîṇi kṛitví | prấdâḥ pitṛíbhyaḥ svadháyâ té akshann addhí tvám deva práyatâ havîṁshi || 12 || yé cehá pitáro yé ca néhá yấṅç ca vidmá yấṁ u ca ná pravidmá | tvám vettha yáti té jâtavedaḥ svadhấbhir yajnáṃ súkṛitaṃ jushasva || 13 || yé agnidagdhấ yé ánagnidagdhâ mádhye diváḥ svadháyâ mâdáyante | tébhiḥ svarấḷ ásunîtim etấṃ yathâvaçáṃ tanvàṃ kalpayasva || 14 || 19 ||

16 (842). trishṭubh. 11—14 anushṭubh.

Maínam agne ví daho mấbhí çoco mấsya tvácaṃ cikshipo mấ çárîram | yadấ çṛitáṃ kṛiṇávo jâtavedó 'them enam prá hiṇutât pitṛíbhyaḥ || 1 || çṛitáṃ yadấ kárasi jâtavedó 'them enam pári dattât pitṛíbhyaḥ | yadấ gáchâty ásunîtim etấṃ áthâ devấnâṃ vaçanîr bhavâti || 2 || sũryaṃ cákshur gachatu vấtam âtmấ dyấṃ ca gacha pṛithivîṃ ca dhármaṇâ | apó vâ gacha yádi tátra te hitám óshadhîshu práti tishṭhâ çárîraiḥ || 3 || ajó bhâgás tápasâ táṃ tapasva táṃ te çocís tapatu táṃ te arcíḥ | yấs te çivấs tanvò jâtavedas tấbhir vahainaṃ sukṛítâm u lokám || 4 || áva sṛija púnar agne pitṛíbhyo yás ta áhutaç cárati svadhấbhiḥ | áyur vásâna úpa vetu çéshaḥ sáṃ gachatâṃ tanvâ jâtavedaḥ || 5 || 20 ||

yát te kṛishṇáḥ çakuná âtutóda pipîláḥ sarpá utá vâ çvấpadaḥ | agníṣ ṭád viçvấd agadáṃ kṛiṇotu sómaç ca yó

15, 11 attá. átha. 12 agne. jâta-vedaḥ ávâṭ havyấni. prá adâḥ. 13 ca ihá. ná ihá. 14 agni-dagdhâḥ. ánagni-dagdhâḥ. sva-rấṭ. yathâ-vaçám. — 16, 1 mấ enam. mấ abhí. mấ asya. jâta-vedaḥ átha ím. prá hiṇutât. 2 átha. 3 tishṭha. 4 vaha enam. 5 te. 6 çvấ-padaḥ. agníḥ tát viçva-át.

Digitized by Google

brâhmaṇâñ âvivéça || 6 || agnér várma pári góbhir vyayasva sám prórṇushva pívasâ médasâ ca | nét tvâ dhṛishṇúr hárasâ járhṛishâṇo dadhṛíg vidhakshyán paryaṅkháyâte || 7 || imám agne camasám mâ ví jihvaraḥ priyó devấnâm utá somyấnâm | eshá yáç camasó devapấnas tásmin devấ amṛítâ mâdayante || 8 || kravyấdam agním prá hiṇomi dûrấm yamárâjno gachatu ripravâháḥ | ihaívấyám itaro jâtávedâ devébhyo havyáṃ vahatu prajânán || 9 || yó agníḥ kravyất pravivéça vo gṛihám imám páçyann itaraṃ jâtávedasam | tấm harâmi pitṛíyajnâya devấm sá gharmám invât paramé sadhásthe || 10 || 21 ||

yó agníḥ kravyavấhanaḥ pitṛ́ín yákshad ṛitâvṛ́idhaḥ | préd u havyấni vocati devébhyaç ca pitṛíbhya ấ || 11 || uçántas tvâ ní dhîmahy uçántaḥ sám idhîmahi | uçánn uçatá ấ vaha pitṛ́ín havíshe áttave || 12 || yáṃ tvám agne samádahas tám u nír vâpayâ púnaḥ | kiyấmbv átra rohatu pâkadûrvấ vyàlkaçâ || 13 || çítike çítikâvati hlấdike hlấdikâvati | manḍûkyấ sú sáṃ gama imáṃ sv àgníṃ harshaya || 14 || 22 ||

Prathamo 'nuvâkaḥ.

17 (848). trishṭubh. 14 anushṭubh. 13 anushṭubh oder purastâdbṛihatî.

Tváshṭâ duhitré vahatúṃ kṛiṇotī́tîdám víçvam bhúvanaṃ sám eti | yamásya mâtấ paryuhyámânâ mahó jâyấ vívasvato nanâça || 1 || ápâgûhann amṛítâm mártyebhyaḥ kṛitvī́ sávarṇâm adadur vívasvate | utấçvínâv abharad yát tád

16, 7 prá ûrṇushva. ná ít. pari-aṅkháyâte. 8 amṛítâḥ. 9 kravya-ádam. prá hiṇomi. ripra-váháḥ ihá evá ayám. jâtá-vedâḥ. 11 ṛita-vṛídhaḥ prá ít. 13 sam-ádahaḥ. vâpaya. kiyấmbu. pâka-dûrvấ ví-alkaçâ. 14 çítikâ-vati. hlấdikâ-vati. sú agním. — 17, 1 kṛiṇoti íti idám. pari-uhyámânâ. 2 ápa agûhan. utá açvínau.

ắsīd ájahād u dvā́ mithunā́ saraṇyúḥ ‖ 2 ‖ pûshā́ tvetáç cyâvayatu prá vidvā́n ánashṭapaçur bhúvanasya gopā́ḥ | sá tvaitébhyaḥ pári dadat pitṛíbhyo 'gnír devébhyaḥ suvidatríyebhyaḥ ‖ 3 ‖ ắyur viçvā́yuḥ pári pâsati tvâ pûshā́ tvâ pâtu prápathe purástât | yátrā́sate sukṛíto yátra té yayús tátra tvâ devā́ḥ savitā́ dadhātu ‖ 4 ‖ pûshémā́ ắçâ ánu veda sárvāḥ só asmā́ñ ábhayatamena neshat | svastidā́ ắghṛiṇiḥ sárvavīró 'prayuchan purá etu prajā́nán ‖ 5 ‖ 23 ‖

prápathe pathā́m ajanishṭa pûshā́ prápathe divā́ḥ prápathe pṛithivyā́ḥ | ubhé abhí priyátame sadhásthe ā́ ca párâ ca carati prajā́nán ‖ 6 ‖ sárasvatīm devayánto havante sárasvatīm adhvaré tâyámāne | sárasvatīṃ sukṛíto ahvayanta sárasvatī dâçúshe vā́ryaṃ dât ‖ 7 ‖ sárasvati yā́ sarátham yayā́tha svadhābhir devi pitṛíbhir mádantī | âsádyâsmín barhíshi mādayasvânamīvā́ ísha ā́ dhehy asmé ‖ 8 ‖ sárasvatīṃ yā́m pitáro hávante dakshiṇā́ yajnám abhínakshamāṇāḥ | sahasrā́rghám iḷó átra bhā́gáṃ rā́yás póshaṃ yájamāneshu dhehi ‖ 9 ‖ ắpo asmā́n mātáraḥ çundhayantu ghṛiténa no ghṛitapvàḥ punantu | víçvaṃ hí riprám praváhanti devī́r úd íd âbhyaḥ çúcir ā́ pūtá emi ‖ 10 ‖ 24 ‖

drapsáç caskanda prathamā́ñ ánu dyúṃ imáṃ ca yónim ánu yáç ca pū́rvaḥ | samānáṃ yónim ánu saṃcárantaṃ drapsáṃ juhomy ánu saptá hótrāḥ ‖ 11 ‖ yás te drapsáḥ skándati yás te aṅçúr bâhúcyuto dhishṇáyâ upásthât | adhvaryór vâ pári vâ yáḥ pavítrāt tā́ṃ te juhomi mánasā váshaṭkṛitam ‖ 12 ‖ yás te drapsáḥ skannó yás te aṅçúr aváç ca yáḥ paráḥ srucā́ | ayáṃ devó bṛíhaspátiḥ sā́ṃ tā́ṃ

17, 3 tvā itáḥ cyavayatu. tvā etébhyaḥ. 4 viçvá-āyuḥ. yátra āsate. 5 pûshā́ imā́ḥ. ágṛiṇiḥ sárva-vīraḥ ápra-yuchan. 6 ubhé -priyátame-sadhásthe *iti*. 8 ā-sádya asmín. mādayasva anamīvā́ḥ. 9 sahasra-arghám. 10 ghṛita-pvàḥ.

Digitized by Google

siñcatu rādhase || 13 || páyasvatîr óshadhayaḥ páyasvan mâmakáṃ vácaḥ | apáṃ páyasvad ít páyas téna mâ sahá çundhata || 14 || 25 ||

18 (844). trishṭubh. 11 prastârapañkti. 13 jagati. 14 anushṭubh.

Páram mṛityo ánu párehi pánthâṃ yás te svá ítaro devayānât | cákshushmate çṛiṇvaté te bravîmi mā naḥ prajāṃ rîrisho mótá vîrān || 1 || mṛityóḥ padáṃ yopáyanto yád aíta drāghîya āyuḥ pratarāṃ dádhânāḥ | âpyāyamânāḥ prajáyâ dhánena çuddhāḥ pûtā bhavata yajniyâsaḥ || 2 || imé jîvā ví mṛitair āvavṛitrann ábhûd bhadrā devāhûtir no adyá | prāñco agâma nṛitáye hásâya drāghîya āyuḥ pratarāṃ dádhânāḥ || 3 || imáṃ jîvébhyaḥ paridhíṃ dadhâmi maishâṃ nú gād áparo ártham etám | çatáṃ jîvantu çarádaḥ purûcīr antár mṛityúṃ dadhatâm párvatena || 4 || yáthāhāny anupûrvám bhávanti yátha ṛitáva ṛitúbhir yánti sâdhú | yáthâ ná pūrvam áparo jáhāty evā dhâtar āyūnshi kalpayaishâm || 5 || 26 ||

ā rohatāyur jarásaṃ vṛiṇānā anupûrvāṃ yátamânâ yáti shṭhá | ihá tváshṭâ sujánimâ sajóshā dîrghám āyuḥ karati jîváse vaḥ || 6 || imā nārîr avidhavāḥ supátnîr āñjanena sarpíshâ sáṃ viçantu | anaçrávo 'namîvāḥ surátnā ā rohantu jánayo yónim ágre || 7 || úd îrshva nâry abhí jîvalokáṃ gatāsum etám úpa çesha éhi | hastagrâbhásya didhishós távedám pátyur janitvám abhí sám babhûtha || 8 || dhánur hástâd ādádâno mṛitásyâsmé kshatrāya várcase bálâya |

17, 14 páyasvat mâmakám. — 18, 1 mṛityo *iti*. párâ ihi. ririshaḥ mā utá. 2 drāghîya — dádhânāḥ = 53, 11. pûtāḥ. 3 jîvāḥ. ā avavṛitran. 4 mā eshām. 5 yáthā áhāni. yáthā ṛitávaḥ. evá. kalpaya eshām. 6 rohata āyuḥ. vṛiṇānāḥ. yátamânāḥ yáti sthá. sa-jóshāḥ. 7 imāḥ. ā-āñjanena. 8 gatá-asum. çeshe ā ihi. táva idám. 9 mṛitásya asmé *iti*.

átraivá tvám ihá vayám suvīrâ víçvāḥ spṛídho abhímātîr jayema ‖ 9 ‖ úpa sarpa mātáram bhūmim etắm uruvyácasam pṛithivīṁ suçévâm | ūrṇamradâ yuvatír dákshiṇâvata eshā́ tvâ pâtu nírṛiter upásthât ‖ 10 ‖ 27 ‖

úc chvañcasva pṛithivi mā́ ní bâdhathâḥ sûpâyanā́smai bhava sûpavañcanā́ | mātā́ putráṁ yáthâ sicā́bhy ènam bhûma ûrṇuhi ‖ 11 ‖ ucchváñcamânâ pṛithivī́ sú tishṭhatu sahásram míta úpa hí çráyantâm | té gṛihāso ghṛitaççúto bhavantu viçvā́hâsmai çaraṇáḥ santv átra ‖ 12 ‖ út te stabhnâmi pṛithivīṁ tvát párîmáṁ logáṁ nidádhan mó ahám risham | etā́ṁ sthūṇâm pitáro dhârayantu té 'trâ yamáḥ sā́danâ te minotu ‖ 13 ‖ pratîcī́ne mā́m áhanîshvāḥ parṇám ivā́ dadhuḥ | pratīcîṁ jagrabhâ vā́cam áçvaṁ raçanáyâ yathâ ‖ 14 ‖ 28 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

19 (845). anushṭubh. 6 gâyatrî.

Ní vartadhvam mā́nu gâtâsmā́nt sishakta revatîḥ | ágnîshomâ punarvasû asmé dhârayatam rayím ‖ 1 ‖ púnar enâ ní vartaya púnar enâ ny ā́ kuru | índra eṇâ ní yachatv agnír enâ upājatu ‖ 2 ‖ púnar etā́ ní vartantâm asmín pushyantu gópatau | ihaívā́gne ní dhârayehá tishṭhatu yā́ rayíḥ ‖ 3 ‖ yán niyā́nam nyáyanam saṃjnā́nam yát parā́yaṇam | âvártanam nivártanam yó gopā́ ápi tám huve ‖ 4 ‖ yá udā́naḍ vyáyanam yá udā́naṭ parā́yaṇam | âvártanaṃ ni-

---

18, 9 átra evá. su-vīrâḥ. 10 ūrṇa-mradâḥ. dákshiṇâ-vate. 11 út çvañcasva. su-upâyanā́ asmai bhava su-upavañcanā́. sicā́ abhí enam bhûme. 12 ut-çváñcamânâ. viçvā́hâ asmai. 13 pári imám. ni-dádhat mó *iti*. te átra. sádanâ. 14 áhani íshvāḥ. iva ā́. jagrabha. — 19, 1 mā́ ánu gâta asmā́n sisakta. punarvasû *iti* punaḥ-vasû. 2 enâḥ. enâḥ ní ā́. índraḥ enâḥ. upa-ājatu. 3 etâḥ. ihá evá agne ní dhâraya ihá. 4 yát ni-yā́nam ni-áyanam. parā́-áyanam. 5 ut-ā́naṭ. vi-áyanam.

Digitized by Google

vártanam ápi gopā́ ní vartatām ‖ 5 ‖ ā́ nivarta ní vartaya púnar na indra gā́ dehi | jīvā́bhir bhunajāmahai ‖ 6 ‖ pári vo viçváto dadha ūrjā́ ghṛiténa páyasā | yé devā́ḥ ké ca yajníyās té rayyā́ sám sṛijantu naḥ ‖ 7 ‖ ā́ nivartana vartaya ní nivartana vartaya | bhū́myāç cátasraḥ pradíças tā́bhya enā́ ní vartaya ‖ 8 ‖ 1 ‖

20 (846). gāyatrī. 1 ekapadā oder ein pāda. 2 anushṭubh. 9 virāj. 10 trishṭubh.

Bhadrā́m no ápi vātaya mánaḥ ‖ 1 ‖ agním īḷe bhujā́m yávishṭham çāsā́ mitrā́m durdhárītum | yásya dhármant svàr énīḥ saparyánti mātúr ū́dhaḥ ‖ 2 ‖ yám āsā́ kṛipánīḷam bhāsā́ketum vardháyanti | bhrājate çréṇidan ‖ 3 ‖ aryó viçā́m gātúr eti prá yád ā́naḍ divóántān | kavír abhrā́m dī́dyānaḥ ‖ 4 ‖ jushád dhavyā́ mā́nushasyordhvás tasthāv ṛíbhvā yajné | minvánt sádma purá eti ‖ 5 ‖ sá hí kshémo havír yajnáḥ çrushṭī́d asya gātúr eti | agním devā́ vā́çîmantam ‖ 6 ‖ 2 ‖

yajnāsā́ham dúva ishe 'gním pū́rvasya çévasya | ádreḥ sūnúm āyúm āhuḥ ‖ 7 ‖ náro yé ké cāsmād ā́ víçvét té vāmá ā́ syuḥ | agním havíshā várdhantaḥ ‖ 8 ‖ kṛishṇáḥ çvetò 'rushó yā́mo asya bradhnó ṛijrá utá çóṇo yáçasvān | hiraṇyarūpam jánitā jajāna ‖ 9 ‖ evā́ te agne vimadó manīshā́m ū́rjo napād amṛítebhiḥ sajóshāḥ | gíra ā́ vakshat sumatī́r iyānó ísham ū́rjam sukshitím víçvam ā́bhāḥ ‖ 10 ‖ 3 ‖

19, 5 gopā́ḥ. 6 gā́ḥ. 7 dadhe. 8 enā́ḥ. — 20, 1 vgl. 851, 1. 3 kṛipá-nīḷam bhāsā́-ketum. çréṇi-dan. 5 havyā́ mānushasya ūrdhváḥ. 6 çrushṭī́ ít. devā́ḥ. 7 yajna-sáham. 8 ca asmát ā́ víçvā ít té vāmé ā́ syur *iti* syuḥ. 9 çvetā́ḥ arushā́ḥ. 10 evá. ā́ abhār *ity* abhāḥ.

Digitized by Google

21 (847). âstârapaṅkti.

Ăgníṃ ná svávṛiktibhir hótâraṃ tvâ vṛiṇîmahe | yajnăya stîrṇábarhishe ví vo máde çírám pâvakáçocishaṃ vívakshase ‖ 1 ‖ tvăm u té svâbhúvaḥ çumbhánty áçvarâdhasaḥ | véti tvăm upasécanî ví vo máda ṛíjîtir agna ăhutir vívakshase ‖ 2 ‖ tvé dharmăṇa âsate juhûbhiḥ siñcatîr iva | kṛishṇă rûpăṇy árjunâ ví vo máde víçvâ ádhi çríyo dhishe vívakshase ‖ 3 ‖ yám agne mányase rayíṃ sáhasâvann amartya | tám ă no văjasâtaye ví vo máde yajnéshu citrám ă bharâ vívakshase ‖ 4 ‖ agnír jâtó átharvaṇâ vidád víçvâni kăvyâ | bhúvad dûtó vivásvato ví vo máde priyó yamásya kămyo vívakshase ‖ 5 ‖ 4 ‖

tvăṃ yajnéshv îḷaté 'gne prayaty ádhvaré | tváṃ vásûni kămyâ ví vo máde víçvâ dadhâsi dâçúshe vívakshase ‖ 6 ‖ tvăṃ yajnéshv ṛitvíjaṃ cărum agne ní shedire | ghṛitápratîkam mánusho ví vo máde çukráṃ cétishṭham aksháhbir vívakshase ‖ 7 ‖ ágne çukréṇa çocíshorú prathayase bṛihát | abhikrándan vṛishâyase ví vo máde gárbhaṃ dadhâsi jâmíshu vívakshase ‖ 8 ‖ 5 ‖

22 (848). purastâdbṛihatî. 5. 7. 9 anushṭubh. 15 trishṭubh.

Kúha çrutá índraḥ kásminn adyá jáne mitró ná çrûyate | ṛíshîṇâṃ vâ yáḥ kshâye gúhâ vâ cárkṛishe giră ‖ 1 ‖ ihá çrutá índro asmé adyá stáve vajry ṛícîshamaḥ | mitró ná yó jáneshv ă yáçaç cakré ásâmy ă ‖ 2 ‖ mahó yás pátiḥ çávaso ásâmy ă mahó nṛimṇásya tûtujíḥ | bhartă vájrasya dhṛishṇóḥ pită putrám iva priyám ‖ 3 ‖ yujânó áçvâ

21, 1 ă agnim. 2 su-âbhúvaḥ. máde. agne. 4 bhara. 6 iḷate ágne pra-yatí adhvaré. 7 sedire. 8 çocíshâ urú. vṛisha-yase. — 22, 2 vajrî. yáçaç — ă = 25, 15.

Digitized by Google

vā́tasya dhúnî devó ḍevásya vajrivaḥ | syántâ pathā́ virúkmatâ ṣrijânáḥ stoshy ádhvanaḥ ‖ 4 ‖ tvám tyā́ cid vā́tasyā́çvāgâ ṛijrā́ tmánâ váhadhyai | yáyor devó ná mártyo yantā́ nákir vidā́yyaḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

ádha gmántoçánâ pṛichate vâṃ kádarthâ na ā́ gṛihám | ā́ jagmathuḥ parâkā́d diváç ca gmáç ca mártyam ‖ 6 ‖ ā́ na indra pṛikshase 'smā́kam bráhmódyatam | tát tvâ yâcâmahé 'vaḥ çúshṇaṃ yád dhánn ámânusham ‖ 7 ‖ akarmā́ dásyur abhí no amantúr anyávrato ámânushaḥ | tvám tásyâmitrahan vádhar dâsásya dambhaya ‖ 8 ‖ tvám na indra çûra çū́rair utá tvótâso barháṇâ | purutrā́ te ví pûrtáyo návanta kshoṇáyo yathâ ‖ 9 ‖ tvám tā́n vṛitrahátye codayo nṛ́ín kârpāṇé çûra vajrivaḥ | gúhâ yádî kavînā́m viçā́ṃ nákshatraçavasâm ‖ 10 ‖ 7 ‖

makshū́ tā́ ta indra dânā́pnasa âkshāṇé çûra vajrivaḥ | yád dha çúshṇasya dambháyo jâtā́m viçvaṃ sayā́vabhiḥ ‖ 11 ‖ mākudhryàg indra çûra vásvîr asmé bhûvann abhíshṭayaḥ | vayám-vayaṃ ta âsā́m sumné syâma vajrivaḥ ‖ 12 ‖ asmé tā́ ta indra santu satyā́hiṅsantîr upaspṛíçaḥ | vidyā́ma yā́sâm bhújo dhenûnā́m ná vajrivaḥ ‖ 13 ‖ ahastā́ yád apádî várdhata kshā́ḥ çácîbhir vedyā́nâm | çúshṇam pári pradakshiṇíd viçvā́yave ní çiçnathaḥ ‖ 14 ‖ píbâ-pibéd indra çûra sómam mā́ rishaṇyo vasavâna vásuḥ sán | utá trâyasva gṛiṇató maghóno mahā́ç ca râyó revátas kṛidhî naḥ ‖ 15 ‖ 8 ‖

22, 4 dhúnî *iti*. 5 vā́tasya áçvâ ā́ agâḥ. 6 gmántâ uçánâ. kát-arthâ. 7 bráhma út-yatam. yâcâmahe ávaḥ. hán. 8 tásya amitra-han vádhaḥ. 9 tvā́-ûtâsaḥ. 10 yádi. 11 makshú tā́ te indra dâná-apnasaḥ. ha. 12 mā́ akudhryàk. te. 13 te. satyā́ áhiṅsantîḥ. 14 viçvá-âyave. 15 píbâ — somam = 202, 11. kṛidhi.

23 (849). jagatî. 1. 7 trishṭubh. 5 abhisârinî.

Yájâmaha índraṃ vájradakshiṇaṃ hárîṇâṃ rathyàṃ ví-vratânâm | prá çmáçru dódhuvad ûrdhváthâ bhûd ví sénâbhir dáyamâno ví rádhasâ ‖ 1 ‖ hárî nv àsya yấ váne vidé vásv índro maghaír maghávâ vṛitrahấ bhuvat | ṛibhúr vấja ṛibhukshấḥ patyate çávó 'va kshṇaumi dấsasya nấma cit ‖ 2 ‖ yadấ vájraṃ híraṇyam íd áthâ ráthaṃ hárî yám asya váhato ví sûríbhiḥ | ấ tishṭhati maghávâ sánaçruta índro vấjasya dîrghâçravasas pátiḥ ‖ 3 ‖ só cin nú vṛishṭír yûthyâ svấ sácâñ índraḥ çmáçrûṇi háritâbhí prushṇute | áva veti sukshấyaṃ suté mádhŭd íd dhûnoti vấto yáthâ vánam ‖ 4 ‖ yó vâcấ vívâco mṛidhrávâcaḥ purú sahásrâçivâ jaghấna | tát-tad íd asya paúṅsyaṃ gṛiṇîmasi pitéva yás távishîṃ vâvṛidhé çávaḥ ‖ 5 ‖ stómaṃ ta indra vimadấ ajîjanann ápûrvyam purutámaṃ sudấnave | vidmấ hy àsya bhójanam inásya yád ấ paçúṃ ná gopấḥ karâmahe ‖ 6 ‖ mấkir na enấ sakhyấ ví yaushus táva cendra vimadásya ca ṛísheḥ | vidmấ hí te prámatiṃ deva jâmivád asmé te santu sakhyấ çivấni ‖ 7 ‖ 9 ‖

24 (850). âstârapaṅkti.

Índra sómam imám piba mádhumantaṃ camū́ sutám | asmé rayíṃ ní dhâraya ví vo máde sahasríṇam purûvaso vívakshase ‖ 1 ‖ tvấṃ yajnébhir ukthaír úpa havyébhir îmahe | çácîpate çacînâṃ ví vo máde çréshṭhaṃ no dhehi vấryaṃ vívakshase ‖ 2 ‖ yás pátir vấryâṇâm ási radhrásya

---

23, 1 yájâmahe. 2 nú asya. çávaḥ áva. 3 átha. 4 só *iti* cit. sácâ. háritâ abhí. mádhu út. 5 purú sahásrâ áçivâ. tát — gṛiṇîmasi = 155, 4. pitấ-iva. vavṛidhé. 6 te. vidmá hí asya. 7 ca indra. ca ṛísheḥ vidmá. asmé — çivấni = 538, 9. — 24, 1 camū́ *iti*. asmé — dhâraya = 30, 22.

Digitized by Google

coditā́ | índra stotṛ̀ṇām avitā́ ví vo máde dvishó naḥ pâhy áṅhaso vívakshase ‖ 3 ‖ yuvā́m çakrâ mâyâvínâ samîcī́ nír amanthatam | vimadéna yád ílitā́ nā́satyâ nirámanthatam ‖ 4 ‖ víçve devā́ akṛipanta samîcyór nishpátantyoḥ | nā́satyâv abruvan devā́ḥ púnar ā́ vahatâd íti ‖ 5 ‖ mádhuman me parā́yaṇam mádhumat púnar ā́yanam | tā́ no devâ devátayâ yuvám mádhumatas kṛitam ‖ 6 ‖ 10 ‖

25 (851). âstârapaṅkti.

Bhadrā́m no ápi vâtaya máno dáksham utá krátum | ádhâ te sakhyé ándhaso ví vo máde ráṇan gā́vo ná yávase vívakshase ‖ 1 ‖ hṛidispṛ́ças ta âsate víçveshu soma dhā́masu | ádhâ kā́mâ imé máma ví vo máde ví tishṭhante vasûyávo vívakshase ‖ 2 ‖ utá vratā́ni soma te prā́hám minâmi pâkyấ | ádhâ pitéva sûnáve ví vo máde mṛiḷā́ no abhí cid vadhā́d vívakshase ‖ 3 ‖ sám u prá yanti dhîtáyaḥ sárgâso 'vatā́ṅ iva | krátum naḥ soma jîváse ví vo máde dhârâyâ camasā́ṅ iva vívakshase ‖ 4 ‖ táva tyé soma çáktibhir níkâmâso vy ṛ̀ṇvire | gṛítsasya dhī́râs taváso ví vo máde vrajā́m gómantam açvínaṃ vívakshase ‖ 5 ‖ 11 ‖

paçúm naḥ soma rakshasi purutrā́ víshṭhitaṃ jágat | samā́kṛiṇoshi jîváse ví vo máde víçvâ sampáçyan bhúvanâ vívakshase ‖ 6 ‖ tvā́m naḥ soma viçváto gopā́ ádâbhyo bhava | sédha râjann ápa srídho ví vo máde mā́ no duḥçáṅsa îçatâ vívakshase ‖ 7 ‖ tvā́m naḥ soma sukrátur vayodhéyâya jâgṛihi | kshetravíttaro mánusho ví vo máde druhó naḥ pâhy áṅhaso vívakshase ‖ 8 ‖ tvā́m no vṛitra-

---

24, 4 samîcī́ *iti*. 6 mádhu-mat me parâ-áyanam. â-áyanam. — 25, 1 ádha. 2 te. ádha. vasu-yávaḥ. 3 prá ahám. ádha pitā́ -iva. mṛiḷá. 4 dhârấya. 5 ví ṛiṇvire. 6 ví-sthitam. samā́kṛiṇoshi. 7 îçata.

Digitized by Google

hantaméndrasyendo çivâḥ sákhâ | yát sîṃ hávante samithé ví vo máde yúdhyamânâs tokásâtau vívakshase ‖ 9 ‖ ayáṃ gha sá turó máda índrasya vardhata priyáḥ | ayáṃ kakshîvato mahó ví vo máde matíṃ víprasya vardhayad vívakshase ‖ 10 ‖ ayáṃ víprâya dâçúshe vâjâñ iyarti gómataḥ | ayáṃ saptábhya ấ váraṃ ví vo máde prấndhâṃ çroṇáṃ ca târishad vívakshase ‖ 11 ‖ 12 ‖

26 (852). anushṭubh. 1. 4 ushṇih.

Prá hy áchâ manîshâḥ spârhấ yánti niyútaḥ | prá dasrấ niyúdrathaḥ pûshấ avishṭu mấhinaḥ ‖ 1 ‖ yásya tyán mahitvấṃ vâtấpyam ayáṃ jánaḥ | vípra ấ vaṅsad dhîtíbhiç cíketa sushṭutînấm ‖ 2 ‖ sá veda sushṭutînấm índur ná pûshấ vríshâ | abhí psúraḥ prushâyati vrajáṃ na ấ prushâyati ‖ 3 ‖ maṅsîmáhi tvâ vayám asmấkaṃ deva pûshan | matînấṃ ca sấdhanaṃ víprâṇâṃ câdhavám ‖ 4 ‖ prátyardhir yajnấnâm açvahayó ráthânâm | ríshiḥ sá yó mánurhito víprasya yâvayatsakháḥ ‖ 5 ‖ 13 ‖

âdhîshamâṇâyâḥ pátiḥ çucấyâç ca çucásya ca | vâsovâyó 'vînâm ấ vấsâṅsi mármṛijat ‖ 6 ‖ inó vấjânâm pátir ináḥ pushṭînấṃ sákhâ | prá çmáçru haryató dûdhod ví vríthâ yó ádâbhyaḥ ‖ 7 ‖ ấ te ráthasya pûshann ajấ dhúraṃ vavṛityuḥ | víçvasyârthínaḥ sákhâ sanojấ ánapacyutaḥ ‖ 8 ‖ asmấkam ûrjấ ráthaṃ pûshấ avishṭu mấhinaḥ | bhúvad vấjânâṃ vṛidhá imáṃ naḥ çṛiṇavad dhávam ‖ 9 ‖ 14 ‖

25, 9 vṛitrahan-tama índrasya indo *iti*. 11 prá andhám. — 26, 1 hí ácha. spârhâḥ. pûshấ avishṭu. 2 tyát. 4 ca â-dhavám. 5 práti-ardhiḥ. açva-hayáḥ. 5 yavayat-sakháḥ. 6 vâsaḥ-vâyáḥ ávînâm. 8 ajâḥ. víçvasya arthínaḥ. sanaḥ-jâḥ. 9 pûshấ avishṭu. hávam.

Digitized by Google

27 (853). trishṭubh.

Ásat sú me jaritaḥ sábhivegó yát sunvaté yájamânâya çíksham | ánâçîrdâm ahám asmi prahantấ satyadhvṛítaṃ vṛijinâyántam âbhúm ‖ 1 ‖ yádîd ahấṃ yudháye saṃnáyâny ádevayûn tanvâ çúçujânân | amấ te túmraṃ vṛishabhám pacâni tîvráṃ sutám pañcadaçáṃ ní shiñcam ‖ 2 ‖ nâháṃ táṃ veda yá íti brávîty ádevayûnt samáraṇe jaghanvấn | yadấvâkhyat samáraṇam ṛighâvad ấd íd dha me vṛishabhấ prá bruvanti ‖ 3 ‖ yád ájnâteshu vṛijáneshv ấsaṃ víçve sató maghávâno ma âsan | jinấmi vét kshéma ấ sántam âbhúm prá táṃ kshiṇâm párvate pâdagṛihya ‖ 4 ‖ ná vấ u mấṃ vṛijáne vârayante ná párvatâso yád ahám manasyé | máma svanất kṛidhukárṇo bhayâta evéd ánu dyûn kiráṇaḥ sám ejât ‖ 5 ‖ 15 ‖

dárçan nv átra çritapấñ anindrấn bâhukshádaḥ çárave pátyamânân | ghṛíshuṃ vâ yé ninidúḥ sákhâyam ádhy û nv èshu paváyo vavṛityuḥ ‖ 6 ‖ ábhûr v aúkshîr vy ù ấyur ânaḍ dárshan nú púrvo áparo nú darshat | dvé pavâste pári táṃ ná bhûto yó asyá pâré rájaso vivésha ‖ 7 ‖ gấvo yávam práyutâ aryó akshan tấ apaçyaṃ sahágopâç cárantîḥ | hávâ íd aryó abhítaḥ sám âyan kíyad âsu svápatiç chandayâte ‖ 8 ‖ sáṃ yád váyaṃ yavasádo jánânâm ahám yavấda urvájre antáḥ | átrâ yuktò 'vasâtâram ichâd átho áyuktaṃ yunajad vavanvấn ‖ 9 ‖ átréd u me maṅsase satyám uktáṃ dvipấc ca yác cátushpât saṃsṛijấni | strîbhír yó átra vṛishaṇam pṛitanyấd áyuddho asya ví bhajâni védaḥ ‖ 10 ‖ 16 ‖

27, 1 sáḥ abhi-vegáḥ. ánâçíḥ-dâm. vṛijina-yántam âbhúm. 2 yádi ít. siñcam. 3 ná ahám. sam-áraṇe. yadấ ava-ákhyat. ha. 4 me. vâ ít kshéme. 5 vaí. bhayâte evá ít. 6 nú átra çrita-pấn. ûṃ *iti* nú eshu. 7 ví ûṃ *iti*. darshat. dvé-pavâste *iti*. 9 yavasa-ádaḥ. uru-ájre. átra yuktáḥ ava-sâtấram. átho *iti*. 10 átra ít. dvi-pất ca yát.

Digitized by Google

yásyânakshā́ duhitā́ jātv ā́sa kás tā́m vidvā́ñ abhí manyâte andhā́m | kataró menám práti tám mucâte yá îṃ vā́hâte yá îṃ vâ vareyā́t ‖ 11 ‖ kíyatî yóshâ maryató vadhû-yóḥ páriprîtâ pányasâ vā́ryeṇa | bhadrā́ vadhū́r bhavati yát supéçâḥ svayáṃ sā́ mitrā́ṃ vanute jáne cit ‖ 12 ‖ pattó jagâra pratyáñcam atti çîrshṇā́ çíraḥ práti dadhau várûtham | ā́sîna ûrdhvā́m upási kshiṇâti nyàñ uttânā́m ánv eti bhū́mim ‖ 13 ‖ bṛihánn achâyó apalâçó árvâ tasthau mātā́ víshito atti gárbhaḥ | anyásyâ vatsáṃ rihatī́ mimâya káyâ bhuvā́ ní dadhe dhenúr ū́dhaḥ ‖ 14 ‖ saptá vîrā́so adharā́d úd âyann ashṭóttarāttât sám ajagmiran té | náva paççā́tât sthivimánta âyan dáça prā́k sā́nu ví tiranty áçnaḥ ‖ 15 ‖ 17 ‖

daçânā́m ékaṃ kapilā́ṃ samānā́ṃ tā́m hinvanti krátave pā́ryâya | gárbham mātā́ súdhitam vakshā́ṇâsv ávenantaṃ tushā́yantî bibharti ‖ 16 ‖ pîvânam meshám apacanta vîrā́ nyùptâ akshā́ ánu divá âsan | dvā́ dhánum bṛihatī́m apsv àntáḥ pavítravantâ caratáḥ punántâ ‖ 17 ‖ ví kroçanā́so víshvañca âyan pácâti némo nahí pákshad ardháḥ | ayám me deváḥ savitā́ tád âha drvànna íd vanavat sarpírannaḥ ‖ 18 ‖ ápaçyaṃ grā́maṃ váhamânam ârā́d acakráyâ svadháyâ vártamânam | síshakty aryáḥ prá yugā́ jánânāṃ sadyáḥ çiçnā́ praminānó návîyân ‖ 19 ‖ etaú me gā́vau pramarásya yuktaú mó shú prá sedhîr múhur ín mamandhi | ā́paç cid asya ví naçanty árthaṃ sū́raç ca markā́ úparo babhûvā́n ‖ 20 ‖ 18 ‖

ayáṃ yó vájraḥ purudhā́ vívṛitto 'váḥ sū́ryasya bṛihatáḥ púrîshât | çráva íd enā́ paró anyád asti tád avyathī́

27, 11 yásya anakshā́. vare-yā́t. 14 ví-sitaḥ. anyásyâ — ū́dhaḥ = 289, 13. 15 ashṭá uttarāttât. 16 sú-dhitam. 17 vîrā́ḥ ní-uptāḥ. dîvé. ap-sú antár *iti*. 18 drú-annaḥ. 20 mó *iti* sú. ít.

Digitized by Google

jarimāṇas taranti ‖ 21 ‖ vṛikshé-vṛikshe níyatâ mîmayad gaús táto váyaḥ prá patân pûrushādaḥ | áthedáṃ víçvam bhúvanam bhayâta índrâya sunvád ṛíshaye ca çíkshat ‖ 22 ‖ devānâm mâne prathamā atishṭhan kṛintátrâd eshâm úparâ úd âyan | tráyas tapanti pṛithivîm anûpā dvā bṛíbûkaṃ vahataḥ púrîsham ‖ 23 ‖ sā te jîvātur utá tásya viddhi mā smaitâdṛíg ápa gûhaḥ samaryé | âviḥ svàḥ kṛiṇuté gûhate busáṃ sá pâdúr asya nirṇíjo ná mucyate ‖ 24 ‖ 19 ‖

28 (854). trishṭubh.

Víçvo hy ànyó arír âjagāma máméd áha çváçuro nā jagâma | jakshîyād dhânā utá sómam papîyât svâçitaḥ púnar ástaṃ jagâyât ‖ 1 ‖ sá róruvad vṛishabhás tigmáçṛiṅgo várshman tasthau várimann ā pṛithivyāḥ | víçveshv enaṃ vṛijáneshu pâmi yó me kukshī sutásomaḥ pṛiṇāti ‖ 2 ‖ ádriṇâ te mandína indra tûyânt sunvánti sómân píbasi tvám eshâm | pácanti te vṛishabhāñ átsi téshâm pṛikshéṇa yán maghavan hûyámânaḥ ‖ 3 ‖ idáṃ sú me jaritar ā cikiddhi pratîpáṃ çāpaṃ nadyò vahanti | lopâçáḥ siñhám pratyáñcam atsāḥ kroshṭā varâháṃ nír atakta kákshât ‖ 4 ‖ kathā ta etád ahám ā ciketaṃ gṛítsasya pākas taváso manîshām | tvāṃ no vidvāñ ṛitithā ví voco yám árdhaṃ te maghavan kshemyā dhīḥ ‖ 5 ‖ evā hí māṃ tavásaṃ vardháyanti diváç cin me bṛihatá úttarā dhīḥ | purū sahásrā ní çiçāmi sâkám açatrúṃ hí mā jánitā jajāna ‖ 6 ‖ 20 ‖

evā hí māṃ tavásaṃ jajnúr ugráṃ kárman-karman vṛíshaṇam indra devāḥ | vádhîṃ vṛitráṃ vájreṇa mandasānó

27, 22 purusha-ádaḥ átha idám. bhayâte. 23 anûpāḥ. 24 sma etâdṛík. — 28, 1 hí anyáḥ. máma ít. ná ā. sú-âçitaḥ. 2 kukshī *iti*. 3 yát. 4 prati-îpám. atsâr *iti*. 5 te. 6 evá. cit. purú. 7 evá.

Digitized by Google

'pa vrajám mahiná dâçúshe vam || 7 || devásа âyan paraçűñr abibhran vánâ vṛiçcánto abhí viḍbhír âyan | ní sudrvàṃ dádhato vakshánâsu yátrâ kṛípîṭam ánu tád dahanti || 8 || çaçáḥ kshurám pratyáñcaṃ jagârádriṃ logéna vy àbhedam ârât | bṛihántaṃ cid ṛihaté randhayâni váyad vatsó vṛishabháṃ çűçuvânaḥ || 9 || suparṇá itthá nakhám á sishâyávaruddhaḥ paripádaṃ ná siṅháḥ | niruddháç cin mahishás tarshyávân godhá tásmâ ayáthaṃ karshad etát || 10 || tébhyo godhá ayáthaṃ karshad etád yé brahmáṇaḥ pratipîyanty ánnaiḥ | simá ukshṇò 'vasṛishṭáñ adanti svayám bálâni tanvàḥ çṛiṇânáḥ || 11 || eté çámîbhiḥ suçámî abhûvan yé hinviré tanvàḥ sóma ukthaíḥ | nṛivád vádann úpa no mâhi vâján diví çrávo dadhishe náma vîráḥ || 12 || 21 ||

29 (855). trishṭubh.

Váne ná vâ yó ny àdhâyi câkáñ chúcir vâṃ stómo bhuraṇâv ajîgaḥ | yásyéd índraḥ purudíneshu hótâ nṛiṇáṃ náryo nṛítamaḥ kshapávân || 1 || prá te asyá ushásaḥ práparasyâ nṛitaú syâma nṛítamasya nṛiṇáṃ | ánu triçókaḥ çatám ávahan nṛín kútsena rátho yó ásat sasavân || 2 || kás te máda indra ráṅhyo bhûd dúro gíro abhy ùgró ví dhâva | kád váho arvág úpa mâ manîshá á tvâ çakyâm upamáṃ ráḍho ánnaiḥ || 3 || kád u dyumnám indra tvávato nṛín káyâ dhiyá karase kán na ágan | mitró ná satyá urugâya bhṛityá ánne samasya yád ásan manîshâḥ || 4 || préraya sűro ártham ná pârám yé asya kámam janidhá iva gmán | gí-

---

28, 7 ápa. 8 su-drvàm. yátra. 9 jagára ádrim. ví abhedam. 10 sisâya áva-ruddhaḥ. cit. tásmai. 11 godhá ayáthaṃ. ukshṇáḥ ava-sṛishṭán. 12 su-çámî abhûvan. sóme. — 29, 1 ní adhâyi. çúciḥ. ajîgar *iti*. yásya ít. 2 prá áparasyâḥ. á avahat. 3 abhí ugráḥ. manîshá á. 4 kát naḥ á agan. bhṛityaí. 5 prá íraya.

Digitized by Google

raç ca yé te tuvijâta pûrvîr nára indra pratiçíkshanty ánnaiḥ ‖ 5 ‖ 22 ‖

mâtre nú te súmite indra pûrvî dyaúr majmánâ pṛithivî kâvyena | várâya te ghṛitávantaḥ sutâsaḥ svâdman bhavantu pîtáye mádhûni ‖ 6 ‖ â mádhvo asmâ asicann ámatram índrâya pûrṇâṃ sá hí satyárâdhâḥ | sá vâvṛidhe várimann â pṛithivyâ abhí krátvâ náryaḥ paúṃsyaiç ca ‖ 7 ‖ vy ânaḷ índraḥ pṛítanâḥ svójâ âsmai yatante sakhyâya pûrvîḥ | â smâ ráthaṃ ná pṛítanâsu tishṭha yám bhadráyâ sumatyâ codáyâse ‖ 8 ‖ 23 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

30 (856). trishṭubh.

Prá devatrâ bráhmaṇe gâtúr etv apó áchâ mánaso ná práyukti | mahîm mitrásya váruṇasya dhâsím pṛithujráyase rîradhâ suvṛiktím ‖ 1 ‖ ádhvaryavo havíshmanto hí bhûtâchâpâ itoçatîr uçantaḥ | áva yâç cáshṭe aruṇáḥ suparṇás tám âsyadhvam ûrmím adyâ suhastâḥ ‖ 2 ‖ ádhvaryavo 'pâ itâ samudrám apâṃ nápâtaṃ havíshâ yajadhvam | sá vo dadad ûrmím adyâ súpûtaṃ tásmai sómam mádhumantaṃ sunota ‖ 3 ‖ yó anidhmó dîdayad apsv àntár yáṃ víprâsa îḷate adhvaréshu | ápâṃ napân mádhumatîr apó dâ yâbhir índro vâvṛidhé vîryâya ‖ 4 ‖ yâbhiḥ sómo módate hárshate ca kalyâṇîbhir yuvatíbhir ná máryaḥ | tâ adhvaryo apó áchâ párehi yád âsiñcâ óshadhîbhiḥ punîtât ‖ 5 ‖ 24 ‖

evéd yûne yuvatáyo namanta yád îm uçánn uçatîr éty ácha | sáṃ jânate mánasâ sáṃ cikitre 'dhvaryávo dhishá-

---

29, 6 mâtre-súmite-pûrvî *iti*. 7 asmai. vavṛidhe. 8 ví ânaṭ. su-ójâḥ â asmai. sma. — 30, 1 ácha. riradha. 2 bhûtá ácha apáḥ ita uçatîḥ uçantaḥ. â asyadhvam. adyá. 3 ita. adyá. 4 ap-sú antáḥ. napât. dâḥ. vavṛidhé. 5 ácha párâ ihi. â-siñcâḥ. 6 evá ít.

Digitized by Google

ṇāpaç ca devīḥ ‖ 6 ‖ yó vo vṛitābhyo ákṛiṇod u lokáṃ yó vo mahyā abhíçaster ámuñcat | tásmā índrāya mádhumantam ûrmíṃ devamādanam prá hiṇotanāpaḥ ‖ 7 ‖ prāsmai hinota mádhumantam ûrmíṃ gárbho yó vaḥ sindhavo mádhva útsaḥ | ghṛitápṛishṭham îḍyam adhvaréshv āpo revatīḥ çṛiṇutā hávam me ‖ 8 ‖ táṃ sindhavo matsarám indrapānam ûrmím prá heta yá ubhé íyarti | madacyútam auçánāṃ nabhojām pári tritántuṃ vicárantam útsam ‖ 9 ‖ âvārvṛitatîr ádha nú dvidhārā goshuyúdho ná niyavāṃ cárantīḥ | ṛíshe jánitrîr bhúvanasya pátnîr apó vandasva savṛídhaḥ sáyonīḥ ‖ 10 ‖ 25 ‖

hinótā no adhvaráṃ devayajyā hinóta bráhma sanáye dhánānām | ṛitásya yóge ví shyadhvam ûdhaḥ çrushṭîvārîr bhûtanāsmábhyam āpaḥ ‖ 11 ‖ āpo revatīḥ kshāyathā hí vásvaḥ krátuṃ ca bhadrám bibhṛithāmṛítaṃ ca | rāyāç ca sthā svapatyásya pátnīḥ sárasvatī tád gṛiṇaté váyo dhāt ‖ 12 ‖ práti yád āpo ádṛiçram āyatîr ghṛitám páyāṅsi bíbhratîr mádhūni | adhvaryúbhir mánasā saṃvidānā índrāya sómaṃ súshutam bharantīḥ ‖ 13 ‖ émā agman revátîr jîvádhanyā ádhvaryavaḥ sādáyatā sakhāyaḥ | ní barhíshi dhattana somyāso 'pāṃ náptrā saṃvidānāsa enāḥ ‖ 14 ‖ āgmann āpa uçatîr barhír édāṃ ny àdhvaré asadan devayántīḥ | ádhvaryavaḥ sunuténdrāya sómam ábhûd u vaḥ suçákā devayajyā ‖ 15 ‖ 26 ‖

31 (857). trishṭubh.

Ā no devānām úpa vetu çáṅso víçvebhis turaír ávase

30, 6 dhishánā āpaḥ. 7 tásmai. hiṇotana āpaḥ. 8 prá asmai. çṛiṇutá. 9 ubhé *iti*. 10 dvi-dhārāḥ goshu-yúdhaḥ. 11 hinóta. syadhvam. çrushṭi-vārīḥ bhûtana asmábhyam. 12 kshāyatha. bibhṛithá amṛítam. su-apatyásya. 13 ā-yatīḥ. 14 ā imāḥ. sādáyata. 15 ā agman. ā idám ní adhvaré. sunutá índrāya.

Digitized by Google

yájatraḥ | tébhir vayáṃ sushakhāyo bhavema táranto víçvâ duritā́ syâma ‖ 1 ‖ pári cin márto dráviṇam mamanyâd ṛitásya pathā́ námasā́ vivâset | utá svéna krátunâ sáṃ vadeta çréyâṅsaṃ dáksham mánasâ jagṛibhyât ‖ 2 ‖ ádhâyi dhîtír ásasṛigram áṅçâs tîrthé ná dasmám úpa yanty ū́mâḥ | abhy ânaçma suvitásya çûsháṃ návedaso amṛítânàm abhûma ‖ 3 ‖ nítyaç câkanyât svápatir dámûnâ yásmâ u devâḥ savitā́ jajā́na | bhágo vâ góbhir aryamém anajyât só asmai cā́ruç chadayad utá syât ‖ 4 ‖ iyáṃ sā́ bhûyâ ushásâm iva kshā́ yád dha kshumántaḥ çávasâ samā́yan | asyá stutíṃ jaritúr bhíkshamāṇâ ā́ naḥ çagmā́sa úpa yantu vā́jâḥ ‖ 5 ‖ 27 ‖

asyéd eshā́ sumatíḥ paprathânā́bhavat pûrvyā́ bhū́manâ gaúḥ | asyá sánīḷâ ásurasya yónau samânā́ ā́ bháraṇe bíbhramāṇâḥ ‖ 6 ‖ kíṃ svid vánaṃ ká u sá vṛikshá âsa yáto dyā́vâpṛithivī́ nishṭatakshúḥ | saṃtasthâné ajáre itáûtî áhâni pûrvī́r usháso jaranta ‖ 7 ‖ naítā́vad enā́ paró anyád asty ukshā́ sá dyā́vâpṛithivī́ bibharti | tvácam pavítraṃ kṛiṇuta svadhā́vân yád îṃ sū́ryaṃ ná harito váhanti ‖ 8 ‖ stegó ná kshā́m áty eti pṛithvī́m míhaṃ ná vā́to ví ha vâti bhū́ma | mitró yátra váruṇo ajyámâno 'gnír váne ná vy ásṛishṭa çókam ‖ 9 ‖ starī́r yát sū́ta sadyó ajyámânâ vyáthir avyathī́ḥ kṛiṇuta svágopâ | putró yát pū́rvaḥ pitrór jánishṭa çamyā́ṃ gaúr jagā́ra yád dha pṛichā́n ‖ 10 ‖ utá kā́ṇvaṃ ṛishádaḥ putrám âhur utá çyâvó dhánaṃ ā́datta vâjī́ | prá kṛishṇā́ya rúçad apinvatódhar ṛitám átra nákir asmâ apîpet ‖ 11 ‖ 28 ‖

31, 1 su-sakhā́yaḥ. 2 cit. námasâ ā́. 3 abhí ânaçma. 4 dámûnāḥ yásmai. aryamā́ îm. 5 kshā́ḥ yát ha. sam-ā́yan. 6 asyá ít. paprathānā́ ábhavat. samāné. 7 saṃtasthāné-ajáre-itáûtî *iti*. 8 ná etā́vat. 9 ví. 10 ha. 11 nṛi-sádaḥ. ā́ adatta. apinvata ū́dhaḥ. asmai.

Digitized by Google

32(858). 1—5 jagatî. 6—9 trishṭubh.

Prá sú gmántâ dhiyasânásya sakshâṇi varébhir varâñ̃ abhí shú prasîdataḥ | asmâkam índra ubháyaṃ jujoshati yát somyásyấndhaso búbodhati ‖ 1 ‖ vîndra yâsi divyấni rocanấ ví pârthivấni rájasâ purushṭuta | yé tvâ váhanti múhur adhvarấñ úpa té sú vanvantu vagvanấñ arâdhásaḥ ‖ 2 ‖ tád ín me chantsat vápusho vápushṭaram putró yáj jấnam pitrór adhîyati | jâyấ pátiṃ vahati vagnúnâ sumát puṅsá íd bhadró vahatúḥ párishkṛitaḥ ‖ 3 ‖ tád ít sadhástham abhí cấru dîdhaya gấvo yác chấsan vahatúṃ ná dhenávaḥ | mâtấ yán mántur yûthásya pûrvyấbhí vấṇásya saptádhâtur íj jáṇaḥ ‖ 4 ‖ prá vó 'châ ririce devayúsh padám éko rudrébhir yâti turváṇiḥ | jarấ vâ yéshv amṛíteshu dâváne pári va ûmebhyaḥ siñcatâ mádhu ‖ 5 ‖ 29 ‖

nidhîyámânam ápagûḷham apsú prá me devấnâṃ vratapấ uvâca | índro vidvấñ ánu hí tvâ cacáksha ténâhám agne ánuçishṭa ágâm ‖ 6 ‖ ákshetravit kshetravídaṃ hy áprâṭ sá praíti kshetravídânuçishṭaḥ | etád vaí bhadrám anuçấsanasyotá srutíṃ vindaty añjasînâm ‖ 7 ‖ adyéd u prấṇîd ámamann imấhâpîvṛito adhayan mâtúr ûdhaḥ | ém enam âpa jarimấ yúvânam áheḷan vásuḥ sumánâ babhûva ‖ 8 ‖ etấni bhadrấ kalaça kriyâma kúruçravaṇa dádato maghấni | dâná íd vo maghavânaḥ só astv ayáṃ ca sómo hṛidí yám bíbharmi ‖ 9 ‖ 30 ‖

Saptamo 'dhyâyaḥ.

32, 1 abhí sú. somyásya ándhasaḥ. 2 ví indra. 3 ít. yát. adhi-íyati. pári-kṛitaḥ. 4 yát çâsan. yát. pûrvyấ abhí. ít. 5 vaḥ ácha. deva-yúḥ. siñcata. 6 prá — ágâm = 356, 8. 7 hí. prá eti kshetra-vídâ ánu-çishṭaḥ. anu-çâsanasya utá. 8 adyá ít. prá ánît. imấ áhâ ápi-vṛitaḥ adhayat. ấ îm. su-mánâḥ.

Digitized by Google

33 (859). 1 trishṭubh. 2 bṛihati. 3 satobṛihatî. 4—9 gâyatri.

Prá mâ yuyujre prayújo jánânâṃ váhâmi sma pûshánam ántareṇa | víçve devâso ádha mâm arakshan duḥçâsur âgâd íti ghósha âsît || 1 || sám mâ tapanty abhítaḥ sapátnîr iva párçavaḥ | ní bâdhate ámatir nagnátâ jásur vér ná vevîyate matíḥ || 2 || mûsho ná çiçnâ vy àdanti mâdhyàḥ stotâraṃ te çatakrato | sakṛít sú no maghavann indra mṛiḷayâdhâ pitéva no bhava || 3 || kuruçrávaṇam âvṛiṇi rấjânaṃ trâsadasyavam | máṅhishṭhaṃ vâghátâm ṛíshiḥ || 4 || yásya mâ haríto ráthe tisró váhanti sâdhuyấ | stávai sahásradakshiṇe || 5 || 1 ||

yásya prásvâdaso gíra upamáçravasaḥ pitúḥ | kshétraṃ ná raṇvám ûcúshe || 6 || ádhi putropamaçravo nápân mitrâtither ihi | pitúsh ṭe asmi vanditấ || 7 || yád ṛíçîyâmṛítânâm utá vâ mártyânâm | jîved ín maghávâ máma || 8 || ná devânâm áti vratáṃ çatấtmâ caná jîvati | táthâ yujấ ví vâvṛite || 9 || 2 ||.

34 (860). trishṭubh. 7 jagatî.

Prâvepấ mâ bṛihaté mâdayanti pravâtejấ íriṇe várvṛitânâḥ | sómasyeva maujavatásya bhakshó vibhîdako jấgṛivir máhyam achân || 1 || ná mâ mimetha ná jihîḷa eshấ çivấ sákhibhya utá máhyam âsît | akshásyâhám ekaparásya hetór ánuvratâm ápa jâyấm arodham || 2 || dvéshṭi çvaçrûr ápa jâyấ runaddhi ná nâthitó vindate marḍitấram | áçvasyeva járato vásnyasya nấhâṃ vindâmi kitavásya bhógam

---

33, 1 â agât. 2 sám — párçavaḥ = 105, 8. 3 mûsho — çatakrato = 105, 8. mṛiḷaya ádha pitấ-iva. 4 avṛiṇi. 6 prá -svâdasaḥ. 7 putra upama-çravaḥ nápât mitra-atitheḥ. pitúḥ te. 8 ṛíçiya amṛítânâm. ít. 9 çatá-âtmâ. vavṛite. — 34, 1 prâveṇâḥ. pravâte-jâḥ. sómasya-iva. vi-bhîdakaḥ. 2 jihîḷe. akshásya ahám eka -parásya. 3 áçvasya-iva. ná ahám.

Digitized by Google

|| 3 || anyé jàyăm pári mṛiçanty asya yásyăgṛidhad védane vâjy àkshâḥ | pită mâtă bhrătara enam âhur ná jânîmo náyatà baddhám etám || 4 || yád âdîdhye ná davishâny ebhiḥ parâyádbhyó 'va hîye sákhibhyaḥ | nyùptâç ca babhrávo văcam ákrataň émîd eshâṃ nishkṛitáṃ jàriṇîva || 5 || 3 ||

sabhăm eti kitaváḥ pṛichámâno jeshyămîti tanvâ çûçujânaḥ | akshăso asya ví tiranti kămam pratidîvne dádhata ă kṛitâni || 6 || akshăsa íd aṅkuçíno nitodíno nikṛitvânas tápanâs tâpayishṇávaḥ | kumârádeshṇâ jáyataḥ punarháṇo mádhvâ sámpṛiktâḥ kitavásya barháṇâ || 7 || tripañcâçáḥ kṛîḷati vrăta eshâṃ devá iva savită satyádharmâ | ugrásya cin manyáve nă namante rấjâ cid ebhyo náma ít kṛiṇoti || 8 || nîcă vartanta upári sphuranty ahastăso hástavantaṃ sahante | divyă áṅgârâ íriṇe nyùptâḥ çîtáḥ sánto hṛídayaṃ nír dahanti || 9 || jàyă tapyate kitavásya hînă mâtă putrásya cáratah kvà svit | ṛiṇâvă bíbhyad dhánam ichámâno 'nyéshâm ástam úpa náktam eti || 10 || 4 ||

stríyaṃ dṛishṭvăya kitavám tatâpânyéshâṃ jàyăm súkṛitaṃ ca yónim | pûrvâhṇé áçvân yuyujé hí babhrűnt só agnér ánte vṛishaláḥ papâda || 11 || yó vaḥ senânîr maható gaṇásya rấjâ vrătasya prathamó babhűva | tásmai kṛiṇomi ná dhánâ ruṇadhmi dáçâhám prăcîs tád ṛitáṃ vadâmi || 12 || akshair mă dîvyaḥ kṛishím ít kṛishasva vitté ramasva bahú mányamânaḥ | tátra găvaḥ kitava táva jàyă tán me ví cashṭe savitărăyám aryáḥ || 13 || mitráṃ kṛiṇudhvaṃ khálu mṛiḷátâ no mă no ghoréṇa caratâbhí dhṛishṇú | ní vo nú

34, 4 yásya ágṛidhat. vâjî akshâḥ. náyata. 5 â-dîdhye. parâyát-bhyaḥ áva. ní-uptâḥ. ákrata émi ít. 6 jeshyămi íti. 7 kumárá-deshṇâḥ. punaḥ-hánaḥ. 8 cit. ná. 9 ní-uptâḥ. vartante. 10 ṛiṇa-vă. 11 tatâpa anyéshâm. 12 dáça ahám. 13 tát. savită ayám. 14 mṛiḷáta. carata abhí. nú astu.

Digitized by Google

manyúr viçatâm árâtir anyó babhrûṇâm prásitau nv àstu ‖ 14 ‖ 5 ‖

35 (861). jagati. 13. 14 trishṭubh.

Ábudhram u tyá índravanto agnáyo jyótir bháranta usháso vyùshṭishu | mahî dyâvâpṛithivî cetatâm ápo 'dyâ devấnâm áva ā́ vṛiṇîmahe ‖ 1 ‖ divásprithivyór áva ā́ vṛiṇîmahe mâtṛ́ṛint síndhûn párvatâñ charyaṇấvataḥ | anâgâstvám sûryam ushā́sam îmahe bhadrám sómaḥ suvânó adyấ kṛiṇotu naḥ ‖ 2 ‖ dyâvâ no adyá pṛithivî́ ánâgaso mahî́ trâyetâṃ suvitā́ya mâtárâ | ushā́ uchánty ápa bâdhatâm aghám svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 3 ‖ iyám na usrā́ prathamā́ sudevyàṃ revát saníbhyo revátî vy ùchatu | âré manyúṃ durvidátrasya dhîmahi svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 4 ‖ prá yấḥ sísrate sûryasya raçmíbhir jyótir bhárantîr usháso vyùshṭishu | bhadrā́ no adyá çrávase vy ùchata svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 5 ‖ 6 ‖

anamîvấ ushásа ā́ carantu na úd agnáyo jihatâṃ jyótishâ bṛihát | ā́yukshâtâm açvínâ tû́tujiṃ ráthaṃ svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 6 ‖ çréshṭhaṃ no adyá savitar váreṇyam bhâgám ā́ suva sá hí ratnadhā́ ási | râyó jánitrîṃ dhishâṇâm úpa bruve svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 7 ‖ pípartu mâ tád ṛitásya pravā́canaṃ devấnâṃ yán manushyấ ámanmahi | víçvâ íd usrā́ḥ spáḷ úd eti sûryaḥ svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 8 ‖ adveshó adyá barhíshaḥ stárîmaṇi grā́vṇâṃ yóge mánmanaḥ sádha îmahe | âdityā́nâṃ çármaṇi sthā́ bhuraṇyasi svasty àgníṃ samidhânám îmahe

---

35, 1 tyé. mahî-dyâvâpṛithivî *iti*. adyá. 2 çaryaṇấ-vataḥ. ushā́sam. adyá. 3 pṛithivî́-mahî *iti*. uchánti. svastí agním. 4 ví uchatu. 5 bhadrā́ḥ. ví uchata. 6 áyukshâtâm. 8 yát. 9 sádhe. sthā́ḥ.

Digitized by Google

‖ 9 ‖ ā́ no barhíḥ sadhamā́de bṛihád diví devā́ñ íḷe sâdáyâ saptá hótṛîn | índram mitráṃ váruṇaṃ sâtáye bhágaṃ svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 10 ‖ 7 ‖

tá âdityâ ā́ gatâ sarvátâtaye vṛidhé no yajnám avatâ sajoshasaḥ | bṛíhaspátim pûshā́ṇam açvínâ bhágaṃ svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 11 ‖ tán no devâ yachata supravâcanáṃ chardír âdityâḥ subháraṃ nṛipā́yyam | páçve tokā́ya tánayâya jîváse svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 12 ‖ víçve adyá marúto víçva ûtī́ víçve bhavantv agnáyaḥ sámiddhâḥ | víçve no devā́ ávasā́ gamantu víçvam astu dráviṇaṃ vā́jo asmé ‖ 13 ‖ yáṃ devâsó 'vatha vā́jasâtau yáṃ tráyadhve yám pipṛithā́ty áṅhaḥ | yó vo gopîthé ná bhayásya véda té syâma devávîtaye turâsaḥ ‖ 14 ‖ 8 ‖

36 (862). jagati. 13. 14 trishṭubh.

Ushā́sânáktâ bṛihatī́ supéçasâ dyā́vâkshā́mâ váruṇo mitró aryamā́ | índraṃ huve marútaḥ párvatâñ apá âdityā́n dyā́vâpṛithivī́ apáḥ svàḥ ‖ 1 ‖ dyaúç ca naḥ pṛithivī́ ca prácetasa ṛitávarî rakshatâm áṅhaso rishā́ḥ | mā́ durvidátrâ nírṛitir na îçata tád devā́nâm ávo adyā́ vṛiṇîmahe ‖ 2 ‖ víçvasmân no áditiḥ pâtv áṅhaso mâtā́ mitrásya váruṇasya revátaḥ | svàrvaj jyótir avṛikā́m naçîmahi tád devā́nâm — ‖ 3 ‖ grā́vâ vádann ápa rákshāṅsi sedhatu dushvápnyaṃ nírṛitiṃ víçvam atríṇam | âdityā́m çárma marútâm açîmahi tád devā́nâm — ‖ 4 ‖ éndro barhíḥ sī́datu pínvatâm íḷâ bṛíhaspátiḥ sā́mabhir ṛikvó arcatu | supraketáṃ jîváse mánma dhîmahi tád devā́nâm — ‖ 5 ‖ 9 ‖

35, 10 sâdáya. 11 tá — sarvátâtaye = 106, 2. avata. 12 tát. devâḥ. 13 víçve ûtī́. ávasā ā́. 14 devâsaḥ ávatha. pipṛithā́ áti. — 36, 1 ushāsânáktâ bṛihatī́ *iti*. dyā́vâpṛithivī́ *iti*. 2 prá-cetasâ ṛitávari *ity* ṛitá-vari. adyá. 3 víçvasmât. svàḥ-vat. 4 duḥ-svápnyam. 5 ā́ índraḥ.

Digitized by Google

divispṛíçam yajnám asmâkam açvinâ jîrâdhvaram kṛiṇutam sumnám ishṭáye | prâcînaraçmim âhutam ghṛiténa tád devâsâm — ‖ 6 ‖ úpa hvaye suhávam mârutam ganám pâvakám ṛishvám sakhyâya çambhúvam | râyás póshaṃ saucravasâya dhîmahi tád devâsâm — ‖ 7 ‖ apâm péruṃ jîvádhanyam bharâmahe devâvyàṃ suhávam adhvaraçríyam | suraçmím sómam indriyám yamîmahi tád devâsâm — ‖ 8 ‖ sanéma tát susanitâ sanitvabhir vayám jîvâ jîváputrâ ánâgasaḥ | brahmadvísho víshvag éno bharerata tád devâsâm — ‖ 9 ‖ yé sthâ mánor yajníyâs té çṛiṇotana yád vo devâ îmahe tád dadâtana | jaítram krátum rayimád vîrávad yáças tád devâsâm — ‖ 10 ‖ 10 ‖

mahád adyá mahatâm â vṛiṇîmahé 'vo devâsâm bṛihatâm anarvâṇâm | yáthâ vásu vîrájâtaṃ náçâmahai tád devâsâm — ‖ 11 ‖ mahó agnéḥ samidhânásya çármaṇy ánâgâ mitré váruṇe svastáye | créshṭhe syâma savitúḥ sávîmani tád devâsâm — ‖ 12 ‖ yé savitúḥ satyásavasya víçve mitrásya vraté váruṇasya devâḥ | té saúbhagaṃ vîrávad gómad ápno dádhâtana dráviṇaṃ citrám asmé ‖ 13 ‖ savitâ paççâtât savitâ purástât savitóttaraâttât savitâdharâttât | savitâ naḥ suvatu sarvátâtiṃ savitâ no râsatâṃ dîrghám âyuḥ ‖ 14 ‖ 11 ‖

37 (863). jagatî. 10 trishṭubh.

Námo mitrásya váruṇasya cákshase mahó devâya tád ṛitám saparyata | dûredṛíçe devájâtâya ketáve divás putrâya sûryâya çaṁsata ‖ 1 ‖ sâ mâ satyóktiḥ pári pâtu viçváto

---

36, 6 jirá-adhvaram. 9 jîvâḥ. 10 sthá. 11 vṛiṇîmahe ávaḥ. 12 ánâgâḥ. 14 savitâ uttaraâttât savitâ adharâttât. — 37, 1 dûre-dṛíçe. 2 satyá-uktiḥ.

Digitized by Google

dyâvâ ca yátra tatánann áhâni ca | víçvam anyán ní viçate yád éjati viçvâhâpo viçvâhód eti sûryaḥ ‖ 2 ‖ ná te ádevaḥ pradívo ní vâsate yád etaçébhiḥ pataraí ratharyási | prâcînam anyád ánu vartate rája úd anyéna jyótishâ yâsi sûrya ‖ 3 ‖ yénâ sûrya jyótishâ bâdhase támo jágac ca víçvam udiyárshi bhânúnâ | ténâsmád víçvâm ánirâm ánâhutim ápâmîvâm ápa dushvápnyaṃ suva ‖ 4 ‖ víçvasya hí préshito rákshasi vratám áheḷayann uccárasi svadhâ ánu | yád adyá tvâ sûryopabrávâmahai táṃ no devâ ánu maṁsîrata krátum ‖ 5 ‖ táṃ no dyâvâpṛithivî tán na âpa índraḥ çriṇvantu marúto hávaṃ vácaḥ | mâ çûne bhûma sûryasya saṃdṛíçi bhadráṃ jîvanto jaraṇâm açîmahi ‖ 6 ‖ 12 ‖

viçvâhâ tvâ sumánasaḥ sucákshasaḥ prajâvanto anamîvâ ánâgasaḥ | udyántaṃ tvâ mitramaho divé-dive jyóg jîvâḥ práti paçyema sûrya ‖ 7 ‖ máhi jyótir bíbhratam tvâ vicakshaṇa bhâsvantaṃ cákshushe-cakshushe máyaḥ | âróhantam bṛihatáḥ pâjasas pári vayáṃ jîvâḥ práti paçyema sûrya ‖ 8 ‖ yásya te víçvâ bhúvanâni ketúnâ prá cérate ní ca viçánte aktúbhiḥ | anâgâstvéna harikeça sûryâhnâhnâ no vásyasâ-vasyasód ihi ‖ 9 ‖ çáṃ no bhava cákshasâ çáṃ no áhnâ çám bhânúnâ çáṃ himâ çáṃ ghṛiṇéna | yáthâ çám ádhvañ chám ásad duroṇé tát sûrya dráviṇaṃ dhehi citrám ‖ 10 ‖ asmâkam devâ ubháyâya jánmane çárma yachata dvipáde cátushpade | adát píbad ûrjáyamânam âçitaṃ tád asmé çáṃ yór arapó dadhâtana ‖ 11 ‖ yád vo devâç cakṛimá jihváyâ gurú mánaso vâ práyutî devahéḷanam | árâvâ yó no abhí duchunâyáte tásmin tád éno vasavo ní dhetana ‖ 12 ‖ 13 ‖

37, 2 anyát. viçvâhâ âpaḥ viçvâhâ út. 3 pataraḥ. 4 yéna. jágat. téna asmát. âpa ámîvâm. 5 prá-ishitaḥ. ut-cárasi. sûrya upa -brávâmahai. 6 tát naḥ. 9 ca îrate. sûrya áhnâ-ahnâ. vásyasâ -vasyasâ út. 10 çám ásat.

Digitized by Google

38 (864). jagatî.

Asmín na indra pṛitsutaú yáçasvati çímîvati kráṇdasi práva sâtáye | yátra góshâtâ dhṛishitéshu khâdíshu víshvak pátanti didyávo nṛishâhye || 1 || sá naḥ kshumántaṃ sádane vy ûrṇuhi góarṇasaṃ rayím indra çravâyyam | syâma te jáyataḥ çakra medíno yáthâ vayám uçmási tád vaso kṛidhi || 2 || yó no dâsa âryo vâ purushṭutâdeva indra yudháye cíketati | asmâbhish ṭe sushâhâḥ santu çátravas tváyâ vayáṃ tân vanuyâma saṃgamé || 3 || yó dabhrébhir hávyo yáç ca bhûribhir yó abhîke varivovín nṛishâhye | táṃ vikhâdé sásnim adyá çrutáṃ náram arvâñcam índram ávase karâmahe || 4 || svavṛíjaṃ hí tvâm ahám indra çuçrávânânudáṃ vṛishabha radhracódanam | prá muñcasva pári kútsâd ihâ gahi kím u tvâvân mushkáyor baddhá âsate || 5 || 14 ||

39 (865). jagatî. 14 trishṭubh.

Yó vâm párijmâ suvṛíd açvinâ rátho doshâm ushâso hávyo havíshmatâ | çaçvattamâsas tám u vâm idáṃ vayám pitúr ná nâma suhávaṃ havâmahe || 1 || codáyataṃ sûnṛítâḥ pínvataṃ dhíya út púraṃdhîr îrayataṃ tád uçmasi | yaçásam bhâgáṃ kṛiṇutaṃ no açvinâ sómaṃ ná châru maghávatsu nas kṛitam || 2 || amâjúraç cid bhavatho yuvám bhágo 'nâçóç cid avitârâpamásya cit | andhásya cin nâsatyâ kṛiçásya cid yuvâm íd âhur bhishájâ rutásya cit || 3 || yuváṃ cyávânaṃ sanáyaṃ yáthâ rátham púnar yúvânaṃ caráthâya takshathuḥ | níṣh ṭaugryám ûhathur adbhyás

---

38, 1 prá ava. gó-sâtâ. 2 ví ûrṇuhi. 3 puru-stuta ádevaḥ. asmâbhiḥ te su-sáhâḥ. 4 varivaḥ-vít nṛi-sáhye. 5 sva-vṛ́jam. çuçráva ananu-dám. ihá á. — 39, 1 ushásaḥ. 3 amâ-júraḥ. avitâra apamásya. cit nâsatyâ. 4 níḥ taugryám.

Digitized by Google

pári víçvét tấ vâṃ sávaneshu pravấcyâ ‖ 4 ‖ purấṇâ vâṃ vîryâ prá bravâ jáné 'tho hâsathur bhishájâ mayobhúvâ | tấ vâṃ nú návyâv ávase karâmahe 'yáṃ nâsatyâ çrád árir yáthâ dádhat ‖ 5 ‖ 15 ‖

iyáṃ vâm ahve çṛiṇutám me açvinâ putrấyeva pitárâ máhyaṃ çikshatam | ánâpir ájnâ asajâtyấmatiḥ purấ tásyâ abhíçaster áva spṛitam ‖ 6 ‖ yuváṃ ráthena vimadấya çundhyúvaṃ ny ûhathuḥ purumitrásya yóshaṇâm | yuváṃ hávaṃ vadhrimatyấ agachataṃ yuváṃ súshutiṃ cakrathuḥ púraṃdhaye ‖ 7 ‖ yuváṃ víprasya jaraṇấm upeyúshaḥ púnaḥ kalér akṛiṇutaṃ yúvad váyaḥ | yuváṃ vándanam ṛiçyadấd úd ûpathur yuváṃ sadyó viçpálâm étave kṛithaḥ ‖ 8 ‖ yuváṃ ha rebháṃ vṛishaṇâ gúhâ hitám úd airayatam mamṛivấṅsam açvinâ | yuvám ṛibîsam utá taptám átraya ómanvantaṃ cakrathuḥ saptávadhraye ‖ 9 ‖ yuváṃ çvetám pedáve 'çvinấçvaṃ navábhir vấjair navatî́ ca vâjínam | carkṛityaṃ dadathur drâvayátsakham bhágaṃ ná nṛíbhyo hávyam mayobhúvam ‖ 10 ‖ 16 ‖

ná tám râjânâv adite kútaç caná nấṅho açnoti duritáṃ nákir bhayám | yám açvinâ suhavâ rudravartanî purorathám kṛinuthâḥ pátnyâ sahá ‖ 11 ‖ ấ téna yâtam mánaso jávîyasâ ráthaṃ yáṃ vâm ṛibhávaç cakrúr açvinâ | yásya yóge duhitấ jấyate divá ubhé áhanî sudíne vivásvataḥ ‖ 12 ‖ tấ vartír yâtaṃ jayúshâ ví párvatam ápinvataṃ çayáve dhenúm açvinâ | vṛíkasya cid vártikâm antár âsyâd yuváṃ çácîbhir grasitấm amuñcatam ‖ 13 ‖ etáṃ vâṃ stómam açvi-

---

39, 4 víçvâ ít. Vgl. 117, 13. 118, 6. 51, 13. 5 brava jáne átho *iti* ha âsathuḥ. 6 putráya-iva. ájnâḥ asajâtyấ ámatiḥ. 7 ní úhathuḥ. Vergl. 117, 20. 116, 13. sú-sutim. 8 upa-iyúshaḥ. 9 átraye. 10 açvinâ áçvam. dravayát-sakham. 11 ná áṅhaḥ. 12 ubhé -áhanî-sudíne *iti*. 13 vgl. 116, 14. 22.

Digitized by Google

nâv akarmâtakshâma bhṛígavo ná rátham | ny àmṛikshâma yóshaṇâṃ ná márye nítyaṃ ná sûnúṃ tánayaṃ dádhânâḥ || 14 || 17 ||

40 (866). jagatî.

Ráthaṃ yấntaṃ kúha kó ha vâṃ narâ práti dyumántaṃ suvitấya bhûshati | prâtaryấvâṇaṃ vibhvàṃ viçé-viçe vástor-vastor váhamânaṃ dhiyấ çámi || 1 || kúha svid doshấ kúha vástor açvínâ kúhâbhipitvấm karataḥ kúhoshatuḥ | kó vâṃ çayutrấ vidhávéva deváram máryaṃ ná yóshâ kṛiṇute sadhástha ấ || 2 || prâtár jarethe jaraṇéva kấpayâ vástor-vastor yajatấ gachatho gṛihám | kásya dhvasrấ bhavathaḥ kásya vâ narâ râjaputréva sávanấva gachathaḥ || 3 || yuvấm mṛigéva vâraṇấ mṛiganyávo doshấ vástor haviśhâ ní hvayâmahe | yuvấm hótrâm ṛituthấ júhvate naréshaṃ jánâya vahathaḥ çubhas patî́ || 4 || yuvấṃ ha ghóshâ páry açvinâ yatî́ rấjna ûce duhitấṛiché vâṃ narâ | bhûtám me áhna utá bhûtam aktávé 'çvâvate rathíne çaktam árvate || 5 || 18 ||

yuvấm kavî́ shṭhaḥ páry açvinâ ráthaṃ víço ná kútso jaritúr naçâyathaḥ | yuvór ha mákshâ páry açvinâ mádhv âsấ bharata nishkṛitâṃ ná yóshaṇâ || 6 || yuvấm ha bhujyúṃ yuvám açvinâ váçaṃ yuvấm çiñjâram uçánâm úpârathuḥ | yuvó rárâvâ pári sakhyám âsate yuvór ahám ávasâ sumnám ấ cake || 7 || yuvấm ha kṛiçấm yuvám açvinâ çayúṃ yuvấm vidhántaṃ vidhávâm urushyathaḥ | yuvấṃ sanibhyaḥ sta-

---

39, 14 akarma átakshâma. ní amṛikshâma. — 40, 1 prâtaḥ-yâvânam. 2 kúha abhi-pitvám. kúha ûshatuḥ. çayu-trấ vidhávâ-iva. sadhá-sthe. 3 jarethe *iti* jaraṇấ-iva. râjaputrấ-iva sávanâ áva. 4 mṛigấ-iva. narâ íśham. 5 áhne. aktáve áçva-vate. 6 sthaḥ. 7 úpa árathuḥ yuvóḥ.

Digitized by Google

náyantam açvinâpa vrajám ûrṇuthaḥ saptâsyam ‖ 8 ‖ jánishṭa yóshâ patáyat kanînakó ví cărúhan vîrúdho daṅsánâ ánu | ăsmai rîyante nivanéva síndhavo 'smâ áhne bhavati tát patitvanám ‖ 9 ‖ jîvám rudanti ví mayante adhvaré dîrghăm ánu prásitim dîdhiyur náraḥ | vâmám pitṛíbhyo yá idáṃ sameriré máyaḥ pátibhyo jánayaḥ parishváje ‖ 10 ‖ 19 ‖

ná tásya vidma tád u shú prá vocata yúvâ ha yád yuvatyâḥ kshéti yónishu | priyósriyasya vṛishabhásya retíno gṛihám gamemâçvinâ tád uçmasi ‖ 11 ‖ ă vâm agant sumatír vâjinîvasû ny àçvinâ hṛitsú kămâ ayaṅsata | *ábhûtam gopă mithună çubhas patî priyă aryamṇó dúryâṅ açîmahi ‖ 12 ‖ tă mandasână mánusho duroṇá ă dhattám rayím sahávîram vacasyáve | kṛitám tîrthám suprapâṇám çubhas patî sthâṇúm patheshṭhăm ápa durmatím hatam ‖ 13 ‖ kvà svid adyá katamăsv açvinâ vikshú dasră mâdayete çubhás pátî | ká îm ní yeme katamásya jagmatur víprasya vâ yájamânasya vâ gṛihám ‖ 14 ‖ 20 ‖

41 (867). jagatî.

Samânám u tyám puruhûtám ukthyàm ráthaṃ tricakrám sávanâ gánigmatam | párijmânam vidathyàm suvṛiktíbhir vayám vyùshṭâ usháso havâmahe ‖ 1 ‖ prâtaryújam nâsatyădhi tishṭhathaḥ prâtaryăvâṇam madhuvâhanam rátham | víço yéna gáchatho yájvarîr narâ kîréç cid yajnám hótṛimantam açvinâ ‖ 2 ‖ adhvaryúm vâ mádhupâṇim su-

---

40, 8 açvinâ ápa. saptá-âsyam. 9 ca áruhan. ă asmai. nivanâ -iva. asmaí. 10 yé. pari-sváje. 11 sú. priyá-usriyasya. gamema açvinâ. 12 ní açvinâ. 13 tă — ă = 676, 2. su-prapânám. pathe-sthăm. — 41, 1 ví-ushṭau. 2 nâsatyâ ádhi. prâtaḥ-yăvânam.

Digitized by Google

hástyam agnídham vâ dhṛitádakshaṃ dámûnasam | víprasya vâ yát sávanâni gáchathó 'ta ấ yâtam madhupéyam açvinâ || 3 || 21 ||

42 (868). trishṭubh.

Ásteva sú pratarâṃ lấyam ásyan bhűshann iva prá bharâ stómam asmai | vâcấ viprâs tarata vấcam aryó ní râmaya jaritaḥ sóma índram || 1 || dóhena gấm úpa çikshâ sákhâyam prá bodhaya jaritar jârám índram | kóçaṃ ná pûrṇáṃ vásunâ nyṛishṭam ấ cyâvaya maghadéyâya çűram || 2 || kím aṅgá tvâ maghavan bhojám âhuḥ çiçîhí mâ çiçayáṃ tvâ çṛiṇomi | ápnasvatî máma dhîr astu çakra vasuvídam bhágam indrấ bharâ naḥ || 3 || tvấṃ jánâ mamasatyéshv indra saṃtasthânấ ví hvayante samîké | átrâ yújaṃ kṛiṇute yó havíshmân nấsunvatâ sakhyáṃ vashṭi çűraḥ || 4 || dhánaṃ ná syandrám bahulấṃ yó asmai tîvrấnt sómâñ âsunóti práyasvân | tásmai çátrûnt sutúkân prâtár áhno ní sváshṭrân yuváti hánti vṛitrám || 5 || 22 ||

yásmin vayáṃ dadhimấ çáṅsam índre yáḥ çiçrấya maghávâ kấmam asmé | ârấc cit sán bhayatâm asya çátrur ny àsmai dyumnấ jányâ namantâm || 6 || ârấc chátrum ápa bâdhasva dûrám ugró yáḥ çámbaḥ puruhûta téna | asmé dhehi yávamad gómad indra kṛidhî dhíyaṃ jaritré vấjaratnâm || 7 || prá yám antár vṛishasavấso ágman tîvrấḥ sómâ bahulấntâsa índram | nấha dâmấnam maghávâ ní yaṅsan ní sunvaté vahati bhűri vâmám || 8 || utá prahấm atidîvyâ

41, 3 gáchathaḥ átaḥ. — 42, 1 ástâ-iva. bhara. ramaya. sóme. 2 çiksha. ní-ṛishṭam. cyavaya. 3 indra ấ bhara. 4 jánâḥ mama-satyéshu. sam-tasthânâḥ. átra. ná ásunvatâ. 5 su-áshṭrân. 6 dadhimá. ârất. ní asmai. 7 ârất çátrum. kṛidhí. 8 sómâḥ bahulá -antâsaḥ. ná áha. yaṅsat. 9 ati-dîvya.

Digitized by Google

jayâti kṛitáṃ yác chvaghnî vicinóti kálé | yó devákâmo ná dhánâ runaddhi sám ít táṃ râyấ sṛijati svadhấvân || 9 || góbhish ṭaremấmatiṃ durévâṃ yávena kshúdham puruhûta víçvâm | vayáṃ rấjabhiḥ prathamấ dhánâny asmấkena vṛijánenâ jayema || 10 || bṛíhaspátir naḥ pári pâtu paççấd utóttarasmâd ádharâd aghâyóḥ | índraḥ purástâd utá madhyató naḥ sákhâ sákhibhyo várivaḥ kṛiṇotu || 11 || 23 ||

Ṭṛitiyo 'nuvâkaḥ.

43 (869). jagatî. 10. 11 trishṭubh.

Áchâ ma índram matáyaḥ svarvídaḥ sadhrîcîr víçvâ uçatîr anûshata | pári shvajante jánayo yáthâ pátim máryaṃ ná çundhyúm maghávânam ûtáye || 1 || ná ghâ tvadríg ápa veti me mánas tvé ít kấmam puruhûta çiçraya | rấjeva dasma ní shadó 'dhi barhíshy asmínt sú sóme 'vapấnam astu te || 2 || vishûvṛíd índro ámater utá kshudháḥ sá íd râyó maghávâ vásva îçate | tásyéd imé pravaṇé saptá síndhavo váyo vardhanti vṛishabhásya çushmíṇaḥ || 3 || váyo ná vṛikshấṃ supalâçám ấsadant sómâsa índram mandínaç camûshádaḥ | praíshâm ánîkaṃ çávasâ dávidyutad vidát svàr mánave jyótir ấryam || 4 || kṛitáṃ ná çvaghnî ví cinoti dévane saṃvárgaṃ yán maghávâ sûryaṃ jáyat | ná tát te anyó ánu vîryàṃ çakan ná purâṇó maghavan nótá nûtanaḥ || 5 || 24 ||

víçaṃ-viçam maghávâ páry açâyata jánânâṃ dhénâ avacấkaçad vṛishâ | yásyấha çakráḥ sávaneshu ráṇyati sá tîvraíḥ sómaiḥ sahate pṛitanyatáḥ || 6 || ấpo ná síndhum abhí

42, 9 yát çva-ghnî. 10 góbhiḥ tarema ámatim. vṛijánena. 11 utá út-tarasmât. agha-yóḥ. — 43, 1 ácha me. svajante. 2 gha. tvé *iti*. rấjâ-iva. ní sadaḥ ádhi. 3 vishu-vṛít. tásya ít. 4 ấ asadan. camû-sádaḥ prá eshâm. 5 yát. çakat. ná utá. 6 yásya áha.

Digitized by Google

yát samáksharant sómâsa índram kulyâ iva hradám | várdhanti víprâ máho asya sâdane yávam ná vṛishṭír divyéna dấnunâ ‖ 7 ‖ vṛishâ ná kruddháḥ patayad rájaḥsv ấ yó aryápatnîr ákṛiṇod imấ apáḥ | sá sunvaté maghávâ jîrádânavé 'vindaj jyótir mánave havíshmate ‖ 8 ‖ új jâyatâm paraçúr jyótishâ sahá bhûyấ ṛitásya sudúghâ purấṇavát | ví rocatâm arushó bhânúnâ çúciḥ svàr ṇá çukráṃ çuçucîta sátpatiḥ ‖ 9 ‖ góbhish ṭaremấmatiṃ — ‖ 10 ‖ bṛíhaspátir naḥ pári — ‖ 11 ‖ 25 ‖

44 (870). jagatî. 1—3. 10. 11 trishṭubh.

Ấ yâtv índraḥ svápatir mádâya yó dhármaṇâ tûtujânás túvishmân | pratvakshâṇó áti víçvâ sáhâṅsy apâréṇa mahatấ vṛishṇyeṇa ‖ 1 ‖ sushṭhấmâ ráthaḥ suyámâ hárî te mimyáksha vájro nṛipate gábhastau | çî́bhaṃ râjant supáthấ yâby arvấṅ várdhâma te papúsho vṛishṇyâni ‖ 2 ‖ éndravâho nṛipátiṃ vájrabâhum ugrám ugrấsas tavishấsa enam | prátvakshasaṃ vṛishabháṃ satyáçushmam ém asmatrấ sadhamấdo vahantu ‖ 3 ‖ evấ pátiṃ droṇasấcaṃ sácetasam ûrjáḥ skambháṃ dharúṇa ấ vṛishâyase | ójaḥ kṛishva sáṃ gṛibhâya tvé ápy áso yáthâ kenipấnâm inó vṛidhé ‖ 4 ‖ gámann asmé vásûny ấ hí çáṅsishaṃ svâçísham bháram ấ yâhi sominaḥ | tvám îçishe sấsmínn ấ satsi barhíshy anâdhṛishyấ táva pấtrâṇi dhármaṇâ ‖ 5 ‖ 26 ‖

pṛíthak prấyan prathamấ devấhûtayó 'kṛiṇvata çravasyấni dushṭárâ | ná yé çekúr yajníyâṃ nấvam árûham îrmaívá té ny àviçanta képayaḥ ‖ 6 ‖ evaívấpâg ápare santu

43, 7 víprâḥ. sádane. 8 jîrá-dânave ávindat. 9 út. svàḥ ná. — 44, 2 su-sthấmâ. su-páthâ ấ. 3 ấ indra-vâhaḥ. ấ îm. 4 evấ. dharúṇe ấ vṛisha-yase. ke-nipấnâm. 5 su-âçísham. sâḥ asmín. 6 prá áyan prathamấḥ devá-hûtayaḥ ákṛiṇvata. îrmấ evá té ní aviçanta. 7 evá evá ápâk.

Digitized by Google

dûḍhyò 'çvâ yéshâṃ duryújа âyuyujré | itthấ yé prấg úpare sánti dâváne purū́ṇi yátra vayúnâni bhójanâ ‖ 7 ‖ girī́ṇ̃r ájrân réjamânâñ adhârayad dyaúḥ krandad antárikshâṇi kopayat | samîcîné dhishấṇe ví shkabhâyati vríshṇaḥ pîtvấ máda ukthấni çaṁsati ‖ 8 ‖ imám bibharmi súkṛitaṃ te aṅkuçáṃ yénârujấsi maghavañ chaphârújaḥ | asmínt sú te sávane astv okyàṃ sutá ishṭaú maghavan bodhy âbhagaḥ ‖ 9 ‖ góbhish ṭaremấmatiṃ — ‖ 10 ‖ bṛíhaspátir naḥ pári — ‖ 11 ‖ 27 ‖

45 (871). trishṭubh.

Divás pári prathamáṃ jajne agnír asmád dvitī́yam pári jâtávedâḥ | ṭritī́yam apsú nṛimáṇâ ájasram índhâna enaṃ jarate svâdhī́ḥ ‖ 1 ‖ vidmấ te agne tredhấ trayấṇi vidmấ te dhấma víbhṛitâ purutrấ | vidmấ te nấma paramáṃ gúhâ yád vidmấ tám útsaṃ yáta âjagántha ‖ 2 ‖ samudré tvâ nṛimáṇâ apsv àntár nṛicákshâ îdhe divó agna ū́dhan | ṭritī́ye tvâ rájasi tasthivấṅsam apấm upásthe mahishấ avardhan ‖ 3 ‖ ákrandad agníḥ stanáyann iva dyaúḥ kshấmâ rérihad vîrúdhaḥ samañján | sadyó jajnânó ví hī́m iddhó akhyad ấ ródasî bhânúnâ bhâty antáḥ ‖ 4 ‖ çrîṇấm udâró dharúṇo rayîṇấm manîshâṇấm prấrpaṇaḥ sómagopâḥ | vásuḥ sûnúḥ sáhaso apsú rā́jâ ví bhâty ágra ushásâm idhânáḥ ‖ 5 ‖ víçvasya ketúr bhúvanasya gárbha ấ ródasî apṛiṇâj jấyamânaḥ | vîḷúm cid ádrim abhinat parâyáñ jánâ yád agním áyajanta páñca ‖ 6 ‖ 28 ‖

44, 7 √duḥ-dhyàḥ áçvâḥ. 8 samiciné-dhishấṇe *iti* ví skabhâyati. máde. 9 yéna â-rujấsi. çapha-árújaḥ. suté. ấ-bhagaḥ. — 45, 1 su-âdhī́ḥ. 2 vidmấ. 3 ap-sú antáḥ. agne. 4 kshấma. hí ím. 5 ut -árūḷ. pra-árpaṇaḥ. ágre. 6 ấ ródasi — jấyamânaḥ = 314, 5. parâ -yáñ jánâḥ.

Digitized by Google

uçík pâvakó aratíḥ sumedhấ márteshv agnír amṛíto ní dhâyi | íyarti dhûmám arushám bháribhrad úc chukréṇa çocíshâ dyấm ínakshan || 7 || dṛiçánó rukmá urviyấ vy àdyaud durmársham ấyuḥ çriyé rucânáḥ | agnír amṛíto abhavad váyobhir yád enaṃ dyaúr janáyat surétâḥ || 8 || yás te adyá kṛiṇávad bhadraçoce 'pûpám deva ghṛitávantam agne | prá táṃ naya prataráṃ vásyo áchâbhí sumnáṃ devábhaktaṃ yavishṭha || 9 || ấ tám bhaja sauçravaséshv agna ukthá-uktha ấ bhaja çasyámâne | priyáḥ sűrye priyó agnấ bhavâty új jâténa bhinádad új jánitvaiḥ || 10 || tvấm agne yájamânâ ánu dyűn víçvâ vásu dadhire vấryâṇi | tváyâ sahá dráviṇam ichámânâ vrajáṃ gómantam uçíjo ví vavruḥ || 11 || ástâvy agnír narấṃ suçévo vaiçvânará ṛíshibhiḥ sómagopâḥ | adveshé dyấvâpṛithiví huvema dévâ dhattá rayím asmé suvíram || 12 || 29 ||

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

SAPTAMO 'SHṬAKAḤ.

46 (872). trishṭubh.

Prá hótâ jâtó mahấn nabhovín nṛishádvâ sîdad apấm upásthe | dádhir yó dhấyi sá te váyâṅsi yantấ vásûni vidhaté tanûpấḥ || 1 || imáṃ vidhánto apấṃ sadhásthe paçúṃ ná nashṭám padaír ánu gman | gúhâ cátantam uçíjo námobhir ichánto dhîrâ bhṛígavo 'vindan || 2 || imáṃ tritó bhűry

---

45, 7 su-medhâḥ. márteshu — dhâyi = 520, 4. út çukréṇa. 8 ví adyaut. 9 ácha abhí. 10 agne ukthé-ukthe. priyáḥ — bhavâti = 391, 5. út jâténa. út jáni-tvaiḥ. 11 ichámânâḥ. vrájaṃ — vavruḥ = 297, 15. adveshé — suvíram = 780, 10. — 46, 1 nabhaḥ-vít nṛi-sádvâ. 2 imáṃ — sadhásthe = 195, 2. dhîráḥ.

Digitized by Google

avindad ichán vaibhûvasó mûrdhány ághnyâyâḥ | sá çévṛidho jâtá ā́ harmyéshu nā́bhir yúvâ bhavati rocanásya || 3 || mandráṃ hótâram uçíjo námobhiḥ prā́ñcaṃ yajnáṃ netā́ram adhvarā́ṇâm | viçā́m akṛiṇvann aratím pâvakáṃ havyavā́haṃ dádhato mā́nusheshu || 4 || prá bhûr jáyantam mahā́ṃ vipodhā́m mûrā́ ámûram purā́ṃ darmā́ṇam | náyanto gárbhaṃ vanā́ṃ dhíyaṃ dhur híriçmaçruṃ nā́rvâṇaṃ dhánarcam || 5 || 1 ||

ní pastyā́su tritáḥ stabhûyán párivîto yónau sîdad antáḥ | átaḥ saṃgṛíbhyâ viçā́ṃ dámûnâ vídharmaṇâyantraír îyate nṛī́n || 6 || asyā́járâso damā́m arítrâ arcáddhûmâso agnáyaḥ pâvakā́ḥ | çvitîcáyaḥ çvâtrā́so bhuraṇyávo vanarshádo vâyávo ná sómâḥ || 7 || prá jihváyâ bharate vépo agníḥ prá vayúnâni cétasâ pṛithivyā́ḥ | tám âyávaḥ çucáyantam pâvakám mandráṃ hótâraṃ dadhire yájishṭham || 8 || dyā́vâ yám agním pṛithivī́ jánishṭâm ā́pas tváshṭâ bhṛígavo yáṃ sáhobhiḥ | îḷényam prathamám mâtaríçvâ devā́s tatakshur mánave yájatram || 9 || yáṃ tvâ devā́ dadhiré havyavā́ham puruspṛího mā́nushâso yájatram | sá yā́mann agne stuvaté váyo dhâḥ prá devayán yaçásaḥ sáṃ hí pûrvī́ḥ || 10 || 2 ||

47 (873). trishṭubh.

Jagṛibhmā́ te dákshiṇam indra hástaṃ vasûyávo vasupate vásûnâm | vidmā́ hí tvâ gópatiṃ çûra gónâm asmábhyaṃ citráṃ vṛíshaṇaṃ rayíṃ dâḥ || 1 || svâyudháṃ svávasaṃ sunîtháṃ cátuḥsamudraṃ dharúṇaṃ rayîṇā́m | car-

---

46, 3 vaibhu-vasáḥ. çé-vṛidhaḥ. 5 vipaḥ-dhā́m. ná árvâṇam. dhána-arcam. 6 stabhu-yán. sam-gṛíbhya. dámûnâḥ ví-dharmaṇâ ayantraíḥ. 7 asyá ajárâsaḥ. arcát-dhûmâsaḥ. vana-sádaḥ. 9 pṛithivī́ *iti*. 10 devā́ḥ. — 47, 1 jagṛibhmá. vidmá. 2 su-ávasam.

Digitized by Google

kṛityaṃ çáṅsyam bhŭrivâram asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 2 ‖ subráhmâṇaṃ devávantam bṛihántam urúṃ gabhîrám pṛithúbudhnam indra | çrutáṛishim ugrám abhimâtishâham asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 3 ‖ sanádvâjaṃ vípravîraṃ tárutraṃ dhanaspṛítaṃ çûçuvâṅsaṃ sudáksham | dasyuhánam pûrbhídam indra satyám asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 4 ‖ áçvâvantaṃ rathínaṃ vîrávantaṃ sahasríṇaṃ çatínaṃ vâjam indra | bhadrávrâtaṃ vípravîraṃ svarshâm asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

prá saptágum ṛitádhîtiṃ sumedhâm bṛíhaspátim matír áchâ jigâti | yá âṅgirasó námasopasádyo 'smábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 6 ‖ vánîvâno máma dûtâsa índraṃ stómâç caranti sumatîr iyânâḥ | hṛidispṛíço mánasâ vacyámânâ asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 7 ‖ yát tvâ yâmi daddhí tán na indra bṛihántaṃ kshâyam ásamaṃ jánânâm | abhí tád dyâvâpṛithivî gṛiṇîtâm asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 8 ‖ 4 ‖

48 (874). jagati. 7. 10. 11 trishṭubh.

Ahám bhuvaṃ vásunaḥ pûrvyás pátir ahám dhánâni sám jayâmi çáçvataḥ | mâm havante pitáraṃ ná jantávo 'hám dâçúshe ví bhajâmi bhójanam ‖ 1 ‖ ahám índro ródho váksho átharvaṇas tritâya gâ ajanayam áher ádhi | ahám dásyubhyaḥ pári ṇrimṇám â dade gotrâ çíkshan dadhîcé mâtaríçvane ‖ 2 ‖ máhyaṃ tváshṭâ vájram atakshad âyasám máyi devâso 'vṛijann ápi krátum | mámâníkaṃ sŭryasyeva dushṭáram mâm âryanti kṛiténa kártvena ca ‖ 3 ‖ ahám

47, 3 çrutá-ṛishim. abhimâti-sáham. 6 ácha. námasâ upa-sádyaḥ. 8 tát. — 48, 3 máma ánikam sŭryasya-iva.

Digitized by Google

etáṃ gavyáyam áçvyam paçúm purîshíṇaṃ sáyakenâ hiraṇyáyam | purú sahásrâ ní çiçâmi dâçúshe yán mâ sómâsa ukthíno ámandishuḥ || 4 || ahám índro ná párâ jigya íd dhánaṃ ná mṛityávé 'va tasthe kádâ caná | sómam ín mâ sunvánto yâcatâ vásu ná me pûravaḥ sakhyé rishâthana || 5 || 5 ||

ahám etâñ châçvasato dvâ-dvéndraṃ yé vájraṃ yudháyé 'kṛiṇvata | âhváyamânâñ áva hánmanâhanaṃ dṛiḷhâ vádann ánamasyur namasvínaḥ || 6 || abhîdám ékam éko asmi nishshâḷ abhî dvâ kím u tráyaḥ karanti | khále ná parshân práti hanmi bhûri kím mâ nindanti çátravo 'nindrâḥ || 7 || ahám guñgúbhyo atithigvám íshkaram íshaṃ ná vṛitratúraṃ vikshú dhârayam | yát parṇayaghná utá vâ karañjahé prâhám mahé vṛitrahátye áçuçravi || 8 || prá me námî sâpyá ishé bhujé bhûd gávâm éshe sakhyâ kṛiṇuta dvitâ | didyúṃ yád asya samithéshu manháyam âd íd enaṃ çáṅsyam ukthyàṃ karam || 9 || prá némasmin dadṛiçe sómo antár gopâ némam âvír asthâ kṛiṇoti | sá tigmáçṛiṅgaṃ vṛishabháṃ yúyutsan druhás tasthau bahulé baddhó antáḥ || 10 || âdityânâṃ vásûnâṃ rudríyâṇâṃ devó devânâṃ ná minâmi dhâma | té mâ bhadráya çávase tatakshur áparâjitam ástṛitam áshâḷham || 11 || 6 ||

49 (875). jagati. 2. 11 trishṭubh.

Ahám dâṃ gṛiṇaté pûrvyaṃ vásv ahám bráhma kṛiṇavam máhyaṃ várdhanam | ahám bhuvaṃ yájamânasya coditâyajvanaḥ sâkshi víçvasmin bháre || 1 || mâṃ dhur índraṃ

48, 4 sáyakena. purú. yát. 5 jigye. mṛityáve áva. ít. yâcata. 6 çáçvasataḥ dvâ-dvâ índram. yudháye ákṛiṇvata. hánmanâ ahanam. 7 abhí idám. nishshâṭ abhí. 8 parṇaya-ghné. karañja-hé prá ahám. 10 gopâḥ. — 49, 1 coditâ áyajvanaḥ.

Digitized by Google

nắma devátâ diváç ca gmáç câpắm ca jantávaḥ | ahám hárî vṛíshaṇâ vívratâ raghŭ ahám vájram çávase dhṛishṇv ắ dade ‖ 2 ‖ ahám átkam kaváye çiçnathaṃ háthair ahám kútsam âvam âbhír ûtíbhiḥ | ahám çúshṇasya çnáthitâ vádhar yamaṃ ná yó rará ắryam nắma dásyave ‖ 3 ‖ ahám pitéva vetasŭ́r abhíshṭaye túgram kútsâya smádibham ca randhayam | ahám bhuvam yájamânasya râjáni prá yád bháre túјaye ná priyắdhṛíshe ‖ 4 ‖ ahám randhayam mṛígayam çrutárvaṇe yán mắjihîta vayúnâ canắnushák | ahám veçám namrám âyáve 'karam ahám sávyâya pắḍgribhim arandhayam ‖ 5 ‖ 7 ‖

ahám sá yó návavâstvam bṛihádratham sám vṛitréva dắsam vṛitrahắrujam | yád vardháyantam pratháyantam ânushág dûré pâré rájaso rocanắkaram ‖ 6 ‖ ahám sŭ́ryasya pári yâmy âçúbhiḥ praítaçébhir váhamâna ójasâ | yán mâ sâvó mánusha ắha nirṇíja ṛídhak kṛishe dắsam kṛítvyam háthaiḥ ‖ 7 ‖ ahám saptahắ náhusho náhushṭaraḥ prắçrâvayam çávasâ turváçam yádum | ahám ny ànyám sáhasâ sáhas karam náva vrắdhato navatím ca vakshayam ‖ 8 ‖ ahám saptá sraváto dhârayam vṛíshâ dravitnváḥ pṛithivyắm sîrắ ádhi | ahám árṇâṅsi ví tirâmi sukrátur yudhắ vidam mánave gâtúm ishṭáye ‖ 9 ‖ ahám tád âsu dhârayam yád âsu ná deváç caná tváshṭắdhârayad rúçat | spârhám gávâm ŭ́dhaḥsu vakshánâsv ắ mádhor mádhu çvắtryam sómam âçíram ‖ 10 ‖ evắ devắñ índro vivye nṛ́n prá cyautnéna maghávâ satyárâdhâḥ | víçvét tắ te harivaḥ çacîvo 'bhí turắsaḥ svayaço gṛiṇanti ‖ 11 ‖ 8 ‖

49, 2 ca apắm. raghŭ *iti*. dhṛishṇú. 3 vádhaḥ. raré. 4 pitắ -iva. smát-ibham. priyắ â-dhṛíshe. 5 yát mâ ájihîta vayúnâ caná ânushák. pắṭ-gribhim. 6 vṛitrắ-iva. vṛitra-hắ árujam. rocanắ ákaram. 7 prá etaçébhiḥ. yát. niḥ-níje. 8 prá açravayam. ní anyám. 10 tváshṭâ ádhârayat. 11 evá. víçvâ ít.

50 (876). jagatī. 3—5 triṣṭubh.

Prá vo mahé mándamânâyándhasó 'rcâ viçvắnarâya viçvâbhúve | índrasya yásya súmakhaṃ sáho máhi çrávo nṛimṇáṃ ca ródasî saparyátaḥ || 1 || só cin nú sákhyâ náryaináḥ stutáç carkṛítya índro mắvate náre | víçvâsu dhûrshú vâjakṛítyeshu satpate vṛitré vâpsv àbhí çûra mandase || 2 || ké té nára indra yé ta ishé yé te sumnáṃ sadhanyàm íyakshân | ké te vắjâyâsuryâya hinvire ké apsú svâsûrvârâsu paúṃsye || 3 || bhúvas tvám indra bráhmaṇâ mahắn bhúvo víçveshu sávaneshu yajníyaḥ | bhúvo nṛ́ñç cyautnó víçvasmin bháre jyéshṭhaç ca mántro viçvacarshaṇe || 4 || ávâ nú kaṃ jyắyân yajnávanaso mahī́ṃ ta ómâtrâṃ kṛishṭáyo viduḥ | áso nú kam ajáro várdhâç ca víçvéd etắ sávanâ tûtumắ kṛishe || 5 || etắ víçvâ sávanâ tûtumắ kṛishe svayáṃ sûno sahaso yắni dadhishé | várâya te pắtraṃ dhármaṇe tánâ yajnó mántro bráhmódyataṃ vácaḥ || 6 || yé te vipra brahmakṛ́taḥ suté sácâ vásûnâṃ ca vásunaç ca dâváne | prá té sumnásya mánasâ pathắ bhuvan máde sutásya somyásyándhasaḥ || 7 || 9 ||

51 (877). triṣṭubh.

Mahát tád úlbaṃ stháviraṃ tád âsîd yénâvishṭitaḥ pravivéçithâpâḥ | víçvâ apaçyad bahudhắ te agne jắtavedas tanvò devá ékaḥ || 1 || kó mâ dadarça katamáḥ sá devó yó me tanvò bahudhắ paryápaçyat | kvắha mitrâvaruṇâ kshiyanty agnér víçvâḥ samídho devayắnīḥ || 2 || aíchâma tvâ bahudhắ jâtavedaḥ právishṭam agne apsv óshadhîshu | táṃ

50, 1 mándamânâya ándhasaḥ árca. viçva-bhúve. 2 sáḥ cit. vâ ap-sú abhí. 3 te ishé. sa-dhanyàm. vắjâya asuryâya. svâsu urvárâsu. 5 áva. te ómâtrâm. víçvâ ít. 6 bráhma út-yatam. 7 somyásya ándhasaḥ. — 51, 1 yéna á-vishṭitaḥ pra-vivéçitha apáḥ. 2 kvà áha. 3 ap-sú.

Digitized by Google

tvâ yamó acikec citrabhâno daçântarushyā́d atirócamânam || 3 || hotrā́d aháṃ varuṇa bíbhyad âyaṃ néd evá mâ yunájann átra devā́ḥ | tásya me tanvò bahudhā́ nívishṭâ etám árthaṃ ná ciketâhám agníḥ || 4 || éhi mánur devayúr yajnákâmo 'raṃkṛítyâ támasi ksheshy agne | sugā́n patháḥ kṛiṇuhi devayā́nân váha havyā́ni sumanasyámânaḥ || 5 || 10 ||

agnéḥ pū́rve bhrā́taro ártham etáṃ rathī́vā́dhvânam ánv ā́varîvuḥ | tásmâd bhiyā́ varuṇa dûrám âyaṃ gauró ná kshepnór avije jyā́yâḥ || 6 || kurmás ta ā́yur ajáraṃ yád agne yáthâ yuktó jâtavedo ná ríshyâḥ | áthâ vahâsi sumanasyámâno bhâgáṃ devébhyo havíshaḥ sujâta || 7 || prayâjā́n me anuyâjā́ṅç ca kévalân ū́rjasvantaṃ havísho datta bhâgám | ghṛitáṃ câpā́m púrushaṃ caúshadhînâm agnéç ca dîrghám ā́yur astu devâḥ || 8 || táva prayâjā́ anuyâjā́ç ca kévala ū́rjasvanto havíshaḥ santu bhâgā́ḥ | távâgne yajnò 'yám astu sárvas túbhyaṃ namantâm pradíçaç cátasraḥ || 9 || 11 ||

52 (878). trishṭubh.

Víçve devâḥ çâstána mâ yáthehá hótâ vṛitó manávai yán nishádya | prá me brûta bhâgadhéyaṃ yáthâ vo yéna pathā́ havyám ā́ vo váhâni || 1 || aháṃ hótâ ny àsîdaṃ yájîyân víçve devā́ marúto mâ junanti | áhar-ahar açvinā́dhvaryavaṃ vâm brahmā́ samíd bhavati sā́hutir vâm || 2 || ayáṃ yó hótâ kír u sá yamásya kám ápy ûhe yát samañjánti devā́ḥ | áhar-ahar jâyate mâsí-mâsy áthâ devā́ da-

---

51, 3 aciket. daça-antarushyā́t. 4 ná ít. ciketa ahám. 5 ā́ ihi. aram-kṛítya. 6 rathī́-iva ádhvânam ánu ā́ avarîvur *iti*. 7 te. átha. 8 ca apā́m. ca óshadhînâm. 9 kévale. táva agne yajnáḥ ayám. — 52, 1 yáthâ ihá. yát ni-sádya. 2 ní asîdam. devā́ḥ. açvinâ ā́dhvaryavam. sā́ ā́-hutiḥ. 3 átha devā́ḥ.

Digitized by Google

dhire havyavâham ‖ 3 ‖ mâṃ devâ dadhire havyavâham ápamluktam bahú kṛichrâ cárantam | agnír vidvân yajnáṃ naḥ kalpayâti páñcayâmaṃ trivṛítaṃ saptátantum ‖ 4 ‖ â vo yakshy amṛitatvâṃ suvîraṃ yáthâ vo devâ várivaḥ kárâṇi | â bâhvór vájram índrasya dheyâm áthemâ víçvâḥ pṛítanâ jayâti ‖ 5 ‖ tríṇi çatâ trî sahásrâṇy agníṃ triṅçác ca devâ náva câsaparyan | aúkshan ghṛitaír ástṛiṇan barhír asmâ âd íd dhótâraṃ ny àsâdayanta ‖ 6 ‖ 12 ‖

53 (879). trishṭhubh. 6. 7. 9—11 jagatî.

Yám aíchâma mánasâ sò 'yám âgâd yajnásya vidvân párushaç cikitvân | sá no yakshad devátâtâ yájîyân ní hí shátsad ántaraḥ pûrvo asmát ‖ 1 ‖ árâdhi hótâ nishádâ yájîyân abhí práyâṅsi súdhitâni hí khyát | yájâmahai yajníyân hánta devâñ îḷâmahâ îḍyâñ âjyena ‖ 2 ‖ sâdhvîm akar devávîtiṃ no adyá yajnásya jihvâm avidâma gúhyâm | sá âyur âgât surabhír vásâno bhadrâm akar devâhûtiṃ no adyá ‖ 3 ‖ tád adyá vâcáḥ prathamám masîya yénâsurâñ abhí devâ ásâma | ûrjâda utá yajniyâsaḥ páñca janâ máma hotráṃ jushadhvam ‖ 4 ‖ páñca jánâ máma hotráṃ jushantâṃ gójâtâ utá yé yajníyâsaḥ | pṛithivî naḥ pârthivât pâtv áṅhaso 'ntárikshaṃ divyât pâtv asmân ‖ 5 ‖ 13 ‖

tántuṃ tanván rájaso bhânúm ánv ihi jyótishmataḥ pathó raksha dhiyâ kṛitân | anulbanâṃ vayata jóguvâm ápo mánur bhava janáyâ daívyaṃ jánam ‖ 6 ‖ akshânâho nahyatanotá somyâ íshkṛiṇudhvaṃ raçanâ ótá piṅçata |

52, 4 devâḥ. 5 devâḥ. áthemâ etc. 705, 7. 6 = 243, 9. — 53, 1 sáḥ ayám â agât. sá — yájîyân = 253, 1. sátsat. 2 ni-sádâ. îḷâmahai. 3 â agât. 4 yéna ásurân. ûrja-adaḥ. janâḥ. 5 jánâḥ. gójâtâ — yajníyâsaḥ = 551, 14. pṛithivî — asmân = 620, 23. 6 janáya. 7 aksha-náhaḥ nahyatana utá. â utá.

Digitized by Google

ashṭā́vandhuraṃ vahatâbhíto ráthaṃ yéna devā́so ánayann abhí priyám || 7 || áçmanvatî rîyate sáṃ rabhadhvam út tishṭhata prá taratâ sakhâyaḥ | átrâ jahâma yé ásann áçevâḥ çivā́n vayám út taremâbhí vā́jân || 8 || tváshṭâ mâyā́ ved apásâm apástamo bíbhrat pā́trâ devapā́nâni çáṃtamâ | çíçîte nûnám paraçúṃ svâyasáṃ yéna vṛiçcā́d étaço bráhmaṇas pátiḥ || 9 || sató nûnáṃ kavayaḥ sáṃ çiçîta vā́çîbhir yā́bhir amṛítâya tákshatha | vidvā́ṅsaḥ padā́ gúhyâni kartana yéna devā́so amṛitatvám ânaçúḥ || 10 || gárbhe yóshâm ádadhur vatsám âsány apîcyèna mánasotá jihváyâ | sá viçvā́hâ sumánâ yogyā́ abhí sishâsánir vanate kârá íj jítim || 11 || 14 ||

54 (880). trishṭubh.

Tā́ṃ sú te kîrtím maghavan mahitvā́ yát tvâ bhîté ródasî áhvayetâm | prā́vo devā́ñ ā́tiro dā́sam ójaḥ prajā́yai tvasyai yád áçiksha indra || 1 || yád ácaras tanvā́ vâvṛidhânó bálânîndra prabruvâṇó jáneshu | mâyét sā́ te yā́ni yuddhā́ny âhúr nā́dyá çátruṃ nanú purā́ vivitse || 2 || ká u nú te mahimánaḥ samasyâsmát pū́rva ṛíshayó 'ntam âpuḥ | yán mâtáraṃ ca pitáraṃ ca sâkám ájanayathâs tanvàḥ svā́yâḥ || 3 || catvā́ri te asuryā́ṇi nā́mā́dâbhyâni mahishásya santi | tvám añgá tā́ni víçvâni vitse yébhiḥ kármâṇi maghavañ cakártha || 4 || tváṃ víçvâ dadhishe kévalâni yā́ny âvír yā́ ca gúhâ vásûni | kā́mam ín me maghavan mā́ ví târîs tvám âjnâtā́ tvám indrâsi dâtā́ || 5 || yó ádadhâj jyótishi jyótir antár yó ásṛijan mádhunâ sám mádhûni | ádha

---

53, 7 vahata abhítaḥ. 8 tarata. átra. tarema abhí. 9 mâyā́ḥ. su-âyasám. 11 mánasâ utá. su-mánâḥ. ít. — 54, 1 bhité-ródasî *iti*. prá âvaḥ. ā́ atiraḥ. 2 vavṛidhânáḥ bálâni indra. mâyā́ ít. ná adyá. 3 ké. samasya asmát pū́rve ṛíshayaḥ ántam. yát. 4 nā́ma ádâbhyâni. 5 ít. indra asi. 6 ádadhât. ásṛijat.

Digitized by Google

priyáṃ çûshám índrâya mánma brahmakṛíto bṛihádukthâd avâci ‖ 6 ‖ 15 ‖

55 (881). trishṭubh.

Dûré tán nâma gúhyam parâcaír yát tvâ bhîté áhvayetâṃ vayodhaíḥ | úd astabhnâḥ pṛithivîṃ dyâṃ abhî́ke bhrấtuḥ putrấn maghavan titvishâṇáḥ ‖ 1 ‖ mahát tán nâma gúhyam puruspṛíg yéna bhûtáṃ janáyo yéna bhávyam | pratnáṃ jâtáṃ jyótir yád asya priyáṃ priyấḥ sám aviçanta páñca ‖ 2 ‖ ấ ródasî apṛiṇâd ótá mádhyam páñca devấṅ ṛituçáḥ saptá-sapta | cátustriṅçatâ purudhấ ví cashṭe sárûpeṇa jyótishâ vívratena ‖ 3 ‖ yád usha aúchaḥ prathamấ vibhấnâm ájanayo yéna pushṭásya pushṭám | yát te jâmitvám ávaram párasyâ mahán mahatyấ asuratvám ékam ‖ 4 ‖ vidhúṃ dadrâṇáṃ sámane bahûnấṃ yúvânaṃ sántaṃ palitó jagâra | devásya paçya kấvyam mahitvấdyấ mamấra sá hyáḥ sám âna ‖ 5 ‖ 16 ‖

çấkmanâ çâkó aruṇáḥ suparṇá ấ yó maháḥ çúraḥ sanấd ánîḷaḥ | yác cikéta satyám ít tán ná móghaṃ vásu spârhám utá jétotá dấtâ ‖ 6 ‖ aíbhir dade vṛíshṇyâ paúṅsyâni yébhir aúkshad vṛitrahátyâya vajrî́ | yé kármaṇaḥ kriyámâṇasya mahná ṛitekarmấm udájâyanta devấḥ ‖ 7 ‖ yujấ kármâṇi janáyan viçvaújâ açastihấ viçvámanâs turấshâṭ | pîtví sómasya divá ấ vṛidhânáḥ çúro nír yudhấdhamad dásyûn ‖ 8 ‖ 17 ‖

56 (882). trishṭubh. 4—6 jagatî.

Idáṃ ta ékam pará ú ta ékaṃ tṛitî́yena jyótishâ sáṃ

55, 1 tát. bhîté *iti*. vayaḥ-dhaíḥ. 2 tát. 3 ródasî *iti*. ấ utá. 4 párasyâḥ mahát. 5 vi-dhúm. mahi-tvấ adyá. 5 yát. tát. jétâ utá. 7 ấ ebhiḥ. mahnấ ṛite-karmấm. 8 viçvá-ojâḥ. yudhấ adhamat. — 56, 1 te ékaṃ. úṃ *iti*.

Digitized by Google

viçasva | saṃvéçane tanvàç cărur edhi priyó devănâm paramé janítre || 1 || tanŭsh ṭe vâjin tanvàṃ náyantî vâmám asmábhyaṃ dhătu çárma túbhyam | ábruto mahó dharúṇâya devăn divîva jyótiḥ svám ă mimîyâḥ || 2 || vâjy àsi vājinenâ suvenîḥ suvitáḥ stómaṃ suvitó dívaṃ gâḥ | suvitó dhárma prathamănu satyă suvitó devănt suvitó 'nu pátma || 3 || mahimná eshâm pitáraç canéçire devă devéshv adadhur ápi krátum | sám avivyacur utá yăny átvishur aíshâṃ tanŭshu ní viviçuḥ púnaḥ || 4 || sáhobhir víçvam pári cakramû rájaḥ pŭrvâ dhămâny ámitâ mímânâḥ | tanŭshu víçvâ bhúvanâ ní yemire prăsârayanta purudhá prajă ánu || 5 || dvídhâ sûnávó 'suraṃ svarvídam ăsthâpayanta tritîyena kármaṇâ | svăm prajăm pitáraḥ pítryaṃ sáha ăvareshv adadhus tántum ătatam || 6 || nâvă ná kshódaḥ pradíçaḥ pṛithivyăḥ svastíbhir áti durgáṇi víçvâ | svăm prajăm bṛihâduktho mahitvăvareshv adadhâd ă páreshu || 7 || 18 ||

57 (883). gâyatrî.

Mă prá gâma pathó vayám mă yajnăd indra somínaḥ | măntáḥ sthur no árâtayaḥ || 1 || yó yajnásya prasădhanas tántur devéshv ătataḥ | tám ăhutaṃ naçîmahi || 2 || máno nv ă huvâmahe nârâçaṅséna sómena | pitṛîṇăṃ ca mánmabhiḥ || 3 || ă ta etu mánaḥ púnaḥ krátve dákshâya jîváse | jyók ca sŭryaṃ dṛiçé || 4 || púnar naḥ pitaro máno dádâtu daívyo jánaḥ | jîvâṃ vrătaṃ sacemahi || 5 || vayáṃ soma vraté táva mánas tanŭshu bíbhrataḥ | prajăvantaḥ sacemahi || 6 || 19 ||

56, 2 tanŭḥ te. divî-iva. 3 vâjî asi vâjinena su-venîḥ. prathamă ánu. suvitáḥ ánu. 4 caná içire devăḥ. ă eshâm. 5 cakramuḥ. prá asârayanta. 6 sûnávaḥ ásuram. ă asthâpayanta. ă ávareshu. 7 mahi-tvá ă ávareshu. — 57, 1 mă antár *iti*. 3 nú. 4 te. jyók — dṛiçé = 23, 21.

Digitized by Google

58 (884). anushṭubh.

Yát te yamáṃ vaivasvatám máno jagáma dûrakám | tát ta á vartayâmasîhá kshayâya jîváse ‖ 1 ‖ yát te dívaṃ yát pṛithivîṃ máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 2 ‖ yát te bhûmiṃ cáturbhṛishṭim máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 3 ‖ yát te cátasraḥ pradíço máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 4 ‖ yát te samudrám arṇavám máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 5 ‖ yát te márîcîḥ praváto máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 6 ‖ 20 ‖

yát te apó yád óshadhîr máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 7 ‖ yát te sûryaṃ yád ushásam máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 8 ‖ yát te párvatân bṛiható máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 9 ‖ yát te víçvam idáṃ jágan máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 10 ‖ yát te párâḥ paráváto máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 11 ‖ yát te bhûtáṃ ca bhávyaṃ ca máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 12 ‖ 21 ‖

59 (885). trishṭubh. 8 paṅkti. 9 mahâpaṅkti. 10 paṅktyuttarâ.

Prá târy áyuḥ pratáraṃ návîyaḥ sthâtâreva krátumatâ ráthasya | ádha cyávâna út tavîty ártham parâtáraṃ sú nírṇitir jihîtâm ‖ 1 ‖ sâman nú râyé nidhimán nv ánnaṃ kárâmahe sú purudhá çrávâṅsi | tâ no víçvâni jaritâ mamattu parâtáraṃ sú nírṇitir jihîtâm ‖ 2 ‖ abhî́ shv àryáḥ paúṅsyair bhavema dyaúr ná bhûmiṃ giráyo nấjrân | tấ no víçvâni jaritấ ciketa parâtáraṃ sú nírṇitir jihîtâm ‖ 3 ‖ mó shú ṇaḥ soma mṛityáve párâ dâḥ páçyema nú sûryam uccárantam | dyúbhir hitó jarimấ sû no astu parâtáraṃ sú

58, 1 tát te á vartayâmasi ihá. 10 jágat. — 59, 1 sthâtâra-iva. parâ-tarám. 2 nidhi-mát nú. 3 abhí sú aryáḥ. ná ájrân. 4 mó *iti* sú naḥ. páçyema — uccárantam vgl. 493, 5. 321, 4. 620, 24. sú naḥ.

Digitized by Google

nírṛitir jihîtâm ‖ 4 ‖ ásunîte máno asmâsu dhâraya jîvâtave sú prá tirâ na âyuḥ | râraṇdhí naḥ sûryasya saṃdṛíçi ghṛiténa tvâṃ tanvàṃ vardhayasva ‖ 5 ‖ 22 ‖

ásunîte púnar asmâsu cákshuḥ púnaḥ prâṇâm ihá no dhehi bhógam | jyók paçyema sûryam uccárantam ánumate mṛiḷáyâ naḥ svastí ‖ 6 ‖ púnar no ásum pṛithivî dadâtu púnar dyaúr devî púnar antáriksham | púnar naḥ sómas tanvàṃ dadâtu púnaḥ pûshâ pathyâṃ yâ svastíḥ ‖ 7 ‖ çáṃ ródasî subándhave yahvî ṛitásya mâtárâ | bháratâm ápa yád rápo dyaúḥ pṛithivi kshamâ rápo mó shú te kíṃ canâmamat ‖ 8 ‖ áva dvaké áva trikâ diváç caranti bheshajâ | kshamâ carishṇv èkakám bháratâm ápa yád rápo dyaúḥ pṛithivi kshamâ rápo mó shú te kíṃ canâmamat ‖ 9 ‖ sám indreraya gâm anaḍvâhaṃ yá âvahad uçînárâṇyâ ánaḥ | bháratâm ápa yád rápo dyaúḥ pṛithivi kshamâ rápo mó shú te kíṃ canâmamat ‖ 10 ‖ 23 ‖

60 (886). anushṭubh. 1—5 gâyatrî. 8. 9 paṅkti.

Â jánaṃ tveshásaṃdṛiçam mâhînânâm úpastutam | áganma bíbhrato námaḥ ‖ 1 ‖ ásamâtiṃ nitóçanaṃ tveshâṃ niyayínaṃ rátham | bhajérathasya sátpatim ‖ 2 ‖ yó jánân mahishâñ ivâtitasthaú pávîravân | utâpavîravân yudhâ ‖ 3 ‖ yásyekshvâkúr úpa vraté revâṇ marayy édhate | divîva páñca kṛishṭáyaḥ ‖ 4 ‖ índra kshatrâsamâtishu ráthaproshṭheshu dhâraya | divîva sûryaṃ dṛiçé ‖ 5 ‖ agástyasya nádbhyaḥ sáptî yunakshi róhitâ | paṇîn ny àkramîr abhí víçvân râjann arâdhásaḥ ‖ 6 ‖ 24 ‖

59, 5 tira. a rârandhí. 6 mṛiláya. 8 ródasî-yahvî *iti*. mó *iti* sú. caná àmamat. 9 dvaké *iti*. carishṇú ekakám. 10 indra îraya. â ávahat. — 60, 2 bhajé-rathasya. 3 iva ati-tasthaú. utá ápavîravân. 4 yásya ikshvâkúḥ. marâyî. divî-iva. 5 kshatrâ ásamâtishu rátha-proshṭheshu. divî-iva. 6 sápti *iti*. ní akramîḥ.

Digitized by Google

ayám mâtấyám pitấyáṃ jîvấtur ấgamat | idáṃ táva prasárpaṇaṃ súbandhav éhi nír ihi ‖ 7 ‖ yáthâ yugáṃ varatráyâ náhyanti dharúṇâya kám | evấ dâdhâra te máno jîvấtave ná mṛityávé 'tho arishṭátâtaye ‖ 8 ‖ yátheyám pṛithivî́ mahî́ dâdhấremấn vánaspátîn | evấ dâdhâra te máno jîvấtave ná mṛityávé 'tho arishṭátâtaye ‖ 9 ‖ yamấd aháṃ vaivasvatất subándhor mána ấbharam | jîvấtave ná mṛityávé 'tho arishṭátâtaye ‖ 10 ‖ nyàg vấtó 'va vâti nyàk tapati sū́ryaḥ | nîcî́nam aghnyấ duhe nyàg bhavatu te rápaḥ ‖ 11 ‖ ayám me hásto bhágavân ayám me bhágavattaraḥ | ayám me viçvábheshajo 'yáṃ çivấbhimarçanaḥ ‖ 12 ‖ 25 ‖

Caturtho 'nuvákaḥ.

61 (887). trishṭubh.

Idám itthấ raúdraṃ gûrtávacâ bráhma krátvâ çácyâm antár âjaú | krâṇấ yád asya pitárâ manhaneshṭhấḥ párshat pakthé áhann ấ saptá hótṛîn ‖ 1 ‖ sá íd dânấya dábhyâya vanváṅ cyávânaḥ sū́dair amimîta védim | tū́rvayâṇo gûrtávacastamaḥ kshódo ná réta itáûti siñcat ‖ 2 ‖ máno ná yéshu hávaneshu tigmáṃ vípaḥ çácyâ vanuthó drávantâ | ấ yáḥ çáryâbhis tuvinṛimṇó asyấçṛiṇîtâdíçaṃ gábhastau ‖ 3 ‖ kṛishṇấ yád góshv aruṇî́shu sī́dad divó nápâtâçvinâ huve vâm | vîtám me yajnám ấ gatam me ánnaṃ vavanvấṅsâ nésham ásmṛitadhrû ‖ 4 ‖ práthishṭa yásya vîrákarmam ishṇád ánushṭhitaṃ nú náryo ápauhat | púnas tád ấ vṛihati yát kanấyâ duhitúr ấ ánubhṛitam anarvấ ‖ 5 ‖ 26 ‖

60, 7 mâtấ ayám pitấ ayám. ấ agamat. súbandho *iti* sú-bandho ấ ihi. 8 evấ. mṛityáve átho *iti*. 9 yáthâ iyám. dâdhâra imấn. 10 ấ abharam. 11 vấtaḥ áva. 12 çivá-abhimarçanaḥ. — 61, 1 gûrtá-vacâḥ. manhane-sthấḥ. 3 asya áçriṇîta â-díçam. 4 nápâtâ açvinâ. ná ísham ásmṛitadhrû *ity* ásmṛita-dhrû. 5 ápa auhat. kanấyâḥ. ấḥ.

Digitized by Google

madhyā́ yát kártvam ábhavad abhī́ke kā́mam kṛiṇvā́né pitári yuvatyā́m | manā́nág réto jahatur viyántâ sā́nau ní-shiktam sukṛitásya yónau ‖ 6 ‖ pitā́ yát svā́m duhitáram adhishkán kshmayā́ rétaḥ saṃjagmānó ní shiñcat | svâdhyò 'janayan bráhma devā́ vā́stosh pátim vratapā́m nír atakshan ‖ 7 ‖ sá îm vríshâ ná phénam asyad âjaú smád ā́ páraid ápa dabhrácetâḥ | sárat padā́ ná dákshinâ parâvríñ ná tā́ nú me priçanyò jagribhre ‖ 8 ‖ makshū́ ná váhniḥ prajā́yâ upabdír agním ná nagná úpa sîdad ūdhaḥ | sánitedhmā́m sánitotā́ vā́jam sá dhartā́ jajne sáhasâ yavîyút ‖ 9 ‖ makshū́ kanā́yâḥ sakhyā́m návagvâ ṛitā́m vádanta ṛitáyuktim agman | dvibárhaso yá úpa gopám ā́gur adakshi-ṇā́so ácyutâ dudukshan ‖ 10 ‖ 27 ‖

makshū́ kanā́yâḥ sakhyā́m návîyo rā́dho ná réta ṛitám it turaṇyan | çúci yát te rékṇa ā́yajanta sabardúghâyâḥ páya usríyâyâḥ ‖ 11 ‖ paçvā́ yát paççā́ víyutâ budhántéti bravîti vaktárî rárāṇaḥ | vásor vasutvā́ kárávo 'nehā́ víçvam viveshṭi dráviṇam úpa kshú ‖ 12 ‖ tád ín nv àsya pari-shádvâno agman purū́ sádanto nârshadám bibhitsan | ví çúshṇasya sámgrathitam anarvā́ vidát puruprajātásya gúhâ yát ‖ 13 ‖ bhárgo ha nā́motá yásya devā́ḥ svàr ṇá yé tri-shadhasthé nishedúḥ | agnír ha nā́motá jātávedāḥ çrudhī́ no hotar ṛitásya hótādhrúk ‖ 14 ‖ utá tyā́ me raúdrâv arci-mántâ nā́satyâv indra gûrtáye yájadhyai | manushvád vṛik-tábarhishe rárāṇā mandū́ hitáprayasâ vikshú yájyû ‖ 15 ‖ 28 ‖

61, 6 vi-yántâ. 7 adhi-skán. siñcat. su-ádhyāḥ ajanayan. devā́ḥ. 8 párā ait. parā-vṛík. tā́ḥ. 9 makshú. sánitā idhmám sánitā utá. yavi-yút. 10 makshú. yé. ā́ águḥ. dudhukshan. 11 çúci — usríyâyâḥ = 121, 5. 12 budhánta íti. vaktári. anehā́. 13 ít nú asya pari-sádvānaḥ. purú. nárṣadam. 14 nā́ma utá. ná. tri-sadhasthé. çrudhí. hótā adhrúk. 15 mandū́-yájyû *iti*.

Digitized by Google

ayáṃ stutó rấjâ vandi vedhấ apáç va vípras tarati svásetuḥ | sá kakshĭvantaṃ rejayat só agníṃ nemíṃ ná cakrám árvato raghudrú ‖ 16 ‖ sá dvibándhur vaitaraṇó yáshṭâ sabardhúṃ dhenúm asvàṃ duhádhyai | sáṃ yán mitrấváruṇâ vṛiñjá ukthaír jyéshṭhebhir aryamáṇaṃ várûthaiḥ ‖ 17 ‖ tádbandhuḥ sûrír diví te dhiyaṃdhấ nấbhânédishṭho rapati prá vénan | sấ no nấbhiḥ paramấsyá vâ ghâháṃ tát paççấ katitháç cid âsa ‖ 18 ‖ iyám me nấbhir ihá me sadhástham imé me devấ ayám asmi sárvaḥ | dvijấ áha prathamajấ ṛitásyedáṃ dhenúr aduhaj jấyamânâ ‖ 19 ‖ ádhâsu mandró aratír vibhấvấva syati dvivartanír vaneshấṭ | ûrdhvấ yác chréṇir ná çíçur dán makshŭ sthiráṃ çevṛidháṃ sûta mâtấ ‖ 20 ‖ 29 ‖

ádhâ gấva úpamâtiṃ kanấyâ ánu çvântásya kásya cit páreyuḥ | çrudhí tvám sudraviṇo nas tvám yâḷ âçvaghnásya vâvṛidhe sûnṛítâbhiḥ ‖ 21 ‖ ádha tvám indra viddhy àsmấn mahó râyé nṛipate vájrabâhuḥ | rákshâ ca no maghónaḥ pâhí sûrĭn anehásas te harivo abhíshṭau ‖ 22 ‖ ádha yád râjânâ gávishṭau sárat saraṇyúḥ kâráve jaraṇyúḥ | vípraḷ préshṭhaḥ sá hy èshâm babhŭva párâ ca vákshad utá parshad enân ‖ 23 ‖ ádhâ nv àsya jényasya pushṭaú vṛithâ rébhanta îmahe tád û nú | saraṇyúr asya sûnúr áçvo vípraç câsi çrávasaç ca sâtaú ‖ 24 ‖ yuvór yádi sakhyấyâsmé çárdhâya stómaṃ jujushé námasvân | viçvátra yásminn ấ gíraḥ samîcĭḥ pûrvĭva gâtúr dấçat sûnṛítâyai ‖ 25 ‖ sá gṛiṇánó adbhír devávân íti subándhur námasâ sûktaíḥ | vár-

---

61, 16 svá-setuḥ. 17 sabaḥ-dhúm. yát. vṛiñjé. 18 dhiyam -dhâḥ. paramấ asyá. gha ahám. 19 ṛitásya idám. aduhat. 20 ádha âsu. vibhấ-vâ áva. vaneshấṭ. yát çréṇiḥ. makshú. 21 ádha. párâ iyuḥ. 22 viddhí asmấn. rákshâ — sûrĭn = 54, 11. 23 hí eshâm. 24 ádha nú asya. ûṃ *iti*. ca asi. 25 sakhyấya asmé *iti*. pûrví-iva. 26 su-ukthaíḥ.

Digitized by Google

dhad ukthaír vácobhir ấ hí nûnáṃ vy ádhvaiti páyasa usríyâyâḥ ‖ 26 ‖ tá û shú ṇo mahó yajatrâ bhûtá devâsa ûtáye sajóshâḥ | yé vấjâñ ánayatâ viyánto yé sthấ nicetấro ámûrâḥ ‖ 27 ‖ 30 ‖

Prathamo 'dhyâyaḥ.

62 (888). 1—4 jagatî. 5. 8. 9 anushṭubh. 6 bṛihatî. 7 satobṛihatî. 10 gâyatrî. 11 trishṭubh.

Yé yajnéna dákshiṇayâ sámaktâ índrasya sakhyám amṛitatvám ânaçá | tébhyo bhadrám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇîta mânavâṃ sumedhasaḥ ‖ 1 ‖ yá udấjan pitáro gomáyaṃ vásv ṛiténấbhindan parivatsaré valám | dîrghâyutvám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇîta mânavâṃ sumedhasaḥ ‖ 2 ‖ yá ṛiténa sûryam ấrohayan divy áprathayan pṛithivîṃ mâtáraṃ ví | suprajâstvám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇîta mânavâṃ sumedhasaḥ ‖ 3 ‖ ayáṃ nấbhâ vadati valgú vo gṛihé dévaputrâ ṛishayas tác chṛiṇotana | subrahmaṇyám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇîta mânavâṃ sumedhasaḥ ‖ 4 ‖ vírûpâsa íd ṛíshayas tá íd gambhîrávepasaḥ | té áṅgirasaḥ sûnávas té agnéḥ pári jajnire ‖ 5 ‖ 1 ‖

yé agnéḥ pári jajniré vírûpâso divás pári | návagvo nú dáçagvo áṅgirastamo sácâ devéshu maṅhate ‖ 6 ‖ índreṇa yujấ niḥ sṛijanta vâgháto vrajáṃ gómantam açvínam | sahásram me dádato ashṭakarṇyàḥ çrávo devéshv akrata ‖ 7 ‖ prá nûnáṃ jâyatâm ayám mánus tókmeva rohatu | yáḥ sahásraṃ çatấçvaṃ sadyó dânấya máṅhate ‖ 8 ‖ ná tám açnoti káç caná divá iva sấnv ârábhma | sâvarṇyásya dákshiṇâ ví

61, 26 ví ádhvâ eti. 27 té ûṃ *iti* sú naḥ. yajatrâḥ. ánayata vi-yántaḥ. sthá. — 62, 2 yé ut-śjan. ṛiténa ábhindan. 3 yé. ấ árohayan diví. 4 tát çriṇotana. 5 té ít. 8 tókma-iva. çatá -açvam.

Digitized by Google

síndhur iva paprathe ‖ 9 ‖ utá dâsâ parivíshe smáddishṭî góparîṇasâ | yádus turváç ca mâmahe ‖ 10 ‖ sahasradâ grâmaṇîr mâ rishan mánuḥ sûryeṇâsya yátamânaitu dákshiṇâ | sâvarṇer devâḥ prá tirantv âyur yásminn áçrântâ ásanâma vâjam ‖ 11 ‖ 2 ‖

63 (889). jagatî. 16. 17 trishṭubh. 15 trishṭubh oder jagatî.

Parâváto yé dídhishanta âpyam mánuprîtâso jánimâ vivásvataḥ | yayâter yé nahushyàsya barhíshi devâ âsate té ádhi bruvantu naḥ ‖ 1 ‖ víçvâ hí vo namasyâni vándyâ nâmâni devâ utá yajníyâni vaḥ | yé sthá jâtâ áditer adbhyás pári yé pṛithivyâs té ma ihá çrutâ hávam ‖ 2 ‖ yébhyo mâtâ mádhumat pínvate páyaḥ pîyûshaṃ dyaúr áditir ádribarhâḥ | ukthâçushmân vṛishabharânt svápnasas tân âdityân ánu madâ svastáye ‖ 3 ‖ nṛicákshaso ánimishanto arhaṇâ bṛihád devâso amṛitatvám ânaçuḥ | jyotîrathâ áhimâyâ ánâgaso divó varshmâṇaṃ vasate svastáye ‖ 4 ‖ samrâjo yé suvṛídho yajnám âyayúr áparihvṛitâ dadhiré divi kshâyam | tân â vivâsa námasâ suvṛiktíbhir mahó âdityân áditiṃ svastáye ‖ 5 ‖ 3 ‖

kó vaḥ stómaṃ râdhati yáṃ jújoshatha víçve devâso manusho yáti shṭhána | kó vo 'dhvaráṃ tuvijâtâ áraṃ karad yó naḥ párshad áty áṇhaḥ svastáye ‖ 6 ‖ yébhyo hótrâm prathamâm âyejé mánuḥ sámiddhâgnir mánasâ saptá hótṛibhiḥ | tá âdityâ ábhayaṃ çárma yachata sugâ naḥ karta supáthâ svastáye ‖ 7 ‖ yá ṛçire bhúvanasya prácetaso

---

62, 10 smáddishṭi *iti* smát-dishṭi. mamahe. 11 sahasra-dâḥ grâma -ṇîḥ. rishat. sûryeṇa asya yátamânâ etu. — 63, 1 dídhishante. jánima. 2 me. çruta. 3 vṛisha-bharân su-ápnasaḥ. mada. 4 jyotîḥ -rathâḥ. 5 ápari-hvṛitâḥ. mahéḥ âdityân. 6 sthána. 7 sámiddha -agniḥ. té. 8 yé.

Digitized by Google

víçvasya sthâtúr jágataç ca mántavaḥ | té naḥ kṛitâd ákṛitâd énasas páry adyâ devâsaḥ pipṛitâ svastáye ‖ 8 ‖ bháreshv índraṃ suhávaṃ havâmahe 'ṅhomúcaṃ sukṛítaṃ daívyaṃ jánam | agníṃ mitráṃ váruṇaṃ sâtáye bhágaṃ dyâvâpṛithivî́ marútaḥ svastáye ‖ 9 ‖ sutrâmâṇam pṛithivîṃ dyâṃ anehásaṃ suçármâṇam áditiṃ supráṇîtim | daívîṃ nâvaṃ svaritrâṃ ánâgasam ásravantîm ấ ruhemâ svastáye ‖ 10 ‖ 4 ‖

víçve yajatrâ ádhi vocatotáye trâyadhvaṃ no durévâyâ abhihrútaḥ | satyáyâ vo deváhûtyâ huvema ṛiṇvató devâ ávase svastáye ‖ 11 ‖ ápâmîvâm ápa víçvâm ánâhutim ápârâtiṃ durvidátrâm aghâyatáḥ | árê devâ dvésho asmád yuyotanorú ṇaḥ çárma yachatâ svastáye ‖ 12 ‖ árishṭaḥ sá márto víçva edhate prá prajấbhir jâyate dhármaṇas pári | yám âdityâso náyathâ sunîtíbhir áti víçvâni duritấ svastáye ‖ 13 ‖ yáṃ devâsó 'vatha vấjasâtau yáṃ çûrasâtâ maruto hité dháne | prâtaryấvâṇaṃ rátham indra sânasím árishyantam ấ ruhemâ svastáye ‖ 14 ‖ svastí naḥ pathyâsu dhánvasu svasty àpsú vṛijáne svàrvati | svastí naḥ putrakṛithéshu yónishu svastí râyé maruto dadhâtana ‖ 15 ‖ svastír íd dhí prápathe créshṭhâ rékṇasvaty abhí yấ vâmám éti | sấ no amấ só áraṇe ní pâtu svâveçấ bhavatu devágopâ ‖ 16 ‖ evấ platéḥ sûnúr avîvṛidhad vo víçva âdityâ adite manîshî́ | îçânâso náro ámartyenâstâvi jáno divyó gáyena ‖ 17 ‖ 5 ‖

64 (890). jagatî. 12. 16. 17 trishṭubh.

Kathấ devấṇâṃ katamásya yấmani sumántu nấma çri-

63, 8 adyá. pipṛita. 10 su-aritrấm. ruhema. 11 vocata ûtáye. 12 ápa ámîvâm. ápa árâtim. devâḥ. yuyotana urú naḥ. yachata. 13 prá — pári = 511, 3. náyatha. 14 yáṃ — vấjasâtau = 861, 14. ruhema. 15 svastí ap-sú. 16 hí. rékṇasvati. só *iti*. su-âveçấ. 17 evá. víçve. ámartyena ástâvi.

Digitized by Google

ṇvatắm manâmahe | kó mṛiḷâti katamó no máyas karat katamá ûtî́ abhy ấ̀ vavartati ‖ 1 ‖ kratûyánti krátavo hṛitsú dhîtáyo vénanti venấḥ patáyanty ấ díçaḥ | ná marḍitấ vidyate anyá ebhyo devéshu me ádhi kắmâ ayaṅsata ‖ 2 ‖ nárâ vâ çáṅsam pûsháṇam ágohyam agníṃ devéddham abhy àrcase girấ | sûryâmâsâ candrámasâ yamáṃ diví tritáṃ vắtam ushásam aktúm açvínâ ‖ 3 ‖ kathấ kavís tuvîrávân káyâ girấ bṛíhaspátir vâvṛidhate suvṛiktíbhiḥ | ajá ékapât suhávebhir ṛíkvabhir áhiḥ çṛiṇotu budhnyò hávîmani ‖ 4 ‖ dákshasya vâdite jánmani vraté rấjânâ mitrấváruṇấ vivâsasi | átûrtapanthâḥ pururátho aryamấ saptáhotâ víshurûpeshu jánmasu ‖ 5 ‖ 6 ‖

té no árvanto havanaçrúto hávaṃ víçve çṛiṇvantu vâjíno mitádravaḥ | sahasrasấ medhásâtâv iva tmánâ mahó yé dhánaṃ samithéshu jabhriré ‖ 6 ‖ prá vo vâyúṃ rathayújam púraṃdhiṃ stómaiḥ kṛiṇudhvaṃ sakhyấya pûsháṇam | té hí devásya savitúḥ sávîmani krátuṃ sácante sacítaḥ sácetasaḥ ‖ 7 ‖ tríḥ saptá sasrấ nadyò mahîr apó vánaspátîn párvatâṅ̃ agníṃ ûtáye | kṛiçấnum ástṛîn tishyàṃ sadhástha ấ̀ rudráṃ rudréshu rudríyaṃ havâmahe ‖ 8 ‖ sárasvatî saráyuḥ síndhur ûrmíbhir mahó mahîr ávasấ̀ yantu vákshaṇîḥ | devîr ấpo mâtáraḥ sûdayitnvò ghṛitávat páyo mádhuman no arcata ‖ 9 ‖ utá mâtấ bṛihaddivấ̀ çṛiṇotu nas tváshṭâ devébhir jánibhiḥ pitấ̀ vácaḥ | ṛibhukshấ̀ vấjo ráthaspátir bhágo raṇváḥ çáṅsaḥ çaçamânásya pâtu naḥ ‖ 10 ‖ 7 ‖

raṇváḥ sáṃdṛishṭau pitumấṅ̃ iva kshấyo bhadrấ̀ rudrấ̀-

64, 1 ûtî́ abhí. 2 kratu-yánti. 3 nárâçáṅsam vâ. devá-iddham abhí arcase. 4 tuvi-rávân. vavṛidhate. 5 vâ adite. mitrấváruṇâ ấ. 6 mitá-dravaḥ sahasra-sấḥ. 7 sa-çítaḥ. 8 sasrấḥ. sadhá-sthe. 9 ávasâ ấ. mádhu-mat. 10 ṛibhukshấḥ. ráthaṃpátiḥ. 11 raṇváḥ — kshấyaḥ = 144, 7.

Digitized by Google

ṇâm marútâm úpastutiḥ | góbhiḥ shyâma yaçáso jáneshv ā́ sádâ devâsa íḷayâ sacemahi ‖ 11 ‖ yā́m me dhíyam máruta índra dévâ ádadâta varuṇa mitra yûyám | tā́m pîpayata páyaseva dhenúṃ kuvíd gíro ádhi ráthe váhâtha ‖ 12 ‖ kuvíd aṅgá práti yáthâ cid asyá naḥ sajâtyàsya maruto búbodhatha | nā́bhâ yátra prathamáṃ saṃnásâmahe tátra jâmitvám áditir dadhâtu naḥ ‖ 13 ‖ té hí dyā́vâpṛithivī́ mâtárâ mahī́ devī́ devā́ñ jánmanâ yajníye itáḥ | ubhé bibhṛita ubháyam bhárîmabhiḥ purú rétâṅsi pitṛíbhiç ca siñcataḥ ‖ 14 ‖ ví shā́ hótrâ víçvam açnoti vā́ryam bṛíhaspátir arámatiḥ pánîyasî | grā́vâ yátra madhushúd ucyáte bṛihád ávîvaçanta matíbhir manîshíṇaḥ ‖ 15 ‖ evā́ kavís tuvîrávâṅ ṛitajnā́ dravinasyúr dráviṇasaç cakânáḥ | ukthébhir átra matíbhiç ca vípro 'pîpayad gáyo divyā́ni jánma ‖ 16 ‖ evā́ platéḥ sûnúr — ‖ 17 ‖ 8 ‖

65 (891). jagatī. 15 triṣṭubh.

Agnír índro váruṇo mitró aryamā́ vâyúḥ pûshā́ sárasvatî sajóshasaḥ | âdityā́ víshṇur marútaḥ svàr bṛihát sómo rudró áditir bráhmaṇas pátiḥ ‖ 1 ‖ indrâgnī́ vṛitrahátyeshu sátpatî mithó hinvânā́ tanvấ sámokasâ | antárikṣham máhy ā́ paprur ójasâ sómo ghṛitaçrī́r mahimā́nam ṛ́ayan ‖ 2 ‖ téshâṃ hí mahnā́ mahatā́m anarvā́ṇâṃ stómāṅ íyarmy ṛitajnā́ ṛitâvṛídhâm | yé apsavám arṇavám citrárâdhasas té no râsantâm maháye sumitryā́ḥ ‖ 3 ‖ svàrṇaram antárikshāṇi rocanā́ dyā́vâbhūmî pṛithivī́ṃ skambhur ójasâ | pṛikshā́ iva maháyantaḥ surâtáyo devā́ḥ stavante mánu-

---

64, 11 syâma. 12 páyasâ-iva. 14 té-dyā́vâpṛithivī́-mahī́-devī́ -yajníye *iti*. ubhé *iti*. purú. 15 sā́. madhu-súd. 16 evá. tuvi -rávân ṛita-jnā́ḥ. víprāḥ ápîpayat. — 65, 1 âdityā́ḥ.

Digitized by Google

shâya sûráyaḥ ‖ 4 ‖ mitrấya çiksha váruṇâya dâçúshe yấ samrấjâ mánasâ ná prayúchataḥ | yáyor dhấma dhármaṇâ rócate bṛihád yayór ubhé ródasî nấdhasî vṛítau ‖ 5 ‖ 9 ‖

yấ gaúr vartaním paryéti nishkṛitám páyo dúhânâ vratanîr avârátaḥ | sấ prabruvấṇấ váruṇâya dâçúshe devébhyo dâçad dhavíshâ vivásvate ‖ 6 ‖ divákshaso agnijihvấ ṛitâvṛídha ṛitásya yóniṃ vimṛiçánta âsate | dyấṃ skabhitvy àpá ấ cakrur ójasâ yajnáṃ janitvî tanví ní mâmṛijuḥ ‖ 7 ‖ parikshítâ pitárâ pûrvajấvarî ṛitásya yónâ kshayataḥ sámokasâ | dyấvâpṛithiví váruṇâya sávrate ghṛitávat páyo mahishấya pinvataḥ ‖ 8 ‖ parjányâvâtâ vṛishabhấ purîshíṇendravâyű váruṇo mitró aryamấ | devấñ âdityấñ áditiṃ havâmahe yé pấrthivâso divyấso apsú yé ‖ 9 ‖ tváshṭâraṃ vâyúm ṛibhavo yá óhate daívyâ hótârâ ushásaṃ svastáye | bṛíhaspátiṃ vṛitrakhâdáṃ sumedhásam indriyáṃ sómaṃ dhanasấ u îmahe ‖ 10 ‖ 10 ‖

bráhma gấm áçvaṃ janáyanta óshadhîr vánaspátîn pṛithivîm párvatâñ apáḥ | sűryaṃ diví roháyantaḥ sudấnava ấryâ vratấ visṛijánto ádhi kshámi ‖ 11 ‖ bhujyúm áṅhasaḥ pipṛitho nír açvinâ çyấvam putráṃ vadhrimatyấ ajinvatam | kamadyúvaṃ vimadấyohathur yuvám vishṇâpvàṃ víçvakâyấva sṛijathaḥ ‖ 12 ‖ pấvîravî tanyatúr ékapâd ajó divó dhartấ síndhur ấpaḥ samudríyaḥ | víçve devấsaḥ çṛinavan vácâṅsi me sárasvatî sahá dhîbhíḥ púraṃdhyâ ‖ 13 ‖ víçve devấḥ sahá dhîbhíḥ púraṃdhyâ mánor yájatrâ amṛítâ ṛitajnấḥ | râtishấco abhishấcaḥ svarvídaḥ svàr gíro bráhma sûktáṃ jusherata ‖ 14 ‖ devấn vásishṭho amṛítân vavande

---

65, 5 ubhé-ródasi-nádhasi *iti*. 6 havíshâ. 7 skabhitví apáḥ. tanvì. mamṛijuḥ. 8 pûrvajávarî *iti* pûrva-jávarî. sávrate *iti*. 9 purishíṇâ indravâyű *iti*. 10 hótârau. 12 kama-dyúvam vi-madấya ûhathuḥ. víçvakâya áva. 14 mánor — ṛitajnấḥ = 551, 15.

Digitized by Google

yé víçvâ bhúvanâbhí pratasthúḥ | té no râsantâm urugâyám adyá yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 15 || 11 ||

66 (892). jagatî. 15 trishṭubh.

Devắn huve bṛihácchravasaḥ svastáye jyotishkṛíto adhvarásya prácetasaḥ | yé vâvṛidhúḥ pratarắṃ viçvávedasa índrajyeshṭhâso amṛítâ ṛitâvṛídhaḥ || 1 || índraprasûtâ váruṇapraçishṭâ yé sűryasya jyótisho bhâgám ânaçúḥ | marúdgaṇe vṛijáne mánma dhîmahi mắghone yajnáṃ janayanta sûráyaḥ || 2 || índro vásubhiḥ pári pâtu no gáyam âdityaír no áditiḥ çárma yachatu | rudró rudrébhir devó mṛiḷayâti nas tváshṭâ no gnắbhiḥ suvitắya jinvatu || 3 || áditir dyắvâpṛithivî ṛitám mahád índrâvíshṇû marútaḥ svàr bṛihát | devắñ âdityắñ ávase havâmahe vásûn rudrắnt savitắraṃ sudáṅsasam || 4 || sárasvân dhîbhír váruṇo dhṛitávrataḥ pûshắ víshṇur mahimắ vâyúr açvínâ | brahmakṛíto amṛítâ viçvávedasaḥ çárma no yaṅsan trivárûtham áṅhasaḥ || 5 || 12 ||

vṛíshâ yajnó vṛíshaṇaḥ santu yajníyâ vṛíshaṇo devắ vṛíshaṇo havishkṛítaḥ | vṛíshaṇâ dyắvâpṛithivî ṛitắvarî vṛíshâ parjányo vṛíshaṇo vṛishastúbhaḥ || 6 || agnîshómâ vṛíshaṇâ vắjasâtaye purupraçastắ vṛíshaṇâ úpa bruve | yắv îjiré vṛíshaṇo devayajyáyâ tắ naḥ çárma trivárûtham ví yaṅsataḥ || 7 || dhṛitávratâḥ kshatríyâ yajnanishkṛíto bṛihaddivắ adhvarắṇâm abhiçríyaḥ | agníhotâra ṛitasắpo adrúho 'pó asṛijann ánu vṛitratűrye || 8 || dyắvâpṛithivî janayann abhí vratắpa óshadhîr vanínâni yajníyâ | antárikshaṃ svàr ắ paprur ûtáye

---

65, 15 bhúvanâ abhí. té no — sádâ naḥ = 551, 15. — 66, 1 bṛihát -çravasaḥ. 2 índra-prasûtâḥ váruṇa-praçishṭâḥ. 4 dyắvâpṛithivî *iti*. 5 amṛítâḥ. 6 yajníyâḥ. devắḥ. dyắvâpṛithivî-ṛitávarî *iti*. 7 vṛíshaṇau úpa. 8 kshatríyâḥ yajnaniḥ-kṛítaḥ. 9 vratắ ắpaḥ.

Digitized by Google

váçaṃ devásas tanví ní mâmṛijuḥ ‖ 9 ‖ dhartâro divá ṛibhávaḥ suhástâ vâtâparjanyâ mahishásya tanyatóḥ | ấpa óshadhîḥ prá tirantu no gíro bhágo râtír vâjíno yantu me hávam ‖ 10 ‖ 13 ‖

samudráḥ síndhû rájo antáriksham ajá ékapât tanayitnúr arṇaváḥ | áhir budhnyàḥ çṛiṇavad vácâṅsi me víçve devásа utá sûráyo máma ‖ 11 ‖ syáma vo mánavo devávîtaye práñcaṃ no yajnám prá ṇayata sâdhuyâ | ádityâ rúdrâ vásavaḥ súdânava imâ bráhma çasyámânâni jinvata ‖ 12 ‖ daívyâ hótârâ prathamâ puróhita ṛitásya pánthâm ánv emi sâdhuyâ | kshétrasya pátim prátiveçam îmahe víçvân devấñ amṛitâñ áprayuchataḥ ‖ 13 ‖ vásishṭhâsaḥ pitṛivád váçam akrata devấñ ṛ̂ṇâ ṛishivát svastáye | prîtâ iva jnâtáyaḥ kâmam étyâsmé devâsó 'va dhûnutâ vásu ‖ 14 ‖ devấn vásishṭho amṛitân vavande — ‖ 15 ‖ 14 ‖

67 (893). trishṭubh.

Imấṃ dhíyaṃ saptáçîrshṇîm pitấ na ṛitáprajâtâm bṛihatîm avindat | turîyaṃ svij janayad viçvájanyo 'yấsya ukthám índrâya çáṅsan ‖ 1 ‖ ṛitáṃ çáṅsanta ṛijú dîdhyânâ divás putrấso ásurasya vîrâḥ | vípram padám áṅgiraso dádhânâ yajnásya dhấma prathamám mananta ‖ 2 ‖ haṅsaír iva sákhibhir vâvadadbhir açmanmáyâni náhanâ vyásyan | bṛíhaspátir abhí kánikradad gấ utá prấstaud úc ca vidvấñ agâyat ‖ 3 ‖ avó dvấbhyâm pará ékayâ gấ gúhâ tíshṭhantîr áṇritasya sétau | bṛíhaspátis támasi jyótir ichánn úd usrấ ấkar ví hí tisrá ấvaḥ ‖ 4 ‖ vibhídyâ púraṃ çayáthem ápâ-

66, 9 tanvì. mamṛijuḥ. 10 su-hástâḥ. 11 síndhuḥ. 12 nayata. ádityâḥ rúdrâḥ. 13 puráḥ-hitâ. 14 â-ítya asmé *iti* devâsaḥ áva dhûnuta. — 67, 1 svit. 2 dîdhyânâḥ. divás — vîrâḥ = 287, 7. dádhânâḥ. 3 vi-ásyan. prá astaut út. 4 gấḥ. ấ akaḥ. ấvar *ity* ávaḥ. 5 vi-bhídya. çayáthâ ím.

Digitized by Google

cîṃ nís tríṇi sâkám udadhér akṛintat | bṛíhaspátir ushásaṃ sûryaṃ gâṃ arkáṃ viveda stanáyann iva dyaúḥ || 5 || índro valáṃ rakshitáraṃ dúghânâṃ karéṇeva ví cakartâ ráveṇa | svédâñjibhir âçíram ichámânó 'rodayat paníṃ â gâ amushṇât || 6 || 15 ||

sá îṃ satyébhiḥ sákhibhiḥ çucádbhir gódhâyasaṃ ví dhanasaír adardaḥ | bráhmaṇas pátir vṛíshabhir varâhair gharmásvedebhir dráviṇaṃ vy ânaṭ || 7 || té satyéna mánasâ gópatiṃ gâ iyânâsa ishaṇayanta dhîbhíḥ | bṛíhaspátir mithóavadyapebhir úd usríyâ asṛijata svayúgbhiḥ || 8 || táṃ vardháyanto matíbhiḥ çivâbhiḥ siṅhám iva nânadataṃ sadhásthe | bṛíhaspátiṃ vṛíshaṇaṃ çûrasâtau bháre-bhare ánu madema jishṇúm || 9 || yadâ vâjam ásanad viçvárûpam â dyâṃ árukshad úttarâṇi sádma | bṛíhaspátiṃ vṛíshaṇaṃ vardháyanto nânâ sánto bíbhrato jyótir âsâ || 10 || satyâṃ âçíshaṃ kṛiṇutâ vayodhaíḥ kîríṃ cid dhy ávatha svébhir évaiḥ | paçcâ mṛídho ápa bhavantu víçvâs tád rodasî çriṇutaṃ viçvaminvé || 11 || índro mahnâ maháto arṇavásya ví mûrdhânam abhinad arbudásya | áhann áhim áriṇât saptá síndhûn devaír dyâvâpṛithivî prâvataṃ naḥ || 12 || 16 ||

68 (894). trishṭubh.

Udaprúto ná váyo rákshamâṇâ vâvadato abhríyasyeva ghóshâḥ | giribhrájo nórmáyo mádanto bṛíhaspátim abhy árkâ anâvan || 1 || sáṃ góbhir âṅgirasó nákshamâṇo bhága ivéd aryamáṇaṃ ninâya | jáne mitró ná dámpatî anakti bṛíhaspate vâjáyâçûṅr ivâjaú || 2 || sâdhvaryâ atithínîr ishi-

---

67, 6 karéṇa-iva. cakarta. ichámânaḥ árodayat. 7 ví ânaṭ. 8 mithâḥ-avadyapebhiḥ. 11 kṛiṇuta. hí. 12 áhann — síndhûn = 324, 1. devaír — naḥ = 31, 8. — 68, 1 rákshamâṇâḥ. abhríyasya-iva. ná úrmáyaḥ. abhí arkâḥ. 2 iva ít. dámpatî *iti* dám-patî. vâjáya âçûn-iva ájaú. 3 sâdhu-áryâḥ.

Digitized by Google

rāḥ spârhāḥ suvárṇâ anavadyárûpâḥ | bṛíhaspátiḥ párvatebhyo vitūryâ nír gā ûpe yávam iva sthivíbhyaḥ ‖ 3 ‖ âprushâyán mádhuna ṛitásya yónim avakshipánn arká ulkā́m iva dyóḥ | bṛíhaspátir uddhárann áçmano gā́ bhūmyâ udnéva ví tvácam bibheda ‖ 4 ‖ ápa jyótishâ támo antárikshâd udnáḥ çī́pâlam iva vā́ta âjat | bṛíhaspátir anumṛíçyâ valásyâbhrám iva vā́ta ā́ cakra ā́ gā́ḥ ‖ 5 ‖ yadā́ valásya pī́yato jásum bhéd bṛíhaspátir agnitápobhir arkaíḥ | dadbhír ná jihvā́ párivishṭam ā́dad âvír nidhī́r akṛiṇod usríyâṇâm ‖ 6 ‖ 17 ‖

bṛíhaspátir ámata hí tyád âsâṃ nā́ma svarī́ṇâṃ sádane gúhâ yát | âṇḍéva bhittvā́ çakunásya gárbham úd usríyâḥ párvatasya tmánâjat ‖ 7 ‖ áçnāpinaddham mádhu páry apaçyan mátsyaṃ ná dī́ná udáni kshiyántam | nísh ṭáj jabhâra camasáṃ ná vṛikshā́d bṛíhaspátir viravéṇâ vikṛítya ‖ 8 ‖ sóshā́m avindat sáḥ svàḥ só agníṃ só arkéṇa ví babâdhe támāṁsi | bṛíhaspátir góvapusho valásya nír majjā́naṃ ná párvaṇo jabhâra ‖ 9 ‖ himéva parṇā́ mushitā́ vánâni bṛíhaspátinākṛipayad való gā́ḥ | anânukṛityám apunáç cakâra yā́t sū́ryâmā́sâ mithá uccárâtaḥ ‖ 10 ‖ abhí çyâváṃ ná kṛíçanebhir áçvaṃ nákshatrebhiḥ pitáro dyā́m apiñçan | rā́tryāṃ támo ádadhur jyótir áhan bṛíhaspátir bhinád ádriṃ vidád gā́ḥ ‖ 11 ‖ idám akarma námo abhriyā́ya yáḥ pū́rvīr ánv ânónavîti | bṛíhaspátiḥ sá hí góbhiḥ só áçvaiḥ sá vīrébhiḥ sá nṛíbhir no váyo dhât ‖ 12 ‖ 18 ‖

Pañcamo 'nuvâkaḥ.

68, 3 vi-tū́rya. 4 mádhunâ. uddhárann. gā́ḥ. udnā́-iva. 5 anu-mṛíçya valásya abhrám. cakre. 6 ā́dat. 7 āṇḍā́-iva. tmánâ âjat. 8 áçnâ ápi-naddham. apaçyat. dīné. níḥ tát. ví-ravéṇa. 9 sáḥ ushā́m. 10 himā́-iva. bṛíhaspátinâ akṛipayat. ananu-kṛityám. ut-cárâtaḥ.

Digitized by Google

69 (895). trishṭubh. 1. 2 jagatî.

Bhadrā agnér vadhryaçvásya saṃdṛíço vāmī́ práṇītiḥ suráṇâ úpetayaḥ | yád îṃ sumitrā́ víço ágra indháte ghṛiténāhuto jarate dávidyutat ‖ 1 ‖ ghṛitám agnér vadhryaçvásya várdhanaṃ ghṛitám ánnaṃ ghṛitám v asya médanam | ghṛiténāhuta urviyā́ ví paprathe sū́rya iva rocate sarpírâsutiḥ ‖ 2 ‖ yát te mánur yád ánīkaṃ sumitráḥ samîdhé agne tád idáṃ návîyaḥ | sá revác choca sá gíro jushasva sá vājaṃ darshi sá ihá çrávo dhāḥ ‖ 3 ‖ yáṃ tvā pū́rvam îḷito vadhryaçváḥ samîdhé agne sá idáṃ jushasva | sá naḥ stipā́ utá bhavā tanūpā́ dātráṃ rakshasva yád idáṃ te asmé ‖ 4 ‖ bhávā dyumnī́ vādhryaçvotá gopā́ mā́ tvā tārîd abhímātir jánānām | çū́ra iva dhṛishṇúç cyávanaḥ sumitráḥ prá nú vocaṃ vā́dhryaçvasya nā́ma ‖ 5 ‖ sám ajryā́ parvatyā́ vásûni dā́sā vṛitrā́ṇy ā́ryā jigetha | çū́ra iva dhṛishṇúç cyávano jánānāṃ tvám agne pṛitanāyū́ṁr abhí shyâḥ ‖ 6 ‖ 19 ‖

dīrghátantur bṛihádukshāyám agníḥ sahásrastarīḥ çatánītha ṛíbhvā | dyumā́n dyumátsu nṛíbhir mṛijyámānaḥ sumitréshu dîdayo devayátsu ‖ 7 ‖ tvé dhenúḥ sudúghā jātavedo 'saççáteva samanā́ sabardhúk | tvā́ṃ nṛíbhir dákshiṇāvadbhir agne sumitrébhir idhyase devayádbhiḥ ‖ 8 ‖ devā́ç cit te amṛítā jātavedo mahimā́naṃ vādhryaçva prá vocan | yát sampṛícham mā́nushîr víça ā́yan tvā́ṃ nṛíbhir ajayas tvāvṛidhebhiḥ ‖ 9 ‖ pitéva putrám abibhar upásthe tvā́m agne vadhryaçváḥ saparyán | jushāṇó asya samídhaṃ yavishṭhotá pū́rvāṇi avanor vrā́dhataç cit ‖ 10 ‖ çáçvad agnír vadhryaçvásya çátrūn nṛíbhir jigāya sutásomavadbhiḥ | sá-

---

69, 1 úpa-itayaḥ. su-mitrā́ḥ. ágre. ghṛiténa ā́-hutaḥ. 2 ûṃ *iti*. ghṛiténa ā́-hutaḥ. 3 revát çoca. 4 sti-pā́ḥ. bhava tanū-pā́ḥ. 5 bhāva. vādhri-açva utá gopā́ḥ. 6 syāḥ. 7 bṛihát-ukshā ayám. 8 asaççátā-iva. 9 amṛítāḥ. 10 pitā́-iva. yavishṭha utá.

Digitized by Google

manaṃ cid adahaç citrabhânó 'va vrâdhantam abhinad vridháç cit ‖ 11 ‖ ayám agnír vadhryaçvásya vritrahâ sanakât préddho námasopavâkyaḥ | sá no ájâmîñr utá vâ vijâmîn abhí tishṭha çárdhato vâdhryaçva ‖ 12 ‖ 20 ‖

70 (896). trishṭubh.

Imâm me agne samídhaṃ jushasveḷás padé práti haryâ ghṛitâcîm | várshman pṛithivyâḥ sudinatvé áhnâm ûrdhvó bhava sukrato devayajyâ ‖ 1 ‖ â devânâm agrayâvehá yâtu nárâçáṅso viçvárûpebhir áçvaiḥ | ṛitásya pathâ námasâ miyédho devébhyo devátamaḥ sushûdat ‖ 2 ‖ çaçvattamám îḷate dûtyâya havíshmanto manushyâso agním | váhishṭhair áçvaiḥ suvṛitâ ráthenâ devân vakshi ní shadebá hótâ ‖ 3 ‖ ví prathatâṃ devájushṭaṃ tiraççâ dîrghâṃ drâghmâ surabhí bhûtv asmé | áheḷatâ mánasâ deva barhir índrajyeshṭhâñ uçató yakshi devân ‖ 4 ‖ divó vâ sânu spṛiçátâ várîyaḥ pṛithivyâ vâ mâtrayâ ví çrayadhvam | uçatîr dvâro mahinâ mahádbhir devâṃ ráthaṃ rathayúr dhârayadhvam ‖ 5 ‖ 21 ‖

devî divó duhitárâ suçilpé ushâsânáktâ sadatâṃ ní yónau | â vâṃ devâsa uçatî uçánta uraú sîdantu subhage upásthe ‖ 6 ‖ ûrdhvó grâvâ bṛihád agníḥ sámiddhaḥ priyâ dhâmâny áditer upásthe | puróhitâv ṛitvijâ yajné asmín vidúshṭarâ dráviṇam â yajethâm ‖ 7 ‖ tísro devîr barhír idâṃ várîya â sîdata cakṛimâ vaḥ syonám | manushvád yajnáṃ súdhitâ haviñshíḷâ devî ghṛitápadî jushanta ‖ 8 ‖ déva tvashṭar yád dha cârutvám ânaḍ yád áṅgirasâm ábhavaḥ

69, 11 citrabhâno *iti* citra-bhâno áva. -vâkhyaḥ. — 70, 1 jushasva iḷáḥ. harya. 2 agra-yâvâ ihá. 3 ráthena â. sada ihá. 5 spṛiçáta. 6 devî-suçilpé-uçatî-subhage *iti*. 8 cakṛimá. haviñshi íḷâ. 9 ha. 12 prá-iddhaḥ námasâ upa

Digitized by Google

sacâbhûḥ | sá devấnâm pấtha úpa prá vidvấn uçán yakshi draviṇodaḥ surátnaḥ || 9 || vánaspate raçanáyâ niyûyâ devấnâm pấtha úpa vakshi vidvấn | svádâti devấḥ kṛiṇávad dhavĩ́ñshy ávatâṃ dyấvâpṛithivĩ́ hávam me || 10 || ấgne vaha váruṇam ishṭáye na índraṃ divó marúto antárikshât | sĩ́dantu barhír víçva ấ yájatrâḥ svấhâ devấ amṛítâ mâdayantâm || 11 || 22 ||

71 (897). trishṭubh. 9 jagati.

Bṛihaspate prathamáṃ vâcó ágraṃ yát praírata nâmadhéyam dádhânâḥ | yád eshâṃ çréshṭhaṃ yád ariprám ấsît preṇấ tád eshâṃ nihitaṃ gúhâvíḥ || 1 || sáktum iva titaũnâ punánto yátra dhĩ́râ mánasâ vấcam ákrata | átrâ sákhâyaḥ sakhyấni jânate bhadraíshâṃ lakshmĩ́r nihitấdhi vâcí || 2 || yajnéna vâcáḥ padavĩ́yam âyan tấṃ ánv avindann ṛíshishu právishṭâm | tấṃ âbhṛítyâ vy àdadhuḥ purutrấ tấṃ saptá rebhấ abhí sáṃ navante || 3 || utá tvaḥ páçyan ná dadarça vấcam utá tvaḥ çṛiṇván ná çṛiṇoty enâm | utó tvasmai tanvàṃ ví sasre jâyéva pátya uçatĩ́ suvấsâḥ || 4 || utá tvaṃ sakhyé sthirápîtam âhur naínaṃ hinvanty ápi vấjineshu | ádhenvâ carati mâyáyaishá vấcaṃ çuçruvấñ aphalấm apushpấm || 5 || 23 ||

yás tityấja sacivídaṃ sákhâyaṃ ná tásya vâcy ápi bhâgó asti | yád îṃ çṛiṇóty álakaṃ çṛiṇoti nahí pravéda sukṛitásya pánthâm || 6 || akshaṇvántaḥ kárṇavantaḥ sákhâyo manojavéshv ásamâ babhûvuḥ | ádaghnâsa upakakshấsa u tve hradấ iva snấtvâ u tve dadṛiçre || 7 || hṛidấ tashṭéshu

---

70, 10 ni-yûya. havĩ́ñshi. 11 ấ agne. víçve. svâhâ etc. = 238, 11. — 71, 1 prá aírata. gúhâ ávîḥ. 2 dhĩ́râḥ. átra. bhadrấ eshâm. ní-hitâ ádhi. 3 â-bhṛítya ví adadhuḥ. 4 utó *iti*. jâyéva etc. = 124, 7. 5 ná enam. mâyáyâ eshâḥ. 6 vâcí. 7 ásamâḥ.

Digitized by Google

mánaso javéshu yád brâhmaṇâḥ saṃyájante sákhâyaḥ | átrâha tvaṃ ví jahur vedyâbhir óhabrahmâṇo ví caranty u tve ‖ 8 ‖ imé yé nârvâñ ná paráç cáranti ná brâhmaṇáso ná sutékarâsaḥ | tá eté vâcam abhipádya pâpáyâ sirîs tántraṃ tanvate áprajajnayaḥ ‖ 9 ‖ sárve nandanti yaçásâgatena sabhâsâhéna sákhyâ sákhâyaḥ | kilbishaspṛít pitushâṇir hy èshâm áraṃ hitó bhávati vâjinâya ‖ 10 ‖ ṛicâṃ tvaḥ pósham âste pupushvân gâyatráṃ tvo gâyati çákvarîshu | brahmâ tvo vádati jâtavidyâṃ yajnásya mâtrâṃ ví mimîta u tvaḥ ‖ 11 ‖ 24 ‖

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

72 (898). anushṭubh.

Devânâṃ nú vayáṃ jânâ prá vocâma vipanyáyâ | ukthéshu çasyámâneshu yáḥ páçyâd úttare yugé ‖ 1 ‖ bráhmaṇas pátir etâ sám karmâra ivâdhamat | devânâm pûrvyé yugé 'sataḥ sád ajâyata ‖ 2 ‖ devânâṃ yugé prathamé 'sataḥ sád ajâyata | tád âçâ ánv ajâyanta tád uttânápadas pári ‖ 3 ‖ bhûr jajna uttânápado bhuvá âçâ ajâyanta | áditer dáksho ajâyata dákshâd v áditiḥ pári ‖ 4 ‖ áditir hy ájanishṭa dákshasya duhitâ táva | tâṃ devâ ánv ajâyanta bhadrâ amṛítabandhavaḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

yád devâ adáḥ salilé súsaṃrabdhâ átishṭhata | átrâ vo nṛítyatâm iva tîvró reṇúr ápâyata ‖ 6 ‖ yád devâ yátayo yathâ bhúvanâny ápinvata | átrâ samudrá â gûḷhám â sûryam ajabhartana ‖ 7 ‖ ashṭaú putrâso áditer yé jâtâs tanvàs pári | devâñ úpa prait saptábhiḥ párâ mârtâṇḍám âsyat

---

71, 8 átra áha. 9 ná arvâk. suté-karâsaḥ té. 10 yaçásâ â -gatena sabhâ-sahéna. pitu-sániḥ hí eshâm. 11 mimîte. — 72, 2 iva adhamat. ásataḥ. 3 ásataḥ. 4 jajne. 5 hí. 6 átra. ápa âyata. 7 devâḥ. átra samudré. 8 prá ait.

Digitized by Google

‖ 8 ‖ saptábhiḥ putraír áditir úpa praít pûrvyám yugám | prajấyai mṛityáve tvat púnar mârtâṇḍám ấbharat ‖ 9 ‖ 2 ‖

73 (899). trishṭubh.

Jánishṭhâ ugráḥ sáhase turấya mandrá ójishṭho bahulấbhimânaḥ | ávardhann índram marútaç cid átra mâtấ yád vîrám dadhánad dhánishṭhâ ‖ 1 ‖ druhó níshattâ pṛiçanî́ cid évaiḥ purú çáṁsena vávṛidhush ṭá índram | abhî́vṛiteva tấ mahâpadéna dhvântất prapitvấd úd aranta gárbhâḥ ‖ 2 ‖ ṛishvấ te pấdâ prá yáj jígâsy ávardhan vấjâ utá yé cid átra | tvám indra sâlâvṛikấṁt sahásram âsán dadhishe açvínâ vavṛityâḥ ‖ 3 ‖ samanấ tűrṇir úpa yâsi yajnám ấ nấsatyâ sakhyấya vakshi | vasấvyâm indra dhârayaḥ sahásraçvínâ çûra dadatur maghấni ‖ 4 ‖ mándamâna ṛitấd ádhi prajấyai sákhibhir índra ishirébhir ártham | ấbhir hí mâyấ úpa dásyum ấgân míhaḥ prá tamrấ avapat támâṁsi ‖ 5 ‖ 3 ‖

sánâmânâ cid dhvasayo ny àsmâ ávâhann índra usháso yáthấnaḥ | ṛishvair agachaḥ sákhibhir níkâmaiḥ sâkám pratishṭhấ hṛídyâ jaghantha ‖ 6 ‖ tvám jaghantha námucim makhasyúṁ dấsaṁ kṛiṇvânấ ṛíshaye vímâyam | tvấṁ cakartha mánave syonấṁ pathó devatrấñjaseva yấnân ‖ 7 ‖ tvám etấni paprishe ví nấméçâna indra dadhishe gábhastau | ánu tvâ devấḥ çávasâ madanty upáribudhnân vaníuaç cakartha ‖ 8 ‖ cakráṁ yád asyâpsv ấ níshattam utó tád asmai mádhv íc cachadyât | pṛithivyấṁ átishṭhaṭaṁ yád ŭdhaḥ páyo góshv ádadhâ óshadhîshu ‖ 9 ‖ áçvâd iyâyéti yád vádanty ójaso

---

72, 9 prá ait. ấ abharat. — 73, 1 bahulá-abhimânaḥ. 2 ní-sattâ. purú. vavṛidhuḥ té. abhívṛitâ-iva. 3 yát. açvínâ ấ. 4 sahásrâ açvínâ. 5 ấ ábhiḥ. ấ ágât. 6 ní asmai áva ahan. yáthâ ánaḥ. 7 deva-trấ áñjasâ-iva. 8 nấma ĩçânaḥ. 9 asya ap-sú. ní-sattam utó *iti*. ít. áti-sitam. 10 iyâya íti.

Digitized by Google

jâtám utá manya enam | manyór iyâya harmyéshu tasthau yátaḥ prajajñá índro asya veda ‖ 10 ‖ váyaḥ suparṇấ úpa sedur índram priyámedhâ ṛíshayo nấdhamânâḥ | ápa dhvântám ûrṇuhí pûrdhí cákshur mumugdhy àsmấn nidháyeva baddhấn ‖ 11 ‖ 4 ‖

74 (900). triṣṭubh.

Vásûnâṃ vâ carkṛisha íyakshan dhiyấ vâ yajnaír vâ ródasyoḥ | árvanto vâ yé rayimántaḥ sâtaú vanúṃ vâ yé suçrúṇaṃ suçrúto dhúḥ ‖ 1 ‖ háva eshâm ásuro nakshata dyấṃ çravasyatấ mánasâ niñsata kshấm | cákshâṇâ yátra suvitấya devấ dyaúr ná vấrebhiḥ Kṛiṇávanta svaíḥ ‖ 2 ‖ iyám eshâm amṛítânâṃ gîḥ sarvátâtâ yé kṛipáṇanta rátnam | dhíyaṃ ca yajnáṃ ca sấdhantas té no dhântu vasavyàm ásâmi ‖ 3 ‖ ấ tát ta indrâyávaḥ panantâbhí yá ûrváṃ gómantaṃ títṛitsân | sakṛitsvàṃ yé puruputrấṃ mahîṃ sahásradhârâm bṛihatîṃ dúdukshan ‖ 4 ‖ çácîva índram ávase kṛiṇudhvam ánânataṃ damáyantam pṛitanyúñ | ṛibhukshấṇam maghávânaṃ suvṛiktím bhártâ yó vájraṃ náryam purukshúḥ ‖ 5 ‖ yád vâvấna purutámam purâshấḷ ấ vṛitrahéndro nấmâny aprâḥ | áceti prâsáhas pátis túvishmân yád îm uçmási kártave kárat tát ‖ 6 ‖ 5 ‖

75 (901). jagatî.

Prá sú va âpo mahimấnam uttamáṃ kârúr vocâti sádane vivásvataḥ | prá saptá-sapta tredhấ hí cakramúḥ prá sṛítvarîṇâm áti síndhur ójasâ ‖ 1 ‖ prá̤ te 'radad váruṇo yấ-

---

73, 10 manye. pra-jajñé. 11 mumugdhí asmấn nidháyâ-iva. — 74, 1 carkṛishe. 2 cákshâṇâḥ. devấḥ. 4 te indra âyávaḥ panánta abhí yé. sakṛit-svàm. dúdhukshan. 6 vavấna. vṛitra-hấ índraḥ. pra-sáhaḥ.

Digitized by Google

tave pathâḥ síndho yád vâjân abhy ádravas tvám | bhúmyâ ádhi pravátâ yâsi sánunâ yád eshâm ágraṃ jágatâm irajyási ‖ 2 ‖ diví svanó yatate bhúmyopáry anantáṃ çúshmam úd iyarti bhânúnâ | abhrâd iva prá stanayanti vṛishṭáyaḥ síndhur yád éti vṛishabhó ná róruvat ‖ 3 ‖ abhí tvâ sindho çiçum ín ná mâtáro vâçrâ arshanti páyaseva dhenávaḥ | râjeva yúdhvâ nayasi tvám ít sícau yád âsâm ágram pravátâm ínakshasi ‖ 4 ‖ imám me gaṅge yamune sarasvati çútudri stómaṃ sacatâ párushṇy â | asiknyâ marudvṛidhe vitástayârjîkîye çṛiṇuhy â sushómayâ ‖ 5 ‖ 6 ‖

tṛishṭámayâ prathamáṃ yâtave sajúḥ susártvâ rasáyâ çvetyâ tyâ | tvám sindho kúbhayâ gomatîṃ krúmum mehatnvâ saráthaṃ yâbhir îyase ‖ 6 ‖ ṛijîty énî rúçatî mahitvâ pári jráyâṅsi bharate rájâṅsi | ádabdhâ síndhur apásâm apástamâçvâ ná citrâ vápushîva darçatâ ‖ 7 ‖ sváçvâ síndhuḥ suráthâ suvâsâ hiraṇyáyî súkṛitâ vâjínîvatî | ûrṇâvatî yuvatíḥ sîlámâvaty utâdhi vaste subhágâ madhuvṛídham ‖ 8 ‖ sukháṃ ráthaṃ yuyuje síndhur açvínaṃ téna vâjaṃ sanishad asmínn âjaú | mahân hy àsya mahimâ panasyáté 'dabdhasya svâyaçaso virapçínaḥ ‖ 9 ‖ 7 ‖

76 (902). jagati.

Â va ṛiñjasa ûrjâṃ vyùshṭishv índram marúto ródasî anaktana | ubhé yáthâ no áhanî sacâbhúvâ sádaḥ-sado varivasyâta udbhídâ ‖ 1 ‖ tád u çréshṭhaṃ sávanaṃ sunotanâtyo ná hástayato ádriḥ sotári | vidád dhy àryó abhíbhûti

---

75, 2 abhí. 3 bhúmyâ upári. 4 ít. páyasâ-iva. râjâ-iva. 5 sacata párushṇi. vitástayâ árjîkîye çṛiṇuhí. su-sómayâ. 6 tṛishṭá-amayâ. 7 ṛíjîti. apáḥ-tamâ âçvâ. vápushî-iva. 8 su-áçvâ. su-vâsâḥ. sîlámâ-vatî utá ádhi. 9 hí asya. panasyáte ádabdhasya. — 76, 1 ṛiñjase. ródasî-ubhé -áhanî *iti*. 2 sunotana átyaḥ. hí aryáḥ.

Digitized by Google

paúṁsyam mahó râyé cit tarute yád árvataḥ ‖ 2 ‖ tád íd dhy àsya sávanaṃ vivér apó yáthâ purā́ mánave gâtúm áçret | góarṇasi tvâshṭré áçvanirṇiji prém adhvaréshv adhvarā́ñ açiçrayuḥ ‖ 3 ‖ ápa hata rakshásо bhañgurā́vataḥ skabhâyáta nírṛitiṃ sédhatāmatim | ā́ no rayíṃ sárvavîraṃ sunotana devâvyàm bharata çlókam adrayaḥ ‖ 4 ‖ diváç cid ā́ vó 'mavattarebhyo vibhvánâ cid âçvàpastarebhyaḥ | vâyóç cid ā́ sómarabhastarebhyo 'gnéç cid arca pitukṛíttarebhyaḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

bhurántu no yaçásaḥ sótv ándhaso grā́vâṇo vâcā́ divítâ divítmatâ | náro yátra duhaté kā́myam mádhv âghosháyanto abhíto mithastúraḥ ‖ 6 ‖ sunvánti sómaṃ rathirā́so ádrayo nír asya rásaṃ gavísho duhanti té | duhánty ū́dhar upasécanâya kā́ṃ náro havyā́ ná marjayanta âsábhiḥ ‖ 7 ‖ eté naraḥ svápaso abhûtana yá índrâya sunuthá sómam adrayaḥ | vâmáṃ-vâmaṃ vo divyā́ya dhā́mne vásu-vasu vaḥ pā́rthivâya sunvaté ‖ 8 ‖ 9 ‖

77 (903). trishṭubh. 5 jagati.

Abhraprúsho ná vâcā́ prushâ vásu havíshmanto ná yajñā́ vijânúshaḥ | sumā́rutaṃ ná brahmā́ṇam arháse gaṇám astoshy eshâṃ ná çobháse ‖ 1 ‖ çriyé máryâso añjíṃr akṛiṇvata sumā́rutaṃ ná pûrvī́r áti kshápaḥ | divás putrā́sa étâ ná yetira âdityā́sas té akrā́ ná vâvṛidhuḥ ‖ 2 ‖ prá yé diváḥ pṛithivyā́ ná barháṇâ tmánâ riricré abhrā́n ná sū́ryaḥ | pā́jasvanto ná vîrā́ḥ panasyávo riçā́daso ná máryâ abhídya-

---

76, 3 hí asya. prá im. 4 bhañgurá-vataḥ. sédhata ámatim. deva-avyàm. 5 vaḥ ámavat-tarebhyaḥ. vi-bhvánâ. 7 go-íshaḥ. marjayante. 8 su-ápasaḥ. yé. — 77, 1 — 5 sind jagati, die übrigen trishṭubh. prusha. yajñā́ḥ. 2 étāḥ. yetire. akrā́ḥ. 3 pṛithivyā́ḥ. abhrā́t.

Digitized by Google

vaḥ ‖ 3 ‖ yushmākam budhné apāṃ ná yāmani vithuryáti
ná mahī́ çratharyáti | viçvápsur yajnó arvāg ayáṃ sú vaḥ
práyasvanto ná satrā́ca ā́ gata ‖ 4 ‖ yūyáṃ dhūrshú pra-
yújo ná raçmíbhir jyótishmanto ná bhāsā́ vyùshṭishu | çye-
nā́so ná sváyaçaso riçā́dasaḥ pravā́so ná prásitāsaḥ pari-
prúshaḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

prá yád váhadhve marutaḥ parāká̄d yūyám maháḥ saṃ-
váraṇasya vásvaḥ | vidānā́so vasavo rā́dhyasyārā́c cid dvé-
shaḥ sanutár yuyota ‖ 6 ‖ yá udríci yajné adhvareshṭhā́
marúdbhyo ná mā́nusho dádāçat | revát sá váyo dadhate
suvī́raṃ sá devā́nām ápi gopíthé astu ‖ 7 ‖ té hí yajnéshu
yajníyāsa ū́mā ādityéna nā́mnā çámbhavishṭhāḥ | té no
'vantu rathatū́r manīshā́m maháç ca yā́mann adhvaré ca-
kānā́ḥ ‖ 8 ‖ 11 ‖

78 (904). 1. 3. 4. 8 trishṭubh. 2. 5—7 jagatí.

Víprāso ná mánmabhiḥ svādhyò devāvyò ná yajnaíḥ
svápnasaḥ | rā́jāno ná citrā́ḥ susaṃdṛíçaḥ kshitīnā́ṃ ná
máryā arepásaḥ ‖ 1 ‖ agnír ná yé bhrā́jasā rukmávakshaso
vā́tāso ná svayújaḥ sadyáūtayaḥ | prajnātā́ro ná jyéshṭhāḥ
sunītáyaḥ suçármāṇo ná sómā ṛitáṃ yaté ‖ 2 ‖ vā́tāso ná
yé dhúnayo jigatnávo 'gnīnā́ṃ ná jihvā́ virokíṇaḥ | vár-
maṇvanto ná yodhā́ḥ çimīvantaḥ pitṛīṇā́ṃ ná çáṅsāḥ surā-
táyaḥ ‖ 3 ‖ ráthānāṃ ná yè 'rā́ḥ sánābhayo jigīvā́ṅso ná
çū́rā abhídyavaḥ | vareyávo ná máryā ghṛitaprúsho 'bhi-
svartā́ro arkáṃ ná sushṭúbhaḥ ‖ 4 ‖ áçvāso ná yé jyéshṭhāsa
āçávo didhishávo ná rathyàḥ sudā́navaḥ | ā́po ná nimnaír

77, 4 viçvá-psuḥ. 6 rā́dhyasya ā́rāt. 7 adhvare-sthā́ḥ. 8 té — ū́mā = 555, 4. — 78, 1 su-ápnasaḥ. 3 jihvā́ḥ. 4 yé arā́ḥ. vare-yávaḥ. máryāḥ.

Digitized by Google

udábhir jigatnávo viçvárûpâ áñgiraso ná sā́mabhiḥ || 5 || 12 ||

grā́vâṇo ná sûráyaḥ síndhumâtara âdardirā́so ádrayo ná viçváhâ | çiçū́lâ ná krîḷáyaḥ sumâtáro mahâgrâmó ná yā́mann utá tvishā́ || 6 || ushásâṃ ná ketávo 'dhvaraçríyaḥ çubhaṃyávo nā́ñjíbhir vy àçvitan | síndhavo ná yayíyo bhrā́jadṛishṭayaḥ parâváto ná yójanâni mamire || 7 || subhâgā́n no devâḥ kṛiṇutâ surátnân asmā́nt stotṛī́n maruto vâvṛidhânā́ḥ | ádhi stotrásya sakhyásya gâta sanā́d dhí vo ratnadhéyâni sánti || 8 || 13 ||

79 (905). trishṭubh.

Ápaçyam asya maháto mahitvám ámartyasya mártyâsu vikshú | nā́nâ hánû víbhṛite sám bharete ásinvatî bápsatî bhū́ry attaḥ || 1 || gúhâ çíro níhitam ṛídhag akshī́ ásinvann atti jihváyâ vánâni | átrâṇy asmai paḍbhíḥ sám bharanty uttânáhastâ námasā́dhi vikshú || 2 || prá mâtúḥ prataráṃ gúhyam ichán kumâró ná vîrúdhaḥ sarpad urvī́ḥ | sasáṃ ná pakvám avidac chucántaṃ ririhvā́ṅsaṃ ripá upásthe antáḥ || 3 || tád vâm ṛitáṃ rodasî prá bravîmi jā́yamâno mâtárâ gárbho atti | nā́háṃ devásya mártyaç ciketâgnír añgá vícetâḥ sá prácetâḥ || 4 || yó asmâ ánnaṃ tṛishv ā́dádhâty ā́jyair ghṛitaír juhóti púshyati | tásmai sahásram akshábhir ví cakshé 'gne viçvátaḥ pratyáññ asi tvám || 5 || kíṃ devéshu tyája énaç cakarthā́gne pṛichā́mi nú tvā́m ávidvân | ákrîḷan krī́ḷan hárir áttave 'dán ví parvaçáç cakarta gā́m ivâsíḥ || 6 || víshûco áçvân yuyuje vanejā́ ṛíjîtibhî raçanā́bhir gṛi-

78, 6 çiçū́lâḥ. 7 ná añjí-bhiḥ ví açvitan. 8 kṛiṇuta. hí. — 79, 1 hánû-víbhṛite-bharete-ásinvatî-bápsatî *iti*. 2 akshī́ *iti*. uttâná-hastâḥ námasâ ádhi. 3 avidat çucántam. 4 ná ahám. ciketa agníḥ. 5 asmai. tṛishú â-dádhâti. cakshe ágne. 6 cakartha ágne. iva asíḥ. 7 vane-jā́ḥ ṛíjiti-bhiḥ.

Digitized by Google

bhîtắn | cakshadé mitró vásubhiḥ sújâtaḥ sám ânṛidhe párvabhir vàvṛidhânáḥ || 7 || 14 ||

80 (906). trishṭubh.

Agníḥ sáptiṃ vâjambharáṃ dadâty agnír vîráṃ çrútyaṃ karmanishṭhắm | agnĭ́ ródasî ví carat samañjánn agnír nắrîṃ vîrákukshim púraṃdhim || 1 || agnér ápnasaḥ samíd astu bhadrắgnír mahĭ́ ródasî ắ viveça | agnír ékaṃ codayat samátsv agnír vṛitrắṇi dayate purūṇi || 2 || agnír ha tyáṃ járataḥ kárṇam âvâgnír adbhyó nír adahaj járûtham | agnír átriṃ gharmá urushyad antár agnír nṛimédham prajáyâsṛijat sám || 3 || agnír dâd dráviṇaṃ vîrápeçâ agnír ṛíshiṃ yáḥ sahásrâ sanóti | agnír diví havyám ắ tatânâgnér dhắmâni víbhṛitâ purutrắ || 4 || agníṃ ukthaír ṛíshayo ví hvayante 'gníṃ náro yắmani bâdhitắsaḥ | agníṃ váyo antárikshe pátanto 'gníḥ sahásrâ pári yâti gónâm || 5 || agníṃ víça îḷate mắnushîr yắ agním mánusho náhusho ví jâtắḥ | agnír gắndharvîm pathyắṃ ṛitásyâgnér gávyûtir ghṛitá ắ níshattâ || 6 || agnáye bráhma ṛibhávas tatakshur agním mahắm avocâmâ suvṛiktím | ágne prắva jaritắraṃ yavishṭhắgne máhi dráviṇam ắ yajasva || 7 || 15 ||

81 (907). trishṭubh.

Yá imắ víçvâ bhúvanâni júhvad ṛíshir hótâ ny ásîdat pitắ naḥ | sá âçíshâ dráviṇam ichámânaḥ prathamachád ávarâñ ắ viveça || 1 || kíṃ svid âsîd adhishṭhắnam ârámbhaṇaṃ katamát svit kathắsît | yáto bhūmiṃ janáyan viçvá-

---

80, 1 karmaniḥ-sthắm agníḥ. 2 bhadrắ agníḥ mahĭ́-ródasî *iti*. 3 âva agníḥ. adahat. gharmé. pra-jáyâ asṛijat. 4 tatâna agnéḥ. 6 ṛitásya agneḥ. ghṛité. 7 bráhma. avocâma. prá ava. yavishṭha ágne. ágne — yajasva = 235, 22. — 81, 1 ní. 2 kathắ âsît.

Digitized by Google

karmâ ví dyấm aúrṇon mahinấ viçvácakshâḥ ‖ 2 ‖ viçvátaçcakshur utá viçvátomukho viçvátobâhur utá viçvátaspât | sám bâhúbhyâṃ dhámati sám pátatrair dyấvâbhûmî janáyan devá ékaḥ ‖ 3 ‖ kíṃ svid vánaṃ ká u sá vṛikshá âsa yáto dyấvâpṛithivî nishṭatakshúḥ | mánîshiṇo mánasâ pṛichátéd u tád yád adhyátishṭhad bhúvanâni dhârâyan ‖ 4 ‖ yấ te dhấmâni paramấṇi yấvamâ yấ madhyamấ viçvakarmann utémấ | çíkshâ sákhibhyo havíshi svadhâvaḥ svayáṃ yajasva tanvàṃ vṛidhânáḥ ‖ 5 ‖ víçvakarman havíshâ vâvṛidhânáḥ svayáṃ yajasva pṛithivîṃ utá dyấm | múhyantv anyé abhíto jánâsa ihấsmấkam maghávâ sûrír astu ‖ 6 ‖ vâcás pátiṃ viçvákarmâṇam ûtáye manojúvaṃ vấje adyấ huvema | sá no víçvâni hávanâni joshad viçváçambhûr ávase sâdhúkarmâ ‖ 7 ‖ 16 ‖

82 (908). trishṭubh.

Cákshushaḥ pitấ mánasâ hí dhîro ghṛitám ene ajanan námnamâne | yadéd ántâ ádadṛihanta pûrva ấd íd dyấvâpṛithivî aprathetâm ‖ 1 ‖ viçvákarmâ vímanâ ấd víhâyâ dhâtấ vidhâtấ paramótá saṃdṛík | téshâm ishṭấni sám ishâ madanti yátrâ saptaṛishîṇ pará ékam âhúḥ ‖ 2 ‖ yó naḥ pitấ janitấ yó vidhâtấ dhấmâni véda bhúvanâni víçvâ | yó devấnâṃ nâmadhấ éka evá táṃ sampraçnám bhúvanâ yanty anyấ ‖ 3 ‖ tá ấyajanta drávinaṃ sám asmâ ṛíshayaḥ pûrve jaritấro ná bhúnâ | asûrte sûrte rájasi nishatté yé bhûtấni samákṛiṇvann imấni ‖ 4 ‖ paró diváṃ pará enấ pṛithivyấ paró

81, 2 aúrṇot. 3 viçvátaḥ-pât. 4 kíṃ — nishṭatakshúḥ = 857, 7. pṛichâta ít. 5 yấ avamấ. utá imấ çíksha. 6 ihá asmấkam. 7 adyá. — 82, 1 ene-námnamâne-dyấvâpṛithivî *iti*. ajanat. yadấ ít. pûrve. 2 ví-hâyâḥ. paramấ utá. yátra sapta-ṛishîn. 4 té ấ ayajanta. asmai.

Digitized by Google

devébhir ásurair yád ásti | kám svid gárbham prathamám dadhra ấpo yátra devấḥ samápaçyanta víçve ‖ 5 ‖ tám íd gárbham prathamám dadhra ấpo yátra devấḥ samágachanta víçve | ajásya nấbhâv ádhy ékam árpitaṃ yásmin víçvâni bhúvanâni tasthúḥ ‖ 6 ‖ ná táṃ vidátha yá imấ jajấnânyád yushmấkam ántaram babhûva | nîhârêṇa prấvṛitâ jálpyâ câsutṛípa ukthaçấsaç caranti ‖ 7 ‖ 17 ‖

83 (909). trishṭubh. 1 jagati.

Yás te manyó 'vidhad vajra sâyaka sáha ójaḥ pushyati víçvam ânushák | sâhyấma dấsam ấryaṃ tváyâ yujấ sáhaskṛitena sáhasâ sáhasvatâ ‖ 1 ‖ manyúr índro manyúr evấsa devó manyúr hótâ váruṇo jâtávedâḥ | manyúṃ víça îḷate mấnushîr yấḥ pâhí no manyo tápasâ sajóshâḥ ‖ 2 ‖ abhîhí manyo tavásas távîyân tápasâ yujấ ví jahi çátrûn | amitrahấ vṛitrahấ dasyuhấ ca víçvâ vásûny ấ bharâ tváṃ naḥ ‖ 3 ‖ tváṃ hí manyo abhíbhûtyojâḥ svayambhûr bhấmo abhimâtishâháḥ | viçvácarshaṇiḥ sáhuriḥ sáhâvân asmấsv ójaḥ pṛítanâsu dhehi ‖ 4 ‖ abhâgáḥ sánn ápa páreto asmi táva krátvâ tavishásya pracetaḥ | táṃ tvâ manyo akratúr jihîḷâháṃ svấ tanûr baladéyâya méhi ‖ 5 ‖ ayáṃ te asmy úpa méhy arvấñ pratîcînáḥ sahure viçvadhâyaḥ | mányo vajrinn abhí mấm ấ vavṛitsva hánâva dásyûnr utá bodhy âpéḥ ‖ 6 ‖ abhí préhi dakshiṇató bhavâ mé 'dhâ vṛitrấṇi jaṅghanâva bhûri | juhómi te dharúṇam mádhvo ágram ubhấ upấṅçú prathamấ pibâva ‖ 7 ‖ 18 ‖

82, 5 dadhre. 6 dadhre. 7 jajấna anyát. prấvṛitâḥ. ca asu-tṛípaḥ ukthа-çásaḥ. — 83, 1 manyo *iti* ávidhat. sahyấma. 2 evá âsa. 3 abhí ihi. bhara. 4 abhíbhûti-ojaḥ. abhimâti-sahâḥ. 5 párâ-itaḥ. jihîḷa ahám. mâ ấ ihi. 6 mâ ấ ihi. 7 prá ihi. bhava me ádha. ubhaú upa-aṅçú.

Digitized by Google

84 (910). 1—3 trishṭubh. 4—7 jagati.

Tváyâ manyo sarátham ârujánto hárshamâṇâso dhṛishitấ marutvaḥ | tigméshava âyudhấ saṃçíçânâ abhí prá yantu náro agnírûpâḥ ‖ 1 ‖ agnír iva manyo tvishitáḥ sahasva senânîr naḥ sahure hûtá́ edhi | hatvấya çátrûn ví bhajasva véda ójo mímâno ví mṛ́dho nudasva ‖ 2 ‖ sáhasva manyo abhimâtim asmé ruján mṛiṇán pramṛiṇán préhi çátrûn | ugráṃ te pā́jo nanv ā́ rurudhre vaçī́ váçaṃ nayasa ekaja tvám ‖ 3 ‖ éko bahûnā́m asi manyav ílito víçaṃ-viçaṃ yudhấye sáṃ çiçâdhi | ákṛittaruk tváyâ yujā́ vayáṃ dyumántaṃ ghóshaṃ vijayā́ya kṛiṇmahe ‖ 4 ‖ vijeshakṛ́id índra ivânavabravò 'smā́kam manyo adhipā́ bhavehá | priyáṃ te nā́ma sahure gṛiṇîmasi vidmā́ tám útsaṃ yáta âbabhṛ́utha ‖ 5 ‖ ā́bhûtyâ sahajā́ vajra sâyaka sáho bibharshy abhibhûta úttaram | krátvâ no manyo sahá medy èdhi mahâdhanásya puruhûta saṃsṛ́iji ‖ 6 ‖ sáṃsṛishṭaṃ dhánam ubháyaṃ samā́kṛitam asmábhyaṃ dattâṃ váruṇaç ca manyúḥ | bhíyaṃ dádhânâ hṛídayeshu çátravaḥ párâjitâso ápa ní layantâm ‖ 7 ‖ 19 ‖

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

85 (911). anushṭubh. 14. 19—21. 23. 24. 26. 36. 37. 44 trishṭubh. 18. 27. 43 jagatî. 34 urobṛihatî.

Satyénóttabhitâ bhū́miḥ sū́ryeṇóttabhitâ dyaúḥ | ṛiténâdityā́s tishṭhanti diví sómo ádhi çritáḥ ‖ 1 ‖ sómenâdityā́ balínaḥ sómena pṛithivī́ mahī́ | átho nákshatrāṇâm eshā́m

---

84, 1 dhṛishitâḥ. tigmá-ishavaḥ. 3 prá ihi. nanú. nayase. 4 manyo *iti*. 5 iva anava-bravâḥ asmā́kam. adhi-pā́ḥ bhava ihá. vidmá. 6 ā́-bhûtyâ saha-jā́ḥ. abhi-bhûte. medī́ edhi. 7 sam -ā́kṛitam. dádhânāḥ. — 85, 1 satyéna úttabhitâ. sū́ryeṇa úttabhitâ. ṛiténa ādityā́ḥ. 2 sómena ādityā́ḥ. átho *iti*.

Digitized by Google

upásthe sóma ấhitaḥ ‖ 2 ‖ sómam manyate papivấn yát sampiṅshánty óshadhim | sómaṃ yám brahmấṇo vidúr ná tásyấçnâti káç caná ‖ 3 ‖ âchádvidhânair gupitó bấrhataiḥ soma rakshitấḥ | grấvṇâm íc chṛiṇván tishṭhasi ná te açnâti pấrthivaḥ ‖ 4 ‖ yát tvâ deva prapíbanti táta ấ pyâyase púnaḥ | vâyúḥ sómasya rakshitấ sámânâm mấsa ấkṛitiḥ ‖ 5 ‖ 20 ‖

raíbhy âsîd anudéyî nârâçaṅsî nyócanî | sûryấyâ bhadrám íd vấso gấthayaiti párishkṛitam ‖ 6 ‖ cíttir â upabárhaṇam cákshur â abhyáñjanam | dyaúr bhûmiḥ kóça âsîd yád áyât sûryấ pátim ‖ 7 ‖ stómâ âsan pratidháyaḥ kurîraṃ chánda opaçáḥ | sûryấyâ açvínâ varấgnír âsît purogaváḥ ‖ 8 ‖ sómo vadhûyúr abhavad açvínâstâm ubhấ varấ | sûryâṃ yát pátye çáṅsantîm mánasâ savitấdadât ‖ 9 ‖ máno asyâ ána âsîd dyaúr âsîd utá chadíḥ | çukrấv anaḍvấhâv âstâṃ yád áyât sûryấ gṛihám ‖ 10 ‖ 21 ‖

ṛiksâmấbhyâm abhíhitau gấvau te sâmanấv itaḥ | çrótraṃ te cakré âstâṃ diví pánthâç carâcaráḥ ‖ 11 ‖ çúcî te cakré yâtyấ vyánó áksha ấhataḥ | áno manasmáyaṃ sûryấrohat prayatî pátim ‖ 12 ‖ sûryấyâ vahatúḥ prấgât savitấ yám avấsṛijat | aghấsu hanyante gấvó 'rjunyoḥ páry uhyate ‖ 13 ‖ yád açvinâ pṛichámânâv áyâtaṃ tricakréṇa vahatúṃ sûryấyâḥ | víçve devấ ánu tád vâm ajânan putráḥ pitárâv avṛiṇîta pûshấ ‖ 14 ‖ yád áyâtaṃ çubhas patî vareyáṃ sûryấm úpa | kvaíkaṃ cakráṃ vâm âsît kvà deshṭrấya tasthathuḥ ‖ 15 ‖ 22 ‖

85, 3 tásya açnâti. 4 âchât-vidhânaiḥ. ít çriṇván. 6 raíbhi. ni-ócani. sûryấyâḥ. gấthayâ eti pári-kṛitam. 7 abhi-áñjanam. 8 varấ agníḥ. puraḥ-gaváḥ. 9 açvínâ âstám. savitấ ádadât. 11 cakré *iti*. 12 çúci-cakré *iti*. yâtyấḥ vi-ânáḥ. sûryấ ấ arohat. 13 sûryấyâḥ. prá agât. ava-ásṛijat. gấvaḥ árjunyoḥ. 15 vare-yám. kvà ékam.

Digitized by Google

dvé te cakré sûrye brahmáṇa ṛituthā́ viduḥ | áthaikaṃ cakráṃ yád gúhâ tád addhâtáya íd viduḥ ‖ 16 ‖ sûryāyai devébhyo mitrā́ya váruṇâya ca | yé bhûtásya prácetasa idáṃ tébhyo 'karaṃ námaḥ ‖ 17 ‖ pûrvâparáṃ carato mâyáyaitaú çíçû krī́ḷantau pári yâto adhvarám | víçvâny anyó bhúvanâbhicáshṭa ṛitā́ñ anyó vidádhaj jâyate púnaḥ ‖ 18 ‖ návo -navo bhavati jā́yamâno 'hnâṃ ketúr ushásâm ety ágram | bhâgáṃ devébhyo ví dadhâty âyán prá candrámâs tirate dîrghám ā́yuḥ ‖ 19 ‖ sukiṃçukáṃ çalmalíṃ viçvárûpaṃ hiraṇyavarṇaṃ suvṛítaṃ sucakrám | ā́ roha sûrye amṛítasya lokáṃ syonám pátye vahatúṃ kṛiṇushva ‖ 20 ‖ 23 ‖

úd îrshvātaḥ pátivatî hy èshā́ viçvā́vasuṃ námasâ gîrbhír îḷe | anyā́m icha pitṛishádaṃ vyàktâṃ sá te bhâgó janúshâ tásya viddhi ‖ 21 ‖ úd îrshvāto viçvâvaso námaseḷâmahe tvâ | anyā́m icha prapharvyàṃ sáṃ jāyā́m pátyâ sṛija ‖ 22 ‖ anṛikshará ṛijávaḥ santu pánthâ yébhiḥ sákhâyo yánti no vareyám | sám aryamā́ sám bhágo no ninîyât sáṃ jâspatyáṃ suyámam astu devâḥ ‖ 23 ‖ prá tvâ muñcâmi váruṇasya pā́çâd yéna tvā́badhnât savitā́ suçévaḥ | ṛitásya yónau sukṛitásya loké 'rishṭâṃ tvâ sahá pátyâ dadhâmi ‖ 24 ‖ prétó muñcā́mi nā́mútaḥ subaddhā́m amútas karam | yátheyám indra mîḍhvaḥ suputrā́ subhágā́sati ‖ 25 ‖ 24 ‖

pûshā́ tvetó nayatu hastagṛíhyâçvínâ tvâ prá vahatāṃ ráthena | gṛihā́n gacha gṛihápatnî yáthā́so vaçínî tvám vidátham ā́ vadâsi ‖ 26 ‖ ihá priyám prajā́yâ te sám ṛidhyatâm asmín gṛihé gā́rhapatyāya jāgṛihi | enā́ pátyâ tanvàṃ

85, 16 dvé-cakré *iti*. átha *é*kam. 18 pûrva-aparám. mâyáyâ etaú çíçû *iti*. bhúvanâ abhi-cáshṭe. vi-dádhat. 19 jā́yamânaḥ áhnâm. â-yán. 21 îrshva átaḥ páti-vatî hí eshā́ viçvá-vasum. pitṛi-sádam ví-aktâm. 22 viçvavaso *iti* viçva-vaso námasâ îḷâmahe. 23 pánthāḥ. jāspatyám. 24 tvâ ábadhnât. árishṭâm. 25 prá itáḥ. ná amútaḥ. yáthā iyám. su-bhágā ásati. 26 tvâ itáḥ. hasta-gṛíhya açvínâ. yáthā ásaḥ.

Digitized by Google

sáṃ sṛijasvādhâ jívrî vidátham ấ vadâtbaḥ ‖ 27 ‖ nîlalohitám bhavati kṛityấsaktír vy àjyate | édhante asyâ jnâtáyaḥ pátir bandhéshu badhyate ‖ 28 ‖ párâ dehi çâmulyàm brahmábhyo ví bhajâ vásu | kṛityaíshā padvátî bhûtvy ấ jâyấ viçate pátim ‖ 29 ‖ açrîrấ tanûr bhavati rúçatî pâpáyâmuyấ | pátir yád vadhvò vấsasâ svám áṅgam abhidhítsate ‖ 30 ‖ 25 ‖

yé vadhvàç candráṃ vahatúṃ yákshmâ yánti jánâd ánu | púnas tấn yajníyâ devấ náyantu yáta ấgatâḥ ‖ 31 ‖ mấ vidan paripanthíno yá âsîdanti dámpatî | sugébhir durgám átîtâm ápa drântv árâtayaḥ ‖ 32 ‖ sumaṅgalîr iyáṃ vadhûr imấṃ saméta páçyata | saúbhâgyam asyai datvấyấthāstaṃ ví páretana ‖ 33 ‖ trishṭám etát kátukam etád apâshṭhávad vishávan naítád áttave | sûryấṃ yó brahmấ vidyất sá íd vấdhûyam arhati ‖ 34 ‖ âçásanaṃ viçásanam átho adhivikártanam | sûryấyâḥ paçya rûpấṇi tấni brahmấ tú çundhati ‖ 35 ‖ 26 ‖

gribhṇấmi te saubhagatvấya hástam máyâ pátyâ jarádashṭir yáthāsaḥ | bhágo aryamấ savitấ púraṃdhir máhyaṃ tvâdur gārhapatyâya devấḥ ‖ 36 ‖ tấm pûshañ chivátamâm érayasva yásyâm bîjam manushyâ vápanti | yấ na ûrú uçatî viçráyâte yásyâm uçántaḥ prahárâma çépam ‖ 37 ‖ túbhyam ágre páry avahant sûryấṃ vahatúnâ sahá | púnaḥ pátibhyo jâyấṃ dấ agne prajáyâ sahá ‖ 38 ‖ púnaḥ pátnîm agnír adâd ấyushâ sahá várcasâ | dîrghấyur asyâ yáḥ pátir jîvâti çarádaḥ çatám ‖ 39 ‖ sómaḥ prathamó vivide gandharvó

85, 27 sṛijasva ádha jívrî *iti*. 28 kṛityấ ásaktîḥ ví ajyate. asyâḥ. 29 bhaja. kṛityấ eshấ. bhûtvî. 30 pâpáyâ amuyấ. 31 yákshmāḥ. yajníyāḥ devấḥ. 32 yé. áti itâm. 33 sam-éta. datvấya átha ástam ví párâ itana. 34 vishá-vat ná etát. 35 átho *iti*. 36 jarát -ashṭiḥ. yáthâ ásaḥ. tvâ aduḥ. 37 çivá-tamâm ấ îrayasva. manushyâḥ. ûrú *iti*. 39 dîrghá-âyuḥ asyâḥ.

Digitized by Google

vivida úttaraḥ | tṛtîyo agnísh ṭe pátis turîyas te manushyajâḥ || 40 || 27 ||

sómo dadad gandharvâya gandharvó dadad agnáye | rayím ca putrâṇç câdâd agnír máhyam átho imâm || 41 || ihaívá stam mâ ví yaushṭaṃ víçvam âyur vy àçnutam | kṛîlantau putraír náptṛibhir módamânau své gṛihé || 42 || â naḥ ṭprajâm janayatu prajâpatir âjarasâya sám anaktv aryamâ | ádurmaṅgalîḥ patilokám â viça çám no bhava dvipáde çám cátushpade || 43 || ághoracakshur ápatighny edhi çivâ paçúbhyaḥ sumánâḥ suvárcâḥ | vîrasûr devákâmâ syonâ çám no bhava dvipáde çám cátushpade || 44 || imâm tvám indra mîḍhvaḥ suputrâm subhágâṃ kṛiṇu | dáçâsyâm putrân â dhehi pátim ekâdaçám kṛidhi || 45 || samrâjnî çvaçure bhava samrâjnî çvaçrvâm bhava | nándândari samrâjnî bhava samrâjny ádhi devṛíshu || 46 || sám añjantu víçve devâḥ sám âpo hṛídayâni nau | sám mâtaríçvâ sám u dhâtâ sám u déshṭrî dadhâtu nau || 47 || 28 ||

Tṛtîyo 'dhyâyaḥ.

86 (912). paṅkti.

Ví hí sótor âsṛikshata néndraṃ devám amaṅsata | yátrâmadad vṛishâkapir aryáḥ pushṭéshu mátsakhâ víçvasmâd índra úttaraḥ || 1 || párâ hîndra dhâvasi vṛishâkaper áti vyáthiḥ | nó áha prá vindasy anyátra sómapîtaye víçvasmâd índra úttaraḥ || 2 || kím ayám tvâm vṛishâkapiç cakâra hárito mṛigáḥ | yásmâ irasyásîd u nv àryó vâ pushṭimád vásu víçvasmâd índra úttaraḥ || 3 || yám imáṃ tvám vṛishâkapim

85, 40 vivide út-taraḥ. agníḥ te. 41 ca adât. átho *iti*. 42 ihá evá. ví açnutam. 43 â-jarasâya. 44 ápati-ghnî. 45 dáça asyâm. 46 sam-râjnî ádhi. — 86, 1 ná índram. yátra ámadat. 2 hí indra. nó *iti*. 3 yásmai irasyási ít. nú aryáḥ.

Digitized by Google

priyám indrâbhirákshasi | çvấ nv àsya jambhishad ápi kárṇe varâhayúr víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 4 ‖ priyấ̃ tashṭấni me kapír vyàktâ vy àdûdushat | çíro nv àsya râvishaṃ ná sugáṃ dushkṛíte bhuvaṃ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

ná mát strî subhasáttarâ ná suyấçutarâ bhuvat | ná mát práticyavîyasî ná sákthy údyamîyasî víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 6 ‖ uvé amba sulâbhike yáthevâñgá bhavishyáti | bhasán me amba sákthi me çíro me vîva hṛishyati víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 7 ‖ kíṃ subâho svaṅgure pṛithushṭo pṛithujâghane | kíṃ çûrapatni nas tvám abhy àmîshi vṛishấkapiṃ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 8 ‖ avîrâm iva mấm ayáṃ çarấrur abhí manyate | utấhám asmi vîriṇîndrapatnî marútsakhâ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 9 ‖ saṃhotráṃ sma purấ nấrî sámanaṃ vấva gachati | vedhấ ṛitásya vîriṇîndrapatnî mahîyate víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

indrâṇîm âsú nấrishu subhágâm ahám açravam | nahy àsyâ aparáṃ caná jarásâ márate pátir víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 11 ‖ nấhám indrâṇi râraṇa sákhyur vṛishấkaper ṛité | yásyedám ápyaṃ haviḥ priyáṃ devéshu gáchati víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 12 ‖ vṛishâkapâyi révati súputra ấd u súsnushe | ghásat ta índra ukshấṇaḥ priyáṃ kâcitkaráṃ havír víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 13 ‖ ukshṇó hí me pấñcadaça sâkám pácanti viṅçatím | utấhám admi pîva íd ubhấ kukshî́ pṛiṇanti me víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 14 ‖ vṛishabhó ná tigmáçṛiṅgo 'ntár yûthéshu róruvat | manthás ta indra çáṃ

86, 4 indra abhi-rákshasi. nú asya. 5 ví-aktâ ví adûdushat. nú asya. 7 yátha-iva añgá. bhasát. ví-iva. 8 su-añgure pṛíthusto *iti* pṛíthu-sto pṛíthu-jaghane. abhí amishi. 9 utá ahám. vîríṇi índra-patni. 10 vâ áva. vîríṇi índra-patni. 11 nahí asyâḥ. 12 ná ahám. raraṇa. yásya idám. 13 sú-putre. te. kâcit-karám. 14 utá ahám. kukshî́ *iti*. 15 te indra.

Digitized by Google

hṛidé yáṃ te sunóti bhavayúr víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 15 ‖ 3 ‖

ná séçe yásya rámbate 'ntarấ sakthyấ kápṛit | séd îçe yásya romaçáṃ nishedúsho vijṛímbhate | víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 16 ‖ ná séçe yásya romaçáṃ nishedúsho vijṛímbhate | séd îçe yásya rámbate 'ntarấ sakthyấ kápṛid víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 17 ‖ ayám indra vṛishấkapiḥ párasvantaṃ hatáṃ vidat | asíṃ sûnấṃ návaṃ carúm ấd édhasyấna ấcitaṃ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 18 ‖ ayám emi vicấkaçad vicinván dấsam ấryam | píbâmi pâkasútvano 'bhí dhī́ram acâkaçaṃ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 19 ‖ dhánva ca yát kṛintátraṃ ca káti svit tấ ví yójanâ | nédîyaso vṛishâkapé 'stam éhi gṛihấñ úpa víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 20 ‖ púnar éhi vṛishâkape suvitấ kalpayâvahai | yá eshá svapnanáṅçanó 'stam éshi pathấ púnar víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 21 ‖ yád údañco vṛishâkape gṛihám indrājagantana | kvà syá pulvaghó mṛigáḥ kám agan janayópano víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 22 ‖ párçur ha nấma mânavī́ sâkáṃ sasûva viṅçatím | bhadrám bhala tyásyâ abhût yásyâ udáram ấmayad víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 23 ‖ 4 ‖

87 (913). trishṭubh. 22—25 anushṭubh.

Rakshohánam vâjínam ấ jigharmi mitrám práthishṭham úpa yâmi çárma | çiçâno agníḥ krátubhiḥ sámiddhaḥ sá no dívâ sa rishấḥ pâtu náktam ‖ 1 ‖ áyodaṅshṭro arcíshâ yâtudhā́nân úpa spṛiça jâtavedaḥ sámiddhaḥ | ấ jihváyâ mŭradevân rabhasva kravyấdo vṛiktvy ápi dhatsvâsán ‖ 2 ‖

86, 16 sáḥ íçe. rámbate antarấ. sáḥ ít. ni-sedúshaḥ. 18 édhasya ánaḥ. 20 vṛishâkape ástam ấ ihi. 21 ấ ihi. svapna-náṅçanaḥ ástam. 22 indra ájagantana. 23 tyásyai. — 87, 1 sá naḥ — náktam = 98, 2. 2 kravya-ádaḥ vṛiktvī́ ápi dhatsva âsán.

Digitized by Google

ubhóbhayâvinn úpa dhehi dáṅshṭrâ hiṅsráḥ çíçânó 'varam páraṃ ca | utántárikshe pári yâhi râjañ jámbhaiḥ sáṃ dhehy abhí yâtudhánân || 3 || yajnaír íshûḥ saṃnámamâno agne vâcâ çalyáñ açánibhir dihânáḥ | tábhir vidhya hṛídaye yâtudhánân pratîcó bâhûn práti bhanddhy eshâm || 4 || ágne tvácaṃ yâtudhánasya bhindhi hiṅsráçánir hárasâ hantv enam | prá párvâṇi jâtavedaḥ çṛiṇîhi kravyát kravishṇúr ví cinotu vṛikṇám || 5 || 5 ||

yátredánîm páçyasi jâtavedas tíshṭhantam agna utá vâ cárantam | yád vântárikshe pathíbhiḥ pátantaṃ tám ástâ vidhya çárvâ çíçânaḥ || 6 || utálabdhaṃ spṛiṇuhi jâtaveda álebhânád ṛishṭíbhir yâtudhánât | ágne púrvo ní jahi çóçucâna âmádaḥ kshvíṅkâs tám adantv énîḥ || 7 || ihá prá brûhi yatamáḥ só agne yó yâtudhánno yá idáṃ kṛiṇóti | tám á rabhasva samídhâ yavishṭha nṛicákshasaç cákshushe randhayainam || 8 || tîkshṇénâgne cákshushâ raksha yajnám práñcaṃ vásubhyaḥ prá ṇaya pracetaḥ | hiṅsráṃ rákshâṅsy abhí çóçucânam mâ tvâ dabhan yâtudhánâ nṛicakshaḥ || 9 || nṛicákshâ rákshaḥ pári paçya vikshú tásya tríṇi práti çṛiṇîhy ágrâ | tásyâgne pṛishṭír hárasâ çṛiṇîhi tredhâ mûlaṃ yâtudhánasya vṛiçca || 10 || 6 ||

trír yâtudhánaḥ prásitiṃ ta etv ṛitáṃ yó agne ánṛitena hánti | tám arcíshâ sphûrjáyañ jâtavedaḥ samakshám enaṃ gṛiṇaté ní vṛiñdhi || 11 || tád agne cákshuḥ práti dhehi rebhé çapharújaṃ yéna páçyasi yâtudhánam | atharvaváj jyótishâ daívyena satyáṃ dhûrvantam acítaṃ ny òsha || 12 || yád

---

87, 3 ubhâ ubhayâvin. çíçânaḥ ávaram. utá antárikshe. 5 hiṅsrâ açániḥ. kravya-át. 6 yátra idánîm. agne. vâ antárikshe. 7 utá â-labdham. âma-ádaḥ. 8 randhaya enam. 9 tikshṇéna agne. naya yâtu-dhánâḥ. 10 nṛi-cákshâḥ. tásya agne. 11 te. 12 çapha -árújam. atharva-vát. ní osha.

Digitized by Google

agne adyá mithunấ çápâto yád vâcás tṛishṭáṃ janáyanta rebhấḥ | manyór mánasaḥ çaravyâ jấyate yấ táyâ vidhya hṛídaye yâtudhấnân || 13 || párâ çṛiṇîhi tápasâ yâtudhấnân párâgne ráksho hárasâ çṛiṇîhi | párârcishâ mŭradevấn chṛiṇîhi párâsutṛípo abhí çóçucânaḥ || 14 || párâdyá devấ vṛijináṃ çṛiṇantu pratyág enaṃ çapáthâ yantu tṛishṭấḥ | vâcấstenaṃ çárava ṛichantu márman víçvasyaitu prásitiṃ yâtudhấnaḥ || 15 || 7 ||

yáḥ paúrusheyeṇa kravíshâ samañkté yó áçvyena paçúnâ yâtudhấnaḥ | yó aghnyấyâ bhárati kshîrám agne téshâṃ çîrshấṇi hárasấpi vṛiçca || 16 || saṃvatsarîṇam páya usríyâyâs tásya mấçîd yâtudhấno nṛicakshaḥ | pîyŭsham agne yatamás titṛipsât tám pratyáñcam arcishâ vidhya márman || 17 || vishấṃ gávâṃ yâtudhấnâḥ pibantv ấ vṛiçcyantâm áditaye durévâḥ | párainân devấḥ savitấ dadâtu párâ bhâgám óshadhînâṃ jayantâm || 18 || sanấd agne mṛiṇasi yâtudhấnân ná tvâ rákshâṅsi pṛitanâsu jigyuḥ | ánu daha sahámûrân kravyấdo mấ te hetyấ mukshata daívyâyâḥ || 19 || tváṃ no agne adharấd údaktât tváṃ paçcấd utá rakshâ purástât | práti té te ajárâsas tápishṭhâ aghấçaṅsaṃ çóçucato dahantu || 20 || 8 ||

paçcất purástâd adharấd údaktât kavíḥ kấvyena pári pâhi râjan | sákhe sákhâyam ajáro jarimṇé 'gne mártâñ ámartyas tváṃ naḥ || 21 || pári tvâgne púraṃ vayáṃ víprasya sahasya dhîmahi | dhṛishádvarṇaṃ divé-dive hantấram bhaṅgurấvatâm || 22 || vishéṇa bhaṅgurấvataḥ práti shma raksháso daha | ágne tigména çocíshâ tápuragrâbhir

---

87, 14 párâ agne. párâ arcíshâ. çṛiṇîhi párâ asu-tṛípaḥ. 15 párâ adyá devấḥ. çapáthâḥ. vâcấ-stenam. víçvasya etu. 16 aghnyấyâḥ. hárasâ ápi. 17 mấ açît. 18 párâ enân. 19 kravya-ádaḥ. hetyấḥ. 20 raksha. 21 ágne. 22 tvâ agne. bhaṅgurá-vatâm. 23 sma.

Digitized by Google

ṛishṭíbhiḥ ‖ 23 ‖ práty agne mithunā́ daha yâtudhā́nâ kimīdínâ | sáṃ tvâ çiçâmi jâgṛihy ádabdhaṃ vipra mánmabhiḥ ‖ 24 ‖ práty agne hárasâ háraḥ çṛiṇîhí viçvátaḥ práti | yâtudhā́nasya raksháso bálaṃ ví ruja vîryàm ‖ 25 ‖ 9 ‖

88 (914). trishṭubh.

Havísh pā́ntam ajáraṃ svarvídi divispṛíçy ā́hutaṃ júshṭam agnaú | tásya bhármaṇe bhúvanâya devā́ dhármaṇe kā́ṃ svadhāyâ paprathanta ‖ 1 ‖ gîrṇám bhúvanaṃ támasāpagūḷham âvíḥ svàr abhavaj jâté agnaú | tásya devā́ḥ pṛithivî́ dyaúr utā́pó 'raṇayann óshadhîḥ sakhyé asya ‖ 2 ‖ devébhir nv ìshitó yajníyebhir agníṃ stoshấny ajáram bṛihántam | yó bhânúnâ pṛithivî́ṃ dyā́ṃ utémā́m âtatā́na ródasî antáriksham ‖ 3 ‖ yó hótā́sît prathamó devájushṭo yáṃ samā́ñjann ā́jyenâ vṛiṇânā́ḥ | sá patatrî́tvaráṃ sthā́ jágad yác chvâtrám agnír akṛinoj jâtávedāḥ ‖ 4 ‖ yáj jâtavedo bhúvanasya mûrdhánn átishṭho agne sahá rocanéna | táṃ tvâhema matíbhir gîrbhír ukthaíḥ sá yajníyo abhavo rodasiprā́ḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

mûrdhā́ bhuvó bhavati náktam agnís tátaḥ sū́ryo jâyate prâtár udyán | mâyā́m ú tú yajníyânâm etā́m ápo yát tū́rṇiç cárati prajânán ‖ 6 ‖ dṛiçényo yó mahinā́ sámiddhó 'rocata diviyonir vibhā́vâ | tásminn agnaú sûktavâkéna devā́ havír víçva ā́juhavus tanûpā́ḥ ‖ 7 ‖ sûktavâkám prathamā́m ā́d íd agním ā́d íd dhavír ajanayanta devā́ḥ | sá eshâṃ yajnó abhavat tanûpā́s táṃ dyaúr veda tám pṛithivî́ tám ā́paḥ ‖ 8 ‖ yáṃ devā́só 'janayantâgníṃ yásminn ā́juhavur

---

87, 24 jâgṛihí. — 88, 1 divi-spṛíçi. devā́ḥ. 2 támasâ ápa-gūḷham. abhavat. utá ā́paḥ áraṇayan. 3 nú ishitáḥ. utá imā́m. ródasi *iti*. 4 hótā ā́sit. sam-ā́ñjan ā́jyena. patatrí itvarám sthā́ḥ. yát çvâtrám. akṛi-5 yát. tvâ ahema. rodasi-prā́ḥ. 6 úṃ *iti*. 7 sám-iddhaḥ árocata diví-yonir. devā́ḥ. víçve ā́ ajuhavuḥ. 8 havíḥ. 9 devā́saḥ ájanayanta agním. ā́ ájuhavuḥ.

Digitized by Google

bhúvanâni víçvâ | só arcishâ pṛithivîṃ dyâṃ utémâṃ ṛijûyámâno atapan mahitvâ ‖ 9 ‖ stómena hí divi devấso agním ájîjanañ cháktibhî rodasiprấm | tám û akṛiṇvan tredhấ bhuvé káṃ sá óshadhîḥ pacati viçvárûpâḥ ‖ 10 ‖ 11 ‖

yadéd enam ádadhur yajníyâso diví devấḥ sûryam âditeyám | yadấ carishṇû́ mithunấv ábhûtâm âd ít prấpaçyan bhúvanâni víçvâ ‖ 11 ‖ víçvasmâ agním bhúvanâya devấ vaiçvânarâṃ ketúm áhnâm akṛiṇvan | ấ yás tatânosháso vibhâtîr ápo ûrṇoti támo arcishâ yán ‖ 12 ‖ vaiçvânarấṃ kavấyo yajníyâso 'gníṃ devấ ajanayann ajuryám | nákshatram pratnáṃ áminac carishṇú yakshásyấdhyakshaṃ tavishám bṛihántam ‖ 13 ‖ vaiçvânarấṃ viçvấhâ dîdivấṃsam mántrair agníṃ kavím áchâ vadâmaḥ | yó mahimnấ paribabhû́vorvî́ utấvástâd utá devấḥ parástât ‖ 14 ‖ dvé srutî́ açṛiṇavam pitṛîṇấm ahấṃ devấnâm utá mártyânâm | tấbhyâm idáṃ víçvam éjat sám eti yád antarấ pitáram mâtáraṃ ca ‖ 15 ‖ 12 ‖

dvé samîcî́ bibhṛitaç cárantaṃ çîrsható jâtám mánasâ vímṛishṭam | sá pratyấñ víçvâ bhúvanâni tasthâv áprayuchan taráṇir bhrấjamânaḥ ‖ 16 ‖ yátrâ vádete ávaraḥ páraç ca yajnanyòḥ kataró nau ví veda | ấ çekur ít sadhamấdaṃ sákhâyo nákshanta yajnáṃ ká idáṃ ví vocat ‖ 17 ‖ káty agnáyaḥ káti sûryâsaḥ káty ushấso káty u svid âpaḥ | nópaspíjaṃ vaḥ pitaro vadâmi prichấmi vaḥ kavayo vidmáne kám ‖ 18 ‖ yávanmâtrâm ushấso ná prátîkaṃ suparṇyò vâsate mâtariçvaḥ | tấvad dadhâty úpa yajnám âyán brâhmaṇó hótur ávaro nishîdan ‖ 19 ‖ 13 ‖

88, 9 utá imấm ṛiju-yámânaḥ atapat. 10 çákti-bhiḥ. ûṃ *iti*. 11 yadấ ít. carishṇû́ *iti*. prá apaçyan. 12 víçvasmai. devấḥ. tatấna ushásaḥ. ápo *iti*. 13 áminat. yakshásya ádhi-aksham. 14 ácha pari-babhû́va urvî́ *iti* utá avástât. 15 dvé-srutî́ *iti*. 16 dvé-samicî́ *iti*. 17 yátra vádete *iti*. yajna-nyòḥ. 18 ná upa-spíjam. 19 yávat-mâtrâm. â-yán.

Digitized by Google

89 (915). trishṭubh.

Índraṃ stavâ nṛítamaṃ yásya mahnâ vibabâdhé rocanâ ví jmó ántân | â yáḥ papraú carshaṇîdhṛíd várobhiḥ prá síndhubhyo riricânó mahitvâ ‖ 1 ‖ sá sûryaḥ páry urû várâṅsy éndro vavṛityâd ráthyeva cakrâ | átishṭhantam apasyàṃ ná sárgaṃ kṛishṇâ támâṅsi tvíshyâ jaghâna ‖ 2 ‖ samânám asmâ ánapâvṛid arca kshmayâ divó ásamam bráhma návyaḥ | ví yáḥ pṛishṭhéva jánimâny aryá índraç cikâya ná sákhâyam îshé ‖ 3 ‖ índrâya gíro ániçitasargâ apáḥ prérayaṃ ságarasya budhnât | yó áksheṇeva cakríyâ çácîbhir víshvak tastámbha pṛithivîm utá dyâm ‖ 4 ‖ âpântamanyus tṛipálaprabharmâ dhúniḥ çimîvâñ chárumâñ ṛijîshî | sómo víçvâny atasâ vánâni nárvâg índram pratimânâni debhuḥ ‖ 5 ‖ 14 ‖

ná yásya dyâvâpṛithivî ná dhánva nântárikshaṃ nâdrayaḥ sómo akshâḥ | yád asya manyúr adhinîyámânaḥ çṛiṇâti vîḷú rujáti sthirâṇi ‖ 6 ‖ jaghâna vṛitráṃ svádhitir váneva rurója púro áradan ná síndhûn | bibhéda girím návam ín ná kumbhám â gâ índro akṛiṇuta svayúgbhiḥ ‖ 7 ‖ tvám ha tyád ṛiṇayâ indra dhîro 'sír ná párva vṛijinâ çṛiṇâsi | prá yé mitrásya váruṇasya dhâma yújaṃ ná jánâ mináṇti mitrám ‖ 8 ‖ prá yé mitrám prâryamáṇaṃ durévâḥ prá saṃgíraḥ prá váruṇam mináṇti | ny àmítreshu vadhám indra túmraṃ vṛíshan vṛíshâṇam arushám çiçîhi ‖ 9 ‖ índro divá índra îçe pṛithivyâ índro apâm índra ít párvatânâm | índro vṛidhâm índra ín médhirâṇâm indraḥ kshéme yóge hávya índraḥ ‖ 10 ‖ 15 ‖

89, 1 stava. carshaṇi-dhṛít váraḥ-bhiḥ. 2 urú. â índraḥ. ráthyâ -iva. 3 asmai ánapa vṛit. pṛishṭhâ-iva. 4 prá ṛayam. áksheṇa-iva. 5 ápânta-manyuḥ. çáru-mân. ná arvâk. 6 ná antárikshaṃ ná ádrayaḥ. akshâr *iti*. 7 vánâ-iva. aradat. ít. 8 jánâḥ. 9 prá aryamáṇam. ní amítreshu. 10 ít médhirâṇâm.

Digitized by Google

prāktúbhya índraḥ prá vṛidhó áhabhyaḥ prāntárikshât prá samudrásya dhâséḥ | prá vâtasya práthasaḥ prá jmó ántât prá síndhubhyo ririce prá kshitíbhyaḥ ‖ 11 ‖ prá çóçucatyâ usháso ná ketúr asinvā́ te vartatâm indra hetíḥ | áçmeva vidhya divá ā́ sṛijânás tápishṭhena héshasâ dróghamitrân ‖ 12 ‖ ánv áha mā́sâ ánv íd vánâny ánv óshadhîr ánu párvatâsaḥ | ánv índraṃ ródasî vâvaçâné ánv ā́po ajihata jā́yamânam ‖ 13 ‖ kárhi svit sā́ ta indra cetyā́sad aghásya yád bhinádo ráksha éshat | mitrakrúvo yác chásane ná gā́vaḥ pṛithivyā́ âpṛíg amuyā́ çáyante ‖ 14 ‖ çatrûyánto abhí yé nas tatasré máhi vrā́dhanta ogaṇā́sa indra | andhénâmítrâs támasâ sacantâṃ sujyotísho aktávas tā́ṃ abhí shyuḥ ‖ 15 ‖ purū́ṇi hí tvâ sávanâ jánânâm bráhmâṇi mándan gṛiṇatā́m ṛíshîṇâm | imā́m âghóshann ávasâ sáhûtiṃ tiró víçvāṅ árcato yâhy arvā́ṅ ‖ 16 ‖ evā́ te vayám indra bhuñjatînā́ṃ vidyā́ma sumatînā́ṃ návânâm | vidyā́ma vástor ávasâ gṛiṇánto viçvā́mitrâ utá ta indra nûnám ‖ 17 ‖ çunáṃ huvema maghávânam — ‖ 18 ‖ 16 ‖

90 (916). anushṭubh. 16 trishṭubh.

Sahásraçîrshâ púrushaḥ sahasrâksháḥ sahásrapât | sá bhū́miṃ viçváto vṛitvā́ty atishṭhad daçấṅgulám ‖ 1 ‖ púrusha evédáṃ sárvaṃ yád bhûtáṃ yác ca bhávyam | utā́mṛitatvásyéçâno yád ánnenâtiróhati ‖ 2 ‖ etā́vân asya mahimā́to jyā́yāṅç ca pū́rushaḥ | pā́do 'sya víçvâ bhûtā́ni tripā́d asyā́mṛítaṃ diví ‖ 3 ‖ tripā́d ûrdhvá úd ait púrushaḥ

89, 11 prá aktú-bhyaḥ. prá antárikshât. 12 áçmâ-iva. 13 ródasî-vâvaçâné *iti*. 14 te. cetyā́ asat. á-ïshat. yát çásane. á-pṛík. 15 çatru-yántaḥ. andhéna amítrāḥ. syur *iti* syuḥ. 17 evá. te indra. 18 çunáṃ etc. = 264, 22. — 90, 1 sahasra-akshā́ḥ. vṛitvā́ áti. daça-aṅgulám. 2 evá idám. yát ca. utá amṛita-tvásya íçânaḥ. ánnena ati-róhati. 3 mahimā́ átaḥ. púrushaḥ. asya amṛítam.

Digitized by Google

pãdo 'syehãbhavat púnaḥ | táto víshvañ vy àkrâmat sâçanânaçané abhí ‖ 4 ‖ tásmâd virãḷ ajâyata virâjo ádhi pûrushaḥ | sá jâtó áty aricyata paççãd bhûmim átho puráḥ ‖ 5 ‖ 17 ‖

yát púrusheṇa havíshâ devã yajnám átanvata | vasantó asyâsîd ãjyaṃ grîshmá idhmáḥ çarád dhavíḥ ‖ 6 ‖ táṃ yajnám barhíshi praúkshan púrushaṃ jâtám agratáḥ | téna devã ayajanta sâdhyã ṛíshayaç ca yé ‖ 7 ‖ tásmâd yajnãt sarvahútaḥ sámbhṛitam pṛishadâjyám | paçûn tãṃç cakre vâyavyãn âraṇyãn grâmyãç ca yé ‖ 8 ‖ tásmâd yajnãt sarvahúta ṛícaḥ sãmâni jajnire | chándâṅsi jajnire tásmâd yájus tásmâd ajâyata ‖ 9 ‖ tásmâd áçvâ ajâyanta yé ké cobhayãdataḥ | gãvo ha jajnire tásmât tásmâj jâtã ajâváyaḥ ‖ 10 ‖ 18 ‖

yát púrushaṃ vy ádadhuḥ katidhã vy àkalpayan | múkhaṃ kím asya kaú bâhû kã ûrû pãdâ ucyete ‖ 11 ‖ brâhmaṇò 'sya múkham âsîd bâhû râjanyàḥ kṛitáḥ | ûrû tád asya yád vaiçyaḥ padbhyãṃ çûdró ajâyata ‖ 12 ‖ candrámâ mánaso jâtáç cákshoḥ sûryo ajâyata | múkhâd índraç câgníç ca prâṇãd vâyúr ajâyata ‖ 13 ‖ nãbhyâ âsîd antárikshaṃ çîrshṇó dyaúḥ sám avartata | padbhyãṃ bhûmir díçaḥ çrótrât táthâ lokãñ akalpayan ‖ 14 ‖ saptãsyâsan paridháyas tríḥ saptá samídhaḥ kṛitãḥ | devã yád yajnáṃ tanvânã ábadhnan púrusham paçúm ‖ 15 ‖ yajnéna yajnám ayajanta devãs tãni dhármâṇi prathamãny âsan | té ha nã-

---

90, 1 asya ihá abhavat. ví akrâmat sâçanânaçané *iti*. 5 púrushaḥ. átho *iti*. 6 devãḥ. asya âsît. havíḥ. 7 prá aukshan. pṛishad-âjyám. 10 ca ubhayãdataḥ. tásmât jâtãḥ ajâváyaḥ. 11 ví ádadhuḥ. ví akalpayan. kaú ûrû *iti* pãdau. 12 brâhmaṇáḥ asya. 13 candrámâḥ. ca agníḥ. 15 saptá asya âsan. devãḥ.

Digitized by Google

kam mahimānaḥ sacanta yátra pūrve sâdhyāḥ sánti devāḥ ‖ 16 ‖ 19 ‖

Saptamo 'nuvâkaḥ.

91 (917). jagati. 15 trishṭubh.

Sáṃ jâgrivádbhir járamāṇa idhyate dáme dámūnâ ishā́yann iḷás padé | víçvasya hótâ havísho várenyo vibhúr vibhāvâ sushákhâ sakhîyaté ‖ 1 ‖ sá darçataçrīr átithir gṛihé -gṛihe váne-vane çiçriye takvavīr iva | jánaṃ-janaṃ jányo nā́ti manyate víça ā́ ksheti viçyò víçaṃ-viçam ‖ 2 ‖ sudáksho dákshaiḥ krátunâsi sukrátur ágne kavíḥ kā́vyenâsi viçvavít | vásur vásūnāṃ kshayasi tvám éka íd dyā́vâ ca yā́ni pṛithivī́ ca púshyataḥ ‖ 3 ‖ prajānánn agne táva yónim ṛitvíyam íḷâyâs padé ghṛitávantam ā́sadaḥ | ā́ te cikitra ushásâm ivétayo 'repásaḥ sū́ryasyeva raçmáyaḥ ‖ 4 ‖ táva çríyo varshyàsyeva vidyútaç citrā́ç cikitra ushásāṃ ná ketávaḥ | yád óshadhīr abhíṣṛishṭo vánāni ca pári svayáṃ cinushé ánnam âsyè ‖ 5 ‖ 20 ‖

tám óshadhīr dadhire gárbham ṛitvíyaṃ tám ā́po agníṃ janayanta mātáraḥ | tám ít samānā́ṃ vanínaç ca vîrúdho 'ntárvatîç ca súvate ca viçvâhâ ‖ 6 ‖ vā́topadhūta ishitó vā́çā́ ánu tṛishú yád ánnâ vévishad vitíshṭhase | ā́ te yatante rathyò yáthā pṛíthak çárdhāṅsy agne ajárāṇi dhákshataḥ ‖ 7 ‖ medhākā́rāṃ vidáthasya prasā́dhanam agníṃ hótāram paribhūtamam matím | tám íd árbhe havíshy ā́ samānám ít tám ín mahé vṛiṇate nā́nyāṃ tvát ‖ 8 ‖ tvā́m íd átra vṛiṇate tvāyávo hótāram agne vidátheshu vedhásaḥ | yád de-

---

91, 1 su-sákhâ sakhi-yaté. 2 ná áti. 3 krátunâ asi. kā́vyena asi. pṛithivī́ *iti*. 4 ā́ asadaḥ. cikitre. iva étayaḥ. sū́ryasya-iva. 5 varshyàsya-iva. cikitre. 6 antáḥ-vatiḥ. 7 vā́ta-upadhūtaḥ. 8 medhā-kārám. ít mahé. ná anyā́m.

Digitized by Google

vayánto dádhati práyâṅsi te havíshmanto mánavo vṛiktábarhishaḥ ‖ 9 ‖ távâgne hotrâṃ táva potrám ṛitvíyaṃ táva neshṭrâṃ tvám agníd ṛitâyatáḥ | táva praçâstrâṃ tvám adhvarîyasi brahmâ cási grihápatiç ca no dáme ‖ 10 ‖ 21 ‖

yás túbhyam agne amṛitâya mártyaḥ samídhâ dâçad utá vâ havíshkṛiti | tásya hótâ bhavasi yâsi dûtyàm úpa brûshe yájasy adhvarîyási ‖ 11 ‖ imâ asmai matáyo vâco asmád âñ ṛíco gíraḥ sushṭutáyaḥ sám agmata | vasûyávo vásave jâtávedase vṛiddhâsu cid várdhano yâsu câkánat ‖ 12 ‖ imâṃ pratnâya sushṭutíṃ návîyasîṃ vocéyam asmâ uçaté çṛiṇótu naḥ | bhûyâ ántarâ hṛidy àsya nispṛíçe jâyéva pátya uçatî́ suvâsâḥ ‖ 13 ‖ yásminn áçvâsa ṛishabhâsa ukshâṇo vaçâ meshấ avasṛishṭâsa âhutâḥ | kîlâlapé sómapṛishṭhâya vedháse hṛidấ matíṃ janaye cârum agnáye ‖ 14 ‖ áhâvy agne havír âsyè te srucîva ghṛitáṃ camvîva sómaḥ | vâjasâniṃ rayím asmé suvîram praçastáṃ dhehi yaçásam bṛihántam ‖ 15 ‖ 22 ‖

92 (918). jagatí.

Yajnásya vo rathyàṃ viçpátiṃ viçâṃ hótâram aktór átithiṃ vibhâvasum | çócañ chúshkâsu hâriṇîshu járbhurad vṛishâ ketúr yajató dyấm açâyata ‖ 1 ‖ imám añjaspấm ubháye akṛiṇvata dharmấṇam agníṃ vidáthasya sấdhanam | aktúṃ ná yahvám ushásaḥ puróhitaṃ tánûnápâtam arushásya niñsate ‖ 2 ‖ bấḷ asya nîthấ ví paṇéç ca manmahe vayấ asya práhutâ âsur áttave | yadấ ghorấso amṛitatvám âçatấd íj jánasya daívyasya carkiran ‖ 3 ‖ ṛitásya hí prá-

---

91, 10 távâgne etc. = 192, 2. 12 ấ. 13 asmai. hṛidí asya. jâyéva etc. = 124, 7. 14 vaçấḥ. 15 srucí-iva. camvì-iva. — 92, 1 çúshkâsu. 2 añjaḥ-pấm. 3 bâṭ. âçata ất ít.

Digitized by Google

sitir dyaúr urú vyáco námo mahy àrámatiḥ pánîyasî | índro mitró váruṇaḥ sáṃ cikitriré 'tho bhágaḥ savitấ pûtádakshasaḥ || 4 || prá rudréṇa yayínâ yanti síndhavas tiró mahîṃ arámatiṃ dadhanvire | yébhiḥ párijmâ pariyánn urú jráyo ví róruvaj jaṭháre víçvam uksháte || 5 || 23 ||

krâṇấ rudrấ marúto viçvákṛishṭayo diváḥ çyenấso ásurasya nîḷáyaḥ | tébhiç cashṭe váruṇo mitró aryaméndro devébhir arvaçébhir árvaçaḥ || 6 || índre bhújaṃ çaçamânấsa âçata sûro dṛiçîke vṛíshaṇaç ca paúṃsye | prá yé nv àsyârháṇâ tatakshiré yújaṃ vájraṃ nṛishádaneshu kârávaḥ || 7 || sûraç cid ấ haríto asya rîramad índrâd ấ káç cid bhayate távîyasaḥ | bhîmásya vṛíshṇo jaṭhárâd abhiçváso divé-dive sáhuriḥ stann ábâdhitaḥ || 8 || stómaṃ vo adyá rudrấya çíkvase kshayádvîrâya námasâ didishṭana | yébhiḥ çivấḥ svávâṅ evayấvabhir diváḥ síshakti sváyaçâ níkâmabhiḥ || 9 || té hí prajấyâ ábharanta ví çrávo bṛíhaspátir vṛishabháḥ sómajâmayaḥ | yajnaír átharvâ prathamó ví dhârayad devấ dákshair bhṛígavaḥ sáṃ cikitrire || 10 || 24 ||

té hí dyấvâpṛithivî bhûriretasâ nárâçáṅsaç cáturaṅgo yamó 'ditiḥ | devás tváshṭâ draviṇodấ ṛibhukshấṇaḥ prá rodasî marúto víshṇur arhire || 11 || utá syá na uçíjâm urviyấ kavír áhiḥ çṛiṇotu budhnyò hávîmani | sûryâmâsâ vicárantâ divikshítâ dhiyấ çamînahushî asyá bodhatam || 12 || prá naḥ pûshấ caráthaṃ viçvádevyo 'pấṃ nápâd avatu vâyúr ishṭáye | âtmấnaṃ vásyo abhí vấtam arcata tád açvinâ suhavâ yấmani çrutam || 13 || viçấm âsấm ábhayânâm adhikshítaṃ gîrbhir u sváyaçasaṃ gṛiṇîmasi | gnấbhir

---

92, 2 mahî arámatiḥ. cikitrire átho *iti*. 5 róruvat. 6 krâṇấḥ rudrấḥ. aryamấ índraḥ. 7 nú asya arháṇâ. nṛi-sádaneshu. 9 svá-yaçâḥ. 10 devấḥ. 11 áditiḥ. rodasî *iti*. 12 divi-kshítâ, çamînahushî *iti*.

Digitized by Google

víçvâbhir áditim anarvánam aktór yúvânaṃ nṛimáṇâ ádhâ pátim ‖ 14 ‖ rébhad átra janúshâ pűrvo áṅgirâ grăvâṇa ûrdhvă abhí cakshur adhvarám | yébhir víhâyâ ábhavad vicakshaṇáḥ páthaḥ sumékaṃ svádhitir vánanvati ‖ 15 ‖ 25 ‖

93 (919). prastârapaṅkti. 2. 3. 13 anushṭubh. 9 aksharaiḥ paṅkti. 11 nyaṅkusàriṇî. 15 purastâdbṛihatî.

Máhi dyâvâpṛithivî bhûtam urvî nărî yahvî ná ródasî sádaṃ naḥ | tébhir naḥ pâtaṃ sáhyasa ebhír naḥ pâtaṃ çûsháṇi ‖ 1 ‖ yajné-yajne sá mártyo devăñt saparyati | yáḥ sumnaír dîrghaçrúttama âvívâsaty enân ‖ 2 ‖ víçveshâm irajyavo devăñâṃ văr mahâḥ | víçve hí viçvámahaso víçve yajnéshu yajníyâḥ ‖ 3 ‖ té ghâ rẫjâno amṛítasya mandrẫ aryamẫ mitró váruṇaḥ párijmâ | kád rudró nṛiṇăṃ stutó marútaḥ pûsháṇo bhágaḥ ‖ 4 ‖ utá no náktam apâṃ vṛishaṇvasû sŭryâmẫsâ sádanâya sadhanyẫ | sácâ yát sẫdy eshâm áhir budhnéshu budhnyàḥ ‖ 5 ‖ 26 ‖

utá no devẫv açvínâ çubhás pátî dhẫmabhir mitrẫváruṇâ urushyatâm | maháḥ sá râyá éshaté 'ti dhánveva duritẫ ‖ 6 ‖ utá no rudrẫ cin mṛiḷatâm açvínâ víçve devẫso ráthaspátir bhágaḥ | ṛibhúr vẫja ṛibhukshaṇaḥ párijmâ viçvavedasaḥ ‖ 7 ‖ ṛibhúr ṛibhukshẫ ṛibhúr vidható máda ẵ te hárî jûjuvânásya vâjínâ | dushṭáraṃ yásya sẫma cid ṛídhag yajnó ná mẵnushaḥ ‖ 8 ‖ kṛidhî́ no áhrayo deva savitaḥ sá ca stushe maghónâm | sahó na índro váhnibhir ny èshâṃ carshaṇînăṃ cakráṃ raçmím ná yoyuve ‖ 9 ‖ aíshu dyâvâpṛithivî dhâtam mahád asmé vîréshu viçvácarshaṇi çrá-

---

92, 14 nṛi-mánâḥ ádha. 15 áṅgiráḥ. — 93, 1 dyâvâpṛithivî-urvî-nărî-yahvî-ródasî *iti*. 4 gha. 5 sa-dhanyẫ. 6 mitrấváruṇau. ắ íshate áti dhánva-iva. 7 cit. ráthaḥpátiḥ. 9 kṛidhî́. sahó *iti*. ní eshâm. 10 ắ eshu.

Digitized by Google

vaḥ | pṛikshám̩ vā̃jasya sâtáye pṛikshám̩ râyótá turváṇe || 10 || 27 ||

etám̩ çáṅsam indrâsmayúsh ṭvám̩ kū̃cit sántam̩ sahasâvann abhíshṭaye sádâ pâhy abhíshṭaye | medátâm̩ vedátâ vaso || 11 || etám me stómam̩ tanā̃ ná sū̃rye dyutádyâmânam̩ vâvṛidhanta nṛiṇā̃m | sam̩vánanam̩ nā̃çvyam̩ táshṭevā̃napacyutam || 12 || vâvárta yéshâm̩ râyā̃ yuktaíshâm̩ hiraṇyáyî | nemádhitâ ná paúṅsyâ vṛítheva vishṭā̃ntâ || 13 || prá tád duḥçī́me pṛíthavâne vené prá râmé vocam ásure maghávatsu | yé yuktvā̃ya páñca çatā̃smayú pathā̃ viçrā̃vy eshâm || 14 || ádhī́n nv átra saptatím̩ ca saptá ca | sadyó didishṭa tā̃nvaḥ sadyó didishṭa pârthyáḥ sadyó didishṭa mâyaváḥ || 15 || 28 ||

94 (920). jagatî. 5. 7. 14 trishṭubh.

Praíté vadantu prá vayám̩ vadâma grā̃vabhyo vā̃cam̩ vadatâ vádadbhyaḥ | yád adrayaḥ parvatâḥ sâkám âçávaḥ çlókam̩ ghósham bhárathéndrâya somínaḥ || 1 || eté vadanti çatávat sahásravad abhí krandanti háritebhir âsábhiḥ | vishṭvī́ grā̃vâṇaḥ sukṛítaḥ sukṛityáyâ hótuç cit pū̃rve havirádyam âçata || 2 || eté vadanty ávidann anā̃ mádhu ny ū̃ñkhayante ádhi pakvá ā̃mishi | vṛikshásya çā̃khâm aruṇásya bápsatas té sū̃bharvâ vṛishabhā̃ḥ prém arâvishuḥ || 3 || bṛihád vadanti madiréṇa mandínéndram̩ króçanto 'vidann anā̃ mádhu | sam̩rábhyâ dhī́râḥ svásṛibhir anartishur âghosháyantaḥ pṛithivī́m upabdíbhiḥ || 4 || suparṇā̃ vā̃cam

---

93, 10 râyā̃ utá. 11 indra asma-yúḥ tvám kū̃-cit. 12 dyutát -yâmânam vavṛidhanta. ná áçvyam táshṭâ-iva ánapa-cyutam. 13 vavárta. yuktā̃ eshâm. vṛíthâ-iva vishṭá-antâ. 14 çatā̃ asma-yú. vi-çrā̃vi. 15 ádhi ít nú. — 94, 1 prá eté. vadata. bháratha índrâya. 2 haviḥ -ádyam. 3 ní ū̃ñkhayante. pakvé. sū̃bharvâḥ. prá îm. 4 mandínâ índram. sam-rábhya. 5 su-parṇā̃ḥ.

Digitized by Google

akratópa dyávy âkharé kṛíshṇâ ishirā́ anartishuḥ | nyàñ ní yanty úparasya nishkṛitám purū́ réto dadhire sûryaçvítaḥ || 5 || 29 ||

ugrā́ iva praváhantaḥ samā́yamuḥ sâkáṃ yuktā́ vṛíshaṇo bíbhrato dhúraḥ | yác chvasánto jagrasânā́ árâvishuḥ çṛiṇvá eshâm prothátho árvatâm iva || 6 || dáçâvanibhyo dáçakakshyebhyo dáçayoktrebhyo dáçayojanebhyaḥ | dáçâbhîçubhyo arcatâjárebhyo dáça dhúro dáça yuktā́ váhadbhyaḥ || 7 || té ádrayo dáçayantrâsa âçávas téshâm âdhā́nam páry eti haryatám | tá û sutásya somyásyā́ndhaso 'ṅçóḥ pîyū́sham prathamásya bhejire || 8 || té somā́do hárî índrasya niṅsate 'ṅçúṃ duhánto ádhy âsate gávi | tébhir dugdhám papivā́nt somyám mádhv índro vardhate práthate vṛishâyáte || 9 || vṛíshâ vo aṅçúr ná kílâ rishâthanéḷâvantaḥ sádam ít sthanā́çitâḥ | raivatyéva máhasâ cā́ravaḥ sthana yásya grâvâṇo ájushadhvam adhvarám || 10 || 30 ||

tṛidilā́ átṛidilâso ádrayo 'çramaṇā́ áçṛithitâ ámṛityavaḥ | anâturā́ ajárâḥ sthā́mavishṇavaḥ supîváso átṛishitâ átṛishṇajaḥ || 11 || dhruvā́ evá vaḥ pitáro yugé-yuge kshémakâmâsaḥ sádaso ná yuñjate | ajuryā́so harishā́co harídrava ā́ dyā́ṃ ráveṇa pṛithivī́m açuçravuḥ || 12 || tád íd vadanty ádrayo vimócane yā́mann añjaspā́ iva ghéd upabdíbhiḥ | vápanto bī́jam iva dhânyâkṛítaḥ pṛiñcánti sómaṃ ná minanti bápsataḥ || 13 || suté adhvaré ádhi vā́cam akratā́ kṛî-

---

94, 5 akrata úpa. nyàk. purú. 6 sam-ā́yamuḥ. yuktā́ḥ. yát çvasántaḥ. çṛiṇvé. 7 arcata ajárebhyaḥ. yuktā́ḥ. 8 té ûṃ *iti.* somyásya ándhasaḥ. 9 soma-ádaḥ hárî *iti.* vṛisha-yáte. 10 kíla rishâthana íḷâ-vantaḥ. sthana ā́çitâḥ raivatyā́-iva. 11 stha ámavishṇavaḥ. 12 hari-sā́caḥ. 13 gha ít. dhânya-kṛítaḥ. 14 akrata ā́.

Digitized by Google

ḷáyo ná mâtáraṃ tudántaḥ | ví shū́ muñcâ sushuvúsho manîshā́ṃ ví vartantâm ádrayaç cā́yamânâḥ || 14 || 31 || —X, 107

Caturtho 'dhyâyaḥ.

95 (921). trishṭubh.

Hayé jā́ye mánasâ tíshṭha ghore vácâṅsi miçrā́ kṛiṇavâvahai nú | ná nau mántrâ ánuditâsa eté máyas karan páratare canā́han || 1 || kím etā́ vâcā́ kṛiṇavâ távâhám prā́kramisham ushásâm agriyéva | púrûravaḥ púnar ástam párehi durâpanā́ vā́ta ivâhám asmi || 2 || íshur ná çriyá ishudhér asanā́ goshā́ḥ çatasā́ ná ráṅhiḥ | avī́re krátau ví davidyutan nórâ ná mâyúṃ citayanta dhúnayaḥ || 3 || sā́ vásu dádhatî çváçurâya váya úsho yádi váshṭy ántigṛihât | ástaṃ nanakshe yásmiñ câkán dívâ náktaṃ çnathitā́ vaitaséna || 4 || tríḥ sma mā́hnaḥ çnathayo vaitasénotá sma mé 'vyatyai pṛiṇâsi | púrûravó 'nu te kétam âyaṃ rā́jâ me vîra tanvàs tád âsîḥ || 5 || 1 ||

yā́ sujûrṇíḥ çréṇiḥ sumnáâpir hradécakshur ná granthínî caraṇyúḥ | tā́ añjáyo 'ruṇáyo ná sasruḥ çriyé gā́vo ná dhenávo 'navanta || 6 || sám asmiñ jā́yamâna âsata gnā́ utém avardhan nadyàḥ svágûrtâḥ | mahé yát tvâ purûravo ráṇâyā́vardhayan dasyuhátyâya devā́ḥ || 7 || sácâ yád âsu jáhatîshv átkam ámânushîshu mā́nusho nishéve | ápa sma mát tarásantî ná bhujyús tā́ atrasan rathaspṛíço nā́çvâḥ || 8 || yád âsu márto amṛítâsu nispṛík sáṃ kshoṇī́bhiḥ krátubhir ná pṛiñkté | tā́ âtáyo ná tanvàḥ çumbhata svā́ áçvâso ná

94, 14 sú muñca susu-vúshaḥ. — 95, 1 caná áhan. 2 kṛiṇava táva ahám prá akramisham. agriyā́-iva. párâ ihi. duḥ-âpanā́. iva ahám. 3 çriyé. go-sā́ḥ çata-sā́ḥ. davidyutat ná úrâ. 5 mâ áhnaḥ. vaitaséna utá. me ávyatyai. púrûravaḥ ánu. 6 sumné-âpiḥ hradé-cakshuḥ. 7 jā́yamâne. utá îm. ráṇâya ávardhayan. 8 ni-séve. ná áçvâḥ.

Digitized by Google

krîḷáyo dándaçânâḥ || 9 || vidyún ná yā́ pátantî dávidyod bhárantî me ápyâ kā́myâni | jánishṭo apó náryaḥ sújâtaḥ prórváçî tirata dîrghám ā́yuḥ || 10 || 2 ||

jajnishá itthā́ gopī́thyâya hí dadhā́tha tát purûravo ma ójaḥ | áçâsaṃ tvâ vidúshî sásminn áhan ná ma ā́çṛiṇoḥ kím abhúg vadâsi || 11 || kadā́ sûnúḥ pitáraṃ jâtá ichâc cakrán nā́çru vartayad vijânán | kó dámpatî sámanasâ ví yûyod ádha yád agníḥ çváçureshu dī́dayat || 12 || práti bravâṇi vartáyate áçru cakrán ná krandad âdhyè çiçvā́yai | prá tát te hinavâ yát te asmé párehy ástaṃ nahí mûra mā́paḥ || 13 || sudevó adyá prapáted ánâvṛit parâvátam paramā́ṃ gántavā́ u | ádhâ çáyîta nírṛiter upásthé 'dhainaṃ vṛíkâ rabhasā́sa adyúḥ || 14 || púrûravo mā́ mṛithâ mā́ prá papto mā́ tvâ vṛíkâso áçivâsa u kshan | ná vaí straíṇâni sakhyā́ni santi sâlâvṛikā́ṇâṃ hṛídayâny etā́ || 15 || 3 ||

yád vírûpā́caram mártyeshv ávasaṃ rā́trîḥ çarádaç cátasraḥ | ghṛitásya stokáṃ sakṛíd áhna âçnâṃ tā́d evédáṃ tâtṛipâṇā́ carâmi || 16 || antarikshaprā́ṃ rájaso vimā́nîm úpa çikshâmy urváçîṃ vásishṭhaḥ | úpa tvâ râtíḥ sukṛitásya tíshṭhân ní vartasva hṛídayaṃ tapyate me || 17 || íti tvâ devā́ imá âhur aiḷa yáthem etád bhávasi mṛityúbandhuḥ | prajā́ te devā́n havíshâ yajâti svargá u tvám ápi mâdayâse || 18 || 4 ||

96 (922). jagatî. 12. 13 trishṭubh.

Prá te mahé vidáthe çaṅsishaṃ hárî prá te vanve vanúsho haryatám mádam | ghṛitáṃ ná yó háribhiç cā́ru

95, 10 vi-dyút. jánishṭo *iti*. prá urváçî. 11 jajnishé. me ójaḥ. me ā́ açṛiṇoḥ. 12 ichât. ná áçru. 13 â-dhyè. hinava. párâ ihi. mâ ā́paḥ. 14 gántavaí. ádha. upá-sthe ádha enam vṛíkâḥ. 15 mṛithâḥ. 16 vírûpâ ácaram. evá idám tatṛipâṇā́. 17 tíshṭhât. 18 imé. yáthâ îm. svaḥ-gé.

Digitized by Google

sécata ā́ tvâ viçantu hárivarpasaṃ gíraḥ ‖ 1 ‖ háriṃ hí yónim abhí yé samásvaran hinvánto hárî divyáṃ yáthâ sádaḥ | ā́ yám pṛṇánti háribhir ná dhenáva índrâya çûshám hárivantam arcata ‖ 2 ‖ só asya vájro hárito yá âyasó hárir níkâmo hárir ā́ gábhastyoḥ | dyumnî́ suçipró hárimanyusâyaka índre ní rûpā́ háritâ mimikshire ‖ 3 ‖ diví ná ketúr ádhi dhâyi haryató vivyácad vájro hárito ná ráṅhyâ | tudád áhiṃ háriçipro yá âyasáḥ sahásraçokâ abhavad dharimbharáḥ ‖ 4 ‖ tvám-tvam aharyathâ úpastutaḥ pū́rvebhir indra harikeça yájvabhiḥ | tvám haryasi táva víçvam ukthyàm ásâmi rā́dho harijâta haryatám ‖ 5 ‖ 5 ‖

tā́ vajríṇam mandínaṃ stómyam máda índraṃ ráthe vahato haryatā́ hárî | purū́ṇy asmai sávanâni háryata índrâya sómâ hárayo dadhanvire ‖ 6 ‖ áraṃ kā́mâya hárayo dadhanvire sthirā́ya hinvan hárayo hárî turā́ | árvadbhir yó háribhir jósham ī́yate só asya kā́maṃ hárivantam ânaçe ‖ 7 ‖ háriçmaçârur hárikeça âyasás turaspéye yó haripā́ ávardhata | árvadbhir yó háribhir vâjínîvasur áti víçvâ duritā́ pā́rishad dhárî ‖ 8 ‖ srúveva yásya háriṇî vipetátuḥ çípre vā́jâya háriṇî dávidhvataḥ | prá yát kṛité camasé mármṛijad dhárî pîtvā́ mádasya haryatásyā́ndhasaḥ ‖ 9 ‖ utá sma sádma haryatásya pastyòr átyo ná vā́jaṃ hárivâñ acikradat | mahī́ cid dhí dhisháṇāharyad ójasâ bṛihád váyo dadhishe haryatáç cid ā́ ‖ 10 ‖ 6 ‖

ā́ ródasî háryamâṇo mahitvā́ návyaṃ-navyaṃ haryasi mánma nú priyám | prá pastyàm asura haryatáṃ gór âvish kṛidhi háraye sū́ryâya ‖ 11 ‖ ā́ tvâ haryántam prayújo já-

---

96, 1 sécate. 3 hárimanyu-sâyakaḥ. 4 harim-bharáḥ. 6 máde. háryate. sómâḥ. 8 turaḥ-péye. hárî *iti*. 9 srúvâ-iva. háriṇî *iti*. çípre *iti*. háriṇî *iti*. hárî *iti*. haryatásya ándhasaḥ. 10 hí dhisháṇâ áharyat.

Digitized by Google

nânâṃ ráthe vahantu hárìçipram indra | píbâ yáthâ prátibhṛitasya mádhvo háryan yajnáṃ sadhamâde dáçoṇim ‖ 12 ‖ ápâḥ pûrveshâṃ harivaḥ sutânâm átho idáṃ sávanaṃ kévalaṃ te | mamaddhí sómam mádhumantam indra satrâ vṛishañ jaṭhára â vṛishasva ‖ 13 ‖ 7 ‖

97 (923). anushṭubh.

Yâ óshadhîḥ pûrvâ jâtâ devébhyas triyugám purâ | mánai nú babhrûṇâm ahám çatáṃ dhâmâni saptá ca ‖ 1 ‖ çatáṃ vo amba dhâmâni sahásram utá vo rúhaḥ | ádhâ çatakratvo yûyám imám me agadáṃ kṛita ‖ 2 ‖ óshadhîḥ práti modadhvam púshpavatîḥ prasûvarîḥ | áçvâ iva sajítvarîr vîrúdhaḥ pârayishṇvàḥ ‖ 3 ‖ óshadhîr íti mâtaras tád vo devîr úpa bruve | sanéyam áçvaṃ gâṃ vâsa âtmânaṃ táva pûrusha ‖ 4 ‖ açvatthé vo nishádanam parṇé vo vasatísh kṛitâ | gobhâja ít kílâsatha yát sanávatha pûrusham ‖ 5 ‖ 8 ‖

yátraúshadhîḥ samágmata râjânaḥ sámitâv iva | víprah sá ucyate bhishág rakshohâmîvacâtanaḥ ‖ 6 ‖ açvâvatîṃ somâvatîm ûrjáyantîm údojasaṃ | âvitsi sárvâ óshadhîr asmâ arishṭátâtaye ‖ 7 ‖ úc chúshmâ óshadhînâṃ gâvo goshṭhâd iverate | dhánaṃ sanishyántînâm âtmânaṃ táva pûrusha ‖ 8 ‖ íshkṛitir nâma vo mâtâtho yûyáṃ stha níshkṛitîḥ | sîrâḥ patatríṇîḥ sthana yád âmáyati nísh kṛitha ‖ 9 ‖ áti víçvâḥ parishṭhâḥ stená iva vrajám akramuḥ | óshadhîḥ prâcucyavur yát kíṃ ca tanvò rápaḥ ‖ 10 ‖ 9 ‖

96, 12 píba. dáça-oṇim. 13 átho *iti*. jaṭhâre. — 97, 1 pûrvâḥ jâtâḥ. 2 ádha. 4 purusha. 5 ni-sádanam. vasatîḥ. kíla asatha. púrusham. 6 yátra óshadhîḥ. rakshaḥ-hâ amîva-cátanaḥ. 7 açva-vatîm. út-ojasam. â avitsi. asmaí. 8 út çúshmâḥ. gosthât-iva îrate. purusha. 9 mâtâ átho *iti*. 10 prá acucyavuḥ.

yád imā́ vâjáyann ahám óshadhîr hásta âdadhé | âtmā́ yákshmasya naçyati purā́ jîvagṛíbho yathấ || 11 || yásyaushadhîḥ prasárpathāñgam-aṅgam párush-paruḥ | táto yákshmaṃ ví bâdhadhva ugró madhyamaçîr iva || 12 || sâkáṃ yakshma prá pata cā́shena kikidîvínâ | sâkáṃ vā́tasya dhrājyâ sâkáṃ naçya nihā́kayâ || 13 || anyā́ vo anyā́m avatv anyā́nyásyâ úpâvata | tā́ḥ sárvâḥ saṃvidānā́ idám me prā́vatā vácaḥ || 14 || yā́ḥ phalínîr yā́ aphalā́ apushpā́ yā́ç ca pushpíṇîḥ | bṛíhaspátiprasûtâs tā́ no muñcantv áṁhasaḥ || 15 || 10 ||

muñcántu mâ çapathyấd átho varuṇyấd utá | átho yamásya páḍbîçât sárvasmâd devakilbishā́t || 16 || avapátantîr avadan divá óshadhayas pári | yáṃ jîvám açnávâmahai nā́ sá rishyâti pū́rushaḥ || 17 || yā́ óshadhîḥ sómarâjnîr bahvī́ḥ çatávicakshaṇâḥ | tā́sâṃ tvám asy uttamā́raṃ kā́māya çáṃ bṛidé || 18 || yā́ óshadhîḥ sómarâjnîr víshṭhitâḥ pṛithivī́m ánu | bṛíhaspátiprasûtâ asyaí sáṃ datta vîryàm || 19 || mā́ vo rishat khanitā́ yásmai câháṃ khánâmi vaḥ | dvipác cátushpad asmā́kaṃ sárvam astv anâturám || 20 || yā́ç cedám upaçṛiṇvánti yā́ç ca dū́rám párâgatâḥ | sárvâḥ saṃgátya vîrudho 'syaí sáṃ datta vîryàm || 21 || óshadhayaḥ sáṃ vadante sómena sahá rā́jnâ | yásmai kṛiṇóti brâhmaṇás táṃ râjan pârayâmasi || 22 || tvám uttamā́sy oshadhe táva vṛikshā́ úpastáyaḥ | úpastir astu sò 'smā́kaṃ yó asmā́ñ abhidā́sati || 23 || 11 ||

97, 11 imāḥ. háste. 12 yásya oshadhiḥ pra-sárpatha áṅgam -aṅgam. bâdhadhve. 13 ni-hā́kayâ. 14 anyā́ anyásyāḥ úpa avata. prá avata. 15 apushpā́ḥ. tā́ḥ. 16 átho *iti*. 17 púrushaḥ. 18 ut-tamā́ áram. 20 ca ahám. dvi-pát. 21 ca idám. 23 ut -tamā́ asi. sáḥ asmā́kam.

Digitized by Google

98 (924). trishṭubh.

Bṛíhaspate práti me devátâm ihi mitró vâ yád váruṇo vâsi pûshấ | âdityaír vâ yád vásubhir marútvânt sá parjányaṃ çáṃtanave vṛishâya || 1 || ấ devó dûtó ajiráç cikitvấn tvád devâpe abhí mấm agachat | pratîcînáḥ práti mấm ấ vavṛitsva dádhâmi te dyumátîṃ vấcam âsán || 2 || asmé dhehi dyumátîṃ vấcam âsán bṛíhaspate anamîvấm ishirấm | yáyâ vṛishṭíṃ çáṃtanave vánâva divó drapsó mádhumâñ ấ viveça || 3 || ấ no drapsấ́ mádhumanto viçantv índra dehy ádhirathaṃ sahásram | ní shîda hotrám ṛitvíyaṃ yajasva devấn devâpe havishâ saparya || 4 || ârshṭisheṇó hotrám ṛíshir nishîdan devấpir devasumatíṃ cikitvấn | sá úttarasmâd ádharaṃ samúdrám apó divyấ́ asṛijad varshyấ abhí || 5 || asmínt samudré ádhy úttarasminn ấpo devébhir nívṛitâ atishṭhan | tấ́ adravann ârshṭisheṇéna sṛishṭấ́ devấpinâ préshitâ mṛikshíṇîshu || 6 || 12 ||

yád devấpiḥ çáṃtanave puróhito hotrấya vṛitáḥ kṛipáyann ádîdhet | devaçrútaṃ vṛishṭivánim rárâṇo bṛíhaspátir vấcam asmâ ayachat || 7 || yáṃ tvâ devấpiḥ çuçucânó agna ârshṭisheṇó manushyàḥ samîdhé | víçvebhir devaír anumadyámânaḥ prá parjányam îrayâ vṛishṭimántam || 8 || tvấm pûrva ṛíshayo gîrbhír âyan tvấm adhvaréshu puruhûta víçve | sahásrâṇy ádhirathâny asmé ấ no yajnáṃ rohidaçvópa yâhi || 9 || etấny agne navatír náva tvé ấhutâny ádhirathâ sahásrâ | tébhir vardhasva tanvàḥ çûra pûrvîr divó no vṛishṭím ishitó ririhi || 10 || etấny agne navatíṃ sahásrâ sám prá yacha vṛishṇa índrâya bhâgám | vidvấn pathá ṛi-

---

98, 1 vâ ási. çám-tanave vṛishaya. 2 deva-âpe. 4 drapsấḥ. dehí. 6 sṛishṭấḥ devá-âpinâ prá-ishitâḥ. 7 asmai. 8 agne. îraya. 9 pûrve. asmé *iti*. rohit-açva úpa. 10 tvé *iti*. 11 vṛishṇe.

Digitized by Google

tuçó devayânân ápy aulânám diví devéshu dhehi ‖ 11 ‖ ágne bâdhasva ví mṛídho ví durgáhâpâmîvâm ápa rákshâṅsi sedha | asmât samudrâd bṛiható divó no 'pâm bhûmânam úpa naḥ sṛijehá ‖ 12 ‖ 13 ‖

—X, 117.

99 (925). trishṭubh.

Kám naç citrám ishaṇyasi cikitvân pṛithugmânam vâçrâṇ vâvṛidhádhyai | kát tásya dâtu çávaso vyùshṭau tákshad vájram vṛitratûram ápinvat ‖ 1 ‖ sá hí dyutâ vidyútâ véti sâma pṛithúṃ yónim asuratvâ sasâda | sá sánîlebhiḥ prasahânó asya bhrâtur ná ṛité saptáthasya mâyâḥ ‖ 2 ‖ sá vâjaṃ yâtâpadushpadâ yánt svàrshâtâ pári shadat sanishyán | anarvâ yác chatádurasya védo ghnán chiçnádevân abhí várpasâ bhût ‖ 3 ‖ sá yahvyò 'vánîr góshv árvâ juhoti pradhanyâsu sásriḥ | apâdo yátra yújyâso 'rathâ droṇyàçvâsa îrate ghṛitám vâḥ ‖ 4 ‖ sá rudrébhir áçastavâra ṛibhvâ hitvî gáyam âreavadya âgât | vamrásya manye mithunâ ví-vavrî ánnam abhîtyârodayan mushâyán ‖ 5 ‖ sá íd dâsam tuvîrávam pátir dán shaḷakshám triçîrshâṇam damanyat | asyá tritó nv ójasâ vṛidhánó vipâ varâhám áyoagrayâ han ‖ 6 ‖ 14 ‖

sá drúhvaṇe mánusha ûrdhvasânâ â sâvishad arçasânâya çárum | sá nṛítamo náhusho 'smát sújâtaḥ púro 'bhinad árhan dasyuhátye ‖ 7 ‖ só abhríyo ná yávasa udanyán kshâyâya gâtúm vidán no asmé | úpa yát sîdad índuṃ çárîraiḥ çyenó 'yopâshṭir hanti dásyûn ‖ 8 ‖ sá vrâdhataḥ ça-

98, 12 duḥ-gáhâ úpa ámîvâm. sṛija ihá. — 99, 2 asura-tvâ â. ná. 3 yâtâ ápaduḥ-padâ. svàḥ-sâtâ. yát çatá-durasya. ghnán çiçná-devân. 4 árvâ â. arathâḥ. droṇí-açvâsaḥ. 5 â agât. vívavrî *iti* ví-vavrî. abhi-ítya arodayat. 6 tuvi-rávam. shaṭ-akshám. nú. 7 mánushe. 8 yávase. vidát. áyaḥ-apâshṭiḥ.

Digitized by Google

vasânébhir asya kútsâya çúshṇaṃ kṛipáṇe párâdat | ayáṃ kavím anayac chasyámânam átkaṃ yó asya sánitotá nṛiṇấm ‖ 9 ‖ ayáṃ daçasyán náryebhir asya dasmó devébhir váruṇo ná mâyî | ayáṃ kanî́na ṛitupấ avedy ámimîtârárum yáç cátushpât ‖ 10 ‖ asyá stómebhir auçijá ṛijíçvâ vrajáṃ darayad vṛishabhéṇa píproḥ | sútvâ yád yajató dîdáyad gîḥ púra iyânó abhí várpasâ bhût ‖ 11 ‖ evấ mahó asura vaksháthâya vamrakáḥ paḍbhír úpa sarpad índram | sá iyânáḥ karati svastím asmâ ísham ûrjaṃ sukshitím viçvam âbhâḥ ‖ 12 ‖ 15 ‖

Ashṭamo 'nuvâkaḥ.

100 (926). jagatî. 12 trishṭubh.

Índra dṛíhya maghavan tvấvad íd bhujá ihá stutáḥ sutapấ bodhi no vṛidhé | devébhir naḥ savitấ prấvatu çrutám ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 1 ‖ bhárâya sú bharata bhâgám ṛitvíyam prá vâyáve çucipé krandádishṭaye | gaurásya yáḥ páyasaḥ pîtím ânaçá ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 2 ‖ ấ no deváḥ savitấ sâvishad váya ṛijûyaté yájamânâya sunvaté | yáthâ devấn pratibhûshema pâkavád ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 3 ‖ índro asmé sumánâ astu viçváhâ rấjâ sómaḥ suvitásyấdhy etu naḥ | yáthâ-yathâ mitrádhitâni saṃdadhúr ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 4 ‖ índra ukthéna çávasâ párur dadhe bṛíhaspate pratarîtấsy áyushaḥ | yajnó mánuḥ prámatir naḥ pitấ hí kam ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 5 ‖ índrasya nú súkṛitaṃ daívyaṃ sáho 'gnír gṛihé jaritấ médhiraḥ kavíḥ | yajnáç ca

---

99, 9 párâ adât. anayat çasyámânam. sánitâ utá. 10 ámimita arárum. 12 evá. asmai. ísham etc. = 846, 10. — 100, 1 bhujé. suta-pâḥ. prá avatu. 2 krandát-ishṭaye. ânaçé. 3 ṛiju-yaté. 4 suvitásya ádhi. 5 pra-taritấ asi.

bhûd vidáthe cárur ántama ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 6 ‖ 16 ‖

ná vo gúhâ cakṛima bhúri dushkṛitáṃ návishṭyaṃ vasavo devahéḷanam | mấkir no devâ ánṛitasya várpasa ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 7 ‖ ápấmîvâṃ savitấ sâvishan nyàg várîya íd ápa sedhantv ádrayaḥ | grấvâ yátra madhushúd ucyáte bṛihád ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 8 ‖ ûrdhvó grấvâ vasavo 'stu sotári víçvâ dvéshâṅsi sanutár yuyota | sá no devâḥ savitấ pâyúr íḍya ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 9 ‖ úrjaṃ gâvo yávase pîvo attana ṛitásya yấḥ sádane kóçe aṅgdhvé | tanúr evá tanvò astu bheshajám ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 10 ‖ kratuprấvâ jaritấ çáçvatâm áva índra íd bhadrấ prámatiḥ sutấvatâm | pûrṇám údhar divyáṃ yásya siktáya ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 11 ‖ citrás te bhânúḥ kratuprấ abhishṭíḥ sánti sprídho jaraṇiprấ ádhṛishṭâḥ | rájishṭhayâ rájyâ paçvá ấ gós tútûrshati páry ágraṃ duvasyúḥ ‖ 12 ‖ 17 ‖

101 (927). trishṭubh. 4. 6 gâyatrî. 5 bṛihatî. 9. 12 jagatî.

Úd budhyadhvaṃ sámanasaḥ sakhâyaḥ sám agníṃ indhvam babhávaḥ sánîḷâḥ | dadhikrấm agníṃ ushásaṃ ca devîṃ índrâvató 'vase ní hvaye vaḥ ‖ 1 ‖ mandrấ kṛiṇudhvaṃ dhíya ấ tanudhvaṃ nấvam aritrapáraṇîṃ kṛiṇudhvam | íshkṛiṇudhvam ấyudhấraṃ kṛiṇudhvam prấñcaṃ yajnám prá ṇayatâ sakhâyaḥ ‖ 2 ‖ yunákta sîrâ ví yugấ tanudhvaṃ kṛité yónau vapatehá bîjam | girấ ca çrushṭíḥ sábharâ ásan no nédîya ít sṛiṇyàḥ pakvám éyât ‖ 3 ‖ sîrâ yuñjanti ka-

---

100, 7 ná âvîḥ-tyam. 8 ápa ámîvâm. sâvishat. grấvâ — bṛihád = 890, 15. 10 attana. 11 kratu-prấvâ. siktáye. — 101, 1 índra -vataḥ ávase. 2 ấyudhâ áram. nayata. 3 vapaṭa ihá. sá-bharâḥ ásat. á iyât.

Digitized by Google

váyo yugā́ ví tanvate pṛithak | dhī́rā devéshu sumnayā́ || 4 || nír âhâvā́n kṛiṇotana sáṃ varatrā́ dadhâtana | siñcā́mahâ avatám udríṇaṃ vayáṃ sushékam ánupakshitam || 5 || íshkṛitâhâvam avatáṃ suvaratráṃ sushecanám | udríṇaṃ siñce ákshitam || 6 || 18 ||

prîṇîtā́çvân hitáṃ jayâtha svastivā́haṃ rátham ít kṛiṇudhvam | dróṇâbâvam avatám áçmacakram áṅsatrakoçaṃ siñcatâ nṛipā́ṇam || 7 || vrajáṃ kṛiṇudhvaṃ sá hí vo nṛipā́ṇo várma sîvyadhvam bahulā́ pṛithū́ni | púraḥ kṛiṇudhvam ā́yasîr ádhṛishṭâ mā́ vaḥ susroc camasó dṛíṃhatâ tám || 8 || ā́ vo dhíyaṃ yajníyâṃ varta ûtáye dévâ devī́ṃ yajatā́ṃ yajníyâm ihá | sā́ no duhîyad yávaseva gatvī́ sahásradhârâ páyasâ mahī́ gaúḥ || 9 || ā́ tū́ shiñca hárim îṃ dróra upásthe vā́çîbhis takshatâçmanmáyîbhiḥ | pári shvajadhvaṃ dáça kakshyấbhir ubhé dhúrau práti váhniṃ yunakta || 10 || ubhé dhúrau váhnir âpíbdamâno 'ntár yóneva carati dvijā́niḥ | vánaspátiṃ vána ā́sthâpayadhvaṃ ní shū́ dadhidhvam ákhananta útsam || 11 || kápṛin naraḥ kapṛithám úd dadhâtana codáyata khudáta vā́jasâtaye | nishṭigryàḥ putrám ā́ cyâvayotáya índraṃ sabā́dha ihá sómapîtaye || 12 || 19 ||

102 (928). trishṭubh. 1. 3. 12 bṛihatî.

Prá te rátham mithûkṛítam índro 'vatu dhṛishṇuyā́ | asmínn âjaú puruhûta çravā́yye dhanabhakshéshu no 'va || 1 || út sma vā́to vahati vā́so 'syâ ádhirathaṃ yád ájayat sahásram | rathī́r abhûn mudgalā́nî gávishṭau bhára kṛitáṃ

101, 4 dhī́râḥ. 5 varatrâḥ. siñcámahai. su-sékam. 6 íshkṛita -âhâvam. su-secanám. 7 pṛiṇîtá áçvân. dróṇa-âhâvam. siñcata nṛi -pā́nam. 8 ádhṛishṭâḥ. susrot. dṛíṃhata. 9 varte. dévâḥ. sā́ no — gaúḥ = 337, 5. 10 tú siñca. takshata açman-máyîbhiḥ. sva-jadhvam. 11 yónâ-iva. váne ā́ asthâpayadhvam. sú. 12 kápṛit. nishṭigryàḥ. cyavaya ûtáye. — 102, 1 mithu-kṛítam. 2 abhût. gó-ishṭau.

Digitized by Google

vy àced indrasenā ‖ 2 ‖ antár yacha jighâṅsato vájram indrâbhidāsataḥ | dāsasya vâ maghavann āryasya vâ sanutár yavayâ vadhám ‖ 3 ‖ udnó hradám apibaj járhṛishâṇaḥ kū́ṭaṃ sma tṛiṅhád abhímâtim eti | prá mushkábhâraḥ çráva ichámâno 'jirám bâhū́ abharat síshâsan ‖ 4 ‖ ny àkrandayann upayánta enam ámehayan vṛishabhám mádhya âjéḥ | téna sū́bharvaṃ çatávat sabásraṃ gávâm múdgalaḥ pradháne jigâya ‖ 5 ‖ kakárdave vṛishabhó yuktá âsîd ávâvacît sárathir asya keçī́ | dúdher yuktásya drávataḥ sahā́nasa ṛichánti shmâ nishpádo mudgalā́nîm ‖ 6 ‖ 20 ‖

utá pradhím úd ahann asya vidvā́n úpâyunag váṅsagam átra çíkshan | índra úd âvat pátim ághnyânâm áraṅhata pádyâbhiḥ kakúdmân ‖ 7 ‖ çunám ashṭrâvy àcarat kapardī́ varatrā́yâṃ dā́rv ânáhyamânaḥ | nṛimṇā́ni kṛiṇván baháve jánâya gā́ḥ paspaçânás távishîr adhatta ‖ 8 ‖ imā́ṃ tám paçya vṛishabhásya yúñjaṃ kā́shṭhâyâ mádhye drughaṇáṃ çáyânam | yéna jigā́ya çatávat sahásraṃ gávâm múdgalaḥ pṛitanā́jyeshu ‖ 9 ‖ árê aghā́ kó nv ìtthā́ dadarça yáṃ yuñjánti tám v ā́ sthâpayanti | nā́smai tṛíṇaṃ nódakám ā́ bharanty úttaro dhuró vahati pradédiçat ‖ 10 ‖ parivṛiktéva pativídyam ânaṭ pī́pyânâ kū́cakreṇeva siñcán | eshaishyâ cid rathyâ jayema sumaṅgálaṃ sínavad astu sâtám ‖ 11 ‖ tvā́ṃ víçvasya jágataç cákshur indrâsi cákshushaḥ | vṛishâ yád âjíṃ vṛíshaṇâ síshâsasi codáyan vádhriṇâ yujā́ ‖ 12 ‖ 21 ‖

102, 2 ví acet. 3 indra abhi-dā́sataḥ. yavaya. 4 apibat. bâhū́ *iti*. 5 ní akrandayan. mádhye. sū́bharvam. 6 sahá ánasâ. sma niḥ-pádaḥ. 7 úpa ayunak. 8 ashṭrâ-ví acarat. 9 kā́shṭhâyāḥ. dru-ghanám. 10 nú itthā́. ná asmai. ná udakám. 11 parivṛiktā́-iva. kū́cakreṇa-iva. esha-eshyâ. 12 indra asi.

Digitized by Google

103 (929). trishṭubh. 13 anushṭubh.

Âçúḥ çiçâno vṛishabhó ná bhîmó ghanâghanáḥ kshóbhaṇaç carshaṇînâm | saṃkrándano 'nimishá ekavîráḥ çatáṃ sénâ ajayat sâkám índraḥ ‖ 1 ‖ saṃkrándanenânimishéṇa jishṇúnâ yutkâréṇa duçcyavanéna dhṛishṇúnâ | tád índreṇa jayata tát sahadhvaṃ yúdho nara íshuhastena vṛíshṇâ ‖ 2 ‖ sá íshuhastaiḥ sá nishaṅgíbhir vaçî sáṃsrashṭâ sá yúdha índro gaṇéna | saṃsṛishṭajít somapâ bâhuçardhy ùgrádhanvâ prátihitâbhir ástâ ‖ 3 ‖ bṛíhaspate pári dîyâ ráthena rakshohâmítrâñ apabâdhamânaḥ | prabhañjánt sénâḥ pramṛiṇó yudhâ jáyann asmâkam edhy avitâ ráthânâm ‖ 4 ‖ balavijnâyáḥ stháviraḥ právîraḥ sáhasvân vâjî sáhamâna ugráḥ | abhívîro abhísatvâ sahojâ jaítram indra rátham â tishṭha govít ‖ 5 ‖ gotrabhídaṃ govídaṃ vájrabâhuṃ jáyantam ájma pramṛiṇántam ójasâ | imáṃ sajâtâ ánu vîrayadhvam índraṃ sakhâyo ánu sáṃ rabhadhvam ‖ 6 ‖ 22 ‖

abhí gotrâṇi sáhasâ gâhamâno 'dayó vîráḥ çatámanyur índraḥ | duçcyavanáḥ pṛitanâshâḷ ayudhyò 'smâkaṃ sénâ avatu prá yutsú ‖ 7 ‖ índra âsâṃ netâ bṛíhaspátir dákshiṇâ yajnáḥ purá etu sómaḥ | devasenânâm abhibhañjatînâṃ jáyantînâm marúto yantv ágram ‖ 8 ‖ índrasya vṛíshṇo váruṇasya râjna âdityânâm marútâṃ çárdha ugrám | mahâmanasâm bhuvanacyavânâṃ ghósho devânâṃ jáyatâm úd asthât ‖ 9 ‖ úd dharshaya maghavann âyudhâny út sátvanâm mâmakânâm mánâṅsi | úd vṛitrahan vâjínâṃ vâjinâny úd ráthânâṃ jáyatâṃ yantu ghóshâḥ ‖ 10 ‖ asmâkam índraḥ

103, 2 sam-krándanena ani-mishéṇa. 3 soma-pâḥ bâhu-çardhî ugrá -dhanvâ. 4 diya. rakshaḥ-hâ amítrân. 5 sahaḥ-jâḥ. 7 ayudhyáḥ asmâkam. 10 harshaya.

Digitized by Google

sámṛiteshu dhvajéshv asmákam yá íshavas tá jayantu | asmákam vírá úttare bhavantv asmáñ u devá avatá háveshu ‖ 11 ‖ amíshâm cittám pratilobháyantî gṛihâṇâṅgâny apve párehi | abhí préhi nír daha hṛitsú çókair andhénâmítrâs támasâ sacantâm ‖ 12 ‖ prétâ jáyatâ nara índro vaḥ çárma yachatu | ugrá vaḥ santu bâhávo 'nâdhṛishyâ yáthâsatha ‖ 13 ‖ 23 ‖

104 (930). trishṭubh.

Ásâvi sómaḥ puruhûta túbhyam háribhyâm yajnám úpa yâhi tûyam | túbhyam gíro vípravîrâ iyânâ dadhanvirá indra píbâ sutásya ‖ 1 ‖ apsú dhûtásya harivaḥ píbehá nṛíbhiḥ sutásya jaṭháram pṛiṇasva | mimikshúr yám ádraya indra túbhyam tébhir vardhasva mádam ukthavâhaḥ ‖ 2 ‖ prógrám pîtím vṛíshṇa iyarmi satyám prayaí sutásya haryaçva túbhyam | índra dhénâbhir ihá mâdayasva dhîbhír víçvâbhiḥ çácyâ gṛiṇânáḥ ‖ 3 ‖ ûtî̀ çacîvas táva vîryèṇa váyo dádhânâ uçíja ṛitajnâḥ | prajávad indra mánusho duroṇé tasthúr gṛiṇántaḥ sadhamâdyâsaḥ ‖ 4 ‖ práṇîtibhish ṭe haryaçva sushṭóḥ sushumnásya pururúco jánâsaḥ | máṅhishṭhâm ûtím vitíre dádhânâḥ stotárā indra táva sûnṛítâbhiḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

úpa bráhmâṇi harivo háribhyâm sómasya yâhi pîtáye sutásya | índra tvâ yajnáḥ kshámamâṇam ânaḍ dâçvẫṅ asy

---

103, 11 sám-ṛiteshu. tâḥ. avata. 12 gṛihâṇá áṅgâni. párâ ihi. prá ihi. andhénâ etc. = 915, 15. 13 prá ita jáyata. ugráḥ. anâdhṛishyâḥ yáthâ ásatha. Hierauf folgt das nachstehende pariçishṭa: asaú yá séná marutaḥ páreshâm abhyaíti na ójasâ spárdhamânâ | tâm gûhata támasâpavratena yáthâmîshâm anyó anyám ná jânât ‖ 1 ‖ andhá amítrâ bhavatâçírshâṇâ áhaya iva | téshâm vo agnídagdhânâm agnímûḷhânâm índro hantu váram-varam ‖ 2 ‖ Vgl. Vs. Av. und Sv. — 104, 1 iyânáḥ dadhanviré. píba. 2 píba ihá. 3 prá ugrám. vṛíshṇe. pra-yaí. 5 práṇîti-bhiḥ te. su-stóḥ su-sumnásya.

Digitized by Google

adhvarásya praketáḥ ‖ 6 ‖ sahásravâjam abhimâtishâham sutéraṇam maghávânam suvṛiktím | úpa bhûshanti gíro ápratîtam índram namasyấ jaritúḥ pananta ‖ 7 ‖ saptấpo devîḥ suráṇâ ámṛiktâ yấbhiḥ síndhum átara indra pûrbhít | navatím srotyấ náva ca srávantîr devébhyo gâtúm mánushe ca vindaḥ ‖ 8 ‖ apó mahîr abhíçaster amuñcó 'jâgar âsv ádhi devá ékaḥ | índra yấs tvám vṛitratûrye cakártha tấbhir viçvấyus tanvàm pupushyâḥ ‖ 9 ‖ vîréṇyaḥ krátur índraḥ suçastír utấpi dhénâ puruhûtám îṭṭe | ârdayad vṛitrám ákṛiṇod u lokám sasâhé çakráḥ prítanâ abhishṭíḥ ‖ 10 ‖ çunám huvema maghávânam índram — ‖ 11 ‖ 25 ‖

105 (931). ushṇih. 1 ushṇih oder gâyatrî. 2. 7 pipîlikamadhyâ. 11 trishṭubh.

Kadấ vaso stotráṃ háryata âva çmaçấ rudhad vấḥ | dîrghấm sutấm vâtấpyâya ‖ 1 ‖ hárî yásya suyújâ vívratâ vér árvantấnu çépâ | ubhấ rajî́ ná keçínâ pátir dán ‖ 2 ‖ ápa yór índraḥ pấpaja ấ márto ná çaçramâṇó bibhîvấn | çubhé yád yuyujé távishîvân ‖ 3 ‖ sácâyór índraç cárkṛisha âñ́ upânasấḥ saparyán | nadáyor vívratayoḥ çúra índraḥ ‖ 4 ‖ ádhi yás tasthaú kéçavantâ vyácasvantâ ná pushṭyaí | vanóti çíprâbhyâṃ çiprínîvân ‖ 5 ‖ 26 ‖

prấstaud ṛishvaújâ ṛishvébhis tatáksha çúraḥ çávasâ | ṛibhúr ná krátubhir mâtaríçvâ ‖ 6 ‖ vájraṃ yáç cakré suhánâya dásyave hirîmaçó hiríbhân | árutahanur ádbhutam ná rájaḥ ‖ 7 ‖ áva no vṛijinấ çiçîhy ṛicấ vanemâṇṛícaḥ |

104, 7 abhimâti-sâham suté-raṇam. áprati-itam. namasyấḥ. 8 saptá ấpaḥ. ámṛiktâḥ. srotyấḥ. 9 amuñcaḥ ájâgaḥ. viçvá-âyuḥ. 10 utá ápi. sasahé. 11 çunám huvema etc. = 264, 22. — 105, 1 háryate ấ áva. vấr *iti* vấḥ. 2 hári-rajî́ *iti*. árvantâ ánu. 3 pấpaje. 4 sácâ âyóḥ. cárkṛishe ấ upânasấḥ. 6 prá astaut ṛishvá-ojâḥ. 8 vanema anṛícaḥ.

Digitized by Google

nâbrahmâ yajñá ṛídhag jóshati tvé ‖ 8 ‖ ûrdhvấ yát te tretínî bhûd yajnásya dhûrshú sádman | sajûr nấvaṃ svâyaçasaṃ sácâyóḥ ‖ 9 ‖ çriyé te pṛíçnir upasécanî bhûc chriyé dárvir arepâḥ | yáyâ své pấtre siñcása út ‖ 10 ‖ çatáṃ vâ yád asurya práti tvâ sumitrá itthấstaud durmitrá itthấstaut | ấvo yád dasyuhátye kutsaputrám prấvo yád dasyuhátye kutsavatsám ‖ 11 ‖ 27 ‖

Pañcamo 'dhyâyaḥ.

106 (932). trishṭubh.

Ubhấ u nûnáṃ tád íd arthayethe ví tanvâthe dhíyo vástrâpáseva | sadhrîcînấ yấtave prém ajîgaḥ sudíneva pṛíksha ấ taṅsayethe ‖ 1 ‖ ushṭấreva phárvareshu çrayethe prâyogéva çvấtryâ çấsur éthaḥ | dûtéva hí shṭhó yaçásâ jáneshu mấpa sthâtam mahishévâvapấnât ‖ 2 ‖ sâkaṃyújâ çakunásyeva pakshấ paçvéva citrấ yájur ấ gamishṭam | agnír iva devayór dîdivấṅsâ párijmâneva yajathaḥ purutrấ ‖ 3 ‖ âpî́ vo asmé pitáreva putrógréva rucấ nṛipátîva turyaí | íryeva pushṭyaí kiráṇeva bhujyaí çrushṭîvấneva hávam ấ gamishṭam ‖ 4 ‖ váṅsageva pûsharyấ çimbấtâ mitréva ṛitấ çatárâ çấtapantấ | vấjevoccấ váyasấ gharmyeshṭhấ mésheveshá saparyấ púrîshâ ‖ 5 ‖ 1 ‖

sṛiṇyèva jarbhárî turpháritû naitoçéva turpharîkâ | udanyajéva jémanâ maderû́ tấ me jarấyv ajáram ma-

---

105, 8 ná ábrahmâ. 9 sácâ âyóḥ. 10 bhût çriyé. siñcáse út. 11 itthấ astaut. prá âvaḥ. — 106, 1 ubhaú. arthayethe-tanvâthe-taṅsayethe *iti*. vástrâ apásâ-iva. prá îm ajîgar *iti*. sudínâ-iva. 2 ushṭấrâ-iva. çrayethe *iti*. prâyogâ-iva. ấ ithaḥ dûtấ-iva hí sthâḥ. mấ ápa. mahishấ-iva ava-pânât. 3 çakunásya-iva. paçvấ-iva. párijmânâ-iva. 4 âpî́ *iti*. pitárâ-iva putrấ ugrấ-iva. nṛipátî iveti nṛi-páti-iva. íryâ-iva. kiráṇâ-iva. çrushṭîvấnâ-iva. 5 váṅsagâ-iva. mitrấ-iva. vấjâ-iva uccấ. gharmye-sthấ méshâ-iva ishấ. 6 sṛiṇyấ-iva jarbhárî *iti* turpháritû *iti* naitoçấ-iva turpharî *iti*. udanyajấ-iva. maderû́ *iti*.

Digitized by Google

rāyu ‖ 6 ‖ pajréva cárcaraṃ jā́ram marāyu kshádmevārtheshu tartarîtha ugrâ | ṛibhū́ nā́pat kharamajrā́ kharájrur vâyúr ná parpharat kshayad rayîṇā́m ‖ 7 ‖ gharméva mádhu jaṭhā́re sanérû bhágevitâ turphárî phā́rivā́ram | pataréva cacarā́ candrā́nirṇiṅ mánaṛiṅgâ mananyấ ná jágmî ‖ 8 ‖ bṛihánteva gambhā́reshu pratishṭhā́m pā́deva gâdháṃ tárate vidâthaḥ | kárṇeva çā́sur ánu hí smárâthó 'ṅçeva no bhajataṃ citrám ápnaḥ ‖ 9 ‖ ârāṅgaréva mádhv érayethe sâraghéva gávi nîcīnabâre | kînā́reva svédam âsishvidânā́ kshā́mevorjā́ sûyavasā́t sacethe ‖ 10 ‖ ṛidhyā́ma stómaṃ sanuyā́ma vā́jam ā́ no mántraṃ saráthehópa yâtam | yáço ná pakvám mádhu góshv antár ā́ bhûtā́ñço açvínoḥ kā́mam aprâḥ ‖ 11 ‖ 2 ‖

107 (933). trishṭubh. 4 jagatî.

Âvír abhûn máhi mā́ghonam eshāṃ víçvaṃ jîvā́ṃ támaso nír amoci | máhi jyótiḥ pitṛíbhir dattám ā́gâd urúḥ pánthâ dákshiṇâyâ adarçi ‖ 1 ‖ uccā́ divî dákshiṇâvanto asthur yé açvadā́ḥ sahá té sū́ryeṇa | hiraṇyadā́ amṛitatvám bhajante vâsodā́ḥ soma prá tiranta ā́yuḥ ‖ 2 ‖ daívî pûrtír dákshiṇâ devayajyā́ ná kavâríbhyo nahí té pṛiṇánti | áthâ náraḥ práyatadakshiṇâso 'vadyabhiyā́ bahávaḥ pṛiṇanti ‖ 3 ‖ çatádhāraṃ vâyúm arkā́ṃ svarvídaṃ ṇricákshasas té abhí cakshate haviḥ | yé pṛiṇánti prá ca yáchanti saṃgamé té dákshiṇāṃ duhate saptámātaram ‖ 4 ‖ dákshiṇâvân pra-

---

106, 7 pajrā́-iva. kshádma-iva ártheshu. ṛibhū́ *iti* ná âpat kharamajrā́ kharā́-jruḥ. 8 gharmā́-iva. sanérû *iti* bhâge-avitâ turphárî *iti* phā́rivâ áram patarā́-iva. candrā́-nirnik mánaḥ-riṅgâ. jágmî *iti*. 9 bṛihántâ-iva. pā́dâ-iva. kárṇâ-iva. smárâthaḥ áṅçâ-iva. 10 ârāṅgarā́-iva. ā́ ṛirayethe *iti* sâraghā́-iva. kīnā́rā-iva. â-sisvidânā́ kshā́ma-iva ûrjā́. suyavasa-át sacethe *iti*. 11 sa-ráthâ ihá úpa. bhûtá-aṅçaḥ. — **107**, 1 abhût. ā́ agāt. pánthāḥ. 2 tirante. 3 kava-aríbhyaḥ. átha.

Digitized by Google

thamó hûtá eti dákshiṇâvân grâmaṇîr ágram eti | tám evá manye nṛipátiṃ jánânâṃ yáḥ prathamó dákshiṇâm âvivâya || 5 || 3 ||

tám evá ṛíshiṃ tám u brahmâṇam âhur yajnanyàṃ sâmagâm ukthaçâsam | sá çukrásya tanvò veda tisró yáḥ prathamó dákshiṇayâ rarâdha || 6 || dákshiṇâçvaṃ dákshiṇâ gâṃ dadâti dákshiṇâ candrám utá yád dhiraṇyam | dákshiṇânnaṃ vanute yó na âtmâ dákshiṇâṃ várma kṛiṇute vijânán || 7 || ná bhojâ mamrur ná nyarthám îyur ná rishyanti ná vyathante ha bhojâḥ | idáṃ yád víçvam bhúvanaṃ svàç caitát sárvaṃ dákshiṇaibhyo dadâti || 8 || bhojâ jigyuḥ surabhíṃ yónim ágre bhojâ jigyur vadhvàṃ yâ suvâsâḥ | bhojâ jigyur antaḥpéyaṃ súrâyâ bhojâ jigyur yé áhûtâḥ prayánti || 9 || bhojâyâçvaṃ sám mṛijanty âçúm bhojâyâste kanyâ çúmbhamânâ | bhojásyedám pushkariṇîva véçma párishkṛitaṃ devamânéva citrám || 10 || bhojám áçvâḥ sushṭhuvâho vahanti suvṛíd rátho vartate dákshiṇâyâḥ | bhojáṃ devâso 'vatâ bháreshu bhojáḥ çátrûnt samanîkéshu jétâ || 11 || 4 ||

108 (934). trishṭubh.

Kím ichántî sarámâ prédám ânaḍ dûré hy ádhvâ jáguriḥ parâcaíḥ | kâsméhitiḥ kâ páritakmyâsît kathâṃ rasâyâ ataraḥ páyâṅsi || 1 || índrasya dûtîr ishitâ carâmi mahá ichántî paṇayo nidhîṃ vaḥ | atishkádo bhiyásâ tán na âvat táthâ rasâyâ ataram páyâṅsi || 2 || kîdṛíṅṅ índraḥ sarame

---

107, 6 evá. yajna-nyàm sâma-gâm uktha-çásam. 7 dákshiṇâ áçvam. hiraṇyam dákshiṇâ ánnam. 8 bhojâḥ mamruḥ. ni-arthám. ca etát. dákshiṇâ ebhyaḥ. 9 bhojâḥ jigyuḥ. súrâyâḥ. 10 bhojâya áçvam. bhojâya âste. bhojásya idám pushkariṇî-iva. pári-kṛitam devamânâ-iva. 11 sushṭhu-vâhaḥ. avata. sam-anîkéshu. — 108, 1 prá idám. hí. kâ asmé-hitiḥ. pári-takmyâ âsît. 2 ati-skádaḥ. tát.

Digitized by Google

kā́ dṛiçîkā́ yásyedáṃ dûtī́r ásaraḥ parâkā́t | ā́ ca gáchân mitrám enâ dadhâmā́thâ gávâṃ gópatir no bhavâti || 3 || nā́háṃ táṃ veda dábhyaṃ dábhat sá yásyedáṃ dûtī́r ásaram parâkā́t | ná táṃ gûhanti sraváto gabhîrā́ hatā́ índreṇa paṇayaḥ çayadhve || 4 || imā́ gā́vaḥ sarame yā́ aíchaḥ pári divó ántânt subhage pátantî | kás ta enâ áva sṛijâd áyudhvy utā́smā́kam ā́yudhâ santi tigmā́ || 5 || 5 ||

asenyā́ vaḥ paṇayo vácâṅsy anishavyā́s tanvàḥ santu pâpī́ḥ | ádhṛishṭo va étavā́ astu pánthâ bṛíhaspátir va ubhayā́ ná mṛiḷât || 6 || ayáṃ nidhíḥ sarame ádribudhno góbhir áçvebhir vásubhir nyṛìshṭaḥ | rákshanti tám paṇáyo yé sugopā́ réku padám álakam ā́ jagantha || 7 || éhá gamann ṛíshayaḥ sómaçitâ ayā́syo áñgiraso návagvâḥ | tá etám ûrváṃ ví bhajanta gónâm áthaitád vácaḥ paṇáyo vamann ít || 8 || evā́ ca tváṃ sarama âjagántha prábâdhitâ sáhasâ daívyena | svásâraṃ tvâ kṛiṇavai mā́ púnar gâ ápa te gávâṃ subhage bhajâma || 9 || nā́háṃ veda bhrâtṛitváṃ nó svasṛitvám índro vidur áñgirasaç ca ghorā́ḥ | gókâmâ me achadayan yád ā́yam ápā́ta ita paṇayo várîyaḥ || 10 || dûrám ita paṇayo várîya úd gā́vo yantu minatī́r ṛiténa | bṛíhaspátir yā́ ávindan nígûḷhâḥ sómo grā́vâṇa ṛíshayaç ca víprâḥ || 11 || 6 ||

109 (985). trishṭubh. 6. 7 anushṭubh.

tè 'vadan prathamā́ brahmakilbishé 'kûpâraḥ saliló mâtaríçvâ | vîḷúharâs tápa ugró mayobhū́r ā́po devī́ḥ prathamajā́ ṛiténa || 1 || sómo rā́jâ prathamó brahmajâyā́m púnaḥ

108, 3 yásya idám. gáchât. ena dadhàma átha. 4 ná ahám. gabhîrā́ḥ. 5 imā́ḥ. te. áyudhvî utá asmā́kam. 6 anishavyā́ḥ. étavaí. pánthâḥ. 7 ní-ṛishṭaḥ. su-gopā́ḥ. 8 ā́ ihá. té. átha etát. 9 evá. sarame. 10 ná ahám. nó *iti*. gó-kâmâḥ. ápa átaḥ. 11 ávindat. — 109, 1 té avadan prathamā́ḥ. ákûpâraḥ.

Digitized by Google

prâyachad âhṛiṇîyamânaḥ | anvartitâ váruṇo mitrá âsîd agnír hótâ hastagṛíhyâ ninâya ‖ 2 ‖ hástenaivá grâhyà âdhír asyâ brahmajâyéyám íti céd ávocan | ná dûtâya prahyè tastha eshâ táthâ râshṭrâṃ gupitâṃ kshatríyasya ‖ 3 ‖ devâ etásyâm avadanta pûrve saptaṛishâyas tápase yé nishedúḥ | bhîmâ jâyâ brâhmaṇásyópanîtâ durdhâṃ dadhâti paramé vyòman ‖ 4 ‖ brahmacârî carati vévishad víshaḥ sá devânâm bhavaty ékam ángam | téna jâyâm ánv avindad bṛíhaspátiḥ sómena nîtâṃ juhvàṃ ná devâḥ ‖ 5 ‖ púnar vai devâ adaduḥ púnar manushyâ utá | râjânaḥ satyáṃ kṛiṇvânâ brahmajâyâm púnar daduḥ ‖ 6 ‖ punardâya brahmajâyâṃ kṛitvî devaír nikilbishám | ûrjam pṛithivyâ bhaktvâyorugâyám úpâsate ‖ 7 ‖ 7 ‖

110 (936). trishṭubh.

Sámiddho adyá mánusho duroṇé devó devân yajasi jâtavedaḥ | â ca vaha mitramahaç cikitvân tváṃ dûtáḥ kavír asi prácetâḥ ‖ 1 ‖ tánûnapât pathá ṛitásya yânân mádhvâ samañjánt svadayâ sujihva | mánmâni dhîbhír utá yajnám ṛindhán devatrâ ca kṛiṇuhy adhvaráṃ naḥ ‖ 2 ‖ âjúhvâna îḍyo vándyaç câ yâhy agne vásubhiḥ sajóshâḥ | tváṃ devânâm asi yahva hótâ sá enân yakshîshitó yájîyân ‖ 3 ‖ prâcînam barhíḥ pradíçâ pṛithivyâ vástor asyâ vṛijyate ágre áhnâm | vy ù prathate vitaráṃ várîyo devébhyo áditaye syonám ‖ 4 ‖ vyácasvatîr urviyâ ví çrayantâm pátibhyo ná jánayaḥ çúmbhamânâḥ | dévîr dvâro bṛihatîr viçvaminvâ devébhyo bhavata suprâyaṇâḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

109, 2 prá ayachat. anu-artitâ. hasta-gṛíhya â. 3 hástena evá. asyâḥ brahma-jâyâ iyám. ca ít. pra-hyè tasthe. 4 sapta-ṛisháyaḥ. brâhmaṇásya úpa-nîtâ duḥ-dhâm. 6 kṛiṇvânâḥ. 7 pṛithivyâḥ bhaktvâya uru-gâyám úpa âsate. — 110, 2 svadaya. 3 ca â. yakshi ishitáḥ. 4 pṛithivyâḥ. asyâḥ. vy — váriyo = 124, 5. 5 viçvam-invâḥ. supra -ayanâḥ.

Digitized by Google

ā́ sushváyantî yajaté úpâke ushā́sânáktâ sadatâṃ ní yónau | divyé yóshaṇe bṛihatī́ surukmé ádhi çríyaṃ çukrapíçaṃ dádhâne || 6 || daívyâ hótârâ prathamā́ suvā́câ mímânâ yajnám mánusho yájadhyai | pracodáyantâ vidátheshu kā́rū prâcī́naṃ jyótiḥ pradíçâ diçántâ || 7 || ā́ no yajnám bhā́ratî tū́yam etv íḷâ manushvád ihá cetáyantî | tisró devī́r barhír édáṃ syonáṃ sárasvatî svápasaḥ sadantu || 8 || yá imé dyā́vâpṛithivī́ jánitrî rûpaír ápiṅçad bhúvanâni víçvâ | tám adyá hotar ishitó yájîyân devā́ṃ tváshṭâram ihá yakshi vidvā́n || 9 || upā́vasṛija tmányâ samañján devā́nâm pā́tha ṛituthā́ havīṅshi | vánaspátiḥ çamitā́ devó agníḥ svádantu havyám mádhunâ ghṛiténa || 10 || sadyó jātó vy àmimîta yajnám agnír devā́nâm abhavat purogā́ḥ | asyá hótuḥ pradíçy ṛitásya vâcí svā́hākṛitaṃ havír adantu devā́ḥ || 11 || 9 ||

111 (937). trishṭubh.

Mánîshiṇaḥ prá bharadhvam manîshā́m yáthâ-yathâ matáyaḥ sánti nṛiṇā́m | índraṃ satyaír érayâmâ kṛitébhiḥ sá hí vîró girvaṇasyúr vídânaḥ || 1 || ṛitásya hí sádaso dhîtír ádyaut sáṃ gârshṭeyó vṛishabhó góbhir ânaṭ | úd atishṭhat tavishéṇâ ráveṇa mahā́nti cit sáṃ vivyâcâ rájâṅsi || 2 || índraḥ kíla çrútyâ asyá veda sá hí jishṇúḥ pathikṛít sū́ryâya | ā́n ménâṃ kṛiṇvánn ácyuto bhúvad góḥ pátir diváḥ sanajā́ ápratîtaḥ || 3 || índro mahnā́ maháto arṇavásya vratā́minâd áṅgirobhir gṛiṇânáḥ | purū́ṇi cin ní tatânâ rájâṅsi dâdhā́ra yó dharúṇaṃ satyátâtâ || 4 || índro diváḥ pratimā́-

---

110, 6 susváyanti-y.-í.-d.-y.-b.-surukmé *iti*. dádhâne *iti*. 7 kā́rū *iti*. 8 ā́ idám. su-ápasaḥ. 9 imé-dyā́vâpṛithivī́-jánitrî *iti*. 10 upa-ávasṛija. 11 ví amimîta. — **111**, 1 ā́ ṛayáma. 2 tavishéṇa. vivyâca. 3 çrútyai. ā́t. áprati-itaḥ. 4 vratā́ aminât. cit. tatâna.

Digitized by Google

nam .pṛithivyấ víçvâ veda sávanâ hánti çúshṇam | mahîṃ cid dyấm ấtanot sũryeṇa câskámbha cit kámbhanena skábhîyân ‖ 5 ‖ 10 ‖

vájreṇa hí vṛitrahấ vṛitrám ástar ádevasya çúçuvânasya mâyấḥ | ví dhṛishṇo átra dhṛishatấ jaghanthấthâbhavo maghavan bâhvòjâḥ ‖ 6 ‖ sácanta yád ushásaḥ sũryeṇa citrấm asya ketávo rấm avindan | ấ yán nákshatraṃ dádṛiçe divó ná púnar yató nákir addhấ nú veda ‖ 7 ‖ dûráṃ kíla prathamấ jagmur âsâm índrasya yấḥ prasavé sasrúr ấpaḥ | kvà svid ágraṃ kvà budhná âsâm ấpo mádhyaṃ kvà vo nûnám ántaḥ ‖ 8 ‖ sṛijáḥ síndhûñr áhinâ jagrasânấñ ấd íd etấḥ prá vivijre javéna | múmukshamâṇâ utá yấ mumucré 'dhéd etấ ná ramante nítiktâḥ ‖ 9 ‖ sadhrīcîḥ síndhum uçatîr ivâyant sanấj jârá áritâḥ pûrbhíd âsâm | ástam ấ te pấrthivâ vásûny asmé jagmuḥ sûnṛítâ indra pûrvîḥ ‖ 10 ‖ 11 ‖

112 (938). trishṭubh.

Índra píba pratikâmám sutásya prâtaḥsâvás táva hí pûrvápîtiḥ | hárshasva hántave çûra çátrûn ukthébhish ṭe vîryâ prá bravâma ‖ 1 ‖ yás te rátho mánaso jávîyân éndra téna somapéyâya yâhi | tũyam ấ te hárayaḥ prá dravantu yébhir yấsi vṛíshabhir mándamânaḥ ‖ 2 ‖ háritvatâ várcasâ sũryasya çréshṭhai rûpaís tanvàṃ sparçayasva | asmấbhir indra sákhibhir huvânáḥ sadhrîcînó mâdayasvâ nishádya ‖ 3 ‖ yásya tyát te mahimấnam mádeshv imé mahî ródasî nấviviktâm | tád óka ấ háribhir indra yuktaíḥ priyébhir

---

111, 5 pṛithivyấḥ. ấ atanot. skámbhanena. 6 dhṛishṇo *iti*. jaghantha átha abhavaḥ. bâhú-ojâḥ. 7 yát. 8 prathamấḥ. 9 yấḥ. ádha ít etấḥ. 10 iva âyan sanất. — 112, 1 ukthébhiḥ te. 2 ấ indra. 3 çréshṭhaiḥ. mâdayasva ni-sádya. 4 imé-mahī-ródasi *iti* ná áviviktâm.

Digitized by Google

yâhi priyám ánnam ácha ‖ 4 ‖ yásya çáçvat papivấñ indra çátrûn anânukṛityấ ráṇyâ cakártha | sá te púraṃdhiṃ távishîm iyarti sá te mádâya sutá indra sómaḥ ‖ 5 ‖ 12 ‖

idáṃ te pấtraṃ sánavittam indra píbâ sómam enấ çatakrato | pûrṇá âhâvó madirásya mádhvo yáṃ víçva íd abhiháryanti devấḥ ‖ 6 ‖ ví hí tvấm indra purudhấ jánâso hitáprayaso vṛishabha hváyante | asmấkaṃ te mádhumattamânîmấ bhuvant sávanâ téshu harya ‖ 7 ‖ prá ta indra pûrvyấṇi prá nûnáṃ vîryấ vocam prathamấ kṛitấni | satînámanyur açrathâyo ádriṃ suvedanấm akṛiṇor bráhmaṇe gấm ‖ 8 ‖ ní shú sîda gaṇapate gaṇéshu tvấm âhur vípratamaṃ kavînấm | ná ṛité tvát kriyate kíṃ canấré mahấm arkám maghavañ citrám arca ‖ 9 ‖ abhikhyấ no maghavan nádhamânânt sákhe bodhí vasupate sákhîṇâm | ráṇaṃ kṛidhi raṇakṛit satyaçushmấbhakte cid ấ bhajâ râyé asmấn ‖ 10 ‖ 13 ‖

Navamo 'nuvâkaḥ.

113 (939). jagatî. 10 trishṭubh.

Tám asya dyấvâpṛithivî sácetasâ víçvebhir devaír ánu çúshmam âvatâm | yád aít kṛiṇvânó mahimấnam indriyám pîtvî sómasya krátumâñ avardhata ‖ 1 ‖ tám asya víshṇur mahimấnaṃ ójasâṅçúṃ dadhanvấn mádhuno ví rapçate | devébhir índro maghávâ sayấvabhir vṛitráṃ jaghanvấñ abhavad váreṇyaḥ ‖ 2 ‖ vṛitréṇa yád áhinâ bíbhrad ấyudhâ samásthithâ yudháye çáṅsam âvíde | víçve te átra marútaḥ sahá tmánấvardhann ugra mahimấnam indriyám ‖ 3 ‖ jajnânâ

112, 5 ananu-kṛityấ. 6 píba. víçve. 7 mádhumat-tamâni imấ. 8 te. açrathayaḥ. 9 sú. ná. caná árê. 10 satya-çushma ábhakte. bhaja. — 113, 1 ójasâ aṅçúm. 3 sam-ásthithâḥ. tmánâ ávardhan.

Digitized by Google

evá vy àbâdhata spṛídhaḥ prā́paçyad vîró abhí paúṅsyaṃ ráṇam | ávṛiçcad ádrim áva sasyádaḥ sṛijad ástabhnân nā́kaṃ svapasyáyâ pṛithúm || 4 || ā́d índraḥ satrā́ távishîr apatyata várîyo dyā́vâpṛithivī́ abâdhata | ávâbharad dhṛishitó vájram âyasáṃ çévam mitrā́ya váruṇâya dâçúshe || 5 || 14 ||

índrasyā́tra távishîbhyo virapçína ṛighâyató araṅhayanta manyáve | vṛitráṃ yád ugró vy ávṛiçcad ójasâpó bíbhrataṃ támasâ párîvṛitam || 6 || yā́ vîryā́ṇi prathamā́ni kártvâ mahitvébhir yátamânau samîyátuḥ | dhvântáṃ támó 'va dadhvase hatá índro mahnā́ pûrváhûtâv apatyata || 7 || víçve devā́so ádha vṛíshṇyâni té 'vardhayant sómavatyâ vacasyáyâ | raddháṃ vṛitrám áhim índrasya hánmanâgnír ná jámbhais tṛishv ánnam âvayat || 8 || bhū́ri dákshebhir vacanébhir ṛíkvabhiḥ sakhyébhiḥ sakhyā́ni prá vocata | índro dhúniṃ ca cúmuriṃ ca dambháyañ chraddhâmanasyā́ çṛiṇute dabhī́taye || 9 || tvám purū́ṇy ā́ bharâ sváçvyâ yébhir máṅsai nivácanâni çáṅsan | sugébhir víçvâ duritā́ tarema vidó shú ṇa urviyā́ gâdhám adyá || 10 || 15 ||

114 (940). trishṭubh. 4 jagatî.

Gharmā́ sámantâ trivṛítaṃ vy ā́patus táyor júshṭim mâtaríçvâ jagâma | divás páyo dídhishâṇâ aveshan vidúr devā́ḥ sahásâmânam arkám || 1 || tisró deshṭrā́ya nírṛitîr úpâsate dîrghaçrúto ví hí jânánti váhnayaḥ | tā́sâṃ ní cikyuḥ kaváyo nidā́nam páreshu yā́ gúhyeshu vratéshu || 2 || cátush-

---

113, 4 ví abâdhata. prá apaçyat. sa-syádaḥ. ástabhnât. 5 dyā́vâpṛithivī́ *iti*. áva abharat. 6 índrasya átra. ví. ójasâ apáḥ. pári -vṛitam. 7 támaḥ áva. haté. 8 te ávardhayan. hánmanâ agníḥ. tṛishú. 9 çraddhâ-manasyā́. 10 bhara. vidó *iti* sú naḥ. — **114**, 1 sám -antâ. ví âpatuḥ. sahá-sâmânam. 2 úpa âsate. yā́ḥ.

Digitized by Google

kapardâ yuvatíḥ supéçâ ghṛitápratîkâ vayúnâni vaste | tásyâṃ suparṇấ vṛíshaṇâ ní shedatur yátra devấ dadhiré bhâgadhéyam || 3 || ékaḥ suparṇáḥ sá samudrám ấ viveça sá idáṃ víçvam bhúvanaṃ ví cashṭe | tám pấkena mánasâpaçyam ántitas tám mâtấ reḷhi sá u reḷhi mâtáram || 4 || suparṇáṃ víprâḥ kaváyo vácobhir ékaṃ sántam bahudhấ kalpayanti | chándâṅsi ca dádhato adhvaréshu gráhânt sómasya mimate dvádaça || 5 || 16 ||

shaṭtriṅçấṅç ca catúraḥ kalpáyantaç chándâṅsi ca dádhata âdvâdaçám | yajnáṃ vimấya kaváyo manîshấ ṛiksâmấbhyâm prá ráthaṃ vartayanti || 6 || cáturdaçânyé mahimấno asya táṃ dhîrâ vâcấ prá ṇayanti saptá | ấpnânaṃ tîrthấṃ ká ihá prá vocad yéna pathấ prapíbante sutásya || 7 || sahasradhấ pañcadaçấny ukthấ yấvad dyấvâpṛithivî tấvad ít tát | sahasradhấ mahimấnaḥ sahásraṃ yấvad bráhma víshṭhitaṃ tấvatî vấk || 8 || káç chándasâṃ yógam ấ veda dhîraḥ kó dhíshṇyâm práti vấcam papâda | kám ṛitvíjâm ashṭamáṃ çúram âhur hárî índrasya ní cikâya káḥ svit || 9 || bhúmyâ ántam páry éke caranti ráthasya dhúrshú yuktấso asthuḥ | çrámasya dâyáṃ ví bhajanty ebhyo yadấ yamó bhávati harmyé hitáḥ || 10 || 17 ||

115 (941). jagatî. 8 trishṭubh. 9 çakvarî.

Citrá íc chíços táruṇasya vakshátho ná yó mâtárâv apyéti dhấtave | anûdhấ yádi jî́janad ádhâ ca nú vavákṣha sadyó máhi dûtyàṃ cáran || 1 || agnír ha nấma dhâyi dánn apástamaḥ sáṃ yó vánâ yuváte bhásmanâ datấ | abhipra-

---

114, 3 cátuḥ-kapardâ. su-péçâḥ. sedatuḥ. devấḥ. 4 mánasâ apaçyam. 6 manîshấ. 7 cátuḥ-daça anyé. dhîráḥ. ṇayanti. 8 ví -sthitam. 9 hárî *iti*. — 115, 1 ít çíçoḥ. anûdhấḥ. ádha. 2 abhi -pramúrâ.

Digitized by Google

múrâ juhvâ svadhvará inó ná próthamâno yávase vṛíshâ || 2 || táṃ vo víṃ ná drushádaṃ devám ándhasa índum próthantam pravápantam arṇavám | âsâ váhniṃ ná çocíshâ virapçínam máhivrataṃ ná sarájantam ádhvanaḥ || 3 || ví yásya te jrayasânásyâjara dhákshor ná vâtâḥ pári sánty ácyutâḥ | â raṇváso yúyudhayo ná satvanáṃ tritáṃ naçanta prá çishánta ishṭáye || 4 || sá íd agníḥ káṇvatamaḥ káṇvasakhâryâḥ párasyâṅtarasya tárushaḥ | agníḥ pâtu gṛiṇató agníḥ sûríṅ agnír dadâtu téshâm ávo naḥ || 5 || 18 ||

vâjíntamâya sáhyase supitrya tṛishú cyávâno ánu jâtávedase | anudré cid yó dhṛishatâ váraṃ saté mahíntamâya dhánvanéd avishyaté || 6 || evâgnír mártaiḥ sahá sûríbhir vásuḥ shṭave sáhasaḥ sûnáro nṛíbhiḥ | mitráso ná yé súdhitâ ṛitâyávo dyâvo ná dyumnaír abhí sánti mẫnushân || 7 || ûrjo napât sahasâvann íti tvopastutásya vandate vṛíshâ vẫk | tvẫm stoshâma tváyâ suvîrâ drẫghîya âyuḥ prataráṃ dádhânâḥ || 8 || íti tvâgne vṛishṭihávyasya putrâ upastutẫsa ṛíshayo 'vocan | tẫṅç ca pâhí gṛiṇatâç ca sûríṅ váshaṭ váshaḷ íty ûrdhvẫso anakshan námo náma íty ûrdhvẫso anakshan || 9 || 19 ||

116 (942). trishṭubh.

Píbâ sómam mahatá indriyẫya píbâ vṛitrẫya hántave çavishṭha | píba râyé çávase hûyámânaḥ píba mádhvas tripád indrâ vṛishasva || 1 || asyá piba kshumátaḥ prásthitasyéndra sómasya váram ẫ sutásya | svastidấ mánasâ mâdayasvârvâcînó reváte saúbhagâya || 2 || mamáttu tvâ divyáḥ

115, 2 su-adhvaráḥ. 3 dru-sádam. 4 jrayasânásya ajara. 5 káṇva-sakhâ. aryáḥ — tárushaḥ = 456, 3. 6 dhánvanâ ít. 7 evá agníḥ. stave. 8 tvâ upa-stutásya. tvẫm — dádhânâḥ = 53, 11. 9 tvâ agne. — **116**, 1 píba. mahaté. píba. indra ấ. 2 prá-sthitasya índra. svasti-dấḥ. mâdayasva arvâcínâḥ.

Digitized by Google

sóma indra mamáttu yáḥ sûyáte pā́rthiveshu | mamáttu yéna várivaç cakártha mamáttu yéna niriṇā́si çátrûn || 3 || ā́ dvibárhâ aminó yâtv índro vṛíshâ háribhyâm párishiktam ándhaḥ | gávy ā́ sutásya prábhṛitasya mádhvaḥ satrā́ khédâm aruçahā́ vṛishasva || 4 || ní tigmā́ni bhrâçáyan bhrā́çyâny áva sthirā́ tanuhi yâtujū́nâm | ugrā́ya te sáho bálaṃ dadâmi pratī́tyâ çátrûn vigadéshu vṛiçca || 5 || 20 ||

vy àryá indra tanuhi çrávâṅsy ójaḥ sthiréva dhánvano 'bhímâtîḥ | asmadryàg vâvṛidhânáḥ sáhobhir ánibhṛishṭas tanvàṃ vâvṛidhasva || 6 || idáṃ havír maghavan túbhyaṃ râtám práti samrâḷ áhṛiṇâno gṛibhâya | túbhyaṃ sutó maghavan túbhyam pakvò 'ddhī́ndra píba ca prásthitasya || 7 || addhī́d indra prásthitemā́ havī́ṅshi cáno dadhishva pacatótá sómam | práyasvantaḥ práti haryâmasi tvâ satyā́ḥ santu yájamânasya kā́mâḥ || 8 || préndrâgníbhyâṃ suvacasyā́m iyarmi síndhâv iva prérayaṃ nā́vam arkaíḥ | áyâ iva pári caranti devā́ yé asmábhyaṃ dhanadā́ udbhídaç ca || 9 || 21 ||

117 (943). trishṭubh. 1. 2 jagatî.

Ná vā́ u devā́ḥ kshúdham íd vadháṃ dadur utā́çitam úpa gachanti mṛityávaḥ | utó rayíḥ pṛiṇató nópa dasyaty utā́pṛiṇan marḍitā́raṃ ná vindate || 1 || yá âdhrā́ya cakamânā́ya pitvó 'nnavânt sán raphitā́yopajagmúshe | sthirám mánaḥ kṛiṇuté sévate purótó cit sá marḍitā́raṃ ná vindate || 2 || sá íd bhojó yó gṛiháve dádâty ánnakâmâya cárate kṛiçā́ya | áram asmai bhavati yā́mahûtâ utā́parī́shu kṛiṇute

---

116, 4 pári-siktam. aruça-hā́ ā́. 5 áva — yâtujū́nâm = 300, 5. prati -ítya. vi-gadéshu. 6 ví aryáḥ. sthirā́-iva. vavṛidhânáḥ. vavṛidhasva. 7 pakváḥ addhí indra. 8 addhí ít. prá-sthitâ imā́. pacatā́ utá. 9 prá indrâgní-bhyâm. prá îrayam. devā́ḥ. — 117, 1 vaí. utá ā́çitam. utó *iti*. ná úpa. utá ápṛiṇan. 2 ánna-vân. raphitā́ya upa-jagmúshe. purā́ utó *iti*. 3 yā́ma-hûtau utá aparī́shu.

Digitized by Google

sákhâyam || 3 || ná sá sákhâ yó ná dádâti sákhye sacâbhúve sácamânâya pitváḥ | ápâsmât préyân ná tád óko asti pṛiṇántam anyám áraṇaṃ cid ichet || 4 || pṛiṇîyā́d ín nā́dhamânâya távyân drā́ghîyâṅsam ánu paçyeta pánthâm | ó hí vártante ráthyeva cakrā́nyám-anyam úpa tishṭhanta rā́yaḥ || 5 || 22 ||

mógham ánnaṃ vindate ápracetâḥ satyám bravîmi vadhá ít sá tásya | nā́ryamáṇam púshyati nó sákhâyaṃ kévalâgho bhavati kevalâdī́ || 6 || kṛishánn ít phā́la ā́çitaṃ kṛiṇoti yánn ádhvânam ápa vṛiñkte carítraiḥ | vádan brahmā́vadato vánîyân pṛiṇánn âpír ápṛiṇantam abhí shyât || 7 || ékapâd bhū́yo dvipádo ví cakrame dvipā́t tripā́dam abhy èti paçcā́t | cátushpâd eti dvipádâm abhisvaré sampáçyan pañktī́r upatíshṭhamânaḥ || 8 || samaú cid dhástau ná samáṃ vivishṭaḥ sammâtárâ cin ná samáṃ duhâte | yamáyoç cin ná samā́ vîryā́ṇi jnâtī́ cit sántau ná samám pṛiṇîtaḥ || 9 || 23 ||

118 (944). gâyatrî.

Ágne háṅsi ny àtríṇaṃ dī́dyan mártyeshv ā́ | své ksháye çucivrata || 1 || út tishṭhasi svā́huto ghṛitā́ni práti modase | yát tvâ srúcaḥ samásthiran || 2 || sá ā́huto ví rocate 'gnír îḷényo girā́ | srucā́ prátîkam ajyate || 3 || ghṛiténâgníḥ sám ajyate mádhupratîka ā́hutaḥ | rócamâno vibhā́vasuḥ || 4 || járamâṇaḥ sám idhyase devébhyo havyavâhana | táṃ tvâ havanta mártyâḥ || 5 || 24 ||

tám martâ ámartyaṃ ghṛiténâgníṃ saparyata | ádâbhyaṃ

117, 4 ápa asmát prá iyât. 5 ít. ó *iti.* ráthyâ-iva cakrā́ anyám. 6 ná aryamáṇam. nó *iti.* kévala-aghaḥ. kevala-âdī́. 7 brahmā́ ávadataḥ. syât. 8 abhí eti. 9 hástau. cit. jnâtī́ *iti.* — 118, 1 ní atríṇam. dī́dyat. 2 sú-âhutaḥ. 4 ghṛiténa agníḥ. 6 ghṛiténa agním.

Digitized by Google

gṛihápatim ‖ 6 ‖ ádâbhyena çocíshâgne rákshas tvám daha | gopấ ṛitásya dîdihi ‖ 7 ‖ sá tvám agne prátîkena práty osha yâtudhânyàḥ | urukshấyeshu dîdyat ‖ 8 ‖ tám tvâ gîrbhír urukshấyâ havyavấhaṃ sám îdhire | yájishṭham mánushe jáne ‖ 9 ‖ 25 ‖

119 (945). gâyatrî.

Íti vấ íti me máno gấm áçvaṃ sanuyâm íti | kuvít sómasyấpâm íti ‖ 1 ‖ prá vấtâ iva dódhata ún mâ pîtấ ayaṅsata | kuvít sómasyấpâm íti ‖ 2 ‖ ún mâ pîtấ ayaṅsata rátham áçvâ ivâçávaḥ | kuvít — ‖ 3 ‖ úpa mâ matír asthita vâçrấ putrám iva priyám | kuvít — ‖ 4 ‖ ahấm táshṭeva vandhúram páry acâmi hṛidấ matím | kuvít — ‖ 5 ‖ nahí me akshipác canấchântsuḥ páñca kṛishṭáyaḥ | kuvít — ‖ 6 ‖ 26 ‖

nahí me ródasî ubhé anyám pakshấṃ caná práti | kuvít — ‖ 7 ‖ abhí dyấm mahinấ bhuvam abhî́mấm pṛithivî́m mahî́m | kuvít — ‖ 8 ‖ hántâhám pṛithivîm imấm ní dadhânîhá vehá vâ | kuvít — ‖ 9 ‖ oshám ít pṛithivî́m ahấm jaṅghánânîhá vehá vâ | kuvít — ‖ 10 ‖ diví me anyáḥ pakshò 'dhó anyám acîkṛisham | kuvít — ‖ 11 ‖ ahám asmi mahâmahò 'bhinabhyám údîshitaḥ | kuvít — ‖ 12 ‖ gṛihó yâmy áraṃkṛito devébhyo havyavấhanaḥ | kuvít sómasyấpâm íti ‖ 13 ‖ 27 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

120 (946). trishṭubh.

Tád íd âsa bhúvaneshu jyéshṭhaṃ yáto jajñá ugrás tve-

118, 7 çocíshâ ágne. 9 uru-kshấyâḥ. — 119, 1 vaí. sómasya úpâm. 2 út. 3 iva âçávaḥ. 5 táshṭâ-iva. 6 akshi-pát caná áchântsuḥ. 7 ródasî-ubhé *iti*. 8 abhí imấm. 9 hánta ahám. dadhâni ihá vâ ihá. 10 jaṅghánâni ihá vâ ihá. 11 pakshấḥ adhấḥ. 12 mahâ -mahấḥ abhi-nabhyám út-ishitaḥ. — 120, 1 jajné.

shánṛimṇaḥ | sadyó jajnânó ní riṇâti çátrûn ánu yáṃ víçve mádanty ûmâḥ || 1 || vâvṛidhânáḥ çávasâ bhûryojâḥ çátrur dâsâya bhiyásaṃ dadhâti | ávyanac ca vyanác ca sásni sáṃ te navanta prábhṛitâ mádeshu || 2 || tvé krátum ápi vṛiñjanti víçve dvír yád eté trír bhávanty ûmâḥ | svâdóḥ svâdîyaḥ svâdúnâ sṛijâ sám adâḥ sú mádhu mádhunâbhí yodhîḥ || 3 || íti cid dhí tvâ dhánâ jáyantam máde-made anumádanti víprâḥ | ójîyo dhṛishṇo sthirám â tanushva mâ tvâ dabhan yâtudhânâ durévâḥ || 4 || tváyâ vayáṃ çâçadmahe ráṇeshu prapáçyanto yudhényâni bhûri | codáyâmi ta âyudhâ vácobhiḥ sáṃ te çiçâmi bráhmaṇâ váyâṅsi || 5 || 1 ||

stushéyyam puruvárpasam ṛíbhvam inátamam âptyám âptyânâm | â darshate çávasâ saptá dânûn prá sâkshate pratimânâni bhûri || 6 || ní tád dadhishé 'varam páraṃ ca yásminn âvithâvasâ duroṇé | â mâtárâ sthâpayase jigatnû áta inoshi kárvarâ purûṇi || 7 || imâ bráhma bṛihâddivo vivaktîndrâya çûshám agriyáḥ svarshâḥ | mahó gotrásya kshayati svarâjo dúraç ca víçvâ avṛiṇod ápa svâḥ || 8 || evâ mahân bṛihâddivo átharvâvocat svâṃ tanvàm índram evá | svásâro mâtaríbhvarîr ariprâ hinvánti ca çávasâ vardháyanti ca || 9 || 2 ||

121 (947). trishṭubh.

Hiraṇyagarbháḥ sám avartatâgre bhûtásya jâtáḥ pátir éka âsît | sá dâdhâra pṛithivîṃ dyâṃ utémâṃ kásmai devâya havíshâ vidhema || 1 || yá âtmadâ baladâ yásya víçva

---

120, 2 vavṛidhânáḥ. ávi-anat ca vi-anát. 3 sṛija. mádhunâ abhí. 4 hí. yâtu-dhânâḥ. 5 te âyudhâ. 7 dadhishe ávaram. âvitha ávasâ. jigatnû *iti*. 8 vivakti índrâya. dúraç — svâḥ = 265, 21. 9 evá. átharvâ ávocat. ariprâḥ. 121, 1 avartata ágre. utá imâm. 2 âtma-dâḥ bala-dâḥ. víçve.

Digitized by Google

upāsate praçishaṃ yásya devāḥ | yásya chāyāmṛítaṃ yásya mṛityúḥ kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 2 ‖ yáḥ prāṇató nimisható mahitvaíka íd rājā jágato babhūva | yá íṣe asyá dvipádaç cátushpadaḥ kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 3 ‖ yásyemé himávanto mahitvā yásya samudráṃ rasáyā sahāhúḥ | yásyemāḥ pradíço yásya bāhū kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 4 ‖ yéna dyaúr ugrā pṛithivī ca dṛiḷhā yéna svàḥ stabhitáṃ yéna nākaḥ | yó antárikshe rájaso vimānaḥ kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 5 ‖ 3 ‖

yáṃ krándasī ávasā tastabhāné abhy aíkshetāṃ mánasā réjamāne | yátrādhi sūra údito vibhāti kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 6 ‖ āpo ha yád bṛihatīr víçvam āyan gárbhaṃ dádhānā janáyantīr agnim | táto devānāṃ sám avartatāsur ékaḥ kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 7 ‖ yáç cid āpo mahinā paryápaçyad dákshaṃ dádhānā janáyantīr yajnám | yó devéshv ádhi devá éka āsīt kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 8 ‖ mā no hiṅsīj janitā yáḥ pṛithivyā yó vā dívaṃ satyádharmā jajāna | yáç cāpáç candrā bṛihatīr jajāna kásmai devāya havíshā vidhema ‖ 9 ‖ prájāpate ná tvád etāny anyó víçvā jātāni pári tā babhūva | yátkāmās te juhumás tán no astu vayáṃ syāma pátayo rayīṇām ‖ 10 ‖ 4 ‖

122 (948). jagatī. 1. 5 triṣṭubh.

Vásuṃ ná citrámahasaṃ gṛiṇīshe vāmāṃ çévam átithim advisheṇyám | sá rāsate çurúdho viçvádhāyaso 'gnír hótā gṛihápatiḥ suvīryam ‖ 1 ‖ jushāṇó agne práti harya me váco

---

121, 2 upa-āsate. chāyā amṛítam. 3 prāṇatāḥ. mahi-tvā ékaḥ. yásya imé. sahá āhúḥ yásya imāḥ. 6 krándasī-tastabhāné-réjamāne *iti.* abhí. yátra ádhi. 7 dádhānāḥ. avartata ásuḥ. 8 dádhānāḥ. 9 hiṅsīt. pṛithivyāḥ. ca apáḥ candrāḥ. 10 Dieser Vers wird im pada nicht abgetheilt, und nur mit der Bemerkung „yathāsaṃhitam" begleitet. Dasselbe fand 575, 12 statt.

Digitized by Google

víçvâni vidvấn vayúnâni sukrato | ghṛítanirṇig bráhmaṇe gâtúm éraya táva devấ ajanayann ánu vratám ‖ 2 ‖ saptá dhấmâni pariyánn ámartyo dấçad dâçúshe sukṛíte mâmahasva | suvîréṇa rayíṇâgne svâbhúvâ yás ta ấnaṭ samídhâ táṃ jushasva ‖ 3 ‖ yajnásya ketúm prathamám puróhitaṃ havíshmanta îḷate saptá vâjínam | çṛiṇvántam agníṃ ghṛitápṛishṭham uksháṇam priṇántaṃ devám priṇaté suvîryam ‖ 4 ‖ tvám dûtáḥ prathamó váreṇyaḥ sá hûyámâno amṛítâya matsva | tvấm marjayan marúto dâçúsho gṛibé tvấṃ stómebhir bhṛígavo ví rurucuḥ ‖ 5 ‖ 5 ‖

íshaṃ duhánt sudúghâṃ viçvádhâyasaṃ yajnapríye yájamânâya sukrato | ágne ghṛitásnus trír ṛitấni dîdyad vartír yajnám pariyánt sukratûyase ‖ 6 ‖ tvấm íd asyấ usháso vyùshṭishu dûtáṃ kṛiṇvânấ ayajanta mấnushâḥ | tvấṃ devấ mahayấyyâya vâvṛidhur ấjyam agne nimṛijánto adhvaré ‖ 7 ‖ ní tvâ vásishṭhâ ahvanta vâjínaṃ gṛiṇánto agne vidátheshu vedhásaḥ | râyás póshaṃ yájamâneshu dhâraya yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 6 ‖

123 (949). trishṭubh.

Ayáṃ venáç codayat pṛíçnigarbhâ jyótirjarâyû rájaso vimấne | imám apấṃ saṃgamé sûryasya çíçuṃ ná víprâ matíbhî rihanti ‖ 1 ‖ samudrấd ûrmím úd iyarti venó nabhojấḥ pṛishṭhám haryatásya darçi | ṛitásya sấnâv ádhi vishṭápi bhrấṭ samânáṃ yónim abhy ànûshata vrấḥ ‖ 2 ‖ samânám pûrvîr abhí vâvaçânấs tíshṭhan vatsásya mâtáraḥ sánîḷâḥ | ṛitásya sấnâv ádhi cakramâṇấ rihánti mádhvo

---

122, 2 ấ iraya. 3 mamahasva. rayíṇâ agne su-âbhúvâ. te. 4 yajnásya — puróhitaṃ = 365, 2. 6 sukratu-yase. 7 devấḥ. vavṛidhuḥ. — 123, 1 pṛíçni-garbhâḥ jyótiḥ-jarâyuḥ. víprâḥ matí-bhiḥ. 2 abhí anûshata. 3 cakramâṇấḥ.

Digitized by Google

amṛítasya vā́ṇīḥ ‖ 3 ‖ jānánto rū́pam akṛipanta víprā mṛigásya ghósham mahishásya hí gmán | ṛiténa yánto ádhi síndhum asthur vidád gandharvó amṛítāni nā́ma ‖ 4 ‖ apsarā́ jā́ram upasishmiyāṇā́ yóshā bibharti paramé vyòman | cárat priyásya yónishu priyáḥ sánt sī́dat pakshé hiraṇyáye sá venáḥ ‖ 5 ‖ 7 ‖

nā́ke suparṇám úpa yát pátantam hṛidā́ vénanto abhy ácakshata tvā́ | hiraṇyapakshaṃ váruṇasya dū́tā́m yamásya yónau çakunám bhuraṇyúm ‖ 6 ‖ ū́rdhvó gandharvó ádhi nā́ke asthā́t pratyáñ citrā́ bíbhrad asyā́yudhāni | vásāno átkam surabhíṃ dṛiçé kám svàr ṇá nā́ma janata priyā́ṇi ‖ 7 ‖ drapsáḥ samudrám abhí yáj jígāti páçyan gṛídhrasya cákshasā vídharman | bhānúḥ çukréṇa çocíshā cakānás tṛitī́ye cakre rájasi priyā́ṇi ‖ 8 ‖ 8 ‖

124 (950). trishṭubh. 7 jagatī.

Imā́m no agna úpa yajnám éhi pā́ñcayāmam trivṛítam saptátantum | áso havyavā́ṭ utá naḥ purogā́ jyóg evá dīrghā́m táma ā́çayishṭhāḥ ‖ 1 ‖ ádevād devā́ḥ pracátā gúhā yán prapáçyamāno amṛitatvám emi | çivā́m yát sántam áçivo jáhāmi svā́t sakhyā́d áraṇīm nā́bhim emi ‖ 2 ‖ páçyann anyásyā átithim vayā́yā ṛitásya dhā́ma ví mime purū́ṇi | çáṅsāmi pitré ásurāya çévam ayajniyā́d yajniyam bhāgám emi ‖ 3 ‖ bahvī́ḥ sámā akaram antár asminn índram vṛiṇānáḥ pitáram jahāmi | agníḥ sómo váruṇas té cyavante paryā́vard rā́shṭrām tád avāmy āyán ‖ 4 ‖ nírmāyā́ u tyé ásurā abhū́van tvā́m ca mā́ varuṇa kāmáyāse | ṛiténa rājann ánṛitam viviñcán máma rā́shṭrāsyā́dhipatyam éhi ‖ 5 ‖ 9 ‖

123, 4 víprāḥ. 5 apsarā́ḥ. 6 abhí. 7 ū́rdhvó — asthā́t = 797, 12. asya ā́yudhāni. vásāno — svàr ná = 470, 3. 8 yát. — 124, 1 agne. ā́ ihi. puraḥ-gā́ḥ. ā́ āçayishṭhāḥ. 2 pra-cátā. 4 pari-ā́vart. ā-yán. 5 vi-viñcán. rā́shṭrāsya ádhi-patyam ā́ ihi.

Digitized by Google

idáṃ svàr idám íd âsa vâmám ayám prakâçá urv àntárikṣam | hánâva vṛitráṃ niréhi soma havísh ṭvâ sántaṃ havíshâ yajâma || 6 || kavíḥ kavitvấ diví rûpám ấsajad áprabhûtî váruṇo nír apáḥ sṛijat | kshémaṃ kṛiṇvânấ jánayo ná síndhavas tấ asya várṇaṃ çúcayo bharibhrati || 7 || tấ asya jyéshṭham indriyáṃ sacante tấ îm ấ ksheti svadháyâ mádantîḥ | tấ îṃ víço ná rấjânaṃ vṛiṇânấ bîbhatsúvo ápa vṛitrấd atishṭhan || 8 || bîbhatsúnâṃ sayújaṃ haṅsám âhur apấṃ divyấnâṃ sakhyé cárantam | anushṭúbham ánu carcûryámâṇam índraṃ ní cikyuḥ kaváyo manîshấ || 9 || 10 ||

125 (951). trishṭubh. 2 jagati.

Ahám rudrébhir vásubhiç carâmy ahám âdityaír utá viçvádevaiḥ | ahám mitrấváruṇobhấ bibharmy ahám indrâgnî́ ahám açvínobhấ || 1 || ahám sómam âhanásam bibharmy ahám tváshṭâram utá pûshấṇam bhágam | ahám dadhâmi drávi ṇaṃ havíshmate suprâvyè yájamânâya sunvaté || 2 || ahám rấshṭrî saṃgámanî vásûnâṃ cikitúshî prathamấ yajníyânâm | tấm mâ devấ vy àdadhuḥ purutrấ bhûríshṭhâtrâm bhûry âveçáyantîm || 3 || máyâ só ánnam atti yó vipáçyati yáḥ prấṇiti yá îṃ çṛiṇóty uktám | amantávo mấṃ tá úpa kshiyanti çrudhí çruta çraddhivấṃ te vadâmi || 4 || ahám evá svayám idáṃ vadâmi júshṭaṃ devébhir utá mấnushebhiḥ | yáṃ kâmáye táṃ-tam ugráṃ kṛiṇomi tám brahmấṇaṃ tám ṛíshiṃ táṃ sumedhấm || 5 || 11 ||

ahám rudrấya dhánur ấ tanomi brahmadvíshe çárave

124, 6 urú antárikṣam. niḥ-éhi. havíḥ tvâ. 7 ấ asajat. kṛiṇvânấḥ. 8 vṛiṇânấḥ. — 125, 1 mitrấváruṇâ ubhấ. indrâgnî́ *iti*. açvínâ ubhấ. 2 supra-avyè. 3 devấḥ ví adadhuḥ. 4 prấṇiti. té.

Digitized by Google

hántavā u | ahám jánāya samádam kṛṇomy ahám dyāvāpṛithivī ā viveça ‖ 6 ‖ ahám suve pitáram asya mūrdhán máma yónir apsv àntáḥ samudré | táto ví tishṭhe bhúvanānu víçvotāmūṃ dyāṃ varshmāṇópa spṛiçāmi ‖ 7 ‖ ahám evá vāta iva prá vāmy ārábhamāṇā bhúvanāni víçvā | paró divā pará enā pṛithivyaitāvatī mahinā sám babhûva ‖ 8 ‖ 12 ‖

126 (952). uparishṭādbṛihatī. 8 trishṭubh.

Ná tám áṅho ná duritám dévāso ashṭa mártyam | sajóshaso yám aryamā mitró náyanti váruṇo áti dvíshaḥ ‖ 1 ‖ tád dhí vayám vṛiṇîmahe váruṇa mítrāryaman | yénā nír áṅhaso yūyám pāthá nethā ca mártyam áti dvíshaḥ ‖ 2 ‖ té nūnám no 'yám ûtáye váruṇo mitró aryamā | náyishṭhā u no neshāni párshishṭhā u naḥ parshāny áti dvíshaḥ ‖ 3 ‖ yūyám víçvam pári pātha váruṇo mitró aryamā | yushmākam çármaṇi priyé syāma supraṇîtayo 'ti dvíshaḥ ‖ 4 ‖ ādityāso áti sridho váruṇo mitró aryamā | ugrám marúdbhî rudrám huveméndram agním svastáyé 'ti dvíshaḥ ‖ 5 ‖ nétāra û shú ṇas tiró váruṇo mitró aryamā | áti víçvāni duritā rājānaç carshaṇînām áti dvíshaḥ ‖ 6 ‖ çunám asmábhyam ûtáye váruṇo mitró aryamā | çárma yachantu saprátha ādityāso yád īmahe áti dvíshaḥ ‖ 7 ‖ yáthā ha tyád vasavo gauryàṃ cit padí shitām ámuñcatā yajatrāḥ | evó shv àsmán muñcatā vy áṅhaḥ prá tāry agne pratarám na āyuḥ ‖ 8 ‖ 13 ‖

125, 6 hántavaí. sa-mádam. dyāvāpṛithivī *iti*. 7 ap-sú antár *iti*. bhúvanā ánu víçvā utá amūm. varshmāṇā úpa. 8 pṛithivyā etāvati. paró — pṛithivyā = 908, 5. — 126, 2 hí. mítra áryaman yéna. nethá. 4 su-praṇîtayaḥ áti. 5 marút-bhiḥ. huvema índram. svastáye áti. 6 úṃ *iti* sú naḥ. 8 = 308, 6.

Digitized by Google

127 (953). gâyatrî.

Rā́trî vy àkhyad âyatī́ purutrā́ devy àkshábhiḥ | víçvâ ádhi çríyo 'dhita || 1 || órv àprâ ámartyâ niváto devy ùdvátaḥ | jyótishâ bâdhate támaḥ || 2 || nír u svásâram askṛitoshásaṃ devy ā́yatī́ | ápéd u hâsate támaḥ || 3 || sā́ no adyá yásyâ vayáṃ ní te yā́mann ávikshmahi | vṛikshé ná vasatíṃ váyaḥ || 4 || ní grā́mâso avikshata ní padvánto ní pakshíṇaḥ | ní çyenā́saç cid arthínaḥ || 5 || yâváyâ vṛikyàṃ vṛíkaṃ yaváya stenám ùrmye | áthâ naḥ sutárâ bhava || 6 || úpa mâ pépiçat támaḥ kṛishṇáṃ vyàktam asthita | úsha ṛiṇéva yâtaya || 7 || úpa te gā́ ivā́karaṃ vṛiṇîshvá duhitar divaḥ | rā́tri stómaṃ ná jigyúshe || 8 || 14 ||

128 (954). trishṭubh. 9 jagatî.

Mámâgne várco vihavéshv astu vayáṃ tvéndhânâs tanvàm pushema | máhyaṃ namantâm pradíçaç cátasras tváyā́dhyaksheṇa pṛítanâ jayema || 1 || máma devā́ vihavé santu sárva índravanto marúto víshṇur agníḥ | mámântáriksham urúlokam astu máhyaṃ vā́taḥ pavatâṃ kā́me asmín || 2 || máyi devā́ dráviṇam ā́ yajantâm máyy âçī́r astu máyi deváhûtiḥ | daívyâ hótâro vanushanta pū́rvé 'rishṭâḥ syâma tanvā́ suvī́râḥ || 3 || máhyaṃ yajantu máma yā́ni havyā́kûtiḥ satyā́ mánaso me astu | éno mā́ ní gâṃ katamác canā́háṃ víçve devâso ádhi vocatâ naḥ || 4 || dévîḥ shaḷ urvîr urú naḥ kṛiṇota víçve devâsa ihá vîrayadhvam | mā́ hâs-

127, 1 ví akhyat â-yatī́. devī́ akshá-bhiḥ. 2 ā́ urú aprâḥ. devī́ ut -vátaḥ. 4 akṛita ushásam devī́ â-yatī́ ápa ít. 4 yásyâḥ. 6 yaváya vṛikyàm. átha. 7 ví-aktam. ṛiṇā́-iva. 8 iva ā́ akaram. In den saṃhitâ-mss. folgt ein khila von 14 Versen, beginnend „â râtri pârthivaṃ rajaḥ", das gewöhnlich als das râtrîsûktam bezeichnet wird. — 128, 1 máma agne. tvâ índhânâḥ. tváyâ ádhi-aksheṇa pṛítanâḥ. 2 devā́ḥ. sárve. máma antáriksham. 3 devā́ḥ. máyi â-çī́ḥ. daívyâḥ. pū́rve árishṭâḥ. 4 havyā́ ā́-kûtiḥ. katamát caná ahám. vocata.

Digitized by Google

mahi prajáyâ mấ tanūbhir mấ radhâma dvishaté soma râjan ‖ 5 ‖ 15 ‖

ágne manyúm pratinudán páreshâm ádabdho gopấḥ pári pâhi nas tvám | pratyáñco yantu nigútaḥ púnas tè 'maishâṃ cittám prabúdhâṃ ví neçat ‖ 6 ‖ dhâtấ dhâtṛiṇấm bhúvanasya yás pátir devấṃ tràtấram abhimâtishâhám | imáṃ yajnám açvínobhấ bṛihaspátir devấḥ pântu yájamânaṃ nyarthất ‖ 7 ‖ uruvyácâ no mahishấḥ çárma yaṅsad asmín háve puruhûtấḥ purukshúḥ | sá naḥ prajấyai haryaçva mṛiḷayéndra mấ no rîrisho mấ párâ dâḥ ‖ 8 ‖ yé naḥ sapátnâ ápa té bhavantv indrâgnibhyâm áva bâdhâmahe tấn | vásavo rudrấ âdityấ uparispṛiçam mográṃ céttâram adhirâjám akran ‖ 9 ‖ 16 ‖

Daçamo 'nuvâkaḥ.

129 (955). trishṭubh.

Nấsad âsîn nó sád âsît tadânīṃ nấsîd rájo nó vyòmâ paró yát | kím ấvarîvaḥ kúha kásya çármann ámbhaḥ kím âsîd gáhanaṃ gabhîrám ‖ 1 ‖ ná mṛityúr âsîd amṛitaṃ ná tárhi ná rấtryâ áhna âsît praketáḥ | ấnîd avâtáṃ svadháyâ tád ékaṃ tásmâd dhânyán ná paráḥ kíṃ canấsa ‖ 2 ‖ táma âsît támasâ gûḷhám ágre 'praketáṃ salilám sárvam â idám | tuchyénâbhv ápihitaṃ yád ấsît tápasas tán mahinấjâyataikam ‖ 3 ‖ kấmas tád ágre sám avartatấdhi mánaso rétaḥ prathamáṃ yád ấsît | sató bandhúm ásati nír avindan hṛidí pratîshyâ kaváyo manîshấ ‖ 4 ‖ tiraçcîno vítato raçmír eshâm

---

128, 6 ni-gútaḥ. té amấ eshâm. 7 abhimâti-sahám. açvínâ ubhấ. ni-arthất. 8 uru-vyácâḥ. mṛiḷaya índra. ririshaḥ. 9 mâ ugrám. — 129, 1 ná ásat âsît nó *iti*. ná âsît. nó *iti*. ví-oma. ấ avarîvar *iti*. 2 ha anyát. caná âsa. 3 tuchyéna âbhú. tát mahinấ ajâyata ékam. 4 avartata ádhi. prati-íshya.

adhâḥ svid âsîd upári svid âsît | retodhâ âsan mahimâna âsant svadhâ avástât práyatiḥ parástât ‖ 5 ‖ kó addhâ veda ká ihá prá vocat kúta âjâtâ kúta iyáṃ víṣṛishṭiḥ | arvâg devâ asyá visárjanenâthâ kó veda yáta âbabhûva ‖ 6 ‖ iyáṃ víṣṛishṭir yáta âbabhûva yádi vâ dadhé yádi vâ ná | yó asyâdhyakshaḥ paramé vyòmant só aṅgá veda yádi vâ ná véda ‖ 7 ‖ 17 ‖

130 (956). trishṭubh. 1 jagati.

Yó yajnó viçvátas tántubhis tatá ékaçataṃ devakarmébhir âyataḥ | imé vayanti pitáro yá âyayúḥ prá vayâpa vayéty âsate taté ‖ 1 ‖ púmâñ enaṃ tanuta út kṛiṇatti púmân ví tatne ádhi nâke asmín | imé mayûkhâ úpa sedur û sádaḥ sâmâni cakrus tásarâṇy ótave ‖ 2 ‖ kâsît pramâ pratimâ kíṃ nidânam âjyaṃ kím âsît paridhíḥ ká âsît | chándaḥ kím âsît práügaṃ kím ukthám yád devâ devám áyajanta víçve ‖ 3 ‖ agnér gâyatry àbhavat sayúgvoshṇihayâ savitâ sám babhûva | anushṭúbhâ sóma ukthaír máhasvân bṛihaspáter bṛihatî vâcam âvat ‖ 4 ‖ virâṇ mitrâváruṇayor abhiçrîr índrasya trishṭúb ihá bhâgó áhnaḥ | víçvân devâñ jágaty â viveça téna câkḷipra ṛíshayo manushyâḥ ‖ 5 ‖ câkḷipré téna ṛíshayo manushyâ yajné jâté pitáro naḥ purâṇé | páçyan manye mánasâ cákshasâ tân yá imáṃ yajnám áyajanta pûrve ‖ 6 ‖ sahástomâḥ saháchandasa âvṛitaḥ sahápramâ ṛíshayaḥ saptá daívyâḥ | pûrveshâm pánthâm anudṛíçya dhîrâ anvâlebhire rathyò ná raçmîn ‖ 7 ‖ 18 ‖

129, 5 svadhâ avástât 6 kó — vocat = 288, 5. vi-sárjanena átha. 7 asya ádhi-akshaḥ. — 130, 1 yé â-yayúḥ. vaya ápa vaya íti. 2 tanute. úṃ *iti*. 3 kâ âsit. devâḥ. 4 gâyatrî abhavat sa -yúgvâ ushṇihayâ. 5 vi-râṭ. jágati. câkḷipre. 6 téna. manushyâḥ. yé. 7 anu-âlebhire.

Digitized by Google

131 (957). trishṭubh. 4 anushṭubh.

Ápa prâca indra víçvâñ amítrân ápâpâco abhibhûte nudasva | ápodîco ápa çûrâdharâca uraú yáthâ táva çárman mádema || 1 || kuvíd aṅgá yávamanto yávaṃ cid yáthâ dántv anupûrvâṃ viyûya | ihéhaishâṃ kṛiṇuhi bhójanâni yé barhisho námovṛiktiṃ ná jagmúḥ || 2 || nahí sthûry ṛitusthâ yâtám ásti nótá çrávo vivide saṃgaméshu | gavyánta índraṃ sakhyâya víprâ açvâyánto vṛishaṇaṃ vâjáyantaḥ || 3 || yuvâṃ surâmam açvinâ námucâv âsuré sácâ | vipipânâ çubhas patî índraṃ kármasv âvatam || 4 || putrám iva pitárâv açvínobhéndrâváthuḥ kâvyair daṅsánâbhiḥ | yát surâmaṃ vy ápibaḥ çácîbhiḥ sárasvatî tvâ maghavann abhishṇak || 5 || índraḥ sutrâmâ svávâñ ávobhiḥ sumṛiḷîkó bhavatu viçvávedâḥ | bádhatâṃ dvésho ábhayaṃ kṛiṇotu suvîryasya pátayaḥ syâma || 6 || tásya vayáṃ sumataú yajníyasyâpi bhadré saumanasé syâma | sá sutrâmâ svávâñ índro asmé ârâc cid dvéshaḥ sanutár yuyotu || 7 || 19 ||

132 (958). 1. 3. 4 virâḍrûpâ. 2 mahâsatobṛihatî. 5. 6 prastârapaṅkti. 7 nyaṅkusâriṇî.

Îjânám íd dyaúr gûrtávasur îjânám bhûmir abhí prabhûsháṇi | îjânáṃ devâv açvínâv abhí sumnaír avardhatâm || 1 || tâ vâm mitrâvaruṇâ dhârayátkshitî sushumnéshitatvátâ yajâmasi | yuvóḥ krâṇâya sakhyaír abhí shyâma rakshásaḥ || 2 || ádhâ cin nú yád dídhishâmahe vâm abhí priyáṃ rékṇaḥ pátyamânâḥ | dadvâñ vâ yát púshyati rékṇaḥ sám v âran nákir asya maghâni || 3 || asâv anyó asura sûyata dyaús

---

131, 1 ápa ápâcaḥ. ápa údîcaḥ. çûra adharâcaḥ. 2 ihá-iha eshâm. 3 ná utá. gavyánta — vâjáyantaḥ = 313, 16. 4 pati *iti*. 5 açvínâ ubhâ índra âváthuḥ. vî. 6. 7 = 488, 12. 13. — 132, 1 gûrtá-vasuḥ. 2 dhârayátkshitî *iti* dhârayát-kshitî su-sumnâ ishitatvátâ. syâma. 3 ádha cit.

Digitized by Google

tvám víçveshâṃ varuṇâsi rấjâ | mûrdhấ ráthasya câkan naítấvataínasântakadhrúk || 4 || asmínt sv ètác chákapûta éno hité mitré nígatân hanti vîrấn | avór vâ yád dhất tanűshv ávaḥ priyấsu yajníyâsv árvâ || 5 || yuvór hí mâtấditir vicetasâ dyaúr ná bhűmiḥ páyasâ pupûtáni | áva priyấ didishṭana sűro nínikta raçmíbhiḥ || 6 || yuváṃ hy àpnarấjâv ásîdataṃ tíshṭhad ráthaṃ ná dhûrshádaṃ vanarsádam | tấ naḥ kaṇûkayántîr nṛimédhas tatre áṅhasaḥ sumédhas tatre áṅhasaḥ || 7 || 20 ||

133 (959). 1 — 3 çakvarî. 4 — 6 mahâpaṅkti. 7 trishṭubh.

Pró shv àsmai purorathám índrâya çûshám arcata | abhîke cid u lokakṛít saṃgé samátsu vṛitrahấsmákam bodhi coditấ nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu || 1 || tváṃ síndhûñr ávâsṛijo 'dharấco áhann áhim | açatrúr indra jajnishe víçvam pushyasi vấryaṃ táṃ tvâ pári shvajàmahe nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu || 2 || ví shú víçvâ árâtayo 'ryó naçanta no dhíyaḥ | ástâsi çátrave vadháṃ yó na indra jíghâṅsati yấ te râtír dadír vásu nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu || 3 || yó na indrâbhíto jáno vṛikâyúr âdídeçati | adhaspadáṃ tám îṃ kṛidhi vibâdhó asi sâsahír nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu || 4 || yó na indrâbhidấsati sánâbhir yáç ca níshṭyaḥ | áva tásya bálaṃ tira mahîva dyaúr ádha tmánâ nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu || 5 || vayám indra tvâyávaḥ sakhitvám ấ rabhâmahe | ṛitásya naḥ pathấ nayấti víçvâni duritấ nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu || 6 ||

132, 4 tváṃ — rấjâ = 218, 10. ná etấvatâ énasâ antaka-dhrúk. 5 sú etát çáka-pûte. 6 mâtấ áditiḥ. 7 hí apna-rấjau. dhûḥ-sádam vana-sádam tâḥ. — 133, 1 pró *iti* sú asmai. vṛitra-hấ asmákam. 2 áva asṛijaḥ. svajâmahe. 3 sú. ástâ asi. 4 indra abhítaḥ. vṛika-yúḥ. sasahíḥ. 5 indra abhi-dấsati. mahî-iva. 6 naya áti.

Digitized by Google

asmábhyaṃ sú tvám indra tā́ṃ çiksha yā́ dóhate práti váraṃ jaritré | áchidrodhnî pîpáyad yáthâ naḥ sahásradhârâ páyasâ mahî́ gaúḥ || 7 || 21 ||

134 (960). mahâpaṅkti. 7 paṅkti.

Ubhé yád indra ródasî âpaprā́thoshā́ iva | mahā́ntaṃ tvâ mahînâṃ samrā́jaṃ carshaṇînā́ṃ devî́ jánitry ajîjanad bhadrā́ jánitry ajîjanat || 1 || áva sma durhaṇâyató mártasya tanuhi sthirám | adhaspadā́ṃ tám îṃ kṛidhi yó asmā́ñ ádideçati devî́ jánitry ajîjanad bhadrā́ jánitry ajîjanat || 2 || áva tyā́ bṛihatî́r ísho viçváçcandrâ amitrahan | çácîbhiḥ çakra dhûnuhî́ndra víçvâbhir ûtíbhir devî́ jánitry — || 3 || áva yát tvā́ṃ çatakratav índra víçvâni dhûnushé | rayíṃ ná sunvaté sácâ sahasríṇîbhir ûtíbhir devî́ jánitry — || 4 || áva svedā́ ivâbhíto víshvak patantu didyávaḥ | dū́rvâyâ iva tántavo vy àsmád etu durmatír devî́ jánitry — || 5 || dîrghā́ṃ hy ā́ṅkuçā́ṃ yathâ çáktim bíbharshi mantumaḥ | pū́rveṇa maghavan padā́jó vayā́ṃ yáthâ yamo devî́ jánitry — || 6 || nákir devâ minîmasi nákir ā́ yopayâmasi mantraçrútyaṃ carâmasi | pakshébhir apikakshébhir átrâbhí sáṃ rabhâmahe || 7 || 22 ||

135 (961). anushṭubh.

Yásmin vṛikshé supalâçé devaíḥ sampíbate yamáḥ | átrâ no viçpátiḥ pitā́ purâṇā́ñ ánu venati || 1 || purâṇā́ñ anuvénantaṃ cárantaṃ pâpáyâmuyā́ | asûyánn abhy àcâkaçam tásmâ aspṛihayam púnaḥ || 2 || yáṃ kumâra návaṃ rátham

133, 7 áchidra-ûdhni. sahásra-dhârâ — gaúḥ = 337, 5. — 134, 1 ubhé -ródasî *iti* â-paprā́tha ushā́ḥ. jánitrî. 2 duḥ-hanâyatā́ḥ. 3 tyā́ḥ. viçvá -candrâḥ. dhûnuhi índra. 4 çatakrato *iti*. 5 iva abhítaḥ. ví asmát. 6 hí aṅkuçám. padā́ ajā́ḥ. 7 devā́ḥ. átra abhí. — 135, 1 átra. 2 pâpáyâ amuyā́. abhí acâkaçam tásmai.

Digitized by Google

acakrám mánasākṛiṇoḥ | ékesham viçvátaḥ prāñcam ápaçyann ádhi tishṭhasi || 3 || yáṃ kumâra prāvartayo ráthaṃ víprebhyas pári | táṃ sāmānu prāvartata sám itó nâvy āhitam || 4 || káḥ kumârám ajanayad ráthaṃ kó nír avartayat | káḥ svit tád adyá no brûyâd anudéyî yáthābhavat || 5 || yáthābhavad anudéyî táto ágram ajâyata | purástâd budhná ātataḥ paçcān nirāyaṇaṃ kṛitám || 6 || idáṃ yamásya sādanaṃ devamānáṃ yád ucyáte | iyám asya dhamyate nāḷīr ayáṃ gîrbhiḥ párishkṛitaḥ || 7 || 23 ||

136 (962). anushṭubh.

Keçy àgníṃ keçî vishâṃ keçî bibharti ródasî | keçî víçvaṃ svàr dṛiçé keçîdáṃ jyótir ucyate || 1 || múnayo vātaraçanāḥ piçāṅgâ vasate málâ | vātasyānu dhrājiṃ yanti yád devāso ávikshata || 2 || únmaditâ maúneyena vātāñ ā tasthimâ vayám | çárîréd asmākaṃ yûyám mártâso abhí paçyatha || 3 || antárikshena patati víçvâ rûpāvacākaçat | múnir devásya-devasya saúkṛityâya sákhâ hitáḥ || 4 || vātasyāçvo vâyóḥ sákhātho devéshito múniḥ | ubhaú samudrāv ā ksheti yáç ca pūrva utāparaḥ || 5 || apsarásâṃ gandharvāṇâm mṛigāṇâṃ cárane cáran | keçî kétasya vidvānt sákhâ svàdúr madíntamaḥ || 6 || vâyúr asmâ úpâmanthat pināshṭi smā kunamnamā | keçî vishásya pātreṇa yád rudréṇāpibat sahá || 7 || 24 ||

137 (963). anushṭubh.

Utá devâ ávahitaṃ dévâ ún nayathâ púnaḥ | utāgaç

135, 3 mánasā ákṛiṇoḥ éka-isham. 4 prá ávartayaḥ. sáma ánu prá avartata. nāví. 5. 6 yáthā ábhavat. 6 paçcāt niḥ-áyanam. 7 sádanam. pári-kṛitaḥ. — 136, 1 keçî agnim. keçî idám. 2 vātasya ánu. 3 út-maditāḥ. tasthima. çárîrā ít. 4 rûpā ava-cākaçat. 5 vātasya áçvaḥ. sákhā átho *iti*. devá-ishitaḥ. utá áparaḥ. 7 asmai úpa amanthat. sma. rudréṇa ápibat. — 137, 1 út nayatha. utá āgaḥ.

Digitized by Google

cakrúshaṃ devâ dévâ jîváyathâ púnaḥ ‖ 1 ‖ dvấv imaú vấtau vâta ấ síndhor ấ parâvátaḥ | dákshaṃ te anyá ấ vâtu párânyó vâtu yád rápaḥ ‖ 2 ‖ ấ vâta vâhi bheshajáṃ ví vâta vâhi yád rápaḥ | tváṃ hí viçvábheshajo devấnâṃ dûtá ĭyase ‖ 3 ‖ ấ tvâgamaṃ çáṃtâtibhir átho arishṭátâtibhiḥ | dákshaṃ te bhadrám ấbhârsham párâ yákshmaṃ suvâmi te ‖ 4 ‖ trấyantâm ihá devấs trấyatâm marútâṃ gaṇáḥ | trấyantâṃ víçvâ bhûtấni yáthâyám arapấ ásat ‖ 5 ‖ ấpa íd vấ u bheshajĭr ấpo amîvacấtanîḥ | ấpaḥ sárvasya bheshajĭs tấs te kriṇvantu bheshajám ‖ 6 ‖ hástâbhyâṃ dáçaçâkhâbhyâṃ jihvấ vâcáḥ purogavĭ́ | anâmayitnúbhyâṃ tvâ tấbhyâṃ tvópa spriçâmasi ‖ 7 ‖ 25 ‖

138 (964). jagatî.

Táva tyá indra sakhyéshu váhnaya ṛitám manvânấ vy àdardirur valám | yátrâ daçasyánn usháso riṇánn apáḥ kútsâya mánmann ahyàç ca daṅsáyaḥ ‖ 1 ‖ ávâsṛijaḥ prasvàḥ çvañcáyo girĭn úd âja usrấ ápibo mádhu priyám | ávardhayo vaníno asya dáṅsasâ çuçóca sũrya ṛitájâtayâ girấ ‖ 2 ‖ ví sũryo mádhye amucad ráthaṃ divó vidád dâsấya pratimấnam ấryaḥ | dṛiḷhấni pípror ásurasya mâyína índro vy âsyac cakrivấñ ṛijíçvanâ ‖ 3 ‖ ánâdhṛishṭâni dhṛishitó vy âsyan nidhĭ́ñr ádevâñ amṛiṇad ayấsyaḥ | mâséva sũryo vásu púryam ấ dade gṛiṇânáḥ çátrûñr açṛiṇâd virúkmatâ ‖ 4 ‖ áyuddhaseno vibhvâ vibhindatấ dấçad vṛitrahấ tújyâni tejate | índrasya vájrâd abibhed abhiçnáthaḥ prấkrâmac chundhyŭ́r ájahâd ushấ ánaḥ ‖ 5 ‖ etấ tyấ te çrútyâni kévalâ yád

---

137, 1 devâḥ dévâḥ jiváyatha. 2 párâ anyáḥ. 4 tvâ agamam. átho iti. ấ abhârsham. 5 yathấ ayám. 6 vaí. 7 tvâ úpa. — 138, 1 tyé. manvânấḥ ví adardiruḥ. yátra. 2 áva asṛijaḥ. 3. 4 ví ásyat. 4 mâsấ-iva. 5 prá akrâmat çundhyŭ́ḥ.

Digitized by Google

éka ékam ákṛiṇor ayajnám | mâsấṃ vidhấnam adadhâ ádhi dyávi tváyâ víbhinnam bharati pradhím pitấ ‖ 6 ‖ 26 ‖

139 (965). trishṭubh.

Sũryaraçmir hárikeçaḥ purástât savitấ jyótir úd ayâñi ájasram | tásya pûshấ prasavé yâti vidvấnt sampáçyan víçvâ bhúvanâni gopấḥ ‖ 1 ‖ nṛicákshâ eshá divó mádhya âsta âpaprivấn ródasî antáriksham | sá viçvấcîr abhí cashṭe ghṛitấcîr antarấ pũrvam áparaṃ ca ketúm ‖ 2 ‖ râyó budhnáḥ saṃgámano vásûnâṃ víçvâ rûpấbhí cashṭe çácîbhiḥ | devá iva savitấ satyádharméndro ná tasthau samaré dhánânâm ‖ 3 ‖ viçvấvasuṃ soma gandharvám ấpo dadṛiçúshîs tád ṛiténâ vy âyan | tád anvávaid índro râraháṇá âsâm pári sũryasya paridhîñr apaçyat ‖ 4 ‖ viçvấvasur abhí tán no gṛiṇâtu divyó gandharvó rájaso vimấnaḥ | yád vâ ghâ satyám utá yán ná vidmá dhíyo hinvánó dhíya ín no avyâḥ ‖ 5 ‖ sásnim avindac cáraṇe nadînâm ápâvṛiṇod dúro áçmavrajânâm | prấsâṃ gandharvó amṛitâni vocad índro dáksham pári jânâd ahîñâm ‖ 6 ‖ 27 ‖

140 (966). 1 vishṭârapaṅkti. 2—4 satobṛihatî. 5 uparishṭâjjyotis. 6 trishṭubh.

Ágne táva çrávo váyo máhi bhrâjante arcáyo vibhâvaso | bṛihadbhâno çávasâ vấjam ukthyàṃ dádhâsi dâçúshe kave ‖ 1 ‖ pâvakávarcâḥ çukrávarcâ ánûnavarcâ úd iyarshi bhânúnâ | putró mâtárâ vicárann úpâvasi pṛiṇákshi ródasî ubhé ‖ 2 ‖ ũrjo napâj jâtavedaḥ suçastíbhir mándasva dhîtíbhir

139, 1 ayân. 2 mádhye âste. ródasî *iti*. 3 râyó — vásûnâṃ = 96, 6. rûpấ abhí. satyá-dharmâ índraḥ. 4 viçvá-vasum. ṛiténa ví âyan. rarahâṇáḥ. 5 viçvá-vasuḥ. tát. yád — vidmá = 439, 8. ít. 6 avindat. úpa avṛiṇot. prá âsâm. — 140, 2 úpa avasi. ródasî-ubhé *iti*. 3 napât.

Digitized by Google

hitáḥ | tvé íshaḥ sáṃ dadhur bhŭrivarpasaç citrótayo vâmájâtâḥ ‖ 3 ‖ irajyánn agne prathayasva jantúbhir asmé rấyo amartya | sá darçatásya vápusho ví râjasi pṛiṇákshi sânasíṃ krátum ‖ 4 ‖ ishkartấram adhvarásya prácetasaṃ ksháyantaṃ rấdhaso mahấḥ | râtíṃ vâmásya subhágâm mahîṃ íshaṃ dádhâsi sânasíṃ rayím ‖ 5 ‖ ṛitấvânam mahishấṃ viçvádarçatam agníṃ sumnấya dadhire puró jánâḥ | çrútkarṇaṃ sapráthastamaṃ tvâ girấ daívyam mấnushâ yugấ ‖ 6 ‖ 28 ‖

141 (967). anushṭubh.

Ágne áchâ vadehá naḥ pratyáñ naḥ sumánâ bhava | prá no yacha viças pate dhanadấ asi nas tvám ‖ 1 ‖ prá no yachatv aryamấ prá bhágaḥ prá bṛihaspátiḥ | prá devấḥ prótá sûnṛítâ râyó devî dadâtu naḥ ‖ 2 ‖ sómaṃ rấjânam ávase 'gníṃ gîrbhír havâmahe | âdityấn víshṇuṃ sŭryam brahmấṇaṃ ca bṛihaspátim ‖ 3 ‖ indravâyŭ bṛíhaspátiṃ suhávehá havâmahe | yáthâ naḥ sárva íj jánaḥ sáṃgatyâṃ sumánâ ásat ‖ 4 ‖ aryamáṇam bṛíhaspátim índraṃ dấnâya codaya | vấtaṃ víshṇuṃ sárasvatîṃ savitấraṃ ca vâjínam ‖ 5 ‖ tvấṃ no agne agnibhir bráhma yajnáṃ ca vardhaya | tvấṃ no devátâtaye râyó dấnâya codaya ‖ 6 ‖ 29 ‖

142 (968). trishṭubh. 1. 2 jagatî. 7. 8 anushṭubh.

Ayám agne jaritấ tvé abhûd ápi sáhasaḥ sûno nahy ànyád ásty ấpyam | bhadráṃ hí çárma trivárûtham ásti ta áré hiṃsânâm ápa didyúm ấ kṛidhi ‖ 1 ‖ pravát te agne jánimâ pitûyataḥ sâcîva víçvâ bhúvanâ ny ṛiñjase | prá

140, 3 tvé *iti*. citrá-ûtayaḥ. 6 ṛitá-vânam. agníṃ — jánâḥ = 236, 5. — 141, 1 ácha vada ihá. su-mánâḥ. 2 prá utá. 4 su-hávâ ihá. ît. — 142, 1 tvé *iti*. nahí anyát. te. 2 jánima pitu-yataḥ sácî-iva. ní ṛiñjase.

Digitized by Google

sáptayaḥ prá sanishanta no dhíyaḥ puráç caranti paçupā́ iva tmánā́ ‖ 2 ‖ utá vā́ u pári vṛiṇakshi bápsad bahór agna úlapasya svadhâvaḥ | utá khilyā́ urvárāṇām bhavanti mā́ te hetíṃ távishīṃ cukrudhâma ‖ 3 ‖ yád udváto niváto yā́si bápsat pṛíthag eshi pragardhínîva sénā́ | yadā́ te vā́to anuvā́ti çocír vápteva çmáçru vapasi prá bhū́ma ‖ 4 ‖ práty asya çréṇayo dadṛiçra ékaṃ niyā́nam bahávo ráthāsaḥ | bâhū́ yád agne anumármṛijāno nyàñ uttā́nam anvéshi bhū́mim ‖ 5 ‖ út te çúshmâ jihatâm út te arcír út te agne çaçamānásya vā́jāḥ | úc chvañcasva ní nama várdhamāna ā́ tvâdyá víçve vásavaḥ sadantu ‖ 6 ‖ apā́m idáṃ nyáyanaṃ samudrásya nivéçanam | anyáṃ kṛiṇushvetáḥ pánthāṃ téna yâhi váçā́ñ ánu ‖ 7 ‖ ā́yane te parā́yaṇe dū́rvâ rohantu pushpíṇīḥ | hradā́ç ca puṇḍárīkāṇi samudrásya gṛihā́ imé ‖ 8 ‖ 30 ‖

Saptamo 'dhyâyaḥ.

143 (969). anushṭubh.

Tyáṃ cid átrim ṛitajúram ártham áçvaṃ ná yā́tave | kakshī́vantaṃ yádî púnā ráthaṃ ná kṛiṇuthó návam ‖ 1 ‖ tyáṃ cid áçvaṃ ná vā́jinam areṇávo yám átnata | dṛiḷhám granthíṃ ná ví shyatam átriṃ yávishṭham ā́ rájaḥ ‖ 2 ‖ nárā dáṅsishṭhāv átraye çúbhrā síshāsataṃ dhíyaḥ | áthā hí vā́ṃ divó narā́ púnaḥ stómo ná viçáse ‖ 3 ‖ cité tád vāṃ surâdhasā rātíḥ sumatír açvinā́ | ā́ yán naḥ sádane pṛithaú sámane párshatho narā́ ‖ 4 ‖ yuvám bhujyúṃ samudrá ā́ rájasaḥ pārá îṅkhitám | yātám áchā patatríbhir nā́satyā

142, 3 vaí. agne. 4 pragardhíni-iva. váptā-iva. 5 dadṛiçre. 6 çúshmāḥ. út çvañcasva. tvâ adyá. 7 ni-áyanam. kṛiṇushva itáḥ. 8 â-áyane. parā-áyane dū́rvāḥ. — 143, 1 yádi púnar *iti*. 2 syatam. 3 átha. vi-çáse. 4 yát. 5 samudré. pāré. ácha.

Digitized by Google

sâtáye kṛitam ‖ 5 ‖ ấ vâṃ sumnaíḥ çamyŭ iva máṅhishṭhâ víçvavedasâ | sám asmé bhûshataṃ narótsaṃ ná pipyúshîr íshaḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

144 (970). 1. 3. 4 gâyatri. 2 bṛihati. 5 satobṛihati. 6 vishṭârapañkti.

Ayáṃ hí te ámartya índur átyo ná pátyate | dáksho viçvấyur vedháse ‖ 1 ‖ ayám asmấsu kấvya ṛibhúr vájro dấsvate | ayám bibharty ûrdhvákṛiçanam mádam ṛibhúr ná kṛítvyam mádam ‖ 2 ‖ ghṛíshuḥ çyenấya kṛítvana âsú svấsu váṅsagaḥ | áva dîdhed ahîçúvaḥ ‖ 3 ‖ yáṃ suparṇáḥ parâvátaḥ çyenásya putrá ấbharat | çatácakraṃ yò 'hyò vartaníḥ ‖ 4 ‖ yáṃ te çyenáç cấrum avṛikám padấbharad aruṇám mânám ándhasaḥ | enấ váyo ví târy ấyur jîvása enấ jâgâra bandhútâ ‖ 5 ‖ evấ tád índra índunâ devéshu cid dhârayâte máhi tyájaḥ | krátvâ váyo ví târy ấyuḥ sukrato krátvâyám asmád ấ sutáḥ ‖ 6 ‖ 2 ‖

145 (971). anushṭubh. 6 pañkti.

Imấṃ khanâmy óshadhiṃ vîrúdham bálavattamâm | yáyâ sapátnîm bấdhate yáyâ saṃvindáte pátim ‖ 1 ‖ úttânaparṇe súbhage dévajûte sáhasvati | sapátnîm me párâ dhama pátiṃ me kévalaṃ kuru ‖ 2 ‖ úttarâhám uttara úttaréd úttarâbhyaḥ | áthâ sapátnî yấ mámấdharâ sấdharâbhyaḥ ‖ 3 ‖ nahy àsyâ nấma gṛibhṇấmi nó asmín ramate jáne | párâm evá parâvátaṃ sapátnîṃ gamayâmasi ‖ 4 ‖ ahám asmi sáhamânấtha tvám asi sâsahíḥ | ubhé sáhasvatî bhûtvî sapátnîm me sahâvahai ‖ 5 ‖ úpa te 'dhâṃ sáhamânâm abhí

143, 6 çaṃyŭ iveti çaṃyŭ-iva. narâ útsam. — 144, 1 viçvá-âyuḥ. 3 kṛítvane. 4 ấ ábharat. yáḥ ahyàḥ. 5 padấ ấ ábharat. jivése. 6 evá. krátvâ ayám. — 145, 3 út-tarâ ahám ut-tare út-tarâ ít. átha. máma ádharâ sấ ádharâbhyaḥ. 4 nahí asyâḥ. nó *iti*. 5 sáhamânâ átha. sasahíḥ. ubhé-sáhasvati *iti*.

Digitized by Google

tvâdhâṃ sáhîyasâ | mắm ánu prá te máno vatsáṃ gaúr iva dhâvatu pathắ vắr iva dhâvatu ‖ 6 ‖ 3 ‖

146 (972). anushṭubh.

Áraṇyâny áraṇyâny asaú yắ préva náçyasi | kathắ grắmaṃ ná pṛichasi ná tvâ bhîr iva vindatîñ ‖ 1 ‖ vṛishâravắya vádate yád upắvati ciccikáḥ | âghâṭibhir iva dhâváyann araṇyânír mahîyate ‖ 2 ‖ utá gắva ivâdanty utá véçmeva dṛiçyate | utó araṇyâníḥ sâyáṃ çakaṭír iva sarjati ‖ 3 ‖ gắm aṅgaíshá ắ hvayati dắrv aṅgaíshó ápâvadhît | vásann araṇyânyắṃ sâyám ákrukshad íti manyate ‖ 4 ‖ ná vắ araṇyânír hanty anyáç cén nắbhigáchati | svâdóḥ phálasya jagdhvắya yathâkắmaṃ ní padyate ‖ 5 ‖ ắñjanagandhiṃ surabhím bahvannắm ákṛishîvalâm | prắbhaṃ mṛigắṇâm mâtáram araṇyâním açaṅsisham ‖ 6 ‖ 4 ‖

147 (973). jagati. 5 trishṭubh.

Çrát te dadhâmi prathamắya manyávé 'han yád vṛitráṃ náryaṃ vivér apáḥ | ubhé yát tvâ bhávato ródasî ánu réjate çúshmât pṛithivî́ cid adrivaḥ ‖ 1 ‖ tvám mâyắbhir anavadya mâyínaṃ çravasyatắ mánasâ vṛitrám ardayaḥ | tvắm ín náro vṛiṇate gávishṭishu tvắṃ víçvâsu hávyâsv ishṭíshu ‖ 2 ‖ aíshu câkandhi puruhûta sûríshu vṛidhắso yé maghavann ânaçúr maghám | árcanti toké tánaye párishṭishu medhásâtâ vâjínam áhraye dháne ‖ 3 ‖ sá ín nú râyáḥ súbhṛitasya câkanan mádaṃ yó asya ráṅhyaṃ ciketati | tvắvṛidho maghavan dâçvâdhvaro makshú sá vắjam bharate

---

145, 6 tvâ adhâm. — 146, 1 prá-iva. vindatîñ3 d. i. vindati mit pluta. 2 vṛisha-ravắya. upa-ávati. 3 iva adanti. véçma-iva. utó *iti*. 4 aṅgá eshâḥ. aṅgá eshâḥ ápa avadhît. 5 vaí. ca ít ná abhi-gáchati. 6 ákṛishi-valâm prá ahám. — 147, 1 manyáve áhan. ubhé-ródasî *iti*. 2 ít. 3 ắ eshu. 4 ít. cákanat. tvắ-vṛidhaḥ. dâçú-adhvaraḥ makshú.

Digitized by Google

dhánâ nṛíbhiḥ ‖ 4 ‖ tváṃ çárdhâya mahinâ gṛiṇânâ urú kṛidhi maghavañ chagdhí râyáḥ | tváṃ no mitró váruṇo ná mâyî pitvó ná dasma dayase vibhaktâ ‖ 5 ‖ 5 ‖

148 (974). trishṭubh.

Sushvâṇâsa indra stumási tvâ sasavâṅsaç ca tuvinṛimṇa vâjam | â no bhara suvitáṃ yásya câkán tmánâ tánâ sanuyâma tvótâḥ ‖ 1 ‖ ṛishvás tvám indra çûra jâtó dâsîr víçaḥ sûryeṇa sahyâḥ | gúhâ hitáṃ gúhyaṃ gûḷhám apsú bibhṛimási prasrávaṇe ná sómam ‖ 2 ‖ aryó vâ gíro abhy àrca vidvân ṛíshîṇâṃ vípraḥ sumatíṃ cakânáḥ | té syâma yé raṇáyanta sómair enótá túbhyaṃ ratholha bhakshaíḥ ‖ 3 ‖ imâ bráhmendra túbhyaṃ çaṁsi dâ nṛíbhyo nṛiṇâṃ çûra çávaḥ | tébhir bhava sákratur yéshu câkánn utá trâyasva gṛiṇatá utá stîn ‖ 4 ‖ çrudhî hávam indra çûra pṛithyâ utá stavase venyásyârkaiḥ | â yás te yóniṃ ghṛitávantam ásvâr ûrmír ná nimnaír dravayanta vákvâḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

149 (975). trishṭubh.

Savitâ yantraíḥ pṛithivîṃ aramṇâd askambhané savitâ dyâṃ adṛiṁhat | áçvam ivâdhukshad dhúnim antáriksham atûrte baddháṃ savitâ samudrám ‖ 1 ‖ yátrâ samudráḥ skabhitó vy aúnad ápâṃ napât savitâ tásya veda | áto bhûr áta â útthitaṃ rájo 'to dyâvâpṛithivî aprathetâm ‖ 2 ‖ paçcédám anyád abhavad yájatram ámartyasya bhúvanasya bhûnâ | suparṇó aṅgá savitúr garútmân pûrvo jâtáḥ sá u asyâṇu dhárma ‖ 3 ‖ gâva iva grâmaṃ yûyudhir iváçvân

147, 5 çagdhí. — 148, 1 susvânâsaḥ. tvâ-ûtâḥ. 2 dâsîr — apsú = 202, 3. 4. 3 abhí arca. enâ utá. ratha-ûḷha. 4 bráhma indra. dâḥ. 5 çrudhí. venyásya arkaiḥ. — 149, 1 iva adhukshat. 2 yátra. ví. rájaḥ átaḥ dyâvâpṛithivî *iti*. 3 paçcâ idám. asya ánu. 4 yúyudhiḥ iva áçvân.

Digitized by Google

vâçréva vatsáṃ sumánâ dúhânâ | pátir iva jâyắm abhí no ny ètu dhartắ diváḥ savitắ viçvávârah ‖ 4 ‖ hiraṇyastûpaḥ savitar yáthâ tvâñgirasó juhvé vắje asmín | evắ tvắrcann ávase vándamânaḥ sómasyevâṅçúm práti jâgarâhám ‖ 5 ‖ 7 ‖

150 (976). bṛihatî. 5 uparishṭâjjyotis. 4 uparishṭâjjyotis oder jagatî.

Sámiddhaç cit sám idhyase devébhyo havyavâhana | âdityaí rudraír vásubhir na ắ gahi mṛiḷîkắya na ắ gahi ‖ 1 ‖ imáṃ yajnám idáṃ váco jujushâṇá upắgahi | mártâsas tvâ samidhâna havâmahe mṛiḷîkắya havâmahe ‖ 2 ‖ tvắm u jâtávedasaṃ viçvávâraṃ gṛiṇe dhiyắ | ágne devắñ ắ vaha naḥ priyávratân mṛiḷîkắya priyávratân ‖ 3 ‖ agnír devó devắnâm abhavat puróhito 'gním manushyấ ríshayaḥ sám îdhire | agním mahó dhánasâtâv ahắṃ huve mṛiḷîkáṃ dhánasâtaye ‖ 4 ‖ agnír átrim bharádvâjaṃ gávishṭhiram prắvan naḥ káṇvaṃ trasádasyum âhavé | agníṃ vásishṭho havate puróhito mṛiḷîkắya puróhitaḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

151 (977). anushṭubh.

Çraddháyâgníḥ sám idhyate çraddháyâ hûyate havíḥ | çraddhắm bhágasya mûrdhâni vácasâ vedayâmasi ‖ 1 ‖ priyáṃ çraddhe dádataḥ priyáṃ çraddhe dídâsataḥ | priyám bhojéshu yájvasv idám ma uditáṃ kṛidhi ‖ 2 ‖ yáthâ devắ ásureshu çraddhắm ugréshu cakriré | evám bhojéshu yájvasv asmắkam uditáṃ kṛidhi ‖ 3 ‖ çraddhắṃ devắ yájamânâ vâyúgopâ úpâsate | çraddhắṃ hṛidayyàyắkûtyâ çraddháyâ vindate vásu ‖ 4 ‖ çraddhắm prâtár havâmahe çraddhắm

---

149, 4 vâçrá-iva. su-mánâḥ. ní etu. 5 tvâ âñgirasâḥ. evá tvâ árcan. sómasya-iva aṅçúm. jâgara ahám. — 150, 1 âdityaíḥ. 2 imáṃ — upắgahi = 91, 10. 5 prá âvat. — 151, 1 çraddháyâ agníḥ. vácasâ ắ. 2 me. 4 devắḥ yájamânâḥ. úpa âsate. hṛidayyàyâ ắ-kûtyâ.

Digitized by Google

madhyáṃdinam pári | çraddhấṃ sűryasya nimrúci çráddhe çrád dhâpayehá naḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

Ekâdaço 'nuvâkaḥ.

152 (978). anushṭubh.

Çâsá itthấ mahấñ asy amitrakhâdó ádbhutaḥ | ná yásya hanyáte sákhâ ná jîyate kádâ caná ‖ 1 ‖ svastidấ viçás pátir vṛitrahấ vimṛidhó vaçî | vríshéndraḥ purá etu naḥ somapấ abhayaṃkaráḥ ‖ 2 ‖ ví ráksho ví mṛídho jahi ví vṛitrásya hánû ruja | ví manyúm indra vṛitrahann amítrasyâbhidấsataḥ ‖ 3 ‖ ví na indra mṛídho jahi nîcấ yacha pṛitanyatáḥ | yó asmấñ abhidấsaty ádharaṃ gamayâ támaḥ ‖ 4 ‖ ápendra dvisható mánó 'pa jíjyâsato vadhám | ví manyóḥ çárma yacha várîyo yavayâ vadhám ‖ 5 ‖ 10 ‖

153 (979). gâyatrî.

Îṅkháyantîr apasyúva índraṃ jâtám úpâsate | bhejânấsaḥ suvîryam ‖ 1 ‖ tvám indra bálâd ádhi sáhaso jâtá ójasaḥ | tváṃ vṛishan vṛíshéd asi ‖ 2 ‖ tvám indrâsi vṛitrahấ vy àntáriksham atiraḥ | úd dyấm astabhnâ ójasâ ‖ 3 ‖ tvám indra sajóshasam arkám bibharshi bâhvóḥ | vájraṃ çiçâna ójasâ ‖ 4 ‖ tvám indrâbhibhűr asi víçvâ jâtấny ójasâ | sá víçvâ bhúva ấbhavaḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

154 (980). anushṭubh.

Sóma ékebhyaḥ pavate ghṛitám éka úpâsate | yébhyo

151, 5 çrát dhâpaya ihá. — 152, 2 svasti-dấḥ. vríshâ índraḥ. 3 hánû *iti*. amítrasya abhi-dấsataḥ. 4 gamaya. 5 ápa indra. mánaḥ ápa. yavaya. — 153, 1 úpa âsate. 2 vríshâ ít. 3 indra asi. ví antáriksham. 5 indra abhi-bhűḥ. víçvâḥ bhúvaḥ ấ abhavaḥ. — 154, 1 éke úpa âsate.

Digitized by Google

mádhu pradhấvati tấñç cid evấpi gachatât ‖ 1 ‖ tápasâ yé anâdhṛishyấs tápasâ yé svàr yayúḥ | tápo yé cakriré máhas tấñç cid evấpi gachatât ‖ 2 ‖ yé yúdhyante pradháneshu çúrâso yé tanûtyájaḥ | yé vâ sahásradakṣhiṇâs tấñç cid evấpi gachatât ‖ 3 ‖ yé cit pűrva ṛitasấpa ṛitấvâna ṛitâvṛídhaḥ | pitṛ́ñ tápasvato yama tấñç cid evấpi gachatât ‖ 4 ‖ sahásraṇîthâḥ kaváyo yé gopâyánti sűryam | ṛíshîn tápasvato yama tapojấñ ápi gachatât ‖ 5 ‖ 12 ‖

155 (981). anushṭubh.

Árâyi kấṇe vikaṭe giríṃ gacha sadânve | çirímbiṭhasya sátvabhir tébhish ṭvâ câtayâmasi ‖ 1 ‖ cattó itáç cattấmútaḥ sárvâ bhrúṇấny árúshî | arâyyàm brahmaṇas pate tíkshṇa-çṛiṅgodṛisháṇn ihi ‖ 2 ‖ adó yád dấru plávate síndhoḥ pâré apûrushám | tád ấ rabhasva durhaṇo téna gacha parastarám ‖ 3 ‖ yád dha prấcîr ájagantóro maṇḍûradhâṇikîḥ | hatấ índrasya çátravaḥ sárve budbudáyâçavaḥ ‖ 4 ‖ párîmé gấm aneshata páry agníṃ ahṛishata | devéshv akrata çrávaḥ ká imấñ ấ dadharshati ‖ 5 ‖ 13 ‖

156 (982). gâyatrî.

Agníṃ hinvantu no dhíyaḥ sáptim âçúm ivâjíshu | téna jeshma dhánaṃ-dhanam ‖ 1 ‖ yáyâ gấ âkárâmahe sénayâgne távotyấ | tấṃ no hinva maghấttaye ‖ 2 ‖ ấgne sthûráṃ rayím bhara pṛithúṃ gómantam açvínam | aṇdhí khấṃ vartáyâ paṇím ‖ 3 ‖ ágne nákshatram ajáram ấ sűryaṃ rohayo diví | dádhaj jyótir jánebhyaḥ ‖ 4 ‖ ágne ketúr viçấm

154, 1 evá ápi. 4 pűrve. ṛitá-vânaḥ ṛita-vṛídhaḥ. — 155, 1 tébhiḥ tvâ. 2 cattó *iti*. cattấ amútaḥ. tîkshṇa-çṛiṅga ut-rishán. 3 apurushám. durhano *iti* duḥ-hano. 4 ha. ájaganta úraḥ. budbudá-yâçavaḥ. 5 pári imé. — 156, 1 iva âjíshu. 2 sénayâ agne táva ûtyấ. 3 ấ agne. vartáya. 4 dádhat.

Digitized by Google

asi préshṭhaḥ çréshṭha upasthasát | bódhâ stotré váyo dádhat ‖ 5 ‖ 14 ‖

157 (983). dvipadâ trishṭubh.

Imấ nú kam bhúvanâ sîshadhâméndraç ca víçve ca devấḥ ‖ 1 ‖ yajnáṃ ca nas tanvàṃ ca prajấṃ câdityaír índraḥ sahá cîkḷipâti ‖ 2 ‖ âdityaír índraḥ ságaṇo marúdbhir asmấkam bhûtv avitấ tanűnâm ‖ 3 ‖ hatvấya devấ ásurân yád ấyan devấ devatvám abhirákshamâṇâḥ ‖ 4 ‖ pratyáñcam arkám anayañ chácîbhir ấd ít svadhấm ishirấm páry apaçyan ‖ 5 ‖ 15 ‖

158 (984). gáyatrî.

Sűryo no divás pâtu vấto antárikshât | agnír naḥ pấrthivebhyaḥ ‖ 1 ‖ jóshâ savitar yásya te háraḥ çatáṃ savấñ árhati | pâhí no didyútaḥ pátantyâḥ ‖ 2 ‖ cákshur no devấḥ savitấ cákshur na utá párvataḥ | cákshur dhâtấ dadhâtu naḥ ‖ 3 ‖ cákshur no dhehi cákshushe cákshur vikhyaí tanűbhyaḥ | sáṃ cedáṃ ví ca paçyema ‖ 4 ‖ susaṃdṛíçaṃ tvâ vayám práti paçyema sûrya | ví paçyema nṛicákshasaḥ ‖ 5 ‖ 16 ‖

159 (985). anushṭubh.

Úd asaú sűryo agâd úd ayám mâmakó bhágaḥ | ahấṃ tád vidvalấ pátim abhy àsâkshi vishâsahíḥ ‖ 1 ‖ ahấṃ ketúr ahám mûrdhấham ugrấ vivấcanî | mámed ánu krátum pátiḥ sehânấyâ upấcaret ‖ 2 ‖ máma putrấḥ çatruhấṇó 'tho me duhitấ virấṭ | utấham asmi saṃjayấ pátyau me çlóka utta-

156, 5 bódha. — 157, 1 sîsadhâma índraḥ. 2 ca âdityaíḥ. 4 devấḥ deva-tvám. 5 çácîbhiḥ. ấd — apaçyan = 168, 9. — 158, 2 jósha. 4 ca idám. 5 susaṃdṛíçaṃ — sûrya = 82, 3. 863, 7. — 159, 1 abhí asâkshi vi-sasahíḥ. 2 mûrdhấ ahám. vi-vấcanî máma ít. upa-ấcaret. 3 çatru-hánaḥ átho *iti*. utá ahám.

Digitized by Google

máḥ ‖ 3 ‖ yénéndro havíshâ kṛitvy ábhavad dyumny ùttamáḥ | idáṃ tád akri devâ asapatnâ kílâbhuvam ‖ 4 ‖ asapatnâ sapatnaghnî jâyanty abhibhûvarî | âvṛiksham anyâsâṃ várco rádho ástheyasâm iva ‖ 5 ‖ sám ajaisham imâ aháṃ sapátnîr abhibhûvarî | yáthâhám asyá vîrásya virâjâni jánasya ca ‖ 6 ‖ 17 ‖

160 (986). trishṭubh.

Tîvrásyâbhívayaso asyá pâhi sarvarathâ ví hárî ihá muñca | índra mâ tvâ yájamânâso anyé ní rîraman túbhyam imé sutâsaḥ ‖ 1 ‖ túbhyaṃ sutâs túbhyam u sótvâsas tvâṃ gíraḥ çvâtryâ â hvayanti | índredám adyá sávanaṃ jushâṇó víçvasya vidvâñ ihá pâhi sómam ‖ 2 ‖ yá uçatâ mánasâ sómam asmai sarvahṛidâ devákâmaḥ sunóti | ná gâ índras tásya párâ dadâti praçastám ic cârum asmai kṛiṇoti ‖ 3 ‖ ánuspashṭo bhavaty eshó asya yó asmai revân ná sunóti sómam | nír aratnaú maghávâ táṃ dadhâti brahmadvísho hanty ánânudishṭaḥ ‖ 4 ‖ açvâyánto gavyánto vâjáyanto hávâmahe tvópagantavâ u | âbhûshantas te sumataú návâyâṃ vayám indra tvâ çunáṃ huvema | 5 ‖ 18 ‖

161 (987). trishṭubh. 5 anushṭubh.

Muñcâmi tvâ havíshâ jîvanâya kám ajnâtayakshmâd utá râjayakshmât | grâhir jagrâha yádi vaitád enaṃ tásyâ indrâgnî prá mumuktam enam ‖ 1 ‖ yádi kshitâyur yádi vâ páreto yádi mṛityór antikáṃ nîta evá | tám â harâmi nírṛiter upásthâd áspârsham enaṃ çatáçâradâya ‖ 2 ‖ sahas-

---

159, 4 yéna índraḥ. kṛitví. dyumnî ut-tamáḥ. kíla abhuvam. 5 jáyanti. â avṛiksham. 6 yáthâ ahám. — 160, 1 tivrásya abhí-vayasaḥ. hári *iti*. 2 índra idám. 3 ít. 4 ánanu-dishṭaḥ. 5 açva-yántaḥ. úpa-gantavaí. — 161, 1 vâ etát. 2 kshitâ-áyuḥ. párâ-itaḥ. ní-itaḥ.

Digitized by Google

râkshéṇa çatáçâradena çatấyushâ havíshấhârsham enam | çatáṃ yáthemáṃ çarádo náyâtîndro víçvasya duritásya pârám || 3 || çatáṃ jîva çarádo várdhamânaḥ çatáṃ hemantấñ chatám u vasantấn | çatám indrâgnî savitấ bṛihaspátiḥ çatấyushâ havíshemám púnar duḥ || 4 || ấhârsham tvấvidaṃ tvâ púnar ấgâḥ punarnava | sárvâṅga sárvaṃ te cákshuḥ sárvam ấyuç ca te 'vidam || 5 || 19 ||

162 (988). anushṭubh.

Bráhmaṇâgníḥ saṃvidânó rakshohấ bâdhatâm itáḥ | ámîvâ yás te gárbhaṃ durṇấmâ yónim âçáye || 1 || yás te gárbham ámîvâ durṇấmâ yónim âçáye | agníṣ ṭám bráhmaṇâ sahá níṣh kravyấdam anînaçat || 2 || yás te hánti patáyantaṃ nishatsnúṃ yáḥ sarîsṛipám | jâtáṃ yás te jíghâṅsati tám itó nâçayâmasi || 3 || yás ta ûrú viháraty antarấ dámpatî çáye | yóniṃ yó antár ârélhi tám itó nâçayâmasi || 4 || yás tvâ bhrấtâ pátir bhûtvấ jârò bhûtvấ nipádyate | prajấṃ yás te jíghâṅsati tám itó nâçayâmasi || 5 || yás tvâ svápnena támasâ mohayitvấ nipádyate | prajấṃ yás te jíghâṅsati tám itó nâçayâmasi || 6 || 20 ||

163 (989). anushṭubh.

Akshî́bhyâṃ te nấsikâbhyâṃ kárṇâbhyâṃ chúbukâd ádhi | yákshmaṃ çîrshaṇyàm mastíshkâj jihvấyâ ví vṛihâmi te || 1 || grîvấbhyas ta ushṇíhâbhyaḥ kî́kasâbhyo anûkyât | yákshmaṃ doshaṇyàm áṅsâbhyâm bâhúbhyâṃ ví vṛihâmi

---

161, 3 sahasra-akshéṇa. çatá-âyushâ havíshâ ấ ahârsham. yáthâ imám. náyâti índraḥ. 4 hemantấn çatám. çatá-âyushâ havíshâ imám. 5 ấ ahârsham tvâ ávidam. ấ agâḥ. sárva-aṅga. — 162, 1 bráhmaṇâ agníḥ. duḥ-nấmâ. â-çáye. 2 agníḥ tám. níḥ kravya-ádam. 3 ni-satsnúm. 4 te ûrú *iti*. — 163, 1 mastíshkât jihvấyâḥ. 2 te.

te ‖ 2 ‖ ântrébhyas te gúdâbhyo vanishṭhór hṛídayâd ádhi | yákshmam mátasnâbhyâṃ yaknáḥ plâçíbhyo ví vṛihâmi te ‖ 3 ‖ ûrúbhyâṃ te ashṭhîvádbhyâm pârshṇibhyâm prápadâbhyâm | yákshmaṃ çróṇibhyâm bhâsadâd bháṅsaso ví vṛihâmi te ‖ 4 ‖ méhanâd vanaṃkáraṇâl lómabhyas te nakhébhyaḥ | yákshmaṃ sárvasmâd âtmánas tám idáṃ ví vṛihâmi te ‖ 5 ‖ áṅgâd-aṅgâl lómno-lomno jâtám párvaṇi-parvaṇi | yákshmaṃ sárvasmâd âtmánas tám idáṃ ví vṛihâmi te ‖ 6 ‖ 21 ‖

164 (990). anushṭubh. 3 trishṭubh. 5 paṅkti.

Ápehi manasas paté 'pa krâma paráç cara | paró nírṛityâ ấ cakshva bahudhấ jîvato mánaḥ ‖ 1 ‖ bhadráṃ vaí váraṃ vṛiṇate bhadráṃ yuñjanti dákshiṇam | bhadráṃ vaivasvaté cákshur bahutrấ jîvato mánaḥ ‖ 2 ‖ yád âçásâ niḥçásâbhiçásopârimá jấgrato yát svapántaḥ | agnír víçvâny ápa dushkṛitấny ájushṭâny âré asmád dadhâtu ‖ 3 ‖ yád indra brahmaṇas pate 'bhidroháṃ cárâmasi | prácetâ na âṅgirasó dvishatấm pâtv áṅhasaḥ ‖ 4 ‖ ájaishmâdyấsanâma cấbhûmấṅâgaso vayám | jâgratsvapnáḥ saṃkalpáḥ pâpó yáṃ dvishmás táṃ sá ṛichatu yó no dvéshṭi tám ṛichatu ‖ 5 ‖ 22 ‖

165 (991). trishṭubh.

Dévâḥ kapóta ishitó yád ichán dûtó nírṛityâ idám âjagấma | tásmâ arcâma kṛiṇávâma níshkṛitiṃ çáṃ no astu dvipáde çáṃ cátushpade ‖ 1 ‖ çivâḥ kapóta ishitó no astv

---

163, 5 vanam-káraṇât. 6 áṅgât-aṅgât. — 164, 1 ápa ihi. pate ápa. nír-ṛityai. 3 niḥ-çásâ abhi-çásâ upa-ârimá. 4 prá-cetâḥ. 5 ájaishmâ — vayám = 667, 18. — 165, 1 tásmai.

Digitized by Google

anâgâ devâḥ çakunó gṛihéshu | agníṛ hí víro jushátâṃ havír naḥ pári hetíḥ pakshíṇî no vṛiṇaktu ‖ 2 ‖ hetíḥ pakshíṇî ná dabhâty asmắn âshṭṛyắm padáṃ kṛiṇute agnidhắne | çáṃ no góbhyaç ca púrushebhyaç cắstu mấ no hiṃsîd ibhá devâḥ kapótaḥ ‖ 3 ‖ yád úlûko vádati mogháṃ etád yát kapótaḥ padám agnaú kṛiṇóti | yásya dûtáḥ prahita eshá etát tásmai yamắya námo astu mṛityáve ‖ 4 ‖ ricâ kapótaṃ nudata praṇódam ísham mádantaḥ pári gắṃ nayadhvam | saṃyopáyanto duritắni víçvâ hitvắ ná ûrjam prá patât pátishṭhaḥ ‖ 5 ‖ 23 ‖

166 (992). anushṭubh. 5 mahápaṅkti.

Ṛishabhám mâ samânắnâṃ sapátnânâṃ vishâsahím | hantắraṃ çátrûṇâṃ kṛidhi virắjaṃ gópatiṃ gávâm ‖ 1 ‖ ahám asmi sapatnahéndra ivárishṭo ákshataḥ | adhâḥ sapátnâ me padór imé sárve abhíshṭhitâḥ ‖ 2 ‖ átraivá vó 'pi nahyâmy ubhé ắrtnî iva jyáyâ | vắcas pate ní shedhemắn yáthâ mád ádharaṃ vádân ‖ 3 ‖ abhibhûr ahám ắgamaṃ viçvákarmeṇa dhắmnâ | ắ vaç cittám ắ vo vratám ắ vo 'hám sámitiṃ dade ‖ 4 ‖ yogakshemáṃ va âdắyâhám bhûyâsam uttamá ắ vo mûrdhắnam akramîm | adhaspadắn ma úd vadata maṇḍûkâ ivodakắn maṇḍûkâ udakắd iva ‖ 5 ‖ 24 ‖

167 (993). jagatî.

Túbhyedám indra pári shicyate mádhu tvám sutásya kaláçasya râjasi | tvám rayím puruvîrâm u nas kṛidhi tvám tápaḥ paritápyâjayaḥ svàḥ ‖ 1 ‖ svarjítam máhi mandânám

---

165, 2 anâgắḥ. 3 ca astu. 5 pra-nódam. — 166, 1 vi-sasahím. 2 sapatna-hắ índraḥ-iva árishṭaḥ. sa-pátnâḥ. 3 átra evá vaḥ ápi. ûbhé -ártnî *iti*. sedha imắn. 4 ắ agamam. 5 â-dắya ahám. adhaḥ-padát me. iva udakắt. — 167, 1 túbhya idám. sicyate. pari-tápya ajayaḥ.

Digitized by Google

ándhaso hávâmahe pári çakrám sutáñ úpa | imáṃ no yajnám ihá bodhy á gahi spṛídho jáyantam maghávânam îmahe || 2 || sómasya rấjno váruṇasya dhármaṇi bṛíhaspáter ánumatyâ u çármaṇi | távâhám adyá maghavann úpastutau dhấtar vídhâtaḥ kaláçâñ abhakshayam || 3 || prásûto bhakshám akaraṃ carấv ápi stómaṃ cemám prathamáḥ sûrír ún mṛije | suté sâténa yády ấgamaṃ vâm práti viçvâmitrajamadagnî dáme || 4 || 25 ||

168 (994). trishṭubh.

Vấtasya nú mahimấnaṃ ráthasya rujánn eti stanáyann asya ghóshaḥ | divispṛíg yâty aruṇấni kṛiṇvánn utó eti pṛithivyấ reṇúm ásyan || 1 || sám prérate ánu vấtasya vishṭhấ aínaṃ gachanti sámanaṃ ná yóshâḥ | tấbhiḥ sayúk saráthaṃ devá îyate 'syá víçvasya bhúvanasya rấjâ || 2 || antárikshe pathíbhir îyamâno ná ní viçate katamác canấhaḥ | apấṃ sákhâ prathamajấ ṛitávâ kvà svij jâtáḥ kúta á babhûva || 3 || âtmấ devấnâm bhúvanasya gárbho yathâvaçáṃ carati devá eshâḥ | ghóshâ íd asya çriṇvire ná rûpáṃ tásmai vấtâya havíshâ vidhema || 4 || 26 ||

169 (995). trishṭubh.

Mayobhûr vấto abhí vâtûsrấ ûrjasvatîr óshadhîr á riçantâm | pîvasvatîr jîvádhanyâḥ pibantv avasấya padváte rudra mṛiḷa || 1 || yấḥ sárûpâ vírûpâ ékarûpâ yấsâm agnír íshṭyâ nấmâni véda | yấ áṅgirasas tápasehá cakrús tấbhyaḥ parjanya máhi çárma yacha || 2 || yấ devéshu tanvàm aíra-

---

167, 3 táva ahám. 4 ca imám. út. á ágamam. — 168, 1 utó *iti.* pṛithivyấ. 2 prá îrate. vi-sthâḥ á enam. 3 katamát caná áhar *iti.* ṛitá-vâ. svit. — 169, 1 vâtu usrâḥ. 2 sá-rûpâḥ. éka-rûpâḥ. tápasâ ihá. 3 yấḥ.

Digitized by Google

yanta yā́sāṃ sómo víçvā rûpā́ṇi véda | tā́ asmábhyam páyasā pínvamānāḥ prajā́vatīr indra goshṭhé riríhi ‖ 3 ‖ prajā́patir máhyam etā́ rárāṇo víçvair devaíḥ pitṛíbhiḥ saṃvidānáḥ | çivā́ḥ satī́r úpa no goshṭhám ā́kas tā́sāṃ vayám prajáyā sám sadema ‖ 4 ‖ 27 ‖

170 (996). jagatī. 4 āstārapaṅkti.

Vibhrā́ḍ bṛihát pibatu somyám mádhv āyur dádhad yajnápatāv ávihrutam | vā́tajūto yó abhirákshati tmánā prajā́ḥ puposha purudhā́ ví rājati ‖ 1 ‖ vibhrā́ḍ bṛihát súbhṛitaṃ vājasā́tamaṃ dhárman divó dharúṇe satyám árpitam | amitrahā́ vṛitrahā́ dasyuhántamaṃ jyótir jajne asurahā́ sapatnahā́ ‖ 2 ‖ idáṃ çréshṭhaṃ .jyótishāṃ jyótir uttamáṃ viçvajíd dhanajíd ucyate bṛihát | viçvabhrā́ḍ bhrājó máhi sū́ryo dṛiçá urú paprathe sáha ójo ácyutam ‖ 3 ‖ vibhrā́jañ jyótishā svàr ágacho rocanáṃ diváḥ | yénemā́ víçvā bhúvanāny ā́bhṛitā viçvákarmaṇā viçvádevyāvatā ‖ 4 ‖ 28 |

171 (997). gāyatrī.

Tvā́ṃ tyám iṭáto rátham índra prā́vaḥ sutā́vataḥ | áçrinoḥ somíno hávam ‖ 1 ‖ tvám makhásya dódhataḥ çíró 'va tvacó bharaḥ | ágachaḥ somíno gṛihám ‖ 2 ‖ tvā́ṃ tyám indra mártyam ā́strabudhnāya venyám | múhuḥ çrathnā́ manasyáve ‖ 3 ‖ tvā́ṃ tyám indra sū́ryam paçcā́ sántam purás kṛidhi | devā́nāṃ cit tiró váçam ‖ 4 ‖ 29 ‖

172 (998). dvipadā virāj.

Ā́ yāhi vánasā sahá gā́vaḥ sacanta vartaníṃ yád ū́dha-

169, 3 go-sthé. 4 etā́ḥ. ā́ akar *ity* akaḥ. — 170, 3 dṛiçé. 4 vibhrā́jañ — diváḥ = 707, 3. yéna imā́. viçvádevya-vatā. — 171, 1 prá āvaḥ sutá-vataḥ. 2 çíraḥ áva. 3 çrathnā́ḥ.

Digitized by Google

bhiḥ ‖ 1 ‖ ā́ yâhi vásvyâ dhiyā́ máṅhishṭho jârayánmakhaḥ sudā́nubhiḥ ‖ 2 ‖ pitubhṛíto ná tántum ít sudā́navaḥ práti dadhmo yájâmasi ‖ 3 ‖ ushā́ ápa svásus támaḥ sáṃ vartayati vartaníṃ sujâtátâ ‖ 4 ‖ 30 ‖

173 (999). anushṭubh.

Ā́ tvâhârsham antár edhi dhruvás tishṭhā́vicâcaliḥ | víças tvâ sárvâ vâñchantu mā́ tvád râshṭrám ádhi bhraçat ‖ 1 ‖ ihaívaídhi mā́pa cyoshṭhâḥ párvata ivā́vicācaliḥ | índra ivehá dhruvás tishṭhehá râshṭrám u dhâraya ‖ 2 ‖ imám índro adîdharad dhruvā́ṃ dhruvéṇa havíshâ | tásmai sómo ádhi bravat tásmâ u bráhmaṇas pátiḥ ‖ 3 ‖ dhruvā́ dyaúr dhruvā́ pṛithivī́ dhruvā́saḥ párvatâ imé | dhruvā́ṃ víçvam idáṃ jágad dhruvó rā́jâ viçā́m ayám ‖ 4 ‖ dhruvā́ṃ te rā́jâ váruṇo dhruvā́ṃ devó bṛíhaspátiḥ | dhruvā́ṃ ta índraç câgníç ca râshṭrā́ṃ dhârayatāṃ dhruvám ‖ 5 ‖ dhruvā́ṃ dhruvéṇa havíshâbhí sómam mṛiçâmasi | átho ta índraḥ kévalîr víço balihṛítas karat ‖ 6 ‖ 31 ‖

174 (1000). anushṭubh.

Abhîvarténa havíshâ yénéndro abhivâvṛité | ténâsmā́n brahmaṇas pate 'bhí râshṭrā́ya vartaya ‖ 1 ‖ abhivṛítya sapátnân abhí yā́ no árâtayaḥ | abhí pṛitanyántaṃ tishṭhâbhí yó na irasyáti ‖ 2 ‖ abhí tvâ devā́ḥ savitā́bhí sómo avîvṛitat | abhí tvâ víçvâ bhûtā́ny abhîvartó yáthā́sasi ‖ 3 ‖ yénéndro havíshâ kṛitvy ábhavad dyumny ùttamáḥ | idáṃ tád

---

172, 2 jârayát-makhaḥ. — 173, 1 tvâ ahârsham. tishṭha ávi-câcaliḥ. sárvâḥ. 2 ihá evá edhi mā́ ápa. iva ávi-câcaliḥ. iva ihá. tishṭha ihá. 3 bravat tásmai. 5 te índraḥ ca agníḥ. 6 havíshâ abhí. átho *iti* te. — 174, 1 abhi-varténa. yéna índraḥ abhi-vavṛité. téna asmā́n. 2 yā́ḥ. tishṭha abhí. 3 savitā́ abhí. abhi-vartáḥ yáthâ ásasi. 4 = 985, 4.

Digitized by Google

akri devâ asapatnáḥ kilâbhuvam ‖ 4 ‖ asapatnáḥ sapatnahâbhírâshṭro vishâsahíḥ | yáthâhám eshâm bhûtânâṃ virâjâni jánasya ca ‖ 5 ‖ 32 ‖

175 (1001). gâyatrî.

Prá vo grâvâṇaḥ savitâ devâḥ suvatu dhármaṇâ | dhûrshú yujyadhvaṃ sunutá ‖ 1 ‖ grâvâṇo ápa duchúnâm ápa sedhata durmatím | usrâḥ kartana bheshajám ‖ 2 ‖ grâvâṇa úpareshv â mahîyánte sajóshasaḥ | vṛishṇe dádhato vṛishṇyam ‖ 3 ‖ grâvâṇaḥ savitâ nú vo devâḥ suvatu dhármaṇâ | yájamânâya sunvaté ‖ 4 ‖ 33 ‖

176 (1002). anushṭubh. 2 gâyatrî.

Prá sûnáva ṛibhûṇâm bṛihán navanta vṛijánâ | kshâmâ yé viçvádhâyaso 'çnan dhenúṃ ná mâtáram ‖ 1 ‖ prá devâṃ devyâ dhiyâ bháratâ jâtávedasam | havyâ no vakshad ânushák ‖ 2 ‖ ayám u shyá prá devayúr hótâ yajñâya nîyate | rátho ná yór abhîvṛito ghṛiṇîvâñ cetati tmánâ ‖ 3 ‖ ayám agnír urushyaty amṛitâd iva jánmanaḥ | sáhasaç cid sáhîyân devó jîvâtave kṛitáḥ ‖ 4 ‖ 34 ‖

177 (1003). 1 jagatî. 2. 3 trishṭubh.

Pataṃgám aktám ásurasya mâyáyâ hṛidâ paçyanti mánasâ vipaççítaḥ | samudré antáḥ kaváyo ví cakshate márîcînâm padám ichanti vedhásaḥ ‖ 1 ‖ pataṃgó vâcam mánasâ bibharti tâṃ gandharvò 'vadad gárbhe antáḥ | tâṃ dyótamânâṃ svaryàm manîshâm ṛitásya padé kaváyo ní pânti ‖ 2 ‖ ápaçyaṃ gopâm ánipadyamânam â ca párâ ca

174, 5 sapatna-hâ abhí-râshṭraḥ vi-sasahíḥ yáthâ ahám. — 176, 1 bṛihát. kshâma. viçvá-dhâyasaḥ áçnan. 2 bhárata. 3 syáḥ. abhí-vṛitaḥ ghṛiṇi-vân. — 177, 2 gandharváḥ avadat.

Digitized by Google

pathíbhiç cárantam | sá sadhrīcīḥ sá víshūcīr vásâna ấ varîvarti bhúvaneshv antáḥ || 3 || 35 ||

178 (1004). trishṭubh.

Tyám û shú vâjínaṃ devájûtaṃ sahāvânaṃ tarutāraṃ ráthânâm | árishṭanemim pṛitanājam âçúṃ svastáye tārkshyam ihā huvema || 1 || índrasyeva rātím âjóhuvânâḥ svastáye nāvam ivā ruhema | úrvî ná pṛíthvî báhule gábhīre mā vâm étau mā páretau rishâma || 2 || sadyáç cid yáḥ çávasâ páñca kṛishṭīḥ sūrya iva jyótishâpás tatāna | sahasrasāḥ çatasā asya ráṅhir ná smâ varante yuvatíṃ ná çáryâm || 3 || 36 ||

179 (1005). 1 anushṭubh. 2. 3 trishṭubh.

Út tishṭhatāva paçyaténdrasya bhāgám ṛitvíyam | yádi çrâtó juhótana yády áçrâto mamáttana || 1 || çrâtáṃ havír ó shv índra prá yâhi jagāma sūro ádhvano vímadhyam | pári tvâsate nidhíbhiḥ sákhâyaḥ kulapā́ ná vrājápatiṃ cárantam || 2 || çrâtám manya ūdhani çrâtám agnaú súçrâtam manye tád ṛitáṃ návîyaḥ | mādhyaṃdinasya sávanasya dadhnáḥ píbendra vajrin purukṛij jushāṇáḥ || 3 || 37 ||

180 (1006). trishṭubh.

Prá sasâhishe puruhûta çátrūñ jyéshṭhas te çúshma ihá rātír astu | índrā bhara dákshiṇenā vásūni pátiḥ síndhūnâm asi revátīnâm || 1 || mṛigó ná bhīmáḥ kucaró girishṭhāḥ pa-

---

177, 3 = 164, 31. — 178, 1 ûṃ *iti* sú. sahá-vânam. ihá. 2 índrasya-iva. iva ā́. úrvî-pṛíthvî-báhule-gábhīre *iti*. ā́-itau. párā-itau. 3 jyótishâ apáḥ. sma. — 179, 1 tishṭhata áva paçyata índrasya. 2 *ó iti* sú indra. tvâ âsate. kula-pā́ḥ. 3 manye. píba indra. puru-kṛit. — 180, 1 sasahishe. índra ā́. dákshiṇena. 2 mṛigó — girishṭhāḥ = 154, 2.

Digitized by Google

râváta ấ jaganthâ párasyâḥ | ṣṛikáṃ saṃçấya pavím indra tigmáṃ ví çátrûn tâḷhi ví mṛídho nudasva || 2 || índra kshatrám abhí vâmám ójó 'jâyathâ vṛishabha carshaṇînấm | ápânudo jánam amitrayántam urúṃ devébhyo akṛiṇor u lokám || 3 || 38 ||

181 (1007). trishṭubh.

Práthaç ca yásya sapráthaç ca nấmấnushṭubhasya havísho havír yát | dhâtúr dyútânât savitúç ca víshṇo rathaṃtarám ấ jabhârâ vásishṭhaḥ || 1 || ávindan té átihitaṃ yád ấsîd yajnásya dhấma paramáṃ gúhâ yát | dhâtúr dyútânât savitúç ca víshṇor bharádvâjo bṛihád ấ cakre agnéḥ || 2 || tè 'vindan mánasâ dîdhyânâ yájuḥ shkannám prathamáṃ devayấnam | dhâtúr dyutânất savitúç ca víshṇor ấ sũryâd abharan gharmám eté || 3 || 39 ||

182 (1008). trishṭubh.

Bṛíhaspátir nayatu durgáhâ tiráḥ púnar neshad aghấçaṅsâya mánma | kshipád áçastim ápa durmatím hann áthâ karad yájamânâya çáṃ yóḥ || 1 || nárâçáṅso no 'vatu prayâjé çáṃ no astv anuyâjó háveshu | kshipád áçastim — || 2 || tápurmûrdhâ tapatu raksháso yé brahmadvíshaḥ çárave hántavấ u | kshipád áçastim — || 3 || 40 ||

183 (1009). trishṭubh.

Ápaçyaṃ tvâ mánasâ cékitânaṃ tápaso jâtáṃ tápaso vibhûtam | ihá prajấm ihá rayíṃ rárâṇaḥ prá jàyasva pra-

---

180, 2 jagantha. 3 ójaḥ ájâyathâḥ. ápa anudaḥ. — 181, 1 nấma ấnu-stubhasya. víshṇoḥ. jabhâra. 3 té avindan. dîdhyânâḥ. skannám. — 182, 1 átha. 3 hántavaí.

jáyâ putrakâma || 1 || ápaçyaṃ tvâ mánasâ dīdhyânâṃ svā-yâṃ tanū ṛítvye nādhamânâm | úpa mām uccā yuvatír ba-bhûyâḥ prá jâyasva prajáyâ putrakâme | 2 || ahám gárbham adadhâm óshadhîshv ahám víçveshu bhúvaneshv antáḥ | ahám prajā ajanayam pṛithivyām ahám jánibhyo aparīshu putrán || 3 || 41 ||

184 (1010). anushṭubh.

Víshṇur yónim kalpayatu tváshṭâ rûpāṇi piṅçatu | ā siñcatu prajāpatir dhâtā gárbhaṃ dadhâtu te || 1 || gárbhaṃ dhehi sinîvâli gárbhaṃ dhehi sarasvati | gárbhaṃ te açvínau devāv ā dhattâm púshkarasrajâ || 2 || hiraṇyáyî aráṇî yám nirmánthato açvínâ | tám te gárbhaṃ havâmahe daçamé mâsi sūtave || 3 || 42 ||

185 (1011). gâyatri.

Máhi trīṇām ávo 'stu dyukshám mitrásyâryamṇáḥ | dur-âdhárshaṃ váruṇasya || 1 || nahí téshâm amā caná nādhvasu vâraṇéshu | ṛçe ripúr agháçaṅsaḥ || 2 || yásmai putrāso ádi-teḥ prá jîváse mártyâya | jyótir yáchanty ájasram || 3 || 43 ||

186 (1012). gâyatri.

Vāta ā vâtu bheshajám çambhú mayobhú no hṛidé | prá ṇa āyūṅshi târishat || 1 || utá vâta pitāsi na utá bhrā-totá naḥ sákhâ | sá no jîvātave kṛidhi || 2 || yád adó vâta te gṛihè 'mṛítasya nidhír hitáḥ | táto no dehi jîváse || 3 || 44 ||

183, 2 tanū *iti*. — 184, 3 hiraṇyáyî aráṇî *iti*. — 185, 1 mitrásya aryamṇáḥ duḥ-âdhárṣham. 2 ná ádhva-su. — 186, 1 naḥ. 2 pitā asi. bhrātâ utá. 3 gṛihé amṛítasya.

Digitized by Google

187 (1013). gâyatrî.

Prâgnáye vâ̆cam îraya vṛishabhâ̆ya kshitînâ̆m | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 1 ‖ yáḥ párasyâḥ parâvátas tiró dhánvâtirócate | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 2 ‖ yó rákshâṅsi nijū́rvati vṛíshâ çukréṇa çocíshâ | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 3 ‖ yó víçvâbhí vipáçyati bhúvanâ sáṃ ca páçyati | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 4 ‖ yó asyá pâré rájasaḥ çukró agnír ájâyata | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 5 ‖ 45 ‖

188 (1014). gâyatrî.

Prá nū́náṃ jâtávedasam áçvaṃ hinota vấjinam | idáṃ no barhír âsáde ‖ 1 ‖ asyá prá jâtávedaso vípravîrasya mîḷhúshaḥ | mahī́m iyarmi sushṭutím ‖ 2 ‖ yā́ rúco jâtávedaso devatrā́ havyavā́hanîḥ | tā́bhir no yajnám invatu ‖ 3 ‖ 46 ‖

189 (1015). gâyatrî.

Ā́yáṃ gaúḥ pṛ́çnir akramîd ásadan mâtáram puráḥ | pitáraṃ ca prayánt svàḥ ‖ 1 ‖ antáç carati rocanā́syá prā́ṇā́d apânatī́ | vy ákhyan mahishó dívam ‖ 2 ‖ triṅçád dhā́ma ví râjati vā́k pataṃgā́ya dhîyate | práti vástor áha dyúbhiḥ ‖ 3 ‖ 47 ‖

190 (1016). anushṭubh.

Ṛitáṃ ca satyáṃ câbhī́ddhât tápasó 'dhy ajâyata | táto rā́try ajâyata tátaḥ samudró arṇaváḥ ‖ 1 ‖ samudrā́d arṇavā́d ádhi saṃvatsaró ajâyata | ahorātrā́ṇi vidádhad víçvasya misható vaçī́ ‖ 2 ‖ sûryâcandramásau dhâtā́ yathâpûrvám

---

187, 1 prá agnáye. 2 dhánva ati-rócate. 4 yó — páçyati = 296, 9. — 188, 3 yáḥ. — 189, 1 ā́ ayám. ásadat. pra-yán. 2 rocanā́ asyá. apa-anatī́ ví akhyat. — 190. Dieser Hymnus wird im pada nicht zerlegt.

Digitized by Google

akalpayat | divaṃ ca pṛithivīṃ cântáriksham átho svàḥ ‖ 3 ‖ 48 ‖

191 (1017). anushṭubh. 3 trishṭubh.

Sáṃ-sam íd yuvase vṛishann ágne víçvâny aryá ấ | iḷás padé sám idhyase sá no vásûny ấ bhara ‖ 1 ‖ sáṃ gachadhvaṃ sáṃ vadadhvaṃ sáṃ vo mánâṅsi jânatâm | devấ bhâgáṃ yáthâ pûrve saṃjânânấ upâsate ‖ 2 ‖ samânó mántraḥ sámitiḥ samânî samânám mánaḥ sahá cittám eshâm | samânám mántram abhí mantraye vaḥ samânéna vo havíshâ juhomi ‖ 3 ‖ samânî va ấkûtiḥ samânấ hṛídayâni vaḥ | samânám astu vo máno yáthâ vaḥ súsahâsati ‖ 4 ‖ 49 ‖

Dvâdaço 'nuvâkaḥ.

DAÇAMAM MAṆḌALAM.

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

ASHṬAMO 'SHṬAKAḤ.

191, 2 devâḥ. upa-âsate. 4 sú-saha ásati.

Digitized by Google

Vâlakhilya.

1 (1018). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Abhí prá vaḥ surâdhasam índram arca yáthâ vidé | yó jaritṛíbhyo maghávâ purûvásuḥ sahásreṇeva çíkshati || 1 || çatấnîkeva prá jigâti dhṛishṇuyấ hánti vṛitrấṇi dâçúshe | girér iva prá rásâ asya pinvire dátrâṇi purubhójasaḥ || 2 || ấ tvâ sutấsa índavo mádâ yá indra girvaṇaḥ | ắpo ná vajrinn ánv okyàṃ sáraḥ pṛiṇánti çûra rā́dhase || 3 || anehásam pratáraṇam vivákshaṇam mádhvaḥ svấdishṭham îm piba | ấ yáthâ mandasânáḥ kirấsi naḥ prá kshudréva tmánâ dhṛishát || 4 || ấ naḥ stómam úpa dravád dhiyânó áçvo ná sótṛibhiḥ | yáṃ te svadhâvant svadáyanti dhenáva índra kā́ṇveshu râtáyaḥ || 5 || 14 ||

ugráṃ ná vîráṃ námasópa sedima víbhûtim ákshitâvasum | udrî́va vajrinn avató ná siñcaté kshárantîndra dhîtáyaḥ || 6 || yád dha nûnáṃ yád vâ yajné yád vâ pṛithivyấm ádhi | áto no yajnám âçúbhir mahemata ugrá ugébhir ấ gahi || 7 || ajirấso hárayo yé ta âçávo vấtâ iva prasakshíṇaḥ | yébhir ápatyam mánushaḥ parî́yase yébhir víç-

1, 1 puru-vásuḥ sahásreṇa-iva. 2 çatấnikâ-iva. 3 mádâḥ yé. 4 kshudrâ-iva. 5 hiyânáḥ. 6 námasâ úpa. ákshita-vasum udrî-iva. ksháranti indra. 7 ha. mahe-mate. 8 te. pari-îyase.

Digitized by Google

vaṃ svàr dṛiçé ‖ 8 ‖ etắvatas ta îmaha índra sumnásya gómataḥ | yáthâ prắvo maghavan médhyâtithiṃ yáthâ nîpâtithiṃ dháne ‖ 9 ‖ yáthâ káṇve maghavan trasádasyavi yáthâ pakthé dáçavraje | yáthâ góçarye ásanor ṛijíçvanîndra gómad dhiraṇyavat ‖ 10 ‖ 15 ‖

2 (1019). Abwechselnd bṛihati und satobṛihati.

Prá sú çrutáṃ surắdhasam árcâ çakrám abhíshṭaye | yáḥ sunvaté stuvaté kắmyaṃ vásu sahásreṇeva máṅhate ‖ 1 ‖ çatắnîkâ hetáyo asya dushṭárâ índrasya samísho mahîḥ | girír ná bhujmắ maghávatsu pinvate yád îṃ sutắ ámandishuḥ ‖ 2 ‖ yád îṃ sutắsa índavo 'bhí priyám ámandishuḥ | ắpo ná dhâyi sávanam ma ắ vaso dúghâ ivópa dâçúshe ‖ 3 ‖ anehásaṃ vo hávamânam ûtáye mádhvaḥ ksharanti dhîtáyaḥ | ắ tvâ vaso hávamânâsa índava úpa stotréshu dadhire ‖ 4 ‖ ắ naḥ sóme svadhvará iyânó átyo ná toçate | yáṃ te svadàvant svádanti gûrtáyaḥ pauré chandayase hávam ‖ 5 ‖ 16 ‖

prá vîrám ugráṃ vivicim dhanasprítaṃ víbhûtim rắdhaso maháḥ | udrîva vajrinn avató vasutvanắ sádâ pîpetha dâçúshe ‖ 6 ‖ yád dha nûnám parâváti yád vâ prithivyắṃ diví | yujânâ indra háribhir mahemata ṛishvá ṛishvébhir ắ gahi ‖ 7 ‖ rathirắso hárayo yé te asrídha ójo vắtasya píprati | yébhir ní dásyum mánusho nighóshayo yébhiḥ svàḥ parîyase ‖ 8 ‖ etắvatas te vaso vidyắma çûra návyasaḥ | yáthâ prắva étaçaṃ kṛítvye dháne yáthâ váçaṃ dáçavraje ‖ 9 ‖ yáthâ káṇve maghavan médhe adhvaré dîrghánîthe

---

1, 9 te imahe. prá ắvaḥ. médhya-atithim. nîpa-atithim. 10 ṛijíçvani índra. hiraṇya-vat. — 2, 1 árca. sahásreṇa-iva. 2 çatá-anikâḥ. sam-íshaḥ. 3 me. vaso *iti*. iva úpa. 5 su-adhvaré. svadâ-van. 7 ha. mahe-mate. 8 pari-îyase. 9 prá ắvaḥ.

Digitized by Google

dámûnasi | yáthâ góçarye ásishâso adrivo máyi gotráṃ hariçríyam || 10 || 17 ||

3 (1020). Abwechselnd bṛihati und satobṛihati.

Yáthâ mánau sâṃvaraṇau sómam indrâpibaḥ sutám | nṛ̂pâtithau maghavan médhyâtithau púshṭigau çrúshṭigau sácâ || 1 || pârshadvâṇáḥ práskaṇvaṃ sám asâdayac cháyânaṃ jívrim úddhitam | sahásrâṇy asishâsad gávâm ṛíshir tvóto dásyave vṛ́ikaḥ || 2 || yá ukthébhir ná vindháte cikíd yá ṛishicódanaḥ | índraṃ tám áchâ vada návyasyâ maty ávishyantaṃ ná bhójase || 3 || yásmâ arkáṃ saptáçîrshâṇam ânṛicús tridhâtum uttamé padé | sá tv ìmâ víçvâ bhúvanâni cikradad âd íj janishṭa paúṃsyam || 4 || yó no dâtâ vásûnâm índraṃ táṃ hûmahe vayám | vidmâ hy àsya sumatíṃ návîyasîṃ gaméma gómati vraje || 5 || 18 ||

yásmai tváṃ vaso dânâya çíkshasi sá râyás pósham açnute | táṃ tvâ vayám maghavann indra girvaṇaḥ sutâvanto havâmahe || 6 || kadâ caná starîr asi néndra saçcasi dâçúshe | úpopén nú maghavan bhûya ín nú te dấnaṃ devásya pṛicyate || 7 || prá yó nanakshé abhy ójasâ kríviṃ vadhaiḥ çúshṇaṃ nighoshâyan | yadéd ástambhît prathâyann amûṃ dívam âd íj janishṭa pârthivaḥ || 8 || yásyâyáṃ víçva árvo dâsaḥ çevadhipâ ariḥ | tiráç cid aryé rúçame pávîravi túbhyét só ajyate rayíḥ || 9 || turaṇyávo mádhumantaṃ ghṛitaçcútaṃ víprâso arkám ânṛicuḥ | asmé rayíḥ paprathe vṛíshṇyaṃ çávo 'smé suvânâsa índavaḥ || 10 || 19 ||

3, 1 indra ápibaḥ. 2 asâdayat çáyânam. tvâ-ûtaḥ. 3 ácha. matî. 4 yásmai. tú imâ. ít. 5 vidmá hí asya. 7 ná indra. úpa-upa ít. bhûyaḥ ít. 8 abhí. yadâ ít. ât ít. 9 yásya ayám. çevadhi-pâḥ. túbhya ít.

Digitized by Google

4 (1021). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Yáthâ mánau vívasvati sómaṃ çakrāpibaḥ sutám | yáthâ tritế chánda indra jújoshasy âyaú mâdayase sácâ ‖ 1 ‖ pṛíshadhre médhye mâtaríçvanîndra suvâné ámandathâḥ | yáthâ sómaṃ dáçaçipre dáçonye syūmaraçmâv ṛijûnasi ‖ 2 ‖ yá ukthā́ kévalâ dadhé yáḥ sómaṃ dhṛishitāpibat | yásmai víshṇus trīṇi padā́ vicakramá úpa mitrásya dhármabhiḥ ‖ 3 ‖ yásya tvám indra stómeshu câkáno vā́je vâjiñ chatakrato | táṃ tvâ vayáṃ sudúghâm iva godúho juhūmási çravasyávaḥ ‖ 4 ‖ yó no dātā́ sá naḥ pitā́ mahā́ñ ugrá îçânakṛit | áyâmann ugró maghávâ purūvásur gór áçvasya prá dâtu naḥ ‖ 5 ‖ 20 ‖

yásmai tváṃ vaso dānā́ya máṅhase sá râyás pósham invati | vasûyávo vásupatiṃ çatákratuṃ stómair índraṃ havâmahe ‖ 6 ‖ kadā́ caná prá yuchasy ubhé ní pâsi jánmanî | túrîyâditya hávanaṃ ta indriyám ā́ tasthâv amṛítaṃ diví ‖ 7 ‖ yásmai tvám maghavann indra girvaṇaḥ çíksho çikshasi dâçúshe | asmā́kaṃ gíra utá sushṭutíṃ vaso kaṇvavác chṛiṇudhî hávam ‖ 8 ‖ ástâvi mánma pūrvyám brahméndrâya vocata | pūrvī́r ṛitásya bṛihatī́r anūshata stotúr medhā́ asṛikshata ‖ 9 ‖ sám índro rā́yo bṛihatī́r adhūnuta sáṃ kshoṇī́ sám u sū́ryam | sáṃ çukrā́saḥ çúcayaḥ sáṃ gávâçiraḥ sómâ índram amandishuḥ ‖ 10 ‖ 21 ‖

5 (1022). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Upamáṃ tvâ maghónāṃ jyéshṭhaṃ ca vṛishabhā́ṇāṃ | pūrbhíttamam maghavann indra govídam vā́jeshu çatrūṇāṃ vṛitrahā́ṇaṃ ‖ 1 ‖ yásya dyā́vo ná vepáso ná manyávo ná yātávaḥ | ná mṛidhrā́ bhúvan rathé ‖ 2 ‖ yásya dyā́vo ná vepáso ná manyávo ná yātávaḥ | ná mṛidhrā́ bhúvan rathé ‖ 3 ‖ yásya dyā́vo ná vepáso ná manyávo ná yātávaḥ | ná mṛidhrā́ bhúvan rathé ‖ 4 ‖ yásya dyā́vo ná vepáso ná manyávo ná yātávaḥ | ná mṛidhrā́ bhúvan rathé ‖ 5 ‖ 22 ‖

4, 1 çakra ápibaḥ. 2 mâtaríçvani índra. dáça-oṇye. 3 dhṛishitā́ ápibat. vi-cakramé. 4 çatakrato *iti*. 5 puru-vásuḥ. 6 vasu-yávaḥ. 7 ubhé-jánmanî *iti*. túriya âditya. te. 8 çíksho *iti*. vaso *iti* kaṇva-vát çṛiṇudhi. 9 bráhma índrâya. 10 kshoṇī́ *iti*. gó-âçiraḥ.

Digitized by Google

‖ 1 ‖ yá âyúṃ kútsam atithigvám árdayo vâvṛidhânó divédive | táṃ tvâ vayáṃ háryaçvaṃ çatákratuṃ vâjayánto havâmahe ‖ 2 ‖ ấ no víçveshâṃ rásam mádhvaḥ siñcantv ádrayaḥ | yé parâváti sunviré jáneshv ấ yé arvâvátīndavaḥ ‖ 3 ‖ víçvâ dvéshâṅsi jahí cấva cấ kṛidhi víçve sanvantv ấ vásu | çíshṭeshu cit te madirấso aṅçávo yátrâ sómasya tṛimpási ‖ 4 ‖ 22 ‖

índra nédîya éd ihi mitámedhâbhir ûtíbhiḥ | ấ çaṃtama çáṃtamâbhir abhíshṭibhir ấ svâpe svâpíbhiḥ ‖ 5 ‖ âjitúraṃ sátpatiṃ viçvácarshaṇiṃ kṛidhí prajấsv ấbhagam | prá sú tirâ çácîbhir yé ta ukthínaḥ krátum punatá ânushák ‖ 6 ‖ yás te sấdhishṭhó 'vase té syâma bháreshu te | vayáṃ hótrâbhir utá deváhûtibhiḥ sasavấṅso manâmahe ‖ 7 ‖ aháṃ hí te harivo bráhma vâjayúr âjíṃ yấmi sádotibhiḥ | tvấṃ íd evá tám áme sám açvayúr gavyúr ágre mathîṇấṃ ‖ 8 ‖ 23 ‖

6 (1023). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Etát ta indra vîryàṃ gîrbhír gṛiṇánti kârávaḥ | té stóbhanta ûrjam âvan ghṛitaçcútaṃ paurấso nakshan dhîtíbhiḥ ‖ 1 ‖ nákshanta índram ávase sukṛityáyâ yéshâṃ sutéshu mándase | yáthâ saṃvarté ámado yáthâ kṛiçá evấsmé indra matsva ‖ 2 ‖ ấ no víçve sajóshaso dévâso gántanópa naḥ | vásavo rudrấ ávase na ấ gamañ chṛiṇvántu marúto hávam ‖ 3 ‖ pûshấ víshṇur hávanam me sárasvaty ávantu saptá síndhavaḥ | ấpo vấtaḥ párvatâso vánaspátiḥ çṛiṇótu pṛithivî́ hávam ‖ 4 ‖ 24 ‖

5, 2 vavṛidhânáḥ. 3 arvâ-váti índavaḥ. 4 ca áva ca ấ. yátra. 5 ấ ít. su-âpe. 6 âji-túram. ấ-bhagam. sú tira. te. punaté. 7 sấdhishṭhaḥ ávase. 8 sádâ ûtí-bhiḥ. — 6, 1 te indra. 2 nákshante. kṛiçé evá asmé *iti*. 3 gántana úpa. çṛiṇvántu. 4 sárasvati.

Digitized by Google

yád indra rấdho ásti te mấghonam maghavattama | téna no bodhi sadhamấdyo vṛidhé bhágo dânấya vṛitrahan ‖ 5 ‖ ấjipate nṛipate tvám íd dhí no vấja ấ vakshi sukrato | vîtí hótrâbhir utá devávîtibhiḥ sasavấṅso ví çriṇvire ‖ 6 ‖ sánti hy àryá âçísha índra ấyur jánânâm | asmấn nakshasva maghavann úpâvase dhukshásva pipyúshîm ísham ‖ 7 ‖ vayáṃ ta indra stómebhir vidhema tvám asmákaṃ çatakrato | máhi sthûráṃ çaçayáṃ rấdho áhrayam práskaṇvâya ní toçaya ‖ 8 ‖ 25 ‖

7 (1024). gâyatrî. 3. 5 anushṭubh.

Bhŭŕd índrasya vîryàṃ vy ákhyam abhy ấyati | rấdhas te dasyave vṛika ‖ 1 ‖ çatáṃ çvetấsa uksháṇo diví tấro ná rocante | mahnấ dívaṃ ná tastabhuḥ ‖ 2 ‖ çatáṃ veṇŭñ chatáṃ çúnaḥ çatáṃ cármâṇi mlâtấni | çatám me balbajastukấ árushîṇâṃ cátuḥçatam ‖ 3 ‖ sudevấḥ stha kâṇvâyanâ váyo-vayo vicarántaḥ | áçvâso ná cañkramata ‖ 4 ‖ ấd it sâptásya carkiran nấnûnasya máhi çrávaḥ | çyấvîr atidhvasán pathâç cákshushâ caná saṃnáçe ‖ 5 ‖ 26 ‖

8 (1025). gâyatrî. 5 paṅkti.

Práti te dasyave vṛika rấdho adarçy áhrayam | dyaúr ná prathinấ çávaḥ ‖ 1 ‖ dáça máhyam pautakratáḥ sahásrâ dásyave vṛikaḥ | nítyâd râyó amaṅhata ‖ 2 ‖ çatám me gardabhấṇâṃ çatám ŭrṇâvatînâm | çatáṃ dâsấṅ áti srájaḥ ‖ 3 ‖ tátro ápi prấṇîyata pûtákratâyai vyàktâ | áçvânâm ín ná yûthyấṃ ‖ 4 ‖ ácety agníç cikitúr havyavấṭ sá sumádratha̱ḥ |

6, 6 hí. vấje. 7 hí aryé. úpa ávase. 8 te. — 7, 1 bhŭri ít. ví ákhyam abhí ấ ayati. 3 çatám çúnaḥ. 4 kâṇvâyanâḥ. 5 ná ánûnasya. — 8, 4 tátro *iti*. prá anîyata. ví-aktâ. ít.

Digitized by Google

agníḥ çukréṇa çocíshâ bṛihát súro arocata divi súryo arocata ‖ 5 ‖ 27 ‖

9 (1026). trishṭubh.

Yuvâṃ devâ krátunâ pûrvyéṇa yuktâ ráthena tavisháṃ yajatrâ | ấgachataṃ nâsatyâ çácîbhir idáṃ tṛitîyaṃ sávanam pibâthaḥ ‖ 1 ‖ yuvấṃ devấs tráya ekâdaçấsaḥ satyấḥ satyásya dadṛiçe purástât | asmấkaṃ yajnáṃ sávanaṃ jushâṇấ pâtáṃ sómam açvinâ dîdyagnî ‖ 2 ‖ panâyyaṃ tád açvinâ kṛitáṃ vâṃ vṛishabhó divó rájasaḥ pṛithivyấḥ | sahásraṃ çáṅsâ utá yé gávishṭau sárvâñ ít tấñ úpa yâtâ pibadhyai ‖ 3 ‖ ayáṃ vâm bhâgó níhito yajatremấ gíro nâsatyópa yâtam | píbataṃ sómam mádhumantam asmé prá dâçvấṅsam avataṃ çácîbhiḥ ‖ 4 ‖ 28 ‖

10 (1027). trishṭubh.

Yám ṛitvíjo bahudhấ kalpáyantaḥ sácetaso yajnám imáṃ váhanti | yó anûcânó brâhmaṇó yuktá âsît kấ svit tátra yájamânasya saṃvít ‖ 1 ‖ éka evấgnír bahudhấ sámiddha ékaḥ súryo víçvam ánu prábhûtaḥ | ékaivóshâḥ sárvam idáṃ ví bhâty ékaṃ vấ idáṃ ví babhûva sárvam ‖ 2 ‖ jyótishmantaṃ ketumántaṃ tricakráṃ sukháṃ ráthaṃ sushádam bhûrivâram | citrấmaghâ yásya yóge 'dhijajne táṃ vâṃ huvé áti riktam pibadhyai ‖ 3 ‖ 29 ‖

11 (1028). jayatí.

Imấni vâm bhâgadhéyâni sisrata índrâvaruṇâ prá mahé sutéshu vâm | yajné-yajne ha sávanâ bhuraṇyátho yát su-

9, 1 yuktấḥ. ấ agachatam. 2 dîdyagni *iti* dîdi-agni. 3 gó-ishṭau. yâta. 4 yajatrâ imấḥ. nâsatyâ úpa. — 10, 2 evá agníḥ. ékâ evá ushấḥ. vaí. 3 su-sádam. citrá-maghâ. — 11, 1 sisrate.

Digitized by Google

nvaté yájamânâya çikshathaḥ ‖ 1 ‖ nishshídhvarîr óshadhîr ấpa âstâm índrâvaruṇâ mahimấnam âçata | yấ sísratû rájasaḥ pâré ádhvano yáyoḥ çátrur nákir ấdeva óhate ‖ 2 ‖ satyáṃ tád indrâvaruṇâ kṛiçásya vâm mádhva ûrmíṃ duhate saptá vấṇîḥ | tấbhir dâçvấṅsam ávataṃ çubhas patî yó vâm ádabdho abhí pấti cittibhiḥ ‖ 3 ‖ ghṛitaprúshaḥ saúmyâ jîrádânavaḥ saptá svásâraḥ sádana ṛitásya | yấ ha vâm indrâvaruṇâ ghṛitaçcútas tấbhir dhattaṃ yájamânâya çikshatam ‖ 4 ‖ 30 ‖

ávocâma mahaté saúbhagâya satyáṃ tveshấbhyâm mahimấnam indriyám | asmấnt sv ìndrâvaruṇâ ghṛitaçcútas tríbhiḥ sâptébhir avataṃ çubhas patî ‖ 5 ‖ índrâvaruṇâ yád ṛishíbhyo manîshấṃ vâcó matíṃ çrutám adattam ágre | yấni sthấnâny asṛijanta dhîrâ yajnáṃ tanvânấs tápasâbhy àpaçyam ‖ 6 ‖ índrâvaruṇâ saumanasám ádṛiptaṃ râyás póshaṃ yájamâneshu dhattam | prâjấṃ pushṭím bhûtim asmấsu dhattaṃ dîrghâyutvấya prá tirataṃ na ấyuḥ ‖ 7 ‖ 31 ‖

11, 2 niḥ-sídhvarîḥ. sísratuḥ. ádevaḥ. 4 saúmyâḥ. sádane. yấḥ. 5 sú indrâvaruṇâ. 6 dhîrâḥ. tápasâ abhí apaçyam.

Digitized by Google

Anhang.

I. Verzeichnifs der angeblichen Hymnendichter gemäfs der Anukramaṇikâ.

Maṇḍala 1.

Hymn. 1—10 Madhuchandas Vaiçvâmitra. — 11 Jetṛi Mâdhuchandasa — 12—23 Medhâtithi Kâṇva. — 24—30 Çunaḥçepa Âjigarti, der von Viçvâmitra an Kindes statt aufgenommen den Namen Devarâta erhielt. — 31—35 Hiraṇyastûpa Âṅgirasa. — 36—43 Kaṇva Ghaura. — 44—50 Praskaṇva Kâṇva. — 51—57 Savya Âṅgirasa (Indra in menschlicher Gestalt). — 58—64 Nodhas Gautama. — 65—73 Paraçara Çâktya. — 74—93 Gotama Râhûgaṇa. — 94—98 Kutsa. — 99 Kaçyapa. — 100 Ṛijrâçva, Ambarisha, Sahadeva, Bhayamâna, Surâdhas, alle fünf Vârshâgira. — 101—104 Kutsa. — 105 Kutsa, oder Trita Âptya. — 106—115 Kutsa. — 116—125 Kakshîvat Dairghatamasa, Sohn der Uçij. — 126 Kakshîvat (1—5), Bhâvayavya (6), Romaçâ (7). — 127—139 Parucchepa Daivodâsi. — 140—164 Dîrghatamas Aucathya. — 165 Indra (1. 2. 4. 6. 8. 10—12), die Marut (3. 5. 7. 9), Agastya (13—15). — 166—169 Agastya. — 170 Indra (1. 3. 4), Agastya (2. 5). — 171—178 Agastya. — 179 Lopâmudrâ (1. 2), Agastya (3. 4), dessen Zögling (5. 6). — 180—191 Agastya. —

Maṇḍala 2.

Hymn. 1—3 Gṛitsamada Bhârgava Çaunaka, vormals Âṅgirasa Çaunahotra. — 4—7 Somâhuti Bhârgava. — 8—26 Gṛitsamada. — 27—29 Kûrma Gârtsamada, oder Gṛitsamada. — 30—43 Gṛitsamada. —

Maṇḍala 3.

Hymn. 1—12 Viçvâmitra Gâthina. — 13. 14 Ṛishabha. — 15. 16 Utkîla Kâtya. — 17. 18 Kata Vaiçvâmitra. — 19—22 Gâthin. — 23 Devaçravas Bhârata und Devavâta Bhârata. — 24. 25 Viçvâmitra. — 26 Viçvâmitra (1—6. 8. 9), Âtman (7). — 27—30 Viçvâmitra. — 31 Kuçika Aishîrathi,

Digitized by Google

oder Viçvâmitra. — 32 Viçvâmitra. — 33 Viçvâmitra (1—3. 5. 7. 9. 11—13), Nadyaḥ (4. 6. 8. 10). — 34. 35 Viçvâmitra. — 36 Viçvâmitra (1—9. 11), Ghora (10). — 37 Viçvâmitra. — 38 Prajâpati Vaiçvâmitra, oder Prajâpati Vâcya, oder beide vereint, oder Viçvâmitra allein. — 39—53 Viçvâmitra. — 54—56 Prajâpati Vaiçvâmitra, oder Prajâpati Vâcya. — 57—61 Viçvâmitra. — 62 Viçvâmitra (1—15), Viçvâmitra oder Jamadagni (16—18).

Maṇḍala 4.

Hymn. 1—17 Vâmadeva Gautama. — 18 Unterredung zwischen Indra, Aditi, Vâmadeva. — 19—25 Vâmadeva. — 26 Vâmadeva oder Indra (1—3), Vâmadeva (4—7). — 27—41 Vâmadeva. — 42 Trasadasyu Paurukutsya. — 43. 44 Purumîḷha Sauhotra und Ajamîḷha Sauhotra. — 45—58 Vâmadeva. —

Maṇḍala 5.

Hymn. 1 Budha Âtreya und Gavishṭhira Âtreya. — 2 Kumâra Âtreya oder Vṛiça Jâra oder beide vereint (1. 3—8. 10—12), Vṛiça Jâra (2. 9). — 3—6 Vasuçruta Âtreya. — 7. 8 Isha Âtreya. — 9. 10 Gaya Âtreya. — 11—14 Sutambhara Âtreya. — 15 Dharuṇa Âṅgirasa. — 16. 17 Pûru Âtreya. — 18 Mṛiktavâhas Dvita Âtreya. — 19 Vavri Âtreya. — 20 Prayasvanto 'trayaḥ. — 21 Sasa Âtreya. — 22 Viçvasâman Âtreya. — 23 Dyumna Viçvacarshaṇi Âtreya. — 24 Bandhu (1), Subandhu (2), Çrutabandhu (3), Viprabandhu (4), sämmtlich Gaupâyana oder Laupâyana. — 25. 26 Die Âtreya Vasûyu. — 27 Tryaruṇa Traivṛishṇa, Trasadasyu Paurukutsya, und Açvamedha Bhârata, oder Atri allein. — 28 Viçvavârâ Âtreyî. — 29 Gaurivîti Çâktya. — 30 Babhru Âtreya. — 31 Avasyu Âtreya. — 32 Gâtu Âtreya. — 33. 34 Saṃvaraṇa Prâjâpatya. — 35. 36 Prabhûvasu Âṅgirasa. — 37—43 Atri. — 44 Avatsâra Kâçyapa (und andere im Hymn. ersichtliche Ṛishi). — 45 Sadâpṛiṇa Âtreya. — 46 Pratikshatra Âtreya. — 47 Pratiratha Âtreya. — 48 Pratibhânu Âtreya. — 49 Pratiprabha Âtreya. — 50. 51 Svastyâtreya. — 52—61 Çyâvâçva Âtreya. — 62 Çrutavid Âtreya. — 63. 64 Arcanânas Âtreya. — 65. 66 Râtahavya Âtreya. — 67. 68 Yajata Âtreya. — 69. 70 Urucakri Âtreya. — 71. 72 Bâhuvṛikta Âtreya. — 73. 74 Paura Âtreya. — 75 Avasyu Âtreya. — 76. 77 Atri. — 78 Saptavadhri Âtreya. — 79. 80 Satyaçravas Âtreya. — 81. 82 Çyâvâçva Âtreya. — 83—86 Atri. — 87 Evayâmarut. —

Maṇḍala 6.

Hymn. 1—14 Bharadvâja Bârhaspatya. — 15 Vitahavya, oder Bharadvâja. — 16—30 Bharadvâja. — 31. 32 Suhotra Bhâradvâja. — 33. 34 Çunahotra Bhâradvâja. — 35. 36 Nara Bhâradvâja. — 37—43 Bharadvâja. — 44—46 Çaṃyu Bârhaspatya. — 47 Garga Bhâradvâja. — 48 Çaṃyu Bârhaspatya. — 49—52 Ṛijiçvan Bhâradvâja. — 53—74 Bharadvâja. — 75 Pâyu Bhâradvâja. —

Digitized by Google

Maṇḍala 7.

Hymn. 1—31 Vasishṭha. — 32 Vasishṭha (1—25), Çakti Vâsishṭha (26[a]), Vasishṭha (26[b]. 27), oder auch Dichter von 26. 27. — 33 Vasishṭha (1—9), Vasishṭha's Söhne (10—14). — 34—100 Vasishṭha. — 101—102 Kumâra Âgneya, oder Vasishṭha. — 103. 104 Vasishṭha. —

Maṇḍala 8.

Hymn. 1 Pragâtha Kâṇva, Bruder und Adoptivsohn von Kaṇva, früher Pragâtha Ghaura (1. 2), Medhâtithi Kâṇva und Medhyâtithi Kâṇva (3—29), Âsaṅga Plâyogi (30—33), Çaçvatî Âṅgirasî, Âsaṅgapatnî (34). — 2 Medhâtithi Kâṇva und Priyamedha Âṅgirasa (1—40), Medhâtithi Kâṇva (41. 42). — 3 Medhyâtithi Kâṇva. — 4 Devâtithi Kâṇva. — 5 Brahmâtithi Kâṇva. — 6 Vatsa Kâṇva. — 7 Punarvatsa Kâṇva. — 8 Sadhvaṅsa Kâṇva. — 9 Çaçakarṇa Kâṇva. — 10 Pragâtha Kâṇva. — 11 Vatsa Kâṇva. — 12 Parvata Kâṇva. — 13 Nârada Kâṇva. — 14. 15 Goshûktin Kâṇvâyana und Açvasûktin Kâṇvâyana. — 16—18 Irimbiṭhi Kâṇva. — 19—22 Sobhari Kâṇva. — 23—25 Viçvamanas Vaiyaçva. — 26 Der vorige, oder Vyaçva Âṅgirasa. — 27. 28 Manu Vaivasvata. — 29 Der vorige, oder Kaçyapa Mârîca. — 30. 31 Manu Vaivasvata. — 32 Medhâtithi Kâṇva. — 33 Medhyâtithi Kâṇva. — 34 Nipâtithi Kâṇva (1—15), die tausend Ṛishi Vasurocis Âṅgirasa (16—18). — 35—38 Çyâvâçva. — 39—41 Nâbhâka Kâṇva. — 42 Der vorige, oder Arcanânas ist Dichter entweder von 1—3 oder 4—6. — 43. 44 Virûpa Âṅgirasa. — 45 Triçoka Kâṇva. — 46 Vaça Âçvya. — 47 Trita Âptya. — 48 Pragâtha Kâṇva. — 49. 50 Bharga Prâgâtha. — 51—54 Pragâtha Kâṇva. — 55 Kali Prâgâtha. — 56 Matsya Sâmmada, oder Mânya Maitrâvaruṇi, oder bahavo matsyâ jâlanaddhâḥ. — 57. 58 Priyamedha Âṅgirasa. — 59 Puruhanman Âṅgirasa. — 60 Sudîti Âṅgirasa und Purumîḷha Âṅgirasa, oder einer von beiden. — 61 Haryata Prâgâtha. — 62. Gopavana Âtreya, oder Saptavadhri. — 63 Gopavana. — 64 Virûpa Âṅgirasa. — 65—67 Kurusuti Kâṇva. — 68 Kṛitnu Bhârgava. — 69 Ekadyû Naudhasa. — 70—72 Kusîdin Kâṇva. — 73 Uçanas Kâvya. — 74 Kṛishṇa Âṅgirasa. — 75 Der vorige, oder Viçvaka Kârshṇi. — 76 Kṛishṇa, oder Dyumnika Vâsishṭha, oder Priyamedha Âṅgirasa. — 77 Nodhas Gautama. — 78. 79 Nṛimedha Âṅgirasa und Purumedha Âṅgirasa. — 80 Apâlâ Âtreyî. — 81 Çrutakaksha Âṅgirasa, oder Sukaksha Âṅgirasa. — 82 Sukaksha Âṅgirasa. — 83 Bindu Âṅgirasa, oder Pûtadaksha Âṅgirasa. — 84 Tiraçci Âṅgirasa. — 85 Derselbe, oder Dyutâna Mâruti. — 86 Rebha Kâçyapa. — 87. 88 Nṛimedha Âṅgirasa. — 89 Nema Bhârgava (1—3. 6—12), Indra (4. 5). — 90 Jamadagni Bhârgava. — 91 Prayoga Bhârgava, oder Agni Pâvaka Bârhaspatya, oder Agni Gṛihapati Sahasaḥ sûnu und Agni Yavishṭha Sahasaḥ sûnu, oder einer von beiden. — 92 Sobhari Kâṇva. —

Maṇḍala 9.

Hymn. 1 Madhuchandas. — 2 Medhâtithi. — 3 Çunaḥçepa. — 4 Hi-

Digitized by Google

raṇyastûpa Âṅgirasa. — 5—24 Asita Kâçyapa, oder Devala Kâçyapa. — 25 Dṛiḷhacyuta Âgastya. — 26 Idhmavâha Dârḍhacyuta. — 27 Nṛimedha Âṅgirasa. — 28 Priyamedha Âṅgirasa. — 29 Nṛimedha Âṅgirasa. — 30 Bindu Aṅgirasa. — 31 Gotama Râhûgaṇa. — 32 Çyâvâçva Âtreya. — 33. 34 Trita. — 35. 36 Prabhûvasu Aṅgirasa. — 37. 38 Rahûgaṇa Âṅgirasa. — 39. 40 Bṛihanmati Âṅgirasa. — 41—43 Medhyâtithi Kâṇva. — 44—46 Ayâsya Aṅgirasa. — 47—49 Kavi Bhârgava. — 50—52 Ucathya Âṅgirasa. — 53—60 Avatsâra Kâçyapa. — 61 Amahîyu Âṅgirasa. — 62 Jamadagni. — 63 Nidhruvi Kâçyapa. — 64 Kaçyapa. — 65 Bhṛigu Vâruṇi, oder Jamadagni. — 66 Çataṃ Vaikhânasâḥ. — 67 Bharadvâja (1—3), Kaçyapa (4—6), Gotama (7—9), Atri (10—12), Viçvâmitra (13—15), Jamadagni (16—18), Vasishṭha (19—21), Pavitra Âṅgirasa, oder Vasishṭha, oder beide (22—32). — 68 Vatsapri Bhâlandana. — 69 Hiraṇyastûpa. — 70 Reṇu Vaiçvâmitra. — 71 Ṛishabha Vaiçvâmitra. — 72 Harimanta Âṅgirasa. — 73 Pavitra Âṅgirasa. — 74 Kakshîvat Dairghatamasa. — 75—79 Kavi Bhârgava. — 80—82 Vasu Bhâradvâja. — 83 Pavitra Âṅgirasa. — 84 Prajâpati Vâcya. — 85 Vena Bhârgava. — 86 Akṛishṭâḥ alias Mâshâ Ṛishigaṇâḥ (1—10), Sikatâḥ alias Nivâvarî Ṛishigaṇâḥ (11—20), Pṛiçniyaḥ alias Ajâ Ṛishigaṇâḥ (21—30), Atrayaḥ (31—40), Atri Bhauma (41—45), Gṛitsamada (46—48). — 87—89 Uçanas. — 90 Vasishṭha. — 91. 92 Kaçyapa. — 93 Nodhas. — 94 Kaṇva. — 95 Praskaṇva. — 96 Pratardana Daivodâsi. — 97 Vasishṭha (1—3), Indrapramati Vâsishṭha (4—6), Vṛishagaṇa Vâsishṭha (7—9), Manyu Vâsishṭha (10—12), Upamanyu Vâsishṭha (13—15), Vyâghrapâd Vâsishṭha (16—18), Çakti Vâsishṭha (19—21), Karṇaçrut Vâsishṭha (22—24), Mṛiḷika Vâsishṭha (25—27), Vasukra Vâsishṭha (28—30), Parâçara Çâktya (31—44), Kutsa Âṅgirasa (45—58). — 98 Ambarîsha Vârshâgira und Ṛijiçvan Bhâradvâja. — 99. 100 Die beiden Rebhasûnû Kâçyapa. — 101 Andhîgu Çyâvâçvi (1—3), Yayâti Nâhusha (4—6), Nahusha Mânava (7—9), Manu Sâṃvaraṇa (10—12), Prajâpati (13—16). — 102 Trita. — 103 Dvita Âptya. — 104 Parvata Kâṇva und Nârada Kâṇva, oder die beiden Apsaras Çikhaṇḍinî, Töchter des Kaçyapa. — 105 Parvata und Nârada. — 106 Agni Câkshusha (1—3. 10—14), Cakshus Mânava (4—6), Manu Âpsava (7—9). — 107 Saptarishayaḥ. — 108 Gaurivîti Çâktya (1. 2), Çakti Vâsishṭha (3. 14—16), Ûru Âṅgirasa (4. 5), Ṛijiçvan Bhâradvâja (6. 7), Ûrdhvasadman Âṅgirasa (8. 9), Kṛitayaças Aṅgirasa (10. 11), Ṛiṇaṃcaya (12. 13). — 109 Agnayo Dhishṇyâ Aiçvarayaḥ. — 110 Tryaruṇa und Trasadasyu. — 111 Anânata Pâruchepi. — 112 Çiçu Âṅgirasa. — 113. 114 Kaçyapa. —

Maṇḍala 10.

Hymn. 1—7 Trita. — 8 Triçiras Tvâshṭra. — 9 Derselbe, oder Sindhudvîpa Âmbarîsha. — 10 Yama Vaivasvata (2. 4. 8—10. 12. 14), Yamî Vaivasvati (1. 3. 5—7. 11. 13). — 11. 12 Havirdhâna Âṅgi. — 13 Der vorige, oder Vivasvat Âditya. — 14 Yama Vaivasvata. — 15 Çaṅkha Yâmâyana. —

Digitized by Google

16 Damana Yâmâyana. — **17** Devaçravas Yâmâyana. — **18** Saṃkasuka Yâmâyana. — **19** Mathita Yâmâyana, oder Bhṛigu Vâruṇi, oder Cyavana Bhârgava. — **20—26** Vimada Aindra oder Prâjâpatya, oder auch Vasukṛit Vâsukra. — **27** Vasukra Aindra. — **28** Vasukrapatnî (1), Indra (2. 6. 8. 10. 12), Vasukra (3—5. 7. 9. 11). — **29** Vasukra. — **30—33** Kavasha Ailûsha. — **34** Derselbe, oder Aksha Maujavat. — **35. 36** Luça Dhânâka. — **37** Abhitapas Saurya. — **38** Indra Mushkavat. — **39. 40** Ghoshâ Kâkshîvatî. — **41** Suhastya Ghausheya. — **42—44** Kṛishṇa Âṅgirasa. — **45. 46** Vatsapri Bhâlandana. — **47** Saptagu Âṅgirasa. — **48—50** Indra Vaikuṇṭha. — **51** Agni Saucîka (2. 4. 6. 8), Devâḥ (1. 3. 5. 7. 9). — **52** Agni Saucika. — **53** Agni Saucika (4. 5), Devâḥ (1—3. 6—11). — **54—56** Bṛihaduktha Vâmadevya. — **57—60** Bandhu, Subandhu, Çrutabandhu, Viprabandhu Gaupâyanâs oder Laupâyanâs, mit Ausnahme von 60, 6, welcher Vers von der Mutter dieser vier Ṛishi, einer Schwester des Agastya, herrührt. — **61. 62** Nâbhânedhishṭha Mânava. — **63. 64** Gaya Plâta. — **65. 66** Vasukarṇa Vâsukra. — **67. 68** Ayâsya. — **69. 70** Sumitra Bâdhryaçva. — **71** Bṛihaspati Âṅgirasa. — **72** Derselbe, oder Bṛihaspati Laukya, oder Aditi Dâkshâyaṇî. — **73. 74** Gaurivîti. — **75** Sindhukshit Praiyamedha. — **76** Jaratkarṇa Sarpa Airâvata. — **77. 78** Syûmaraçmi Bhârgava. — **79** Agni Saucîka, oder Agni Vaiçvânara, oder Sapti Vâjambhara. — **80** Agni Saucîka oder Agni Vaiçvânara. — **81. 82** Viçvakarman Bhauvana. — **83. 84** Manyu Tâpasa. — **85** Sûryâ Sâvitrî. — **86** Indra (1. 8. 11. 12. 14. 19—22), Indrâṇî (2—6. 9. 10. 15—18), Vṛishâkapi Aindra (7. 13. 23). — **87** Pâyu. — **88** Mûrdhanvat, ein Âṅgirasa oder Vâmadevya. — **89** Reṇu. — **90** Nârâyaṇa. — **91** Aruṇa Vaitahavya. — **92** Çâryâta Mânava. — **93** Tânva Pârtha. — **94** Arbuda Kâdraveya Sarpa. — **95** Purûravas Aiḷa (1. 3. 6. 8—10. 12. 14. 17), Urvaçî (2. 4. 5. 7. 11. 13. 15. 16. 18). — **96** Baru Âṅgirasa, oder Sarvahari Aindra. — **97** Bhishaj Âtharvaṇa. — **98** Devâpi Ârshṭisheṇa. — **99** Vamra Vaikhânasa. — **100** Duvasyu Vândana. — **101** Budha Saumya. — **102** Mudgala Bhârmyaçva. — **103** Apratiratha Aindra. — **104** Ashṭaka Vaiçvâmitra. — **105** Durmitra (seinem Wesen nach *sumitra*) Kautsa, oder Sumitra (seinem Wesen nach *durmitra*) Kautsa. — **106** Bhûtâṅça Kâçyapa. — **107** Divya Âṅgirasa, oder Dakshiṇâ Prâjâpatya. — **108** Paṇayo 'surâḥ (1. 3. 5. 7. 9), Saramâ Devaçunî (2. 4. 6. 8. 10. 11). — **109** Juhû Brahmajâyâ, oder Ûrdhvanâbhan Brâhma. — **110** Jamadagni, oder Râma Jâmadagnya (Paraçurâma). — **111** Ashṭâdaṅshṭra Vairûpa. — **112** Nabhaprabhedana Vairûpa. — **113** Çataprabhedana Vairûpa. — **114** Sadhri Vairûpa, oder Gharma Tâpasa. — **115** Upastuta Vârshṭihavya. — **116** Agniyuta Sthaura, oder Agniyûpa Sthaura. — **117** Bhikshu Âṅgirasa. — **118** Urukshaya Âmahîyava. — **119** Laba Aindra. — **120** Bṛihaddiva Âtharvaṇa. — **121** Hiraṇyagarbha Prâjâpatya. — **122** Citramahas Vâsishṭha. — **123** Vena. — **124** Agni (2—4), Agni, Varuṇa, Soma (1. 5—9). — **125** Vâc Âmbhṛiṇî. — **126** Kulmalabarhisha Çailûshi, oder Aûhomuc Vâmadevya. — **127** Kuçika Saubhara, oder Râtri Bhâradvâji. — **128** Vihavya Âṅgirasa. — **129** Prajâpati Parameshṭhin. — **130**

Digitized by Google

Yajna Prâjâpatya. — 131 Sukîrti Kâkshîvata. — 132 Çakapûta Nârmedha. — 133 Sudâs Paijavana. — 134 Mândhâtṛi Yauvanâçva (1—6. 7d), Godhâ (7abc). — 135 Kumâra Yâmâyana. — 136 Jûti (1), Vâtajûti (2), Viprajûti (3), Vṛishâṇaka (4), Karikrata (5), Etaça (6), Ṛishyaçṛinga (7), alle sieben Muni Söhne des Vâtaraçana. — 137 Bharadvâja (1), Kaçyapa (2), Gotama (3), Atri (4), Viçvâmitra (5), Jamadagni (6), Vasishṭha (7). — 138 Aṅga Aurava. — 139 Viçvâvasu Devagandharva. — 140 Agni Pâvaka. — 141 Agni Tâpasa. — 142 Jaritṛi (1. 2), Droṇa (3. 4), Sârisṛikta (5. 6), Stambamitra (7. 8), alle vier Çârṅga. — 143 Atri Sâṃkhya. — 144 Suparṇa Târkshyaputra, oder Ûrdhvakṛiçana Yâmâyana. — 145 Indrâṇî. — 146 Devamuni Airammada. — 147 Suvedas Çairishi. — 148 Prithu Vainya. — 149 Arcat Hairaṇyastûpa. — 150 Mṛiḷika Vâsishṭha. — 151 Çraddhâ Kâmâyanî. — 152 Çâsa Bhâradvâja. — 153 Indramâtaro Devajâmayaḥ. — 154 Yamî. — 155 Çirimbiṭha Bhâradvâja. — 156 Ketu Âgneya. — 157 Bhuvana Âptya, oder Sâdhana Bhauvana. — 158 Cakshus Saurya. — 159 Çacî Paulomî. — 160 Pûraṇa Vaiçvâmitra. — 161 Yakshmanâçana Prâjâpatya. — 162 Rakshohan Brâhma. — 163 Vivṛihan Kâçyapa. — 164 Pracetas Âṅgirasa. — 165 Kapota Nairṛita. — 166 Ṛishabha, ein Vairâja oder Çâkvara. — 167 Viçvâmitra und Jamadagni. — 168 Anila Vâtâyana. — 169 Çabara Kâkshîvata. — 170 Vibhrâj Saurya. — 171 Iṭa Bhârgava. — 172 Saṃvarta Âṅgirasa. — 173 Dhruva Âṅgirasa. — 174 Abhîvarta Âṅgirasa. — 175 Ûrdhvagrâvan Ârbudi. — 176 Sûnu Ârbhava. — 177 Pataṅga Prâjâpatya. — 178 Arishṭanemi Târkshya. — 179 Çibi Auçînara (1), Pratardana Daivodâsi Kâçirâja (2), Vasumanas Rauhidaçva (3). — 180 Jaya Aindra. — 181 Pratha Vâsishṭha (1), Sapratha Bhâradvâja (2), Gharma Saurya (3). — 182 Tapurmûrdhan Bârhaspatya. — 183 Prajâvat Prâjâpatya. — 184 Tvashṭṛi Garbhakartṛi, oder Vishṇu Prâjâpatya. — 185 Satyadhṛiti Vâruṇi. — 186 Ula Vâtâyana. — 187 Vatsa Âgneya. — 188 Çyena Âgneya. — 189 Sârparâjnî. — 190 Aghamarshaṇa Mâdhuchandasa. — 191 Saṃvanana Âṅgirasa. —

Vâlakhilya.

Hymn. 1 Praskaṇva. — 2 Pushṭigu Kâṇva. — 3 Çrushṭigu. — 4 Âyu. — 5 Medhya. — 6 Mâtariçvan. — 7 Kṛiça. — 8 Pṛishadhra. — 9. 10 Medhya. — 11 Suparṇa. —

Digitized by Google

II. Alphabetisches Verzeichnifs der angeblichen Hymnendichter, deren Patronymica und Attribute.

Aûhomuc Vâmadevya 10, 127
Akṛishṭâ Mâshâ Ṛishigaṇâḥ 9, 86, 1—10
Aksha Maujavat 10, 34
Agastya 1, 165, 13—15. 166—169. 170, 2. 4. 171—178. 179, 3. 4. 180—191
Agastyaçishya 1, 179, 5. 6
Agastyasya svasâ 10, 60, 6
Agnayo Dhishṇyâ Aiçvarayaḥ 9, 102
Agni 10, 124
— Gṛihapati Sahasaḥ sûnu 8, 91
— Câkshusha 9, 106, 1—3. 10—14
— Tâpasa 10, 141
— Pâvaka 10, 140
— — Bârhaspatya 8, 91
— Yavishṭha Sahasaḥ sûnu 8, 91
— Vaiçvânara 10, 79. 80
— Saucîka 10, 51 (2. 4. 6. 8). 52. 53 (4. 5). 79. 80
Agniyuta Sthaura 10, 116
Agniyûpa Sthaura 10, 116
Aghamarshaṇa Mâdhuchandasa 10, 190
Aṅga Aurava 10, 138
Aṅgirasaḥ s. Vasurocishaḥ
Ajamiḷha Sauhotra 4, 43. 44
Ajâḥ s. Pṛiçniyaḥ
Atrayaḥ 9, 86, 31—40. s. Prayasvantaḥ
Atri Bhauma 5, 27. 37—43. 76. 77. 83—86. 9, 67, 10—12. 86, 41—45. 10, 137, 4
— Sâṃkhya 10, 143
Aditi 4, 18
— Dâkshâyaṇi 10, 72
Anânata Pâruchepi 9, 111
Anila Vâtâyana 10, 168
Andhîgu Çyâvâçvi 9, 101, 1—3
Apâlâ Âtreyî 8, 80
Apratiratha Aindra 10, 103
Apsaras s. Çikhaṇḍinî
Abhitapas Saurya 10, 37
Abhivarta Âṅgira° 10, 172
Amahîyu Âṅgirasa 9, 61
Ambarîsha Vârshâgira 1, 100. 9, 98
Ayâsya Âṅgirasa 9, 44—46. 10, 67. 68
Arishṭanemi Târkshya 10, 178
Aruṇa Vaitahavya 10, 91
Arcat Hiraṇyastûpa 10, 149
Arcanânas Âtreya 5, 63. 64. 8, 42
Arbuda Kâdraveya 10, 94
Avatsâra Kâçyapa 5, 44. 9, 53—60
Avasyu Âtreya 5, 31. 75
Açvamedha Bhârata 5, 27
Açvasûktin Kâṇvâyana 8, 14. 15
Açvya s. Vaça
Ashṭaka Vaiçvâmitra 10, 104
Ashṭâdaṅshṭra Vairûpa 10, 111
Asita Kâçyapa 9, 5—24
Asurâḥ s. Paṇayaḥ
Âgastya s. Dṛiḷhacyuta
Âgneya s. Kumâra, Ketu, Vatsa, Çyena
Âṅgi s. Havirdhâna
Âṅgirasa s. Abhîvarta, Amahîyu, Ayâsya, Ucathya, Ûru, Ûrdhvasadman, Kutsa, Kṛitayaças, Kṛishṇa, Ghora, Tiraçcî, Divya, Dharuṇa, Dhruva, Nṛimedha, Pavitra, Purumiḷha, Purumedha, Puruhanman, Pûtadaksha, Pracetas, Prabhûvasu, Priyamedha, Baru, Bindu, Bṛihanmati, Bṛihaspati, Bhikshu, Mûrdhanvat, Rahûgaṇa, Virûpa, Vihavya, Vitahavya, Vyaçva, Çiçu, Çrutakaksha, Saṃvanana, Saṃvarta, Saptagu, Savya, Sukaksha, Sudîti, Harimanta, Hiraṇyastûpa.
Âṅgirasi s. Çaçvatî

Digitized by Google

Ajigarti s. Çunaḥçepa
Âtman 3, 26, 7
Âtreya s. Arcanânas, Avasyu, Isha, Urucakri, Kumâra, Gaya, Gavishṭhira, Gâtu, Gṛitsamada, Gopavana, Dyumna, Pûru, Paura, Pratikshatra, Pratiprabha, Pratibhânu, Pratiratha, Babhru, Bâhuvṛikta, Budha, Mṛiktavâhas, Yajata, Râtahavya, Vavri, Vasuçruta, Viçvasâman, Çyâvâçva, Çrutavid, Satyaçravas, Sadâpṛiṇa, Saptavadhri, Sasa, Sutambhara.
Âtreyâḥ s. Vasûyavaḥ
Âtreyî s. Apâlâ, Viçvavârâ
Âtharvaṇa s. Bṛihaddiva, Bhishaj
Âditya s. *Vivasvat*
Âptya s. Trita, Dvita, Bhuvana
Âpsava s. Manu
Âmahîyava s. Urukshaya
Âmbarîsha s. Sindhudvîpa
Âmbhṛiṇî s. Vâc
Âyu Vâl. 4.
Ârbudi s. Ûrdhvagrâvan
Ârbhava s. Sûnu
Ârshṭishena s. Devâpi
Âsaṅga Plâyogi 8, 1, 30—33
Iṭa Bhârgava 10, 171
Idhmavâha Dârḍhacyuta 9, 26
Indra 1, 165, 1. 2. 4. 6. 8. 10—12. 170, 1. 3. 5. 4, 18. 26, 1—3. 8, 89, 4. 5. 10, 28, 2. 6. 8. 10. 12. 86, 1. 7. 10. 11. 13. 18—21. s. Savya Âṅgirasa
— Mushkavat 10, 38
— Vaikuṇṭha 10, 48—50
Indrapramati Vâsishṭha 9, 97, 4—6
Indramâtaro Devajâmayaḥ 10, 153
Indrâṇî 10, 86, 2—6. 8, 9. 14—17. 145
Irimbiṭhi Kâṇva 8, 16—18
Isha Âtreya 5, 7. 8
Ucathya Âṅgirasa 9, 50—52
Utkila Kâtya 3, 15. 16
Upamanyu Vâsishṭha 9, 97, 13—15
Upastuta Vârshṭihavya 10, 115
Urukshaya Âmahîyava 10, 118
Urucakri Âtreya 5, 69. 70
Urvaçî 10, 95, 2. 4. 5. 7. 11. 13. 15. 16. 18
Ula Vâtâyana 10, 186
Uçanas Kâvya 8, 73. 9, 87—89
Uçij s. Kakshîvat
Ûru Âṅgirasa 9, 108, 4. 5
Ûrdhvakṛiçana Yâmâyana 10, 144
Ûrdhvagrâvan Ârbudi 10, 175
Ûrdhvanâbhan Brâhma 10, 109
Ûrdhvasadman Âṅgirasa 9, 108, 8. 9
Ṛijiçvan Bhâradvâja 6, 49—52. 9, 98. 108, 6. 7
Ṛijrâçva Vârshâgira 1, 100
Ṛiṇamcaya 9, 108, 12. 13
Ṛishabha Vairâja oder Çâkvara 10, 166
— Vaiçvâmitra 3, 13. 14. 9, 71
Ṛishyaçṛiṅga Vâtaraçana 10, 136, 7
Ekadyû Naudhasa 8, 69
Etaça Vâtaraçana 10, 136, 6
Evayâmarut 5, 87
Aila s. Purûravas
Aindra s. Apratiratha, Jaya, Laba, Vasukra, Vimada, Vṛishâkapi, Sarvahari
Airammada s. Devamuni
Airâvata s. Jaratkarṇa
Ailûsha s. Kavasha
Aiçvari s. Agnayaḥ
Aishirathi s. Kuçika
Aucathya s. Dîrghatamas
Auruva s. Aṅga
Auçînara s. Çibi
Kakshîvat Dairghatamasa, Sohn der Uçij 1, 116—125. 126, 1—5. 9, 74
Kaṇva Ghaura 1, 36—43. 9, 94
Kata Vaiçvâmitra 3, 17. 18
Kapota Nairṛita 10, 165
Karikrata Vâtaraçana 10, 136, 5
Karṇaçrut Vâsishṭha 9, 97, 22—24
Kali Prâgâtha 8, 55
Kavasha Ailûsha 10, 30—34
Kavi Bhârgava 9, 47—49. 75—79
Kaçyapa Mârîca 1, 99. 8, 29. 9, 64. 67, 4—6. 91. 92. 113. 114. 10, 137, 2
Kâkshîvata s. Çabara, Sukîrti
Kâkshîvati s. Ghoshâ
Kâṇva s. Irimbiṭhi, Kurusuti, Kusîdin, Triçoka, Devâtithi, Nâbhâka, Nârada, Nîpâtithi, Parvata, Punarvatsa, Pushṭigu, Pragâtha, Praskaṇva, Brahmâtithi, Medhâtithi, Medhyâtithi, Vatsa, Çaçakarṇa, Sadhvaṅsa, Sobhari
Kâṇvâyana s. Açvasûktin, Goshûktin
Kâtya s. Utkila
Kâdraveya s. Arbuda
Kâmâyani s. Çraddhâ
Kârshṇi s. Viçvaka
Kâvya s. Uçanas
Kâçirâja s. Pratardana
Kâçyapa s. Avatsâra, Asita, Devala, Nidhruvi, Bhûtâṅça, Rebha, Rebhasûnû, Vivṛihan
Kâçyapî s. Çikhaṇḍinî
Kutsa Âṅgirasa 1, 94—

Digitized by Google

98. 101—125. 9, 97, 45—58
Kumâra Âgneya 7, 101. 102. Vgl. Vatsa
— Âtreya 5, 2, 1. 3—8. 10—12
— Yâmâyana 10, 135
Kurusuti Kâṇva 8, 65—67
Kulmalabarhisha Çailûshi 10, 126
Kuçika Aishîrathi 3, 31
— Saubhara 10, 127
Kusîdin Kâṇva 8, 70—72
Kûrma Gârtsamada 2, 27—29
Kṛitayaças Âṅgirasa 9, 108, 10—11
Kṛitnu Bhârgava 8, 68
Kṛiça Vâl. 7
Kṛishṇa Âṅgirasa 8, 74. 75. 76. 10, 42—44
Ketu Âgneya 10, 156
Kautsa s. Durmitra, Sumitra
Gaya Âtreya 5, 9. 10
— Plâta 10, 63. 64
Garga Bhâradvâja 6, 47
Garbhakartṛi s. Tvashṭṛi
Gavishṭhira Âtreya 5, 1
Gâtu Âtreya 5, 32
Gâthin 3, 19—22
Gâthina s. Viçvâmitra
Gârtsamada s. Kumâra
Gṛitsamada Âṅgirasa Çaunahotra s. d. f.
— Bhârgava Çaunaka 2, 1—3. 8—43. 9, 86, 46—48
Gṛihapati s. Agni
Gotama Râhûgaṇa 1, 74—93. 9, 31. 67, 7—9. 10, 137, 3
Godhâ 10, 134, 7abc
Gopavana Âtreya 8, 62. 63
Goshûktin Kâṇvâyana 8, 14. 15
Gautama s. Nodhas, Vâmadeva
Gaupâyana s. Bandhu, Viprabandhu, Çrutabandhu, Subandhu. Vgl. *Laupâyana*
Gaurivîti Çâktya 5, 29. 9, 108, 1. 2. 10, 73. 74
Gharma Tâpasa 10, 114
— Saurya 10, 181, 3
Ghora Âṅgirasa 3, 36, 10
Ghoshâ Kâkshîvati 10, 39. 40
Ghaura s. Kaṇva, Pragâtha
Ghaushcya s. Suhastya
Cakshus Mânava 9, 106, 4—6
— Saurya 10, 158
Câkshusha s. Agni
Citramahas Vâsishṭha 10, 122
Cyavana Bhârgava 10, 19
Jamadagni Bhârgava 3, 62, 16—18. 8, 90. 9, 62. 65. 67, 16—18. 110. 10, 137, 6. 167
Jaya Aindra 10, 180
Jaratkarṇa Sarpa Airâvata 10, 76
Jaritṛi Çârṅga 10, 142, 1. 2
Jâmadagnya s. Râma
Jâra s. Vriça
Juhû Brahmajâyâ 10, 109
Jûti Vâtaraçana 10, 136, 1
Jetṛi Mâdhuchandasa 1, 11
Tapurmûrdhan Bârhaspatya 10, 182
Tânva Pârtha 10, 93
Tâpasa s. Agni, Gharma, Manyu
Târkshya s. Arishṭanemi
Târkshyaputra s. Suparṇa
Tiraçci Âṅgirasa 8, 84. 85
Trasadasyu Paurukutsya 4, 42. 5, 27. 9, 110
Trita Âptya 1, 105. 8, 47. 9, 33. 34. 102. 10, 1—7
Triçiras Tvâshṭra 10, 8. 9
Triçoka Kâṇva 8, 45
Traivṛishṇa s. Tryaruṇa
Tryaruṇa Traivṛishṇa 5, 27. 9, 110
Tvashṭṛi Garbhakartṛi 10, 184
Tvâshṭra s. Triçiras
Dakshiṇâ Prâjâpatyâ 10, 107
Damana Yâmâyana 10, 16
Dâkshâyaṇi s. Aditi
Dârḍhacyuta s. Idhmavâha
Divya Âṅgirasa 10, 107
Dîrghatamas Aucathya 1, 140—164
Durmitra Kautsa 10, 105
Duvasyu Vândana 10, 100
Dṛiḷhacyuta Âgastya 9, 25
Devagandharva s. Viçvâvasu
Devajâmayaḥ s. Indramâtaraḥ
Devamuni Airammada 10, 146
Devarâta s. Çunaḥçepa 1, 24—30
Devala Kâçyapa 9, 5—24
Devavâta Bhârata 3, 23
Devaçuni s. Saramâ
Devaçravas Bhârata 3, 23
— Yâmâyana 10, 17
Devâḥ 10, 51, 1. 3. 5. 7. 9. 53, 1—3. 6—11
Devâtithi Kâṇva 8, 4
Devâpi Ârshṭisheṇa 10, 98
Dairghatamasa s. Kakshîvat
Daivodâsi s. Parucchepa, Pratardana
Dyutâna Mâruti 8, 85
Dyumna Viçvacarshaṇi Âtreya 5, 23
Dyumnîka Vâsishṭha 8, 76
Droṇa Çârṅga 10, 142, 3. 4
Dvita Âptya 9, 103
— s. Mṛiktavâhas
Dharuṇa Âṅgirasa 5, 15
Dhânâka s. Luça
Dhishṇya s. Agnayaḥ
Dhruva Âṅgirasa 10, 173
Nadyaḥ 3, 33, 4. 6. 8. 10
Nabhaprabhedana Vairûpa 10, 112
Nara Bhâradvâja 6, 35. 36
Nahusha Mânava 9, 101, 7—9
Nâbhâka Kâṇva 8, 39-42

Digitized by Google

Nâbhânedishṭha Mânava 10, 61. 62
Nârada Kâṇva 8, 13. 9, 104. 105
Nârâyaṇa 10, 90
Nârmedha s. Çakapûta
Nâkusha s. Yayâti
Nidhruvi Kâçyapa 9, 63
Nivâvari s. Sikatâḥ
Nipâtithi Kâṇva 8, 34, 1 —15
Nṛimedha Âṅgirasa 8, 78. 79. 87. 88. 9, 27. 29
Nema Bhârgava 8, 89
Nairṛita s. Kapota
Nodhas Gautama 1, 58—64. 8, 77. 9, 93
Naudhasa s. Ekadyû
Paṇayo 'surâḥ 10, 108, 1. 3. 5. 7. 9
Pataṅga Prâjâpatya 10, 177
Parameshṭhin s. Prajâpati
Parâçara Çâktya 1, 65—73. 9, 97. 31—44
Parucchepa Daivodâsi 1, 127—139
Parvata Kâṇva 8, 12. 9, 104. 105
Pavitra Âṅgirasa 9, 67, 22—32. 73. 83
Pâyu Bhâradvâja 6, 75. 10, 87
Pârucchepi s. Anânata
Pârtha s. Tânva
Pâvaka s. Agni
Punarvatsa Kâṇva 8, 7
Purumiḷha Âṅgirasa 8, 60 — Sauhotra 4, 43. 44
Purumedha Âṅgirasa 8, 78. 79
Puruhanman Âṅgirasa 8, 59
Purûravas Aiḷa 10, 95, 1. 3. 6. 8—10. 12. 14. 17
Pushṭigu Kâṇva Vâl. 2
Pûtadaksha Âṅgirasa 8, 83
Pûraṇa Vaiçvâmitra 10, 160
Pûru Âtreya 5, 16. 17
Pṛithu Vainya 10, 148
Priçniyo 'jâ Ṛishigaṇâḥ 9, 86, 21—30
Paijavana s. Sudâs
Paura Âtreya 5, 73. 74
Paurukutsya s. Trasadasyu
Paulomi s. Çaçi
Pragâtha Kâṇva 8, 1, 1. 2. 10. 48. 51—54
— Ghaura s. d. v.
Pracetas Âṅgirasa 10, 164
Prajâpati 9, 101, 13—16
— Parameshṭhin 10, 129
— Vâcya 3, 38. 54—56. 9, 84
— Vaiçvâmitra 3, 38. 54—56
Prajâvat Prâjâpatya 10, 183
Pratardana Kâçirâja Daivodâsi 9, 96. 10, 179, 2
Pratikshatra Âtreya 5, 46
Pratiprabha Âtreya 5, 49
Pratibhânu Âtreya 5, 48
Pratiratha Âtreya 5, 47
Pratha Vâsishṭha 10, 181, 1
Prabhûvasu Âṅgirasa 5, 35. 36. 9, 35. 36
Prayasvanto 'trayaḥ 5, 20
Prayoga Bhârgava 8, 91
Praskaṇva Kâṇva 1, 44—50. 9, 95. Vâl. 1
Prâgâtha s. Kali, Bharga, Haryata
Prâjâpatya s. Pataṅga, Prajâvat, Yakshmanâçana, Yajna, Vimada, Vishṇu, Saṃvaraṇa, Hiraṇyagarbha
Prâjâpatyâ s. Dakshiṇâ
Priyamedha Âṅgirasa 8, 2, 1—40. 67. 68. 76. 9, 28
Praiyamedha s. Sindhukshit
Plâta s. Gaya
Plâyogi s. Âsaṅga
Bandhu Gaupâyana oder Laupâyana 5, 24, 1. 10, 57—60
Babhru Âtreya 5, 30
Baru Âṅgirasa 10, 96
Bâdhryaçva s. Sumitra
Bârhaspatya s. Agni, Tapurmûrdhan, Bharadvâja, Çaṃyu
Bâhuvṛikta Âtreya 5, 71. 72
Bindu Âṅgira° 8, 83. 9, 30
Budha Âtreya 5, 1 — Saumya 10, 1
Bṛihaduktha Vâmadevya 10, 54—56
Bṛihaddiva Âtharvaṇa 10, 120
Bṛihanmati Âṅgirasa 9, 39. 40
Bṛihaspati Âṅgirasa 10, 71. 72 — Laukya 10, 72
Brahmajâyâ s. Juhû
Brahmâtithi Kâṇva 8, 5
Brâhma s. Ûrdhvanâbhan, Rakshohan
Bhayamâna Vârshâgira 1, 100
Bharadvâja Bârhaspatya 6, 1—30. 37—43. 53—74. 9, 67, 1—3. 10, 137, 1
Bharga Prâgâtha 8, 49. 50
Bhârata s. Açvamedha, Devavâta, Devaçravas
Bhâradvâja s. Ṛijiçvan, Garga, Nara, Pâyu, Vasu, Çâsa, Çirimbiṭha, Çunahotra, Sapratha, Suhotra
Bhâradvâji s. Râtri
Bhârgava s. Iṭa, Kali, Kṛitnu, Gṛitsamada, Cyavana, Jamadagni, Nema, Prayoga, Vena, Somâhuti, Syûmaraçmi
Bhârmyaçva s. Mudgala
Bhâlandana s. Vatsaprî
Bhâvayavya 1, 126, 6
Bhikshu Âṅgirasa 10, 117
Bhishaj Âtharvaṇa 10, 97
Bhuvana Âptya 10, 157
Bhûtâṅça Kâçyapa 10, 106
Bhṛigu Vâruṇi 9, 65. 10, 19
Bhauma s. Atri
Bhauvana s. Viçvakarman, Sâdhana

Digitized by Google

Matsya Sâmmada 8, 56
Matsyâḥ 8, 56
Mathita Yâmâyana 10, 19
Madhuchandas Vaiçvâmitra 1, 1—10. 9, 1
Manu Âpsava 9, 106, 7—9
— Vaivasvata 8, 27—31
— Sâṃvaraṇa 9, 101, 10—12
Manyu Tâpasa 10, 83. 84
— Vâsishṭha 9, 97, 10—12
Marutaḥ 1, 165, 3. 5. 7. 9
Mâtariçvan Vâl. 6
Mâdhuchandasa s. Agharmarshaṇa, Jetṛi
Mânava s. Cakshus, Nahusha, Nâbhânedishṭha, Çâryâta
Mândhâtṛi Yauvanâçva 10, 134
Mânya Maitrâvaruṇi 8, 56
Mârîca s. Kaçyapa
Mâruti s. Dyutâna
Mâshâḥ s. Akṛishṭâḥ
Mudgala Bhârmyaçva 10, 102
Mushkavat s. Indra
Mûrdhanvat Âṅgirasa oder Vâmadevya 10, 88
Mṛiktavâhas Dvita Âtreya 5, 18
Mṛiḷika Vâsishṭha 9, 97, 25—27. 10, 150
Medhâtithi Kâṇva 1, 12—23. 8, 1, 3—29. 2, 32. 9, 2
Medhya Vâl. 5, 9, 10
Medhyâtithi Kâṇva 8, 1, 3—29. 3. 33. 9, 41—43
Maitrâvaruṇi s. Mânya, Vasishṭha
Maujavat s. Aksha
Yakshmanâçana Prâjâpatya 10, 161
Yajata Âtreya 5, 67. 68
Yajna Prâjâpatya 10, 130
Yama Vaivasvata 10, 10 (2. 4. 6. 8—10. 12. 14). 14
Yamî 10, 154
Yamî Vaivasvatî 10, 10, 1. 3. 5. 7. 11. 13
Yayâti Nâhusha 9, 101, 4—6
Yavishṭhya s. Agni
Yâmâyana s. Ûrdhvakṛiçana, Kumâra, Damana, Devaçravas, Mathita, Çaṅkha, Saṃkasuka
Yauvanâçva s. Mândhâtṛi
Rakshohan Brâhma 10, 162
Rahûgaṇa Âṅgirasa 9, 37. 38
Râtahavya Âtreya 5, 65. 66
Râtri Bhâradvâjî 10, 127
Râma Jâmadagnya 10, 110
Râhûgaṇa s. Gotama
Reṇu Vaiçvâmitra 9, 70. 10, 89
Rebha Kâçyapa 8, 86
Rebhasûnû Kâçyapau 9, 99. 100
Romaçâ 1, 126, 7
Rauhidaçva s. Vasumanas
Laba Aindra 10, 119
Luça Dhânâka 10, 35. 36
Lopâmudrâ 1, 179, 1. 2
Laukya s. Bṛihaspati
Laupâyana s. Bandhu, Viprabandhu, Çrutabandhu, Subandhu. Vgl. *Gaupâyana*
Vatsa Âgneya 10, 187. Vgl. Kumâra
— Kâṇva 8, 6. 11
Vatsapṛi Bhâlandana 9, 68. 10, 45. 46
Vamra Vaikhânasa 10, 99
Varuṇa 10, 124, 1. 5—9
Vavri Âtreya 5, 19
Vaça Açvya 8, 46
Vasishṭha Maitrâvaruṇi 7, 1—32. 33, 1—9. 34—104. 9, 67, 19—32. 90. 97, 1—3. 10, 137, 7
Vasishṭhaputrâḥ 7, 33, 10—14
Vasu Bhâradvâja 9, 80—82
Vasukarṇa Vâsukra 10, 65. 66
Vasukṛit Vâsukra 10, 20—26
Vasukra Aindra 10, 27. 28 (3—5. 7. 9. 11) 29
— Vâsishṭha 9, 97, 28—30
Vasukrapatnî 10, 28, 1
Vasumanas Rauhidaçva 10, 179, 3
Vasurocisho Âgirasaḥ 8, 34, 16—18
Vasuçruta Âtreya 5, 3—6
Vasûyava Âtreyâḥ 5, 25. 26
Vâc Âmbhṛiṇî 10, 125
Vâcya s. Prajâpati
Vâjambhara s. Sapti
Vâtajûti Vâtaraçana 10, 136, 2
Vâtaraçana s. Ṛishyaçṛiṅga, Etaça, Karikrata, Jûti, Vâtajûti, Viprajûti, Vṛishâṇaka
Vâtâyana s. Anila, Ula
Vândana s. Duvasyu
Vâmadeva Gautama 4, 1—41. 45—58
Vâmadeva s. Aṅhomuc, Bṛihaduktha, Mûrdhanvat
Vâruṇi s. Bhṛigu, Satyadhṛiti
Vârshâgira s. Ambarîsha, Ṛijrâçva, Bhayamâna, Sahadeva, Surâdhas
Vârshṭihavya s. Upastuta
Vâsishṭha s. Indrapramati, Upamanyu, Karṇaçrut, Citramahas, Dyumnika, Pratha, Manyu, Mṛiḷika, Vasukra, Vṛishagaṇa, Vyâghrapâd, Çakti
Vâsukra s. Vasukarṇa, Vasukṛit
Viprajûti Vâtaraçana 10, 136, 3
Viprabandhu Gaupâyana oder Laupâyana 5, 24, 4. 10, 57—60
Vibhrâj Saurya 10, 170

Digitized by Google

Vimada Aindra oder Prâjâpatya 10, 20 26
Virûpa Âṅgirasa 8, 43. 44. 64
Vivasvat Âditya 10, 13
Vivṛihan Kâçyapa 10, 163
Viçvaka Kârshṇi 8, 75
Viçvakarman Bhauvana 10, 81. 82
Viçvacarshaṇi s. Dyumna
Viçvamanas Vaiyaçva 8, 23—26
Viçvavârâ Âtreyî 5, 28
Viçvasâman Âtreya 5, 22
Viçvâmitra Gâthina 3, 1—12. 24. 25. 26 (1—6. 8. 9) 27—32. 33 (1—3. 5. 7. 9. 11—13) 34. 35. 36 (1—9. 11). 37—53. 57—62. 9, 67, 13—15. 10, 137, 5. 167
Viçvâvasu Devagandharva 10, 139
Vishṇu Prâjâpatya 10, 184
Vihavya Âṅgirasa 10, 128
Vitahavya Âṅgirasa 6, 15
Vṛiça Jâra 5, 2
Vṛishagaṇa Vâsishṭha 9, 97, 7—9
Vṛishâkapi Aindra 10, 86, 6. 12. 22
Vṛishâṇaka Vâtaraçana 10, 136, 4
Vena Bhârgava 9, 85. 10, 123
Vaikuṇṭha s. Indra
Vaikhânasa s. Vamra
Vaikhânasâḥ çatam 9, 66
Vaitahavya s. Aruṇa
Vainya s. Pṛithu
Vaiyaçva s. Viçvamanas
Vairâja s. Ṛishabha
Vairûpa s. Ashṭâdaṅshṭra, Nabhaprabhedana, Çataprabhedana, Sadhri
Vaivasvata s. Manu, Yama
Vaivasvati s. Yamî
Vaiçvânara s. Agni
Vaiçvâmitra s. Ashṭaka, Ṛishabha, Kata, Purâṇa, Prajâpati, Madhuchandas, Reṇu
Vyaçva Âṅgirasa 8, 26
Vyâghrapâd Vâsishṭha 9, 97, 16—18
Çamyu Bârhaspatya 6, 44—46. 48
Çakapûta Nârmedha 10, 132
Çakti Vâsishṭha 7, 32, 26ª 9, 97, 19—21. 108, 3. 14—16
Çaṅkha Yâmâyana 10, 15
Çacî Paulomî 10, 159
Çataprabhedana Vairûpa 10, 113
Çabara Kâkshîvata 10, 169
Çaçakarṇa Kâṇva 8, 9
Çaçvatî Âṅgirasî 8, 1, 34
Çâktya s. Gauriviti, Parâçara
Çâkvara s. Ṛishabha
Çârṅga s. Jaritṛi, Droṇa, Sârisṛikta, Stambamitra
Çâryâta Mânava 10, 92
Çâsa Bhâradvâja 10, 152
Çikhaṇḍinî Apsarasau Kâçyapyau 9, 104
Çibi Auçînara 10, 179, 1
Çirimbiṭha Bhâradvâja 10, 155
Çiçu Âṅgirasa 9, 112
Çunahçepa Âjigarti 1, 24—30. 9, 3
Çunahotra Bhâradvâja 6, 33. 34
Çairishi s. Suvedas
Çailûshi s. Kulmalabarhisha
Çaunaka s. Gṛitsamada
Çaunahotra s. Gṛitsamada
Çyâvâçva Âtreya 5, 52—61. 81. 82. 8, 35—38. 9, 82
Çyâvâçvi s. Andhîgu
Çyena Âgneya 10, 188
Çraddhâ Kâmâyanî 10, 151
Çrutakaksha Âṅgirasa 8, 81
Çrutabandhu Gaupâyana oder Laupâyana 5, 24, 3. 10, 57—60
Çrutavid Âtreya 5, 62
Çrushṭigu Vâl. 3
Saṃvanana Âṅgirasa 10, 191
Saṃvaraṇa Prâjâpatya 5, 33. 34
Saṃvarta Âṅgira° 10, 172
Saṃkasuka Yâmâyana 10, 18
Satyadhṛiti Vâruṇi 10, 185
Satyaçravas Âtreya 5, 79. 80
Sadâpṛiṇa Âtreya 5, 45
Sadhri Vairûpa 10, 114
Sadhvaṅsa Kâṇva 8, 8
Saptarishayaḥ 9, 107. Vgl. 10, 137
Saptagu Âṅgirasa 10, 47
Saptavadhri Âtreya 5, 78. 8, 62
Sapti Vâjambhara 10, 79
Sapratha Bhâradvâja 10, 181, 2
Saramâ Devaçunî 10, 108, 2. 4. 6. 8. 10. 11
Sarpa s. Arbuda, Jaratkarṇa
Sarvahari Aindra 10, 96
Savya Âṅgirasa 1, 51—57
Sasa Âtreya 5, 21
Sahadeva Vârshâgira 1, 100
Sahasaḥ sûnu s. Agni
Sâṃvaraṇa s. Manu
Sâṃkhya s. Atri
SâdhanaBhauvana 10, 157
Sâmmada s. Matsya
Sârisṛikta Çârṅga 10, 142, 5. 6
Sârparâjnî 10, 189
Sâvitri s. Sûryâ
Sikatâ Nivâvarî Ṛishigaṇâḥ 9, 86, 11—20
Sindhukshit Praiyamedha 10, 75
Sindhudvîpa Âmbarisha 10, 9
Sukaksha Âṅgirasa 8, 81. 82
Sukîrti Kâkshîvata 10, 131
Sutambhara Âtreya 5, 11—14

Digitized by Google

Sudâs Paijavana 10, 133
Sudîti Âṅgirasa 8, 60
Suparṇa Vâl. 11
— Târkshyaputra 10, 144
Subandhu Gaupâyana od. Laupâyana 5, 24, 2. 10, 57—60
Sumitra Kautsa 10, 105
— Bâdhryaçva 10, 69. 70
Surâdhas Vârshâgira 1, 100
Suvedas Çairishi 10, 147
Suhastya Ghausheya 10, 41
Suhotra Bhâradvâja 6, 31. 32
Sûnu Ârbhava 10, 176
Sûryâ Sâvitrî 10, 85
Sobhari Kâṇva 8, 19—22. 92
Soma 10, 124, 1. 5—9
Somâhuti Bhârgava 2, 4—7
Saucika s. Agni
Saubhara s. Kuçika
Saumya s. Budha
Saurya s. Abhitapas, Gharma, Cakshus, Vibhrâj
Sauhotra s. Ajamîḍha, Purumîḍha
Stambamitra Çârṅga 10, 142, 7. 8
Sthaura s. Agniyuta, Agniyûpa
Syûmaraçmi Bhârgava 10, 77. 78
Svastyâtreya 5, 50. 51
Harimanta Âṅgirasa 9, 72
Haryata Prâgâtha 8, 61
Havirdhâna Âṅgi 10, 11—13
Hiraṇyagarbha Prâjâpatya 10, 121
Hiraṇyastûpa Âṅgirasa 1, 31—35. 9, 4. 69
Hiraṇyastûpa s. Arcat

III. Die wirklichen und angeblichen Gottheiten der einzelnen Hymnen gemäfs der Anukramaṇikâ.

Maṇḍala I.

Hymn. 1 Agni. — 2 Vâyu (1—3), Indra und Vâyu (4—6), Mitra und Varuṇa (7—9). — 3 Açvinau (1—3), Indra (4—6), Viçve Devâḥ (7—9), Sarasvatî (10—12). — 4. 5 Indra. — 6 Indra (1—3. 10), Marutaḥ (4. 6. 8. 9) Indra und Marutaḥ (5. 7). — 7—11 Indra. — 12 Agni. Der erste pâda von 6 ist Agni Nirmathya und Agni Âhavanîya geweiht. — 13 Âpriyaḥ *). Idhma oder Samiddho 'gniḥ (1), Tanûnapât (2), Narâçaṅsa (3), Iḷa (4), Barhis (5), Devîr Dvâraḥ (6), Ushâsânaktâ (7), Daivyau Hotârau Pracetasau (8), Tisro devyaḥ, nämlich Sarasvatî, Iḷâ, Bhârati (9), Tvashṭṛi (10), Vanaspati (11), Svâhâkṛitayaḥ (12). — 14 Viçve Devâḥ. — 15 Ṛitavaḥ, zu gleicher Zeit Indra (1. 5), Marutaḥ (2), Tvashṭṛi (3), Agni (4. 12), Mitra und Varuṇa (6), Draviṇodas (7—10), Açvinau (11). — 16 Indra. — 17 Indra und Varuṇa. — 18 Brahmaṇaspati (1—3), Brahmaṇaspati, Indra, Soma (4), Brahmaṇaspati und Dakshiṇâ (5), Sadasaspati (6—8), Sadasaspati oder Narâçaṅsa (9). — 19 Agni und Marutaḥ. — 20 Ṛibhavaḥ. — 21 Indra und Agni. — 22 Açvinau (1—4), Savitṛi (5—8), Agni (9. 10), Devyaḥ (11), Indrâṇî, Varuṇânî, Agnâyî (12), Dyâvâpṛithivyau (13. 14), Pṛithivî (15), Vishṇu oder Devâḥ (16), Vishṇu (17—21). —

*) In den Hymnen, die mit dem adj. *âpra* bezeichnet sind, ist *Tanûnapât* übergangen. Wenn die Anukramaṇî den Ausdruck *âpriyaḥ* verwendet und der Hymnus nur 11 Verse enthält, so fehlt *Narâçaṅsa*.

Digitized by Google

23 Vâyu (1), Indra und Vâyu (2. 3), Mitra und Varuṇa (4—6), Indra Marutvat (7—9), Viçve Devâḥ (10—12), Pûshan (13—15), Âpaḥ (16—23[a]), Agni (23[b]. 24). — 24 Ka (1), Agni (2), Savitṛi (3. 4), Savitṛi oder Bhaga (5), Varuṇa (6—15). — 25 Varuṇa. — 26 Agni. — 27 Agni (1—12), Devâḥ (13). — 28 Indra (1—4), Ulûkhala (5. 6), Ulûkhala und Musala (7. 8), Prajâpati Hariçcandra oder carmapraçaṅsâ (9). — 29 Indra. — 30 Indra (1—16), Açvinau (17—19), Ushas (20—22). — 31 Agni. — 32. 33 Indra. — 34 Açvinau. — 35 Agni, Mitra und Varuṇa, Râtri, Savitṛi (1), Savitṛi (2—11). — 36 Agni (1—12. 15—20), Yûpa (13. 14). — 37—39 Marutaḥ. — 40 Brahmaṇaspati. — 41 Varuṇa, Mitra, Aryaman (1—3. 7—9), Âdityâḥ (4—6). — 42 Pûshan. — 43 Rudra (1. 2. 4—6), Rudra, Mitra und Varuṇa (3), Soma (7—9). — 44 Agni, Açvinau, Ushas (1. 2), Agni (3—14). — 45 Agni (1—10[a]), Devâḥ (10[b]). — 46. 47 Açvinau. — 48. 49 Ushas. — 50 Sûrya. — 51—57 Indra. — 58 Agni. — 59 Vaiçvânara. — 60 Agni. — 61—63 Indra. — 64 Marutaḥ. — 65—78 Agni. — 79 Agni, oder Agni Madhyama (1—3), Agni (4—12). — 80—84 Indra. — 85—88 Marutaḥ. — 89. 90 Viçve Devâḥ. — 91 Soma. — 92 Ushas (1—15), Açvinau (16—18). — 93 Agni und Soma. — 94 Agni (1—7. 8[d]. 9—15. 16[ab]), Devâḥ (8[abc]), Agni, oder Mitra, Varuṇa, Aditi, Sindhu, Pṛithivî, Dyo (16[cd]). — 95 Agni, oder Agni Aushasa. — 96 Agni, oder Agni Draviṇodas. — 97 Agni, oder Agni Çuci. — 98 Agni, oder Viçvânara. — 99 Agni, oder Agni Jâtavedas. — 100—104 Indra. — 105—107 Viçve Devâḥ. — 108. 109 Indra und Agni. — 110. 111 Ṛibhavaḥ. — 112 Dyâvâpṛithivyau (1[a]), Agni (1[b]), Açvinau (1[cd]—25). — 113 Ushas (1[ab]. 2—20), Ushas und Râtri (1[cd]). — 114 Rudra. — 115 Sûrya. — 116—119 Açvinau. — 120 Açvinau (1—11), duḥsvapnanâçana (12). — 121 Indra oder Viçve Devâḥ. — 122 Viçve Devâḥ. — 123. 124 Ushas. — 125 Svanayasya dânastutiḥ. — 126 Bhâvayavya (1—5. 7), Romaçâ (6). — 127. 128 Agni. — 129 Indra (1—5. 7—11), Indu (6). — 130. 131 Indra. — 132 Indra (1—5. 6[b]), Indra und Parvata (6[a]). — 133 Indra. — 134 Vâyu. — 135 Vâyu (1—3. 9), Indra (4—8). — 136 Mitra und Varuṇa (1—5), liṅgoktadevatâḥ (6. 7). — 137 Mitra und Varuṇa. — 138 Pûshan. — 139 Viçve Devâḥ, oder einzeln: Viçve Devâḥ (1. 11), Mitra und Varuṇa (2), Açvinau (3—5), Indra (6), Agni (7), Marutaḥ (8), Indra und Agni (9), Bṛihaspati (10). — 140. 141 Agni. — 142 Âpriyaḥ (1—12), Indra (13). — 143—150 Agni. — 151 Mitra (1), Mitra und Varuṇa (2—9). — 152. 153 Mitra und Varuṇa. — 154 Vishṇu. — 155 Vishṇu und Indra (1—3), Vishṇu (4—6). — 156 Vishṇu. — 157. 158 Açvinau. — 159. 160 Dyâvâpṛithivyau. — 161 Ṛibhavaḥ. — 162. 163 açvastutiḥ. — 164 Viçve Devâḥ (1—41), Vâc (42[a]. 45), Âpaḥ (42[b]), Çakadhûma (43[a]), Soma (43[b]) Agni, Sûrya, Vâyu (44), Sûrya (46. 47), saṃvatsarasaṃstham kâlacakravarṇanam (48), Sarasvati (49), Sâdhyâḥ (50), Sûrya, oder Parjanya und Agni (51), Sarasvat oder Sûrya (52). — 165 Indra Marutvat. — 166 Marutaḥ. — 167 Indra (1), Marutaḥ (2—11). — 168 Marutaḥ. — 169. 170 Indra. —

Digitized by Google

171 Marutaḥ (1. 2), Indra Marutvat (3—6). — 172 Marutaḥ. — 173—178 Indra. — 179 ratyarthaṃ saṃvâdaḥ. — 180—184 Açvinau. — 185 Dyâvâpṛithivyau. — 186 Viçve Devâḥ. — 187 annastutiḥ. — 188 Âpriyaḥ. — 189 Agni. — 190 Bṛihaspati. — 191 Ap, Triṇam, Sûrya. —

Maṇḍala 2.

Hymn. 1. 2 Agni — 3 Âpra. — 4—10 Agni. — 11—22 Indra. — 23 Brahmaṇaspati (1. 5. 9. 11. 17. 19), Bṛihaspati (2—4. 6—8. 10. 12—16. 18). — 24 Brahmaṇaspati (1—11. 13—16), Brahmaṇaspati und Indra (12). — 25. 26 Brahmaṇaspati. — 27 Âdityâḥ. — 28 Varuṇa. — 29 Viçve Devâḥ. — 30 Indra (1—5. 7. 8[b]. 10), Indra und Soma (6), Sarasvatî (8[a]), Bṛihaspati (9), Marutaḥ (11). — 31 Viçve Devâḥ. — 32 Dyâvâpṛithivyau (1), Indra oder Tvashṭṛi (2. 3), Râkâ (4. 5), Sinîvâlî (6. 7), liṅgoktadevatâḥ (8). — 33 Rudra. — 34 Marutaḥ. — 35 Apâṃnapât. — 36. 37 Ṛitavaḥ. — 38 Savitṛi. — 39 Açvinau. — 40 Soma und Pûshan (1—6[a]), dieselben und Aditi (6[b]). — 41 Vâyu (1. 2), Indra und Vâyu (3), Mitra und Varuṇa (4—6), Açvinau (7—9), Indra (10—12), Viçve Devâḥ (13—15), Sarasvatî (16—18), Dyâvâpṛithivyau oder havirdhânam (19[ab]. 20. 21), dieselben oder Agni (19[c]). — 42. 43 adhvani vâçyamânasya çakuntasya stutiḥ. —

Maṇḍala 3.

Hymn. 1 Agni. — 2. 3 Vaiçvânara. — 4 Âpriyaḥ. — 5. 6 Agni (anyâsâm api nipâto dṛiçyate). — 7 Agni. — 8 Yûpa (1—5), Yûpâḥ (6. 7. 9. 10), Yûpâḥ oder Viçve Devâḥ (8), vraççini (11). — 9—11 Agni. — 12 Indra und Agni. — 13—19 Agni. — 20 Viçve Devâḥ (1. 5), Agni (2—4). — 21 Agni. — 22 Agnayaḥ Purishyâḥ. — 23. 24 Agni. — 25 Agni (1—3. 5), Agni und Indra (4). — 26 Vaiçvânara (1—3), Marutaḥ (4—6), Agni oder âtmastutiḥ (7. 8), upâdhyâyastutiḥ (9). — 27 Agni oder Ṛitavaḥ (1), Agni (2—15). — 28 Agni. — 29 Agni (1—4. 6—16), Agni oder ṛitvijaḥ (5). — 30—32 Indra. — 33 Nadyaḥ (1—3. 5. 9. 11. 13), Viçvâmitra (4. 8. 10), Indra (6. 7). — 34—52 Indra. — 53 Indra und Parvata (1), Indra (2—14. 21—24), Vâc sasarparî (15. 16), rathâṅgastutiḥ (17—20). — 54—57 Viçve Devâḥ. — 58 Açvinau. — 59 Mitra. — 60 Ṛibhavaḥ (1—4), Ṛibhavaḥ und Indra (5—7). — 61 Ushas. — 62 Indra und Varuṇa (1—3), Bṛihaspati (4—6), Pûshan (7—9), Savitṛi (10—12), Soma (13—15), Mitra und Varuṇa (16—18). —

Maṇḍala 4.

Hymn. 1 Agni (1. 6—20), Agni und Varuṇa (2—5). — 2 Agni. — 3 Rudra (1), Agni (2—16). — 4 Agni Rakshohan. — 5 Vaiçvânara. — 6—12 Agni. — 13. 14 Agni oder liṅgoktadevatâḥ. — 15 Agni (1—6), Somaka Sâhadevya (7. 8), Açvinau (9. 10). — 16. 17 Indra. — 18 saṃvâda Indrâditivâmadevânâm. — 19—22 Indra. — 23 Indra (1—7. 11),

Digitized by Google

Indra oder Ṛita (8—10). — 24. 25 Indra. — 26 Indra oder Âtman (1—3), çyenastutiḥ (4—7). — 27 çyenastutiḥ (1—4), çyenastutiḥ oder Indra (5). — 28 Indra, oder Indra und Soma. — 29 Indra. — 30 Indra (1—8. 12—24), Indra und Ushas (9—11). — 31 Indra. — 32 Indra (1—22), Indrâçvau (23. 24). — 33—37 Ṛibhavaḥ. — 38 Dyâvâpṛithivyau (1), Dadhikrâvan (2—10). — 39 Dadhikrâvan. — 40 Dadhikrâvan (1—4), Sûrya (5). — 41 Indra und Varuṇa. — 42 âtmastavaḥ (1—6), Indra und Varuṇa (7—10). — 43—45 Açvinau. — 46 Vâyu (1), Indra und Vâyu (2—7). — 47 Vâyu (1), Indra und Vâyu (2—4). — 48 Vâyu. — 49 Indra und Bṛihaspati. — 50 Bṛihaspati (1—9), Indra und Bṛihaspati (10. 11). — 51. 52 Ushas. — 53. 54 Savitṛi. — 55 Viçve Devâḥ. — 56 Dyâvâpṛithivyau. — 57 Kshetrapati (1—3), Çuna (4), Çunâsîrau (5—8), Sîtâ (6. 7). — 58 Agni, oder Sûrya, oder Âpaḥ, oder Gâvaḥ, oder ghṛitastutiḥ.

Maṇḍala 5.

Hymn. 1. 2 Agni. — 3 Agni (1. 2. 4—12), Marutaḥ, Rudra und Vishṇu (3). — 4 Agni. — 5 Âpram. — 6—25 Agni. — 26 Agni (1—8), Viçve Devâḥ (9). — 27 Agni (1—5), Indra und Agni (6). — 28 Agni. — 29 Indra (1—8. 9[b]. 10—15), Indra oder Uçanas (9[a]). — 30 Indra (Ṛiṇaṃcayo 'py atra râjâ stutaḥ). — 31 Indra (1—7. 8[ab]. 10—18), Indra, Kutsa, oder Uçanas (8[cd]), Indra und Kutsa (9). — 32—39 Indra. — 40 Indra (1—4), Sûrya (5), Atri (6—9). — 41 Viçve Devâḥ. — 42 Viçve Devâḥ (1—10. 12—18), Rudra (11). — 43—45 Viçve Devâḥ. — 46 Viçve Devâḥ (1—6), devapatnîstavaḥ (7. 8). — 47—50 Viçve Devâḥ. — 51 Viçve Devâḥ (1—3. 8—15), Indra und Vâyu (4. 6. 7), Vâyu (5). — 52—59 Marutaḥ. — 60 Marutaḥ, oder Marutaḥ und Agni. — 61 Marutaḥ (1—4. 11—16), Çaçîyasî Tarantamahishî (5—8), Purumîḷha Vaidadaçvi (9), Taranta Vaidadaçvi (10), Rathavîti Dârbhya (17—19). — 62—72 Mitra und Varuṇa. — 73—78 Açvinau. — 79. 80 Ushas. — 81. 82 Savitṛi. — 83 Parjanya. — 84 Pṛithivî. — 85 Varuṇa. — 86 Indra und Agni. — 87 Marutaḥ. —

Maṇḍala 6.

Hymn. 1—6 Agni. — 7—9 Vaiçvânara. — 10—16 Agni. — 17—20 Indra. — 21 Indra (1—8. 10. 12), Viçve Devâḥ (9. 11). — 22—26 Indra. — 27 Indra (1—7), Abhyâvartinaç Câyamânasya dânastutiḥ (8). — 28 Gâvaḥ (1. 3—7. 8[abc]), Gâvaḥ und Indra (2. 8[d]). — 29—44 Indra. — 45 Indra (1—30), Bṛibus Takshâ (31—33). — 46 Indra. — 47 Soma (1—5), Indra (6—19. 20[b]. 21. 31[b]), liṅgoktadevatâḥ (20[a]), Prastokasya Sârâjayasya dânastutiḥ (22—25), Ratha (26—28), Dundubhi (29. 30. 31[a]). — 48 Tṛiṇapâṇikam Pṛiçnisûktam. Agni (1—10), Marutaḥ (11. 12. 20. 21), Marutaḥ oder liṅgoktadevatâḥ (13—15), Pûshan (16—19), Dyâvâbhûmî oder Pṛiçni (22). — 49—52 Viçve Devâḥ. — 53—56 Pûshan. — 57 Pûshan und Indra. — 58 Pûshan. — 59. 60 Indra und Agni. — 61 Sarasvatî. — 62. 63 Açvinau. — 64. 65 Ushas. — 66 Marutaḥ. — 67 Mitra und Va-

Digitized by Google

ruṇa. — 68 Indra und Varuṇa. — 69 Indra und Vishṇu. — 70 Dyâvâpṛithivyau. — 71 Savitṛi. — 72 Indra und Soma. — 73 Bṛihaspati. — 74 Soma und Rudra. — 75 Saṃgrâmâñgâni: varman (1), dhanus (2), jyâ (3), ârtnî (4), ishudhi (5), sârathi (6[a]), raçmayaḥ (6[b]), açvâḥ (7), ratha (8), rathagopâḥ (9), liñgoktadevatâḥ (10), ishavaḥ (11. 12. 15. 16), pratoda (13), hastaghna (14), liñgoktadevatâḥ (17—19 saṃgrâmâçishaḥ). —

Maṇḍala 7.

Hymn. 1 Agni. — 2 Âpram. — 3. 4 Agni. — 5. 6 Vaiçvânara. — 7—12 Agni. — 13 Vaiçvânara. — 14—17 Agni. — 18 Indra (1—21), Sudâsaḥ Paijavanasya dânastutiḥ (22—25). — 19—32 Indra. — 33 Vasishṭhaputrâḥ (1—9), Vasishṭhaḥ (10—14). — 34 Viçve Devâḥ (1—15. 17[b]. 18—25), Ahi (16), Ahirbudhnya (17[a]). — 35—37 Viçve Devâḥ. — 38 Savitṛi (1—5. 6[a]), Savitṛi oder Bhaga (6[b]), Vâjinaḥ (7. 8). — 39. 40 Viçve Devâḥ. — 41 liñgoktadevatâḥ (1), Bhaga (2—6), Ushas (7). — 42. 43 Viçve Devâḥ. — 44 liñgoktadevatâḥ (1), Dadhikrâvan (2—5). — 45 Savitṛi. — 46 Rudra. — 47 Âpaḥ. — 48 Ṛibhavaḥ (1—3), Ṛibhavaḥ, oder Viçve Devâḥ (4). — 49 Âpaḥ. — 50 Mitra und Varuṇa (1), Agni (2), Viçve Devâḥ (3), nadistutiḥ (4). — 51. 52 Âdityâḥ. — 53 Dyâvâpṛithivyau. — 54 Vâstoshpati. — 55 Vâstoshpati (1), prasvâpinyaḥ (2—8). — 56—58 Marutaḥ. — 59 Marutaḥ (1—11), Rudra (12 mṛityuvimocinî). — 60 Sûrya (1), Mitra und Varuṇa (2—12). — 61 Mitra und Varuṇa. — 62 Sûrya (1—3), Mitra und Varuṇa (4—6). — 63 Sûrya (1—4. 5[a]), Mitra und Varuṇa (5[b]. 6). — 64. 65 Mitra und Varuṇa. — 66 Mitra und Varuṇa (1—3. 17—19), Âdityâḥ (4—13), Sûrya (14—16). — 67—74 Açvinau. — 75—81 Ushas. — 82—85 Indra und Varuṇa. — 86—89 Varuṇa. — 90 Vâyu (1—4), Indra und Vâyu (5—7). — 91 Vâyu (1. 3), Indra und Vâyu (2. 4—7). — 92 Vâyu (1. 3—5), Indra und Vâyu (2). — 93. 94 Indra und Agni. — 95 Sarasvatî (1. 2. 4—6), Sârasvat (3). — 96 Sarasvatî (1—3), Sarasvat (4—6). — 97 Indra (1), Bṛihaspati (2. 4—8), Indra und Brahmaṇaspati (3. 9), Indra und Bṛihaspati (10). — 98 Indra (1—6), Indra und Bṛihaspati (7). — 99 Vishṇu (1—3. 7), Indra und Vishṇu (4—6). — 100 Vishṇu. — 101. 102 Parjanya. — 103 Maṇḍûkâḥ (parjanyastutiḥ). — 104 Indra und Soma Rakshohaṇau (1—7. 15. 24), Indra (8. 16. 19—22. 24), Soma (9. 12. 13), Agni (10. 14), Devâḥ (11), Grâvâṇaḥ (17), Marutaḥ (18), Vasishṭha (23[a]), Pṛithivî, Antariksham, Dyauḥ (23[b]). —

Maṇḍala 8.

Hymn. 1 Indra (1—29), dânastutiḥ (30—33), Âsaṅga (34). — 2 Indra (1—40), Vibhindor dânastutiḥ (41. 42). — 3 Indra (1—20), Pâkasthâmnaḥ Kaurayâṇasya dânastutiḥ (21—24). — 4 Indra (1—14), Indra oder Pûshan (15—18), Kuruṅgasya dânastutiḥ (19—21). — 5 Açvinau (1—36. 37[a]), Kaçoç Caidyasya dânastutiḥ (37[b]—39). — 6 Indra (1—45), Tirindirasya Pârçavyasya dânastutiḥ (46—48). — 7 Marutaḥ. — 8—10 Açvinau. —

Digitized by Google

11 Agni. — **12—17** Indra. — **18** Âdityâḥ (1—7. 10—22), Açvinau (8), Agni, Sûrya, Anila (9). — **19** Agni (1—33), Âdityâḥ (34. 35), Trasadasyor dânastutiḥ (36. 37). — **20** Marutaḥ. — **21** Indra (1—16), Citrasya dânastutiḥ (17. 18). — **22** Açvinau. — **23** Agni. — **24** Indra (1—27), Varoḥ Saushâmṇasya dânastutiḥ (28—30). — **25** Mitra und Varuṇa (1—9. 13—24), Viçve Devâḥ (10—12). — **26** Açvinau (1—19), Vâyu (20—25). — **27—30** Viçve Devâḥ. — **31** ijyâstavo yajamânapraçaṅsâ ca (1—4), Dampatî (5—9), dampatyor âçishaḥ (10—18). — **32—34** Indra. — **35** Açvinau. — **36. 37** Indra. — **38** Indra und Agni. — **39** Agni. — **40** Indra und Agni. — **41** Varuṇa. — **42** Varuṇa (1—3), Açvinau (4—6). — **43. 44** Agni. — **45** Agni und Indra (1), Indra (2—42). — **46** Indra (1—20. 29—31. 33), Pṛithuçravasaḥ Kânîtasya dânastutiḥ (21—24), Vâyu (25—28. 32). — **47** Âdityâḥ (1—13), Âdityâḥ und Ushas (14—18). — **48** Soma. — **49** Agni. — **50. 51** Indra. — **52** Indra (1—11), Devâḥ (12). — **53—55** Indra. — **56** Âdityâḥ (Aditi 10—12). — **57** Indra (1—13), Ṛikshâçvamedhayor dânastutiḥ (14—19). — **58** Indra (1—10. 13—18), Viçve Devâḥ (11[a]), Varuṇa (11[b]. 12). — **59** Indra. — **60** Agni. — **61** Agni, oder havishâṃ stutiḥ. — **62** Açvinau. — **63** Agni (1—12), Çrutarvaṇa Ârkshyasya dânastutiḥ. — **64** Agni. — **65—67** Indra. — **68** Soma. — **69** Indra (1—9), Devâḥ (10). — **70. 71** Indra. — **72** Viçve Devâḥ. — **73** Agni. — **74—76** Açvinau. — **77—81** Indra. — **82** Indra (1—33), Indra und Ṛibhu (34). — **83** Marutaḥ. — **84** Indra. — **85** Indra (1—13. 14[abc]. 16—21), Marutaḥ (14[d]), Indra und Bṛihaspati (15). — **86—88** Indra. — **89** Indra (1—9. 12), Vâc (10. 11). — **90** Mitra und Varuṇa (1—4. 5[abc]), Âdityâḥ (5[d]. 6), Açvinau (7. 8), Vâyu (9. 10), Sûrya (11. 12), Ushas oder sûryaprabhâstutiḥ (13), Pavamâna (14), Go (15. 16). — **91** Agni. — **92** Agni (1—13), Agni und Marutaḥ (14). —

Maṇḍala 9.

Hymn. **1—4** Pavamâna Soma. — **5** Âpriyaḥ. — **6—65** Pavamâna Soma. — **66** Pavamâna Soma (1—18. 22—30), Agni (19—21). — **67** Pavamâna Soma (1—9. 13—22. 28—30), Pavamâna Soma oder Pûshan (10—12), Agni (23. 24), Agni und Savitṛi (25. 26), Agni und Viçve Devâḥ (27), pâvamânyadhyetṛistutiḥ (31. 32). — **68—114** Pavamâna Soma. —

Maṇḍala 10.

Hymn. **1—7** Agni. — **8** Agni (1—6), Indra (7—9). — **9** Âpaḥ. — **10** Yama (1. 3. 5—7. 11. 13), Yamî (2. 4. 8—10. 12. 14). — **11. 12** Agni. — **13** Havirdhâna. — **14** Yama (1—5. 13—16), liṅgoktadevatâḥ (6), dieselben oder Pitaraḥ (7—9), Çvânau (10—12). — **15** Pitaraḥ. — **16** Agni. — **17** Saraṇyû (1. 2), Pûshan (3—6), Sarasvatî (7—9), Âpaḥ (10. 14), Âpaḥ oder Soma (11—13). — **18** Mṛityu (1—4), Dhâtṛi (5), Tvashṭṛi (6), Pitṛimedhâḥ (7—13), Pitṛimedha oder Prajâpati (14: aniruktâ d. i. aprakâça-devatâbhidhânâ). — **19** Âpaḥ oder Gâvaḥ (1[a]. 2—8), Agni und Soma (1[b]). — **20. 21** Agni (20, 1 çântyarthâ). — **22. 23** Indra. — **24** Indra (1—3), Açvinau

Digitized by Google

(4—6). — 25 Soma. — 26 Pûshan. — 27 Indra. — 28 Indra (1. 3—5. 7. 9. 11), Vasukra (2. 6. 8. 10. 12). — 29 Indra. — 30 Âpaḥ, oder Apâmnapât. — 31 Viçve Devâḥ. — 32 Indra. — 33 Viçve Devâḥ (1), Indra (2. 3), Kuruçravaṇasya Trâsadasyavasya dânastutiḥ (4. 5), Upamaçravas Mitrâtithiputra (6—9). — 34 akshakṛishipraçaṅsâ ca, akshakitavanindâ ca. — 35. 36 Viçve Devâḥ. — 37 Sûrya. — 38 Indra. — 39—41 Açvinau. — 42—44 Indra. — 45. 46 Agni. — 47—50 Indra Vaikuṇṭha. — 51 Agni (1. 3. 5. 7. 9), Devâḥ (2. 4. 6. 8). — 52 Devâḥ. — 53 Agni (1—3. 6—11), Devâḥ (4. 5). — 54. 55 Indra. — 56. 57 Viçve Devâḥ. — 58 manaâvartanam. — 59 Nirṛiti (1—3), Nirṛiti und Soma (4), Asuṅîti (5. 6), liṅgoktadevatâḥ (7), Dyâvâpṛithivyau (8. 9. 10b), Dyâvâpṛithivyau oder Indra (10a). — 60 Asamâti (1—4. 6), Indra (5), Subandhor jîvitâhvâno 'rthaḥ (7—11), hastastutiḥ (12). — 61 Viçve Devâḥ. — 62 Viçve Devâḥ oder Aṅgirasâm stutiḥ (1—6), Viçve Devâḥ (7), Sâvarṇer dânastutiḥ (8—11). — 63 Viçve Devâḥ (1—14. 17), pathyâ svastiḥ (15. 16). — 64—66 Viçve Devâḥ. — 67. 68 Bṛihaspati. — 69 Agni. — 70 Âpraṇ. — 71 jnânam. — 72 Devâḥ. — 73. 74 Indra. — 75 nadîstutiḥ. — 76 Grâvâṇaḥ. — 77. 78 Marutaḥ. — 79. 80 Agni. — 81. 82 Viçvakarman. — 83. 84 Manyu. — 85 Soma (1—5), Sûryâvivâha (6—16), Devâḥ (17), Soma und Arka (18), Candramas (19), nṛiṇâṃ vivâhamantrâ âçishaç ca (20—28), vadhûvâsaḥsaṃsparçanindâ (29. 30), yakshmanâçanam (31), Dampatî (32), Sûryâ (33—47). — 86 Aindro Vṛishâkapir, Indrâṇî, Indraç ca samûdire. — 87 Agni Rakshohan. — 88 Sûrya und Vaiçvânara. — 89 Indra (1—4. 6—18), Indra und Soma (5). — 90 Purusha. — 91 Agni. — 92. 93 Viçve Devâḥ. — 94 Grâvâṇaḥ. — 95 Urvaçî (1. 3. 6. 8—10. 12. 14. 17), Purûravas (2. 4. 5. 7. 11. 13. 15. 16. 18). — 96 haristutiḥ. — 97 oshadhistutiḥ. — 98 Devâḥ. — 99 Indra. — 100 Viçve Devâḥ. — 101 Viçve Devâḥ, oder ṛitvikstutiḥ. — 102 Indra oder drughaṇa. — 103 Indra (1—3. 5—11), Bṛihaspati (4), Apvâ (12), Indra oder Marutaḥ (13). — 104. 105 Indra. — 106 Açvinau. — 107 Dakshiṇâ, oder Yajamânâḥ. — 108 Saramâ (1. 3. 5. 7. 9), Paṇayaḥ (2. 4. 6. 8. 10. 11). — 109 Viçve Devâḥ. — 110 Âpriyaḥ. — 111—113 Indra. — 114 Viçve Devâḥ. — 115 Agni. — 116 Indra. — 117 dhanânnadânapraçaṅsâ. — 118 Agni Rakshohan. — 119 Labasyâtmastutiḥ. — 120 Indra. — 121 Ka. — 122 Agni. — 123 Vena. — 124 Agni (1—4), yathânipâtam (5—8), Indra (9). — 125 Vâg Âmbhṛiṇî. — 126 Viçve Devâḥ. — 127 râtristavaḥ. — 128 Viçve Devâḥ. — 129. 130 bhâvavṛittam (Shaḍguruçishya: bhâvânâm padârthânâṃ vṛittiḥ sṛishṭyâdipravṛittir yasya devatâ, tad bhâvavṛittîyam). — 131 Indra (1—3. 6. 7), Açvinau (4. 5). — 132 Dyâvâbhûmî und Açvinau (1), Mitra und Varuṇa (2—7). — 133. 134 Indra. — 135 Yama. — 136 Keçinaḥ (= Agni, Sûrya, Vâyu). — 137 Viçve Devâḥ. — 138 Indra. — 139 Sûrya (1—3), Viçvâvasu (4—6). — 140 Agni. — 141 Viçve Devâḥ. — 142 Agni. — 143 Açvinau. — 144 Indra. — 145 sapatnibâdhanam. — 146 Araṇyânî. — 147. 148 Indra. — 149 Savitṛi. — 150 Agni. — 151 Çraddhâ. — 152. 153 Indra. — 154 bhâvavṛittam. — 155 alakshmînâça

Digitized by Google

(1. 4), Brahmaṇaspati (2. 3), Viçve Devâḥ (5). — 156 Agni. — 157 Viçve Devâḥ. — 158 Sûrya. — 159 Çaci Paulomî. — 160 Indra. — 161 râjayakshmanâçanam. — 162 garbhasamâdhânam. — 163 yakshmanâçanam. — 164 duḥsvapnanâçanam. — 165 Viçve Devâḥ. — 166 çatrunâçanam. — 167 Indra (1. 2. 4), liṅgoktadevatâḥ (3). — 168 Vâyu. — 169 Gâvaḥ. — 170 Sûrya. — 171 Indra. — 172 Ushas. — 173. 174 râjastutiḥ. — 175 Grâvâṇaḥ. — 176 Ṛibhavaḥ (1), Agni (2—4). — 177 mâyâbheda. — 178 Târkshya. — 179. 180 Indra. — 181 Viçve Devâḥ. — 182 Bṛihaspati. — 183 Yajamâna (1), patnî (2), hotṛi (3). — 184 liṅgoktadevatâḥ. — 185 Aditi. — 186 Vâyu. — 187 Agni. — 188 Agni Jâtavedas. — 189 Sârparâjnî, oder Sûrya. — 190 bhâvavṛittam. — 191 Agni (1), saṃjnânam (2—4).

Vâlakhilya.

Hymn. 1—5 Indra. — 6 Indra (1. 2. 5—8), Viçve Devâḥ (3. 4). — 7 Praskaṇvasya dânastutiḥ. — 8 Praskaṇvasya dânastutiḥ (1—4), Agni und Sûrya (5). — 9 Açvinau. — 10 Viçve Devâḥ oder Ṛitvijaḥ (1), Viçve Devâḥ (2. 3). — 11 Indra und Varuṇa. —

Anmerkung. Wer die beiden vorliegenden Verzeichnisse mit den von Prof. Müller je am Schlusse eines Bandes seiner Ausgabe gegebenen vergleicht, wird einzelne Abweichungen finden. Sie beruhen gröfsten Theils auf einer verschiedenen Auffassung von Seiten dieses sorgfältigen Gelehrten. Hiefür einige Belege aus dem so eben erschienenen siebenten und achten Maṇḍala. — Zu VII, 34 giebt Professor Müller das folgende: „Viçve Devâḥ, 16 Abjâ Ahiḥ, 17 Ahirbudhnyaḥ“. Vergleicht man die Anukramaṇî, so erhellt leicht, dafs nur 17ª dem Ahirbudhnya zugetheilt wird. *Abjâm aher* in derselben bedeutet „der Vers der mit *abjâ* beginnt, kommt Ahi zu“. Der Abjâ Ahi ist wohl nur ein Druckfehler. — VII, 91 und 92. Nach Professor Müller ist Vâyu Gottheit dieser beiden Hymnen. Die Anukramaṇî zu 90 lehrt ein anderes. — VII, 99. Da die Anukramaṇî Indra und Vishṇu nur drei Verse zutheilt, so ist 5—7 bei Professor Müller wahrscheinlich ein Druckfehler. — VII, 104. Das von mir zugefügte *rakshohaṇau* beruht auf der Angabe der Anukramaṇî, grâvâṇaḥ ist wohl richtiger als grâvâ. Da das mir zu Gebote stehende Manuscript der Anukramaṇî „pṛithivy antarikshaṃ dyaur itidaivataḥ“ liest, so habe ich die Dreizahl statt des vom Professor Müller gegebenen sachgemäfseren Dual „pṛithivyantarikshe“ gewählt. — Die Metra, Ṛishi und Devatâ der Vâlakhilya sind der Anukramaṇî gemäfs verzeichnet. — VIII, 56 (67). Professor Müller nennt den Ṛishi dieses Hymnus „Matsyaḥ, son of Samadaḥ“, und hat im Texte *sâmada* und *samada*. Dieses ist wahrscheinlich ein Druckfehler. — VIII, 65 (76). „The same“ ist ein Druckfehler für Indra. — VIII, 75 (86). Das *vâ* in der Anukramaṇî zeigt den richtigen Verhalt meiner Angabe. —

Digitized by Google

In Hymn. 25, 19 lies: imám. — 34, 9 nâsatyo-. — 53, 4 daráyanta. — 57, 2 pada: ha asat. — 73, 8 agne. — 88, 6 vṛíthâsâm. — 116, 1 ápas. 122 Ueberschrift: 5. 6 virâḍrûpâ. — 128 Desgl.: 6 atidhṛiti. — 137, 3 tắm vâṃ. — 164, 43 dhármâṇi. — 170, 2 sâdhuyâ. — 177, 1 yuktvắ. — 178, 2 rắjéndra. 4 çáṅsaḥ. — 191, 14 tắs te. — 192, 1 vidhaté. — 211 Ueberschrift: 3 virâḍrûpâ. — 221 Desgl.: 11. — 223, 1 síshâsataḥ. — 229, 1 dhắti. 4 kártor. — 249, 3 nṛicákshâ. — 264, 3 tuvikûrmír. — 287, 3 pada: çáṅsâva. — 297, 16 ànúshata. — 314, 11 amí. — 346, 9 visarmắṇam. — 486 Ueberschrift: 31 pâdaniçṛit. — 503, 4 çúbham. 6 patatríbhir. — 552, 7 té rayíṃ. — 571, 7 jánânt. — 618 Ueberschrift: 2 pâdaniçṛit. — 642 Desgl.: 11 kakubh. 12 madhyejyotis. — 602, 5 drugdhắni. — 666 Ueberschrift: 1. 2 streiche 29. Der 22te Vers ist nach der Anukr. saṃstârapaṅkti. — 850 Desgl.: 4 — 6 anushṭubh.

Gedruckt bei A. W. Schade in Berlin, Stallschreiberstr. 47.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google